

BIBLIOTECA ȘCOLARULUI

Petre
ISPIRESCU

LEGENDE SAU BASMELE ROMÂNILOR

LITERA

biblioteca școlarului

Petre
ISPIRESCU

LEGENDE
sau
BASMELE ROMÂNILOR

Litera
INTERNAŢIONAL
BUCUREŞTI — CHIŞINĂU

CUPRINS

CZU 859.0-93+938(=590)
I-85

CUPRINS

NOT{ ASUPRA EDI|IEI

Textele edi\iei de fa\[sunt reproduse dup[:

Petre Ispirescu, *Opere*. Edi\ie]ngrijit[, note =i variante, glosar =i bibliografie de Aristi\a Avramescu, studiu introductiv de Corneliu B[rbulescu. EPL, Bucure=ti, 1969, vol. I; vol II, Editura Minerva, Bucure=ti, 1971.

Petre Ispirescu. *Legende sau basmele rom`nilor. Editura Facla. Timi=oara, 1984.*

Petre Ispirescu. *Basmele rom`nilor*. Edi\ie]ngrijit[, postfa\[=i bibliografie de Viola Vancea. Colec\ia “Arcade”. Editura Minerva. Bucure=ti, 1986.

Textele, cu excep\ia particularit[\ilor de limb[=i stil populare, respect[ ]n parte normele ortografice]n vigoare.

Coperta: *Isai C`rmu*

ISBN 9975-74-048-0

TABEL CRONOLOGIC

1830 *ianuarie* se na=te la Bucure=ti,]n mahalaua Pesc[ria Veche, Petre Ispirescu, scriitor =i folclorist. Tat[l s[u Gheorghe avea o frizerie. Mama, Elena, de origine transilv[nean[, era, se pare, o povestitoare ne]ntrecut[. De la p[rin\i sau de la calfele =i clien\ii tat[lui s[u, Ispirescu a putut asculta,]n copil[rie, numeroase crea\ii populare, mai ales basme. “N-am trecut nici patru clase primare”, m[rturise=te Ispirescu lui J. U. Jarnic. Din ini\iativa mamei, Petre este deprins s[citeasc[de c[tre dasc[lul Nicolai de la biserica Udricani din cartierul lor (pe atunci Bucure=tii aveau 90 de cartiere).

1840 Petre Ispirescu]=i continu[studiile la cantorul Lupescu de la biserica Olteni.

1842 B[iatul]nva\[“psaltichia” cu profesorul de muzic[George Voiculescu de la biserica Domni\a B[la=a. Cur`nd, ]mpreun[ cu al\i cinci elevi, el c`nt[ ]n fiecare duminic[la mes[=i c`=tig[ astfel lunar, timp de doi ani de zile, c`te 10 lei pa lun[. Din pricina lipsurilor materiale, se vede nevoit, la 12 ani, s[-=i asigure singur existen\a.

1844 Nereu=ind s[-=i des[v`r=easc[ instruc\ia ]n =coal[, dar avid de c`t mai multe cuno=tin\e, Ispirescu intr[ucenic la tipografia condus[de Z. Carcalechi, sper`nd c[ acolo unde se tip[resc c[r\ile se poate studia. Z. Carcalechi edita din 1843 ziarul “Vestitorul rom`nesc”. Aici Ispirescu lucra c`te 14 ore pe zi.

1848 Se calific[ ]n meseria de tipograf. Devine serios, st[ruitor =i solitar. Patronul]i m[re=te salariul =i responsabilit[\ile, iar duminicile]l invit[s[-=i petreac[timpul liber]n familia sa, probabil,]n speran\a de a-=i m[rita fiica dup[d`nsul.

1849 Pentru a o distra pe maic[-sa]ntristat[de doliul recent, Petre]nva\[s[c`nte la ghitar[. }nzestrat cu sim\ artistic, scrie primele sale versuri. Dar continu[s[cread[pe parcursul]ntregii vie\i, f[r[a putea fi satisf[cut: lipsa sa de instruire este prea mare. La fel =i]n cazul prozei memorialiste,

ca =i]n cel al versurilor,]ncerc[rile sale r[m`n]mbin[ri hibride de influen\e insuficient asimilate.

1853 Un amic]n v`rst[, medic, =i un negustor, un om retras de afaceri, ]l ]nva\[ franceza d`ndu-i lec\ii seara dup[lucru. Nop\ile medita. C`nd avea timp scria pe tot felul de h`rtii =i citea tot ce-i c[dea]n m`n[.

1854 Patronul s[u, de ast[dat[,]i propune s-o ia]n c[s[torie pe-o nepoat[. Petre refuz[, p[r[se=te tipografia =i se angajeaz[la alta Copainig. Aici se tip[resc]n traducere *Atala*, *Paul =i Virgina*, Swift, Rousseau, Dumas, Victor Hugo, Cervantes. Petre continu[s[locuiasc[ ]mpreun[cu mama =i-=i petrecea duminicile acas[; depune eforturi s[citeasc[Fabulele lui Florian]n original.

1858 Accept[s[imprime, f[r[a prezenta textul cenzurii, *Coresponden\a secret[a principelui Vogoride*, un text util al unui grup de partizani ai Unirii Principatelor. Poli\ia]i aresteaz[pe to\i participan\ii afacerii,]n afar[de Ispirescu, care petrece trei s[pt[m`ni ]n ]nchisoare, pierz`ndu-=i serviciul =i r[m`n`nd astfel trei luni f[r[lucru. Abia la finele anului, Vasile Boerescu, participant al Unirii =i viitorul ministru de externe,]i oferi direc\ia unei tipografii mai moderne, care poseda prima pres[mecanic[din Bucure=ti =i imprima revista “Na\ionalul”.

1859 Are loc Unirea celor dou[principate rom`ne=ti prin alegerea domnitorului Moldovei =i al Valahiei A.I.Cuza. Ispirescu urm[re=te cu interes evenimentele.

1860 La tipografie, el devine asociatul unei p[r\i egale: Boerescu de\ine capitalul, iar Ispirescu direc\ia =i activitatea. Lucr[torii =i clien\ii]i poart[stima =i respectul. A fost perioada cea mai fericit[din via\a lui, mai luminoas[ ]n stare a bucura pe maica lui s[rman[. Tr[ia]n lini=te =i pace, cu con=tiin\a]mp[cat[.

1861 Decide s[se]nsoare. }=i cump[r[o cas[pe strada S[lciilor, ast[zi]n plin centrul Bucure=tilor. Activitatea sa de tipograf]l face s[intre]n contact cu scriitorii =i cu oamenii timpului s[u. (I. Ionescu de la Brad, N. Filimon, I. Ghica, D. Bolintineanu).

1862 Talentul s[u se dezv[luie]ns[ ]n basme, c[ci limbajul popular]i era mai apropiat =i]l st[p`nea ca un adev[rat povestitor anonim. Primele basme, =ase la num[r, le public[ ]n “|[ranul rom`n” la]ndemnul lui N. Filimon. Este vorba de basmele *Tinere\e f[r[b[tr`ne\e =i via\[ f[r[ moarte*, *Pr`slea*

cel voinic =i merele de aur, *Balaurul cel cu =apte capete*, *Fata de]mp[rat =i pescarul*, *Fiul v`n[torului* =. a. }n acela=i an tip[re=te =i prima culegere de basme ast[zi devenit[o raritate bibliografic[.

1863 Vasile Boerescu, asociatul s[u,]=i vinde imprimeria =i Ispirescu r[m`ne f[r[ lucru. C. A. Rosetti, viitor ministru, ]l invit[ s[ ia direc\ia imprimeriei unde ie=ea de sub tipar *Rom`nul*, revista partidului liberal, atunci]n opozi\ie.

1864 Guvernul suprim[*Rom`nul*: Ispirescu din nou se afl[ f[r[ serviciu. }mpreun[ cu al\i asocia\i, Walter =i Göbl, fondeaz[ “Tipografia Lucr[torilor asocia\i”. Poemele lui Bolintineanu, imprimate de Ispirescu, se ]nvrednicesc la Expozi\ie de madalia de argint. Cu un an mai t`rziu Ispirescu conduce personal foaia “Tipograful rom`n”. Timp de un deceniu, din 1862 p`n[ ]n 1872, autorul nu public[nici un basm.

1866 Abdicarea de la tron a domnitorului A. I. Cuza este consemnat[cu regret de c[tre *Revista* sa. La invita\ia lui Ion Ghica, ministrul de interne, accept[s[supravegheze =i s[ia direc\ia Imprimeriei de Stat. Demisioneaz[peste doi ani.

1868 Ispirescu, coasociat]mpreun[cu al\i trei asocia\i, fondeaz[“Noua tipografie a Laboratorilor rom`ni”. Lucreaz[temeinic, dar cheltuielile devin o chestiune complicat[.

1872 Apare cea de-a doua serie de basme: *Legende sau basmele rom`nilor*. *Ghicitori =i proverburi*. Cu o prefa\[de B. P. Hasdeu. Situa\ia lui se amelioreaz[. Este]ncurajat, apreciat pentru calit[\ile scrisului s[u =i pentru cunoa=terea profund[=i inestimabil[a crea\iei populare.

1873 Scoate de sub tipar la Marea tipografie a Laboratorilor rom`ni *Snoave sau pove=ti populare*.

1874 Public[*Snoave sau pove=ti populare* la aceea=i tipografie.

1876 Apar *Ispravele =i via\a lui Mihai Viteazul*.

1877 Public[un articol intitulat *Basme rom`ne =i basmele franceze*.

1878 R[mas de unul singur la imprimerie, Ispirescu]i transform[numele]n “Tipografia Academiei Rom`ne”. Moses Gaster public[un articol elogios despre Ispirescu]n “Magasin für die Literatur des Auslandes”.

1879 Imprim[volumul *Din pove=tile unchiului sf[tos*, basme p[g`ne=ti, sub influen\a lui A. I. Odobescu care de fapt le =i prefa\eaz[. Basmele constituie o prelucrare de mituri din folclorul universal, fragmente de mitologie greac[povestit[pentru copii =i]ntr-un limbaj popular.

1880 Moses Gaster public[un nou articol despre Ispirescu]n “Literatur Blatt

für die Germanische und Rumänische Philologie". }=i petrece nop\ile copiind texte pentru J. Urban Jarnik care proiecta s[fac[la Viena o Crestoma\ie rom`n[ de texte vechi rare. Munca nu se l[s[ mult a=teptat[. Cu aceast[ ocazie luã contact cu Eminescu =i cu Slavici =i reu=i, ]n urma lecturilor destul de sistematice, s[ dea via\[ vechilor texte ale literaturii rom`ne.

1881 Pentru]nt`ia oar[ ]n via\[Ispirescu p[r[se=te Bucure=tii pentru a se]ntoarce]napoi =i vine la Ro=iorii-de-Verde, un or[=el situat la 120 km de Bucure=ti, unde fiic[-sa trebuia s[fie numit[institutoare.

1882 Public[principala oper[a vie\ii sale *Legende sau basmele rom`nilor*, adunate din gura poporului de Ispirescu, culeg[tor-tipograf, unde figureaz[ 37 din cele mai frumoase basme, cu o prefa\[ de Vasile Alecsandri. Articole elogioase apar ]n *Revista de Istorie, arheologie =i filologie, Gazeta Transilvaniei, Telegraful rom`n, Rom`nia liber[, Familia*. Academia]ns[nu]ncoron[volumul, dup[cum]l f[cuse Alecsandri s[spere pe autor.

1883 Un librar din provincie reimprim[=i desface volumele scriitorului. La 21 iunie Ispirescu are prima congestie cerebralã.

1885 Se preocup[, primul la noi, de valorificarea folclorului copiilor,]n volumul *Jocuri =i juc[rii de copii*, adunate de Ispirescu, culeg[tor-tipograf (Sibiu, Editura Institutului tipografic).

1886 *Din pove=tile unchiului sf[tos, Despre pomul Cr[ciunului* (Krist-Baum) de Ispirescu culeg[tor-tipograf, (Bucure=ti, Tipografia Academiei Rom`ne).

Pove=ti morale, adunate din gura poporului de Ispirescu, culeg[-tor-tipograf, Bucure=ti, Tipografia Academiei Rom`ne.

1887 La 27 noiembrie o nou[congestie cerebral[ ]l love=te la masa de lucru =i]l duce]n bezna nop\ii. +edin\a literar[a grupului de la *Revista Nou[* (compus[din Ionescu-Gion, Delavrancea, Vlahu\[, Hasdeu) este suspendat[la anun\area mor\ii sale. Majoritatea publica\iilor public[necrologuri.

1960 *Basme, legende, snoave*. Edi\ie]ngrijit[de Radu Albala, cu o prefa\[de Corneliu B[rbulescu. ESPLA, Col. "BPT" Buc. *Legende sau basmele rom`nilor*. Edi\ie]ngrijit[de Aristi\a Avramescu. Prefa\[de Iorgu Iordan. EPL, Bucure=ti.

1969- *Opere*. Edi\ie]ngrijit[, note =i variante, glosar =i bibliografie de Aristi\a
1971 Avramescu, studiu introductiv de Corneliu B[rbulescu, EPL., Bucure=ti, 1969, vol. I; vol. II, — Minerva,Bucure=ti, 1971.

CUPRINS

TINERE|E F{R{ B{TR~NETE +I VIA|{ FAR{ DE MOARTE

A fost odat[ca niciodat[; c[de n-ar fi, nu s-ar mai povesti; de c`nd f[cea plop=orul pere =i r[chita mic=unele; de c`nd se b[teau ur=ii]n coade; de c`nd se luau de g`t lupii cu mieii de se s[rutau,]nfr[\indu-se; de c`nd se potcovea puricele la un picior cu nou[zeci =i nou[de oca de fier =i s-arunca]n slava cerului de ne aducea pove=ti;

De c`nd se scria musca pe perete.
Mai mincinos cine nu crede.

A fost odat[un]mp[rat mare =i o]mp[r[teas[, am`ndoi tineri =i frumo=i, =i, voind s[ aib[ copii, a f[cut de mai multe ori tot ce trebuia s[ fac[ pentru aceasta; a umblat pe la vraci =i filosofi, ca s[ caute la stele =i s[ le ghiceasc[ dac[ or s[ fac[ copii; dar ]n zadar. }n sf`r=it, auzind]mp[ratul c[este la un sat, aproape, un unchia= dibaci, a trimis s[-l cheme; dar el r[spunse trimi=ilor c[: cine are trebuin\[, s[vie la d`nsul. S-au sculat deci ]mp[ratul =i ]mp[r[teasa =i, lu`nd cu d`n=ii vro c`\iva boieri mari, osta=i =i slujitori, s-au dus la unchia= acas[. Unchia=ul, cum i-a v[zut de departe, a ie=it s[-i]nt`mpine =i totodat[le-a zis:

— Bine a\i venit s[n[to=i; dar ce umbli,]mp[rate, s[afli? Dorin\a ce ai o s[-\i aduc[ ]ntristare.

—Eu nu am venit s[te]ntreb asta, zise]mp[ratul, ci, dac[ai ceva leacuri care s[ne fac[s[avem copii, s[-mi dai.

— Am, r[spunse unchia=ul; dar numai un copil o s[face\i. El o s[fie F[t-Frumos =i dr[g[stos, =i parte n-o s[ave\i de el.

Lu`nd ]mp[ratul =i ]mp[r[teasa leacurile, s-au ]ntors veseli la palat =i peste c`teva zile]mp[r[teasa s-a sim\it]ns[rcinat[. Toat[ ]mp[r[\ia =i toat[curtea =i to\i slujitorii s-au veselit de aceast[ ]nt`mplare.

Mai-nainte]ns[de a veni ceasul na=terii, copilul se puse pe un pl`ns, de n-a putut nici un vraci s[-l]mpace. Atunci]mp[ratul a]nceput s[-i f[g[duiasc[toate bunurile din lume, dar nici a=a n-a fost cu putin\[s[-l fac[s[tac[.

— Taci, dragul tatei, zicea]mp[ratul, c[\i-oi da]mp[r[\ia cutare sau cutare; taci, fiule, c[\i-oi da de so\ie pe cutare sau cutare fat[de]mp[rat, =i alte multe d-alde astea;]n sf`r=it, dac[ v[zu =i v[zu c[ nu tace, ]i mai zise: taci, f[tul meu, c[ \i-oi da *Tinere\e f[r[ b[tr`ne\e =i via\[f[r[de moarte.*

Atunci, copilul t[cu =i se n[scu; iar slujitorii deter[ ]n timpine =i]n surle =i]n toat[ ]mp[r[\ia se \inu veselie mare o s[pt[m`n[ ]ntreag[.

De ce cre=tea copilul, d-aceea se f[cea mai iste\ =i mai]ndr[zne\. }l deter[pe la =coli =i filosofi, =i toate]nv[\[turile pe care al\i copii le]nv[\a]ntr-un an, el le]nv[\a]ntr-o lun[, astfel]nc`t ]mp[ratul murea =i ]nvia de bucurie. Toat[ ]mp[r[\ia se f[lea c[ o s[ aib[ un ]mp[rat ]n\elept =i procopsit ca Solomon ]mp[rat. De la o vreme ]ncoace ]ns[, nu =tiu ce avea, c[ era tot gale=, trist =i dus pe g`nduri. Iar c`nd fuse ]ntr-o zi, tocmai c`nd copilul]mplinea cincisprezece ani =i]mp[ratul se afla la mas[cu to\i boierii =i slujba=ii]mp[r[\iei =i se chefuiau, se scul[F[t-Frumos =i zise:

— Tat[, a venit vremea s[-mi dai ceea ce mi-ai f[g[duit la na=tere.

Auzind aceasta,]mp[ratul s-a]ntristat foarte =i i-a zis:

— Dar bine, fiule, de unde pot eu s[-\i dau un astfel de lucru nemaiauzit? +i dac[\i-am f[g[duit atunci, a fost numai ca s[te]mpac.

— Dac[tu, tat[, nu po\i s[-mi dai, apoi sunt nevoit s[cutreier toat[lumea p`n[voi g[si f[g[duin\a pentru care m-am n[scut.

Atunci to\i boierii =i]mp[ratul deter[ ]n genunchi, cu rug[ciune s[nu p[r[seasc[ ]mp[r[\ia; fiindc[, ziceau boierii:

— Tat[l t[u de aci]nainte e b[tr`n, =i o s[te r[dic[m pe tine]n scaun, =i avem s[-\i aducem cea mai frumoas[ ]mp[r[teas[de sub soare de so\ie.

Dar n-a fost putin\[s[-l]ntoarc[din hot[r`rea sa, r[m`ind statornic ca o piatr[ ]n vorbele lui; iar tat[-s[u, dac[v[zu =i v[zu,]i dete voie =i puse la cale s[-i g[teasc[de drum merinde =i tot ce-i trebuia.

Apoi, F[t-Frumos se duse]n grajdurile]mp[r[te=ti unde erau cei mai frumo=i arm[sari din toat[ ]mp[r[\ia, ca s[-=i aleag[unul; dar, cum punea m`na =i apuca pe c`te unul de coad[,]i tr`ntea, =i astfel to\i caii c[zur[. }n sf`r=it, tocmai c`nd era s[ ias[, ]=i mai arunc[ ochii o dat[ prin grajd =i, z[rind ]ntr-un col\ un cal r[pciugos =i bubos =i slab, se duce =i la d`nsul; iar c`nd puse m`na pe coada lui, el]=i]ntoarse capul =i zise:

— Ce porunce=ti, st[p`ne? Mul\umesc lui Dumnezeu c[ mi-a ajutat s[ ajung ca s[ mai puie m`na pe mine un voinic.

+i]n\epenindu-=i picioarele, r[mase drept ca lum`narea. Atunci F[t-Frumos ]i spuse ce avea de g`nd s[fac[=i calul]i zise:

— Ca s[ajungi la dorin\a ta, trebuie s[ceri de la tat[-t[u palo=ul, suli\a, arcul, tolba cu s[ge\ile =i hainele ce le purta el c`nd era fl[c[u; iar pe mine s[ m[ ]ngrije=ti cu ]ns[\i m`na ta =ase s[pt[m`ni =i orzul s[mi-l dai fiert]n lapte.

Cer`nd ]mp[ratului lucrurile ce-l pov[\uise calul, el a chemat pre v[taful cur\ii =i i-a dat porunc[ ca s[-i deschiz[ toate tronurile cu haine spre a-=i alege fiul s[u pe acelea care ]i va pl[cea. F[t-Frumos, dup[ ce r[scoli trei zile =i trei nop\i, g[si ]n sf`r=it,]n fundul unui tron vechi, armele =i hainele t[t`ne-s[u de c`nd era fl[c[u, dar foarte ruginite. Se apuc[ ]nsu=i cu m`na lui s[ le cure\e de rugin[ =i, dup[ =ase s[pt[m`ni, izbuti a face s[luceasc[armele

ca oglinda. Totodat[ ]ngriji =i de cal, precum]i zisese el. Destul[munc[avu; dar fie, c[izbuti.

C`nd auzi calul de la F[t-Frumos c[ hainele =i armele sunt bine cur[\ate =i preg[tite, odat[ se scutur[ =i el, =i toate bubele =i r[pciuga c[zur[ de pe d`nsul =i r[mase]ntocmai cum]l f[tase m[-sa, un cal gras, trupe= =i cu patru aripi; v[z`ndu-l F[t-Frumos astfel,]i zise:

— De azi]n trei zile plec[m.

— S[tr[ie=ti, st[p`ne; sunt gata chiar azi, de porunce=ti,]i r[spunse calul.

A treia zi de diminea\[, toat[curtea =i toat[ ]mp[r[\ia era plin[de jale. F[t-Frumos,]mbr[cat ca un viteaz, cu palo=ul]n m`n[, c[lare pe calul ce-=i alesese,]=i lu[ziua bun[de la]mp[ratul, de la]mp[r[teasa, de la to\i boierii cei mari =i cei mici, de la osta=i =i de la to\i slujitorii cur\ii, care, cu lacr[mile]n ochi,]l rugau s[se lase de a face c[l[toria aceasta, ca nu care cumva s[mearg[la pieirea capului s[u; dar el, d`nd pinteni calului, ie=i pe poart[ ca v`ntul, =i dup[d`nsul car[le cu merinde, cu bani =i vreo dou[ sute de osta=i, pe care-i or`nduise]mp[ratul ca s[-l]nso\easc[.

Dup[ce trecu afar[de]mp[r[\ia tat[lui s[u =i ajunse]n pustietate, F[t-Frumos]=i]mp[r\i toat[avu\ia pe la osta=i =i, lu`ndu-=i ziua bun[, ]i trimise ]napoi, oprindu-=i pentru d`nsul merinde numai c`t a putut duce calul. +i apuc`nd calea c[tre r[s[rit, s-a dus, s-a dus, s-a dus, trei zile =i trei nop\i, p`n[ ce ajunse la o c`mpie]ntins[, unde era o mul\ime de oase de oameni.

St`nd s[se odihneasc[,]i zise calul:

— S[=tii, st[p`ne, c[ aici suntem pe mo=ia unei Gheonoaie, care e at`t de rea,]nc`t nimeni nu calc[ pe mo=ia ei, f[r[ s[ fie omor`t. A fost =i ea femeie ca toate femeile, dar blestemul p[rin\ilor pe care nu-i asculta, ci]i tot nec[jea, a f[cut-o s[fie Gheonoaie;]n clipa aceasta este cu copiii ei, dar m`ine,]n p[durea

ce o vezi, o s-o]nt`lnim venind s[ te pr[p[deasc[; e grozav[ de mare: dar[ s[ nu te sperii, ci s[ fii gata cu arcul ca s[ o s[getezi, iar palo=ul =i suli\a s[ le \ii la ]ndem`n[, ca s[te sluje=ti cu d`nsele c`nd va fi de trebuin\[.

Se deter[spre odihn[; dar p`ndea c`nd unul c`nd altul.

A doua zi, c`nd se rev[rsa zorile, ei se preg[teau s[ treac[ p[durea. F[t-Frumos ]n=el[ =i ]nfr`n[calul, =i chinga o str`nse mai mult dec`t alt[dat[, =i porni; c`nd, auzi o cioc[nitur[groaznic[. Atunci calul]i zise:

— |ine-te, st[p`ne, gata, c[iat[se apropie Gheonoaia.

+i c`nd venea ea, nene, dobora copacii: a=a de iute mergea; iar calul se urc[ ca v`ntul p`n[ cam dasupra ei =i F[t- Frumos ]i lu[ un picior cu s[geata =i, c`nd era gata a o lovi cu a doua s[geat[, strig[ea:

— St[i, F[t-Frumos, c[nu-\i fac nimic!

+i v[z`nd c[ nu o crede, ]i dete ]nscris cu s`ngele s[u.

— S[-\i tr[iasc[calul, F[t-Frumos,]i mai zise ea, ca un n[zdr[van ce este, c[ci de nu era el, te m`ncam fript; acum ]ns[ m-ai m`ncat tu pe mine; s[=tii c[p`n[ azi nici un muritor n-a cutezat s[ calce hotarele mele p`n[aicea; c`\iva nebuni care s-au ]ncumes a o face d-abia au ajuns p`n[ ]n c`mpia unde ai v[zut oasele cele multe.

Se duser[acas[la d`nsa, unde Gheonoaia osp[t[ pe F[t-Frumos, =i-l omeni ca p-un c[l[tor. Dar pe c`nd se aflau la mas[=i se chefuiau, iar[Gheonoaia gemea de durere, deodat[el]i scoase piciorul pe care]l p[stra]n traist[, i-l puse la loc =i]ndat[se vindec[. Gheonoaia, de bucurie, \inu mas[trei zile d-a r`ndul =i ruga pe F[t-Frumos s[-=i aleag[ de so\ie pe una din cele trei fete ce avea, frumoase ca ni=te z`ne; el]ns[nu voi, ci]i spuse curat ce c[uta; atunci ea]i zise:

— Cu calul care]l ai =i cu vitejia ta, crez c[ai s[izbute=ti.

Dup[trei zile, se preg[tir[de drum =i porni. Merse F[t- Frumos, merse =i iar merse, cale lung[=i mai lung[; dar[c`nd fu de trecu peste hotarele Gheonoaiei, dete de o c`mpie frumoas[, pe de o parte cu iarba]nflorit[, iar[pe de alt[parte p`rlit[. Atunci el]ntreb[pe cal:

— De ce este iarba p`rlit[?

+i calul]i r[spunse:

— Aici suntem pe mo=ia unei Scorpii, sor[cu Gheonoaia; de rele ce sunt, nu pot s[tr[iasc[launloc; blestemul p[rin\ilor le-a ajuns, =i d-aia s-au f[cut lighioi, a=a precum le vezi; vr[jm[=ia lor e groaznic[, nevoie de cap, vor s[-=i r[peasc[una de la alta p[m`nt; c`nd Scorpia este nec[jit[r[u, vars[foc =i smoal[; se vede c[a avut vro ceart[cu sor[-sa =i, viind s-o goneasc[de pe t[r`mul ei, a p`rlit iarba pe unde a trecut; ea este mai rea dec`t sor[-sa =i are trei capete. S[ ne odihnim pu\in, st[p`ne, =i m`ine dis-de-diminea\[s[fim gata.

A doua zi se preg[tir[, ca =i c`nd ajunsese la Gheonoaie, =i pornir[. C`nd, auzir[un urlet =i o v`jietur[, cum nu mai auziser[ ei p`n[atunci!

— Fii gata, st[p`ne, c[iat[se apropie zgripsoroaica de Scorpie.

Scorpia, cu o falc[ ]n cer =i cu alta]n p[m`nt =i v[rs`nd fl[c[ri, se apropia ca v`ntul de iute; iar[ calul se urc[ repede ca s[geata p`n[cam deasupra =i se l[s[asupra ei cam pe deoparte. F[t-Frumos o s[get[=i]i zbur[un cap; c`nd era s[-i mai ia un cap, Scorpia se rug[ cu lacrimi ca s[ o ierte, c[ nu-i face nimic =i, ca s[-l ]ncredin\eze, ]i dete ]nscris cu s`ngele ei. Scorpia osp[t[pe F[t-Frumos =i mai =i dec`t Gheonoaia; iar[ el ]i dete =i d`nsei]napoi capul ce i-l luase cu s[geata, carele se lipi]ndat[cum]l puse la loc, =i dup[trei zile plecar[mai departe.

Trec`nd =i peste hotarele Scorpiei, se duser[, se duser[ =i iar[ se mai duser[, p`n[ce ajunser[la un c`mp numai de flori =i unde era numai prim[var[; fiecare floare era cu deosebire de m`ndr[=i cu un miros dulce, de te]mb[ta; tr[gea un v`nti=or care abia adia. Aicea st[tur[ei s[se odihneasc[, iar[calul]i zise:

— Trecur[m cum trecur[m p`n[ aci, st[p`ne; mai avem un hop: avem s[d[m peste o primejdie mare; =i, dac[ne-o ajuta Dumnezeu s[sc[p[m =i de d`nsa, apoi suntem voinici. Mai-nainte de aci este palatul unde locuie=te *Tinere\e f[r[ b[tr`ne\e =i via\[f[r[de moarte*. Aceast[cas[este]nconjurat[cu o p[dure deas[=i]nalt[, unde stau toate fiarele cele mai s[lbatice din lume; ziua =i noaptea p[zesc cu neadormire =i sunt multe foarte; cu d`nsele nu este chip de a te bate; =i ca s[trecem prin p[dure e peste poate; noi]ns[s[ne silim, dac-om putea, s[s[rim pe deasupra.

Dup[ce se odihnir[vreo dou[zile, se preg[tir[iar[=i; atunci calul, \in`ndu-=i r[suflarea, zise:

— St[p`ne, str`nge chinga c`t po\i de mult, =i, ]nc[lec`nd, s[te \ii bine =i]n sc[ri, =i de coama mea; picioarele s[le \ii lipite pe l`ng[sup\ioara mea, ca s[nu m[z[ticne=ti]n zborul meu.

Se urc[, f[cu prob[, =i]ntr-un minut fu aproape de p[dure.

— St[p`ne, mai zise calul, acum e timpul c`nd se d[de m`ncare fiar[lor p[durei =i sunt adunate toate]n curte; s[trecem.

— S[trecem, r[spunse F[t-Frumos, =i Dumnezeu s[se]ndure de noi.

Se urcar[ ]n sus =i v[zur[palatul str[lucind astfel, de la soare te puteai uita, dar la d`nsul ba. Trecur[ pe dasupra p[durii =i, tocmai c`nd erau s[se lase]n jos la scara palatului, d-abia, d-abia atinse cu piciorul v`rful unui copac =i dodat[ toat[ p[durea se puse ]n mi=care; urlau dobitoacele, de \i se f[cea p[rul m[ciuc[ pe cap. Se gr[bir[ de se l[sar[ ]n jos; =i de nu era doamna palatului afar[, d`nd dem`ncare puilor ei (c[ci a=a numea ea lighioanele din p[dure),]i pr[p[dea negre=it.

Mai mult de bucurie c[au venit,]i sc[p[ea; c[ci nu mai v[zuse p`n[ atunci suflet de om pe la d`nsa. Opri pe dobitoace, le]mbl`nzi =i le trimise la locul lor. St[p`na era o z`n[ nalt[, sup\iric[ =i dr[g[la=[ =i frumoas[, nevoie mare! Cum o v[zu F[t-Frumos, r[mase ]ncremenit. Dar[ ea, uit`ndu-se cu mil[la d`nsul,]i zise:

— Bine ai venit, F[t-Frumos! Ce cau\i pe aici?

— C[ut[m, zise el, *Tinere\e f[r[b[tr`ne\e =i via\[f[r[de moarte*.

— Dac[c[uta\i ceea ce zise=i, aci este.

Atunci desc[lic[=i intr[ ]n palat. Acolo g[si]nc[dou[femei, una ca alta de tinere; erau surorile cele mai mari. El]ncepu s[mul\umeasc[z`nei pentru c[ l-a sc[pat de primejdie; iar[ ele, de bucurie, g[tir[ o cin[ pl[cut[ =i numai ]n vase de aur. Calului ]i dete drumul s[ pasc[ pe unde va voi d`nsul; pe urm[ ]i f[cur[cunoscu\i tuturor lighioanelor, de puteau umbla]n tihn[prin p[dure.

Femeile]l rugar[s[locuiasc[de aci]nainte cu d`nsele, c[ci ziceau c[ li se ur`se, =ez`nd tot singurele; iar[el nu a=tept[s[-i mai zic[o dat[, ci primi cu toat[mul\umirea, ca unul ce aceea =i c[uta.

}ncet,]ncet, se deprinser[unii cu al\ii,]=i spuse istoria =i ce p[\i p`n[ s[ ajung[ la d`nsele, =i nu dup[mult[vreme se =i]nso\i cu fata cea mai mic[. La]nso\irea lor, st[p`nele casei ]i deter[ voie s[ mearg[ prin toate locurile de primprejur, pe unde va voi; numai pe o vale, pe care i-o =i ar[tar[, ]i ziser[ s[ nu mearg[, c[ci nu va fi bine de el; =i-i =i spuser[ c[ acea vale se numea *Valea Pl`ngerii*.

Petrecu acolo vreme uitat[, f[r[a prinde de veste, fiindc[r[m[sese tot a=a de t`n[r, ca =i c`nd venise. Trecea prin p[dure, f[r[s[-l doar[m[car capul. Se desf[ta]n palaturile cele aurite, tr[ia]n pace =i]n lini=te cu so\ia =i cumnatele sale, se bucura de frumuse\ea florilor =i de dulcea\a =i cur[\enia aerului, ca un fericit. Ie=ea adesea la v`n[toare; dar, ]ntr-o zi, se lu[ dup[ un iepure, dete o s[geat[, dete dou[ =i nu-l nimeri; sup[rat, alerg[ dup[ el =i dete =i cu a treia s[geat[, cu care ]l =i nimeri; dar[ nefericitul, ]n ]nv[lm[=eal[, nu b[gase de seam[ c[, alerg`nd dup[iepure, trecuse]n Valea Pl`ngerii.

Lu`nd iepurile, se ]ntorcea acas[; c`nd, ce s[vezi d-ta? deodat[ ]l apuc[un dor de tat[-s[u =i de mum[-sa. Nu cutez[s[spuie

femeilor m[iestre; dar[ele]l cunoscur[dup[ ]ntristarea =i neodihna ce vedea]ntr-]nsul.

— Ai trecut, nefericitule,]n Valea Pl`ngerii!]i ziser[ele, cu totul speriate.

— Am trecut, dragele mele, f[r[ca s[fi voit s[fac ast[neghiobie; =i acum m[topesc d-a-n picioarele de dorul p[rin\ilor mei,]ns[=i de voi nu m[ ]ndur ca s[v[p[r[sesc. Sunt de mai multe zile cu voi =i n-am s[m[pl`ng de nici o m`hnire. M[voi duce dar[s[-mi mai v[z o dat[p[rin\ii =i apoi m-oi]ntoarce, ca s[nu m[mai duc niciodat[.

— Nu ne p[r[si, iubitule; p[rin\ii t[i nu mai tr[iesc de sute de ani, =i chiar tu, duc`ndu-te, ne temem c[ nu te vei mai ]ntoarce; r[m`i cu noi: c[ci ne zice g`ndul c[vei pieri.

Toate rug[ciunile celor trei femei, precum =i ale calului, n-au fost]n stare s[-i potoleasc[dorul p[rin\ilor, care-l usca pe d-a-ntregul. }n cele mai de pe urm[, calul]i zise:

— Dac[nu vrei s[m[ascul\i, st[p`ne, orice \i se va ]nt`mpla, s[=tii c[numai tu e=ti de vin[. Am s[-\i spui o vorb[=i, dac[vei primi tocmeala mea, te duc]napoi.

— Primesc, zise el cu toat[mul\umirea, spune-o!

— Cum vom ajunge la palatul tat[lui t[u, s[te las jos =i eu s[m[ ]ntorc, de vei voi s[r[m`i m[car un ceas.

— A=a s[fie, zise el.

Se preg[tir[de plecare, se]mbr[\i=ar[cu femeile =i, dup[ce-=i luar[ziua bun[unul de la altul, porni, l[s`ndu-le suspin`nd =i cu l[cr[mile]n ochi. Ajunser[ ]n locurile unde era mo=ia Scorpiei; acolo g[sir[ora=e; p[durile se schimbaser[ ]n c`mpii;]ntreb[pre unii =i pre al\ii despre Scorpie =i locuin\a ei; dar]i r[spunser[c[bunii lor auziser[de la str[bunii lor povestindu-se de asemenea fleacuri.

— Cum se poate una ca asta? le zicea F[t-Frumos, mai alalt[ieri am trecut pe aici; =i spunea tot ce =tia.

Locuitorii r`deau de d`nsul, ca de unul ce aiureaz[sau viseaz[de=tept, iar[el, sup[rat, plec[ ]nainte, f[r[a b[ga de seam[c[barba =i p[rul]i albise.

Ajung`nd la mo=ia Gheonoaiei, f[cu ]ntreb[ri ca =i la mo=ia Scorpiei, =i primi asemenea r[spunsuri. Nu se putea domiri el: cum de ]n c`teva zile s-au schimbat astfel lucrurile? +i iar[=i sup[rat, plec[cu barba alb[p`n[ la br`u, sim\ind c[ ]i cam tremurau picioarele, =i ajunse la]mp[r[\ia t[t`ne-s[u. Aici al\i oameni, alte ora=e, =i cele vechi erau schimbate de nu le mai cuno=tea. }n cele mai de pe urm[, ajunse la palaturile ]n care se n[scuse. Cum se dete jos, calul ]i s[rut[ m`na =i]i zise:

— R[m`i s[n[tos, st[p`ne, c[eu m[ ]ntorc de unde am plecat. Dac[pofte=ti s[mergi =i d-ta,]ncalec[ ]ndat[=i aidem!

— Du-te s[n[tos, c[=i eu n[d[jduiesc s[m[ ]ntorc peste cur`nd.

Calul plec[ca s[geata de iute.

V[z`nd palaturile d[r[mate =i cu buruieni crescute pe d`nsele, ofta =i, cu lacr[mi]n ochi, c[ta s[-=i aduc[aminte c`t erau odat[ de luminate aste palaturi =i cum =i-a petrecut copil[ria ]n ele; ocoli de vreo dou[-trei ori, cercet`nd fiecare c[mar[, fiecare col\ule\ ce-i aducea aminte cele trecute; grajdul]n care g[sise calul; se pogor] apoi]n pivni\[, g`rliciul c[reia se astupase de d[r[m[turile c[zute.

C[ut`nd ]ntr-o parte =i ]n alta, cu barba alb[ p`n[la genuchi, ridic`ndu-=i pleoapele ochilor cu m`inile =i abia umbl`nd, nu g[si dec`t un tron odorogit;]l deschise, dar[ ]n el nimic nu g[si: ridic[capacul chichi\ei, =i un glas sl[b[nogit]i zise:

— Bine ai venit, c[de mai]nt`rziai, =i eu m[pr[p[deam.

O palm[ ]i trase Moartea lui, care se uscase de se f[cuse c`rlig ]n chichi\[, =i c[zu mort, =i ]ndat[ se =i f[cu \[r`n[.

Iar eu]nc[lecai p-o =ea =i v[spusei dumneavoastr[a=a.

ILEANA SIMZIANA

CUPRINS

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat. Acel]mp[rat mare =i puternic b[tuse pe to\i]mp[ra\ii de prinprejurul lui =i-i supusese,]nc`t ]=i ]ntinsese hotarele ]mp[r[\iei sale pe unde a ]n\[rcat dracul copiii, =i to\i ]mp[ra\ii cei b[tu\i erau ]ndatora\i a-i da c`te un fiu d-ai s[i ca s[-i slujeasc[c`te zece ani.

La marginea]mp[r[\iei lui mai era un alt]mp[rat carele, c`t a fost t`n[r, nu se l[sase s[-l bat[; c`nd c[dea c`te un p`rjol asupra \[rii sale, el se f[cea luntre =i punte =i-=i sc[pa \ara de nevoie; iar[ dup[ ce ajunse la b[tr`ne\e, se supusese =i el]mp[ratului celui mare =i tare, fiindc[n-avea]ncotro. El nu =tia cum s[fac[, cum s[dreag[, ca s[ ]mplineasc[voia acelui]mp[rat de a-i trimite pe unul din fiii s[i, ca s[-i slujeasc[: fiindc[n-avea b[ie\i, ci numai trei fete. Dintr-aceasta el sta pe g`nduri. Grija lui cea mare era ca s[nu creaz[acel]mp[rat c[el este z[ca= =i se]nd[r[tnice=te a-i trimite vreun fiu, din care pricin[s[vin[s[-i ia]mp[r[\ia, iar[el cu fetele lui s[moar[ ]n tic[lo=ie,]n s[r[cie =i cu ru=ine.

V[z`nd fetele pe tat[-s[u tot sup[rat, se luaser[ =i ele de g`nduri, =i nu =tiau ce voie s[-i fac[ca s[-l mai]nveseleasc[. Dac[v[zur[=i v[zur[c[nimic nu-i este pe plac, fata cea mai mare]=i lu[inima]n din\i =i-l]ntreb[ ]ntr-o zi la mas[, c[de ce este sup[rat:

— Au purtarea noastr[nu-\i place?]i zise ea. Au supu=ii m[riei tale sunt r[i =i ar\[go=i de-\i pricinuie=te at`ta m`hnire? Spune =i nou[, tat[, cine este vipera aceea care nu-\i d[pace =i-\i otr[ve=te b[tr`ne\ele, =i ne f[g[duim chiar a ne jertfi dac[ aceasta va putea s[-\i aline oarecum m`hnirile: c[ci numai tu, tat[, e=ti m`ng`ierea noastr[, dup[cum prea bine =tii; iar[noi niciodat[n-am ie=it din cuv`ntul t[u.

— De asta, a=a este; n-am a m[pl`nge de nimic. Nu mi-a\i c[lcat porunca niciodat[. Dar[voi, dragele mele, nu pute\i s[-mi

alina\i durerea care-mi p[trunde sufletul. Voi sunte\i fete, =i numai un b[iat m-ar scoate din nevoia]n care m[aflu.

— Eu nu]n\eleg, zise fata cea mare, de ce ascunzi de noi izvorul m`hnirilor tale, tat[; spune c[eu, iat[, sunt gata a-mi da via\a pentru tine.

— Ce s[=ti\i voi face, dragele mele! De c`nd sunte\i pe lumea asta alb[, voi a\i umblat cu furca, cu acul, cu r[zboiul: =ti\i toarce, coase, \ese. Numai un viteaz m[ poate m`ntui, care s[=tie s[r[suceasc[buzduganul, s[m`nuiasc[ sabia cu v`rtute =i s[c[l[reasc[ca un zmeu-paraleu.

— Oricum, tat[, spune-ne =i nou[, c[doar[nu s-o face gaur[ ]n cer, dac[vom =ti =i noi ce lucru te am[ra=te.

Dac[v[zu]mp[ratul c[-l]nte\esc fetele cu rug[ciunile, zise:

— Iat[, copilele mele, de ce sunt tot trist. Voi =ti\i c[nimeni nu s-a putut atinge de]mp[r[\ia mea, c`t am fost t`n[r, f[r[s[-=i capete alageaua =i f[r[s[se duc[ru=inat de unde a venit. Acum p`rdalnicele de b[tr`ne\e mi-au secat toat[v`rtutea; bra\ul meu e sl[b[nogit, nu mai poate s[ ]nv`rteasc[palo=ul de s[se cutremure vr[jma=ul. +oimuleanul meu, pentru care p-aci-p-aci era s[-mi pierz via\a p`n[ l-am dob`ndit, a]mb[tr`nit =i el: este un r[pciugos, abia ]=i t`r`ie =i el via\a de azi pe m`ine. Alt[dat[abia m[ar[tam]naintea vr[jma=ului =i, s[te \ii, p`rleo! ]i sf`r`iau, c[lc`iele dinaintea fe\ii mele; dar[azi, ce s[v[mai spui? voi =ti\i c[m-am supus celui mai mare =i mai tare]mp[rat de pe fa\a p[m`ntului. }ns[ la d`nsul este obiceiul ca to\i supu=ii]mp[r[\iei s[-i trimit[c`te un fiu, s[-i slujeasc[zece ani, =i eu v[am numai pe voi.

— M[duc eu, tat[, zise fata cea mare, =i m[voi sili din toate puterile mele s[te mul\umesc.

— M[tem s[nu te]ntorci f[r[nici o isprav[. Cine =tie ce]ncurc[tur[vei face p-acolo, de s[nu-i mai dea nimeni de c[p[t`i, c`t h[u!

— Tot ce =tiu, tat[, =i m[f[g[duiesc, este c[nu te-oi da de ru=ine.

— Dac[este a=a, preg[te=te-te =i te du.

C`nd auzi fata c[ tat[-s[u ]i d[ voie s[ mearg[, nu mai putea de bucurie. Punea la cale tot pentru drum; =i se ]ntorcea numai ]ntr-un c[lc`i, c`nd poruncea =i a=eza lucrurile de c[l[torie. }=i alese calul cel mai de frunte din grajdurile ]mp[r[te=ti, hainele cele mai m`ndre =i mai bogate =i merinde ca s[-i ajung[un an de zile.

Dup[ce tat[-s[u o v[zu gata de plecare,]i dete pove\ele p[rinte=ti de cum s[se poarte, cum s[fac[ca s[nu se descopere c[e fat[. O]nv[\[tot ce trebuia s[=tie un viteaz care merge la o a=a slujb[ ]nalt[, =i cum s[se fereasc[de b`rfeli =i clevete, ca s[ nu fie ur`t[=i neb[gat[ ]n seam[de ceilal\i fii de]mp[rat. Apoi]i zise:

— Pas[cu Dumnezeu, fiica mea, =i adu-\i aminte de]nv[\[turile mele.

Fata ie=i din curte ca fulgerul; n-o mai \inea p[m`ntul de bucurie; ]ntr-o clip[ nu se mai v[zu. +i dac[ n-ar fi stat mai ]ncolo s[-=i a=tepte boierii =i car[le cu merinde, acestea s-ar fi pierdut, fiindc[ nu puteau s[ se \in[ dup[ d`nsa.

}mp[ratul]i ie=i pe de alt[parte]nainte, mai la marginea]mp[r[\iei, f[r[s[=tie ea; a=ez[ ]ndat[un pod de aram[, se f[cu un lup =i se ascunse sub un pod. C`nd era s[ treac[ fiic[-sa, deodat[ ie=i de subt acel pod, cu din\ii r`nji\i =i cl[n\[nind de te lua groaza; se uita drept la d`nsa cu ni=te ochi care str[luceau ca dou[ f[clii, =i se repezi la ea ca s[ o sf`=ie. Fata, care]nghe\ase s`ngele ]n ea de fric[, ]=i pierduse cump[tul =i, dac[ calul nu f[cea o s[ritur[ la o parte, lupul ]nfigea ghearele ]ntr-]nsa; ea o lu[ la s[n[toasa ]napoi. Tat[-s[u, care se ]ntorsese ]naintea ei, ie=i s-o ]nt`mpine, =i-i zise:

— Nu-\i spuneam eu, fata mea, c[nu toate mu=tele fac miere?

— A=a este, tat[, dar[eu n-am =tiut c[, duc`ndu-m[s[slujesc unui]mp[rat, am s[m[lupt =i cu fiare s[lbatice =i turbate.

— Dac[este a=a, zise]mp[ratul, =ezi acas[de-\i vezi de fuse =i

mosoare, =i Dumnezeu s[aib[mil[de mine, ca s[nu m[lase a muri ru=inat.

Nu trecu mult =i se ceru =i fata cea mijlocie s[se duc[=i d`nsa; =i se lega c[ ea ]=i va pune toate puterile cum s[-=i sf`r=easc[cu bine slujba ce lua asupr[-=i.

Dup[multe rug[ciuni =i f[g[duieli, se]nduplec[tat[-s[u =i o l[s[=i pe d`nsa s[ se duc[; dar[ p[\i =i ea ca soru-sa cea mare, =i ]nt`mpin`nd-o tat[-s[u, c`nd se]ntorcea,]i zise:

— Ei fata mea, nu \i-am spus eu c[nu se m[n`nc[tot ceea ce zboar[?

— Adev[rat este, tat[, a=a mi-ai zis; dar[prea era grozav acel lup. Unde deschisese o gur[de s[m[ ]mbuce dintr-o dat[, =i unde se uita cu ni=te ochi din care parc[ie=eau ni=te s[ge\i de m[s[getau la inim[!

— +ezi acas[dar[,]i r[spunse]mp[ratul, de vezi de coada m[turii =i de zarzavaturile de la buc[t[rie.

Mai trecu ce mai trecu, =i iat[c[=i fata cea mic[zise tat[lui s[u,]ntr-o zi, c`nd =edeau la mas[:

— Tat[, las[-m[=i pe mine s[fac o cercare: las[-m[, rogu-te, s[m[duc =i eu s[-mi]ncerc norocul.

— Deoarece surorile tale cele mai mari n-au putut-o scoate la c[p[t`i, m[ mir cum ]\i mai vine s[ vorbe=ti de tine, care nu =tii nici cum se m[n`nc[m[m[liga.

+i se cerca]n tot felul s[-i taie pofta de plecare, dar[ ]n zadar.

— Pentru dragostea ta, tat[, mai zise ea, voi face pe dracul]n patru, numai s[izbutesc;]ns[dac[Dumnezeu]mi va sta]mpotriv[, m[voi]ntoarce iar[=i la tine, =i f[r[s[m[ru=inez.

Se mai]mpotrivi tat[-s[u, se mai codi: dar[fiie-sa]l birui cu rug[ciunile. La urm[detot, zise]mp[ratul:

— Dac[este a=a, iat[ ]\i dau =i \ie voie, s[vedem ce procopseal[a s[-mi faci. Ce-a= mai r`de s[ te v[z ]ntorc`ndu-te cu nasul]n jos!

— Vei r`de, tat[, cum ai r`s =i de surorile mele, f[r[cu toate astea s[le scaz[cinstea.

Fata]mp[ratului, dac[v[zu c[tat[-s[u]i dete voie, se g`ndi mai ]nt`i pe care din boierii cei b[trini s[ia de pov[\uitor. +i p`n[una-alta, ea]=i aduse aminte de vitejiile tat[lui s[u din tinere\e =i de calul s[u. Se duse deci la grajd ca s[-=i aleag[=i ea un cal. Se uit[la unul, se uit[la altul, se uit[la to\i caii din grajduri, =i de nici unul nu i se prindeau ochii, de=i erau arm[sarii =i caii cei mai buni din toat[ ]mp[r[\ia. }n cele mai de pe urm[dete =i peste calul tat[lui s[u din tinere\e, r[pciugos, bubos =i z[c`nd pe coaste. Cum ]l v[zu, se uita la el cu mil[ =i parc[ nu se ]ndura s[ se dep[rteze de d`nsul.

Calul, dac[v[zu a=a,]i zise:

— Se vede c[pentru iubirea ce ai c[tre]mp[ratul, st[p`n[, te ui\i a=a de gale= la mine. Ce pui de voinic era ]n tinere\ele lui! Multe izb`nzi am mai f[cut noi am`ndoi! Dar[ de c`nd a]mb[tr`nit, nici pe mine n-a mai]nc[lecat altul. +i dac[m[vezi a=a de jig[rit, este c[n-are cine s[m[hr[neasc[ca el. Ast[zi, uite, de m-ar]ngriji cineva cum s[-mi priiasc[mie,]n zece zile m-a= face de nu m-a= da pe zece ca d-alde [=tia.

Atunci, fata zise:

— +i cum trebuie s[te]ngrijeasc[?

— S[m[spele]n toate zilele cu ap[ne]nceput[, s[-mi dea orzul fiert]n lapte dulce ca s[-l pot roade, =i pe fiecare zi o bani\[de jaratec.

— C`nd a= =ti c[-mi vei fi de ajutor s[ sf`r=esc ce am pus de g`nd, mai-mai c[a= face a=a precum zici tu!

— St[p`n[, zise calul, f[cercarea asta =i nu te vei c[i.

Calul era n[zdr[van.

Fata]mp[ratului]ngriji de cal tocmai precum]i zise el.

La a zecea zi, unde se scutur[odat[calul, =i se f[cu frumos, gras ca un pepene =i sprinten ca o c[prioar[. Apoi, uit`ndu-se vesel la fata]mp[ratului, zise:

— S[-\i dea Dumnezeu noroc =i izb`nd[, st[p`na mea, c[m-ai]ngrijit =i m-ai f[cut s[mai fiu odat[pe lume cum doream.

Spune-mi tu care este p[sul t[u, =i porunce=te-mi ce trebuie s[fac.

— Eu voi s[merg la]mp[ratul cel mare =i tare, vecinul nostru, ca s[-i slujesc, =i-mi trebuie pe cineva care s[m[pov[\uiasc[. Spune-mi pe care din boieri s[aleg?

— Dac[vei merge cu mine,]i zise calul, habar s[n-ai; nu-\i trebuie pe nimeni. Te voi sluji, cum am slujit =i pe tat[-t[u. Numai s[m-ascul\i.

— Dac[este a=a, de azi]n trei zile plec[m.

— +i chiar acum dac[porunce=ti,]i r[spunse calul.

Fata]mp[ratului, cum auzi aceasta, puse toate alea la cale pentru drum. }=i lu[ni=te haine curate, dar[f[r[podoabe, ni\ele merinde =i ceva bani de cheltuial[,]nc[lec[calul =i, venind]naintea tat[lui s[u,]i zise:

— R[m`i cu Dumnezeu, tat[, =i s[te g[sesc s[n[tos!

— Cale bun[, fata mea,]i zise tat[-s[u. Toate ca toate, numai pove\ele ce \i-am dat s[nu le ui\i niciodat[. +i la orice nevoie mintea ta s[fie pironit[la Dumnezeu, de unde ne vine tot binele =i tot ajutorul.

Dup[ce se f[g[dui c[a=a va face, fata porni. Ca =i la celelalte fete, tat[-s[u dete pe de alt[parte =i-i ie=i]nainte, a=ez[iar[=i podul de aram[=i o a=tepta acolo.

Pe drum, calul spuse fetei cu ce tertipuri umbl[tat[-s[u s[-i]ncerce b[rb[\ia, =i o pov[\ui ce s[fac[ca s[scape cu fa\a curat[. Ajung`nd la pod, unde se n[pusti asupra ei un lup cu ni=te ochi turbura\i =i zg`i\i de b[ga fiori]n oase, cu o gur[mare =i cu o limb[ca de dihanie turbat[, cu col\ii r`nji\i =i cl[n\[nind de pare c[ nu m`ncase de o lun[de zile; =i c`nd s[ ]nfig[ ghearele sale cele sf`=iitoare, fata dete c[lc`ie calului, =i unde se r[pezi asupra lupului cu palo=ul ]n m`n[de s[-l fac[mici f[r`me =i, dac[ nu se da ]n l[turi lupul, ]n dou[ ]l f[cea cu palo=ul; c[ci ea nu glumea, fiindc[-=i pusese credin\a ]n Dumnezeu, =i dorea ca vr`nd-nevr`nd s[ ]mplineasc[slujba ce =i-o luase asupr[.

Ea trecu podul m`ndr[ ca un voinic. Tat[-s[u se mir[ de vitejia ei =i, d`nd pe de alt[parte, ie=i mult]naintea ei, a=ez[un pod de argint, se f[cu un leu =i acolo o a=tepta.

Calul spuse fetei peste ce o s[dea =i o]nv[\[cum s[fac[s[scape =i de ast[ispit[. Cum ajunse fata la podul de argint, unde]i ie=i leul]nainte cu gura c[scat[, de s[o]mbuce cu cal cu tot, cu ni=te col\i ca cei de filde= =i cu ni=te gheare ca secerile =i r[cnea de se cutremurau codrii, =i c`mpiile vuiau de-\i lua auzul. Numai uit`ndu-se cineva la capul lui cel c`t bani\a =i la coama aia ce sta r[dicat[ ]n sus =i zb`rlit[, ar fi]nghe\at de fric[. Dar[fata]mp[ratului,]mb[rb[tat[de cal, se n[pusti odat[ ]ntr-]nsul cu sabia goal[ ]n m`n[, ]nc`t dac[nu fugea leul sub pod,]n patru]l f[cea. Atunci trecu podul, mul\umind lui Dumnezeu =i ne=tiind ce o mai a=tepta.

Fata]mp[ratului, care nu ie=ise din cas[de c`nd o f[cuse m[-sa, se mira =i sta ]n loc uimit[, v[z`nd frumuse\ile c`mpului. Aci ]i venea s[ descalece ca s[ adune c`te un m[nunchi de flori din mul\imea aia ce acoperea v[ile =i dealurile, flori de care nu mai v[zuse ea; aci]i venea s[se dea la umbr[sub c`te un copaci nalt =i stufos, ]n care miile de paseri c`ntau fel de fel de c`ntece, a=a de duioase, de erau ]n stare s[ te adoarm[; =i aci ]n urm[ s[ se duc[ la c`te un =ipot de ap[limpede ca lacrima ce izvora din c`te un col\ de piatr[ din coastele dealurilor; susurul acestor izvoare o f[cea s[ se uite gale= la ele =i-i pl[cea s[ le vaz[ curgerea lor cea =erpuit[ ce aluneca pe p[m`nt,]ncungiurate de mul\ime de floricele =i verdea\[de prim[var[. Dar[la toate astea calul o]mb[rb[ta =i-i da ghes s[mearg[ ]nainte =i s[-=i cate de drum. El]i spunea c[voinicii nu se uit[la d-alde astea, dec`t dup[ce duc trebile la cap[t bun. }i mai spuse c[are s[mai dea de o curs[pe care i-o]ntindea tat[-s[u, =i o =i]nv[\a cum s[fac[s[ias[=i de ast[dat[biruitoare.

Fata asculta cu toate urechile =i f[cu precum o]nv[\[calul,

fiindc[v[zu ea c[toate]nv[\[turile lui]i iese]nde bine, =i din cuv`ntul lui nu se ab[tea.

Tat[-s[u, ca =i de la r`nd, dete pe de alt[parte =i-i ie=i]nainte, a=ez[un pod de aur, se f[cu un balaur mare cu dou[sprezece capete =i se ascunse sub acel pod.

C`nd fu ca s[treac[fata pe acolo, unde]i ie=i]nainte balaurul plesnind din coad[=i]ncol[cindu-se; din gurile lui ie=ea v[paie de foc, =i limbile]i jucau ca ni=te s[ge\i arz[toare; cum]l v[zu fata c[este a=a de grozav, ni=te r[cori o apucar[=i i se f[cu p[rul m[ciuc[de fric[. Calul, dac[sim\i c[fata se pierde cu firea, o]mb[rb[t[iar[=i =i-i aduse aminte ce o]nv[\ase s[fac[; iar[fata]mp[ratului, dup[ce mai prinse ni\ic[inim[, str`nse fr`ul calului cu m`na st`ng[,]i dede c[lc`ie =i, cu palo=ul]n dreapta, se repezi asupra acelui balaur.

Un ceas \inu lupta. Calul o potrivea cum s[vin[tot cam la o parte ca s[-i reteze vreun cap; dar[vr[jma=ul se p[zea =i el destul de bine. }n cele mai de pe urm[, izbuti fata s[r[neasc[pe balaur. Atunci, d`ndu-se el de trei ori peste cap, se f[cu om.

Fetei nu-i venea s[creaz[ochilor c`nd v[zu pe tat[-s[u ]naintea ei; iar[ el, lu`nd-o]n bra\e =i s[rut`nd-o pe frunte,]i zise:

— V[z c[tu e=ti voinic[, fata mea, =i bine ai f[cut de \i-ai luat calul [sta, c[ci f[r[d`nsul te-ai fi ]ntors =i tu ca =i surorile tale. Am bun[ n[dejde s[ ispr[ve=ti cu bine slujba cu care te-ai ]ns[rcinat de bun[voie. Numai adu-\i aminte de pove\ele mele =i s[ nu ie=i din cuv`ntul calului ce \i-ai ales. S[ne vedem s[n[to=i!

— S[te auz[Dumnezeu, tat[,]i r[spunse fata, =i s[te g[sesc s[n[tos.

Apoi, s[rut`nd m`na tat[lui s[u, se desp[r\ir[.

Dup[ce merse cale lung[, dep[rtat[, ajunse la ni=te mun\i mari =i]nal\i. }ntre mun\i]nt`lni doi zmei ce se luptau de nou[ ani =i nu puteau s[ se dovedeasc[ unul pe altul. Lupta era pe moarte ori pe via\[. Cum o v[zur[ ei, crez`nd c[este un voinic, unul]i zise:

— F[t-Frumos, F[t-Frumos, vino de taie pe [st du=man al meu, c[\i-oi c[dea =i eu vreodat[bun la ceva.

Iar cellalt zise =i el:

— F[t-Frumos, F[t-Frumos, vino de m[scap[pe mine de idolul [sta de vr[jma=, =i-\i voi da un telegar f[r[splin[, care se nume=te Galben-de-soare.

Fata]ntreb[pe cal, pe care din am`ndoi s[ scape; iar[ calul ]i zise s[ scape pe cel ce-i f[g[duise s[-i dea pe Galben- de-soare, c[ este un cal mai harnic dec`t d`nsul, fiindu-i frate mai t`n[r. Atunci unde se repezi fata la zmeul cellalt cu palo=ul, =i dintr-o lovitur[ ]l f[cu]n dou[buc[\i!

Zmeul, dac[se v[zu sc[pat,]mbr[\i=[pe m`ntuitorul s[u =i-i mul\umi, apoi merser[ acas[ la d`nsul ca s[dea lui F[t- Frumos pe Galben-de-soare, dup[cum se f[g[duise. Muma zmeului nu mai putea de bucurie c`nd v[zu pe fiu-s[u teaf[r =i nu mai =tia ce s[fac[ca s[mul\umeasc[lui F[t-Frumos c[-i sc[pase copilul de la moarte.

Fata]mp[ratului ar[t[dorin\a ce are de a se odihni de osteneala drumului ce f[cuse. }i dar[o c[mar[=i o l[sar[singur[. Ea, pref[c`ndu-se c[ voie=te s[ ]ngrijeasc[ de cal, ]l ]ntreb[ dac[ are s[ i se ]nt`mple ceva; =i calul]i spuse ce are s[fac[.

Muma zmeului precepu c[aci la mijloc se joac[vreo dr[cie. Ea spuse fiului s[u c[voinicul ce-l sc[pase de primejdie trebuie s[fie fat[=i c[o asemenea fat[viteaz[ar fi numai bun[s[o ia el de so\ie. Fiul s[u zicea c[o dat[cu capul nu putea el crede una ca asta, fiindc[nu se putea ca o m`n[ femeiasc[ s[ r[suceasc[ palo=ul a=a de bine cum f[cea F[t-Frumos. Atunci muma zmeului zise c[ are s[ fac[ cercare. Pentru aceasta puse seara la capul fiec[ruia din ei c`te un m[nunchi de flori: la care se vor ve=teji florile, acela este b[rbat, =i la care va r[m`nea verzi, este femeie.

Fata]mp[ratului, dup[pova\a calului, s-a sculat peste noapte cam despre ziu[, c`nd somnul este mai dulce, =i, p`=, p`=, ]n v`rful degetelor, intr[ ]n c[mara zmeului,]i puse m[nunchiul s[u

de flori, lu[pe al lui =i, pun`ndu-l la capul patului s[u, se culc[=i dormi dus[.

Diminea\a, cum se scul[zmeoaica, se duse]ntr-un suflet la fiul s[u =i v[zu florile ve=tede. Dup[ce se scul[=i fata]mp[ratului, merse =i la d`nsa =i, v[z`nd c[=i ale ei se vestejise, tot nu crezu c[este voinic. Ea zicea fiului s[u c[nu se putea s[fie b[rbat, fiindc[vorba]i curgea din gur[ca mierea, boiul]i era a=a de ginga=,]nc`t ]\i venea s[ o bei ]ntr-o b[rd[cu\[ de ap[, peri=orul sup\ire =i stufos ]i c[dea pe umeri ]n unde, fa\a-i are pe vino-ncoace; ochii [ia mari, frumo=i =i vioi de te bag[ ]n boale, m[nu=i\a aia micu\[ =i picioru=ul ca de z`n[, =i]n sf`r=it totul nu putea s[ fie dec`t de fat[, m[car c[se ascundea sub \oalele cele voinice=ti. Apoi hot[r`r[s[mai fac[o]ncercare.

Dup[ce-=i dar[bun[diminea\a, dup[obicei, zmeul lu[pe fat[=i merser[ ]n gr[din[. Aici, zmeul]i ar[t[toate felurile de flori ce avea, =i o]mbia =i pe d`nsa s[ le miroase. Fata ]mp[ratului ]=i aduse aminte de pove\ele calului =i, cunosc`nd viclenia, zise cam r[stit c[de ce l-a adus]n gr[din[de diminea\[ca pe o femeie s[-i laude florile cu ni=te vorbe seci, pe c`nd ar fi trebuit s[ mearg[ mai ]nt`i la grajduri, s[vaz[cum se]ngrije=te p-acolo de cai.

Auzind acestea, zmeul spuse m[-sei, dar[ea nici acum nu putea s[creaz[c[este b[iat. }n cele mai de pe urm[, zmeoaica se vorbi cu fiul s[u s[mai fac[ ]nc[o-ncercare; zise fiului s[u s[duc[pe F[t-Frumos]n c[mara cu armele, s[-l]mbie s[-=i aleag[ceva de acolo =i, de va alege vreo arm[din cele]mpodobite cu nestimate, s[=tie de bun[seam[c[ea este fat[.

Dup[pr`nz, zmeul duse pe F[t-Frumos ]n c[mara cu armele. Aici erau r`nduite cu me=te=ug tot felul de arme: unele]mpodobite cu nestimate, altele numai a=a, f[r[podoabe. Fata]mp[ratului, dup[ce se uit[=i cercet[mai toate armele,]=i alese o sabie cam ruginit[, dar[cu fierul ce se]ncovoia de se f[cea covrig. Apoi spuse zmeului =i mumei sale c[a doua zi vrea s[plece.

C`nd auzi muma zmeului ce fel de arm[ ]=i alese, se da de ceasul mor\ii c[nu putea descoperi adev[rul. Ea spuse fiului s[u c[, de=i pare c[este b[iat dup[apuc[turile lui, dar[este fat[, =i]nc[de cele mai pref[cute.

Dac[v[zu c[n-are]ncotro, merser[la grajd =i-i deder[pe Galben-de-soare. +i dup[ce-=i lu[r[mas bun, fata]mp[ratului]=i c[t[de drum.

}nc[pe cale fiind =i silind s[ajung[, calul zise fetei:

— St[p`n[, p`n[acum m-ai ascultat la orice \i-am zis, =i toate \i-au mers bine. Ascult[-m[=i de ast[dat[=i nu vei gre=i. Eu sunt b[tr`n de aci ]nainte; =i mi-e s[ nu poticnesc. Ia pe frate-meu Galben-de-soare =i f[ c[l[toria mai departe cu el. }ncrede-te lui cum te-ai ]ncrezut ]n mine =i nu te vei c[i. El este mult mai t`n[r dec`t mine =i mai sprinten, =i te va]nv[\a ca =i mine ce s[faci la vreme de nevoie.

— Este adev[rat c[am izbutit ori de c`te ori te-am ascultat. +i dac[ n-a= =ti c`t ai fost de credincios tat[lui meu, de ast[dat[nu te-a= asculta. M[voi]ncrede]ns[fratelui t[u ca =i \ie, dup[ce-mi va dovedi c[-mi vrea binele.

— }ncrede-te, st[p`n[, zise Galben-de-soare, c[ci voi fi m`ndru s[ ]ncalece pe mine o viteaz[ca tine, =i apoi m[voi sili ca s[nu sim\i lipsa fratelui meu, fiindc[voi s[-l scutesc =i pe d`nsul, s[rmanul, c[ e b[tr`n, de necazurile =i primejdiile c[l[toriei ce vrei s[faci, pentru c[, trebuie s[=tii, peste multe nevoi ai s[dai =i multe primejdii ai s[ ]nt`lne=ti. Dar[cu vrerea lui Dumnezeu =i de m[vei asculta, pe toate ai s[le biruie=ti =i s[le sco\i la cap[t bun.

Fata]mp[ratului]nc[lec[apoi pe Galben-de-soare =i se desp[r\i de calul ei, l[crim`nd. Merser[, merser[, cale lung[, dep[rtat[, c`nd fata]mp[ratului z[ri o cosi\[de aur. Opri calul =i-l]ntreb[dac[este bine s[o ia, ori s-o lase locului. Calul]i r[spunse:

— De o vei lua, te vei c[i; de nu o vei lua, iar[=i te vei c[i; dar[mai bine este s[o iei.

Fata o lu[, o b[g[ ]n s`n =i plec[ ]nainte.

Trecur[dealuri, trecur[mun\i =i v[i, l[sar[ ]n urm[p[duri dese =i verzi, c`mpii cu flori de care nu mai v[zuse fata, izvoare cu ape limpezi =i reci, =i ajunser[la curtea]mp[ratului celui mare =i tare.

Ceilal\i fii de]mp[ra\i care slujeau acolo]i ie=ir[ ]nainte =i o]nt`mpinar[. Ei nu se puteau dezlipi de d`nsa, c[ci =i vorba-i =i fa\a]i erau cu lipici.

A doua zi se]nf[\i=[la]mp[ratul =i spuse pentru ce a venit. }mp[ratul nu mai putea de bucurie c[-i sosise a=a voinic chipe= =i dr[g[la=. }i pl[ceau prea mult r[spunsurile ce primea la]ntreb[rile lui, se vedea c`t de colo c[ vorbea cu ]n\elepciune =i supunere. V[z`nd]mp[ratul un t`n[r a=a de cuminte, prinse dragoste de el =i-l lu[ pe l`ng[d`nsul.

Fata de]mp[rat nu se putu]mprieteni cu to\i ceilal\i fii de]mp[ra\i, fiindc[cei mai mul\i erau n[zuro=i, tembeli =i de=uchea\i; iar[ei prinseser[pizm[pe d`nsa pentru aceasta =i pentru c[ v[zuse c[ ]mp[ratul o lua ]n nume de bine, ]i purtau s`mbetele.

}ntr-una din zile ea]=i g[ti bucate singur[=i =edea la mas[, c`nd doi din ceilal\i fii de ]mp[ra\i venir[ s[ o vaz[. +ezur[ deci cu to\ii =i m`ncar[. At`t de mult pl[cur[ acestor fii de ]mp[ra\i bucatele, ]nc`t]=i lingeau =i degetele c`nd m`ncau. O l[udar[pentru me=te=ugul de a face bucatele =i ziser[c[de c`nd sunt ei, nu mai m`ncaser[a=a bucate bune.

Cum se]nt`lnir[ ace=tia cu ceilal\i fii de ]mp[ra\i, le spuser[ c[ au fost la mas[ la fiul de ]mp[rat venit de cur`nd, c[au m`ncat cum nici ]mp[ratul nu m[n`nc[=i c[bucatele au fost g[tite de d`nsul.

Atunci to\i fiii de]mp[ra\i se alegar[de d`nsa s[ le g[teasc[ ]ntr-o zi ea bucatele. +i iat[ c[ tocmai ]n ziua aceea buc[tarii cur\ii se ]mb[taser[, sau nu =tiu ce f[cuser[, c[ nici focul nu era f[cut pe vatr[. +i a=a, rugat[ fiind cu st[ruin\[, se apuc[ =i ea de g[ti ni=te bucate ]nfrico=ate. C`nd le aduse pe mas[la]mp[ratul,

acesta nu se putea s[tura m`nc`nd. Iar[dac[chem[pe buc[tar =i-i dede porunc[c[tot astfel de bucate s[-i g[teasc[, el spuse cine a g[tit]n ziua aceea. }mp[ratul r[mase pe g`nduri.

Apoi venir[=i ceilal\i fii de]mp[ra\i =i spuse]mp[ratului c[fiul]mp[ratului de cur`nd venit s-ar fi l[udat la un chef ce au f[cut cu to\ii, c[ =tie unde este *Ileana Simziana, cosi\[ de aur, c`mpul]nverze=te, florile-nflore=te*, =i c[are o cosi\[din cosi\a ei. Cum auzi]mp[ratul aceasta, porunci s[-l cheme =i]ndat[ ]i zise:

— Tu ai =tiut de Ileana Simziana =i mie nu mi-ai spus nimic, m[car c[\i-am ar[tat dragoste =i te-am cinstit mai mult dec`t pe ceilal\i.

Dup[ce ceru =i v[zu cosi\a de p[r,]i zise:

— Porunc[ ]mp[r[teasc[s[=tii c[ai s[-mi aduci pe st[p`na acestei cosi\e; c[ci de nu, unde-\i stau talpele]\i va sta =i capul.

Biata fat[de]mp[rat se cerc[s[zic[=i ea ceva, dar[ ]mp[ratul]i t[ie cuv`ntul. Apoi se duse de spuse calului cele ce se ]nt`mplar[. Calul]i zise:

— Nu te speria, st[p`n[. Ast[-noapte chiar frate-meu mi-a adus r[spuns c[ pe st[p`na cosi\ei a furat-o un zmeu; c[ea nu voie=te nici]n ruptul capului s[-l iubeasc[p`n[ nu-i va aduce herghelia ei de iepe; =i c[ zmeul ]=i bate capul cum s[-i ]mplineasc[ dorin\a. Ea este acum ]n sm`rcurile m[rilor. Du-te la]mp[ratul =i cere s[-\i dea dou[zeci de cor[bii, =i ia marf[de cea mai frumoas[de pune]ntr-]nsele.

Fata de]mp[rat nu a=tept[s[-i zic[de dou[ori, =i se duse drept la]mp[ratul:

— S[tr[ie=ti, luminate]mp[rate, =i s[-\i fie fa\a cinstit[. Am venit s[-\i spun c[slujba cu care m-ai]ns[rcinat o voi]mplini-o dac[-mi vei da dou[zeci de cor[bii =i bani ca s[cump[r marfa cea mai frumoas[, =i mai scump[ca s[pun]ntr-]nsele.

— S[se fac[a=a precum zici tu, numai s[-mi aduci pe Ileana Simziana,]i r[spunse]mp[ratul.

Cum se g[tir[cor[biile, le]nc[rcar[cu marf[=i fata de]mp[rat

]mpreun[cu Galben-de-soare intr[ ]n cea mai frumoas[=i plecar[. Nici v`nturi, nici valurile m[rii nu putur[ s[ le stea ]mpotriv[ =i, dup[ o c[l[torie de c`teva s[pt[m`ni, ajunser[ la sm`rcurile m[rilor. Acolo st[tur[. Fata]mp[ratului =i cu Galben-de-soare ie=ir[la uscat =i umblau pe \[rmuri;]ns[c`nd ie=ir[, luar[ din corabie o p[reche de conduri cusu\i numai cu fir =i ]mpodobi\i cu pietre nestimate. Tot umbl`nd pe aci, z[rir[ni=te palaturi care se]nv`rteau dup[ soare, =i o luar[ ]ntr-acolo. }n cale se ]nt`lnir[cu trei roabe de ale zmeului, care p[zeau pe Ileana Simziana. Cum v[zur[ele condurii, li se scurgeau ochii dup[d`n=ii; iar[fata]mp[ratului le spuse c[este un negu\[tor care a r[t[cit drumul pe mare.

}ntorc`ndu-se roabele, spuse doamnei lor cele ce v[zur[; iar[ ea z[rise de pe fereastr[ pe negu\[torul; de cum ]l ochi, ]ncepu s[-i tic`ie inima, f[r[s[=tie de ce; =i era bun[bucuroas[de a putea s[scape de zmeu, mai cu seam[c[nu era atunci acolo, fiindc[-l tr[misese ca s[-i aduc[herghelia ei cu iepele.

Dup[ce ascult[cele ce-i spuse roabele, se duse la negu\[tor, care a=tepta la poart[, ca s[vaz[=i ea condurii; dar[dup[ce auzi de la negu\[tor c[are]n corabie marf[=i mai scump[=i mai frumoas[, se]nduplec[de rug[ciunile negu\[torului =i pofti s[mearg[s[-i vaz[marfa; ajung`nd la corabie =i tot aleg`nd la marf[, nu b[gase de seam[c[lop[tarii dep[rtaser[corabia de la uscat, =i d`nd Dumnezeu un v`nt bun, cor[biile mergeau ca s[geata; c`nd se pomeni]n mijlocul m[rii, Ileana Simziana se pref[cu c[-i pare r[u =i prinse a certa pe negu\[tor c[o]n=elase, iar[-n sufletul ei ruga pe Dumnezeu s[-i ajute a sc[pa de iazma de zmeu.

Ajunser[cu norocire la \[rm, c`nd, ce s[ vezi! dr[coaica de muma zmeului, cum auzi de la roabe c[ pe Ileana Simziana o furase un negu\[tor =i fugea cu d`nsa cu cor[biile, se lu[dup[ei; =i ajung`nd la \[rm, o v[zur[ venind dup[ d`n=ii ca o leoaic[, cu o falc[ ]n cer =i una]n p[m`nt =i arunc`nd v[paie din gura ei ca dintr-un cuptor.

Cum o v[zu Ileana Simziana,]n\elese c[e zgrip\uroaica de

mum[a zmeului, spuse negu\[torului, cu care era c[lare pe Galben-de-soare, =i]ncepu a pl`nge cu foc.

Fata]mp[ratului]ntreb[pe Galben-de-soare ce s[fac[, c[o dogore=te v[paia ce iese din gura zmeoaicei, iar[Galben- de-soare]i r[spunse:

— Bag[m`na ]n urechea mea cea st`ng[, de scoate gresia ce este acolo, =i o arunc[ ]napoi.

A=a f[cu fata]mp[ratului. Apoi o luar[iute la picior, pe c`nd]n urma lor se n[l\[deodat[un munte de piatr[care atingea cerul.

Muma zmeului f[cu ce f[cu =i trecu muntele, c[\[r`ndu-se din col\ ]n col\, =i, s[ te \ii dup[ d`n=ii! V[z`nd Ileana Simziana c[iar[era s[-i ajung[, spuse negu\[torului; iar[acesta, dup[ce se]n\elese cu calul, scoase din urechea lui cea dreapt[o perie =i o arunc[ ]napoi. }ndat[se f[cu o p[dure mare =i deas[, de nu putea s[treac[prin ea nici pui de fiar[.

Muma zmeului roase din copaci, se ag[\[de ramure, s[ri din v`rf ]n v`rf, se strecur[, =i tot dup[d`n=ii, alerg`nd ca un v`rtej! Dac[ v[zur[ c[ =i de ast[ dat[ umbl[ s[-i ajung[, fata ]mp[ratului ]ntreb[ iar[ pe cal ce s[ fac[, =i acesta ]i zise s[ ia inelul de logodn[ ce se afl[ ]n degetul Ileanei Simzianei =i s[-l arunce ]napoi. Cum arunc[ inelul, se f[cu un zid de cremene p`n[la cer.

Muma zmeului, dac[v[zu c[nu se poate urca pe d`nsul =i s[ treac[ dincolo, nici s[ roaz[ din acest zid, nu mai putea de ciud[, =i cum era de c[tr[nit[ =i am[r`t[, se urc[=i ajunse cu gura la gaura ce l[sase inelul s[r[m`n[, =i sufl[ v[paie din gura ei cea spurcat[ cale de trei ceasuri ca s[-i ajung[ =i s[-i p`rjoleasc[, dar[ei, se asezar[jos la r[d[cina zidului =i nu le p[sa nimic de focul zmeoaicei.

Zmeoaica sufl[ce sufl[=i, dac[v[zu c[nu poate s[-i pr[p[deasc[, nici s[pun[m`na pe d`n=ii, plesni fierea]ntr-]nsa de necaz, c[zu =i cr[p[ca necuratul; iar[ei a=teptar[p`n[s[moar[bine, apoi negu\[torul b[g[degetul]n gaura inelului, dup[cum]l]nv[\ase Galben-de-soare, =i zidul pieri ca =i cum n-ar fi

mai fost =i-i r[mase inelul]n deget. Dup[ce se uitar[la st`rvul zmeoaicei =i f[cur[ haz de d`nsul,]l l[sar[corbilor =i pornir[mai departe =i merser[=i merser[, p`n[ce ajunse la curtea]mp[r[teasc[.

Ajung`nd, se ]nf[\i=ar[ la ]mp[ratul; acesta primi cu mult[ cinste pe Ileana Simziana. El nu mai putea de bucurie =i se ]ndr[gosti de d`nsa de cum o v[zu. Iar[Ileana Simziana se c[ina =i se]ntrista]n sufletul ei c[n-avea tri=te. Cum se poate, zicea ea, s[ajung[pe m`inile unora =i altora, pe care nu putea s[-i vaz[ de ur`\i ce-i erau. Inima =i ochii ei erau tot la F[tul-Frumos care o sc[pase din m`na zmeului. C`nd]ns[o sili]mp[ratul ca s[se cunune cu el, ea]i zise:

— Luminate]mp[rate, s[-\i st[p`ne=ti ]mp[r[\ia cu norocire; dar[ eu nu m[ pot m[rita p`n[nu mi s-o aduce herghelia de iepe, cu arm[sarul ei cu tot.

Auzind astfel]mp[ratul, chem[ ]ndat[pe fata de]mp[rat =i-i zise:

— S[te duci s[-mi aduci herghelia de iepe, cu arm[sarul ei cu tot, a iubitei mele; c[ci de nu, unde-\i stau picioarele,]\i va sta =i capul!

— Pream[rite]mp[rate! m-ai]ns[rcinat cu o slujb[care abia am s[v`r=it-o, fiindu-mi capul ]n joc. Ai la curtea m[riei-tale at`\i viteji fii de]mp[ra\i; =i fiindc[to\i te \in de om drept =i cu frica lui Dumnezeu, eu socotesc c[ar fi cu dreptul ca s[dai la altul aceast[slujb[. Ce m[=tiu eu face, =i de unde s[-\i aduc eu herghelia ce-mi porunce=ti?

— Nu =tiu eu. Din p[m`nt, din iarb[verde, s[te duci s[-mi aduci herghelia, =i s[nu]ndr[zne=ti a mai zice nici o vorb[m[car.

Atunci fata]mp[ratului se]nchin[=i ie=i. Ea se duse de spuse lui Galben-de-soare ceea ce i se poruncise. Iar[calul]i r[spunse:

— Du-te de caut[nou[piei de bivol, s[le c[tr[ne=ti =i s[le a=ezi bine pe mine. Nu te teme, c[, cu ajutorul lui Dumnezeu, vei scoate-o la c[p[t`i bun =i slujba cu care te-a]mpov[rat

]mp[ratul. Dar[trebuie s[=tii c[cu amar are s[-i vin[=i lui, la urma urmelor, pentru faptele sale.

Fata]mp[ratului f[cu precum]i zisese calul =i pornir[am`ndoi. Dup[ o cale lung[ =i grea, ajunser[ pe t[r`mul unde p[=teau iepele. Acolo se]nt`lni cu zmeul care furase pe Ileana Simziana, r[t[cind ca un bezmetic =i ne=tiind cum s[fac[ca s[aduc[herghelia. }i spuse c[Ileana nu mai este a lui =i c[m[-sa cr[pase de necaz, pentru c[nu putuse s[-i scape de la r[pitor pe iubita lui.

Auzind zmeul aceasta, se f[cu foc =i par[de m`nie, se turbur[de necaz =i nu mai vedea]naintea ochilor. Apoi, dup[ce]n\elese c[are a face tocmai cu r[pitorul iubitei sale,]=i pierdu cump[tul de sup[rare =i am[r[ciune; =i r[cnind ca un leu, se lu[la lupt[cu fata]mp[ratului, care]=i \inea firea =i pe care o]mb[rb[ta calul. Pe fata]mp[ratului o ferea calul de loviturile zmeului; c[ci, c`nd vedea c[ r[dic[ sabia s[ dea, odat[ se r[dica mai sus dec`t zmeul, =i el da]n v`nt; iar[ c`nd aducea fata palo=ul, calul se l[sa r[pede asupra calului zmeului =i ea da]n carne vie. Dup[ce se luptar[de credeai c[a s[se scufunde p[m`ntul subt ei, nu =tiu cum ]i veni bine fetei ]mp[ratului, aduse palo=ul cam piezi= =i-i retez[ capul. Apoi, l[s`ndu-i st`rvul ciorilor =i co\ofenilor, se duser[ p`n[ajunser[la locul unde se afla herghelia.

Aci, calul zise fetei de]mp[rat s[se urce ea]ntr-un pom ce era acolo, =i s[priveasc[la lupta lor. Dup[ce se urc[fata]n pom, nechez[Galben-de-soare de trei ori =i toat[herghelia de iepe se adun[ ]mprejurul lui. Apoi dodat[se ar[t[=i arm[sarul iepelor, plin de spume =i sfor[ind de m`nie. +i v[z`nd pe Galben-de-soare]n mijlocul iepelor, se r[pezi la d`nsul cu turbare =i se ]ncinse o lupt[ de s[ te fereasc[ Dumnezeu! C`nd se da arm[sarul la Galben-de-soare, mu=ca din pieile de bivol; iar[c`nd se da acesta la arm[sar, mu=ca din carne vie, =i se b[tur[, =i se b[tur[ p`n[ce arm[sarul, sf`=iat, h[rt[nit de sus p`n[jos =i plin de s`nge, fu r[zbit =i biruit; iar[Galben-de-soare sc[pase teaf[r, fiindc[se

h[rt[nise pieile de bivol. Atunci se dete fata jos din pom,]nc[lec[=i luar[herghelia, m`n`nd-o de dinapoi; iar[arm[sarul abia se t`ra dup[ d`nsa.

Dup[ce b[g[herghelia]n curtea]mp[ratului, se duse de-l]n=tiin\[. Atunci ie=i Ileana Simziana =i le chem[pe nume. Arm[sarul, cum]i auzi glasul,]ndat[se scutur[=i se f[cu ca]nt`i, f[r[s[se cunoasc[semn de ran[pe el.

Ileana Simziana zise]mp[ratului s[pun[pe cineva s[-i mulg[iepele, ca s[se]mb[ieze am`ndoi. Dar[ cine putea s[ se apropie de ele? c[ azv`rleau din copite de zv`nta unde loveau. Dac[nimeni nu putu,]mp[ratul porunci iar[=i fetei de]mp[rat s[le mulg[.

Fata]mp[ratului, cu inima zdrobit[de m`hnire =i obid[ c[ tot pe d`nsa o punea la lucrurile cele mai grele, =i fiind curat[ ]n cugetul ei, se rug[lui Dumnezeu cu credin\[ca s[o ajute s[sf`r=easc[ cu bine =i slujba aceasta. +i unde ]ncepu o ploaie d-alea de p[rea c[ toarn[ cu g[leata, =i ]ndat[ ajunse apa p`n[la genunchile iepelor, apoi dede un]nghe\ de nu se mai puteau mi=ca din loc. V[z`nd minunea aceasta, fata ]mp[ratului mai ]nt`i mul\umi lui Dumnezeu pentru ajutorul ce-i dete, apoi se puse de mulse iepele.

}mp[ratul se topea de dragoste pentru Ileana Simziana =i se uita la d`nsa ca la un cire= copt; dar[ea nici nu-l b[ga]n seam[, ci tot da zi dup[zi, cu fel de fel de vorbe, a se cununa. }n cele de pe urm[,]i zise:

— V[z, luminate]mp[rate, c[tot ce am cerut mi s-a]mplinit. Un lucru ne mai trebuie, =i apoi s[=tii c[ne vom cununa.

— Porumbi\a mea,]i r[spunse]mp[ratul,]mp[r[\ia mea =i eu suntem supu=i ascult[tori ai poruncilor tale. Cere ce mai ai de cerut cu un ceas mai cur`nd, c[ iat[ m[ sf`r=esc de dragoste pentru tine. Am ajuns ca un n[uc, visez de=tept, nu mai =tiu ce fac, c`nd m[ uit la ochii t[i cei frumo=i =i t`njitori.

— Dac[este a=a, mai zise Ileana Simziana, s[-mi aduci vasul

cu botez care se p[streaz[ ]ntr-o bisericu\[de peste apa Iordanului, =i atunci ne vom cununa.

Cum auzi]mp[ratul aceasta, chem[iar[=i pe fata]mp[ratului =i-i porunci s[fac[ce o face =i cum va =ti ea s[-i aduc[ceea ce poruncise Ileana Simziana.

Fata de]mp[rat cum auzi, se duse de spuse lui Galben-de- soare, =i el]i r[spunse:

— Aceasta este cea din urm[=i mai grea slujb[ce mai ai s[faci. Aibi]ns[n[dejde]n Dumnezeu, st[p`n[, c[ci =i]mp[ratului i s-a]mplinit.

Se g[tir[=i plecar[.

Calul =tia de toate astea, c[ci nu era el n[zdr[van de florile m[rului. El spuse fetei]mp[ratului zic`nd:

— Acel vas cu botez se afl[pe o mas[ ]n mijlocul unei bisericu\e =i-l p[zesc ni=te c[lug[ri\e. Ele nu dorm nici zi, nici noapte. Din c`nd ]n c`nd]ns[un pustnic vine pe la ele de le pov[\uie=te cele sfinte pentru Domnul. C`nd sunt la ascultare de le ]nva\[ pustnicul, r[m`ne numai una de p`nd[. De am putea nimeri la vremea aceea, tocmai bine ar fi; de nu, cine =tie c`t avem a z[bovi, c[ci altfel nu e chip.

Se duser[deci, trecur[apa Iordanului =i ajunser[la acea bisericu\[. Noroc c[tocmai atunci sosise pustnicul =i chemase pe toate c[lug[ri\ele la ascultare. Numai una r[m[sese de paz[; =i aceasta, obosit[fiind de =ederea]ndelungat[, o prinse somnul. Ca s[nu se]nt`mple ]ns[ cine =tie ce, ea se culc[ pe pragul u=ii, cu g`nd c[n-o s[poat[nimeni intra f[r[s[simt[ea.

Galben-de-soare pov[\ui pe fata de]mp[rat cum s[fac[ca s[pun[m`na pe vasul cu botez. Fata se duse bini=or, se strecur[ pe l`ng[zid =i, p`=-p`=,]n v`rful degetelor, p`n[la u=[. Aici odat[s[ri ca o pisic[de u=ure peste prag, de nici nu atinse pe c[lug[ri\a pe care o furase somnul: =i pun`nd m`na pe vas, ie=i cum a intrat,]nc[lec[pe cal =i pe ici \i-e drumul!

C[lug[ri\a sim\i, s[ri odat[ ]n sus =i, v[z`nd c[ lipse=te vasul, ]ncepu a se boci de \i se rupeau r[runchii de mil[. }ndat[ se adunar[ c[lug[ri\ele =i se v[ic[reau de focul ce le ajunsese. Pustnicul, dac[ v[zu c[ s-a sp[lat pe m`ini de vasul cu botez, c[t[c[tre fata de]mp[rat cum zbura cu Galben-de-soare =i, r[dic`nd m`inile]n sus =i]ngenuchind, o blestem[zic`nd:

— Doamne, Doamne sfinte! f[ca nelegiuitul care a cutezat s[pun[m`na lui p`ng[rit[pe sf`ntul vas cu botez s[se fac[muiere, de va fi b[rbat; iar[de va fi muiere, s[se fac[b[rbat!

+i]ndat[rug[ciunea pustnicului se ascult[. Fata]mp[ratului se f[cu un fl[c[u de-\i era drag[lumea s[te ui\i la el.

Cum ajunse la]mp[ratul, se mir[=i nu =tia ce s[creaz[ochilor s[i, b[g`nd de seam[c[se schimbase; lui i se p[rea c[nu mai este cum era la plecare, ci c[acum e mai chipe= =i mai seme\. Cum dete vasul, zise:

— M[rite]mp[rate, \i-am f[cut slujbele cu care m-ai]ns[rcinat. Socotesc c[acum am sf`r=it. Fii fericit =i domne=te cu pace c`t mila Domnului va voi!

— Sunt mul\umit de slujbele tale, zise]mp[ratul; s[=tii c[dup[moartea mea tu ai s[te urci pe scaunul]mp[r[\iei mele, fiindc[eu n-am mo=tenitor p`n[ acum. Iar[ dac[ Dumnezeu ]mi va da un fiiu, tu vei fi m`na lui cea dreapt[.

To\i sfetnicii =i fiii de]mp[ra\i erau de fa\[c`nd a zis]mp[ratul vorbele acestea.

Ileana Simziana, dac[v[zu c[i se]mplini =i ast[voin\[, se hot[r] s[-=i r[zbune asupra]mp[ratului, pentru c[trimise tot pe F[tul ei frumos la toate slujbele cele grele, care puteau s[-l r[pun[; c[ci ea credea c[ ]nsu=i]mp[ratul se va duce s[-i aduc[vasul cu botez, fiindc[el putea mai lesne s-o fac[, de vreme ce to\i se supuneau la porunca lui.

Ea porunci s[ ]nc[lzeasc[baia =i]mpreun[cu]mp[ratul s[se]mb[ieze]n laptele iepelor ei. Dup[ce intr[ ]n baie, porunci s[-i

aduc[arm[sarul ca s[sufle aer r[coros. +i dac[veni, arm[sarul sufl[cu o nar[ ]nspre d`nsa r[coare, iar[ cu alt[ nar[ ]nspre ]mp[ratul aer ]nfocat, ]nc`t fierse =i ma\ele dintr-]nsul, =i r[mase mort pe loc.

Mare v`lv[ se f[cu ]n ]mp[r[\ie c`nd se auzi de moartea]mp[ratului celui mare =i tare; to\i din toate p[r\ile se adunar[=i-i f[cur[o]nmorm`ntare d-ale]mp[r[te=tile.

Dup[aceasta, zise Ileana Simziana F[tului-Frumos:

— Tu m-ai adus aici, tu mi-ai adus herghelia, tu ai omor`t pe zmeul care m[furase, tu mi-ai adus vasul cu botez, tu s[-mi fii b[rbat. Aidem s[ne]mb[iem =i s[ne cunun[m.

— Eu te voi lua, dac[tu m[alegi, r[spunse F[t-Frumos; dar[s[=tii c[ ]n casa noastr[voi ca s[c`nte coco=ul, iar[nu g[ina.

Se]nvoir[=i intrar[ ]n baie. Ileana chem[arm[sarul ei ca s[ ]ncropeasc[laptele]n care se vor]mb[ia. Chem[=i]mp[ratul cel nou pe Galben-de-soare. +i astfel am`ndoi caii se ]ntreceau care de care s[ fac[ baia mai potrivit[ de cald[ st[p`nului s[u, =i mai nimerit de]ncropit[.

Dup[ce s-au]mb[iat, a doua zi s-au =i cununat. Apoi s-au urcat]n scaunul]mp[r[\iei. Trei s[pt[m`ni \inur[ veseliile, =i toat[ lumea se bucura c[ le-a dat Dumnezeu un ]mp[rat a=a de viteaz, care f[cuse at`tea ispr[vi.

Iar[el domni cu dreptate =i cu frica lui Dumnezeu, ocrotind pe s[raci =i neasuprind pe nimeni, =i domnesc =i]n ziua de ast[zi de n-or fi murit.

Eram =i eu p-acolo =i c[scam gura pe dinafar[, pe la toate s[rb[rile, c[ci nici pomeneal[nu era s[fiu =i eu poftit, =i apoi se =tie c[nepoftitul scaun n-are.

}nc[lecai p-o =ea =i v-o spusei d-voastr[a=a.

BROASCA |ESTOAS{ CEA FERMECAT{

CUPRINS

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat, =i el avea trei feciori. C`nd le-a venit =i lor vremea de]nsur[toare, le-a zis]mp[ratul:

— Dragii mei copii, v-a\i f[cut mari; merge\i de v[c[uta\i ursitele, ca s[intra\i =i voi]n r`ndul oamenilor.

— Vorbele tale, tat[, sunt pentru noi ca o icoan[la care ne]nchin[m, r[spunser[copiii =i, dup[ce]i s[rutar[m`na, se g[tir[, care mai de care, s[ plece mai cur`nd.

Fiul cel mare se]mbr[c[cu hainele ce le avea el mai bune, lu[oaste cu d`nsul =i b[net de ajuns.

Merg`nd spre r[s[rit, ajunse la curtea unui]mp[rat care avea o fat[, singur[la p[rin\i. O pe\i de la tat[l ei,]mp[ratul, =i]nvoiala se =i f[cu.

Asemenea =i cel mijlociu, dup[ce se dichisi =i el cum =tiu mai bine, plec[=i el]nspre apus. Ajunse =i el la curtea unui alt]mp[rat, carele asemenea avea o fat[. F[cur[vorba, =i iute, iute, se logodi =i el cu d`nsa.

Pe fiul cel mai mic,]ns[, nu-l tr[gea inima a pleca]n pe\it. Dar[n-avu ce-=i face capului, c[ci tat[-s[u]l trimitea]ntruna s[caute a se c[p[tui =i el. Lu[=i d`nsul ni=te haine, numai s[nu zic[nescine c[nu s-a g[tit, de cheltuial[ce pe ap[nu curge, =i plec[=i el, =tii, cam]n dorul lelii.

Dar[unde s[se duc[? Nici el, iac[, nu =tia. Mi=ca =i el picioarele a lene, unul dup[altul]naintea lui, numai s[zic[c[umbl[, apuc[pe o c[rare ce]nt`lni ]n cale, =i merse pe ea, f[r[ s[-=i dea seama unde se duce. C`nd, ce s[vezi d-ta? Poteca pe care apucase,]l scoase drept la un ele=teu mare. }n cale v[zu o nuia lung[de alun pe care o lu[, a=a de florile m[rului, f[r[s[=tie ce are s[fac[cu d`nsa.

Ajung`nd pe marginea ele=teului, se a=ez[=i el acolo jos, =i, privind cu nedomirire, ia a=a numai ca s[zic[=i el c[face ceva,

b[l[cea cu nuiaua prin ap[, =i f[cea haz cum sare stropii de ap[, c`nd o lovea. Apoi ]ncepu a cugeta. El vedea c[ fiecare strop de ap[, c`nd pic[ ]napoi la matc[, se face c`te un armean (cerc) ]mpregiurul lui, =i de ce merge se m[re=te, p`n[ce intr[iar[=i]n s`nul matcei de unde a ie=it, f[r[ mai pe urm[ s[ se cunoasc[ nici locul unde a picat stropul, nici ]ntinderea armeanului din jurul lui, ci totul r[m`nea ca mai-nainte, adic[fa\a apei lucie ca o oglind[.

El era dus cu g`ndurile. Se uita =i nu mai vedea, tot da cu nuiaua ]n ap[, =i nu =tia ce f[cea. Nu mai sim\ea dac[ este, ori nu mai este. C`nd, iat[c[o broasc[\estoas[ie=ise pe luciul apei, =i se uita gale= la d`nsul. Unde lovea el cu nuiaua, =i unde se deschideau talazurile care ]nconjurau v`rful nuielei, acolo, \`=t! =i d`nsa, =i ochii de la d`nsul nu =i-i mai lua.

Se uita la d`nsul parc[ s[-l soarb[ cu privirea. Dar[ el nu vedea, nu auzea. At`ta era de dus cu min\ile.

}n cele din urm[, cum, cum, b[g[de seam[c[o broasc[\estoas[se \ine dup[v`rful nuielei lui. Se uit[ =i el la d`nsa, =i parc[ ]i zicea inima ceva, dar[nu pricepu nimic.

C`nd se trezi bine din cuget[rile lui, v[zu c[soarele d[ ]n asfin\it. Se scul[bini=or, f[r[s[-i pese de ceva, =i se duse acas[.

A doua zi iar[=i a=a f[cu, f[r[s[-i plesneasc[prin cap ceva =i f[r[s[-=i mai aduc[aminte c[plecase]n pe\it.

A treia zi, cum se scul[, plec[iar[=i la marginea ele=teului. Pas[mite]l tr[gea a\a la ursita lui.

+i cum sta el acolo =i se juca cu nuiaua]n ap[, iar[broasca \estoas[ ]i tot s[rea pe dinainte =i se uita la d`nsul cu dor,]=i aduse aminte, la urma urmelor, c[el era plecat]n pe\it, =i c[fra\ii lui erau a se]ntoarce a doua zi cu logodnicele lor.

Tocmai c`nd voi s[ se scoale =i s[ plece spre a merge s[-=i ]ncerce =i el norocul, iat[ c[ broasca mai \`=ni o dat[, iar[el]=i arunc[ochii la d`nsa mai cu b[gare de seam[. Se uit[drept]n ochii broa=tei, =i sim\i un nu =tiu ce, colea la inimioar[, pare c[ ]l

s[getase ceva. +ezu iar[=i jos. Ar fi voit s[plece, dar[parc[ ]l pironise cineva locului. Mai voi el s[fac[ceva cumva, a=a ca s[se dep[rteze, dar[ ]n de=ert. Picioarele nu se mai mi=car[, ca =i c`nd ar fi fost butucite.

Se mir[de ast[l`ncezeal[. +i, mai arunc`ndu-=i c[ut[tura la broasc[, v[zu ochii ei, pare c[str[luceau de un foc ce sim\ea c[ ]l atinge. Atunci]=i lu[inima]n din\i =i strig[:

— Asta s[fie logodnica mea.

— }\i foarte mul\umesc, dragul meu iubit,]i r[spunse atunci broasca. Cuv`ntul t[u a sf[r`mat toate farmecele ce m[\ineau]nl[n\uit[. Tu e=ti ursitul inimii mele. Pe tine te voi urma p`n[voi avea via\[ ]n mine.

Se sperie oarecum fiul de]mp[rat, c`nd auzi pe broasc[vorbind.

Ar fi rupt-o d-a fuga, dar[graiul ei cel dulce =i viersul cu lipici ce avea]l f[cu s[-i r[m`ie t[lpile lipite de locul unde sta.

Broasca se dete de trei ori peste cap =i se f[cu o z`n[ ginga=e, =i pl[p`nd[, =i frumoas[, cum nu se mai afla sub soare. }i venea fl[c[ului, de drag, s[o soarb[ ]ntr-o lingur[de ap[. Dar[se opri, =i nu f[cu nici o mi=care, ca s[nu supere ori s[ ]nd[r[tniceasc[pe z`na a veni dup[ el, c[ci sim\i c[, de aci ]nainte, f[r[ d`nsa nu va putea tr[i.

Se puser[la vorb[, =i nici ei nu =tiau ce vorbesc. Aci]ncepeau una, aci l[sau alta, p`n[ ce se pomenir[ c[ amurgise. +i fiindc[ a doua zi era s[ vie fra\ii cu logodnicele lor, spuse z`nei c[se duce s[ ]n=tiin\eze =i el pe t[t`ne-s[u c[a s[-=i aduc[=i el logodnica.

Broasca intr[iar[=i]n ele=teu, iar[d`nsul plec[la curtea]mp[r[teasc[. Mergea el, dar[parc[-l tot oprea cineva]n cale, i se p[rea c[-l trage cineva de la spate de haine. El se tot]ntorcea de se uita]napoi. Nu vedea nimic,]ns[el]=i tot]ntorcea capul =i se uita. Noroc c[i se scurtase calea =i ajunse acas[, c[ci, de \inea drumul mai lung, te mir[de nu r[m`nea cu g`tul str`mb, de at`ta uitat]napoi.

Dac[ajunse =i g[si pe to\i ai lor aduna\i la tat[l s[u,]ncepu s[le povesteasc[=iritenia celor ce i se]nt`mplase. C`nd ajunse s[le spuie c[a zis broa=tei: “Tu s[fii logodnica mea”, to\i se umflar[de r`s deodat[=i]ncepur[a-l cam lua peste picior cu vorbe]n doi peri =i cu glume nes[rate. Vru el s[le spuie cine a fost broasca, dar[nu-i deter[r[gaz, c[ci]i luau vorba din gur[, =i-l cam dedeau]n t[rb[ceal[cu graiuri care mai de care p[c[litoare.

Dac[v[zu, t[cu din gur[=i]nghi\i ru=inea ce-i f[cur[fra\ii]naintea tat[lui s[u. Se g`ndi el: „acum o mie de vorbe un ban nu face. Las[, ]=i zise el, s[ vedem c[ cine r`de mai la urm[, r`de mai cu folos”.

A doua zi fiecare fl[c[u zbur[la logodnica sa. Iar[ ]mp[ratul puse de]mpodobi palatul =i cetatea c`t se putu mai frumos, ca s[-=i primeasc[ nurorile. Oamenii umblau cete, cete prin cetate, ca ]n zi de s[rb[toare, osta=ii se g[tir[ ca de alai, p`n[=i copiii se veseleau de veselia]mp[ratului.

Venir[unul dup[altul feciorii cei mai mari ai]mp[ratului cu logodnicele lor. Ce e drept, =i ele erau frumoase, hainele pare c[le erau turnate pe d`nsele. Fiecare]=i adusese zestre]nsemnat[: robi, cai, c[ru\e ferecate; =i le primise]mp[ratul cum se cuvine]mp[ra\ilor =i fiilor de]mp[ra\i.

Ei, dac[se adunar[launloc, aduser[vorba iar[=i despre broasca fratelui lor celui mai mic, =i]ncepur[,]mpreun[cu logodnicele lor, a gr[i despre d`nsul cam]n dodii.

}i \inur[de r[u tat[l lor, c[ci de, orice s-ar zice, fiu]i era =i [l mic, =i]l durea la inim[c`nd ]l luau ]n r`s, dar[toate fur[ ]n de=ert, c[ci, de=i nu mai vorbeau de r[u aievea]n fa\a]mp[ratului, pe din dos,]ns[,]=i b[teau mendrele, cum voiau,]=i dedeau coate de r`deau, =i chiar se vorbir[, am`ndoi fra\ii cu logodnicele lor, s[fac[pe fratele lor cel mic de r`s =i de ocar[, c`nd va veni cu broasca \estoas[ ]naintea]mp[ratului.

Fiul cel mic al]mp[ratului dac[se duse =i el s[-=i aduc[logodnica, broasca cea \estoas[ie=i din ele=teu la d`nsul, se dete

de trei ori peste cap =i se f[cu om ca to\i oamenii. Vorbir[ce vorbir[, apoi fiul]mp[ratului]i zise s[se g[teasc[s[mearg[. Atunci ea]i r[spunse:

— Dragul meu logodnic, trebuie s[=tii c[=i eu sunt fat[de]mp[rat, =i]nc[fat[de]mp[rat mare, =i avut, =i puternic. Dar[blestematele de farmece ne-a acoperit palaturile cu apa aceasta murdar[,]mp[r[\ia ne-a fost r[pit-o du=manii, =i pe mine m-a f[cut precum m-ai v[zut.

Vorbele ei mieroase, viersul ei pl[cut, de pare c[te ungea la inim[, nu altceva, z[p[cise oarecum pe bietul fecior de]mp[rat, dar[, \iindu-=i firea =i nepierz`ndu-=i cump[tul, el]i mai zise:

— Las[astea acum. Odat[dac[te-am ales, tu e=ti a mea, flonc[neasc[lumea ce va vrea. G[te=te-te,]\i zic, =i aidem, c[ne a=teapt[tat[l, cu fra\ii =i cu cumnatele mele.

— La noi este obiceiul, ad[og[z`na, ca]nainte de a merge la cununie, s[ne]mb[iem.

— Ne vom]mb[ia la palaturile tat[lui meu, r[spunse el.

— De ce s[mai facem p-acolo tevatur[, s[ne]mb[iem aici. +i f[c`nd un semn cu m`na, apa ele=teului se trase]ntr-o parte =i]ntr-alta, =i]n locul lui se v[zur[ni=te palaturi, str[lucite de podoabe,]nc`t, la soare te puteai uita, dar[ la d`nsele ba. Aurul cu care erau polei\i st`lpii =i ciubucele de pe l`ng[strea=in[lic[rea de-\i lua ochii.

Z`na lu[ de m`n[pe fiul]mp[ratului =i intr[ ]n palat. Vezi c[el r[m[sese cu ochii bleojdi\i, ca unul ce nici d`nsul, de=i era fecior de]mp[rat, nu mai v[zuse asemenea scumpeturi.

+i fiind b[ile gata =i apa]ncropit[numai ca laptele c`nd ]l mulge de la oaie, intrar[ fiecare ]n c`te o baie =i se]mb[iar[.

Fiul]mp[ratului nu cuteza s[calce pe pardoseala b[ii =i pe velin\ele cele de mare pre\ ce erau a=ternute prin palat, de mil[s[nu le strice frumuse\ea.

Baia era pardosit[cu tot felul de marmur[lustruit[=i adus[din me=te=ug a=a,]nc`t]nchipuia fel de fel de flori, de p[s[ri =i

c`te nagode toate. Apa ciuruia din \eve aurite =i o lua cu n[strape =i cu c[u=e de aur. +tergarele erau, de m[tase =i]n \es[tur[cu fir de cel bun =i cu m[rg[ritare.

Dup[ce ie=ir[din baie =i se]mbr[car[, trecur[prin gr[din[, unde mirosul florilor]i]mb[ta.

Z`na porunci =i trase la scar[ o c[ru\[ ferecat[ ]n aur, cu patru telegari de m`ncau foc. C[ru\a era]mpodobit[cu pietre nestemate de sclipeau]n fa\a soarelui, ca cine =tie ce lucru mare. Ei se urcar[. Cum se puse el l`ng[ d`nsa, un luceaf[r se a=ez[pe fruntea ei, =i a=a str[lucea de orbea pe cei ce se uitau asupra d`n=ilor.

Am`ndoi erau ]mbr[ca\i cu ni=te haine scumpe =i foarte frumoase. Caii pornir[. Dar[ zburau de parc[ n-atingeau p[m`ntul, iar[nu c[mergeau. }ntr-o clip[ajunser[la]mp[ratul, tat[l b[iatului, carele]i a=tepta =i se ciudea de at`ta ]nt`rziere.

C`nd ]i v[zur[, to\i ]n\eleseser[ c[ aceasta era femeie de pe alte t[r`muri, =i l[uda pe fiul de]mp[rat pentru o a=a nimerit[=i nea=teptat[alegere. Fra\ii cei mai mari o m`lcir[, v[z`nd at`ta frumuse\e =i at`ta bog[\ie. Mai mare str[lucire =i ging[=ie ca aceasta nu se mai v[zuse sub soare =i pe la d`n=ii p`n[atunci. }ncepur[a-=i da coate, a-=i veni]n cuno=tin\[=i a se c[i de r`sul ce f[cuser[de fratele lor.

}mp[ratul nu mai putu de bucurie, c`nd v[zu c[ fiul s[u cel mai mic ]i aduce ]n cas[ minunea minunilor. Z`na se purt[cu mare bun[cuviin\[, =i vorbi astfel]nc`t robi toate inimile. Oaspe\ii nu-=i mai luau ochii de la d`nsa =i urechile lor nu mai ascultau alte vorbe, dec`t vorbele ei, c[mult erau cu lipici.

Fiii cei mari ai]mp[ratului pov[\uir[pe logodnicele lor ca s[fac[=i ele tot ce vor vedea pe z`na c[face, =i la cununie =i la mas[.

}mp[ratul]=i]mplini pofta inimii lui. El dorise, vezi, s[-=i cunune to\i copiii]ntr-o zi, =i a=a =i f[cu.

Era vesel]mp[ratul pentru aceasta, c`t un lucru mare.

Dup[ce se cununar[fiii]mp[ratului cu logodnicele ce-=i aleseser[fiecare, se prinser[ ]n hor[=i jucar[, ca la nunta unui

]mp[rat. Ceilal\i jucau, nu jucau, dar[z`na c`nd juca, p[rea c[n-atinge p[m`ntul. Lumea privea =i i se umplea inima de m`ndrie, c[ci fiul cel mic al]mp[ratului lor adusese o a=a z`n[s[o domneasc[. Oamenii se luau la prinsoare c[nici]n cer nu se g[sea o mai mare frumuse\e ca ceea ce aveau ei dinaintea ochilor lor.

}ntre acestea veni seara, =i se puse o mas[d-alea]mp[r[te=tile. }mprejurul mesei]mp[r[te=ti, o mul\ime de alte mese erau puse pentru boierime, pentru negustorime =i pentru prostime. Se puser[la mas[.

Nurorile cele mari ale]mp[ratului \ineau ochii \int[la z`n[s[vaz[ce face ea ca s[fac[=i ele, dup[pova\a so\ilor lor.

Z`na, din fiecare fel de bucate ce se aducea la mas[, lua c`te ni\ele =i b[ga]n s`n. Asemenea f[cur[ =i cumnatele ei. M`ncar[=i se veselir[c`t le ceru inima.

C`nd se scular[ de la mas[, z`na se duse la]mp[ratul socru,]i s[rut[m`na, ]i mul\umi, =i, sco\`nd din s`n, de unde b[gase bucatele, un m[nunchi de flori bine-mirositoare, i-l dete ca semn de iubire fiasc[.

Odat[se umplu locul de un miros a=a de frumos =i strein, cum nu mai mirosise oamenii locului aceluia. Atunci to\i]ntr-o gl[suire strigar[: „S[ne tr[iasc[doamna =i]mp[r[teasa noastr[“; iar ea, f[r[a se m`ndri, se trase din naintea ]mp[ratului cu totul smerit[ =i se a=ez[ l`ng[so\iorul ei.

}n calea ei,]ncepu a curge de printre]ncre\iturile hainei sale m[rg[ritare, de umplu locul, iar[mesenii, cu buni, cu pro=ti, se plecar[=i le adunar[.

Duc`ndu-se =i nurorile cele mai mari ale ]mp[ratului s[-i mul\umeasc[, ]i s[rutar[ =i ele m`na. C`nd voir[ ]ns[ a scoate =i ele din s`n ce puseser[ ]n timpul mesei, b[gar[de seam[c[hainele lor sunt murdare =i terfelite de bucate,]nc`t nu mai sem[na a haine puse pe om, ci a alte dihanii, =i se f[cu un r`s de mila lor]n toat[nunta,]nc`t plecar[umilite]n c[m[rile lor ca s[se schimbe, fiindc[nu mai era chip a mai sta a=a]ng[late la nunt[.

Atunci mul\imea cu mic, cu mare, =i]mp[ratul]mpreun[cu d`nsa, strigar[ ]ntr-un grai, c[ace=ti so\i s[-=i domneasc[de aci]nainte. }mp[ratul se cobor] din scaun, =i se urc[fiul cel mic cu so\ia sa.

Aceast[ ]mp[r[teas[cu rostul ei cel blajin, cu purtarea cea cump[tat[, se f[cu de o iubir[p`n[=i cumnatele ei. Iar[fiul]mp[ratului, cu agerimea min\ii lui, cu]n\elepciunea cea fireasc[=i cu pove\ele]mp[r[tesei, so\ia lui, domni]n pace,]n lini=te =i]n veselie toat[via\a lui.

Eram =i eu p-acolo. +i fiindc[am dob`ndit =i eu un os de ros, mi-am pus ]n g`nd s[v[povestesc, boieri d-voastr[, lucruri care, de s-ar crede, m-ar da de minciun[; =i]nc[lecai p-o =a etc.

CUPRINS

ALEODOR }MP{RAT

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat. El ajunsese la c[runte\e, =i nu se]nvrednicise a avea =i el m[car un copil. Se topea d-a-n picioarele, bietul]mp[rat, s[aib[=i el, ca to\i oamenii, m[car o st`rpitur[de fecior, dar[ ]n de=ert.

C`nd tocmai, la vreme de b[tr`ne\e, iat[c[se]ndur[norocul =i cu d`nsul =i dob`ndi un drag de copila=, de s[-l vezi =i s[nu-l mai ui\i. }mp[ratul]i puse numele Aleodor. C`nd fu a-l boteza, ]mp[ratul adun[ R[s[rit =i Apus, Miaz[zi =i Miaz[noapte, ca s[ se veseleasc[ de veselia lui. Trei zile =i trei nop\i \inur[ petrecerile =i se chefuir[ =i se bucurar[, de o \inur[ minte c`t tr[ir[.

B[iatul de ce cre=tea, d-aia se f[cea mai iste\ =i mai iscusit. Nu mai trecu mult =i iat[c[ ]mp[ratul ajunse la marginea groapei. C`nd fu la ceasul mor\ii, el lu[copilul pe genuchi =i-i zise:

— Dragul tatei, iat[c[Dumnezeu m[cheam[. Sunt]n clipa de a-mi da ob=tescul sf`r=it. Eu v[z c[ tu ai s[ ajungi om mare. +i chiar mort, oasele mele se vor bucura ]n morm`nt de ispr[vile

tale. Asupra c`rmuirii ]mp[r[\iei n-am nimic s[-\i zic, fiindc[ tu, cu iscusin\a ta, =tiu c[ ai s-o duci bine. Un lucru numai am s[-\i spui: Vezi tu muntele cela de colo, s[ nu te duc[ p[catele s[ v`nezi p-acolo, c[este nevoie de cap. Acel munte este mo=ia lui Jum[tate-de-om-c[lare-pe-jum[tate-de- iepure-=chiop; =i cine calc[pe mo=ia lui, nu scap[nepedepsit.

Acestea zic`nd, c[sc[ gura de trei ori =i-=i dete sufletul. Se duse =i el ca toat[ suflarea de pe p[m`nt, de pare c[n-a fost de c`nd lumea =i p[m`ntul.

}l jelir[ai s[i,]l jelir[boierii,]l jelir[=i poporul;]n cele de pe urm[trebuir[s[-l]ngroape.

Aleodor, dup[ce se urc[ ]n scaunul t[t`n[-s[u, de=i copilandru, puse \ara la cale ca =i un om matur. Toat[lumea era mul\umit[de domnirea sa, =i oamenii se f[leau c[le-a fost dat de sus ca s[tr[iasc[ ]n zilele lui.

Adesea ie=ea Aleodor la v`n[toare ca s[-=i petreac[ ceasurile ce-i prisosea de la trebile ]mp[r[\iei. El \inea minte ce-i spusese t[t`n[-s[u =i se silea s[-i p[zeasc[cuvintele cu s`n\enie.

}ntr-o zi, nu =tiu cum f[cu, dus fiind pe g`nduri, =i alunec[ de c[lc[ pe p[m`ntul pocitului de om. N-apuc[s[fac[zece, dou[zeci de pa=i, =i iat[c[se pomeni cu d`nsul dinaintea lui.

Acum nu-i era lui pentru c[trecuse pe p[m`ntul omului celui slut =i sc`rbos, ci]i era ciud[cum de s[calce vorba tat[lui s[u ce-i spusese cu grai de moarte.

Pocitania p[m`ntului]i zise:

— To\i nelegiui\ii ce-mi calc[hotarul cad]n robia mea.

— Mai]nt`i trebuie s[ =tii, ]i r[spunse Aleodor, c[ din neb[gare de seam[ =i f[r[ de voia mea am c[lcat pe cuprinsul t[u, =i n-am nici un g`nd r[u asupr[-\i.

— Eu te socoteam mai altfel; dar[v[z c[ai de g`nd s[-\i cei iert[ciune de la mine ca to\i frico=ii.

— Ba s[m[fereasc[Dumnezeu! Eu \i-am spus curatul adev[r, =i dac[vrei lupt[, alege-\i:]n s[bii s[ne t[iem,]n buzdugane s[ne lovim, ori]n lupt[s[ne lupt[m.

— Nici una, nici alta. Ci, ca s[scapi de pedeaps[alt chip nu e, dec`t s[te duci s[-mi aduci pe fata lui Verde=]mp[rat.

Aleodor voi s[se codeasc[oarecum, ba c[trebile]mp[r[\iei nu-l iart[s[fac[o c[l[torie a=a de lung[, ba c[n-are c[l[uz, ba c[una, ba c[alta; dar[a=i! unde vrea s[=tie pocitul de toate astea! El o \inea una, s[-i aduc[pe fata lui Verde=]mp[rat, dac[vrea s[scape de ponosul de t`lhar, de c[lc[tor de drepturile altuia, =i s[ r[m`ie cu sufletul]n oase.

Aleodor se =tia vinovat. De=i f[r[voia lui, dar[=tia c[a f[cut un p[cat de a c[lcat pe mo=ia slutului. Mai =tia iar[c[de omul dracului, s[dai =i s[scapi. S[n-ai nici]n clin, nici]n m`nec[ cu d`nsul. F[g[dui]n cele din urm[s[-i fac[slujba cu care-l]ns[rcina.

Jum[tatea-de-om-c[lare-pe-jum[tate-de-iepure-=chiop =tia c[, deoarece Aleodor i-a f[g[duit, apoi are s[-=i \ie cuv`ntul, ca unul ce era om de omenie, =i-i zise:

— Pas[cu Dumnezeu, =i s[-\i ajute s[vii cu izb`nd[bun[.

Aleodor plec[. +i cum mergea el g`ndindu-se =i r[zg`ndindu-se cum s[-=i]mplineasc[sarcina mai bine, c[ci]=i d[duse cuv`ntul, se pomeni la marginea unui ele=teu =i o =tiuc[se zb[tea de moarte pe uscat.

Cum o v[zu, el se duse s[o ia ca s[-=i aline foamea cu d`nsa. +tiuca]i zise:

— Nu m[omor], F[t-Frumos; ci mai bine d[-mi drumul]n ap[, c[mult bine \i-oi prinde c`nd cu g`ndul nu-i g`ndi.

Aleodor o ascult[=i o dete]n ap[. Atunci =tiuca]i mai zise:

— |ine acest solzi=or, =i c`nd vei g`ndi la mine, eu voi fi la tine.

Fl[c[ul plec[mai]nainte =i se tot mira de o astfel de]nt`mplare.

C`nd, iac[ se ]nt`lne=te cu un corb ce avea o arip[rupt[. +i voind s[v`neze corbul, el]i zise:

— F[t-Frumos, F[t-Frumos, dec`t s[-\i]ncarci sufletul cu mine, mai bine ai face s[-mi legi aripa, c[mult bine \i-oi prinde.

Aleodor]l ascult[, c[ci era b[iat viteaz =i de treab[, =i]i leg[aripa. C`nd era s[plece, corbul]i zise:

— |ine peni\a asta, voinicule, =i c`nd vei g`ndi la mine, eu voi fi la tine.

Lu[peni\a Aleodor, =i-=i c[t[de drum. Dar[nu f[cu ca la o sut[de pa=i =i iat[c[dete peste un t[une. C`nd se g[tea a-l strivi cu piciorul, t[unele zise:

— Cru\[-mi via\a, Aleodor]mp[rat, =i eu te voi m`ntui pe tine de la moarte. |ine acest pufule\ din aripioara mea, =i c`nd vei g`ndi la mine, eu voi fi la tine.

Auzind Aleodor unele ca acestea, =i c[ ]i zise =i pre nume, odat[ridic[piciorul =i l[s[pe t[une s[se duc[ ]n voia lui.

+i merg`nd ]nainte cale de nu =tiu c`te zile, dete de palaturile lui Verde=]mp[rat. Cum ajunse aci, se puse la poart[=i a=tept[c[doar de va veni cineva s[-l]ntrebe ce caut[.

Stete o zi, stete dou[; =i ca s[vie cineva s[-l]ntrebe ce voie=te, ba. C`nd fu]n ziua d-a treia, Verde=]mp[rat chem[slujitorii =i le dete o gur[de or pomeni-o.

— Cum se poate, le zise el, s[stea omul trei zile la poarta mea =i s[nu mearg[nimeni s[-l cerceteze? Pentru asta v[pl[tesc eu simbrie? Pentru asta v[am eu la mine pe procopseal[?

Slujitorii dedeau din col\ ]n col\ =i nu =tiau ce s[r[spunz[. }n cele de pe urm[, chem[pe Aleodor =i-l duse]naintea]mp[ratului.

— Ce vrei, fl[c[ule,]i zise]mp[ratul, =i ce a=tep\i la poarta cur\ilor mele?

— Ce s[voi, m[rite]mp[rate,]i r[spunse el, iat[sunt trimis s[-\i cer fata.

— Bine, b[iete. Dar[mai]nt`i trebuie s[ facem leg[tur[, c[ci a=a este obiceiul la curtea mea. Ai voie s[ te ascunzi unde vei voi, ]n trei zile d-a r`ndul. Dac[fie-mea te va g[si, capul \i se va t[ia =i se va pune]n parul ce a mai r[mas, din o sut[, f[r[cap. Iar[dac[nu te va g[si, atunci cu cinste]mp[r[teasc[o vei lua de la mine.

— Am n[dejde la Dumnezeu, m[rite]mp[rate, c[nu m[va

l[sa s[piei. Parului]i vom putea da =i altceva nu tot cap de om. S[facem leg[tura.

— A=a?

— A=a.

Se puser[=i f[cur[leg[tura; scriser[carte =i o]nt[rir[.

Viind fata de fa\[, se]nvoir[ca a doua zi el s[se ascunz[cum va =ti mai bine. Iar[dac[se]nvoir[, el r[mase]ntr-un neast`mp[r ce-l chinuia mai cumplit dec`t moartea. El se g`ndea =i se r[zg`ndea cum s[se ascunz[mai bine. Vezi c[era vorba de capul lui, iar[nu de altceva. +i tot merg`nd pe g`nduri =i tot pl[nuind, iat[c[-=i aduse aminte de =tiuc[. Scoase solzul, se uit[=i g`ndi la st[p`na lui; c`nd, iat[, m[re, c[=tiuca =i venise =i-i zise:

— Ce pofte=ti de la mine, F[t-Frumos?

— Ce s[poftesc? Iac[, iac[, ce mi s-a]nt`mplat. Nu =tii tu ceva s[m[ ]nve\i ce s[fac?

— Ia nu te mai]ngrija. Las[pe mine.

+i]ndat[, lovind din coad[, f[cu pe Aleodor un[1] cos[cel =i]l ascunse pe fundul m[rii, printre ceilal\i cos[cei.

C`nd se scul[ fata, ]=i lu[ ocheanul =i se uit[ cu el ]n toate p[r\ile. Nu-l v[zu. De unde ceilal\i care venise s[ o cear[ ]n c[s[torie se ascundeau prin pivni\i, pre dup[ case, pre dup[ c`te o =ir[de paie, sau prin vreo cul[p[r[sit[, Aleodor se ascunse astfel,]nc`t fata intr[la grije c[a s[fie biruit[. Ce-i veni ei, se uit[cu ocheanul =i]n mare, =i]l z[ri pe fundul m[rii, printre cos[cei. Pas[mite, ocheanul ei era n[zdr[van.

— Ie=i d-acolo, ho\omanule,]i zise ea r`z`nd. Ce mi te-ai posm[git a=a? Din co=cogeamite omul te-ai f[cut un cosac =i mi te-ai ascuns]n fundul m[rii.

N-avu]ncotro =i trebui s[ias[.

Ea zise =i]mp[ratului:

— Mi se pare, tat[, c[fl[c[ul [sta mi-a venit de hac. +i mult e

---

[1] }n textul de baz[: unui.

nurliu =i dr[g[la=. Chiar de l-oi afla p`n[la a treia oar[, s[-l ier\i, tat[, c[nu e prost ca ceilal\i. Boiul lui]l arat[a fi ceva mai deosebit.

— Vom vedea,]i r[spunse]mp[ratul.

A doua zi, ce-i veni lui, se g`ndi la corb. Acesta fu numaidec`t dinaintea lui, =i-i zise:

— Ce mai vrei, st[p`ne?

— Ia uit[-te, neiculi\[, ce mi s-a]nt`mplat; nu =tii tu ceva s[m[ ]nve\i?

— S[cerc[m.

+i lovindu-l cu aripa,]l f[cu un pui de corb =i]l v`r] ]ntr-un stol de corbi ce se urcase p`n[la v`ntul turbat.

Cum se scul[fata,]=i lu[ocheanul =i iar[=i]l c[t[prin toate locurile. Nu e. Caut[-l pe p[m`nt, nu e. Caut[-l prin ape =i prin m[ri, nu e. Se lu[ de g`nduri fata. C`nd, c[tre n[miezi, ce-i veni ei, se uit[=i]n sus. +i z[rindu-l]n slava cerului printre stolul de corbi,]ncepu a-i face cu degetul, =i-i zise:

— Ghidi, ghidi, t[lharule ce e=ti! D[-te jos d-acolo, omule, ce mi te-ai f[cut a=a pitcoace de pas[re? Nici]n rai nu scapi de mine!

Se dete jos, c[n-avea ce face. }mp[ratul]ncepu a se minuna =i el de iste\imea lui Aleodor =i-=i plec[urechea la rug[ciunea ficei sale.

}ns[, fiindc[leg[tura era ca s[se ascunz[p`n[de trei ori,]mp[ratul zise:

— D-a minune, ia s[vedem unde are s[se mai ascunz[?!

A treia zi, dis-de-diminea\[, se g`ndi la t[une. Acesta veni]ntr-un suflet. Dup[ce]i spuse ce voie=te, t[unele zise:

— Las[pe mine, =i de te-o g[si, eu aici sunt.

}l f[cu o lindin[=i-l ascunse chiar]n coada fetei, f[r[s[sim\[ea.

Scul`ndu-se fata =i lu`nd ocheanul,]l c[ut[toat[ziua, =i, ca s[dea de d`nsul, nici c`t. Ea se da de ceasul mor\ii, c[ci]l sim\ea, i se ar[ta ei a fi p-aci prin preajm[, dar[de v[zut nu-l vedea. C[t[cu ocheanul prin mare, pre p[m`nt, prin v[zduh, dar[ nu-l v[zu nic[iri. C[tre sear[, obosit[ de at`ta c[utare, strig[:

— Ci ia arat[-te odat[. Te sim\ c[e=ti p-aci p-aproape, dar[nu te v[z. Tu m-ai biruit, a ta s[fiu.

Dac[auzi el c[este biruit[, se dete bini=or jos din coada ei =i se ar[t[. }mp[ratul n-avu nici el ce mai zice, =i]i dete fata. C`nd plecar[, ]i petrecu cu mare cinste =i alai, p`n[afar[din]mp[r[\ia lui.

Pe drum, ei st[tur[s[fac[popas. +i dup[ce]mbucar[c`te ceva, el puse capul ]n poala ei =i adormi. Fata de ]mp[rat, tot uit`ndu-se la el, i se curgea ochii dup[frumuse\ea =i dup[boiul lui. Inima]i dete br`nci =i ea nu se putu opri, ci ]l s[rut[. Aleodor, cum se de=tept[, ]i trase o palm[ de auzi c`inii]n Giurgiu. Ea pl`nse =i]i zise:

— I! Aleodor drag[, dar[grea palm[mai ai!

— Te-am p[lmuit pentru fapta ce ai f[cut; c[ci eu nu te-am luat pentru mine, ci pentru cela ce m-a trimis pe mine.

— Apoi bine, fr[\ioare, de ce nu mi-ai spus a=a de acas[; c[ci atunci =tiam =i eu ce s[fac; dar[las[, nici acum nu e timpul trecut.

Pornind =i de aici, ajunser[cu s[n[tate la Jum[tatea-de-om-c[lare-pe-jum[tate-de-iepure-=chiop.

— Iat[m-am]nchinat cu slujba, zise Aleodor, =i voi s[plece.

Fata, c`nd v[zu pe acea iazm[, se cutremur[ de sc`rb[=i nu voia s[r[m`ie la d`nsul o dat[cu capul.

Slutul se dete pe l`ng[ fat[ =i ]ncepu s-o lingu=easc[ cu vorbe mierloitoare =i s[ se ia cu binele pe l`ng[d`nsa.

Dar[fata]i zise:

— Piei de dinaintea mea, satano, c[te trimit la mum[-ta, Iadul, care te-a v[rsat pe fa\a p[m`ntului.

Slu\enia de neom se topea de dragostea fetei, se lungea cu burta pe p[m`nt =i umbla cu =o=ele, cu momele s[ ]nduplece pre fat[a-l lua de b[rbat.

Dar[, a=i! feritu-l-a s`ntule\ul s[ se apropie de d`nsa! c[ci]l \inea \intuit]n loc cu ochii c`t de colo. Din satan[, din iazm[=i din spurc[ciune nu-l mai scotea.

— Piei, necuratule, de pe fa\a p[m`ntului, s[scape lumea de o cium[=i de o holer[ca tine.

Mai st[rui ce mai st[rui, =i dac[se v[zu]nfruntat p`n[ ]ntr-at`t, iazma plesni de necaz, cum de s[fie el oc[r`t at`t de mult de o cutr[de muiere.

Atunci Aleodor]ntinse coprinsul s[u =i peste mo=ia lui Jum[tate-de-om-c[lare-pe-jum[tate-de-iepure-schiop, lu[de so\ie pe fata lui Verde=]mp[rat =i se]ntoarse la]mp[r[\ia lui.

C`nd ]l v[zur[ alde gloatele venind teaf[r, al[turi cu o so\ioar[ de-i r`deu =i stelele de frumoas[,]l primir[cu mare bucurie; =i urc`ndu-se din nou ]n scaunul ]mp[r[\iei, domni =i tr[i ]n fericire, p`n[se istovir[.

Iar[eu]nc[lecai p-o =ea =i v-o spusei dumneavoastr[a=a.

CUPRINS

PORCUL CEL FERMECAT

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat =i avea trei fete. +i fiind a merge la b[t[lie,]=i chem[fetele =i le zise:

— Iac[, dragile mele, sunt silit s[merg la r[zboi. Vr[jma=ul s-a sculat cu oaste mare asupra noastr[. Cu mare durere m[despart de voi. }n lipsa mea b[ga\i de seam[s[fi\i cu minte, s[v[purta\i bine =i s[ ]ngriji\i de trebile casei. Ave\i voie s[v[preumbla\i prin gr[din[, s[intra\i prin toate c[m[rile casei: numai]n c[mara din fund, din col\ul din drepta, s[nu intra\i, c[nu va fi bine de voi.

— Fii pe pace, tat[, r[spunser[ele. Niciodat[n-am ie=it din cuv`ntul dumitale. Du-te f[r[ grije, =i Dumnezeu s[-\i dea o izb`nd[str[lucit[.

Toate fiind gata de pornire,]mp[ratul le dete cheile de la toate c[m[rile, mai aduc`ndu-le aminte]nc[o dat[pove\ele ce le deduse, =i-=i lu[ziua bun[de la ele.

Fetele]mp[ratului, cu lacr[mile]n ochi,]i s[rutar[m`na,]i

poftir[biruin\[; iar cea mai mare din ele primi cheile din m`na]mp[ratului.

Nu se =tia ce s[fac[, de m`hnire =i de ur`t, fetele, c`nd se v[zur[ singure. Apoi, ca s[ le treac[ de ur`t, hot[r`r[ca o parte din zi s[lucreze, o parte s[citeasc[=i o parte s[se plimbe prin gr[din[. A=a f[cur[=i le mergea bine.

Vicleanul pizmuia pacea fetelor =i-=i v`r] coada.

— Surioarele mele, zise fata cea mai mare, c`tu-i ziulica de mare toarcem, coasem, citim. Sunt c`teva zile de c`nd ne afl[m singure, n-a mai r[mas nici un col\ de gr[din[ pe unde s[ nu ne fi plimbat. Am intrat prin toate c[m[rile palatului tat[lui nostru, =i am v[zut c`t sunt de frumos =i bogat]mpodobite; de ce s[nu intr[m =i]n c[mara ceea,]n care ne-a oprit tat[l nostru de a intra?

— Vai de mine, leli\[, zise cea mai mic[, m[mir cum \i-a dat]n g`nd una ca aceasta, ca s[ ne ]ndemni dumneata s[ c[lc[m porunca tat[lui nostru. C`nd tata a zis s[nu intr[m acolo, trebuie s[fi =tiut el ce a zis =i pentru ce a zis s[facem a=a.

— C[doar[nu s-o face gaur[ ]n cer d-om intra, zise cea mijlocie. C[doar[n-or fi niscaiva zmei s[ne m[n`nce, ori alte lighioane. +-apoi de unde o s[=tie tata dac[noi am intrat au ba?

Tot vorbind =i]ndemn`ndu-se, ajunser[ tocmai pe dinaintea acelei c[m[ri; cea mai mare din surori, care era p[str[toarea cheilor, b[g[ cheia ]n broasca u=ei =i, ]ntorc`nd-o ni\el, sc`r\! u=a se deschise.

Fetele intrar[.

C`nd colo, ce s[ vaz[? Casa n-avea nici o podoab[; dar[ ]n mijloc era o mas[ mare cu un covor scump pe d`nsa, =i deasupra o carte mare deschis[.

Fetele, ner[bd[toare, voir[a =ti ce zicea]n cartea aceea. +i cea mare]naint[=i iat[ce citi:

„Pe fata cea mare a acestui]mp[rat are s-o ia un fiu de]mp[rat de la r[s[rit.”

Merse =i cea mijlocie =i,]ntorc`nd foaia, citi =i ea:

„Pe fata cea mijlocie a acestui]mp[rat are s-o ia un fiu de]mp[rat de la apus.”

R`ser[fetele =i se veselir[, hohotind =i glumind]ntre ele. Fata cea mai mic[ ]ns[nu voia s[se duc[.

Cele mai mari nu o l[sar[ ]n pace, ci, cu voie, f[r[voie, o aduse =i pe d`nsa l`ng[mas[, =i cam cu]ndoial[ ]ntoarse =i ea foaia =i citi:

„Pe fata cea mic[a acestui]mp[rat are s-o ia de so\ie un porc.”

Tr[snetul din cer de ar fi c[zut, nu i-ar fi f[cut mai mult r[u ca ceea ce i-a f[cut citirea acestor vorbe. P-aci p-aci era s[moar[de m`hnire. +i dac[ n-o \ineau surorile, ]=i =i sp[rgea capul c[z`nd.

Dup[ce se dezmetici din le=inul ce-i venise de inim[rea,]ncepur[s-o m`ng`ie surorile.

— Ce!]i ziser[, mai crezi =i tu la toate alea! Unde ai mai pomenit tu ca o fat[de]mp[rat s[se m[rite dup[un porc?

— Ce copil[e=ti!]i zise cealalt[, dar[tata n-are destul[o=tire s[te scape, chiar c`nd s-ar ]nt`mpla s[vie s[te cear[un dobitoc a=a de sc`rbos?

Fata cea mic[a]mp[ratului ar fi voit s[se]nduplece a crede cele ce]i spuneau surorile; dar[n-o l[sa inima. G`ndul ei era mereu la cartea care spuse c[ norocul celorlalte surori era s[ fie a=a de frumos =i numai ei ]i spusese c[ o s[ i se ]nt`mple ceea ce nu se mai auzise p`n[atunci pe lume. +i apoi o rodea la fica\i c[lcarea poruncii tat[lui lor.

Ea]ncepu a l`ncezi. +i numai ]n c`teva zile a=a se schimbase,]nc`t nu o mai cuno=teai; din rumen[ =i vesel[ ce era, ajunsese de se ofilise =i nu-i mai intra nimeni ]n voie. Se ferea de a se mai juca cu surorile prin gr[din[, d-a culege flori ca s[ le puie la cap =i d-a c`nta cu toatele c`nd erau la furc[, ori la cus[tur[.

}ntre acestea, tat[l fetelor,]mp[ratul, f[cuse o izb`nd[ cum nu se a=tepta, biruind =i gonind pe vr[jma=. +i fiindc[ g`ndul]i era la fiicele sale, f[cu ce f[cu =i se]ntoarse mai cur`nd acas[. Lume dup[ lume ie=ise ]ntru ]nt`mpinarea lui, cu buciume, cu tobe =i cu surle,]nveselindu-se c[ ]mp[ratul se]ntorcea biruitor.

Cum ajunse, p`n[ a nu merge acas[, ]mp[ratul dete laud[ Domnului c[-i ajutase asupra potrivnicilor care se sculase asupra lui, de-i ]nfr`nse. Apoi, merg`nd acas[, fiicele lui ]i ie=ir[ ]nainte. Bucuria lui crescu c`nd v[zu c[fetele]i erau s[n[toase. Fata cea mic[se feri c`t se putu a nu se ar[ta trist[.

Cu toate astea, nu dup[mult timp,]mp[ratul b[g[de seam[c[fie-sa cea mic[din ce]n ce sl[bea =i se posomora. }ndat[ ]i trecu un fier ars prin inim[, g`ndindu-se c[poate i-au c[lcat porunca. +i de unde s[nu fie a=a?!

Ca s[se]ncredin\eze,]=i chem[fetele, le]ntreb[, poruncindu-le s[-i spuie drept.

Ele m[rturisir[. Se ferir[ ]ns[d-a spune care din ele fuse]ndemn[toarea.

Cum auzi]mp[ratul una ca aceasta, se t`nguia ]n sine cu amar, =i c`t p-aici era s[-l biruie m`hnirea. }=i \inu ]ns[ firea =i c[uta s[-=i m`ng`ie fata care vedea c[se pierde. Ce s-a f[cut, s-a f[cut; v[zu el c[acum o mie de vorbe un ban nu face.

}ncepuse a se cam uita]nt`mplarea aceasta, c`nd,]ntr-o zi, se]nf[\i=[la]mp[ratul fiul unui]mp[rat de la r[s[rit =i-i ceru de so\ie pe fata cea mare. }mp[ratul i-o dete cu mul\umire. F[cur[nunt[ ]nfrico=at[=i peste trei zile o petrecu cu cinste mare p`n[la otar. Peste pu\in, a=a f[cu =i cu fata cea mijlocie, pe care o ceruse un fiu de]mp[rat de la apus.

Cu c`t vedea c[ se ]mplinesc ]ntocmai cele scrise ]n cartea ce citise, cu at`t fata]mp[ratului se]ntrista =i mai mult. Ea nu mai voia s[m[n`nce, nu se mai g[tea, nu mai ie=ea la plimbare; voia s[ se lase s[ moar[ mai bine, dec`t s[ajung[de batjocura lumii. Dar[ ]mp[ratul nu-i da r[gaz s[puie]n lucrare o fapt[a=a de nelegiuit[, ci o m`ng`ia cu fel de fel de pove\e.

Mai trecu ce mai trecu =i iat[, m[re, c[ ]ntr-o zi]mp[ratul se pomene=te cu un porc mare c[intr[ ]n palatul lui =i-i zice:

— S[n[tate \ie,]mp[rate; s[fii rumen =i voios ca r[s[ritul soarelui]ntr-o zi senin[!

— Bine ai venit s[n[tos, prietene, dar ce v`nt te aduce pe la noi?

— Am venit]n pe\it, r[spunse porcul.

Se mir[ ]mp[ratul c`nd auzi de la porc a=a vorbe frumoase =i ]ndat[ ]=i dete cu p[rerea c[ aci nu putea s[ fie lucru curat. Ar fi voit s-o c`rmeasc[ ]mp[ratul spre a nu-i da fata de so\ie; dar[dup[ce auzi c[curtea =i uli\ele gem de porci, care venise cu pe\itorul, n-avu]ncotro =i-i f[g[dui. Porcul nu se l[s[numai pe f[g[duial[, ci intr[ ]n vorb[=i se hot[r] ca nunta s[se fac[peste o s[pt[m`n[. Numai dup[ ce primi cuv`nt bun de la]mp[ratul, porcul plec[.

P`n[una alta,]mp[ratul]=i pov[\ui fata s[se supuie ursitei, dac[a=a a voit Dumnezeu. Apoi]i zise:

— Fata mea, cuvintele =i purtarea cea]n\eleapt[a acestui porc nu este de dobitoc; odat[cu capul nu crez eu ca el s[se fi n[scut porc. Trebuie s[fie vreo fermec[torie sau vreo alt[dr[cie aci. }ns[tu s[fii ascult[toare, s[nu ie=i din cuv`ntul lui; c[ci Dumnezeu nu te va l[sa s[te chinuie=ti mult timp.

— Dac[dumneata, tat[, g[se=ti cu cale a=a, r[spunse fata, te ascult =i-mi pui n[dejdea]n Dumnezeu. Ce o vrea el cu mine! A=a mi-a fost tri=tea; v[z eu c[n-am]ncotro.

}ntre acestea sosi =i ziua nun\ii. Cununia se f[cu cam pe sub ascuns. Apoi, puindu-se porcul cu so\ia sa]ntr-o c[ru\[ ]mp[r[-teasc[, porni la d`nsul acas[.

Pe drum trebuia s[treac[pe l`ng[ un noroi mare; porcul porunci s[ stea c[ru\a; se dete jos =i se t[v[li ]n noroi, p`n[se f[cu una cu tina, apoi, suindu-se, zise miresei s[-l s[rute. Biata fat[, ce s[fac[? Scoase batista,]l =terse ni\el pe bot =i-l s[rut[, g`ndindu-se s[asculte pove\ile tat[lui s[u.

C`nd ajunser[ acas[ la porc, care era ]ntr-o p[dure mare, se =i ]nser[. +ezur[ ni\el de se odihnir[ de drum, cinar[ ]mpreun[ =i se culcar[. Peste noapte, fata ]mp[ratului sim\i c[ l`ng[d`nsa era un om, iar[nu un porc. Se mir[. }ns[ ]=i aduse aminte de cuvintele

t[t`ne-s[u =i]ncepu a mai]nsufle\i, plin[de n[dejde]n ajutorul lui Dumnezeu.

Porcul seara se dezbr[ca de pielea de porc, f[r[s[simt[fata, =i diminea\a, p`n[ a nu se de=tepta ea, el iar[ se ]mbr[ca cu d`nsa.

Trecu o noapte, trecur[dou[, trecur[mai multe nop\i =i fata nu se putea domiri cum se face de b[rbatu-s[u ziua este porc =i noaptea om. Pas[mite el era fermecat, vr[jit s[fie a=a.

Mai t`rziu ]ncepu a prinde dragoste de d`nsul, c`nd sim\i rodurile c[s[toriei; at`t numai se m`hnea c[ nu =tia ce o s[ dea lumii peste c`teva luni. C`nd, ]ntr-o zi, v[zu trec`nd pe acolo o bab[cloan\[vr[jitoare.

Ea, care nu v[zuse oameni de at`ta mare de timp, era jinduit[, =i o chem[ s[ mai vorbeasc[ cu d`nsa c`te ceva. Vr[jitoarea ]i spuse c[ =tie s[ ghiceasc[, s[ dea leacuri =i c`te nagode toate.

— A=a s[tr[ie=ti, b[tr`nico, ia spune-mi, d-a minune, ce are b[rbatu-meu de este ziua porc =i noaptea, c`nd doarme l`ng[mine,]l sim\ c[este om?

— Ceea ce-mi spui, puica mamei, eram s[\i-o spui eu mai]nainte, c[ci nu de surda sunt ghicitoare. S[-\i dea m[mulica leacuri care s[-i taie fermecele.

— D[-mi, z[u, m[mu=oar[, =i \i-oi pl[ti c`t mi-i cere, c[ mi s-a ur`t cu el a=a.

— |ine icea, pui=orul mamei, a\a aceasta. S[nu =tie el de d`nsa, c[ n-are leac. S[ te scoli c`nd doarme el, bini=or, =i s[i-o legi de piciorul st`ng, c`t se poate de str`ns, =i s[ vezi, draga babei, c[ diminea\a r[m`ne om. Parale nu-mi trebuie. Eu voi fi destul de pl[tit[c`nd voi afla c[o s[scapi de a=a urgie. Mi se rup, uite, b[ierile inimii de mil[pentru dumneata, bobocelul mamei, =i m[c[iesc, m[c[iesc, cum de s[nu aflu mai dinainte, ca s[-\i viu]ntru ajutor.

Dup[ce plec[zgrip\oroaica de vr[jitoare, fata de]mp[rat ascunse cu]ngrijire a\a; iar[peste noapte se scul[bini=or,]nc`t s[

n-o sim\[nici m[iastrele, =i, cu inima t`c`ind[, leg[a\a de piciorul b[rbatului s[u. C`nd s[ str`ng[nodul, p`c! se rupse a\a, c[ci era putred[.

De=tept`ndu-se, b[rbatul speriat]i zise:

— Ce-ai f[cut, nenorocito! Mai aveam trei zile, =i sc[pam de spurcatele astea de vr[ji; acum cine =tie c`t voi mai avea s[ port aceast[ sc`rboas[piele de dobitoc. +i numai atunci vei da cu m`na de mine, c`nd vei rupe trei perechi de opinci de fier =i c`nd vei toci un toiag de o\el, c[ut`ndu-m[, c[ci eu m[duc.

Zise =i se f[cu nev[zut.

S[rman[fat[de]mp[rat, c`nd se v[zu singur[ cuc, unde ]ncepu a pl`nge =i a se boci, de \i se rupea inima. Blestema cu foc =i cu par[pe afurisita de ghicitoare. Dar[toate]n zadar. Dac[v[zu c[n-o scoate la c[p[t`i cu t`nguirea, se scul[=i plec[ ]ncotro va duce-o mila Domnului =i dorul b[rbatului.

Ajung`nd]ntr-o cetate, porunci de-i f[cu trei perechi de opinci de fier =i un toiag de o\el, se g[ti de drum =i se porni]n c[l[torie, spre a-=i g[si b[rbatul.

Se duse, se duse, peste nou[m[ri, peste nou[\[ri, trecu prin ni=te p[duri mari cu bu=tenii ca butia, se poticnea lovindu-se de copacii cei r[sturna\i =i, de c`te ori c[dea, de at`tea ori se =i scula; ramurile copacilor o izbeau peste fa\[, cr`ngurile ]i zg`riase m`inile, =i ea tot ]nainta, mergea, =i ]nd[r[t nu se uita. C`nd, obosit[de drum =i de sarcin[, ab[tut[de m`hnire =i cu n[dejdea]n inim[, ajunse la o c[su\[.

Pas[mite acolo =edea s`nta Lun[.

B[tu la porti\[, se rug[s[o lase]n[untru s[se odihneasc[ni\el, mai cu seam[c[ ]i =i ab[tuse s[fac[.

Muma s`ntei Lune avu mil[ de d`nsa =i de suferin\ele sale; o primi dar[ ]n[untru =i o]ngriji. Apoi o]ntreb[:

— Cum se poate ca om de pe alte t[r`muri s[ r[zbeasc[ p`n[aici?

Biata fat[de]mp[rat]=i povesti atunci toate]nt`mpl[rile =i

sf`r=i zic`nd:

— Mul\umesc mai]nt`i lui Dumnezeu c[ mi-a ]ndreptat pa=ii c[tre acest loc, =i al doilea dumitale, c[ nu m-ai l[sat s[ pier la ceasul na=terii. Acum te mai rog s[-mi spui, nu care cumva s`nta Lun[, fiica dumitale, =tie pe unde s-ar afla b[rbatul meu?

— Nu poate s[=tie, draga mea,]i r[spunse muma s`ntei Lune, dar du-te ]ncolo, spre r[s[rit, p`n[vei ajunge la s`ntul Soare; poate el s[=tie ceva.

}i dete s[m[n`nce o g[in[fript[=i]i zise s[bage de seam[s[nu piarz[nici un oscior, c[-i va fi de mare trebuin\[.

Dup[ce mai mul\umi]nc[o dat[de buna g[zduire =i de pove\ele cele folositoare =i dup[ce lep[d[o pereche de opinci care se sp[rsese,]nc[l\[altele, puse oscioarele g[inei]ntr-o leg[tur[, lu[ ]n bra\e copila=ul =i toiagul]n m`n[=i o porni iar[=i la drum.

Merse, merse, prin ni=te c`mpii numai de nisip; a=a de greu era drumul, ]nc`t f[cea doi pa=i]nainte =i unul]napoi; se lupt[, se lupt[=i sc[p[de ast[c`mpie, apoi trecu prin ni=te mun\i nal\i, col\oro=i =i scorboro=i; s[rea din bolovan ]n bolovan =i din col\ ]n col\. C`nd ajungea pe c`te un piept de munte =es, i se p[rea c[ apuc[ pe Dumnezeu de un picior; =i dup[ ce se odihnea c`te ni\el, iar o lua la drum, =i tot]nainte mergea. Glodurile, col\ii de munte, care erau tot de cremene, at`t ]i zg`riase picioarele, genunchii =i coatele,]nc`t erau numai s`nge; c[ci trebuie s[v[spun c[mun\ii erau nal\i,]nc`t ]ntreceau norii, =i pe unde nu erau pr[p[stii peste care trebuia s[ sar[, nu putea merge altfel dec`t suindu-se pe br`nci =i ajut`ndu-se cu toiagul.

}n cele mai de pe urm[, st[tut[de osteneal[, ajunse la ni=te palaturi.

Acolo =edea Soarele.

B[tu la poart[=i se rug[s[o primeasc[. Muma Soarelui o primi =i se mir[c`nd v[zu om de pe alte t[r`muri pe acolo =i pl`nse de mila ei, c`nd]i povesti]nt`mpl[rile. Apoi, dup[ce-i f[g[dui c[va

]ntreba pe fiu-s[u despre b[rbatul ei, o ascunse]n pivni\[, ca s[n-o sim\[Soarele c`nd o veni acas[, c[ci seara se]ntorcea totdeauna sup[rat.

A doua zi afl[fata de]mp[rat c[era s-o pa\[, fiindc[Soarele cam mirosise a om de pe alt[lume. Dar mum[-sa]l lini=ti cu vorbe bune, zic`ndu-i c[sunt p[reri.

Fiica de]mp[rat prinse curaj c`nd v[zu cu c`t[bun[tate este primit[=i]ntreb[:

— Bine, frate drag[, cum se poate ca Soarele s[fie sup[rat, el care este at`t de frumos =i face at`ta bine muritorilor?

— Iaca pentru ce, r[spunse muma Soarelui: el diminea\a st[ ]n poarta raiului, =i atunci este vesel, vesel =i r`de la toat[ lumea. Peste zi este plin de sc`rb[, fiindc[vede toate necur[\iile oamenilor =i d-aia]=i las[ar=i\a a=a de cu z[pu=eal[; iar[seara este m`hnit =i sup[rat, fiindc[st[ ]n poarta iadului; acesta este drumul lui obicinuit, de unde apoi vine acas[.

}i mai spuse c[l-a]ntrebat despre b[rbatul ei =i fiu-s[u]i r[spunse c[nu =tie de seama lui nimic, fiindc[, de va =edea]n vro p[dure deas[=i mare, vederea lui nu poate str[bate prin toate col\urile =i afund[turile, ci c[alt[n[dejde nu e, dec`t s[ mearg[ la V`nt.

}i dete =i acolo o g[in[s[m[n`nce =i]i zise s[p[streze oscioarele cu]ngrijire.

Dup[ce lep[d[=i a doua pereche de opinci, care se sp[rsese =i acelea, lu[leg[tura cu oscioarele, copilul]n bra\e =i toiagul]n m`n[ =i porni spre V`nt.

}n calea aceasta]nt`lni ni=te greut[\i =i mai mari, c[ci, dete, una dup[ alta, peste mun\i de cremene din care \`=neau flac[ri de foc, peste p[duri nemaiumblate =i peste c`mpii de ghea\[cu n[me\i de z[pad[. P-aci, p-aci era s[se pr[p[deasc[, biata femeie;]ns[, cu st[ruin\a ei =i cu ajutorul lui Dumnezeu, birui =i aceste greut[\i mari, =i ajunse la o v[g[un[care era]ntr-un col\ de munte, mare de putea s[intre =apte cet[\i]ntr-]nsa.

Acolo =edea V`ntul.

Gardul care o]nconjura avea o porti\[. B[tu =i se rug[s[o primeasc[. Muma V`ntului avu mil[ de d`nsa =i o primi s[se odihneasc[. Ca =i la Soare, fu ascuns[, ca s[nu o sim\[V`ntul.

A doua zi]i spuse c[b[rbatul s[u locuia]ntr-o p[dure mare =i deas[, pe unde nu ajunsese toporul]nc[; c[acolo =i-a f[cut un fel de cas[, gr[m[dind bu=teni unul peste altul =i]mpletindu-i cu nuiele, unde tr[ia singur-singurel, de teama oamenilor r[i.

Dup[ce]i dete =i aci o g[in[de m`nc[ =i ]i zise s[ p[streze oscioarele, muma V`ntului o pov[\ui s[se ia dup[drumul robilor, care se vede noaptea pe cer, =i s[mearg[, s[mearg[p`n[va ajunge.

A=a =i f[cu. Dup[ce mul\umi cu lacrimi de bucurie pentru buna g[zduire =i pentru vestea cea bun[, porni la drum.

Biata femeie nop\ile le f[cea zi. Nu i se mai alegea nici de m`ncare, nici de odihn[, at`ta dor =i foc avea s[-=i g[seasc[b[rbatul pe care ursita i-l dedese.

Merse, merse p`n[ ce i se sparse =i opincile aceste. Le lep[d[ =i ]ncepu a merge cu picioarele goale. Nu c[uta gloduri, nu b[ga seam[ de ghimpii ce-i intra ]n picioare, nici la loviturile ce suferea c`nd se]mpiedica de vreo piatr[.

}n cele mai de pe urm[ajunse la o poian[verde =i frumoas[pe marginea unei p[duri. Acum se mai]nveseli =i sufletul ei, c`nd v[zu floricelele =i iarba cea moale. St[tu =i se odihni ni\el. Apoi, v[z`nd p[s[relele c`te dou[-dou[ pe r[murelele copacilor, se ]ncinse focul ]ntr-]nsa de dorul b[rbatului s[u, ]ncepu a pl`nge cu amar =i, cu copilul]n bra\e =i cu leg[tura cu oscioarele pe um[r, porni iar[=i.

Intr[ ]n p[dure. Nu se uita nici la iarba cea verde =i frumoas[ce-i m`ng`ia picioarele, nu voia s[asculte nici la p[s[relele ce ciripeau de te asurzea, nu c[uta nici la floricelele ce se ascundeau prin desi=urile cr`ngurilor, ci mergea dibuind prin p[dure. Ba

b[gase de seam[c[aceasta trebuie s[fie p[durea]n care locuia b[rbatul s[u, dup[semnele ce-i spusese muma V`ntului.

Trei zile =i trei nop\i orbec[i prin p[dure =i nu putu afla nimic. At`t de mult era rupt[ de osteneal[, ]nc`t c[zu =i r[mase acolo o zi =-o noapte f[r[s[se mi=te, f[r[s[bea =i s[m[n`nce ceva.

}n cele mai de pe urm[,]=i puse toate puterile, se scul[, =i a=a, =ov[ind, cerc[s[umble sprijinindu-se]n toiagul s[u, dar[ ]i fu cu neputin\[, c[ci =i acesta se tocise,]nc`t nu mai era de nici o trebuin\[. }ns[ de mila copilului care nu mai g[sea lapte la pieptul ei, de dorul b[rbatului, pe care ]l c[uta cu credin\[ la Dumnezeu, porni a=a cum putu. Nu mai f[cu zece pa=i =i z[ri c[tre un desi= un fel de cas[ precum ]i spusese muma V`ntului. Porni]ntr-acolo =i abia, abia ajunse. Acea cas[n-avea nici ferestre nici u=[. Pas[mite u=a era pe deasupra. }i dete ocol. Scar[nu era.

Ce s[fac[? Voia s[intre.

Se g`ndi, se r[zg`ndi; se cerc[s[se suie —]n zadar. Sta, sta s-o doboare cu totul]ntristarea: cum se poate s[se lase ea s[se]nece tocmai la mal. C`nd, ]=i aduse aminte de oscioarele de g[in[ ce le purtase at`ta cale =i-=i zise: nu se poate s[mi se fi zis de florile m[rului s[p[strez aceste oscioare, ci c[ ]mi va fi de mare ajutor la nevoie.

Atunci scoase oscioarele din leg[tura ce o avea, se socoti ni\el, mai cuget[=i, lu`nd dou[ din aceste osicioare, le puse v`rf]n v`rf =i v[zu c[se lipi ca printr-o minune. Mai puse unul, apoi unul, =i v[zu c[se lipir[=i acelea.

F[cu deci, din oscioare, doi drugi c`t casa de ]nal\i. }i rezem[ de cas[ la o dep[rtare de o palm[ domneasc[ unul de altul. Dup[ aceea puse iar[=i c[p[t`i la c[p[t`i celelalte oscioare =i f[cu ni=te drugule\i mici, fiecare puindui-i de-a curmezi=ul pe drugii cei mari, ]nchipui treptele unei sc[ri; cum punea aceste trepte, se lipeau =i ele. +i astfel unul c`te unul puse p`n[ sus. Cum punea o treapt[ se urca pe ea. Apoi alta, apoi alta, p`n[unde]i ajunse. C`nd, tocmai sus ]n v`rful sc[rii, nu-i ajungea s[mai fac[o treapt[.

Ce s[fac[? F[r[ast[treapt[nu se putea. Pas[mite ea pierduse un oscior. S[stea acolo, era peste poate. S[nu intre]n[untru]i era ciud[. Se apuc[=i-=i t[ie degetul cel mic, =i cum]l puse acolo se lipi. Lu[copilul]n bra\e, se urc[din nou =i intr[ ]n cas[.

Aici se mir[ea de buna r`nduial[ce g[si. Se apuc[=i ea =i mai deretic[oleac[. Apoi mai r[sufl[ni\el, puse copilul]ntr-o albie ce g[si =i o a=ez[ ]n pat.

C`nd veni b[rbatu-s[u, se sperie de ceea ce v[zu. Parc[ nu-i venea s[ creaz[ ochilor s[i, tot uit`ndu-se la scara de oscioare =i la degetul din v`rful sc[rii. Frica lui era s[ nu fie iar[ niscaiva farmece, =i c`t p-aci era s[-=i p[r[seasc[casa, dar[Dumnezeu]i dete]n g`nd s[intre.

Atunci, f[c`ndu-se un porumbel, ca s[nu se lipeasc[farmecele de el, zbur[pe dasupra f[r[s[se ating[de scar[=i intr[ ]n[untru]n zbor. Acolo v[zu o femeie]ngrijind de un copil.

El]=i aduse aminte atunci c[femeia sa era]ns[rcinat[c`nd plecase de la ea, =i unde ]l coprinse un dor de d`nsa =i o mil[, g`ndindu-se la c`te trebuia s[fi p[\it ea p`n[ s[ dea cu m`na de d`nsul, ]nc`t se f[cu numaidec`t om.

C`t p-aci era s[ n-o cunoasc[; at`t de mult se schimbase din pricina suferin\elor =i a necazurilor.

Fata de]mp[rat cum]l v[zu, se scul[ ]n sus =i]i t`c`ia inima de fric[, fiindc[ea nu-l cuno=tea.

Dup[ce el i se f[cu cunoscut, ea nu se c[i, ba =i uit[tot ce suferise. El era un b[rbat ca un brad de frumos.

Se puse deci la vorb[. Ea]i povesti toate]nt`mpl[rile, iar[ el pl`nse de mila ei. Apoi]ncepu =i el a spune:

— Eu, zise el, sunt fiu de]mp[rat. La un r[zboi ce avu tat[-meu cu ni=te zmei, vecini ai lui, care erau foarte r[i =i-i tot c[lcau mo=ia, am omor`t pe cel mai mic.

Pas[mite, ursita te f[g[duise lui. Atunci m[-sa, care era o vr[jitoare de]nchega =i apele cu farmecele ei, m[blestem[s[port pielea acelui sc`rbos dobitoc, cu g`nd ca s[nu ajung s[mi te iau eu.

Dumnezeu i-a stat]mpotriv[, =i eu te-am luat. Baba care \i-a dat a\a s[mi-o legi de picior era ea. +i de unde mai aveam trei zile s[scap de blestem, am fost silit s[port]nc[trei ani st`rvul porcului.

Acum, fiindc[tu ai suferit pentru mine =i eu pentru tine, s[d[m laud[Domnului =i s[ne]ntoarcem la p[rin\ii no=tri. F[r[tine eram hot[r`t s[tr[iesc ca un pustnic, d-aia =i mi-am ales acest loc pustiu =i mi-am f[cut casa asta a=a, ca pui de om s[nu mai poat[r[zbi la mine.

Apoi se]mbr[\i=ar[de bucurie =i se f[g[duir[ca am`ndoi s[uite necazurile trecute.

A doua zi de diminea\[se scular[=i pornir[am`ndoi mai ]nt`i la]mp[ratul, tat[l lui. C`nd se auzi de venirea lui =i a so\iei sale, toat[ lumea pl`ngea de bucurie c[ ]i vedea. Iar[tat[l =i muma lui]i]mbr[\i=[str`ns, =i \inur[veseliile trei zile =i trei nop\i.

Apoi merse =i la]mp[ratul, tat[l femeii lui. El c`t p-aci era s[-=i ias[ din min\i de bucurie, c`nd]i v[zu. Ascult[povestindu-i-se]nt`mpl[rile lor. Apoi zise fie-sei:

— |i-am spus eu c[nu credeam s[se fi n[scut porc acel dobitoc ce te-a cerut de so\ie? +i bine ai f[cut, fata mea, de m-ai ascultat.

+i fiindc[era =i b[tr`n, =i mo=tenitor n-avea, se cobor] din scaunul ]mp[r[\iei sale =i ]i puse pe d`n=ii. Iar[ei domnir[cum se domne=te c`nd]mp[ra\ii trec prin fel de fel de ispite, necazuri =i nevoi.

+i de n-or fi murit, tr[iesc =i ast[zi, domnind]n pace.

Iar[eu]nc[lecai p-o =ea etc.

CUPRINS

}N+IR'-TE M{RG{RITARI

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un fecior de boier mare, =i dup[ce cutreierase \[rile, r[zb[t`nd prin toate unghiurile, se ]ntorcea la mo=ia sa. +i trec`nd printr-o c`nepi=te, v[zu trei fete ce munceau la c`nep[. El

]=i c[uta de drum]n treaba lui, f[r[s[ia aminte la cele ce tot spuneau fetele. C`nd ajunse la urechile lui ni=te vorbe ce-l trezi, c[ci era dus pe g`nduri. Se]ntoarse la fete =i le]ntreb[:

— Ce a\i zis, fetelor?

— De m-ar lua pe mine feciorul [la de boier ce trece p-aci, eu i-a=]mbr[ca curtea cu un fus, zisese fata cea mai mare.

— De m-ar lua pe mine feciorul [la de boier ce trece p-aci, eu i-a= s[tura curtea cu o pit[, zisese fata cea mijlocie.

— De m-ar lua pe mine feciorul [la de boier ce trece p-aci, eu i-a= face doi fe\i-logofe\i cu totul =i cu totul de aur, zisese fata cea mic[.

Dup[ce]i spuser[fetele ce ziseser[, el st[tu de se socoti g`ndindu-se: m[, ca ce s[ fie asta? Apoi dup[ ce se mai r[zg`ndi, zise fetei celei mici:

— Fetico, mie]mi pl[cu vorbele tale mai mult dec`t ale surorilor tale. Dac[ vrei s[ mergi cu mine, eu te iau de so\ie, numai s[-\i \ii cuv`ntul.

+i cum s[nu fi voit fata; c[ci era un brad de fl[c[u, chipe= =i dr[g[la=, nu glum[.

Fata se ro=i la fa\[ca un bujor; apoi, dup[ce mai st[tu ni\el la chibzuri,]ntinse m`na =i]i zise:

— Ai, s[fie de bine. Dac[tu vei fi or`ndul meu, nu scap eu de tine, nici tu de mine m[car de s-ar pune nu =tiu cine =i cruci= =i curmezi=.

Feciorul de boier lu[fata =i se duse cu d`nsa la mo=iile lui. Acolo avea el ni=te palaturi cum nu mai v[zuse ea. Se cununar[, f[c`nd o nunt[de se dusese vestea]n =apte \[ri, =i f[cur[tot ce trebuia pentru rostul c[s[toriei lor.

Nu trecu mult =i fata r[mase grea =i ea ca toat[lumea. C`nd auzi feciorul de boier una ca asta, nu mai putu de bucurie, =i porunci numaidec`t s[-i fac[un leag[n numai de m[tase,]n care s[-=i puie copiii.

Feciorul de boier, c`nd ]=i aduse acas[ nevasta, ]i dete, pentru trebuin\ele ei, o fat[ a unei bahni\e de \iganc[ ce-=i \inea zilele prin curtea boierului cu ce se ]ndurau st[p`nii. Procleta de cioar[cum v[zu fata,]i puse g`nd r[u.

C`nd sosi ceasul na=terii, fiul de boier nu era acas[, ci dus]ntr-ale sale. Doamna casei trimise pe \iganc[s[aduc[o moa=[. Ea aduse pe mum[-sa. Aceasta, cum veni,]i zise:

— Milostiva noastr[doamn[, m`nca-\i-a= ochi=orii, la noi p-aci este obicei ca doamnele c`nd are s[nasc[, s[se suie]n pod =i moa=a s[stea cu ciurul la u=a podului =i a=a s[fac[.

Doamna]i r[spunse:

— Bine, bunico; dac[a=a v[este obiceiul p-aci, a=a s[facem.

Ea, biet, nevinovat[cum era, nici prin g`nd nu-i plesnea c[ ]ntru aceasta era o viclenie din cele mai spurcate. Ea se =tia curat[ la inim[. F[cuse tuturor bine. Nu se a=tepta deci, ca cineva s[ aib[ nici m[car o umbr[ de cugete p`ng[rite pentru d`nsa.

Ea crezu. +i suindu-se]n pod, f[cu, cum zisese, doi fe\i-logofe\i cu totului, totului de aur,]n ciurul pe care]l \inea \iganca la gura podului. Cum v[zu copila=ii a=a de frumo=i, ga=peri\a de cioar[, ce s[fac[ca s[ponoseasc[pe doamna sa? Se duse numaidec`t =i ]ngrop[ copila=ii ]n b[ligarul de la grajd, =i lu`nd doi c[\ei de la o c[\ea ce f[tase de cur`nd, ]i ar[t[ doamnei sale, zic`ndu-i:

— Iat[, st[p`n[, ce f[cu=i dumneata.

— Cum se poate una ca asta?]i r[spunse doamna.

+i p`ngara de cioar[ ]ncepu a se ciorovoi cu doamna sa. Ba, c-o fi; ba, c[n-o fi.

}ntre acestea iat[c[sosi =i fiul de boier. |iganca]i ie=i]nainte, =i ar[t`ndu-i ciurul cu c[\eii,]i zise:

— Iat[ce pricopseal[ ]\i f[cu nevasta ce \i-ai ales. Bine c[\i-a dat Dumnezeu]n g`nd s[-i aduci o credincioas[ ca mine, care s[ fie pe l`ng[d`nsa, c[ci altminteri, cine =tie cum era s[ te ]mbrobodeasc[ =i s[-=i r`z[de dumneata.

Se m`nie fiul de boier c`nd v[zu o astfel de batjocur[, =i, ca s[o pedepseasc[, lu[de so\ie pe \iganc[, iar pe fosta lui nevast[o f[cu slujnic[.

Biata femeie v[zu bine nedreptatea ce i se f[cu: dar[neav`nd]ncotro, t[cu =i r[bd[cu n[dejdea]n Dumnezeu, c[-=i va rev[rsa mila lui asupra ei, =i va da odat[, odat[, la iveal[nevinov[\ia sa.

+i mai trec`nd c`t[va vreme, iat[, m[re, c[r[s[ri din b[ligarul unde fuseser[ ]ngropa\i copiii, doi meri. Coaja acestor meri era suflat[cu aur, de lucea ca ziua, c`nd noaptea era]ntuneric bezn[. Ei cre=teau]ntr-o zi ca]ntr-un an, =i dup[pu\in se f[cur[mari.

|iganca, care =tia blestem[\ia ce f[cuse se temu, v[z`nd frumuse\ea merilor, =i zise b[rbatului ei, tat[l copiilor r[pu=i de d`nsa:

— M[, mie mi-a venit a=a s[te]ndemn a t[ia merii [ia ce cresc l`ng[ grajd, =i din ei s[ faci, din doi, dou[ sc`nduri la pat, c[tot ne lipsesc c`teva sc`nduri.

— Bine, fa, r[spunse fiul de boier, cum s[t[iem noi a m`ndre\e de meri? Nu vezi, tu, c[sunt de poveste? Cine mai are asemenea meri?

— Fie, mie mi-a venit a=a, ca s[-i tai; c[tu de nu-i vei t[ia, eu nu mai m[n`nc p`ine =i sare cu tine pe un taler.

+i neput`ndu-se cotorosi de d`nsa, fiul de boier puse de t[ie merii =i f[cu dintr-]n=ii sc`nduri, le puse la pat =i se culcar[ pe d`nsele.

Peste noapte \iganca auzi cum vorbeau sc`ndurile.

— Dado, zicea una, c[ci copiii erau un b[iat =i o fat[, dado, zise b[iatul, greu \i-e \ie?

— Greu, r[spunse fata, c[ci este p[g`na pe mine. Dar[\ie, greu]\i este?

— Mie nu-mi este greu, zise b[iatul, c[este tata pe mine.

Cum pricepu \iganca c[vorbele sc`ndurilor o vor duce la pierzare, de le va auzi fiul de boier, nu mai dete nici pic de somn ]n genele ei p`n[diminea\[.

— B[rbate,]i zise blestemata de cioropin[, cum se lumin[de ziu[, s[tai sc`ndurile alea de le-am pus ieri la pat; c[ci am visat ni=te vise ur`te ast[-noapte.

— Bine fa,]i r[spunse el, cum s[t[iem ale sc`nduri a=a de frumoase?

— Eu nu =tiu; tu dac[nu le vei t[ia, eu m[duc =i m[dau de r`p[.

Ca s[scape de c`ra ei, fiul de boier puse de t[ie sc`ndurile, f[c`ndu-le \[nd[ri m[runte. Iar[ spurcata astup[ toate g[urelele casei =i puse sc`ndurile pe foc de arser[. Totu=i dou[sc`nteioare se strecur[ pe co= =i picar[ ]n gr[din[. }n locul unde c[zut[ aceste sc`ntei, r[s[ri]ndat[dou[steble de busuioc. Boierul avea un mielu=el ce cre=tea =i el prin curtea lui; acesta sc[p`nd ]n gr[din[, m`nc[busuiocul, =i]ndat[i se auri l`na. +i a=a de frumos se f[cu mielul, ]nc`t nu se mai g[sea pe lume un altul a=a de frumos ca acesta.

Cr[pa fierea]ntr-]nsa de necaz c`nd v[zu mielul; c[ci \iganca pricepu c[ aceasta nu era lucru curat pentru d`nsa. +i dup[ce mai trecu c`tinic[ vreme, zise b[rbatului ei, c`nd]l v[zu cam cu voie bun[:

— Cum a= m`nca carne din mielul [la al nostru!

— Nici s[te g`nde=ti la una ca asta, c[mie mi-este drag,]i r[spunse fiul de boier.

V[zu \iganca c[de ast[dat[nu i se prinde vorba, o]ntoarse la viclenie.

Se f[cu bolnav[. O s[pt[m`n[ ]ncheiat[ ]=i chinui b[rbatul cu gemetele ei. }ntr-o noapte se f[cu c[ r[sare din somn; =i dac[ o ]ntreb[ b[rbatu-s[u, c[ ce i s-a ]nt`mplat, ea]i r[spunse:

— Am visat c[unde venise o desc`nt[toreasc[ =i unde ]mi zicea c[ dac[ voi s[ m[ fac s[n[toas[, s[ cer de la tine s[ tai mielul [la al nostru =i s[-i m[n`nc drobul.

— Fugi d-acolo, nevast[,]i r[spunse el, ce stai tu de vorbe=ti? Unde s-a mai v[zut pe lume un miel a=a de frumos? Cum s[-l

t[iem? Mai bine s[aducem pe to\i vracii s[-\i dea leacuri care s[te fac[s[n[toas[.

— Leacul meu [sta este,]i mai zise ea. Dac[nu vrei s[tai mielul,]n\eleg c[tu vrei s[mor eu.

+i, neav`nd]ncotro, fiul de boier puse de t[ie mielul =i-l dete la buc[t[rie s[-l g[teasc[.

Ga=peri\a se duse]ndat[ ]n buc[t[rie =i puse la cale ce s[se fac[cu mielul, ca s[nu mai r[m`ie nimic din el. Trimise ma\ele la p`r`u, cu o credincioas[ d-ale ei, ca s[ le spele, dup[ ce num[r[ p`n[=i cel mai mic m[\i=or, =i-i spuse c[va pl[ti cu capul ei de va pierde vrun cr`mpei din ele. Credincioasa bahni\ei, sp[l`ndu-le la p`r`u, nu =tiu cum f[cu =i rupse un c[p[t`i. De fric[, ]l dete pe g`rl[.

Dup[aceea se]ntoarse acas[, aduse toate ma\ele =i le dete iar[=i]n num[r.

A doua zi duc`ndu-se fosta so\ie a boierului la p`r`u cu cofa s[ aduc[ ap[, se uit[ la vale pe r`u =i v[zu acolo pe un d`mb doi copila=i, juc`ndu-se cu dou[mere de aur, de lucea p[m`ntul, =i r[mase acolo p`n[seara uit`ndu-se cu jind la d`n=ii, c[ci ei]i da]n g`nd c[ poate s[ fie copiii d`nsei. }ntorc`ndu-se acas[, o lu[spurcata de cioroaic[la b[t[i. Dar[ea zise:

— Nu m[mai bate, st[p`n[, c[ ce-mi v[zur[ ochii, o s[pt[m`n[s[te tot ui\i, =i tot nu te]ndestulezi.

Dac[auzi a=a, se duse =i cioroaica, =i]n adev[r c[=i ea se uitase acolo privind la copila=i. +i cum =i-ar aduce aminte oare a se dep[rta, c`nd vedea a=a frumuse\e nemaiauzit[? Se jucau copiii =i se zbenguiau, de-\i era drag[ lumea s[ prive=ti la d`n=ii.

}n\epenise]mpeli\ata, zg`indu-se cu ochii acolo. +i venind mama copiilor =i trezind-o din buim[ceala]n care c[zuse:

— Vezi, st[p`n[, nu-\i spuneam eu c[ nu te po\i ]ndestula de o a=a frumuse\e, de te-ai uita nu =tiu c`t?

Procleta le puse g`nd r[u, =i tot pl[nuia, cum ar face ca s[-i r[puie.

}ntr-acestea venea lume dup[lume de se uita la d`n=ii. Din to\i privitorii o bab[ b[tr`n[, mai priceput[, dorind =i ea s[-i aib[de

fe\i ai ei, duc`ndu-se acas[, aduse cu d`nsa o furc[mic[=i un toiegel. Cu acestea se duse]n marginea r`ului =i, ar[t`ndu-le aceste unelte,]i strig[cu un grai duios.

Cum v[zur[copiii aceste lucruri, odat[se repezir[la d`nsele; =i fata puse m`na pe furc[, iar b[iatul pe toiag.

Lu`ndu-i baba cu sine, ]i ]mbr[c[ cu ni=te zdren\e =i ]i duse acas[ la d`nsa.

Nu trecu mult dup[aceasta, =i boierul f[cu clac[, adun`nd pe to\i copiii =i fetele din sat ca s[ ]n=ire m[rg[ritare. Se duse =i baba cu copiii ei.

Acolo, la =ez[toare, unde se str`nser[to\i de vorbea la verzi =i uscate, spuind la glume =i la ghicitori, sta =i feciorul de boier.

El se]nt`mplase]n acea zi s[fie cu voie bun[, =i zise:

— +ti\i ce? copii! Dec`t s[ flec[ri\i la glume =i la c`te nagode toate, mai bine spune\i-v[fiecare basmul s[u.

To\i]ntr-o gl[suire primir[de bun[cugetarea boierului. +i spuser[unii, una; al\ii, alta; p`n[ ce veni =i r`ndul copiilor babei, ca s[-=i spuie =i ei basmul lor. Dar[ei sfiicio=i cum]i l[sase pe ei Dumnezeu, r[spunser[:

— Apoi de, boierule, noi ce s[spunem? c[nu =tim nici un basm.

—De! nu v[mai fandosi\i acum. Spune\i =i voi, ia, ce v-[\i pricepe.

Atunci b[iatul]ncepu:

— „A fost odat[trei fete care munceau]n c`nepi=te, ]n=ir'-te m[rg[ritari; =i trec`nd p-acolo un fecior de boier mare,]n=ir'-te m[rg[ritari.

Fata cea mai mare zise: “De m-ar lua pe mine de so\ie, feciorul [la de boier, eu i-a=]mbr[ca curtea cu un fus,]n=ir’-te m[rg[ritari.”

Fata cea mijlocie zise: “De m-ar lua pe mine de so\ie feciorul [la de boier ce trece p-aci, eu i-a= s[tura curtea cu o pit[. }n=ir'-te m[rg[ritari.”

Fata cea mai mic[zise =i ea: “De m-ar lua pe mine de so\ie

feciorul [la de boier, eu i-a= face doi fe\i-logofe\i cu totul =i cu totul de aur. }n=ir'-te m[rg[ritari.”

Feciorul de boier lu[de so\ie pe fata cea mai mic[, =i dac[o duse acas[,]i dete spre slujb[pe fata unei \igance.”

Afurisita de \iganc[cum auzi]nceputul unui astfel de basm, prinse a zice:

Un t[ciune.
+-un c[rbune.
Taci, b[iete, nu mai spune.

Iar[boierul zise =i el:

Un c[rbune.
+-un t[ciune.
Spune, b[iete, spune.

B[iatul iar[=i]ncepu:

— „Mai trecu ce mai trecu =i so\ia boierului r[mase grea. C`nd fu la ceasul na=terii, boierul nu era acas[. So\ia lui trimise pe \iganc[s[-i aduc[o moa=[; =i ea aduse pe m[-sa. }n=ir'-te m[rg[ritari.

Bahni\a de m[-sa dac[veni zise c[pe la d`n=ii p-acolea este obiceiul ca doamnele c`nd nasc s[se suie]n pod =i moa=a s[stea la u=a podului cu ciurul. Doamna crezu. Se urc[ ]n pod =i n[scu doi fe\i-logofe\i cu totului, totului de aur. }n=ir'-te marg[ritari.

Cioroaica cum v[zu minunea asta, se duse de]ngrop[copila=ii]n b[ligarul de la grajd, =i puse]n ciur doi c[\ei f[ta\i de cur`nd, pe care]i ar[t[boierului, spuindu-i c[astfel de odrasle i-a n[scut so\ia. }n=ir'-te m[rg[ritari.

Boierul se m`nie pe so\ia sa, =i o pedepsi, f[c`nd-o slujnica \ig[ncii, iar[pe \iganc[o lu[de so\ie. Din b[ligar crescur[doi meri cu coaja de aur. |iganca, cum]i v[zu, se \inu de c`ra boierului ca s[-i taie =i s[-i fac[ sc`nduri de pat. Peste noapte c`nd se culcar[, sc`ndura de sub boier zise: “Dado, greu \i-e \ie?” “Greu, c[este

p[g`na pe mine, dar[\ie greu \i-e?” “Mie nu-mi este greu, c[este tata pe mine.” }n=ir'-te m[rg[ritari.”

|iganca iar[s[ri cu vorba:

Un t[ciune.
+-un c[rbune.
Taci, b[iete, nu mai spune.

Dar[=i boierul s[ri, =i zise =i el:

Un t[ciune,
S-un c[rbune,
Spune, b[iete, spune.

B[iatul]ncepu:

— “Atunci bahni\a, care auzise ce vorbise sc`ndurile, st[rui cu dinadinsul la b[rbatu-s[u, p`n[ce t[ie sc`ndurile. Ea le f[cu \[nd[ri =i le puse pe foc. Dou[ sc`nteioare s[rir[pe co= =i c[zur[ ]n gr[din[. Din acele sc`nteioare, r[s[rir[ dou[ steble de busuioc. Boierul avea un mielu=el; el sc[p[ ]n gr[din[ =i m`nc[din acest busuioc. }ndat[i se auri l`na. }n=ir’-te m[rg[ritari.

Cum v[zu cioropina =i aceast[minune, se pref[cu c[e bolnav[=i ceru de la b[rbatu-s[u s[-i taie mielul, c[se va]ns[n[to=i de va m`nca din el. Acesta se ]mpotrivi. Ea st[rui. +i ca s[ scape de g`ra-m`ra, c[nu-i mai t[cea fleoanca, puse de-l t[ie. }n=ir'-te m[rg[ritari.

|iganca trimise pe o credincioas[a ei cu ma\ele mielului s[le spele la r`u; =i ca s[ nu lipseasc[ nici un m[\i=or, i le dete pe num[r. Credincioasa sp[l`ndu-le, se rupse un cr`mpeia= =i-l dete pe r`u. El se opri pe un prund, =i noi ie=ir[m de acolo. }n=ir'-te m[rg[ritari.”

+i, o minune! M[rg[ritarul se]n=ira de la sine, f[r[ca copiii s[fi pus m`na pe d`nsul.

Afurisita de \iganc[tot mereu le zicea, c[ci vedea ea unde are s[ajung[treaba:

Un t[ciune.
+-un c[rbune.
Taci, b[iete, nu mai spune.

Boierul]ns[, c[ruia parc[i se r[corea inima c`nd auzea spusele b[iatului, ]i da ghes, zic`ndu-i:

Un c[rbune.
+-un t[ciune.
Spune, b[iete, spune

— „De acolo ne lu[o bab[=i ne duse la casa ei, unde ne cre=te ca pe copiii ei. Boierul, st[p`nul acestei mo=ii, f[cu o =ez[toare, =i venir[m =i noi, =i iac[t[-ne, teaferi cum ne-a n[scut muica. }n=ir'-te m[rg[ritari."

To\i cei de fa\[r[m[seser[bleojdi\i la copilul care-=i spunea basmul, =i parc[nu le venea a crede celor ce le auzea urechile.

Atunci b[iatul]=i sf`r=i basmul zic`nd:

— +i dac[nu crede\i, uita\i-v[=i v[ ]ncredin\a\i.

+i dodat[se dezbr[car[de zdren\ele cele murdare, =i r[maser[str[lucind de nu putea nimenea s[\ie ochii la ei. Tat[l lor]ns[numaidec`t se repezi, =i lu`ndu-i]n bra\e v[zu c[se lipesc de inima lui, =i atunci]i cunoscu c[sunt fii ai s[i. +i viind =i muma lor, care pl`nsese de d`n=ii cu lacr[mile c`t pumnul, ]i ]mbr[\i=[ =i d`nsa. +i pl`nser[de bucurie c[ ]i mai adun[Dumnezeu laolaltă pre to\i =i se veselir[veselie]ngereasc[.

Atunci boierul, am[r`t de am[girea =i ]n=el[ciunea \ig[ncii, porunci =i aduse din herghelie doi arm[sari ne]nv[\a\i. Apoi leg[ pe \iganc[ de coadele cailor, ]mpreun[ cu un sac de nuci, =i le dete drumul s[ se duc[ ]n lume, =i unde c[dea nuca, c[dea =i buc[\ica, p`n[ce nu mai alese nici praful de d`nsa.

Iar eu]nc[lecai p-o =ea etc.

LUPUL CEL N{ZDR{VAN +I F{T-FRUMOS

CUPRINS

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost un]mp[rat =i o]mp[r[teas[. Ei aveau trei copii. Mai aveau pe l`ng[ palaturile lor o gr[din[ foarte frumoas[. +i at`t de dragi]i erau florile acestui]mp[rat,]nc`t ]nsu=i cu mult[ tragere de inim[ le plivea =i ]ngrijea de gr[din[. }n fundul acestei gr[dini crescuse un m[r cu totul =i cu totul de aur. }mp[ratul nu mai putea de bucurie c[ ]n gr[dina sa se afl[ un a=a pom cum nu se g[sea ]n toat[ lumea. Se tot ]ntorcea pe l`ng[d`nsul =i se tot uita pe de toate p[r\ile la el, de i se scurgeau ochii. C`nd,]ntr-o zi, v[zu c[pomul]nmugure=te,]nflore=te, se scutur[florile =i roadele se arat[; apoi spre sear[d[ ]n p`rguial[. }i z`mbea musta\a]mp[ratului =i]i l[sa gura ap[, c`nd se g`ndea c[a doua zi o s[aib[la masa sa mere de aur, lucru ce nu se auzise p`n[atunci.

A doua zi nu se luminase bine de ziu[, =i]mp[ratul era]n gr[din[ca s[vaz[merele cele aurite =i s[-=i]mpace nesa\iul ce avea de a se uita la d`nsele. Dar[ r[mase ca ie=it din minte, c`nd,]n loc de mere coapte aurii, v[zu c[pomul]nmugurise din nou, iar[merele nic[ieri. }nc[fiind acolo, v[zu cum]nflore=te pomul, cum]i cade florile =i cum roadele se arat[iar[=i.

Atunci]i mai veni inima la loc =i se mul\umi a a=tepta p`n[a doua zi. }n ziua urm[toare, ia merele de unde nu e. S-a sup[rat]mp[ratul, nevoie mare, =i porunci la paznici s[se puie s[prinz[pe ho\i. Dar[a=i! unde e pomana aia!

Pomul]nflorea]n fiecare zi, se scuturau florile, rodul cre=tea =i seara da]n p`rg. Noaptea se cocea. Oarecine venea atunci =i le lua, f[r[s[prinz[de veste oamenii]mp[ratului. Pare c[era un lucru f[cut: acel cineva care lua merele]=i b[tea joc =i de]mp[ratul =i de to\i paznicii lui. Acestui]mp[rat acum nu-i mai era c[nu poate avea mere aurite la masa lui, ciuda cea mai mare era c[nici p`rga acestui pom nu o v[zuse m[car. Aceasta ]l ]ntrist[ p`n[

]ntr-at`ta ]nc`t p-aci era s[se scoboare din scaunul]mp[r[\iei =i s[-l dea celui ce se va lega a prinde pe ho\.

Fiii acestui]mp[rat, pas[mite c[-i sim\ir[g`ndul, c[ci venir[ ]naintea lui =i-l rugar[ s[-i lase a p`ndi =i ei. Mare fu bucuria]mp[ratului c`nd auzi din gura fiului s[u celui mai mare leg[tura ce f[cea de a pune m`na pe ho\. Le dete, deci, voie, =i ei se puser[pe lucru. P`ndi ]n ziua dint`i fiul cel mare; dar[p[\i ru=inea ce p[\ise =i ceilal\i p`ndari din naintea lui.

A doua zi p`ndi =i cel mijlociu; dar[nici el nu fu mai breaz, ci se]ntoarse la tat[l s[u cu nasul]n jos.

Ei spuser[c[p`n[ la miezul nop\ii o duc cum o duc, dar[ c[ dup[ aceea nu se pot \ine pe picioare de piroteala ce-i apuc[ =i cad ]ntr-un somn ad`nc, =i nu mai =tiu nimic.

Fiul cel mai mic asculta =i t[cea. Apoi, dup[ce sf`r=ir[ de spus fra\ii cei mai mari ce li se ]nt`mplase, se ceru =i el de la tat[-s[u ca s[-l lase s[p`ndeasc[ =i el. C`t de trist era tat[-s[u pentru c[nu se g[sea nici un voinic care s[-i prinz[pe ho\ii merelor, r`se c`nd]l auzi. Iar[dup[multe rug[ciuni se]nduplec[. Atunci fiul cel mai mic se preg[ti de p`nd[.

Cum veni seara,]=i lu[tolba cu s[ge\ile, arcul =i palo=ul, =i se duse]n gr[din[. }=i alese un loc singuratic =i dep[rtat de orice pom =i de zidari, astfel ca s[n-aib[de ce se rezema. Se hot[r] a sta]n picioare pe un trunchi de pom t[iat, astfel]nc`t c`nd i-ar veni somn =i ar mo\[i, s[caz[jos =i s[se de=tepte. A=a f[cu, =i dup[ce c[zu de vro dou[ori, i se sperie somnul =i r[mase treaz =i neb`ntuit de piroteal[.

C`nd, colea despre ziu[, c`nd somnul e mai dulce, auzi un f`lf`it ca de un stol de paseri c[se apropie.

Trase cu urechea =i sim\i c[cineva jumule=te pomul de mere. Scoase o s[geat[din tolb[, o a=ez[la arc =i, trac! trase o s[geat[=i nu se f[cu nici o mi=care. Trac! mai trase una =i iar[=i nimic. C`nd trase cu a treia, f`lf`itul se auzi din nou =i el pricepu c[stolul de

p[s[ri trebuie s[fi zburat. Se apropie de m[rul de aur =i v[zu c[ho\ul n-avusese timp a lua toate merele. Luase ce luase, dar[tot mai r[m[sese. St`nd el acolo, i se p[ru c[ vede lucind ceva pe jos. Se plec[ =i ridic[ acel ceva ce lucea. C`nd, ce s[vezi d-ta? dou[pene cu totul =i cu totul de aur.

Cum se f[cu ziu[, culese c`teva mere, le puse pe o tipsie de aur, =i cu penele la c[ciul[se duse de le]nf[\i=[tat[lui s[u.

}mp[ratul v[z`nd merele, mai-mai era s[-=i ias[din min\i, de bucurie; dar[ ]=i \inu firea. Puse de strig[prin toat[cetatea c[fiul s[u cel mic a izbutit s[aduc[mere =i s[=i afle c[ho\ul este o pas[re.

F[t-Frumos zise tat[lui s[u s[-i dea voie acum s[caute =i pe ho\. Tat[l s[u nu mai voia s[=tie de ho\, deoarece i-a ajutat Dumnezeu s[vaz[merele cele at`t de mult dorite.

Dar[fiul cel mic al]mp[ratului nu se l[s[numai pe aceea, ci st[rui p`n[ ce ]mp[ratul ]i dete voie s[ mearg[ a c[uta =i pe ho\. Se g[ti de drum; iar[ c`nd fu a pleca,]=i scoase penele cele de aur de la c[ciul[=i le dete]mp[r[tesei, muma lui, ca s[le poarte ea p`n[s-o]ntoarce el.

Lu[haine de primeneal[=i bani de cheltuial[,]=i at`rn[ tolba cu s[ge\ile la spate, palo=ul la coapsa st`ng[, =i, cu arcul]ntr-o m`n[ =i cu alta de g`tul credinciosului s[u, porni la drum. +i aide, =i aide, merse cale lung[dep[rtat[, p`n[ ce ajunse ]n pustietate. Aci f[cu popas =i sf[tuindu-se cu robul s[u cel credincios, g[si cu cale s[ apuce spre r[s[rit. Mai c[l[torind ei o bucat[ bun[, ajunse la o p[dure deas[ =i stufoas[. Prin bungetul [sta de p[dure merg`nd ei pe dibuitele, c[ci altfel era peste poate, z[rir[ ]n dep[rtare un lup groaznic de mare =i cu fruntea de aram[. }ndat[se =i g[tir[de ap[rare. C`nd fur[aproape de lup de o b[taie de s[geat[, puse F[t-Frumos arcul la ochi.

V[z`nd lupul una ca aceasta, strig[:

— St[i, F[t-Frumos, nu m[s[geta, c[mult bine \i-oi prinde vreodat[.

F[t-Frumos]l ascult[=i l[s[arcul]n jos. Apropiindu-se lupul =i]ntreb`ndu-l unde merge =i ce caut[ prin astfel de p[duri nestr[b[tute de picior de om, F[t-Frumos ]i spuse toat[ ]nt`mplarea cu merele din gr[dina tat[lui s[u, =i c[acum merge s[caute pe ho\.

Lupul]i spuse c[ho\ul era]mp[ratul p[s[rilor. C[el c`nd venea a fura merele, aduna pas[rile cele mai agere la zbor =i cu ele]n stol venea de le culegea. C[acea pas[re se afl[la]mp[r[\ia de la marginea acestei p[duri. }i mai spuse c[toat[megie=ia se vait[de furturile ce face ea poamelor de prin gr[dini, =i le ar[t[drumul cel mai apropiat =i mai lesnicios. Apoi, d`ndu-i un meri=or frumos la vedere,]i mai zise:

— |ine, F[t-Frumos, acest meri=or. C`nd vei avea trebuin\[ de mine vreodat[, s[ te ui\i la el, s[ g`nde=ti la mine =i eu]ndat[voi fi acolo.

F[t-Frumos primi meri=orul =i-l b[g[ ]n s`n, apoi, lu`ndu-=i r[mas bun, porni cu credinciosul s[u =i, str[b[t`nd desi=urile p[durii, ajunse la cetatea]n care se afla acea pas[re.

Cercet[prin cetate =i i se spuse c[ ]mp[ratul locului aceluia o \ine]ntr-o colivie de aur]n gr[dina sa.

Aceasta]i fu de ajuns a =ti.

Dete c`teva t`rcoale cur\ii]mp[r[te=ti =i lu[aminte la toate am[nunturile ce]nconjura curtea. Cum se f[cu sear[, veni cu credinciosul s[u =i se pitul[la un col\, a=tept`nd acolo p`n[se lini=tir[to\i cei din curte. Apoi credinciosul lui puindu-se piu[, F[t-Frumos se urc[pe d`nsul; d-aci pe coama zidului, =i s[ri ]n gr[din[. C`nd puse m`na pe colivie, o dat[ \ip[ pas[rea =i, c`t ai zice mei, se v[zu]nconjurat de o mul\ime de paseri, care mai mici, care mai mari, \ip`nd pre limba lor. +i at`ta larm[f[cur[,]nc`t se de=teptar[ to\i slujitorii ]mp[r[te=ti. +i viind ]n gr[din[, g[sir[ pe F[t-Frumos cu colivia ]n m`n[=i pas[rile d`ndu-se la el s[-l sf`=ie, iar[el ap[r`ndu-se.

Puser[slujitorii m`na pe el =i-l duser[ la ]mp[ratul, carele =i d`nsul se sculase s[vaz[ce se]nt`mplase.

Cum]l v[zu]mp[ratul,]l =i cunoscu; apoi prinse a-i zice:

— }mi pare r[u, F[t-Frumos, de aceast[ ]nt`mplare. De ai fi venit cu binele, sau cu rug[ciuni, s[-mi ceri pas[rea, poate m-a= fi ]nduplecat s[ \i-o dau de bun[voia mea; dar[ acum, prins cu m`na]n sac, cum se zice, dup[datinile noastre, cu moarte trebuie s[mori. +i numele]\i va r[m`nea p`ng[rit cu ponosul de t`lhar.

— Aceast[pas[re, luminate]mp[rate, r[spunse F[t-Frumos, ne-a jefuit de mai multe ori merele de aur din pomul ce are t[t`ne-meu ]n gr[dina sa, =i de aceea am venit s[ pui m`na pe ho\.

— Poate s[fie adev[rat ceea ce spui tu, F[t-Frumos, dar[la noi,]mpotriva datinelor noastre eu n-am nici o putere. Numai o slujb[ ]nsemnat[f[cut[ ]mp[r[\iei noastre te poate sc[pa =i de ponos =i de moarte.

— Spune ce slujb[s[-\i fac, =i m[voi]ncumeta.

— De vei izbuti s[-mi aduci iapa cea sireap[ce este la curtea]mp[ratului meu vecin, vei sc[pa cu fa\a curat[, =i-\i voi da pas[rea cu colivia.

F[t-Frumos primi. +i chiar]n acea zi =i plec[cu credinciosul s[u rob.

Ajung`nd la curtea ]mp[ratului vecin, lu[ cuno=tin\[ de iap[ =i de ]mprejmuirea cur\ii. Apoi, cum veni seara, se a=ez[ cu credinciosul lui la un col\ de curte, unde i se p[ru a fi un loc de p`rleaz.

El v[zuse iapa cum o plimbau doi slujitori, =i se minun[de frumuse\ea ei. Ea era alb[, avea c[p[strul aurit =i]mpodobit cu pietre nestemate, de lumina ca soarele.

Pe la miez de noapte, c`nd somnul este mai dulce, F[t-Frumos zise credinciosului s[u de se puse piu[, iar[ el se urc[ pe d`nsul, apoi pe zid =i s[ri]n curtea]mp[ratului. Merse pe dibuitele =i]n v`rful degetelor, p`n[ce ajunse la grajd; =i, deschiz`nd u=a, puse m`na pe c[p[stru =i tr[gea iapa dup[d`nsul. Cum ajunse iapa la

u=a grajdului, unde ninchez[o dat[de haui v[zduhul =i url[toat[curtea =i palaturile. }ndat[s[rir[to\i cu totul, puser[m`na pe F[t-Frumos =i-l duser[la]mp[ratul, carele =i el se sculase. Acesta, cum]l v[zu pe F[t-Frumos,]l =i cunoscu.

}l]nfrunt[pentru fapta cea mi=eleasc[ce era s[s[v`r=easc[, =i-i spuse c[datinele \[rii sale d[mor\ii pe furi, =i c[ ]mpotriva acelor datine el n-are nici o putere.

F[t-Frumos]i spuse drept toat[=iritenia cu merele, cu pas[rea =i cu cele ce]i zisese s[fac[ ]mp[ratul, vecinul s[u.

Atunci]mp[ratul]i zise:

— De vei putea, F[t-Frumos, s[-mi aduci pe Z`na Cr[iasa, poate c[ vei izbuti s[ scapi de moarte =i s[-\i r[m`ie numele nep[tat.

F[t-Frumos se]ncumese =i, lu`nd pe credinciosul s[u cu sine, plec[. Pe drum ]=i aduse aminte de meri=or. }l scoase din s`n, se uit[la d`nsul =i se g`ndi la lup. +i c`t te-ai =terge la ochi, lupul fu aci.

— Ce pofte=ti, F[t-Frumos?]i zise.

— Ce s[poftesc,]i r[spunse el. Iaca, iaca, iac[ce mi s-a]nt`mplat. Cum s[fac eu acum s[m[ ]ntorc cu isprav[bun[?

— De asta]\i este? Las' pe mine, c[treaba este ca =i sf`r=it[.

+i pornir[c`te=itrei spre Z`na Cr[iasa.

C`nd fur[ aproape de Z`na Cr[ias[, f[cur[popas]ntr-o p[dure de unde se vedea palaturile cele str[lucite ale z`nei. Se ]nvoir[ ca F[t-Frumos =i cu credinciosul s[u s[ a=tepte la tulpina unui copac b[tr`n, p`n[s-o]ntoarce lupul.

+i m`ndre palaturi mai avea z`na, m[re. }nsu=i lupul se mir[de frumuse\ea =i de r`nduiala cea bun[ce era p-acolo. Cum ajunse, f[cu ce f[cu =i se furi=[ ]n gr[din[.

Ce s[vezi d-ta? Nici un pom nu mai era verde. Le c[zuse frunza, =i cr[cile, =i r[murelele, de erau ca despuia\i. Pe jos, frunzele c[zute erau f[cute scrum de usc[ciune. Numai un stuf de trandafiri mai era]nfrunzit =i plin de boboci, unii]n floare =i al\ii deschi=i. Ca s[

ajung[p`n[ la d`nsul, lupul trebui s[mearg[ ]n v`rful degetelor ca s[ nu f`=ie frunzetul cel uscat, =i se ascunse]n acel cr`ngule\ ]nflorit. St`nd el acolo =i p`ndind, iat[ c[ iese Z`na Cr[ias[din palaturi,]nso\it[de dou[zeci =i patru de roabe, ca s[se plimbe prin gr[din[.

C`nd o v[zu lupul, p-aci, p-aci era s[ uite pentru ce venise =i s[ se dea de gol; dar[ se st[p`ni. C[ci era a=a de frumoas[, c`t nu s-a mai v[zut =i nu se va mai vedea pe fa\a p[m`ntului. Avea un p[r, nene, cu totul =i cu totul de aur. Cosi\ele ei lungi =i stufoase, de-i b[tea pulpele. C`nd se uita la cineva cu ochii ei ceia mari =i negri ca murele, ]l b[ga ]n boale; avea ni=te spr`ncene bine arcuite, de pare c[erau scrise, =i o pieli\[mai alb[ca spuma laptelui.

Dup[ce dete c`teva t`rcoale prin gr[din[cu roabele dup[d`nsa, veni =i la stuful de trandafir s[ rup[ c`teva flori. C`nd lupul, care era ascuns ]n cr`ng, odat[se repezi, o lu[ ]n bra\e =i pe ici \i-a fost drumul. Iar[roabele, de spaim[se]mpr[=tiar[ca puii de pot`rniche. }ntr-un suflet alerg[lupul =i o dete le=inat[ ]n bra\ele lui F[t-Frumos. Acesta, cum o v[zu, se pierdu cu firea; dar[lupul]i aduse aminte c[e voinic, =i-=i veni]n sine. Mul\i]mp[ra\i voise s[o fure, dar[se r[puser[.

F[t-Frumos prinsese mil[de ea, =i nu-i mai venea a o da altuia.

Z`na Cr[ias[, dup[ce se de=tept[din le=in =i se v[zu]n bra\ele lui F[t-Frumos, prinse a-i zice:

— Dac[tu e=ti lupul care m-a furat, a ta s[fiu. F[t-Frumos]i r[spunse:

— A mea s[fii, nedesp[r\it[p`n[la moarte.

Apoi se]n\eleser[la cuvinte, =i spuse fiecare =iritenia istoriei sale.

V[z`nd lupul dragostea ce se]ncinsese]ntre ei, zise:

— L[sa\i pe mine, c[toate le]ntocmesc eu dup[vrerea voastr[.

+i plecar[a se]ntoarce de unde veniser[.

Pe drum, lupul se dete de trei ori peste cap, =i se f[cu]ntocmai ca Z`na Cr[ias[. Pas[mite lupul era n[zdr[van.

Se vorbir[ei, ca credinciosul lui F[t-Frumos s[stea cu Z`na Cr[ias[ la tulpina unui copaci mare ]n p[dure, p`n[se va]ntoarce F[t-Frumos cu iapa sireap[.

Ajung`nd la ]mp[ratul cel cu iapa, F[t-Frumos ]i dete pre pref[cuta Z`n[Cr[ias[. Cum o v[zu]mp[ratul, i se muie inima =i prinse un dor de d`nsa, de nu se poate povesti.

}mp[ratul]i zise:

— Vrednicia ta, F[t-Frumos, te-a sc[pat =i de ocar[=i de moarte. Acum te =i r[spl[tesc pentru aceasta, d`ndu-\i]n dar iapa.

Cum puse m`na pe iap[ =i pe c[p[strul cel minunat, F[t-Frumos o lu[ la s[n[toasa =i, puind pe Z`na Cr[ias[c[lare pe iap[, porni cu d`nsa =i trecu hotarele acelei]mp[r[\ii.

}mp[ratul adun[numaidec`t pe sfetnicii s[i =i purcese la biseric[ ca s[ se cunune cu Z`na Cr[ias[. C`nd fu la u=a bisericii, pref[cuta Z`n[se dete de trei ori peste cap =i se f[cu iar[=i lup, carele, cl[n\[nind din col\i,]=i ar[t[din\ii r`njind c[tre curtenii ]mp[ratului. Ace=tia, cum v[zur[, deodat[ ]nghe\ar[ de fric[. Apoi, dup[ ce se mai dezmeticir[, se luar[ dup[ d`nsul cu chiote =i cu uideo. Dar[lupul, s[te \ii, p`rleo! lungi pasul lupe=te, se duse, dulu\[, de nu mai dete cu m`na de d`nsul. +i ajung`nd pe F[t-Frumos =i pe ai s[i, merse cu d`n=ii. C`nd fu aproape de curtea]mp[ratului cel cu pas[rea, f[cur[ca =i la cellalt]mp[rat. Lupul, schimbat]n iap[sireap[, fu dus la]mp[ratul, carele, v[z`nd iapa, nu se mai =tia de bucurie.

Dup[ce primi cu mult[omenie pe F[t-Frumos,]mp[ratul acesta]i zise:

— Ai sc[pat, F[t-Frumos, =i de ponos =i de moarte. Iar[eu]mi voi \inea cuv`ntul]mp[r[tesc, =i mul\umirea mea va fi pururea cu tine.

Porunci, =i numaidec`t i se dete pas[rea, cu colivia ei cu tot. +i primind-o F[t-Frumos, ]=i lu[ ziua bun[ =i plec[. Ajung`nd]n p[dure unde l[sase pe Z`na Cr[ias[, iapa =i pe credinciosul lui, pornir[ ]mpreun[c[tre]mp[r[\ia tat[lui s[u.

}mp[ratul cel ce primise iapa porunci s[ias[toat[oastea lui =i mai-marii]mp[r[\iei sale la c`mp, unde voia s[ li se arate c[lare pe iapa cea at`t de vestit[.

C`nd]l v[zur[osta=ii, to\i cu to\ii strigar[:

— S[tr[ie=ti,]mp[rate, c[ai dob`ndit un astfel de odor! S[-\i tr[iasc[=i iapa, care te face s[te ar[\i a=a de m[re\!

+i]n adev[r, venea, nene, iapa cu]mp[ratul pe d`nsa, de nu-i da picioarele de p[m`nt, ci parc-ar fi zburat.

Se luar[la]ntrecere. Dar[nici pomeneal[nu era ca s[se apropie cineva de aceast[iap[, c[ci pe to\i]i l[s[ ]n urm[.

C`nd fu la o dep[rtare bun[, o dat[ st[tu iapa, tr`nti pe]mp[rat, se dete de trei ori peste cap =i se f[cu iar[=i lup, =i o rupse d-a fuga, =i fugi, =i fugi, p`n[ajunse pe F[t-Frumos.

C`nd fur[a se desp[r\i, lupul zise lui F[t-Frumos:

— Iat[, de ast[dat[\i s-au]mplinit toate poftele. P[ze=te-te]n via\a ta a nu mai pofti lucruri peste puterea ta, c[ci nu vei p[\i bine.

Apoi se desp[r\ir[, duc`ndu-se fiecare]ntr-ale sale.

Ajung`nd la]mp[r[\ia tat[lui s[u =i auzind c[vine fiul s[u cel mic,]i ie=i]nainte cu mare, cu mic, ca s[-l primeasc[, dup[cum i se cuvenea.

Mare fu bucuria ob=teasc[c`nd ]l v[zur[ cu so\ioar[ cum nu se mai g[sea pe fa\a p[m`ntului, =i cu odoare cum nu s-a mai pomenit.

Cum ajunse, porunci F[t-Frumos =i f[cu un grajd m[iestrit pentru iap[; iar[colivia cu pas[rea o puse]n p[limarul despre gr[din[.

Apoi tat[-s[u puse de se f[cu preg[tirile de nunt[. +i dup[c`teva zile se cunun[ F[t-Frumos cu Z`na Cr[ias[,]ntinse mas[mare pentru bun =i pentru r[u, =i \inur[veseliile trei zile =i trei nop\i]ncheiate.

Dup[care tr[ir[ ]n fericire, fiindc[F[t-Frumos nu mai avea ce pofti. +i or fi tr[ind =i ast[zi, de n-or fi murit.

Iar eu]nc[lecai p-o =ea etc.

PR~SLEA CEL VOINIC
+I MERELE DE AUR

CUPRINS

A fost odat[ca niciodat[etc.

Era odat[un]mp[rat puternic =i mare =i avea pe l`ng[ palaturile sale o gr[din[ frumoas[, bogat[ de flori =i me=te=ugit[ nevoie mare! A=a gr[din[ nu se mai v[zuse p`n[atunci, p-acolo. }n fundul gr[dinii avea =i un m[r care f[cea mere de aur =i, de c`nd ]l avea el, nu putuse s[ m[n`nce din pom mere coapte, c[ci, dup[ce le vedea]nflorind, cresc`nd =i p`rguindu-se, venea oarecine noaptea =i le fura, tocmai c`nd erau s[ se coac[. To\i paznicii din toat[ ]mp[r[\ia =i cei mai ale=i osta=i, pe care ]i pusese ]mp[ratul ca s[ p`ndeasc[, n-au putut s[prinz[pe ho\i. }n cele de pe urm[, veni fiul cel mai mare al]mp[ratului =i-i zise:

— Tat[, am crescut]n palaturile tale, m-am plimbat prin ast[gr[din[de at`tea ori =i am v[zut roade foarte frumoase ]n pomul din fundul gr[dinii, dar n-am putut gusta niciodat[ din ele; acum a dat ]n copt, d[-mi voie ca nop\ile astea s[ p[zesc ]nsumi, =i m[ prinz c[ voi pune m`na pe acel t`lhar care ne jefuie=te.

— Dragul meu, zise tat[-s[u, at`\ia oameni voinici au p[zit =i n-au f[cut nici o isprav[. Doresc prea mult s[ v[z la masa mea m[car un m[r din acest pom care m-a \inut at`ta sum[de bani =i de aceea, iat[, m[ ]nduplec =i te las ca s[p`nde=ti, m[car c[nu-mi vine a crede c[o s[izbute=ti.

Atunci fiul]mp[ratului se puse la p`nd[ o s[pt[m`n[ ]ntreag[: noaptea p`ndea =i ziua se odihnea; iar[ c`nd fu]ntr-o diminea\[, se]ntoarse trist la tat[-s[u =i-i spuse cum priveghease p`n[ la miezul nop\ii, cum pe urm[ ]l apucase o piroteal[ de nu se mai putea \inea pe picioare, cum, mai t`rziu, somnul]l cople=i =i c[zu ca un mort, f[r[s[se poat[de=tepta dec`t tocmai c`nd soarele era r[dicat de dou[suli\e, =i atuncea v[zu c[merele lipsesc.

Nepovestit[fu m`hnirea tat[lui s[u, c`nd auzi spuindu-i-se ast[ ]nt`mplare.

De sil[, de mil[, fu nevoit a mai a=tepta]nc[un an, ca s[fac[=i voia fiului s[u celui mijlociu, care cerea cu st[ruin\[de la tat[-s[u ca s[-l lase =i pe d`nsul s[ p`ndeasc[, =i se lega c[el va prinde pe ho\ii care]i f[ceau at`ta]ntristare.

Timpul veni, merele]ncepur[a se p`rgui; atunci fiul s[u cel mijlociu p[zi =i el; dar[p[\i ca =i frate-s[u cel mare.

Tat[-s[u, dezn[d[jduit, pusese]n g`nd s[-l taie; dar fiul s[u cel mai mic, Pr`slea, veni cu rug[ciune c[tre tat[-s[u, =i-i zise:

— Tat[, at`\ia ani l-ai \inut, ai suferit at`tea necazuri dup[urma acestui pom, mai las[-l, rogu-te, =i anul acesta, s[-mi]ncerc =i eu norocul.

— Fugi d-aci, nesocotitule, zise]mp[ratul. Fra\ii t[i cei mai mari, at`\i =i at`\i oameni voinici =i deprin=i cu nevoile n-au putut face nimic, =i tocmai tu, un mucos ca tine, o s[izbuteasc[? N-auzi tu ce pr[p[stii spun fra\ii t[i? Aici trebuie s[fie ceva vr[ji.

— Eu nu m[ ]ncumet, zise Pr`slea, a prinde pe ho\i, ci zic c[o]ncercare de voi face =i eu, nu poate s[-\i aduc[nici un r[u.

}mp[ratul se]nduplec[=i mai l[s[pomul net[iat]nc[un an.

Sosi prim[vara: pomul]nflori mai frumos =i leg[mai mult dec`t alt[dat[. }mp[ratul se veseli de frumuse\ea florilor =i de mul\imea roadelor sale, dar[ c`nd se g`ndea c[nici]n anul acesta n-o s[aib[parte de merele lui cele aurite, se c[ia c[l-a l[sat net[iat.

Pr`slea se ducea adesea prin gr[din[, da ocol m[rului =i tot pl[nuia. }n sf`r=it, merele]ncepur[a se p`rgui. Atunci fiul cel mai mic al]mp[ratului zise:

— Tat[, iat[a sosit timpul; m[duc s[p`ndesc =i eu.

— Du-te, zise]mp[ratul; dar[negre=it c[=i tu ai s[te]ntorci ru=inat ca fra\ii t[i cei mai mari.

— Pentru mine n-are s[fie a=a mare ru=ine, zise el; fiindc[eu nu numai c[sunt mai mic, dar nici nu m[leg ca s[pr`nz pe t`lhari, ci numai o cercare s[fac.

Cum veni seara, se duse,]=i lu[c[r\i de citit, dou[\epu=e, arcul =i tolba cu s[ge\ile. }=i alese un loc de p`nd[ ]ntr-un col\ pe l`ng[

pom, b[tu \epu=ele]n p[m`nt =i se puse]ntre ele, a=a cum s[-i vin[unul dinainte =i altul la spate ca, dac[ ]i va veni somn =i ar mo\[i, s[se loveasc[cu barba]n cel de dinaintea lui =i dac[ar da capul pe spate, s[se loveasc[cu ceafa]n cel de dinapoi.

Astfel p`ndi p`n[c`nd, ]ntr-una din nop\i, cam dup[ miezul nop\ii, sim\i c[-l atinge ]nceti=or boarea zorilor care ]l ]mb[ta cu mirosul s[u cel pl[cut, o piroteal[ mole=itoare se aleg[ de ochii lui; dar[ loviturile ce suferi vr`nd s[mo\[iasc[ ]l de=teptar[, =i r[mase priveghind p`n[ c`nd, pe la rev[rsat de zori, un u=or f`=`it se auzi prin gr[din[. Atunci, cu ochii \int[la pom, lu[arcul =i sta gata; f`=`itul se auzi mai tare =i un oarecine se apropie de pom =i se apuc[de ramurile lui; atunci el dete o s[geat[, dete dou[=i, c`nd dete cu a treia, un geam[t ie=i de l`ng[pom =i apoi o t[cere de moarte se f[cu; iar[el, cum se lumin[pu\in, culese c`teva mere din pom, le puse pe o tipsie de aur =i le duse la tat[l s[u.

Niciodat[n-a sim\it]mp[ratul mai mare bucurie dec`t c`nd a v[zut la masa sa merele de aur din care nu gustase niciodat[.

— Acum, zise Pr`slea, s[c[ut[m =i pe ho\.

Dar[ ]mp[ratul, mul\umit c[pip[ise merele cele aurite, nu mai voia s[=tie de ho\i. Fiul s[u]ns[nu se l[sa cu una cu dou[, ci, ar[t`nd ]mp[ratului d`ra de s`nge ce l[sase pe p[m`nt rana ce f[cuse ho\ului,]i spuse c[se duce s[-l caute =i s[-l aduc[ ]mp[ratului chiar din gaur[de =arpe. +i chiar de a doua zi vorbi cu fra\ii lui ca s[mearg[ ]mpreun[pe urma ho\ului =i s[-l prinz[.

Fra\ii s[i prinseser[pizm[pe el pentru c[fusese mai vrednic dec`t d`n=ii =i c[utau prilej ca s[-l piarz[; de aceea =i voir[bucuros s[mearg[. Ei se preg[tir[=i pornir[.

Se luar[, deci, dup[d`ra s`ngelui =i merse, merse, p`n[ ce ie=ir[ la pustietate, de acolo mai merse oleac[ p`n[ce dete de o pr[pastie, unde se =i pierdu d`ra. Ocolir[ ]mpregiurul pr[pastiei =i v[zur[ c[ d`ra de s`nge nu mai]nainta. Atunci pricepur[ei c[ ]n pr[pastia aceea trebuie s[locuiasc[furul merelor.

Dar[cum s[se lase]n[untru? Poruncir[numaidec`t v`rteje =i

funii groase, =i]ndat[se =i g[tir[. Le a=ezar[, =i se l[s[fratele cel mare.

— Dar[, zise el, c`nd voi scutura fr`nghia, s[m[scoate\i afar[.

A=a =i f[cur[. Dup[fratele cel mare se cobor] cel mijlociu =i f[cu =i el ca cel dint`i, at`ta numai c[se l[s[ceva mai]n jos.

— Acum e r`ndul meu s[ m[ las ]n pr[pastie, zise Pr`slea, v[z`nd c[ fra\ii cei mari se codesc; c`nd voi mi=ca fr`nghia, voi mai mult s[ m[ l[sa\i ]n jos; =i dup[ ce ve\i vedea c[ fr`nghia nu se mai duce la vale, s[pune\i paznici s[p[zeasc[=i, c`nd va vedea c[ fr`nghia se mi=c[de love=te marginile groapei, s[o trage\i afar[.

Se l[s[=i cel mai mic din fra\i =i, de ce mi=ca fr`nghia, d-aia ]l l[sa mai jos, =i-l l[sar[, =i-l l[sar[, p`n[ce v[zur[c[fr`nghia nu mai sta ]ntins[, cum este c`nd are ceva at`rnat de cap[tul ei.

Atunci fra\ii \inur[sfat =i ziser[:

— S[a=tept[m p`n[ ce vom vedea dac[ face vreo izb`nd[, =i atunci, ori bine ori r[u de va face, s[-l pierdem, ca s[ne cur[\im de unul ca d`nsul care ne face de ru=ine.

Pr`slea ajunse pe t[r`mul cellalt, se uit[cu sfial[ ]n toate p[r\ile, =i cu mare mirare v[zu toate lucrurile schimbate; p[m`ntul, florile, copacii, lighioni altfel f[ptuite erau p-acolo. Deocamdat[ ]i cam fu fric[, dar[, ]mb[rb[rt`ndu-se, apuc[pe un drum =i merse p`n[dete de ni=te palaturi cu totul =i cu totul de aram[.

Nev[z`nd nici pui de om pe care s[-l ]ntrebe c`te ceva, intr[ ]n palat, ca s[vaz[cine locuia acolo. }n pragul u=ii]l]nt`mpin[o fat[frumu=ic[, care zise:

— Mul\umesc lui Dumnezeu c[ajunsei s[mai v[z om de pe t[r`mul nostru. Cum ai ajuns aice, frate, ]l ]ntreb[ ea: aici este mo=ia a trei fra\i zmei, care ne-au r[pit de la p[rin\ii no=tri, =i suntem trei surori =i fete de ]mp[rat de pe t[r`mul de unde e=ti tu.

Atunci el povesti]n scurt toat[istoria cu merele, cum a r[nit pe ho\ =i cum a venit dup[d`ra s`ngelui p`n[la groapa pe unde s-a

l[sat]n jos la ea, =i o]ntreb[ce fel de oameni sunt zmeii aceia =i dac[sunt voinici.

Ea]i spuse apoi c[fiecare din zmei =i-a ales c`te una din ele =i le tot sile=te s[-i ia de b[rba\i, iar[ ele se tot ]mpotrivesc cu fel de fel de vorbe, cer`ndu-le c`te]n lun[=i]n soare, =i ei se fac luntre =i punte de le]mplinesc toate voile.

— Ei sunt]n adev[r voinici, ad[og[ea,]ns[cu vrerea lui Dumnezeu poate]i vei birui. Dar[p`n[ una alta ascunde-te, vai de mine! undeva, s[ nu dea zmeul peste tine ]n casa lui, c[ e n[b[d[ios =i se face leu-paraleu. Acum e timpul c`nd are s[vin[la pr`nz, =i are obicei de arunc[buzduganul cale de un conac =i love=te]n u=[,]n mas[=i se pune]n cui.

N-apuc[s[ispr[veasc[vorba, =i se auzi ceva c[=uier[, c[love=te]n u=[,]n mas[, =i buzduganul se ar[t[=i se a=ez[ ]n cui. Dar[Pr`slea lu[ buzduganul, ]l azv`rli]napoi mai departe dec`t ]l azv`rlise zmeul; =i, c`nd era prin dreptul lui,]l atinse pe umere.

Zmeul, speriat, st[tu]n loc, se uit[dup[buzdugan, se duse de-l lu[=i se]ntoarse acas[. C`nd era la poart[,]ncepu s[strige:

— H`m! H`m! aici miroase a carne de om de pe t[r`mul cellalt; =i, v[z`nd pe fiul de]mp[rat ce-i ie=ise]nainte,]i zise: Ce v`nt te-a adus pe aici, omule, ca s[-\i r[m`ie oasele pe alt t[r`m?

— Am venit ca s[prinz pe furii merelor de aur ale tat[lui meu.

— Noi suntem,]i zise zmeul; cum vrei s[ne b[tem? }n buzdugane s[ne lovim,]n s[bii s[ne t[iem, ori]n lupt[s[ne lupt[m?

— Ba]n lupt[c[e mai dreapt[, r[spunse Pr`slea.

Atunci se apucar[la tr`nt[, =i se luptar[ =i se luptar[, p`n[c`nd zmeul b[g[ pe Pr`slea]n p[m`nt p`n[la glezne; iar Pr`slea se opinti odat[, aduse pe zmeu =i, tr`ntindu-l,]l bag[ ]n p[m`nt p`n[ ]n genunchi =i-i t[ie capul.

Fata, cu ochii plini de lacrimi,]i mul\umi c[a sc[pat-o de zmeu, =i-l rug[s[-i fie mil[=i de surorile ei.

Dup[ce se odihni vreo dou[zile, porni, dup[pova\a fetei, la sor[-sa cea mijlocie care avea palaturile de argint.

Acolo, ca =i la cea mare, fu primit cu bucurie; fata]l rug[s[se ascunz[; iar el nu voi; ci, c`nd veni buzduganul s[ se a=eze ]n cui, pe care ]l aruncase zmeul ei cale de dou[ conace, el ]l arunc[ mult mai ]nd[r[t, izbind =i pe zmeu ]n cap; iar[ zmeul veni turburat, se lupt[ cu Pr`slea ca =i frate-s[u cel mare, =i r[mase =i el mort.

Fata, dup[ce]i mul\umi,]l pov[\ui cum s[fac[ca s[scape din robie =i pe sora lor cea mic[.

— De=i e mai puternic, zise fata, dec`t fra\ii lui pe care i-ai omor`t, dar cu ajutorul lui Dumnezeu =i mai ales c[e =i cam bolnav din lovitura ce i-ai dat cu s[geata c`nd a vrut s[fure merele, n[d[jduiesc c[-i vei veni de hac.

O s[pt[m`n[ ]ntreag[ se desf[tar[ ]mpreun[ cu am`ndou[fetele, =i Pr`slea, odihnindu-se de ostenelile ce]ncercase, porni =i c[tre zmeul de al treilea.

V[z`nd palaturile de aur ]n care locuia zmeul cel mic, r[mase cam pe g`nduri, dar[, lu`ndu-=i inima]n din\i, intr[ ]n[untru.

Cum]l v[zu fata,]l rug[ca pe Dumnezeu s[o scape de zmeu, care, zicea ea, e ot[r`t ca, ]ndat[ ce se va face s[n[tos bine, s[ o sileasc[ oricum s[ se ]nso\easc[ cu d`nsul.

Abia ispr[vise vorba =i buzduganul, izbind]n u=[=i]n mas[, se puse]n cui. Pr`slea]ntreb[ce putere are zmeul =i]i spuse c[arunc[buzduganul cale de trei conace; atunci el]l arunc[=i mai departe, lovindu-l]n piept.

Zmeul, turburat de m`nie, se ]ntoarse numaidec`t acas[.

— Cine este acela care-a cutezat s[calce hotarele mele =i s[intre]n casa mea?

— Eu sunt, zise Pr`slea.

— Dac[e=ti tu,]i r[spunse zmeul, am s[te pedepsesc amar pentru nesocotin\a ta. Cum ai vrut, venit-ai; dar[nu te vei mai duce cum vei voi.

— Cu ajutorul lui Dumnezeu,]i r[spunse Pr`slea, am eu ac =i de cojocul t[u.

Atunci se]nvoir[s[se ia la lupt[dreapt[,

=i se luptar[,
=i se luptar[,
zi de var[
p`n[seara;

iar[c`nd fu pe la n[miez, se f[cur[ am`ndoi dou[focuri =i a=a se b[teau; un corb]ns[le tot da ocol, cronc[nind. V[z`ndu-l zmeul]i zise:

— Corbule, corbule! ia seu]n unghiile tale =i pune peste mine, c[-\i voi da st`rvul [sta \ie.

— Corbule, corbule!]i zise =i Pr`slea, dac[ vei pune peste mine seu, eu ]\i voi da trei st`rvuri.

— Unde d[Dumnezeu s[caz[o asemenea tifl[peste mine! Mi-a= s[tura s[la=ul]ntreg.

— Adev[r gr[ie=te gura mea,]i r[spunse Pr`slea.

Corbul, f[r[a mai]nt`rzia, aduse ]n unghiile sale seu, puse peste viteazul Pr`slea, =i prinse mai mult[putere.

C[tre sear[zise zmeul c[tre fata de]mp[rat, care privea la d`n=ii cum se luptau, dup[ce se f[cuser[iar[oameni:

— Frumu=ica mea, d[-mi ni\ic[ap[s[m[r[coresc, =i-\i f[g[duiesc s[ne cunun[m chiar m`ine.

— Frumu=ica mea,]i zise Pr`slea, d[-mi mie ap[, =i-\i f[g[duiesc s[ te duc pe t[r`mul nostru =i acolo s[ne cunun[m.

— S[-\i auz[Dumnezeu vorba, voinice, =i s[-\i]mplineasc[g`ndul!]i r[spunse ea.

Fata de]mp[rat dete ap[lui Pr`slea de b[u =i prinse mai mult[ putere; atunci str`nse pe zmeu]n bra\e,]l ridic[ ]n sus =i, c`nd ]l l[s[ jos, ]l b[g[ p`n[ ]n genunchi]n p[m`nt; se opinti =i zmeul, ridic[ =i el ]n sus pe Pr`slea =i, l[s`ndu-l jos, ]l b[g[ p`n[ ]n br`u; puindu-=i toate puterile, Pr`slea mai str`nse o dat[pe zmeu de-i

p`r`i oasele =i, aduc`ndu-l, ]l tr`nti a=a de grozav, de]l b[g[p`n[ ]n g`t]n p[m`nt =i-i t[ie capul; iar[fetele, de bucurie, se adunar[ ]mprejurul lui,]l luau]n bra\e,]l s[rutau =i]i ziser[:

— De azi]nainte frate s[ne fii.

}i spuser[apoi c[fiecare din palaturile zmeilor are c`te un bici, cu care love=te ]n cele patru col\uri ale lor =i se fac ni=te mere. A=a f[cur[, =i fiecare din fete avur[ c`te un m[r. Se preg[tir[, deci, s[se]ntoarc[pe t[r`mul nostru.

Ajung`nd la groap[, cl[tin[ fr`nghia de se lovi de toate marginile gropii. Paznicii de sus pricepur[c[trebuie s[trag[fr`nghia. Se puser[ la v`rtejuri =i scoaser[pe fata cea mare cu m[rul ei de aram[.

Ea, cum ajunse sus, ar[t[un r[v[=el ce-i dase Pr`slea,]n care scria c[are s[ia de b[rbat pe frate-s[u cel mai mare.

Bucuria fetei fu nespus[c`nd se v[zu iar[pe lumea unde se n[scuse.

L[sar[din nou fr`nghia =i scoase =i pe fata cea mijlocie, cu m[rul ei cel de argint =i cu o alt[ scrisoare, ]n care o hot[ra Pr`slea de so\ie fratelui celui mijlociu.

Mai l[sar[fr`nghia =i scoase =i pe fata cea mic[: aceasta era logodnica lui Pr`slea;]ns[m[rul ei cel de aur nu-l dete, ci]l \inu la sine.

El sim\ise de mai-nainte c[fra\ii s[i]i poart[s`mbetele =i, c`nd se mai l[s[fr`nghia ca s[-l ridice =i pe el, d`nsul leg[o piatr[=i puse c[ciula dasupra ei, ca s[-i cerce; iar[fra\i dac[v[zur[c[ciula, socotind c[este fratele lor cel mic, sl[bir[v`rtejile =i dete drumul fr`nghiei, care se l[s[ ]n jos cu mare iu\eal[, ceea ce f[cu pe fra\i s[creaz[c[Pr`slea s-a pr[p[dit.

Luar[, deci, fetele, le duser[la]mp[ratul,]i spuser[cu pref[cut[m`hnire c[ fratele lor s-a pr[p[dit, =i se cununar[ cu fetele, dup[ cum r`nduise Pr`slea. Iar[cea mai mic[nu voia cu nici un chip s[se m[rite, nici s[ia pe altul.

Pr`slea, care =edea doparte, v[zu piatra care c[zuse cu zgomot,

mul\umi lui Dumnezeu c[i-a sc[pat zilele =i se g`ndea ce s[ fac[ ca s[ ias[ afar[. Pre c`nd se g`ndea =i se pl`ngea d`nsul, auzi un \ip[t =i o v[ietare care ]i umplu inima de jale; se uit[ ]mpregiur =i v[zu un balaur care se ]ncol[cise pe un copaci =i se urca ca s[ m[n`nce ni=te pui de zgripsor. Scoase palo=ul Pr`slea, se repezi la balaur =i numaidec`t]l f[cu]n buc[\ele.

Puii, cum v[zur[,]i mul\umir[=i-i ziser[:

— Vino]ncoa, omule viteaz, s[te ascundem aici, c[, de te va vedea mama noastr[, te]nghite de bucurie.

Traser[o pan[de la unul din pui =i-l ascunser[ ]n ea.

C`nd veni zgripsoroaica =i v[zu gr[mada aia mare de buc[\ele de balaur,]ntreb[pe pui, cine le-a f[cut [st bine?

— Mam[, ziser[ei, este un om de pe t[r`mul cel[lalt =i a apucat]ncoa spre r[s[rit.

— M[duc, le zise ea, s[-i mul\umesc. Ea porni ca v`ntul ]nspre partea ]ncotro ]i spusese puii c[ a apucat omul. Dup[ c`teva minute, se]ntoarse:

— Spune\i-mi drept, le zise,]ncotro s-a dus.

— Spre apus, mam[.

+i]ntr-o bucat[de vreme, ca de c`nd ]ncepui s[ v[ povestesc, str[b[tu cele patru p[r\i ale t[r`mului de jos =i se]ntoarse cu de=ert. Ea ceru ca numaidec`t s[-i spuie. }n cele mai de pe urm[,]i ziser[puii:

— Dac[\i l-om ar[ta, mam[, ne f[g[duie=ti c[nu-i vei face nimic?

— V[f[g[duiesc, dragii mei.

Atunci ei]l scoaser[din pan[=i]l ar[tar[; iar[ea, de bucurie,]l str`nse ]n bra\e =i c`t p-aci era s[-l]nghit[, dac[nu l-ar fi acoperit puii.

— Ce bine vei s[-\i fac =i eu, pentru c[mi-ai sc[pat puii de moarte?

— S[m[sco\i pe t[r`mul cel[lalt, r[spunse Pr`slea.

— Greu lucru mi-ai cerut,]i zise zgripsoroaica; dar[pentru c[

\ie]\i sunt datoare m`ntuirea puilor mei, m[ ]nvoiesc la asta. Preg[te=te 100 oca de carne f[cut[ buc[\ele de c`te o oca una, =i 100 de p`ini.

F[cu ce f[cu Pr`slea, g[ti p`inile =i carnea =i le aduse la gura gropii. Zgripsoroaica zise:

— Pune-te dasupra mea cu merinde cu tot =i, de c`te ori oi ]ntoarce capul, s[-mi dai c`te o p`ine =i c`te o bucat[de carne.

Se a=ezar[=i pornir[, d`ndu-i, de c`te ori cerea p`ine =i carne. C`nd era aproape, aproape s[ias[dasupra, pas[rea uria=[mai]ntoarse capul s[-i mai dea de m`ncare; dar[ carnea se sf`r=ise. Atunci Pr`slea, f[r[s[-=i piard[cump[tul, trase palo=ul =i-=i t[ie o bucat[de carne moale din coapsa piciorului de sus =i o dete zgripsoroaicei.

Dup[ce ajunser[dasupra =i v[zu c[Pr`slea nu putea s[umble,]i zise zgripsoroaica:

— Dac[nu era binele ce mi-ai f[cut =i rug[ciunea puilor mei, mai c[te m`ncam. Eu am sim\it c[ carnea care mi-ai dat ]n urm[ era mai dulce dec`t cea de mai]nainte, =i n-am]nghi\it-o; r[u ai f[cut de mi-ai dat-o.

Apoi o dete afar[dintr-]nsa, i-o puse la loc, o unse cu scuipat de al s[u, =i se lipi. Atunci se]mbr[\i=ar[,]=i mul\umir[unul alteia, =i se desp[r\ir[; ea se duse]n pr[pastia de unde ie=iser[=i Pr`slea plec[c[tre]mp[r[\ia tat[lui s[u.

Plec`nd c[tre ora=ul ]n care locuiau p[rin\ii =i fra\ii lui, ]mbr[cat fiind ]n haine proaste \[r[ne=ti, ]nt`lni ni=te drume\i =i afl[de la d`n=ii c[ fra\ii lui au luat de so\ii pe fetele care le-a trimis el, dup[ cum le hot[r`se]nsu=i, c[p[rin\ii lui erau foarte m`hni\i de pieirea fiului lor celui mai mic, c[fata cea mic[e]mbr[cat[ ]n negru =i-l jele=te =i c[nu voie=te a se m[rita nici]n ruptul capului, m[car c[au pe\it-o mai mul\i fii de]mp[rat; c[acum,]n cele din urm[, fra\ii lui i-au adus un ginere preafrumos =i c[o silesc cu to\ii s[-l ia =i c[nu se =tie de va putea sc[pa.

Pr`slea, auzind de toate acestea, nu pu\in s-a]ntristat]n sufletul

lui =i, cu inima]nfr`nt[, a intrat ]n ora=. Mai cercet`nd]n sus =i]n jos, afl[c[fata a zis]mp[ratului c[, dac[voie=te s[o m[rite cu t`n[rul care i-l aduser[, s[ porunceasc[ a-i face =i a-i aduce la odoare o furc[ cu caierul =i fusul cu totul de aur =i s[ toarc[ singur[, fiindc[ a=a ]i f[cuse =i zmeul =i asta ]i pl[cea mult. Mai afl[ c[ ]mp[ratul chemase pe starostea de argintari =i-i poruncise zic`ndu-i: “Iat[, de azi]n trei s[pt[m`ni s[-mi dai gata furca care o cere fata mea cea mic[; c[ de unde nu, unde-\i stau picioarele, ]\i va sta =i capul”; =i bietul argintar se ]ntoarse acas[ trist =i pl`ng`nd.

Atunci Pr`slea se duse de se b[g[ucenic la argintar.

Pr`slea tot v[z`nd pe st[p`nu-s[u v[it`ndu-se fiindc[nu izbutise a face furca dup[porunceal[,]i zise:

— St[p`ne, te v[d trist c[ nu po\i s[ faci furca ce \i-a poruncit ]mp[ratul, iat[ mai sunt trei zile p`n[s[se]mplineasc[sorocul ce \i-a dat; las[-m[pe mine s[o fac.

Argintarul]l goni, zic`ndu-i:

— At`\i me=teri mari n-au putut s[o fac[, =i tocmai un tren\eros ca tine s[o fac[?

— Dac[nu-\i voi da furca de azi]n trei zile, r[spunse Pr`slea, s[-mi faci ce vei voi.

Atunci se]nvoir[a-i da o odaie s[lucreze numai Pr`slea singur, =i pe fiecare noapte s[-i dea c`te o tr[istu\[de alune =i c`te un pahar de vin bun.

Argintarul]i ducea grija, fiindc[, ascult`nd pe la u=e, n-auzea alt dec`t cum sp[rgea la alune pe nicoval[! Iar[c`nd fu a treia zi, el ie=i dis-de-diminea\[ din odaie cu furca pe tav[, pe care o scosese din m[rul zmeului, ce era la d`nsul, =i o dete argintarului ca s[o duc[fetei]mp[ratului.

Argintarul nu mai putea de bucurie, =i-i f[cu un r`nd de haine; iar pe la n[miez, c`nd venise slujitorii]mp[ratului ca s[-l cheme la palat, el se duse =i]i dete furca care torcea singur[.

Dup[ce]mp[ratul se minun[de frumuse\ea ei, dete argintarului doi saci de bani.

Fata, cum v[zu furca,]i trecu un fier ars prin inim[; ea cunoscu furca =i pricepu c[Pr`slea cel viteaz trebuie s[ fi ie=it dasupra p[m`ntului. Atunci zise]mp[ratului:

— Tat[, cine a f[cut furca poate s[-mi fac[ ]nc[un lucru pe care mi l-a adus la odoare zmeul.

Iar[ ]mp[ratul chem[ ]ndat[pe argintar =i-i porunci s[-i fac[o clo=c[cu pui cu totul =i cu totul de aur, =i-i dete soroc de trei s[pt[m`ni, =i, dac[nu i-o face-o, unde]i st[picioarele]i va sta =i capul.

Argintarul, ca =i de-lalt r`nd, se ]ntoarse acas[ trist; despre\ui ca =i ]nt`ia oar[pe Pr`slea, care ]l ]ntrebase =i de ast[ dat[; iar[ dac[ se ]n\eleser[ la cuvinte, se ]nvoir[ =i lucrul se =i s[v`r=i cu bine.

C`nd v[zu argintarul clo=ca clonc[nind =i puii piuind, cu totul =i cu totul de aur =i ciugulind mei tot de aur,]n\elese c[trebuie s[fie lucru m[iestru.

Argintarul lu[clo=ca, o duse la]mp[ratul, iar[ ]mp[ratul, dup[ce se minun[ ]ndestul de frumuse\ea =i ging[=ia lor, o duse fetei =i-i zise:

— Iat[, \i s-au]mplinit toate voile; acum, fata mea, s[te g[te=ti de nunt[.

— Tat[,]i mai zise fata, cine a f[cut aste dou[lucruri trebuie s[aib[=i m[rul de aur al zmeului; porunce=te, rogu-te, argintarului s[aduc[pe me=terul care le-a f[cut.

Primind porunca asta argintarul, se]nf[\i=[ ]mp[ratului, rug`ndu-se s[-l ierte =i zic`ndu-i:

— Cum o s[aduc]naintea m[riei tale pe me=ter, fiindc[este un om prost =i tren\eros =i nu este vrednic s[vaz[luminata fa\[a m[riei tale.

}mp[ratul porunci s[-l aduc[oricum ar fi.

Atunci argintarul, dup[ce puse de sp[l[pe Pr`slea =i-l cur[\i,

]l]mbr[c[ ]n ni=te haine noi =i-l duse la]mp[ratul, iar[ ]mp[ratul]l]nf[\i=[fetei.

Cum]l v[zu fata,]l =i cunoscu. Ea nu putu s[-=i \ie lacr[mile care o podidiser[, de bucurie mare ce avu, =i zise]mp[ratului:

— Tat[, acesta este viteazul care ne-a sc[pat din m`na zmeilor.

+i, d`nd ]n genuche, ]i s[ruta m`inile =i pe fa\[=i pe dos.

Lu`ndu-i seama bine ]mp[ratul ]l cunoscu =i d`nsul, m[car c[foarte mult se schimbase. }l]mbr[\i=[=i-l s[rut[de sute de ori. Dar el t[g[duia.

}n cele mai din urm[, inima lui]nduio=at[de rug[ciunile tat[lui s[u, ale mamei sale =i ale fetei care r[m[sese]n genuche rug`ndu-l, m[rturisi c[ ]n adev[r el este fiul lor cel mai mic.

Pr`slea le povesti apoi toat[ istoria sa, le spuse =i cum a ie=it dasupra p[m`ntului =i le ar[t[=i m[rul de aur al zmeului.

Atunci]mp[ratul, sup[rat, chem[pe feciorii lui cei mai mari; dar ei, cum v[zur[pe Pr`slea, o sfeclir[. Iar[ ]mp[ratul ]ntreb[ pe Pr`slea cum s[-i pedepseasc[. Viteazul nostru zise:

— Tat[, eu]i iert =i pedeapsa s[o ia de la Dumnezeu. Noi vom ie=i la scara palatului =i vom arunca fiecare c`te o s[geat[ ]n sus =i Dumnezeu, dac[vom fi cineva gre=i\i, ne va pedepsi.

A=a f[cur[. Ie=ir[c`te trei fra\ii ]n curte, dinaintea palatului, aruncar[ s[ge\ile ]n sus =i, c`nd c[zur[, ale fra\ilor celor mai mari le c[zur[drept]n cre=tetul capului =i-i omor`r[, dar a celui mai mic]i c[zu dinainte.

Iar[dac[ ]ngropar[pe fra\ii cei mai mari, f[cur[nunt[mare =i Pr`slea lu[ pe fata cea mic[. Toat[ ]mp[r[\ia s-a bucurat c[ le-a adus Dumnezeu s[n[tos pe fiul cel mai mic al ]mp[ratului =i se m`ndrea, f[lindu-se, de vitejiile ce f[cuse el; iar[dup[moartea t[t`ne-s[u se sui el ]n scaunul ]mp[r[\iei, =i ]mp[r[\i ]n pace de atunci =i p`n[ ]n ziua de ast[zi, de or fi tr[ind.

Trecui =i eu pe acolo =i st[tui de m[veselii la nunt[, de unde luai

O bucat[de batoc.
+-un picior de iepure schiop,

=i]nc[lecai p-o =ea, =i v-o spusei dumneavoastr[a=a.

CUPRINS

VOINICUL CEL CU CARTEA }N M~N{ N{SCUT

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[o bab[=i un unchia=. Ei p`n[ la vreme de b[tr`ne\e nu avur[nici un copil. Ce nu f[cur[? Ce nu dreser[? +i ca s[aib[=i ei m[car o miar\[de copil, nicic`t. Ba merser[ pe la desc`nt[torese, ba pe la me=teri vr[jitori, ba pe la cititori de stele =i ca s[r[m`ie baba grea, nici g`nd n-avea.

Ajun=i la vreme de b[tr`ne\e,]ncepur[a se]ngrijora.

— Ce ne facem noi, babo, zise]ntr-o zi unchia=ul, de vom ajunge niscaiva zile de neputin\[ori de nevoie? Tu =tii c[am f[cut tot ce mi-a stat prin putin\[, =i ca s[ne dea Dumnezeu =i nou[un copila=, care s[fie toiagul b[tr`ne\elor noastre, nu s-a]ndurat.

— De! unchia=, cine e de vin[? Tu =tii c[am umblat =i cruci= =i curmezi= pe la me=terese, pe la vraci, am f[cut tot ce m-au]nv[\at unii =i al\ii, =i ca s[avem =i noi o m`ng`iere pentru p`rdalnicele de b[tr`ne\e, c[grele mai sunt! a fost peste poate.

— Ia, s[apuc[m noi doi]n dou[p[r\i, s[ne ducem unde ne-o lumina Dumnezeu, c[ci tot degeaba st[m noi la un loc, am`ndoi, dou[nevoi.

— S[ne desp[r\im, unchia=, dac[tu a=a g[se=ti de cuviin\[. Dar[bine, cine s[ne]nchiz[ochii]n ceasul cel de pe urm[?

— C[bine zici tu, babo; st[i dar[; ia s[iei tu basmaua mea care am avut-o]n ziua de cununie =i eu =tergarul cel v[rg[\el ce mi-ai adus de zestre. }n toate zilele s[ne uit[m la d`nsele; =i c`nd vom vedea pe ele c`te trei pic[turi de s`nge, s[ne]ntoarcem acas[. Acesta s[fie semnul c[moartea s-a apropiat de unul din noi.

— A=a s[facem, unchia=.

Cum ziser[=i f[cur[. Se g[tir[de drum,]=i luar[fiecare des[gu\a d-a umeri,]n care baba puse pe fund basmaua b[rbatului ei, iar[unchia=ul =tergarul cel v[rg[\el al neveste-sei, =i apucar[unul spre r[s[rit, iar[altul spre apus.

Nou[zile =i nou[nop\i se duser[, se duser[, =i iar[se duser[. }ntrebar[=i pe bun =i pe r[u, pe mare =i pe mic, ce ar face ei ca s[poat[avea un copil. Ceea ce le spuser[s[fac[ei r[spunser[c[au tot f[cut, dar[ ]n de=ert. Ei c[utau s[le spuie cineva altceva, ce nu =tiau ei, dar[nu-=i g[siser[omul.

A zecea zi scul`ndu-se unchia=ul, ie=i afar[ s[ se spele, ca s[ porneasc[ la drum mai departe. C`nd lu[=tergarul s[se =tearg[pe ochi, ce s[vaz[? Trei pic[turi de s`nge pe d`nsul.

El]=i zise: „Trebuie s[m[ ]ntorc acas[, c[ci Dumnezeu =tie ce va fi p[\it baba mea”.

}ntinse unchia=ul la drum. Nu mai c[uta nici de m`ncare, nici de odihn[, =i se]ntoarse acas[cum plecase.

— Ce \i s-a]nt`mplat, babo? zise el, cum]=i v[zu jum[tatea.

— Ce s[mi se]nt`mple, unchia=? Iac[ eu ]mi c[utam de cale =i ]ntrebam ]n dreapta =i ]n st`nga, rug`ndu-m[de to\i s[m[ ]nve\e ceva ca s[putem avea un copil. Dar[ ]ntreb[rile =i rug[ciunile mele le f[ceam]n sec, c[ci]mi r[ceam gura de surda.

+i tot merg`nd]nainte, am ajuns]ntr-o p[dure mare, mare, f[r[seam[n, =i m-am r[t[cit prin bungetul acelei p[duri, de nu mai =tiam pe unde s[ies la oameni.

C`nd, odat[ v[z ]naintea mea un mo=, fleo= de b[tr`n, uitat de moarte =i de Dumnezeu. Eu]i spui dup[ce umblu =i cum m-am r[t[cit. Mo=ul,]nc[rcat de zile cum era, se puse jos, st[de vorb[cu mine =i, cu un grai blajin,]mi arat[drumul pe unde s[ies acas[, =i]mi zice s[m[ ]ntorc, c[ci r`vna noastr[a ascultat-o Dumnezeu.

— +i [sta a fost semnul de pe =tergarul meu?

— Se vede c[[sta.

Atunci =i ei se hot[r`r[ ca s[ nu se mai despar\[ =i s[ r[m`ie s[-=i m[n`nce amarul]mpreun[.

Nu trecu mult dup[asta, =i baba spuse unchia=ului c[se simte]ngrelat[.

Aoleo! Unde era Dumnezeu s[vaz[bucuria unchia=ului c`nd auzi d-o asemenea veste bun[! Umbla de colo p`n[colo de bucurie =i nu mai =tia pe ce s[puie m`na =i ce s[fac[.

+i a=a trecur[zilele una dup[alta =i p`n[ la nou[ luni, c`nd baba, cu ajutorul Maicii Domnului, n[scu un dolofan de copil, de dr[gule\, =i cu o carte]n m`n[.

A treia sear[c`nd venir[ ursitoarele, se ]nt`mpl[ca unchia=ul s[fie de=tept. Pe d`nsul, vezi, nu-l mai prindea somnul de bucurie, =i de trei zile nu-i mai dase ochii ]n gene, tot umbl`nd pe l`ng[ bab[ ca s-o ]ngrijeasc[ =i s-o caute la boal[. D-aia =i c`nd venir[ursitoarele, el nu dormea, ci sta st`rcit ]ntr-un col\, ca =i c`nd ar fi fost Matracuca, sora doamnei.

C`nd]ncepur[ursitoarele s[urseasc[, el se f[cu numai urechi =i auzi tot.

Cea mai mare din ursitoare zise:

— Acest copil are s[fie un F[t-Frumos, =i are s[ajung[bogat.

Cea mijlocie zise:

— Pe acest copil, c`nd va fi el de doisprezece ani, are s[-l r[peasc[duhurile rele.

Cea mic[zise:

— Dac[va sc[pa de duhurile rele, acest copil are s[ajung[ ]mp[rat.

At`ta]i trebui unchia=ului s[auz[, ca s[-i dea un cu\it ascu\it prin inim[. El, vezi, nu se]mp[ca cu ceea ce zisese ursitoarea d-a doua. O grij[mare]l cuprinse, =i de pe acum chiar,]ncepu a pl[nui cum s[fac[s[-=i scape copila=ul de un asemenea r[u.

P`n[ una, alta, copilul cre=tea, asculta pe p[rin\i =i cartea cu care se n[scuse din m`ini n-o l[sa. Citea, citea mereu pe d`nsa =i ]nv[\a, de se mira toat[ lumea de silin\a =i ]nv[\[tura d`nsului.

C`nd se f[cu ca de nou[ ani, =tia c`te]n lun[=i]n soare. El]nsu=i ajunsese s[fie o carte, =i to\i megia=ii veneau la d`nsul =i-l]ntrebau despre p[surile lor.

Unchia=ul se bucura, nu se bucura de fiul s[u, dar[baba =tiu c[nu mai putea de bucurie, v[z`ndu-l =i frumos, =i cu at`ta procopseal[ ]ntr-]nsul. Unchia=ul, vezi, era cu cuiul la inim[; =tia el ce =tia, dar[la nimeni nu spunea.

B[iatul de ce cre=tea, d-aia se f[cea mai frumos =i mai]nv[\at. Tot satul]l cinstea =i]l asculta ca pe cine =tie cine; iar[unchia=ul, de ce trecea timpul, d-aia se]ntrista.

C`nd era aproape de a ]mplini b[iatul doisprezece ani, nu mai putu unchia=ul s[ \ie, trebui s[ r[sufle. El g[si de cuviin\[ s[ spuie =i alor s[i ceea ce era s[ se ]nt`mple fiului lor. +i astfel,]ntr-o sear[, c`nd stau cu to\ii la foc =i povesteau =i verzi =i uscate, ca s[le treac[timpul, unchia=ul se apuc[de spuse tot ce auzise de la ursitoare.

P-aci, p-aci era s[moar[baba, muma b[iatului, de]ntristare, c`nd auzi unele ca acele; s[rir[ ]ns[ unchia=ul =i fiul s[u, o stropir[ cu ap[, =i d-abia, d-abia o mai ]nviorar[. Iar[ b[iatul se puse pe g`nduri.

+i mai pl[nui el ce mai pl[nui, p`n[ ce, dup[ c`teva zile, spuse tat[lui s[u ceea ce izvodise el s[fac[. Tat[-s[u, carele asculta la gura lui ca la o carte, se duse numaidec`t prin sat =i dete gur[ la to\i megia=ii c[ ]n seara cutare =i cutare, adec[ c`nd era s[ ]mplineasc[fiu-s[u doisprezece ani, ei s[se adune to\i cu totul la biseric[, ca s[fac[rug[ciune pentru fiul s[u, spre a-l sc[pa de duhurile cele rele. Vorbi =i cu mo= popa =i to\i cu totul se f[g[duir[c[va]mplini cererea unchia=ului. +i a=a =i f[cur[.

}n seara aceea, c`nd era b[iatul unchia=ului s[ ]mplineasc[ doisprezece ani, to\i oamenii din sat, b[rba\i, femei =i copii, ]mpreun[ cu mo= popa, se adunar[ la biseric[ pentru rug[ciune. +i viind mo=ul cu baba =i cu fiul lor, tot cu cartea ]n m`n[, megia=ii]i b[gar[la mijloc, =i rug[ciunile]ncepur[. Se rugar[ce se rugar[,

c`nd deodat[se pomenir[c[se umple biserica de o cea\[groas[. Atunci c[zur[cu to\ii]n genuche =i scoaser[ni=te rug[ciuni fierbin\i, de ar fi muiat inima nu =tiu c[rui duh r[u. Cea\a se risipi =i ei r[maser[teferi.

A doua sear[, c`nd erau la rug[ciune, tot pe acea vreme, unde se pomenir[ c[ se umple biserica de =oareci, de lilieci =i de bufni\e, =i ]ncepur[ a chi\[i, de colo p`n[colo prin biseric[, a se sui pe oameni =i a-i ciupi de pe unde apuca.

To\i se speriar[, p`n[ =i chiar mo= popa. Atunci b[iatul unchia=ului, cu cartea ]n m`n[, c[zu]n genunchi =i]ncepu a se ruga cu foc. A=a f[cur[=i unchia=ul =i mo= popa, =i to\i megia=ii care se aflau]n biseric[. +oarecii =i toate lighioanele acelea pierir[.

A treia sear[dac[se adunar[=i se puser[la rug[, se rugar[, se rugar[, p`n[ce c[tre miezul nop\ii odat[ ]ncepu a se cutremura biserica =i se auzir[ni=te pocnete =i tunete, bubuituri =i duduituri]ngrozitoare, ca de tunet. C[zur[=i de ast[dat[ ]n genunchi, se rugar[=i de ast[dat[cu toat[credin\a]n Dumnezeu. }ns[, ce s[vede\i d-voastr[? tocmai]n toiul rug[ciunei, unde se cobor] un c[lug[r din turnul bisericii, apuc[pe b[iatul unchia=ului de sub\iori,]l r[pe=te din mijlocul lor =i se]nal\[cu d`nsul]n sus. N-apucar[oamenii s[bage bine de seam[, =i pierir[din ochii lor ca o n[luc[. Ba c[o fi r[mas prin turn, ba c[o fi pe dup[biseric[, ba c[o fi pe colo, ba pe dincolo. A=i! El s-a dus cu c[lug[rul ce-l r[pise, =i dus a fost.

To\i r[maser[ca c[zu\i din cer de spaim[, dar unchia=ul =i baba, mai cu asupra. Dup[ce se mai ast`mp[rar[din spaim[, =i dup[ce biserica se lini=ti, oamenii ie=ir[=i se duse fiecare]ntr-ale sale.

Fiul unchia=ului, de=i r[pit de c[lug[r, dar[cartea din m`n[ n-o l[sa. Citea mereu =i ]n gura mare; iar[ c`nd fu de ajunse pe la mijlocul c[r\ii, c[lug[rul nu-l mai putea \ine. Vru s[-i smuceasc[cartea din m`n[; dar[ b[iatul o \inea v`rtos. Lupt`ndu-se cu b[iatul

prin v[zduh ca s[-i ia cartea, c[lug[rul]l sc[p[, =i fiul unchia=ului c[zu]ntr-o pr[pastie ad`nc[.

Dumnezeu =tie c`t a r[mas el acolo, p`n[s-a dezmeticit din ame\eala ce-i veni c[z`nd. C`nd se pomeni, el era tot cu cartea]n m`n[. Mul\umi Domnului c[ l-a scos din m`na duhurilor rele =i c[este viu; dar[alt necaz acum! nu =tia unde se afl[. Se scoal[el d-acolo, =i o porne=te la drum. +i aide, =i aide p`n[ ce d-abia ie=i din pr[pastie. Apoi o lu[ ]ntr-acolo unde mila Domnului l-o duce. +i apuc`nd spre soare-scap[t[, se duse, se duse, zi de var[p`n[-n sear[, f[r[ s[ dea de vrun sat =i f[r[ s[ vaz[ pui de om; =i mai merg`nd ce mai merse, dete de un copaci =i mase acolo. Nem`ncat =i neb[ut nu putea s[ doarm[. +i lupt`ndu-se cu foamea, cu setea =i cu nesomnul, se socotea unde s-ar duce, ca s[ias[la lume. A doua zi o apuc[iar[=i spre soare-scap[t[, dup[cum pl[nuia el, p`n[ ce dete peste ni=te gr[mezi de c[p[\`ni =i oase de oameni.

+i apuc`ndu-l ni=te r[cori reci de fric[, ]ncepu a citi pe c[rticica lui, =i ]nl[tur[ oarecum groaza ce sta gata s[-l cuprinz[. }=i lu[ deci inima ]n din\i =i porni ]nainte; de ce mergea mai nainte, d-aceea gr[mezile de oase de om se ]nmul\eau. El se f[cu c[ nu le bag[ de seam[, =i tot ]nainte mergea, p`n[ce ajunse la un ora= mare, din care numai d[r`m[turi r[m[sese. Prea pu\ine ziduri mai erau]n picioare. +i mai merse ce mai merse, =i dete de ni=te palaturi foarte frumoase.

Acolo dac[ajunse, b[tu]n poart[. El cuget[s[cear[ceva dem`ncare, c[ nu m`ncase nu =tiu de c`te zile, =i s[-l lase s[ m`ie acolo, c[era vreme de c`nd nu se odihnise ca lumea. Dar[nu-i r[spunse nimeni.

Mai b[tu o dat[. Dar ca s[r[spunz[cineva, ba.

}n sf`r=it, b[tu =i a treia oar[; dar[ni\el mai t[ricel. De ast[dat[se auzi un glas pi\ig[iat dinl[untru c[-l]ntreab[:

— Cine este?

El r[spunse c[este om ca to\i oamenii, =i cere s[-l g[zduiasc[.

Dac[ ]i deschise porti\a, ce crede\i c[mi-\i v[zu? O umbr[de

om, un b[tr`n cu barba p`n[la genunchi, slab =i pipirnicit =i coco=at, de parc[m`nca numai vinerea. El se cruci c`nd v[zu pe F[t-Frumos, =i-i spuse c[n-a v[zut om de c`nd era copilandru. Acest b[tr`n era portarul cur\ii, =i l[sat acolo s[p[zeasc[palatul p`n[s-o g[si cineva care s[desfac[f[cutul locului aceluia.

Dac[intr[F[t-Frumos]n[untru, b[tr`nul ]i puse o mas[ curat[, =i pe mas[ ni=te p`ine alb[ca z[pada =i ni=te legum[bun[de m`ncare,]ns[g[tit[f[r[multe me=te=uguri.

B[iatul]mbuca lupe=te, c[ci nici el nu mai =tia de c`nd nu m`ncase. Dup[ce m`nc[=i se s[tur[, se puse la vorb[cu unchia=ul.

— Bine, t[tu\ule, ca ce s[fie asta, de n-am]nt`lnit eu, cale de at`tea zile de c`nd viu, nici un sufle\el de om p-aici pe la voi, f[r[numai gr[mezi, gr[mezi de oase de oameni, risipite colea =i colea? +-apoi =i aici la palaturile acestea, numai pe tine te g[sesc cu sufletul]n oase,]ncolo parc[ar fi]n]mp[r[\ia mor\ii?

— Ei, t[ti=orule, povestea]mp[r[\iei acesteia este mare. Eu \i-oi spune o c`tinic[din ea. S[vezi dumneata, nepo\elu mo=ului, aceast[ ]mp[r[\ie a fost =i ea odat[mare =i puternic[. }mp[ratul =i]mp[r[teasa locului n-aveau copii. Ei,]n loc s[se roage lui Dumnezeu ca s[le dea un mo=tenitor, se apucar[s[umble cu farmece. Umblar[ei ce umblar[, =i dete peste un fermec[tor me=ter.

Acesta nu =tiu ce f[cu, nu =tiu ce drese, c[numai iat[c[ ]mp[r[teasa r[m`ne grea, =i dup[ nou[ luni n[scu o fat[ mai frumoas[ dec`t nu =tiu care z`n[ din cer. Ea tr[ie=te =i acum. Este at`t de frumoas[,]nc`t s-o vezi =i s[n-o ui\i]n toat[via\a ta.

La trei zile c`nd venir[ ursitoarele, o ursir[ ca ea s[ nu se poat[ m[rita p`n[ce nu se va g[si cineva care s[petreac[o noapte]n c[mara ei =i s[scape teaf[r. Pas[mite Dumnezeu pedepsea pe copil pentru p[catul p[rin\ilor. Nu numai at`t, dar[ ursitoarele ]ntinse pedeapsa aceasta =i asupra ]mp[r[\iei. Ele zise c[ din ziua c`nd va veni cel dint`i pe\itor =i nu va izbuti s[ scape, toate ora=ele =i toate satele s[ se d[r`me precum le-ai v[zut =i tu, =i to\i oamenii s[putrezeasc[, s[le r[m`ie numai oasele. Aceasta ca s[ ]ngrozeasc[

pe juni, ca s[nu vie]n pe\it. Vezi d-ta, =i fermec[torul acela care a f[cut pe]mp[r[teas[s[nasc[, fu pedepsit, c[ci umbra lui este care vine noaptea de munce=te =i chinuie=te pe bie\ii tineri care se]ncumet a r[m`nea]n c[mara domni\ei.

Mul\i tineri s-au]ncumes p`n[acum a face cercare =i to\i au pierit.

Auzind unele ca acestea F[t-Frumos, zise portarului c[ar dori s[vaz[=i el pe fata de]mp[rat.

— Fugi d-acolo, t[ti=orule, nu-\i mai b[ga sufletul]n p[cat. F[-\i cruce =i te dep[rteaz[de locurile acestea, ca s[nu-\i pierzi via\a. P[cat de tinere\ile tale.

“Fie!]=i zise b[iatul, g`ndindu-se la cele ce p[\ise p`n[acum, tot n-am eu la ce mai tr[i singur prin pustiet[\ile acestea”, =i st[rui ca s[-l duc[ ]n c[mara domni\ei.

Portarul, dac[v[zu c[nu este chip s[-l opreasc[de a merge,]l duse la fata]mp[ratului. Ei, cum se v[zur[, se =i pl[cur[. Se vede c[ei erau f[cu\i unul pentru altul. +i de unde s[nu fie a=a!

Biat[fata]mp[ratului ar fi dorit s[r[m`ie]n noaptea aceea b[iatul]n c[mara ei; dar[ ]i era mil[de tinere\ile lui, cum de s[se pr[p[deasc[o a=a bun[tate de june.

+i]mpreun[cu portarul mai cerc[ ]nc[o dat[s[-l fac[a nu r[m`nea. Dar[ fu peste poate; c[ci F[t-Frumos era de aceia care, c`nd]=i pune]n g`nd s[fac[ceva, nici dracul nu i-o scoate din cap.

+i a=a, cum veni seara, el se duse cu c[rticica lui]n m`n[ =i st[tu ]n priveghere. Ce f[cu el ce nu f[cu, c[ v[zu albul zilei. A doua zi ]l g[sir[ tot cu cartea ]n m`n[, =i searb[d, =i galben ca turta de cear[, de pare c[muncise cine =tie la ce lucruri grele, =i cine =tie c`te nop\i nem`ncat =i neb[ut.

Se de=tept[=i fata de unde dormea ea, =i cum]l v[zu]n carne =i]n oase,]i zise:

— Tu s[fii so\ul meu.

Atunci o dat[, ca din senin,]ncepur[a]nvia oamenii de prin ora=e =i de prin sate, slugile de prin curte, =i toate c`te erau cu

suflet,]n ziua c`nd veni cel dint`i pe\itor,]ncepu s[mi=te =i s[se scoale ca dintr-un somn ad`nc. Oamenii ]ncepur[ la lucrul lor, o=tirea a da ]n t`mpine =i]n surle, =i a veni la curtea]mp[r[teasc[s[se]nchine cu slujba. De unde p`n[ aci era t[cere, moarte, acum te asurzeau strig[tele =i zgomotul ce f[cea mul\imea de oameni =i de arga\i, merg`nd fiecare la lucrul s[u.

Portarul se buim[cise la cele ce vedea. Nu =tia]ncotro s[-=i]ntoarc[privirea =i la ce s[se uite mai]nt`i.

F[t-Frumos =i cu domni\a ie=ir[=i se ar[tar[la lume. Mul\imea striga de bucurie de se auzea]n cer strig[tul lor, =i din fiecare gur[ie=ea vorbele: “S[ne tr[iasc[ ]mp[ratul =i]mp[r[teasa noastr[!”

F[t-Frumos, dac[se cunun[cu fata, se a=ez[ ]n scaunul]mp[r[\iei =i-=i tocmi o=tile, boierimea =i prostimea cum =tia el]n legea lui. To\i r[maser[mul\umi\i de tocmelele lui.

+i petrecur[ce petrecur[cu fericire]n c[s[toria lor; c`nd, ]ntr-una din zile, ]=i aduse aminte de tat[l s[u =i de mum[-sa =i se ]ntrist[ c[ nu =tia nimic de c[p[t`iul lor.

}mp[r[teasa b[g[de seam[ ]ntristarea lui =i, ca unul ce-i era drag foarte, nu voia, vezi, s[-l vad[nici o clip[de ochi m[car f[r[chef. Prinse a-l]ntreba. Iar[dac[ ]i spuse, ea]l]ndemn[s[se duc[s[-=i aduc[p[rin\ii, =i s[tr[iasc[cu to\ii launloc ca]n s`nul m[-sii.

F[t-Frumos asta =i voia. +i totu=i nu se]ndura s[-=i lase so\ia singur[. +tia el, biet, ce va s[zic[singur[tatea. Dar[ ]nte\indu-l =i]ncing`ndu-l dorul de p[rin\i, hot[r] s[se duc[.

}nainte]ns[de a pleca,]mp[r[teasa, so\ia lui,]i dete un inel, ce zicea c[ ]l are de la mo=i, de la str[mo=i, =i]i spuse c[are puterea, c`nd ]l scoate din deget, se uit[ la d`nsul =i dore=te, s[se fac[un palat cum seam[n pe lume s[nu aib[. }i dete =i pe vizitiul cur\ii, om vechi, credincios =i iute la slujb[, care s[nu se dezlipeasc[de st[p`nul s[u, nici c`t ai da]n amnar.

A=a c[puit =i preg[tit de drum, plec[c[tre satul unde tr[iau p[rin\ii lui, dup[ce-=i lu[ziua bun[de la]mp[r[teasa, de la boieri

=i de la osta=i. Drumul]i era s[treac[pe la]mp[r[\ia lui Sefer]mp[rat, pe la \ara z`nelor =i Dumnezeu mai =tie pe unde.

Trei ani =i trei luni =i trei zile \inu c[l[toria p`n[ s[ ajung[ la satul p[rin\ilor lui. +i trec`nd pe la]mp[r[\ia lui Sefer]mp[rat, l-au]nt`mpinat dreg[torii cur\ii =i l-au petrecut cu dragoste. +i trec`nd =i pe la \ara z`nelor, acestea se]ntreceau care de care s[-i arate mai mult[cinste =i s[-l petreac[.

Dac[ajunse la satul p[rin\ilor s[i, trase butca dinaintea bordeiului. Tat[-s[u =i m[-sa nu-l cunoscur[. El dac[v[zu a=a, ceru s[-l g[zduiasc[. B[tr`nii primir[, =i-=i cerur[ iert[ciune c[ nu pot s[-i dea mai mult dec`t ceea ce au, adic[bordeiul lor. El se]nvoi =i mase acolo. Peste noapte se scoal[, iese afar[bini=or =i, uit`ndu-se la inel,]i ar[t[c[dore=te s[se fac[un palat]nfrico=at]n locul bordeiului aceluia.

N-apuc[s[ispr[veasc[bine de g`ndit, =i mi se ridic[, neiculi\[, ni=te palaturi m[re\e, ]mpodobite cu de toate frumuse\ile, cu gr[dini falnice, cu izvoare limpezi, de s[ te tot fi uitat la d`nsele =i s[nu te saturi. Dar[ ]nc[mite pe din[untru? Aci e aci. C[m[rile, lavi\ile, a=ternuturile, numai scumpeturi.

C`nd se de=teptar[a doua zi unchia=ul =i cu baba =i se v[zur[muia\i numai]n aur, se speriar[. Se frecau la ochi =i se uitau]n toate p[r\ile, =i nu le venea a crede ochilor lor. Li se p[rea c[viseaz[.

Atunci intr[F[t-Frumos la d`n=ii,]i scoase din uimirea]n care c[zuser[=i se descoperi, spuindu-le c[el este fiul lor cel r[pit, =i c[a ajuns]mp[rat.

C`nd auzir[ de unele ca acestea, unchia=ul =i baba murir[ =i ]nviar[ de bucurie. Apoi ]l luar[ =i ]l pupar[ =i pe o parte =i pe alta: iar[ el le s[rut[ m`inile.

}ndat[se f[cu zvon]n sat c[unchia=ul =i baba se procopsir[f[r[=tirea lui Dumnezeu, =i alerga lumea dup[lume ca s[vaz[cu ochii lor minunea.

Ajung`nd =i la urechile st[p`nului mo=iei acest zvon, se duse =i el de v[zu palaturile =i r[mase cu ochii zg`i\i. Acest om era pizm[tare\ =i z[ca= la inim[. Nu voia, vezi, nici]n ruptul capului, s[-l]ntreac[al\ii, nici]n bog[\ie, nici]n procopseal[.

Se duse, deci, acolo, s[se]ncredin\eze prin sine]nsu=i de aceast[minune, =i dac[v[zu pe F[t-Frumos, ar fi poftit dumnealui s[-l ginereasc[, fiindc[avea trei fete.

Pofti pe F[t-Frumos, ca s[vie =i el pe la d`nsul p-acas[, ca s[ lege prietenie. F[t-Frumos, cu inima curat[ =i f[r[ nici o vinov[\ie ]ntr-]nsul, se duse, de! de datorie. Acolo, dac[ ]l v[zur[, st[p`nul mo=iei aduse vorba de c[s[torie =i-i spuse c[ar fi bun bucuros s[-i dea pe oricine va voi el s[ia din fetele lui.

F[t-Frumos le spuse curat c[el este]nsurat, =i c[are de g`nd s[se]ntoarc[la nevast[peste pu\in. Ba]nc[le spuse =i cu ce putere f[cuse palaturile alea frumoase, dac[ ]l]ntrebar[.

Pizm[tare\ul de st[p`n al mo=iei pl[nui atunci cu fetele sale, cum s[ fac[ s[ fure inelul din degetul lui F[t-Frumos. Pentru aceasta, nu trecu multe zile, =i poftir[ pe F[t-Frumos la mas[ la d`n=ii ca s[se chefuiasc[=i s[petreac[ ]mpreun[, c[ci, ziceau ei, mai avea-vor zile s[se mai vaz[au ba?

F[t-Frumos, f[r[s[-i plesneasc[prin cap ce pl[nuiser[ei, se duse. Dup[ce se chefuir[m`nc`nd =i b`nd c`t le cerur[inima, c`nd fur[ s[ se scoale de la mas[, z[ca=ul de proprietar ceru s[ le mai dea c`te un pahar s[bea, la botu calului, cum se zice. }n paharul ce dete lui F[t-Frumos, amestec[, f[r[s[=tie el, ni=te buruieni adormitoare.

Cum b[u,]l =i fur[Aghiu\[. C[zu]ntr-o amor\eal[sor[cu moartea. Capul]i b[n[n[ia]ntr-o parte =i]ntr-alta, de parc[ ]=i rupsese junghetura. }l luar[, deci, bini=or,]l puser[ ]ntr-un pat, =i acolo r[mase p`n[ a doua zi. Pe c`nd dormea el dus,]i scoaser[inelul din deget =i]l ascunser[.

A doua zi dac[se de=tept[F[t-Frumos,]i fu ru=ine de ceea ce f[cuse. El se c[ia =i se c[ina cum de s[fac[el fapte de care nu mai

f[cuse]n via\a lui, s[-=i bea adec[=i sim\irile. El socotea, vezi, c[a b[ut ca un nemernic, =i d-aia se]mb[tase a=a.

Cum se de=tept[, se =i duse acas[, f[r[s[bage de seam[c[ ]i lipse=te inelul din deget. Acas[dac[ajunse, ia palatul de unde nu e. Pierise ca =i c`nd n-ar fi mai fost, iar]n locul lui g[si iar[=i bordeiul p[rin\ilor lui. Se mai c[i el o toan[de neghiobia ce f[cuse, dar acuma prinde orbul, scoate-i ochii, povestea [luia.

Se hot[r] dar[s[se]ntoarc[la]mp[r[\ia lui, s[nu se mai]nt`lneasc[ cu ni=te asemenea oameni r[i la suflet. El zise =i p[rin\ilor lui s[ mearg[ cu d`nsul, s[tr[iasc[ca]n rai. Dar[ei se mul\umir[a le r[m`nea oasele]n s[tuceanul]n care se n[scuser[, =i poftir[fiului lor o via\[lin[=i f[r[de sup[r[ri diavole=ti.

Bietul F[t-Frumos, trist c[-=i pierduse inelul, trist c[p[rin\ii s[i nu voiesc a merge s[tr[iasc[cu d`nsul, sta cu capul rezemat pe m`n[=i se g`ndea cum s[ fac[ ca toate s[-i ias[ ]nde bine. C`nd, deodat[, se]nf[\i=eaz[ ]nainte-i vizitiul ce-i dase]mp[r[teasa.

— Ce ai, st[p`ne, de e=ti a=a trist, f[r[ s[ te m`ng`i? Au doar[primit-ai niscaiva =tiri rele de la]mp[r[\ie?

— Ba =tiri rele de la]mp[r[\ie n-am primit, dragul meu. Dar[iac[, iac[, iac[ce mi s-a]nt`mplat.

+i-i spuse tot, din fir p`n[-n a\[.

— Ia las[, st[p`ne, nu te mai m`hni a=a pentru at`ta lucru de nimic.

— Ce stai tu de vorbe=ti, omule? Apoi de nimic lucru iei tu c[am pierdut inelul, a=a scul[rar[? =i de pu\in lucru socote=ti tu c[este a m[desp[r\i de p[rin\i f[r[s[mai n[d[jduiesc a-i vedea?

— Ba nu, st[p`ne; dar[ ia s[ ne ]n\elegem la cuvinte. P[rin\ii ]mp[r[\iei tale, dac[ nu vor s[ vie s[ tr[iasc[ pe l`ng[d-ta, po\i s[-i faci s[tr[iasc[bine =i aci, l[s`ndu-le o sumuli\[ bunicic[ de bani, de care ai, mul\umit[ Domnului, destui. C`t pentru inel, apoi]mp[r[teasa, doamna noastr[, a avut de grije =i pentru aceasta. La plecare, ea mi-a dat acest inel, cu porunc[stra=nic[

ca s[\i-l dau numai atunci c`nd voi vedea c[ m`hnirea umbl[s[te biruie. +i tocmai acum mi se pare c[e timpul. Poftim!

+i]ndat[sco\`nd din s`n un inel, ca =i cel[lalt de frumos, i-l dete, mai ad[og`nd a zice c[ inelul acesta are darul, ca, uit`ndu-te la el =i dorind,]ndat[se va]nf[\i=a]naintea dumitale doi arapi, care vor face orice le vei porunci.

Tocmai atunci trecea p-acolo =i st[p`nul mo=iei, cel cu pricina, ]ntr-o c[ru\[ cu patru telegari, merg`nd]n treaba lui.

F[t-Frumos, cum lu[inelul]n m`n[, se uit[la el, =i pofti s[ias[cei doi arapi. }ndat[se pomeni cu doi arapi negri ca fundul ceaunului, c[stau dinaintea lui, ageri =i sprinteni ca ni=te pardo=i.

— Ce porunce=ti, st[p`ne? ziser[ei.

— S[-mi lua\i pe chir [la care trece]n c[ru\[=i s[nu-l sl[bi\i p`n[nu va scoate inelul ce mi-a tras din deget mi=ele=te.

Vezi c[el pricepuse c[be\ia aia d-atuncea nu fusese lucru curat; dar n-avusese ce-=i face capului, d-aia =i t[cuse din gur[.

Unde mi se repezir[, neiculene, [i arapi, ca ni=te zmei =i ca ni=te lei paralei, de nu-i puteai ajunge cu pra=tia! }ntr-o clip[fur[acolo, =i unul apuc[caii de d`rlogi =i mi \i-i opri ca pe ei, =i altul apuc[ pe pizm[tare\ul de st[p`n al mo=iei de piept, =i c`t te-ai =terge la ochi, fu =i dat jos; =i unde mi \i-l ]ncepur[ a-l r[suci =i a-l buchisi ]nfundat, de-\i era mai mare mila de d`nsul.

Dac[ ]i cerur[arapii inelul, el t[g[duia ca un nemernic. Se pusese diavolul c[lare pe inima lui =i nu-l l[sa nicidecum s[scoa\[inelul la iveal[. Dar[ce crede\i c[arapii mi-l l[sar[numai a=a, cu una, dou[? Nici s[v[g`ndi\i.

}l luar[din nou la t[rb[ceal[. Umbla prin m`inile lor, de la unul la altul, ca o minge. }l mai f[\uir[, ]l mai trudir[, ]l luar[ din nou la rapanghele, =i-l mai dar[ c[\eaua, de credeai c[ se pierde prin m`inile lor, =i, ca s[spuie, nicic`t.

Dac[v[zur[arapii a=a, c[se]nc`inase =i nu vrea s[ dea inelul, ]l puser[ jos, unul ]l \inea =i altul scoase un cu\it de la br`u,]l dete pe masat =i se f[cea c[vrea s[-l jupoaie de viu.

V[zu [la c[nu e glum[, c[-i sta via\a numai]ntr-un fir de a\[, =i ca s[scape de moarte, spuse c[la el este inelul, =i-l scoase de-l dete arapilor. Ar fi voit oamenii lui, vizitiul =i argatul, s[sar[s[-=i scape st[p`nul din m`na arapilor. Dar cine se putea apropia de d`n=ii? Numai c`te un br`nci le da ace=tia, =i se duceau peste cap, de se sculau schilozi.

F[t-Frumos privea =i cre=tea carnea pe el de mul\umire, c`nd vedea c[freac[ridichea becisnicului de z[ca=, dup[cum i se cuvenea.

Primindu-=i inelul F[t-Frumos,]l b[g[ ]n deget l`ng[ cellalt, =i se hot[r] a se ]ntoarce ]napoi la ]mp[r[\ia sa. Dete p[rin\ilor lui vro trei pungi de galbeni, fiindc[ nu voir[ a merge cu d`nsul, se g[ti de drum, se urc[ ]n butc[=i porni.

Dar[c`nd se desp[r\ir[? Pl`ngeau =i lemnele =i pietrele de jalea unchia=ului =i a babei. Vezi c[pricepuser[ei c[n-are s[se mai vaz[. Poate c[ ]n cer, dar aci pe p[m`nt, de leac!

+i se duse, =i se duse F[t-Frumos cale lung[dep[rtat[, care de aci]nainte se g[te=te, basmu mai frumos gr[ie=te, se duse p`n[ ajunse la o poian[ frumoas[, de marginea c[reia curgea un r`ule\. Aci]=i c[ut[el loc de popas. Fie, c[-l =i g[sise, c[ci era o frumuse\e de nu te]ndurai s[te dep[rtezi de d`nsa.

Licheaua de st[p`n al mo=iei, nici una nici alta, voia cu dinadinsul s[ aib[ pentru d`nsul inelul lui F[t-Frumos =i mai multe nu. Se lu[dup[d`nsul, =i cugeta c[, mai cu marghiolii, mai cu =oalda, mai cu pref[c[torii, s[ ]n=ele pe F[t-Frumos =i s[-i dea pui de giol la inel.

Dac[v[zu pe F[t-Frumos c[vrea s[poposeasc[, se opri =l el mai c`t colea, dup[ un m[r[cini=, =i a=tept[ p`n[s[adoarm[.

F[t-Frumos nici c[se g`ndea la ni=te astfel de mi=elii, el ]ntinse pe paji=te ni=te scoar\e scumpe ce le avea, se a=ez[ pe d`nsele, m`nc[=i se culc[. Vizitiul lui cel credincios st[tu de paz[o bun[bucat[de timp, =i dac[v[zu c[nici apele nu se mai mi=c[, =i fiind =i ajuns de osteneala drumului, puse =i el capul jos =i-l fur[somnul.

C`nd v[zu c[ am`ndoi dorm du=i, [la ie=i din cr`ng bini=or =i p`=, p`=, ca o m`\[c`nd p`nde=te la =oareci, se apropie]nceti=or de F[t-Frumos,]i trage inelele din deget =i p-aci \i-e drumul.

Iar[dac[se scul[F[t-Frumos =i v[zu c[-i lipsesc inelele, crezu c[vizitiul i le-o fi luat, ca s[le puie bine, de team[ca s[nu le piarz[dormind =i-l]ntreb[. Vizitiul r[spunse c[Doamne fere=te! nu i le-a luat el. Acum]n\elese c[vreun fur i le-a =ters =i se]ntrist[, nevoie mare.

A=a sup[rat, porunci de]nh[m[caii la butc[=i porni. El nu =tia ca cine s[i le fi luat, =i n-avea pe cine apuca de ele. +i merg`nd el a=a =i ciud`ndu-se =i fr[m`nt`ndu-se de m`hnire, se g`ndea ca ce s[r[spunz[el]mp[r[tesei, c`nd l-o]ntreba de inele. Nu-i venea lui, vezi, odat[cu capul, s[-l creaz[ne=tine c[este neharnic, mototol =i adormit.

Tocmai pe c`nd p[rerea de r[u ]l ajunsese =i mai =i dec`t p`n[ aci, erau trec`nd printr-o p[dure mare =i deas[. Dodat[auzi ni=te balauri de l[utari tr[g`nd din viori, de g`ndeai c[m[n`nc[ foc, =i din ce ]n ce se apropiau. Nu trecu mult =i iat[ c[ l[utarii trecur[ pe l`ng[butca lui F[t-Frumos, tot c`nt`nd, =i-i deter[bun[-ziua.

F[t-Frumos le mul\umi =i prinse a-i]ntreba:

— Dar[de unde veni\i, bre, oameni buni, =i unde v[duce\i?

L[utarii r[spunser[:

— Ne ducem s[c`nt[m la nunta]mp[r[tesei tale.

— Cum s[c`nta\i la nunta]mp[r[tesei mele?]ntreb[F[t-Frumos, c[ruia]i s[ri inima de fric[.

— Apoi, s[vezi dumneata. Un]mp[rat din vecin[tate v[z`nd c[ este at`ta diastim[de vreme de c`nd ai plecat =i nu te-ai mai]ntors, s-a sculat, cu oaste asupra]mp[r[\iei tale, ca s[sileasc[pe]mp[r[teasa a lua de so\ pe fiul s[u. }mp[r[teasa s-a]mpotrivit foarte, =i de dou[ori s-au lovit ostile =i de dou[ori acel]mp[rat a fost biruitor. }n cele din urm[, nici]mp[r[teasa nu mai tr[gea n[dejde c-o s[te]ntorci. +i de mil[ca s[nu se mai pr[p[deasc[ora=ele =i satele, =i at`ta sumedenie de oaste, s-a ]nduplecat a asculta cererea ]mp[ratului, =i m`ine le este nunta.

— Cum se poate una ca asta?

— Iaca, se poate =i se prea poate. Dar[fiindc[te]ntorci, =i dac[voie=ti s[ajungi]naintea nun\ii, las[-\i butca s[vie pe urm[=i tu aide\i cu noi.

F[t-Frumos n-a=tept[s[-i mai zic[ ]nc[o dat[. Se dete bini=or jos din butc[, =i porni cu l[utarii la drum. Unul din l[utari]l lu[ ]n c`rc[, =i c`nd]=i f[cu v`nt, se arunc[ drept ]n slava cerului, =i mergea ca v`rtejul. Ar fi voit el s[mearg[ca g`ndul, dar[ ]i fu team[s[nu plesneasc[fierea]n F[t-Frumos.

O dat[ ]ncepu F[t-Frumos s[strige:

— St[i, m[, s[-mi iau c[ciula, c[mi-a c[zut din cap.

— Ce stai dumneata de vorbe=ti? Las-o]ncolo, la nevoile, c[ciula, c[ea acum o fi cale de =ase luni de departe, s[mergi cu piciorul p`n[acolo, unde a c[zut ea.

+i mai merse ce mai merse =i se cobor`r[la scara palatului]mp[r[\iei sale.

Aci dac[ajunse,]mp[r[teasa =i to\i boierii =i toat[oastea ie=ir[ ]ntru]nt`mpinarea lui. Dup[ce-=i dar[bun-g[sit =i bun-venit,]i povestir[cum]mp[ratul vecin s-a sculat cu r[zboi asupra lor, cum oastea lui a spart oastea]mp[r[\iei lui de dou[ori, =i cum se g[tesc pentru a treia lovire.

Apoi]mp[r[teasa]i spuse c[ea a f[cut acele me=te=uguri cu l[utarii, ca s[-l aduc[mai cur`nd, c[=tie cum a pierdut inelele =i ce-a p[\it.

Pe c`nd vorbeau]nc[, iac[un curier c[se]nf[\i=eaz[ ]naintea lor =i d[ ]mp[r[tesei inelele cu pricina =i]mp[ratului c[ciula ce-i c[zuse din cap.

Ea]i spuse c[doi din acei l[utari ce a v[zut el]n p[dure a avut porunca: unul s[-l aduc[pe d`nsul, =i altul inelele.

}mp[ratul se veseli o toan[; dar[era sup[rat foarte cum de s[ ]ndr[zneasc[vecinul lor]mp[rat s[se scoale cu r[zboi asupra]mp[r[tesei sale.

+i auzind gloatele de venirea lui F[t-Frumos, veneau droaie s[

se scrie la oaste. Se scular[, deci, cu mic cu mare, =i f[cu oaste ca frunza =i ca iarba. F[t-Frumos le tocmi =i le]nv[\[cum s[mearg[la r[zboi. +i-l ascultau gloatele, c[-l iubeau nevoie mare. D-apoi boierii? Nu se l[sau nici ei mai prejos. Vezi c[=i el era drept,]ndur[tor =i viteaz.

Pornind la r[zboi cu o sil[a=a de mare =i de grozav[sparse]mp[r[\ia vecinului lor cutez[tor. Prinse]n r[zboi =i pe acel]mp[rat vr[jma=,]mpreun[cu fiul s[u, =i]i aduse de-i t[iar[dinaintea]mp[r[tesei.

Apoi]ntinz`nd cuprinsul s[u =i asupra acelei]mp[r[\ii =i mai puind la cale toate cum s[ajung[supu=ii s[i s[fie ferici\i, se puse pe trai, =i tr[ir[veac de om nesup[ra\i de nimeni. Iar[eu]nc[lecai p-o =ea etc.

CUPRINS

VOINICUL CEL F{R{ DE TAT{

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost un]mp[rat =-o]mp[r[teas[. Ei aveau numai o fat[=i o p[zea ca lumina ochilor lor. Ea n-avea voie s[ias[nici p`n[ ]n gr[din[ f[r[ d[dac[ ei. Aceasta o \inea de aproape =i n-o sc[pa din vedere nici c`t ai da]n cremene. Fata, tot =ez`nd la fereastr[, vedea pe un june fluier[-v`nt umbl`nd de colo p`n[colo. }ntr-o zi uit`ndu-se la el, o v[zu =i el =i, \intind ochii ]n ochii ei, ea sim\i un fior, apoi ca o sc`nteie de foc o arse ceva la inim[. Se trase fata de la fereastr[=i spuse d[dac[-sei ce i se]nt`mpl[. Atunci d[dac[ei]i zise:

— Ci ia fugi =i d-ta de la fereastr[! Ce tot te zg`ie=ti =i te ui\i la to\i d-alde taie c`inilor frunz[.

Nu trecu mult =i fata]ncepu a nu se sim\i bine. Pas[mite luase]n p`ntece, f[r[ =tirea lui Dumnezeu. Spuse d[dac[-sei. Aceasta se da de ceasul mor\ii de ciud[, cum de s[ se ]nt`mple una ca asta,

f[r[s[=tie fata de b[rbat. Frica ce le cuprinsese pe am`ndou[era de nepovestit.

— Ca ce o s[zic[tat[-t[u acum c`nd va afla, se v[ieta d[dac[, ce o s[-i r[spunz eu, c`nd m[va]ntreba?

— Cum o s[m[ ]nf[\i=ez eu acum]naintea tat[-meu cu bor\ul la gur[, zise =i fata, c`nd numai unul Dumnezeu =tie c`t sunt de nevinovat[?

+i]n adev[r c[tat[-s[u era un om aspru. Nu le-ar fi iertat o dat[cu capul.

Se duser[, deci, =i povesti]mp[r[tesei toat[ ]nt`mplarea, =i se rugar[ de d`nsa, ca s[intre ea la]mp[ratul cu mijlocire de iertare.

C`nd auzi ]mp[r[teasa de cele ce se ]nt`mplase, se lu[cu m`inile de p[r. Ea zicea c[ este peste poate ca s[ r[m`ie cineva]ns[rcinat[din vedere. Vezi c[ea =tia cum merg lucrurile]n lume. +i la o minune ca aceasta nici c[se a=tepta.

Lucrurile nu puteau r[m`ne mult timp acoperite. }mp[r[teasa, de sil[, de mil[, fu nevoit[a spune]mp[ratului toat[=iritenia.

C`nd auzi ]mp[ratul de aste n[paste, se f[cu foc de m`nie. R[cnea ca un leu:

— Cine s[fie acel neomenit carele mi-a necinstit perii cei albi ai b[tr`ne\elor mele? Cu moarte s[ se omoare. }n furci s[-l at`rne. Praf =i pulbere s[se aleag[de capul lui!

}mp[r[teasa]l lu[cu bini=orul =i-l mai domoli olecu\[.

Vezi c[el nu punea crez[m`nt pe spusele fiicei sale =i ale d[dacei. El =tia c[ astfel de ]nt`mplare nu se mai auzise. Dup[ce dojeni cu dojan[ ]mp[r[teasc[pe d[dac[, oropsi pe fie-sa cu urgie. Porunci de f[cu o cor[bioar[, puse pe fat[ ]ntr-]nsa, =i l`ng[ ea cinci p`ini =i un urciora= cu ap[, =i]i dete drumul pe g`rl[spre a se duce unde mila Domnului o va scoate.

Merg`nd cor[bioara pe ap[, ea se ruga lui Dumnezeu cu zdrobire de r[runchi ca s[o scoat[la liman bun, ca unul ce cunoa=te nevinov[\ia ei, =i ca pe una ce nu se =tia la sufletul ei cu nici o prihan[.

C`teva zile se b[l[b[ni ea a=a cu valurile apelor. }n ziua a treia ]i veni ceasul na=terii, =i f[cu un dolofan de copil ca un ]ngera=. Biata femeie! c[ci n-avu ei nici un ajutor omenesc ]n ziua necazului, dec`t suferin\ele ei, =i alin[tor pe Dumnezeu! se m`ng`ia oarecum]n sufletul ei c[se =tia nep`ng[rit[.

+i vr`nd Dumnezeu cu d`nsa, cor[bioara,]ntr-una din nop\i, se opri. Ea sim\i c[corabia nu mai merge; sta pe loc. P`n[ la ziu[, ]i tic`i inima de fric[, ne=tiind pe ce \[rmuri se va fi oprit. C`nd se lumin[, v[zu c[cor[bioara poposise de marginea unei p[duri. Ie=ind la uscat cu copila=ul]n bra\e, r[t[ci]ncoa =i-ncolo prin p[dure. Apoi se a=ez[ ]n scorbura unui copaci mare =i gros ca butia. Acolo stete ea mai mul\i ani, hr[nindu-se cu ierburi =i r[d[cini, ori cu roadele unor copaci. Ea]=i cre=tea copila=ul cu drag.

Ea f[cu din ramurile unui copaci un leag[n]n care]=i punea copilul ziua; iar[noaptea nu-l dep[rta de la s`nul ei, =i, pentru sc[ld[toare, se ducea la vadul de la albia unui p`r`ia= ce curgea p-aproape d-acolo. Acoper[m`nt le era cerul cu stelele; tovar[= de juc[rii copilului]i era florile c`mpului, paserile cerului, flutureii =i g`ng[niile.

Dup[ce se f[cu mai m[ricel, m[-sa]l]nv[\[la v`nat =i-i spunea cu lacr[mile ]n ochi cum a fost ea crescut[ =i cum este nevoit[ s[-l creasc[ pe d`nsul. Iar[el asculta =i b[ga la cap toate cele ce]i spunea m[-sa.

Mai m[rindu-se el oleac[,]ncepu a c[ta v`nat mai pe departe de locuin\a lor. Iar[ ]ntr-una din zile z[ri un palat ]n dep[rtare. El ]=i aduse aminte de cele ce ]i spusese m[-sa despre palaturile tat[-s[u =i i se p[ru c[ se cam aseam[n[. Dete fuga =i spune m[-sii ceea ce descoperise. A doua zi plec[ cu m[-sa de m`n[=i, ajung`nd la aceste palaturi, mum[-sa]i spuse c[acelea nu sunt ale tat[lui ei; dar[c[tot cam a=a sunt =i ale]mp[ra\ilor din lume.

Mai trecu ce mai trecu =i mai m[rindu-se =i d`nsul, ]ntr-una din zile, duc`ndu-se iar[=i la v`nat, cum, cum, el se pomeni iar[=i

dinaintea acelui palat; cu toroipanul la spinare, el]=i lu[inima]n din\i =i intr[ ]n curte. Pas[mite palatul acela era al unor zmei. Fl[c[iandrul nostru cel viteaz, carele nu =tia ce este frica, intr[=i]n palat. P-aci, p-aci era s[-=i ias[din min\i de mirare =i s[-=i piarz[cump[tul d`nd de at`tea lucruri, ce nu mai v[zuse el]n via\a lui. C`nd, ce s[ vezi d-ta? odat[ ]i ie=i ]nainte trei zmei. Ace=tia erau st[p`nii palatului. +i unde se repezir[la d`nsul de pare c[s[-l ia]n unghii, =i cu grai r[stit, dojenindu-l,]i ziser[:

— Cum de ai cutezat spurcatule, s[ne calci casa?

Voinicul nu zise nici c`rc! ci, aduc`nd toroipanul, mai iute dec`t fulgerul p[li pe unul la dreapta, pe altul la st`nga, de nu =tiur[de unde le veni tr[snetul, =i]i culc[la p[m`nt. +i nici c[se mai mi=car[din loc, fiindc[ ]i lovise cu n[dejde.

Al treilea zmeu, v[z`nd cum merge treaba, pieri dinaintea lui ca o n[luc[, =i se duse de se ascunse ]n pivni\[. V[zu el c[ nu poate da piept cu un asemenea viteaz, =i se hot[r] a-i purta s`mbetele.

Voinicul de rom`na=, ]n d`rdora luptei nu b[g[de seam[ce se f[cu al treilea zmeu. A=tept[ce a=tept[=i dac[v[zu c[nu mai vine nimeni, el se]ntoarse, lu[pe mum[-sa, o duse]n acele palaturi =i se a=ez[acolo.

Umbl`nd din c[mar[ ]n c[mar[, dete peste armele zmeilor =i se minun[. M[-sa ]i spuse c[ v[zuse ]n casa tat[lui s[u asemenea arme, =i ]i ar[t[ cum se ]ntrebuin\eaz[. }i prinse bine, c[ci v[zu c[ ]i merge mai lesne la v`nat. Acum]ncepu a s[geta la c[prioare =i la ciute, c[ci p`n[ acum v`na numai p[s[rele cu la\ul, =i]i era cu greu.

Ajunsese ca el s[fie tare =i mare]n p[dure. Nu era cine s[-i stea]mpotriv[. De multe ori nu venea cu zilele p-acas[.

}ntr-una din zile, zmeul ie=i din pivni\[=i veni milogindu-se la muma voinicului ca s[-=i fac[poman[cu el s[-l primeasc[la curtea ei, c[ci zicea el c[pribege=te nu =tiu de c`t timp orbec[ind

prin acel bunget de p[dure. Spuse c[este un nenorocit carele se r[t[cise, umbl`nd dup[ v`nat, =i da laud[Domnului c[l-a]nvrednicit a mai da peste fiin\e de oameni.

Ea, biet, care =tia ce este necazul =i lipsa,]=i plec[urechea la rug[ciunile cele viclene ale zmeului =i, f[c`ndu-i-se mil[ de nenorocirile lui, ]i f[g[dui c[ va vorbi fiului ei de d`nsul.

Cum veni fiul s[u de unde era dus, ea]i spuse toat[=iretenia nenorocirii omului ce n[zuia la mila lor, =i]l rug[s[aib[mil[de tic[lo=ia lui, c[ci zicea ea, nu =tim cum ne va mai aduce =i pe noi Dumnezeu.

Voinicului]i p[ru bine de ast[ ]nt`mplare, mai cu seam[, g`ndea el, c[va fi barim o slug[ ]n curte care s[\ie de ur`t m[-sii,]n lipsa lui, =i s[-i =i dea ajutor]n trebile casei.

Nu-l cunoscu c[este zmeu, c`nd ]l v[zu, at`t de bine =tiu procletul a se schimba. }i spuse ce are de f[cut =i]l primi s[=eaz[la curtea lui.

Multele lipsuri, multele necazuri, multa m`hnire ce suferise muma viteazului =i dorul cel mare de \ara ei, iar[ mai cu seam[ suferin\ele ei c`nd se g`ndea la ru=inea ce r[m[sese asupra numelui s[u ]n casa p[rin\ilor ei, ea fiind nevinovat[, o f[cu de l`ncezea =i se topea d-a-n picioarele. V[z`nd-o zmeul a=a searb[d[ =i tot f[r[ voie bun[, se ]ncumese ]ntr-una din zile, pe c`nd voinicul era la v`n[toare, =i o]ntreb[, dar[se pref[cu c[vorbe=te cu sfial[:

— Cum bag de seam[, st[p`n[, nu prea \i-e bine.

— Nu mi-e bine, m[b[iete, c[ci mi-e dor d-alde tata =i d-alde mama, =i de \ara mea. Vezi c[eu sunt fat[de]mp[rat, =i pentru o n[paste ce a c[zut pe capul meu pribegesc de sunt at`\i mari de ani.

— Eu =tiu un leac pentru boala dumitale, st[p`n[; dar[n-are cine se duce s[-l aduc[.

+i]i spuse o sumedenie de minuni ce f[cuse leacul ce zicea c[ar fi bun pentru ea.

C`nd se ]ntoarse de la v`n[toare fiul ei, ea]i spuse c[auzise de

la sluga lor, cum c[de va m`nca mere din m[rul ro=u se va face s[n[toas[.

El fu bun bucuros c[auzise un leac s[fac[pe m[-sa s[n[toas[, =i se hot[r] a se duce tocmai acolo s[-i aduc[leacul. }=i lu[ziua bun[=i plec[.

Dar]ncotro s-apuce? c[ci nici nu mai auzise p`n[ atunci de a=a ceva. Apuc[ =i el ]ntr-un noroc spre r[s[rit =i, merg`nd prin desi=urile p[durii, z[ri un palat mai frumos dec`t acela ]n care =edeau ei. Se duse drept acolo. Aci locuia o z`n[m[iastr[. Cum o v[zu el,]i c[zu cu drag. Dar[m[iastra, ie=indu-i]nainte,]l primi dup[cum i se cuvenea,]l b[g[ ]n palat =i]l omeni ca pe un oaspe.

Din una, din alta, se]n\eleser[la cuvinte. Vezi c[, m[re, aceasta era scrisa lui. El nu mai v[zuse p`n[ atunci alt chip de muiere, dec`t p-al m[-si. +-apoi era at`t de frumoas[=i de ginga=[, ca o floare!

Ea]nc[avea la ce se uita la el; c[ci era un brad de rom`na=.

El se uitase acolo la d`nsa. C`nd]=i aduse aminte c[el plecase s[aduc[mume-sei mere de la m[rul ro=u, voi s[o zbugheasc[. Dar[z`na m[iastr[ ]l opri =i-l ]ntreb[ unde se duce. Voinicul ]i spuse din fir p`n[ ]n a\[toat[=iretenia. Z`na pricepu viclenia zmeului =i t[cu. Apoi ]l ]ndrept[ ea spre locul acela cu m[rul ro=u, =i-l =i ]nv[\[ cum s[ fac[ ca s[ ia merele. Dup[ ce-=i lu[ ziua bun[ =i de la m[iastr[ =i-i f[g[dui c[ se va ]ntoarce pe la d`nsa, porni; =i aide, aide, merse cale lung[=i mai lung[, p`n[ ce, trec`nd \[ri =i m[ri, ajunse la o gr[din[ocolit[numai de trandafiri. Intr[ ]n[untru =i dete peste m[rul ro=u, carele era s[dit]n mijlocul gr[dinii. El cerc[a se al[tura de pom, dar pomul]i zise:

— Nu te apropia de mine, voinice, c[ ]\i vei pierde via\a =i e p[cat de d`nsa.

Fl[c[ia=ul, ce nu =tia de fric[,]i r[spunse cum]l]nv[\ase z`na:

— Nu te teme, pom oropsit, c[te voi cur[\a de omizi =i de usc[turi.

+i dup[ce-i t[ie usc[turile =i]i lu[omizile, culese trei meri=oare

ca cele din rai =i se]ntoarse]napoi. Ajung`nd ]n p[dure, dete pe la z`na. Aceasta cum]l v[zu,]l primi cu bucurie,]l puse]ntr-o c[mar[s[se odihneasc[ni\el, =i p`n[ una, alta, ]i schimb[ merele =i ]i puse altele ]n locul lor. C`nd se scul[voinicul, se gr[bi a se]ntoarce la m[-sa cu slujba f[cut[. Lu[deci merele =i porni.

}n vremea aceasta, procletul de zmeu se lingu=ea pe l`ng[muma b[iatului =i, cu ispite =i cu marghiolii, umbla s[o dea]n cap s[se planiseasc[lui. Ea, biet, nu =tia unde bate diavolul de zmeu. Nu cuno=tea la sufletul ei ce sunt ispitele =i cursele dragostei, =i prin urmare nu da nas spurcatului s[se]ntinz[. Ea =tia una =i bun[: se topea de dor dup[fiul s[u, dup[p[rin\ii ei =i dup[\ara]n care se n[scuse. C`nd o c[utai, era cu ochii sc[lda\i]n lacr[mi.

Cum v[zu pe fiu-s[u, s[lt[de bucurie. I se p[ru a]nviora olecu\[. M`nc[din meri=oarele ce-i aduse, =i i se p[ru bune. Dup[ce mai trecu, ea c[zu iar[=i]n piroteala de mai nainte.

Voinicul, v[z`nd c[ s[n[tatea m[-sei t`nje=te, nu =tia ce s[-i mai fac[spre a o mai]nveseli. Iar[dracul de zmeu at`t de harnic se ar[ta ]n ale slujbei, ]nc`t n-apuca s[ias[bine vorba din gura voinicului, =i el o ghicea; apoi se f[cea luntre =i punte, ca s[-i]ndeplineasc[voile. Voinicul b[g[=i el de seam[tragerea de inim[ce avea sluga spre a-i sluji cu credin\[, =i nu se c[ia deloc ca l-a primit la curtea sa, ba]nc[ ]ncepuse a-l privi cu ochi buni.

}ntr-una din zile, pe c`nd voinicul era pe voie bun[, zmeul se apropie de el =i, cu grai milogit,]i zise:

— St[p`ne, cunosc iubirea ce ai pentru m[muli\a d-tale. L`ncezeala de care p[time=ti, mie nu-mi prea place. De vrei vrea s[m[ascul\i, nu vei gre=i.

— +tii tu ceva leacuri? spune, c[te ascult.

— }n \ara de unde sunt eu, oamenii p[tima=i de asemenea boal[fac tot ce se poate de aduc ap[vie =i ap[moart[de la mun\ii ce se bat]n capete. Aceast[ap[este leacul cel mai bun. Te v[z c[e=ti un mare viteaz =i am credin\[ ]n sufletul meu c[d-tale]\i va fi mai u=or dec`t altora a o aduce.

N-apuc[s[ispr[veasc[vorba =i viteazul se duse la m[-sa. Fiind acolo, el]i zise:

— Mam[, te v[z tot gale=[, =i te pierzi d-a-n picioarele. M[duc, mam[, s[-\i aduc leacuri. La mun\ii ce se bat]n capete este ap[vie =i ap[moart[. Tocmai acolo m[voi duce, s[-\i aduc ap[de aceea.

— Nu te duce, dragul mamei; mila Domnului este cu noi; de va vrea el s[fiu bolnav[, m[car orice fel de ap[ ]mi vei aduce,]n de=ert va fi. Nu m[mai l[sa singur[. Destul mi-a ros r[runchii singur[tatea. M`ng`ierea mea acum tu e=ti, f[tul meu, de voi mai fi lipsit[=i de d`nsa, voi pieri.

— Fii b[rbat[, mam[, \ine-\i firea p`n[m[voi]ntoarce, =i ai s[fii vesel[=i s[n[toas[ca piatra, dup[ce vei bea ap[vie.

Nu fu cu putin\[a-l \ine. Se g[ti =i plec[. }n cale dete =i pe la z`na m[iastr[. Din una, din alta, veni vorba c[se duce]n c[l[torie, =i-i =i spuse unde se duce.

Z`mbi z`na c`nd auzi =i v[zu urcioarele ce-i dase zmeul. Nu zise ]ns[ nimic care s[-i dea vro b[nuial[, ci ]i dete dou[ borcane, cu care s[ ia ap[ mai ]n grab[, =i ]l ]nv[\[ cum s[ fac[. }i zise c[ tocmai la amiazi, c`nd va fi soarele]n cruci, s[ ]nal\e o pr[jin[=i]n v`rful ei s[ puie o mahram[ ro=ie. Mun\ii or c[ta la ea cu ochii bleojdi\i; iar[ el, p`n[s-or de=tepta ei din buim[ceal[, s[se repeaz[iute a lua ap[cu borcanele din ambele f`nt`ne. }i p[ru mult bine voinicului pentru]nv[\[tura ce-i dete. Apoi lu`ndu-=i ziua bun[, plec[. Merse, merse, merse, p`n[ce, dup[o c[l[torie silit[, ajunse la locul cu pricina.

F[cu precum]l]nv[\ase z`na; iar[ el d-a-n c[larele, se repezi printre mun\i =i umplu borcanele. C`nd fu a se]ntoarce, mun\ii prinsese de veste c[oarecine a luat ap[din f`nt`n[, =i]ncepu a se bate iar[=i]n capete. Tocmai atunci =i voinicul se]ntorcea. +i dac[nu se gr[bea a ie=i mai iute, acolo]l pr[p[dea. Sc[p[ ]ns[cu fa\[curat[. Numai coada calului o apuc[=i acolo r[mase pe jum[tate.

De atunci, vezi, este calul cu coada jum[tate de carne =i jum[tate de p[r.

C`nd se ]ntoarse acas[, dete iar[=i pe la z`na. Ea, ca =i de la r`nd, ]l rug[ s[ se dea ni\el odihnei; =i ]n acel timp ]i schimb[ apa, puindu-i alta ]n locul celei ce adusese el. Scul`ndu-se dup[somn, lu[borcanele cu ap[=i veni acas[. At`ta]i fuse m[-sii, ca s[-l vaz[. Nu =tia ce mai f[cea de bucurie. }l s[ruta =i p-o parte =i pe alta. Apoi dup[ce b[u din apa ce-i aduse, ei]i p[ru c[mai prinse ni\el suflet. Vorb[s[fie! Ea nu b[ga de seam[, vezi, c[bucuria pentru vederea fiului s[u o face s[fie oarecum mai sprinten[.

Zmeul se da de ceasul mor\ii c`nd ]l v[zu c[ s-a ]ntors cu isprava f[cut[. El b[tuse capul mult =i bine s[ dea ]n cap pe fata ]mp[-ratului, ]n lipsa fiului s[u, dar[ toate mrejele lui r[m[seser[ de r`s; c[ci ea nu dete]n clapca]n care o]mpingea spurcatul. Ea nu-=i putea da seam[de ce tot umbl[el pe l`ng[ d`nsa cu =o=ele, cu momele. Nici c[visa despre ce avea de g`nd procletul de zmeu.

Pas[mite zmeului]i era fric[s[se ia la lupt[pe fa\[[1] cu voinicul. Ci voia s[-l piarz[prin viclenie, =i apoi s[-=i bat[joc =i de m[-sa, ca s[-=i izb`ndeasc[pentru moartea fra\ilor s[i.

Dar[nu-i ajut[Dumnezeu.

Voinicul din c`nd ]n c`nd mergea la v`n[toare, =i da =i c`te o rait[pe la z`n[. Nu trecu mult =i el b[g[ de seam[ c[ m[-sa nu se ]ndrepteaz[, ci g[ineaz[ =i se tope=te de pe picioare. Se ]ntrista ]n inima lui c`nd vedea c[nu-i d[ ]nde bine =i c[nu-i poate da nici un ajutor.

Pacostea de zmeu b[g[de seam[c[voinicul se fr[m`nt[ cu firea pentru s[n[tatea m[-sii, se apropie de d`nsul]ntr-o zi =i-i mai zise]ntr-o doar[; c[ci se temea spurcatul a-l mai]ndemna. Teama lui era s[nu se de=tepte voinicul =i s[-i ghiceasc[cugetele lui cele viclene.

— Am auzit =i eu, st[p`ne, pe c`nd eram copil c[oamenii mari

[1] }n edi\ia de baz[: *de*.

c`nd sunt p[tima=i de l`ngezeal[=i copiii c`nd bolesc de boal[ c`ineasc[, se t[m[duiesc de va m`nca un purcel de la scroafa de[2] sub p[m`nt. Mi se rupe inima din mine c`nd v[z pe buna mea st[p`n[cum i se stinge via\a din sine. Dar[nici pe d-ta nu te]ndemn a te duce, c[ci mare primejdie va c[dea pe capul aceluia ce se va cerca a fura purcelul, de nu va izbuti.

— Nu sporovoi mai mult,]i r[spunse voinicul, eu nu =tiu ce este primejdie =i fric[.

Numaidec`t =i puse la cale cele de trebuin\[ pentru o c[l[torie mai lung[. M[-sii ]i spuse c[ se duce la v`n[toare. Plec[=i dete =i pe la z`n[, c[reia ]i spuse ce avea de g`nd s[fac[. El =tia, vezi, c[sfaturile ei]i prinsese mult bine.

Z`na, dup[ ce ]l ]nv[\[ cum s[ fac[ s[ izbuteasc[, ]i dete un s[pun, un pieptene =i o perie, ca s[-i fie de slujb[. El plec[ =i merse, merse, p`n[ce ajunse la o p[dure deas[=i]ntunecoas[, de abia putea s[r[zbeasc[. B`jb`i el p-acolo p`n[ce dete de ghizuina scroafei. Cum s[se apropie el? C[ci ghizuina era]ncongiurat[de bu=teni =i de rascote, de nu se putea atinge nici pas[re m[iastr[.

Voinicul f[cu precum]l]nv[\ase z`na. S[p[ un =an\ ad`nc p`n[ ce ajunse sub culcu=ul scroafei. Intr[ acolo =i a=tept[ p`n[ce veni scroafa s[se culce. Purceii erau to\i]n p[r la ugerul scroafei =i sugeau. Mai-nainte de a r[s[ri luceaf[rul porcilor, c`nd to\i porcii se de=teapt[, adormi\i fiind purceii cu \`\a]n gur[, voinicul b[g[m`na bini=or =i apuc[ un purcel, dar a=a de bini=or ]l apuc[ =i a=a de u=or ]l trase, ]nc`t sc[p[\`\a din gur[ f[r[ s[ sim\[. }l apuc[ numaidec`t de bot ca s[nu gui\e, =i p-aici \i-e drumul.

Dracul de scroaf[b[g[de seam[c[o \`\[ i se r[ce=te. Se de=tept[ =i v[zu c[ un purcel ]i lipse=te. Se lu[ dup[ voinic. +i cu toate c[ telegarul voinicului era un zmeu de cal, scroafa ]l ajunse. C`nd v[zu c[are s[-l]nha\e cu col\ii ei, voinicul arunc[s[punul.

[2] }n edi\ia de baz[: *pe*.

Atunci unde se f[cu un noroi cleios =i puturos, de \i se scutura carnea de pe tine. Calul fugea de da cu burta de p[m`nt.

Scroafa f[cu ce f[cu, se zv`rcoli prin [l noroi =i se t[rb[ci de nu o mai cuno=teai, scroaf[ e, ori ce dracu e. Sc[p[ din nomol =i se lu[ dup[ voinic. }ntr-o clip[ ]l ajunse. C`nd v[zu zorul, voinicul arunc[pieptenele. +i unde se f[cu un zid nalt, nalt, d-a curmezi=ul drumului ei, de nu fu cu putin\[s[-l sar[. Atunci scroafa se puse cu col\ii s[i =i sparse zidul, f[c`nd o gaur[ numai c`t putea ea s[treac[. +i s[te \ii dup[d`nsul.

Dac[v[zu voinicul c[scroafa iar[s-a apropiat, arunc[=i peria. Deodat[se f[cu o p[dure nalt[=i deas[, de nu se putea strecura nici pui de pas[re. Cum v[zu una ca asta, scroafa se puse =i roase, =i roase la copaci, p`n[ ce-=i f[cu drum, =i dup[ d`nsul! p`n[ ce, c`nd fu a-l ajunge, voinicul intrase]n curte la z`n[. Aceasta ie=i numaidec`t,]ntinse m`na, =i strig[:

— }napoi, scroaf[ru=inoas[, =i teme-te de urgia tat[lui meu!

C`nd]i auzi glasul, scroafa r[mase]ncremenit[, =i plin[de ru=ine se]ntoarse. Mergea =i se tot uita]nd[r[t; pare c[tot nu-i venea a crede ceea ce v[zuse =i auzise.

Se culc[=i de ast[dat[ni\el voinicul, ca s[se odihneasc[, iar[z`na]i schimb[purcelul, puindu-i altul]n locul lui. Dup[ce se de=tept[, se]ntorcea la m[-sa cu voie bun[, de isprava ce f[cuse.

Venea, nene, cu c[ciula]ntr-o parte, cu purcelul]n bra\e =i c`nt`nd din frunz[.

C`nd, iat[ c[ se ]nt`lne=te cu trei in=i. Pas[mite era V`ntul, C[ldura =i Gerul. El]=i lu[c[ciula din cap, =i cu mult[plec[ciune]i zise:

— Noroc bun s[dea Dumnezeu, nea V`ntule.

— Cale bun[, dragul meu,]i r[spunse V`ntul.

— Da ce, m[, numai V`ntului te plocone=ti?]i zise C[ldura. Nu =tii tu oare c[eu pot s[las o z[pu=eal[=i o ar=i\[, de s[fiarb[ma\ele din tine?

— Nu-mi pas[de nimic, r[spunse voinicul, numai V`ntul s[-mi bat[.

— N-ai auzit tu oare de mine, m[,]i zise =i Gerul, c[eu am putere s[dau un frig =i o geruial[peste tine, de s[ ]nghe\e ma\ele]n tine?

— Habar n-am, r[spunde =i el, numai V`ntul s[nu-mi bat[.

+i]ncet,]ncet, ajunse acas[. C`nd ]l v[zu alde m[-sa =i auzi peste c`te pr[p[stii a dat, muri =i]nvie de bucurie c[-l mai v[zu o dat[ ]n carne =i oase.

}i dete de m`nc[purcelul; dar[ea m[rturisi c[nu vede nici o u=urare.

S[ ]nnebuneasc[zmeul de ciud[! V[zu el c[nu poate altfel s[r[puie pe voinic, dec`t prin viclenie. C[ta deci vreme cu prilej ca s[-=i puie]n lucrare cugetul s[u cel nelegiuit.

}ntr-o zi c`nd voinicul se ]ntorsese de la v`nat =i era ostenit peste m[sur[, se culc[ ]n gr[din[la umbra unor trandafiri. Zmeul dete peste d`nsul =i-l f[cu buc[\i, buc[\i, cu palo=ul pe care ]l purta totdeauna ascuns la d`nsul. +i ca s[nu bage de seam[m[-sa, puse toate buc[\elele]n d[sagi, le a=ez[pe cal =i, d`nd c`teva bice calului,]l dete pe poart[afar[.

Calul fusese al z`nei. Ea ]l dedese ]n dar voinicului c`nd fu a se duce la m[rul ro=u. El acum, dac[se v[zu gonit, alerg[drept la st[p`n[-sa. Ea, cum ]l v[zu viind f[r[ st[p`nu-s[u, pricepu c[trebuie s[fie vro dr[cie la mijloc. Se dete jos, =i ce v[zu se sp[im`nt[. Lu[ deci desagii, ]i aduse ]n cas[ la ea =i lu[ buc[\ic[ cu buc[\ic[, os cu os, =i le a=ez[ una l`ng[alta, fiecare la loc=orul lor. Dup[aceea turn[ap[moart[peste d`nsele. Ele se ]ncheg[, lipindu-se una de alta; pielea se f[cu ca piftia, ]ntrup`ndu-se. }l stropi =i cu ap[vie =i se]nsufle\i; dar[mut =i surd. Atunci]i dete s[m[n`nce un m[r de care adusese el =i ]i veni grai. Lu[ =i purcelul scroafei de pe sub p[m`nt =i]l f[cu s[-i gui\e la urechi =i]i veni auz: Atunci zise:

— Dar[greu somn dormii, soru-mea.

— Greu, fr[\ioare; =i ai fi dormit c`t lumea =i p[m`ntul, de nu erau m[iestritele lucruri ce tu ai adus pentru m[-ta; iar[eu le-am oprit =i \i-am pus altele]n locul lor.

Atunci]i spuse cine era du=manul care voise s[-l r[puie. +i ca s[se]ncredin\eze de adev[rul celor spuse de d`nsa,]i dete putere s[se fac[porumbel =i s[se duc[s[vaz[cum zmeul chinuie=te =i pe mum[-sa.

C`nd, acolo, ce s[vaz[? Se frec[la ochi ca s[se]ncredin\eze de sunt aievea cele ce i se]nf[\i=a, sau n[luciri.

Zmeul, carele cu =o=ele, cu momele nu putuse da]n cap pe muma voinicului =i a se planisi lui, acum o pusese la chinuri. O legase cu o fr`nghie de m[tase ro=ie, o \inea nem`ncat[=i cu ochii]n soare. El voia s[o omoare tocmai c`nd voinicul ajunse ]n chip de porumbel. Se dete de trei ori peste cap, cum ]l ]nv[\ase z`na, =i se f[cu om cu sabia goal[ ]n m`n[. +i c`t ai zice mei, f[cu mici f[r`me pe necuratul de zmeu, bala dracului. Sc[p[ pe mum[-sa de la chinuri, =i, viind z`na,]i dete de b[u ni\ic[ap[vie. Cum b[u, v[zu c[se]nsufle\e=te =i se simte voioas[ca un om plin de s[n[tate.

Apoi voinicul se]nso\i cu z`na, =i tr[ir[ c`te trei un trai plin de fericire =i de]ng[duin\[p`n[ la ad`nci b[tr`ne\e.

Iar[eu]nc[lecai p-o =ea etc.

CUPRINS

GEORGE CEL VITEAZ

A fost odat[ca niciodat[.

A fost odat[un]mp[rat =i o]mp[r[teas[. Zece ani au vie\uit ei]n c[s[torie =i nu putur[face =i ei m[car o st`rpitur[ de copil. }n cele de pe urm[, ]mp[ratul porunci ]mp[r[tesei, so\iei lui, c[ dac[ ]ntr-un an de zile de aci nainte nu-i va face un copil, s[ =tie c[ p`ine =i sare pe un taler cu d`nsul nu va mai m`nca.

Dac[auzi a=a]mp[r[teasa, mult se m`hni]n sufletul ei, c[ci tr[iau bine. Se puse =i ea dar[a cere sfaturi de la vraci =i vr[jitori,

de la moa=e =i desc`nt[torese. Lu[ tot felul de leacuri. C`nd]ntr-o noapte, ce v[zu se sp[im`nt[. Se f[cea c[ umbl[ pe o c`mpie verde =i frumoas[. Pe acolo toate firicelele de iarb[erau]nso\ite, =i dou[c`te dou[ se ]ncovoiau una c[tre alta =i p[rea c[ se s[rut[. P`n[=i flutureii umblau tot doi c`te doi. Visa =i totu=i credea c[ este aievea ceea ce vedea. Nu se bucur[ mult de priveli=tea cea frumoas[, =i iat[ c[ un balaur, bala dracului, venea, m[re, spre d`nsa ca un v`rtej. Pas[mite, el gonea o porumbi\[; aceasta, tremur`nd ca varga, fugi]n sus, fugi]n jos =i, v[z`nd c[ n-are sc[pare de vr[jma=a fiar[ s[lbatec[, se repezi =i se ascunse ]n s`nul]mp[r[tesei. Balaurul, v[z`nd una ca aceasta, se repezi =i el asupra]mp[r[tesei. Dar]mp[r[teasa dete un \ip[t =i se de=tept[. }i s[rise inima de fric[=i-i tremurau toate c[rnurile. P-aci, p-aci era s[=i le=ine. Spuse]mp[ratului pocitania de vis, =i r[mase =i el]nm[rmurit de groaz[. A doua zi se sim\i]ngreunat[=i peste nou[luni de zile n[scu o bun[tate de copila= de dr[gule\.

Bucuria ce fu la curtea]mp[ratului nu se poate spune. Se hot[r`r[s[boteze pruncul.

Pe atunci se botezau copiii]ntr-o f`nt`n[sub un munte. +i fiindc[de c`tva timp se ivise ni=te t`lhari pe acel munte, care p`ndeau pe cei ce veneau s[-=i boteze copiii =i-i omora, stra=nic[ porunc[ dete ]mp[ratul ca s[ puie oaste ]mprejurul f`nt`nii, s[ p[zeasc[ =i s[ apere pruncul, c`nd va fi s[se iveasc[t[lharii.

Nu se mul\umi cu at`t, ci mai porunci ]mp[ratul de scrise pe ni=te pietre scumpe c`te o slov[; dup[aceea]n=ir[pietrele =i alc[tui numele copilului. Acest =ir de pietre nestemate]l leg[de g`tul copilului.

Astfel preg[ti\i, plec[ ]mp[ratul cu]mp[r[teasa s[-=i boteze copilul, lu`nd cu d`n=ii =i mai mul\i osta=i c[l[re\i =i]narma\i.

Ajung`nd la poalele muntelui, le ie=ir[ ]nainte t[lharii, =i nici una, nici alta, ]ncepur[ a da v`rtos. }mp[ratul trimise pe]mp[-r[teasa s[boteze pruncul, c[ci el va sta s[dea piept cu t[lharii, p`n[se va]ntoarce ea. }mp[r[teasa se supuse poruncei =i plec[.

C`nd s[ se ]ntoarc[ de la botez, veni p`n[la un loc; aci, st`nd =i nemaiauzind z[ng[nitul armelor =i zgomotul luptei, ]i dete un fier ars prin inim[. Atunci, nemaicutez`nd s[mearg[ ]nainte, se]ntoarce]napoi =i ascunse copilul dup[f`nt`n[,]ntr-un stuf de flori. Pas[mite t`lharii r[zbise oastea ]mp[r[teasc[ =i o r[pusese pe d`nsa.

}mp[r[teasa plec[singur[la]mp[ratul. Pe drum, c`nd ajunse la locul de lupt[, v[zu un b[lt[u de s`nge =i al[turi o groap[mare unde erau]ngropa\i oamenii]mp[r[te=ti. }nchise ochii s[nu vaz[acea groaz[=i porni]nainte, c`nd deodat[ se pomene=te cu doi t`lhari c[pun m`na pe d`nsa. Dup[ce le spuse cine este, t`lharii o duse la c[pitanul lor. Acesta, cum auzi cine este, f[r[ judecat[, f[r[ nimic, porunci s[ o bage ]ntr-o pe=ter[ p[r[sit[ =i s[ i se dea c`te un sfert de p`ine =i c`te o can[de ap[pe zi, p`n[ce s-o pr[p[di acolo.

Copilul r[m[sese]n stuful de flori. Dumnezeu, purt`ndu-i de grij[, nu l[sa nimic r[u s[ se apropie de d`nsul, care putea s[-l vat[me.

Prin preajma locului aceluia tr[ia un pustnic]ntr-o v[g[un[de munte. Acel pustnic avea o capr[=i el, dup[sufletul lui. Ea venea totdeauna, spre a se ad[pa, la apele cele limpezi ale f`nt`nii. }ntr-una din zile, p[sc`nd pe ici pe colea, se apropie de stuful cu flori. Cum dete de copil, se puse l`ng[d`nsul, ]ncepu s[-l ling[ =i s[-=i apropie ugerul de guri\a copila=ului. Acesta, cum sim\i, ]ncepu s[ sug[ =i supse p`n[ce se s[tur[bine, =i a=a dor prinse capra de copil,]nc`t o lun[ de zile nu se dep[rt[ de l`ng[d`nsul.

C[lug[rul, v[z`nd c[ nu-i mai vine capra, ]ncepu s-o caute, =i caut-o ]n sus, caut-o ]n jos, capra nic[iri. }=i luase n[dejdea de la d`nsa, c`nd ]ntr-o zi se pomene=te cu ea. Pustnicul o v[zu, ]ncepu s-o m`ng`ie:

— Capra-tatii! capra-tatii! voind s[puie m`na pe d`nsa. Dar a=i! unde e pomana aia?

Capra, \`=t! ]n dreapta, \`=t!]n st`nga, se dep[rta mereu.

C[lug[rul dup[d`nsa. Dac[ v[zu c[ nu poate pune m`na pe ea, se]ntoarse]n chilioara lui, f[cu o strachin[cu t[r`\e =i ]ncepu a se lua pe l`ng[d`nsa cu binele, tot strig`nd-o =i m`ng`ind-o:

— Capra-tatii! capra-tatii!

Dar nici a=a nu izb`ndi; c[ci capra nici c[ voia s[ se uite la strachina lui cu t[r`\e, ci tot]nainte tr[gea s[se duc[. Pustnicul se lu[dup[d`nsa, d-a minune, s[ vaz[ unde se duce. Capra, nici una, nici alta, merse drept, ca pe ciripie, la stuful cu flori, unde era copilul, =i se puse l`ng[d`nsul, d`ndu-i s[sug[.

C[lug[rul intr[dup[d`nsa =i, c`nd o v[zu, st[tu locului, tem`ndu-se s[nu fie vreo n[luc[. Se]nchin[, f[cu rug[ciunea ca s[-l apere Dumnezeu de rele =i s[piar[n[luca dinaintea lui. A=i! ce n[luc[s[piar[? C[ci ceea ce vedea el era aievea un copil frumos ca un]ngera=. Dup[ce se]ncredin\[c[nu era ceva necurat, ba]nc[un copil botezat, de mil[c[tre omenire]l lu[,]l duse la chilioara lui =i-l puse]n p[tuceanul s[u. Capra s[ri =i ea =i se a=ez[l`ng[ copila=. V[z`nd ast[minune, c[lug[rul o l[s[de-i dete \`\[ p`n[ce se s[tur[, apoi lu[copilul,]l desf[=[,]l sp[l[=i-l primeni cu ni=te rupturi de haine de ale sale. El citi m[rgelele de la g`tul copilului =i afl[c[se nume=te George =i c[este fecior de]mp[rat.

Dup[ce se mai m[ri, c[lug[rul]l]nv[\[s[citeasc[=i s[scrie. Pl`nse George =i c[lug[rul, c`nd muri capra, de nu li se zv`nt[ lacr[mile de la ochi mult[ vreme. O ]ngropar[ ca pe oameni. George se t`ngui mai cu foc de pierderea ei. El =tia bine c[nu-l f[cuse capra, dar o cinstea ca pe o mam[, ca pre una ce-l hr[nise =i-l crescuse.

Nu trecu mult[vreme, =i iat[c[muri =i c[lug[rul. }l]ngrop[George =i pe acesta, cu toat[evlavia. Apoi, dup[ce mai pl`nse =i se mai t`ngui o toan[, se hot[r] s[ias[la lume; c[ci nu-i mai pl[ceau locurile acelea, unde murise m[-sa =i p[rintele s[u cel duhovnicesc.

Apuc[=i el pe c[rarea ce o v[zu mai aproape =i se l[s[pe d`nsa

a-l scoate oriunde va voi ea, dup[ce-=i]nchelb[r[un r`nd de haine ca de urs, alc[tuite din ni=te piei de vulpe ce g[si]n podul chilioarei, unde =ezuse el cu pustnicul.

Merse ce merse pe acea potec[, p`n[ ce v[zu c[ copacii ]ncep a se r[ri, apoi se cobor] ]n ni=te c`mpii cu fel de fel de buruieni. Mai merse o bucat[de loc =i intr[ ]ntr-o cetate.

Se ame\i =i se f`st`ci c`nd se v[zu ]nconjurat de o mul\ime de lume, =i-l asurzise zgomotul ce se f[cea ]n acel ora=. Mergea, =i nici el nu =tia unde se duce. Dup[ ce-=i veni ]n sim\iri din ame\eal[, ]=i \inu firea =i, lu`ndu-=i inima]n din\i,]ncepu a umbla, uit`ndu-se prin toate pr[v[liile =i mir`ndu-se de toate celea ce vedea. Se \inea lumea dup[d`nsul ca dup[ urs. Pas[mite unde era ]mbr[cat ca neoamenii. Dac[ colind[ o mare parte din ora=, ajunse la o fier[rie, =i acolo, v[z`nd s[bii =i buzdugane, intr[=i ceru s[-i dea =i lui o sabie =i un buzdugan.

— Alege-\i de care pofte=ti,]i r[spunse negustorul.

Dup[ce alese un s[bioi ce de abia oamenii ceilal\i]l \ineau]n m`n[=i un buzdugan n[prasnic, voi s[plece.

— Pl[te=te]nt`i, b[ie\a=, =i apoi s[pleci.

— Ce va s[zic[aceea s[pl[tesc?]ntreb[d`nsul.

— Iaca s[ne tocmim, =i s[-mi dai bani cu c`t ne-om]nvoi.

— Ce este aceea bani?]ntreb[el.

Negustorul, v[z`nd c[are a face cu ursul din p[dure,]i deschise capul =i-l f[cu s[priceap[cum merg lucrurile prin ora=e.

Se mir[George deocamdat[de toate nagodele ce-i tot povestea negustorul; apoi, dac[v[zu c[n-are]ncotro, ceru s[slujeasc[fierarului pentru sabie =i buzdugan.

Se]nvoir[, deci, ca pentru aceste lucruri s[slujeasc[un an, =i a=a se b[g[ucenic.

Iscusin\a lui George ajunsese de poveste: unde al\ii nu puteau face unele lucr[ri de fier[rie nici]n trei ani, el]ntr-o jum[tate de an lucra ca o calf[veche. Barosul cel mare pe carele nici trei oameni nu-l puteau ridica, el se juca cu d`nsul. +i to\i se temeau de el.

Dac[ ]=i]mplini anul, se mai b[g[pe un an, ca s[-i dea fier =i c[rbuni s[-=i f[ureze el o sabie =i un buzdugan, dup[pofta inimii sale. }mplinindu-se =i acest an, st[p`nul porunci s[-i dea fier =i c[rbuni. Calfa cea mai mare, tem`ndu-se s[nu-i ia locul,]i puse g`nd r[u =i c[uta cum s[fac[s[-l pr[p[deasc[.

}i spuse, deci, c[fier este destul, dar[c[nu sunt c[rbuni de ajuns, ci s[se duc[la p[durea neagr[s[-=i fac[, c[ci de acolo aduc =i ei. Aceasta nu era adev[rat. Acolo, la p[durea neagr[, se iscodise o scorpie care omora pe oricine mergea]n acea p[dure, =i de aceea]l trimitea pre d`nsul acolo, ca s[se pr[p[deasc[.

George nu =tia de unele ca acestea. El era cu inima curat[=i f[r[f[\[rnicie. }=i alese din pr[v[lia st[p`nului s[u o sabie r[mas[ de la Novaci, pe care o p[stra ]n pr[v[lie ca pe un odor din vechime, lu[ ni=te burdu=e mari pentru c[rbuni, f[cute din dou[ piei de bivol =i plec[ s[-=i fac[ c[rbuni ]n p[durea neagr[. Merse ce merse =i, ajung`nd la un sat,]ntreb[c[ ]ncotro se afl[p[durea neagr[. Cum auzir[s[tenii,]ncepur[s[-=i fac[cruce =i s[-=i scuipe]n s`n de fric[. Apoi]i spuser[toat[=iretenia cu scorpia.

George le t[ie cuv`ntul =i le zise:

— Dac[nu voi\i a-mi spune,]nceta\i cu astfel de parascovenii ce n-au seam[n.

Oamenii, dac[ ]l v[zur[at`t de ]n\estat, ]i ar[tar[ drumul =i-l l[sar[ s[ se duc[ unde ]l va duce or`nda lui.

Ajung`nd la p[dure, t[ie cu sabia o mare mul\ime de copaci, din care f[cu o gr[mad[de nu-i putea da nimeni de seam[=i]i puse foc.

St`nd pe l`ng[foc, sim\i c[un oarecare lucru, un fel de sorbitur[ ]l tr[gea =i]l tot mi=ca din loc; se]ntoarse; c`nd, ce s[ vezi? unde venea, m[re, vericule, asupra lui n[b[d[ioasa de scorpie, =i tot sugea v[zduhul, ca s[ trag[ ]ntr-]nsa =i pe bietul George. Acesta, cum v[zu ce pl[cint[ i se preg[te=te, ]nfipse sabia ]n p[m`nt, se propti]ntr-]nsa =i r[mase neclintit. Astfel a=tepta el =i priveghea

s[vaz[ce are s[i se]nt`mple. Scorpia, cum veni, dete cu coada =i risipi focul, apoi se repezi asupra lui George ca s[-l soarb[ pre el. Voinicu\ul de George, unde smuci o dat[ sabia din p[m`nt =i, mai iute dec`t ai g`ndi, o aduse =i t[ie]n dou[scorpia.

Apoi se lu[dup[d`nsa, care fugea c[tre scorbura unde vie\uia =i, ajung`nd-o,]i t[ie capul. At`ta s`nge mohor`t curse din spurc[ciunea de scorpie, ]nc`t se alc[tui o balt[.

C`nd era s[se]ntoarc[ ]ntr-ale sale, deodat[auzi un grai dulce care]i vorbea =i-i zicea pre nume.

C`nd se uit[, ce s[vaz[? o p[s[ric[dr[gulic[=i frumu=ic[sta pre o ramur[=i-i zicea:

— Georgi\[cel viteaz, spre mul\umire c[mi-ai sc[pat pe ai mei de la pieirea acestei scorpii necurate, care]n to\i anii]mi sorbea puii, te sf[tuiesc s[te scalzi]n s`ngele acestei fiare blestemate =i nici un r[u nu se va mai atinge de tine]n toat[via\a ta, =i s[nu mai ai fric[de nimeni, afar[de Dumnezeu.

Voinicul de George f[cu precum]l]nv[\[p[s[rica; c`nd ie=i din sc[ld[toare, p[s[rica v[zu pe spinarea lui George lipit[o frunz[de copac =i-i zise:

— George, \i-a mai r[mas un loc=or pe trupul t[u supus la metehne; dar[, dac[te vei p[zi bine, habar s[n-aibi.

Apoi voinicul, pun`nd capul scorpiei ]ntr-un burduf, =i ]n celalt c[rbunii ce f[cuse, se ]ntoarse la pr[v[lia st[p`nului s[u,]=i lu[fierul pentru care muncise un an =i se puse a-=i f[uri o sabie =i un buzdugan. Dup[ce le ispr[vi,]=i]ncerc[sabia, d`nd cu d`nsa]ntr-un drug de fier, =i se rupse]n dou[; o lep[d[=i, lu`nd buzduganul, ]l arunc[ ]n slava cerului, =i c`nd c[zu jos se turti;]l lep[d[=i pe acesta.

Acum ce s[fac[? Sta]n loc =i fluiera a pagub[. Tot g`ndindu-se, ]=i aduse aminte a fi v[zut, ]n codrul unde a crescut el, un fier gros ]nfipt ]n p[m`nt. Se duse tocmai acolo. C`nd se apuc[ s[-l scoa\[, ce s[ vezi? fierul nu era ]nfipt, ci era o v`n[din mun\i. Se apuc[de el,]l trase,]l smuci,]l r[suci, p`n[ ce, rup`nd v`na, o

smulse =i o lu[la spinare ca un voinic ce era, se]ntoarse la pr[v[lie =i izbuti a-=i face o sabie =i un buzdugan care s[-i fie tovar[=i nedesp[r\i\i.

Dup[aceea se duse cu tovar[=ii s[i la f`nt`na botezului =i le botez[, pun`nd s[biei numele de *Balmut ajut[torul meu*, =i buzduganului *Omor`torul vr[jma=ilor mei*; apoi se]ntoarse iar[=i la pr[v[lie ca s[-=i ia ziua bun[, fiindc[voia s[plece s[-=i caute p[rin\ii.

C`nd se ]ntoarse la pr[v[lie, g[si pe to\i mor\i bu=teni. Pas[mite ei, ]n lipsa lui, c[utar[ ]n burduful s[u, =i dete peste capul scorpiei. C`\i o v[zur[, to\i murir[. Dac[v[zu a=a,]i p[ru r[u; dar[n-avu ce face.

Ie=i pe poart[afar[=i plec[. Pe drum se]nt`lni cu un ucenic carele nu fusese acolo c`nd umblase calfele]n burduful lui George. Acesta, cum]l v[zu, se duse la d`nsul s[-=i ia ziua bun[.

— Da unde te duci, nene George?

— Iaca, unde oi vedea cu ochii =i m[va lumina Dumnezeu.

— Ia-m[=i pe mine cu d-ta, nea George, se rug[ucenicul.

— Las[-m[ ]n pace, c[n-am eu singur unde s[-mi plec capul, dar[mite s[-mi iau =i licheaua dup[mine!

Plec`nd George =i merg`nd singur, singurel, se ab[tu]ntr-un colnic s[fac[un popas, c`nd, iat[ =i b[iatul cu care ucenicise c[ vine =i se a=eaz[ l`ng[d`nsul. Pas[mite, se luase dup[ el =i, c`t colea,]l urm[ri p`n[ ]l ajunse.

— Dar[asta, m[?]i zise George.

— Iat[-m[=i eu, r[spunse ucenicul. Ce? dac[n-ai vrut s[m[iei, socote=ti c[eu n-am putut s[m[\iu de dumneata?

Dup[ce r`se ni\el George, =i, f[c`ndu-i-se mil[de dragostea ce-i ar[ta b[iatul, se]nduplec[s[-l ia, zic`ndu-i:

— Dac[este a=a, tovar[= s[-mi fii.

Apoi lungi pasul la drum, =i aide, aide, trei zile =i trei nop\i merser[p`n[ ajunse la o p[dure mare. Acolo st[tur[ s[ se mai odihneasc[ =i s[ =i ]mbuce c`te ceva. Pe c`nd stau ei acolo, auzir[

o gui\[tur[de porc =i totodat[=i v[zur[un porc mistre\ mare, fugind, =i un v`n[tor alerg`nd dup[d`nsul c[lare, iar[ dup[ v`n[tor se luase un alt porc =i mai n[prasnic. V`n[torul ]ntinse arcul =i, c`nd zbur[s[geata, pr[v[li fiara s[lbatec[din gura c[reia g`lg`ia s`ngele ca dintr-o saca.

Atunci =i fiara de la urm[, unde se repezi o dat[=i dintr-o s[ritur[fu l`ng[ calul de v`n[tor, c[ruia]i =i v[rs[ma\ele, sf`=iindu-i burta cu col\ii lui cei grozavi. V`n[torul c[zu morman de pe cal =i, pe c`nd porcul mistre\ umbla s[-l fac[ mici buc[\i, George cel voinic s[ri de acolo de unde era =i, mai iute dec`t g`ndul, fu l`ng[v`n[torul cel nenorocit, cu sabia goal[ ]n m`n[. Dintr-o lovitur[f[cu]n dou[spurcata fiar[.

}n mai pu\in de o clip[de ochi, venir[=i ceilal\i tovar[=i ai v`n[torului, care r[maser[ ]nm[rmuri\i de groaz[ pentru cele ce era s[ se ]nt`mple.

Ace=ti oameni erau din]mp[r[\ia t[t`ne-s[u. Ei cu to\ii mul\umir[ lui George pentru izb[virea domnului lor. Apoi se puser[ la mas[ =i traser[ un chef, de s[ se duc[ pomina, de bucurie. +i fiindc[ era cald, se dezbr[car[ de hainele de pe dasupra, r[m`ind mai u=ori. Atunci, unul din meseni z[ri m[rgelele de la g`tul lui George. Se dete pe l`ng[d`nsul bini=or,]i citi numele =i-l cunoscu.

Spuind =i celorlal\i minunea dumnezeiasc[, cum se descoperi]mp[ratul lor, v`n[torul cel cu pricina veni l`ng[d`nsul =i-i zise:

— Mul\i ani s[tr[ie=ti, doamne =i al nostru st[p`nitor! +i s[ =tii c[ ]mp[ratul locului acestuia a r[posat ]n Domnul =i eu, sluga nevrednic[ a domnului meu, ]i \in locul, p`n[se va g[si mo=tenitorul s[u cel pierdut de la botez. Adunarea b[tr`nilor m-a ]ns[rcinat cu aceasta. Acum mul\umesc Domnului pentru cele ce mi s-au ]nt`mplat, c[mi te trimise Dumnezeu de m[sc[pa=i de la moarte, c[ci cunoscui]n tine pe fiul acelui bun]mp[rat care ne-a c`rmuit omene=te at`ta mare de ani.

George, care c[scase gura =i bleojdise ochii la cele ce spunea v`n[torul zise:

— Dar[de unde =ti\i voi, oameni buni, c[eu sunt fiul]mp[ratului despre care]mi vorbi\i?

— M[rgelele de la g`tul t[u ne-au spus. S[ fie l[udat numele Domnului c[ am dat peste tine, =i de azi ]nainte tu s[ ne c`rmuie=ti.

To\i mesenii se scular[=i i se]nchinar[ca la un]mp[rat. George plec[cu d`n=ii =i cu b[iatul cu care ucenicise el, =i se duse la palaturile]mp[r[\iei.

Sfar[se dete]n \ar[de aceast[fericit[ ]nt`mplare. +i alerga poporimea din toate p[r\ile, cu mic, cu mare, s[ vaz[ pe acela carele mort a fost =i a ]nviat, pierdut =i s-a aflat, l[ud`nd numele Domnului.

Iar[dac[s-a a=ezat George]n scaunul t[t`ne-s[u,]ncepu a pune lucrurile la cale, cum s[mearg[bine trebile.

B[iatul cu care ucenicise George ajunse s[fie m`na dreapt[ a ]mp[ratului, at`t se ciopli =i se sup\ie]n pu\in[vreme.

Cercet`nd noul ]mp[rat ]n dreapta =i ]n st`nga, de cum s-a]nt`mplat pierderea lui, afl[ =iretenia pricinii din fir p`n[ ]n a\[, cum adic[s-a b[tut tat[-s[u cu t`lharii, cum ace=tia i-au ]nfr`nt oastea =i cum]mp[ratul cu ai s[i, d`nd dosul, n-a mai =tiut nimic nici despre d`nsul, nici despre mama sa, =i cum]mp[ratul a fost cuprins de m`hnire =i de obid[ p`n[la moartea sa, =i cum a murit nem`ng`iat, nemaiafl`nd nimica despre d`n=ii.

Atunci el alc[tui o ceat[de oameni tot unul =i unul =i porni la f`nt`na botezului, ca s[st`rpeasc[ codrul de acei t`lhari. Dar[p`n[ una, alta, ca s[ nu i se ]nt`mple ceva r[u m[-sei, socoti mai nimerit s[pofteasc[pe c[pitanul t`lharilor printr-o carte scris[ca s[dea drumul]mp[r[tesei.

+i scrise carte. Iar[dac[v[zu c[o=tenii lui se cam codesc, primi cererea b[iatului cu care ucenicise el, =i-l trimise pe d`nsul.

Acesta dac[plec[, ajung`nd ]n codrul unde era f`nt`na botezului, se pomeni ]nconjurat de doisprezece haiduci, care =i puser[ m`na pe d`nsul. Ace=tia chibzuiau cu ce moarte s[-l omoare; dar[ dup[ ce auzir[ c[ merge cu carte la c[pitanul lor, ]l duser[ la d`nsul =i a=teptar[s[vaz[ce le porunce=te el.

C[pitanul r`se, dup[ ce citi scrisoarea. +i scrise =i el carte ]n care zicea ]mp[ratului c[ dac[ ]i e voia s[ mai fie cu via\[, s[ stea locului, iar[ dac[ i s-a ur`t a mai tr[i, s[vie s[se bat[cu el, c[-l a=teapt[; =i m[-sei nu-i va da drumul p`n[ nu se va istovi detot ]n ]nchisoarea unde este b[gat[. Aceast[ os`nd[zicea el c[i se cuvine pentru]nfruntarea ce i-a f[cut oarec`nd ]n tinere\e, neprimindu-l a-i fi so\, c`nd a cerut-o de la p[rin\ii ei, lucru pentru care s-a =i f[cut el haiduc.

P`n[ s[ vie cu r[spunsul, c[pitanul de haiduci puse de t[ie un curcan, ]l fripse =i-l trimise ]mp[r[tesei, zic`ndu-i s[m[n`nce cea mai de pe urm[ m`ncare bun[, c[ci el are s[se lupte cu fiul ei,]mp[ratul, pe care f[r[doar =i poate are s[-l omoare. Aceasta este, zicea el, pomana ce face fiului ei, c[ci dup[ce va pieri, nu va mai avea cine s[-i fac[poman[.

}mp[r[teasa, cum auzi c[tr[ie=te fiul ei =i c[este]mp[rat la]mp[r[\ia t[t`ne-s[u, nici c[ se atinse de curcan, ci trimise r[spuns c[pitanului de t`lhari c[ea, cum a tr[it dou[zeci =i patru de ani numai cu p`ine =i ap[, va tr[i =i de aci nainte, p`n[ce Dumnezeu, care cunoa=te toate ascunsurile inimii =i =tie nevinov[\ia ei, o va m`ntui de aceste munci de care nu este vrednic[.

George se c[tr[ni de m`nie c`nd v[zu necuviincioasa purtare a haiducului =i poftirea cea vrednic[de r`s ce-i f[cea.

Atunci porni cu ceata lui cea aleas[=i se ot[r`r[ca nici]n ruptul capului s[nu se]ntoarc[acas[f[r[m[-sa, pentru care se bucura, auzind c[ ]nc[tr[ie=te.

Tot atunci, c[pitanul de t`lhari ]=i adun[ ceata ]ntr-o cul[ sub ni=te d[r[m[turi de ziduri ce se aflau ]n muntele acela =i unde era locuin\a lor, =i se puse a cina. Pe c`nd ei beau =i se veseleau, vorbind verzi =i uscate =i b[t`ndu-=i joc de scrisele ]mp[ratului =i de r[spunsul ]mp[r[tesei, odat[ se despic[ zidul =i se ivi o umbr[, care puse pe mas[ dou[ lum`n[ri aprinse de piatr[, o carte =i o cheie. Apoi umbra se f[cu nev[zut[. T`lharii r[maser[ca scri=i

pe perete =i t[cur[m`lc[. Se putea auzi musca zb`rn`ind, at`ta lini=te =i t[cere se f[cu.

C[pitanul lu[cartea,]i rupse pecetea, o deschise =i citi:

“Firul nelegiuirilor tale s-a sf`r=it. Glasul nenoroci\ilor pe care f[r[ mil[ i-ai jertfit s-a auzit la cer. S`ngele cel nevinovat ce at`ta mare de timp ai v[rsat cere r[spl[tire. E=ti blestemat. }n ascunz[toarea ce este ]n col\ la dreapta =i pe care tu n-ai =tiut-o, este o u=cioar[ pe care o vei descoperi c[ut`nd-o cu una din aceste lum`n[ri. Ia cheia ce \i s-a pus pe mas[=i o deschide. }n aceast[ascunz[toare vei g[si ni=te haine =i podoabe de]mp[r[teas[, pe care le vei da nenorocitei]mp[r[tese, muma lui George, s[se]mbrace cu ele. Ea te va ierta pentru trudele =i chinurile ce i-ai pricinuit de sunt acum dou[zeci =i patru de ani. }n cel[lalt sipe\el vei g[si o piele de urs =i un lan\, cu care piele te vei]mbr[ca tu, c[ci urs ai s[r[m`i p`n[ ]\i vei isp[=i p[catele. }mp[r[teasa te va duce de lan\ =i te va da]n m`na ]mp[ratului. +i s[ nu cutezi a face ]n alt chip, c[ci m`nia cerului va c[dea peste tine =i mai]ngrozitoare”.

La citirea acestei scrisori, c[pitanul r[mase ca lovit de tr[snet. +i neav`nd ]ncotro, scoase toate avu\iile ce adunase de c`nd t`lh[rea =i le f[cu dou[sprezece p[r\i, deopotriv[, pe care le ]mp[r\i la cei doisprezece tovar[=i ai s[i. Ace=tia, dup[ ce-=i luar[ ziua bun[ de la c[pitanul lor, se ]mpr[=tiar[ ca puii de pot`rniche, care=i pre unde.

Iar[el, c[pitanul, deschise sipe\elele =i afl[toate celea,]ntocmai precum]i zicea cartea. Lu[hainele =i podoabele de]mp[r[teas[=i le dete mumei lui George, ca s[se]mbrace cu ele. Aceasta primi bucuros, c[ci hainele de pe d`nsa se h[rt[niser[, se muceziser[ =i se putreziser[, r[m`ind mai goal[. Apoi]=i ceru iert[ciune pentru relele ce-i f[cuse el, pe care iert[ciune o =i dob`ndi, fiindc[ ]mp[r[teasa avea o inim[foarte bun[.

Dup[ce c[pitanul de t[lhari se]mbr[c[ ]n pielea de urs, care se lipi de trupul s[u ca =i c`nd ar fi fost de acolo,]mp[r[teasa]l lu[de lan\ =i se]ndrept[c[tre scaunul fiului s[u.

Pe drum se]nt`lni cu George, care venea, m[re, ca un leu, =i c[lare pe un =oimulean sireap de m`nca foc. George era cu sabia lui, ce o \inea goal[ ]n m`n[. Mum[-sa, cum]l v[zu,]l cunoscu, c[ci era leit tat[-s[u, =i se]nchin[lui ca unui]mp[rat.

George se dete jos de pe cal =i]mbr[\i=e pe]mp[r[teasa ca pre muma lui, dup[ce afl[cine este.

Mum[-sa]i spuse cum Dumnezeu, cunosc`ndu-i nevinov[\ia, a izb`ndit-o, pref[c`nd]n urs pe prigonitorul ei.

Apoi dete pe urs de lan\ ]n m`na ]mp[ratului. Acesta se ]nduio=i de os`nda lui =i-i dete drumul zic`ndu-i:

— Destul]\i este \ie urgia dumnezeiasc[. Du-te =i cat[de-\i isp[=e=te p[catele.

Ursul]ntr-o clip[de ochi se f[cu nev[zut, intr`nd]n codru. Iar[ ]mp[ratul, cu mum[-sa, cu credinciosul =i cu osta=ii s[i se]ntoarser[la scaunul]mp[r[\iei, mul\umind lui Dumnezeu pentru toate ar[t[rile lui.

+i domnir[ ]n pace =i]n lini=te p`n[ ce, vr`nd Dumnezeu, i-a mutat din lumea aceasta.

Iar[ ]nt`mpl[rile lor au r[mas de poveste =i vor r[m`nea]n veacul veacului.

}nc[lecai pe-o =ea etc.

CUPRINS

F{T-FRUMOS CU P{R DE AUR

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[ ]ntr-o pustie mare un pustnic, =i petrecea singur singurel. Vecinii s[i erau fiarele p[durilor. +i a=a era de bun la Dumnezeu,]nc`t toate dobitoacele i se ]nchinau, c`nd se]nt`lneau cu d`nsul.

}ntr-una din zile se duse pustnicul pe marginea g`rlei, care curgea p-aproape de coliba lui, =i iat[v[zu c[vine pe ap[un sicria= smolit =i]ncleiat bine, =i auzi un or[c[it de copil ie=ind dintr-]nsul.

St[tu pu\in de cuget[=i, dup[ce f[cu rug[ciune, intr[ ]n ap[=i trase cu o pr[jin[sicria=ul la margine. C`nd deschise, ce s[vaz[ ]n el? Un copila= ca de vro dou[luni;]l scoase din sicriu =i cum]l lu[ ]n bra\e t[cu.

Acest copil avea un baier at`rnat de g`t. +i, dac[ ]l lu[, v[zu c[ ]ntr-]nsul era o scrisoare, o citi =i afl[c[copilul de fa\[este lep[dat de o fat[mare de]mp[rat, care alunecase =i ea]n valurile lumii =i care, de frica p[rin\ilor, lep[d[copilul,]l puse]n sicria= =i-i dase drumul pe g`rl[, l[s`ndu-l]n =tirea lui Dumnezeu.

Pustnicul voia din toat[inima s[creasc[pruncul ce-i trimisese Dumnezeu, dar[c`nd se g`ndi c[n-are cu ce s[-l hr[neasc[ ]l podidi un pl`ns de nu se mai putea sf`r=i. C[zu]n genunchi =i se rug[lui Dumnezeu, =i o! minune! dodat[r[s[ri, m[re, dintr-un col\ al chiliei sale o vi\[, =i numaidec`t crescu =i se ]n[l\[ p`n[la strea=ina casei.

Pustnicul c[ut[la d`nsa =i v[zu struguri, unii cop\i, al\ii p`rgui\i, al\ii agurid[=i al\ii tocmai]n floare;]ndat[lu[=i dete copilului, =i v[z`nd c[-i m[n`nc[, se bucur[din tot sufletul lui =i mul\umi lui Dumnezeu. Cu struguri crescu copilul p`n[ ce ]ncepu s[ m[n`nce =i c`te altceva.

Iar[dac[se mai m[ri copilul, pustnicul se apuc[=i-l]nv[\[s[citeasc[, s[adune r[d[cini ca s[se hr[neasc[=i s[umble la v`nat.

Dar]ntr-o zi chem[pustnicul pe copil =i-i zise:

— F[tul meu, sim\ c[sl[besc din ce]n ce; sunt b[tr`n, precum m[ vezi, afl[ dar[ c[ de azi ]n trei zile m[ duc pe lumea cealalt[. Eu nu sunt tat[l t[u cel adev[rat, ci te-am prins pe g`rl[, unde erai dat =i pus]ntr-un sicria= de mum[-ta, ca sa nu se dovedeasc[fapta sa cea de ru=ine, fiindc[era fat[de]mp[rat.

Dac[voi adormi somnul cel de veci, care o s[-l cuno=ti c`nd vei vedea c[ tot trupul meu are s[ fie rece ca ghea\a, amor\it =i \eap[n, s[ bagi de seam[ c[ o s[ vin[ un leu. S[ nu te sperii, dragul tatei, leul ]mi va face groapa, =i tu vei trage p[m`nt peste mine; de mo=tenire n-am ce s[-\i las dec`t un fr`u de cal. Dup[ce vei

r[m`nea singur, s[ te sui ]n pod, s[ iei fr`ul, s[-l scuturi, =i]ndat[va veni un cal =i te va]nv[\a ce s[faci.

Dup[cum zisese b[tr`nul a=a se =i ]nt`mpl[.

A treia zi pustnicul, lu`ndu-=i r[mas bun de la fiul s[u cel de suflet, se culc[=i adormi somnul cel lung.

Apoi]ndat[veni un leu groaznic, nevoie mare! =i veni r[cnind, cum v[zu pe b[tr`n mort, ]i s[p[ groapa cu ghiarele, iar[ fiul ]l ]ngrop[ =i r[mase acolo trei zile =i trei nop\i pl`ng`nd la morm`nt.

Apoi foamea]i dete]n =tire c[el viaz[ ]nc[, se scul[de pre morm`nt cu inima zdrobit[ de durere =i de ]ntristare, se duse la vi\[, =i cu mare m`hnire v[zu c[se uscase; atunci]=i aduse aminte de vorbele b[tr`nului =i se sui ]n pod, unde g[si fr`ul;]l scutur[=i iat[c[veni un =oimulean aripat =i, st`nd]nainte-i, zise:

— Ce porunce=ti, st[p`ne?

Copilul spuse calului din cuv`nt ]n cuv`nt toat[=iritenia cu moartea b[tr`nului =i ad[og[:

— Iat[-m[aicea singur. Dumnezeu mi-a luat pe tat[l ce-mi dedese, r[m`i tu cu mine, dar[ s[ mergem ]ntr-alt[ parte, unde s[ ne facem o colib[; aici, l`ng[acest morm`nt, nu =tiu de ce, dar ]mi tot vine s[ pl`ng.

— Nu a=a, st[p`ne,]i r[spunse calul, noi o s[ne ducem s[locuim unde sunt mul\i oameni ca dumneata.

— Cum?]ntreb[b[iatul, sunt mul\i oameni ca mine =i ca tata? +i o s[tr[im cu d`n=ii?

— Negre=it,]i r[spunse calul.

— Atunci, dac[e a=a, mai]ntreb[copilul, de ce nu vin ei pe la noi?

— Ei nu vin,]i mai zise calul, fiindc[n-au ce c[uta p-aci, trebuie s[mergem noi la d`n=ii.

— S[mergem, r[spunse copilul cu bucurie.

Iar dac[ ]i spuse c[trebuie s[fie]mbr[cat, fiindc[ceilal\i oameni nu umbl[a=a goli, b[iatul r[mase cam pe g`nduri; =i calul ]i zise s[ bage m`na]n urechea lui cea st`ng[ =i dup[ ce b[g[ m`na

scoase ni=te haine pe care le]mbr[c[, ciudindu-se c[nu =tia cum s[le]ntrebuin\eze; calul]l]nv[\[, =i apoi copilul]nc[lec[pe d`nsul =i porni.

Dup[ce ajunse]n ora=ul cel mai de aproape =i se v[zu]ntru mul\imea aia de oameni, furnic`nd ]n sus =i ]n jos, se cam sp[im`nt[copilul de at`ta zgomot, =i umbla tot cu fric[, mir`ndu-se de frumuse\ea caselor =i de tot ce vedea; b[g[ ]ns[de seam[c[fiecare lucru-=i are r`nduiala sa. Dar[ calul, ]mb[rb[t`ndu-l,]i zise:

— Vezi, st[p`ne, aici toate sunt cu =artul lor; de aceea trebuie s[ =tii s[-\i faci =i tu un c[p[t`i.

+i dup[ce =ezu acolo c`teva zile, mai ded`ndu-se cu lumea =i mai obi=nuindu-se a tr[i]n huietul ce]n[bu=e=te ora=ele, plec[lu`ndu-=i calul cu sine =i se duse, =i se duse, p`n[ce ajunse pe t[r`mul unor z`ne.

Ajung`nd la z`ne, care erau]n num[r de trei, c[ut[s[se bage argat la d`nsele; a=a]l sf[tui calul s[fac[.

Z`nele deocamdat[nu prea voiau s[-l ia]n slujb[, dar[se]nduplecar[la rug[ciunile lui =i-l primir[.

Calul adesea venea pe la domnul s[u, =i]ntr-o zi]i zise s[bage bine de seam[, cum c[ ]n una din case z`nele aveau o baie, c[ acea baie, la c`\iva ani,]ntr-o zi hot[r`t[, curge aur, =i cine se scald[ ]nt`i aceluia i se face p[rul de aur.

}i mai spuse s[vaz[c[ ]ntr-unul din tronurile casei z`nele aveau o leg[tur[ cu trei r`nduri de haine, pe care le p[strau cu]ngrijire.

B[iatul b[g[la cap toate zisele calului =i, de c`te ori avea c`te ceva greu de f[cut, chema calul =i-i da ajutor.

Z`nele ]i dase voie s[ umble prin toate casele, s[ deretece, s[ scuture, s[ m[ture, dar numai ]n c[mara cu baie s[ nu intre. }ns[ el c`nd lipseau ele d-acas[intra =i lua aminte la toate c`te]i zicea calul. Ochi =i leg[tura cu hainele puse cu]ngrijire]ntr-un tron.

}ntr-o zi z`nele plecar[ la o s[rb[toare, la alte z`ne =i avur[grije s[porunceasc[argatului, ca]n minutu ce va auzi ceva zgomot]n c[m[ru\a cu baia, s[rup[o =indril[din =trea=ina casei, ca s[le

dea de =tire =i s[se]ntoarc[degrab[, fiindc[ele =tiau c[e aproape s[ ]nceap[a curge aceast[ap[de aur.

Fiul pustnicului p`ndea =i c`nd v[zu minunea asta chem[numaidec`t pe cal. Calul]i zise s[se scalde; =i el a=a f[cu.

Ie=ind din baie, el lu[leg[tura cu hainele, =i o porni la s[n[toasa c[lare pe calul lui cel cu aripi, cu care zbura ca v`ntul =i se ducea ca g`ndul. Cum c[lc[peste pragul por\ii,]ncepu casele, curtea =i gr[dina a se cutremura =i a urla a=a de groaznic,]nc`t se auzi p`n[la z`ne =i z`nele]ndat[se]ntoarser[acas[.

Dac[v[zur[c[argatul lipse=te =i hainele nu sunt la locul lor, se luar[dup[d`nsul; =i-l urm[rir[ din loc ]n loc p`n[ce, c`nd era s[ puie m`na pe d`nsul, el trecu hotarele lor, =i apoi st[tu.

Cum]l v[zur[z`nele sc[pat, se c[tr[nir[de necaz, c[nu putur[s[-l prinz[. Atunci ele]i ziser[:

— Ah! fecior de lele ce mi-ai fost, cum de ne am[gi=i? Arat[-ne, m[car, s[-\i vedem p[rul.

+i r[sfir`ndu-=i p[rul pe spinare, ele se uitau cu jind la d`nsul, =i li se scurgeau ochii. Apoi ziser[:

— A=a p[r frumos nici noi n-am mai v[zut! Fii s[n[tos, dar[ ]ncai f[bun[tate de ne d[hainele!

El]ns[nu voi, ci le opri =i le lu[ ]n locul simbriei ce avea s[ia de la z`ne.

De aci se duse]ntr-un ora=,]=i puse o bu=ic[de cirvi=]n cap, =i merse de se rug[de gr[dinarul]mp[ratului ca s[-l primeasc[argat la gr[dina]mp[r[teasc[. Gr[dinarul nu prea voia s[-l asculte, dar[dup[mult[rug[ciune]l primi,]l puse s[lucreze la p[m`nt, s[ care ap[, s[ ude florile, ]l ]nv[\[ s[ cure\e pomii de omizi =i brazdele de buruieni. F[t-Frumos lua ]n cap tot ce-l ]nv[\a gr[dinarul, st[p`nul s[u.

}mp[ratul avea trei fete: =i a=a mult[grij[ ]i dase trebile]mp[r[\iei,]nc`t uitase de fete c[trebuie s[le m[rite.

}ntr-una din zile, fata cea mai mare se vorbi cu surorile ei, ca s[duc[fiecare c`te un pepene ales de d`nsa la masa]mp[ratului.

Dup[ce]mp[ratul se puse la mas[, venir[=i fetele =i aduse fiecare c`te un pepene pe tipsii de aur =i]i puser[dinaintea]mp[ratului.

}mp[ratul se mir[de aceast[fapt[=i chem[sfatul]mp[r[\iei s[-i ghiceasc[ce pild[s[fie asta.

Adun`ndu-se sfatul, t[iar[ pepenii, =i dup[ ce v[zur[ c[ unul se cam trecuse, al doilea era tocmai bun de m`ncat =i al treilea dase]n copt, zise:

— }mp[rate, s[tr[ie=ti mul\i ani; pilda asta]nsemneaz[v`rsta fetelor m[riei tale, =i c[a sosit timpul ca s[le dai la casa lor.

Atunci]mp[ratul hot[r] s[le m[rite. Dete, deci, sfoar[ ]n \ar[de aceast[hot[r`re =i chiar de a doua zi]ncepur[a veni pe\itori de la cutare =i de la cutare fecior de]mp[rat.

Iar[dup[ce fata cea mai mare]=i alese mire pre un fiu de]mp[rat, care-i p[ru mai frumos, se f[cu mare nunt[ ]mp[r[teasc[. +i dup[ce se sf`r=ir[ veseliile, plecar[ ]mp[ratul cu toat[ curtea ca s[ petreac[ pre fiic[-sa p`n[la hotarele]mp[r[\iei sale. Numai fiica]mp[ratului cea mai mic[r[mase acas[.

F[t-Frumos, argatul de la gr[din[, v[z`nd c[ =i gr[dinarul se dusese cu alaiul, chem[ calul, ]nc[lec[, se ]mbr[c[ cu un r`nd de haine din cele luate de la z`ne, pe care era c`mpul cu florile =i, dup[ce-=i l[s[p[rul s[u de aur pe spate,]ncepu a alerga prin gr[din[ ]n toate p[r\ile, f[r[s[fi b[gat de seam[c[fiica]mp[ratului]l vede de pe fereastr[, c[ci odaia ei da]n gr[din[.

Calul cu F[t-Frumos stric[toat[gr[dina =i, c`nd v[zu c[veselia lui f[cuse pagub[, desc[lic[, se]mbr[c[cu hainele sale de argat =i]ncepu a drege ceea ce se stricase.

C`nd veni acas[ gr[dinarul =i v[zu stric[ciunea ce se f[cuse, se lu[ de g`nduri;]ncepu a certa pe argat de ce n-a]ngrijit de gr[din[, =i era at`t de sup[rat, c`t p-aci era s[-l =i bat[.

Dar[fiica]mp[ratului, care privea de la fereastr[toate aceste, ceru gr[dinarului s[-i trimi\[ni=te flori.

Gr[dinarul f[cu ce f[cu =i adun[de prin col\uri c`teva floricele,

le leg[=i le trimise]mp[r[tesei celei mici. Ea, dac[primi florile,]i dete un pumn de bani =i-i trimise r[spuns s[ierte pe bietul argat, c[nu este el de vin[.

Atunci gr[dinarul, vesel de un dar a=a de frumos,]=i puse toate silin\ele, =i]n trei s[pt[m`ni f[cu gr[dina la loc, ca =i cum nu s-ar fi ]nt`mplat nimic]ntr-]nsa.

Nu mult dup[aceasta, fata]mp[ratului cea mijlocie]=i alese =i ea un fecior de]mp[rat, =i-l lu[de b[rbat. Veseliile \inur[ca =i la sor[-sa cea mare; iar[la sf`r=itul veseliilor o petrecu =i pe d`nsa p`n[ la hotarele ]mp[r[\iei sale. Fata cea mic[ a ]mp[ratului nu se duse, ci r[mase acas[, pref[c`ndu-se de ast[dat[c[este bolnav[.

Argatul gr[dinii, cum se v[zu iar[singur, vru s[se veseleasc[=i el ca to\i slujitorii cur\ii;]ns[, fiindc[el nu se putea veseli dec`t cu bidiviul s[u, ]=i chem[ calul, se ]mbr[c[ cu alte haine: cerul cu stelele, ]=i l[s[ p[rul pe spate, c[lc[ toat[ gr[dina. C`nd b[g[de seam[c[iar[f[r`mase totul, se]mbr[c[cu hainele sale cele proaste, =i bocindu-se]ncepu s[dreag[ceea ce stricase.

Ca =i de lalt r`nd, gr[dinarul voind s[-l c`rpeasc[, fu oprit de fata cea mai mic[a]mp[ratului, care ceruse flori, trimi\`ndu-i =i doi pumni de bani, =i vorb[ s[ nu se ating[ de argat, nefiind el vinovat. Gr[dinarul se puse iar[ pe munc[ =i d[du gr[dina gata ]n patru s[pt[m`ni.

}mp[ratul f[cuse o v`n[toare mare =i, fiindc[ sc[pase de o mare primejdie, ridic[ un chio=c ]n p[durea aceea, =i chemase, ca s[ serbeze m`ntuirea sa, pre to\i boierii =i slujitorii cur\ii la o mas[ ]nfrico=at[ce preg[tise acolo. To\i curtenii se duser[la chemarea]mp[ratului, numai fiica sa r[mase.

F[t-Frumos, v[z`ndu-se iar[ singur, chem[ calul =i voind s[ se veseleasc[ =i d`nsul,]mbr[c[hainele: cu soarele]n piept, luna]n spate =i doi luceferi]n umeri,]=i l[s[p[rul de aur pe spate,]nc[lec[calul =i-l]ncur[prin gr[din[.

At`t se stricase acum gr[dina, ]nc`t nu mai era chip de a o

drege. Iar dac[v[zu aceasta el,]ncepu a se t`ngui, se]mbr[c[iute cu hainele lui cele de argat, =i nu =tia de unde s[ ]nceap[meremetul.

M`nia gr[dinarului trecu orice hotare, c`nd veni =i v[zu acea mare pr[p[denie. Dar[c`nd voi s[-i dea pe foi pentru c[nu]ngrijise de gr[din[, fiica]mp[ratului]i ceru flori, de la fereastr[.

Gr[dinarul da din col\ ]n col\ =i nu =tia ce s[fac[;]n cele mai de pe urm[, c[t[=i mai g[si vreo dou[floricele care abia sc[pase de copitele calului cu aripi, i le trimise, =i fata de]mp[rat]i porunci s[ierte pe bietul argat, pentru care]i =i d[du trei pumni de galbeni.

Se apuc[de croi din nou, =i]n =ase s[pt[m`ni abia putu face ceva care s[ mai semene a gr[din[, iar argatului ]i f[g[dui o s`nt[de b[taie, sor[cu moartea, de s-o mai]nt`mpla una ca asta, =i s[fie =i gonit.

}mp[ratul se luase de g`nduri v[z`nd pe fiic[-sa tot trist[. Ea acum nu mai voia s[ias[afar[nici din cas[. Hot[r] dar[s[o m[rite =i]ncepu a-i spune de cutare =i cutare fiu de]mp[rat. Ea nu voia s[aud[de nici unul.

Iar dac[v[zu a=a]mp[ratul, adun[iar[sfatul =i boierii =i]i]ntreb[ce s[fac[? Unul din boieri]i zise s[fac[un foi=or cu poarta pe dedesubt, pe unde s[treac[to\i fiii de]mp[rat =i de boieri, =i pe care-l va alege fata, s[-l loveasc[cu un m[r de aur ce-l va \ine]n m`n[, =i dup[acela s-o dea]mp[ratul.

A=a se =i f[cu. Se dete sfoar[ ]n \ar[c[este hot[r`rea]mp[ratului s[se adune mic cu mare =i s[treac[pe sub poart[.

To\i trecur[, dar[nu lovi nici pe unul. Mul\i credea c[fata n-are voie s[se m[rite. }ns[un boier b[tr`n, trecut =i prin ciur =i prin d`rmon, d-[ia care auzise, v[zuse =i p[\ise multe, zise s[treac[=i oamenii cur\ii; trecu =i gr[dinarul, =i buc[tarul cel mare, =i v[taful, =i slugile, =i vizitii =i to\i r`nda=ii, dar degeaba, fata nu lovi nici pe unul.

Se f[cu]ntrebare dac[n-a mai r[mas cineva netrecut, =i se afl[c[a mai r[mas un pr[p[dit de argat de la gr[din[rie, chele= =i dos[dit de n-are seam[n pe lume.

— S[treac[=i acesta, zise]mp[ratul.

Atunci chem[=i pe argatul cel chele= =i-i zise s[treac[=i d`nsul, dar el nu cuteza; apoi cam cu c`r`ial[, cam cu sila, fu nevoit s[treac[=i, dac[trecu, fata]l lovi cu m[rul.

Argatul]ncepu a \ipa =i a fugi, \in`ndu-se cu m`inile de cap zic`nd c[i-a spart capul.

}mp[ratul, cum v[zu cele]nt`mplate, zise:

— Asta nu se poate! este o gre=eal[! fata mea nu e de crezut s[fi ales tocmai pe chele=ul [sta.

Nu putea, vezi, s[se]nvoiasc[ ]mp[ratul a da pe fie-sa dup[argat, de=i]l lovise fata cu m[rul.

Atunci puse de a doua oar[s[treac[lumea, =i de a doua oar[fiic[-sa lovi cu m[rul]n cap tot pe chele=, care iar[=i fugi \in`ndu-se cu m`inile de cap =i \ip`nd.

}mp[ratul, plin de m`hnire, iar[ ]=i lu[vorba]napoi, =i puse de a treia oar[s[treac[toat[lumea.

Dac[v[zu =i v[zu]mp[ratul c[=i d-a treia oar[tot pe chele=]l lovi fata, s-a plecat la sfatul]mp[r[\iei, =i i-a dat lui pe fiic[-sa.

Nunta se f[cu cam pe sub ascuns, =i]mp[ratul apoi]i oropsi pe am`ndoi, =i nu mai voi s[ =tie =i s[ auz[ de d`n=ii; at`ta numai c[, de sil[, de mil[,]i primi s[locuiasc[ ]n curtea palatului.

Un bordei]ntr-un col\ al cur\ii li se dete spre locuin\[, iar argatul se f[cu sacagiul cur\ii.

Toate slugile]mp[ratului r`deau de d`nsul =i toate murd[riile le arunca pe bordeiul lui. }n[untru]ns[calul cel cu aripi le adusese frumuse\ile lumii: nu era]n palaturile]mp[ratului ceea ce era]n bordeiul lui.

Fiii de]mp[rat, care veniser[ ]n pe\it la fiica cea mic[, se]mbufnar[de ru=inea ce p[\ise, pentru c[fiica]mp[ratului alesese pe chele= =i se]nvoir[ ]ntre d`n=ii ca s[porneasc[oaste mare]mpotriva lui.

}mp[ratul sim\i mare durere c`nd auzi hot[r`rea vecinilor s[i,]ns[, ce s[fac[? se preg[ti de r[zboi, =i nici c[avea]ncotro.

Am`ndoi ginerii]mp[ratului se sculär[cu oaste =i venir[ ]n ajutorul socrului lor. F[t-Frumos trimise =i el pe so\ia sa ca s[roage pe]mp[ratul a-i da voie s[mearg[=i el la b[taie.

— Du-te din naintea mea, nesocotito; fiindc[iat[, din pricina ta mi se turbur[lini=tea; nu mai voi s[v[v[z]n ochii mei, nemernicilor ce sunte\i.

Dar[, dup[mai multe rug[ciuni, se]nduplec[, =i porunci s[-l lase s[care =i el m[car ap[pentru o=tire.

Se preg[tir[=i pornir[.

F[t-Frumos, cu hainele lui proaste =i c[lare pe o m`r\oag[ =chioap[, plec[ ]nainte. O=tirea ]l ajunse ]ntr-o mla=tin[ unde i se nomolise iapa =i unde se muncea ca s[ o scoa\[, tr[g`nd-o c`nd de coad[, c`nd de cap, c`nd de picioare.

R`ser[o=tirea =i]mp[ratul cu ginerii cei mai mari ai s[i =i trecur[ ]nainte.

Dup[ce]ns[nu se mai v[zur[d`n=ii, F[t-Frumos, scoase iapa din noroi, ]=i chem[ calul s[u, se ]mbr[c[ cu hainele c`mpul cu florile =i porni la c`mpul b[t[liei, ajunse =i se sui]ntr-un munte apropiat, ca s[vaz[care parte este mai tare.

O=tile dac[ajunse, se lovir[, iar F[t-Frumos, v[z`nd c[ oastea vr[jma=[ este mai mare la num[r =i mai tare, se r[pezi din v`rful muntelui asupra ei =i ca un v`rtej se ]nv`rteja prin mijlocul ei cu palo=ul]n m`n[, =i t[ia ]n dreapta =i ]n st`nga, pe oricine]nt`lnea.

A=a spaim[dete iu\eala, str[lucirea hainelor =i zborul calului s[u,]nc`t oastea =i to\i cu totul o rupser[ d-a fuga apuc`nd drumul fiecare]ncotro vedea cu ochii,]mpr[=tiindu-se ca puii de pot`rniche.

Iar]mp[ratul dup[ce v[zu minunea, mul\umi lui Dumnezeu c[i-a trimis pe]ngerul s[u de l-a sc[pat din m`na vr[jma=ului, =i se]ntoarse vesel acas[.

Pe drum]nt`lni iar[=i pe F[t-Frumos, pref[cut ]n argat, muncind s[-=i scoat[ iapa din noroi; =i cum era cu voie bun[, ]mp[ratul zise la c`\iva:

— Duce\i-v[de scoate\i =i pe nevoia=ul acela din noroi.

N-apucar[s[se a=eze bine, =i veni veste de la]mp[ratul c[vr[jma=ii lui cu o=tire =i mai mare s-au ridicat asupra lui.

Se g[ti dar[=i el de r[zboi =i plec[s-o]nt`lneasc[. F[t-Frumos iar[ se rug[ s[-l lase =i pe d`nsul s[mearg[, =i iar[fu huiduit.

Dar[dac[dob`ndi voie, porni iar[ cu iapa lui. Fu =i de ast[ dat[ de r`s =i de b[taie de joc, c`nd l-a v[zut o=tirea, c[iar[se]nomolise =i nu putea s[-=i scoat[iapa din noroi defel, defel.

}l l[sar[ ]napoi, dar[el ajunse =i acum mai nainte la locul de lupt[, pref[cut]n F[t-Frumos, c[lare pe calul cu aripi, =i]mbr[cat]n hainele lui cele cu cerul cu stelele.

O=tile deter[ ]n t`mpene =i]n surle =i se lovir[; iar F[t-Frumos, dac[v[zu c[vr[jma=ii sunt mai puternici, se repezi din munte =i-i puse pe goan[.

}mp[ratul se]ntoarse iar[vesel, mul\umind lui Dumnezeu de ajutorul ce i-a dat, =i iar[porunci osta=ilor s[scoa\[din noroi pe nevoia=ul de sacagiu. Iar el era]mp[cat cu cugetul s[u =i se bucura]n ascunsul sufletului s[u de izb`nzile sale.

}mp[ratul se m`hni p`n[ ]n fundul inimii sale c`nd auzi c[ vr[jma=ii se ridic[ de a treia oar[ cu oaste =i mai mare =i c[ a ajuns la hotarele ]mp[r[\iei sale c`t[frunz[=i iarb[; un pl`ns ]l n[p[di, de s[ fereasc[ Dumnezeu! =i pl`nse, =i pl`nse, p`n[ce sim\i c[-i sl[besc vederile. Apoi]=i str`nse =i d`nsul toat[oastea =i porni la b[t[lie cu n[dejde]n Dumnezeu.

F[t-Frumos porni =i el tot pe o\opina lui.

Iar dup[ce trecu toat[oastea f[c`nd haz de d`nsul cum se muncea ca s[-=i scoa\[iapa din noroi, se]mbr[c[cu hainele cele cu soarele]n piept, luna]n spate =i doi luceferi]n umeri,]=i l[s[p[rul de aur pe spate,]nc[lec[calul =i]ntr-un minut fu iar[=i pe munte, unde a=tepta s[vaz[ce s-o]nt`mpla.

Se]nt`lnir[ o=tile, se lovir[ din mai multe p[r\i =i se t[iau unii pre al\ii f[r[ de cru\are, at`ta erau de]nver=una\i osta=ii. Iar c`nd fu c[tre sear[, c`nd v[zu c[o=tirea vr[jma=e era s[ia]n goan[

pre a]mp[ratului, unde se repezi odat[F[t-Frumos din munte ca un fulger; =i unde tr[sni]n mijlocul lor,]nc`t se ]ngrozir[ de nu mai =tiau ce fac. Str[lucirea hainelor lui F[t-Frumos p`n[ ]ntr-at`ta orbise =i z[p[cise pe vr[jma= de nu mai =tiau o=tile unde se afl[. F[t-Frumos lovea cu pala de zv`nta,]n toate p[r\ile. Groaza intrase]n inimile potrivnicilor =i]i tulburase de]=i uitaser[de b[t[lie, ci c[tau cum s[se m`ntuiasc[ cu via\[. O luar[ la s[n[toasa care ]ncotro vedea cu ochii d`nd n[val[unii preste al\ii de-=i rupeau g`turile. F[t-Frumos]ns[ ]i gonea =i-i secera cu pala ca pe buruienile cele rele.

}mp[ratul]l v[zu s`ngerat la m`n[, la care se crestase]nsu=i, =i]i dete n[frama sa ca s[se lege. Apoi se]ntoarse acas[izb[vi\i de primejdie.

C`nd venir[, g[sir[iar[pe F[t-Frumos]n noroi cu iapa, =i iar[=i porunci de]l scoase.

+i sosind acas[ ]mp[ratul c[zu la boal[de ochi =i orbi. To\i vracii =i filosofii care citeau pe stele fur[adu=i, =i nimeni nu putur[s[-i dea nici un ajutor. }ntr-una din zile, scul`ndu-se din somn ]mp[ratul, spuse c[ a v[zut ]n vis un b[tr`n care i-a zis c[dac[se va sp[la la ochi =i dac[va bea lapte de capr[ro=ie s[lbatic[va dob`ndi vederile.

Auzind astfel ginerii s[i, pornir[cu to\ii, cei doi mai mari singuri, f[r[s[ia =i pe cel mai mic, =i f[r[a voi s[-l lase m[car a merge]mpreun[cu d`n=ii. Iar[ F[t-Frumos chem[ calul =i merse cu d`nsul prin sm`rcuri, g[si capre ro=ii s[lbatice, le mulse =i c`nd se]ntorcea, se]mbr[c[ ]n haine de cioban =i ie=i]naintea cumna\ilor s[i cu o doni\[plin[cu lapte de oi. Ei]l]ntrebar[ce lapte are acolo; iar[el le r[spunse, pref[c`ndu-se c[nu-i cunoa=te, c[duce lapte de capr[ro=ie la]mp[ratul care visase c[-i va veni vedere dac[va da cu acel lapte pe la ochi. Atunci ei se]ncercar[a-i cump[ra laptele; dar ciobanul le r[spunse c[laptele nu-l d[pe bani ci c[, dac[voiesc s[aib[lapte de capr[ro=ie, s[se zic[c[sunt robii lui, =i s[

rabde ca s[le pun[pecetea lui pe spinarea lor, m[car c[ei au s[se duc[=i s[nu mai dea pe la d`nsul.

Cei doi gineri se socotir[c[ei pentru c[sunt]mp[ra\i =i gineri de]mp[rat n-o s[le pese nimic; se l[sar[, deci, de le puse pecetea lui]n spinare, =i apoi luar[laptele =i-l aduser[vorbind]ntre d`n=ii pe drum: “De se va ]ncerca, nerodul, s[ ne zic[ ceva, ]l facem nebun, =i tot noi vom fi crezu\i dec`t d`nsul”.

Se]ntoarser[la]mp[ratul,]i deter[laptele, se unse la ochi =i b[u, dar[nu-i ajut[nimic. Dup[aceea veni =i fiica cea mic[la]mp[ratul =i-i zise:

— Tat[, iat[ia =i acest lapte, pe care]l aduse b[rbatul meu; unge-te =i cu d`nsul, a=a te rog.

— Ce lucru bun a f[cut n[t[r[ul de b[rbatul t[u, r[spunse]mp[ratul, ca s[fac[=i acum ceva de isprav[? N-au putut face nimic ginerii mei ceilal\i, care m-au ajutat a=a de mult]n r[zboaie, =i tocmai el, n[t`ngul, o s[-mi poat[ajuta? +i apoi nu v-am zis c[n-ave\i voie a v[mai ar[ta]naintea fe\ei mele? Cum ai cutezat s[calci porunca mea?

— M[supui la orice pedeaps[vei binevoi s[-mi dai, tat[, numai unge-te, a=a te rog, =i cu acest lapte ce \i-l aduce umilitul t[u rob.

}mp[ratul, dac[v[zu c[at`t de mult se roag[ fiica-sa, se ]nduplec[ =i lu[ laptele ce-i adusese, =i apoi se unse cu d`nsul la ochi o zi, se unse =i a doua zi, =i cu marea sa mirare sim\i c[pare c[ ]ncepuse a z[ri ca prin sit[, =i dac[se mai unse =i a treia zi, v[zu cum vede to\i oamenii cu ochi lumina\i =i limpezi. Dup[ce se]ns[n[to=i, dete o mas[mare la to\i boierii =i sfetnicii]mp[r[\iei, =i dup[rug[ciunea lor primi =i pe F[t-Frumos s[=eaz[ ]n coada mesei.

Pe c`nd se veseleau mesenii =i se chefuiau, se scul[ F[t-Frumos =i, rug`ndu-se de iertare,]ntreb[:

— M[rite]mp[rate, robii pot =edea cu st[p`nii lor la mas[?

— Nu, nicidecum, r[spunse]mp[ratul.

— Apoi dac[este a=a, =i fiindc[lumea te =tie de om drept, f[-mi =i mie dreptate, =i scoal[pe cei doi oaspe\i care =ed d-a dreapta =i d-a st`nga m[riei tale, c[ci ei sunt robii mei; =i ca s[m[crezi, pune s[-i caute =i vei vedea c[sunt]nsemna\i cu pecetea mea]n spinare.

Cum auzir[ginerii]mp[ratului, o b[gar[pe m`nec[=i m[rturisir[c[a=a este;]ndat[fur[nevoi\i a se scula de la mas[=i a sta]n picioare.

Iar[c[tre sf`r=itul mesei, F[t-Frumos scoase n[frama care i-a fost dat-o]mp[ratul la b[t[lie.

— Cum ajunse n[frama mea]n m`inile tale,]ntreb[ ]mp[ratul? Eu am dat-o]ngerului Domnului care ne-a ajutat la r[zboi.

— Ba nu, m[rite]mp[rate, mie mi-ai dat-o.

— Apoi dac[este a=a, tu e=ti acela care ne-ai ajutat?

— Eu, m[rite]mp[rate.

— Nu se poate, adaose iute]mp[ratul, =i dac[vei s[te crez, arat[-te a=a cum era atunci acela c[ruia am dat n[frama.

Atunci el se scul[de la mas[, se duse de se]mbr[c[cu hainele cele cu soarele]n piept, luna]n spate =i doi luceferi]n umeri,]=i l[s[p[rul pe spate =i se]nf[\i=[ ]mp[ratului =i la toat[adunarea.

Cum]l v[zur[mesenii,]ndat[se ridicar[=i se minunar[, F[t-Frumos era at`ta de m`ndru =i str[lucitor,]nc`t la soare te puteai uita, dar la el ba.

}mp[ratul, dup[ce l[ud[pe fiic[-sa pentru alegerea sa cea bun[, se dete jos din scaunul]mp[r[\iei =i ridic[ ]n el pre ginerele s[u, F[t-Frumos, iar[el, cea dint`i treab[ce f[cu, fu de a da drumul din robie cumna\ilor s[i, =i]n toat[ ]mp[r[\ia se f[cu bucurie mare. Eram =i eu p-acolo, =i la masa]mp[r[teasc[:

C[ram mereu la vatr[, lemne cu frigarea,
Duceam eu la mas[glume cu c[ldarea;

Pentru care c[p[tai:

Un n[p[stroc de ciorb[
+-o s`nt[de cociorb[
Pentru cei ce-s lung[vorb[,

+i]nc[lecai pe-o =a =i v-o spusei d-voastr[a=a.

+i mai]nc[lecai pe-o lingur[scurt[, s-o dai pe la nasul cui n-ascult[.

CUPRINS

F{T-FRUMOS CEL R{T{CIT

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[o pereche de oameni, muncitori, de! cum d[Dumnezeu. Toat[n[dejdea lor era]ntr-o iap[cu care se hr[neau. +i ar fi voit =i ei s[aib[un copila=, dar fu peste poate. Cercetar[ ]n dreapta =i]n st`nga, ca s[ afle niscaiva leacuri care s[ le desfac[ f[cutul st[rpiciunii lor, dar[, a=i! parc[ ]nt`lnea tot surzi =i mu\i. Nimeni nu =tia s[-i]nve\e ceva.

Mai umblar[ei ce umblar[=i, la urma urmelor, aflar[despre un vr[jitor me=ter carele]nchega =i apele. Cre=tinul se duse =i la d`nsul,]i spuse p[sul lui =i]i ceru leacuri. Vr[jitorul n-a=tept[mult[rug[=i, dup[ce se]nvoir[,]i dete un m[r.

— Din acest m[r, zise el, s[m[n`nce numai so\ia dumitale. Dar[bag[de seam[s[n-apuce din el nici o f[ptur[cu via\[de pe lumea asta.

— C`t despre aia, n-ai grije, r[spunse omul. Las[ pe mine; nu mi-ai dat mie ]n m`n[m[rul? Acum s[fii odihnit.

Lu`nd m[rul, omul nu se mai g`ndea dar[dec`t la bucuria ce o s[ sim\[ el =i nevasta c`nd s-or vedea]mpresura\i de copii. +i cu g`ndurile astea ajunse acas[ =i dete m[rul neveste-sei, ca s[-l m[n`nce, f[r[s[-i mai spuie altceva.

Ea primi m[rul cu bucurie. +i dup[ce plec[b[rbatul]n trebile sale, se a=ez[pe pragul u=ii, cur[\i m[rul =i-l m`nc[. Iep=oara ie=ise =i ea din grajd, =i veni la st[p`n[-sa, c[era]nv[\at[la traista

cu gr[un\e. Neg[sind nimic de ron\[it, lu[=i ea cojile de m[r, pe care le lep[dase st[p`n[-sa =i le m`nc[cu mult[poft[, ca pe ni=te trufandale.

Nu trecu mult =i at`t st[p`na, c`t =i iep=una se sim\ir[ a fi luat ]n p`ntece. +i dup[nou[luni femeia n[scu un copila= de dr[gule\; iar iep=una un m`nzule\ ginga=.

}ndoit[fu bucuria omului c`nd se v[zu =i cu copil, =i cu m`nz. +i fiindc[acesta se n[scuse odat[cu fiul s[u, hot[r] ca nimeni s[nu]ncalece pe d`nsul, f[r[ numai fiu-s[u, c`nd s-o face mare.

Botezar[copilul =i]ngrijir[de d`nsul, m[ rog, ca unul la p[rin\i. Copilul crescu =i se f[cu mare. C`nd era d-un an, parc[era de cinci; iar[c`nd fu de cinci, parc[era de cincisprezece, =i de ce cre=tea, d-aia se f[cea mai frumos =i mai dr[g[la=.

Dar[mite de]nv[\at? }nv[\a ca neal\ii pe lumea asta alb[. N-apuca s[auz[de la dasc[l ceva, c[el]nv[\a mai ad`nc dec`t dasc[lul. +i astfel ajunsese de poveste. Unii zicea c[=tia carte p`n[ ]n glezne, al\ii zicea c[ p`n[ ]n genunchi, iar[al\ii, p`n[ ]n br`u. De m-ar fi]ntrebat pe mine, eu le-a= fi spus c[=tia carte p`n[ ]n g`t. Dar[fiindc[nimeni nu m-a]ntrebat, iac[tac =i eu din gur[ca un pe=te, =i nu mai zic nim[nui nici pis!

Astfel fiind,]ntr-una din zile ce-i vine dr[cu=orului de copila=, c[numai]nc[lec[pe m`nzul lui, =i mi \i-i dete c[lc`ie; iar[m`nzul, carele =i d`nsul crescuse de se f[cuse un c`rl[na= zburdalnic de n-avea ast`mp[r, o rupse d-a fuga cu b[iat cu tot, =i du=i au fost p`n[ ]n ziua de ast[zi.

C`nd prinser[ de veste p[rin\ii c[ b[iatul nu e, caut[-l ]n sus, caut[-l ]n jos, nu e; ba mai ]n dreapta, ba mai ]n st`nga, deloc! Mai cercetar[pe ici, mai cercetar[pe dincoaci, b[iatul, a=i! nici pomeneal[nu era de el! Tocmai t`rziu, hei! aflar[ de la ni=te drume\i c[ au v[zut un b[ie\andru c[lare pe de=elate pe un c[lu=el, carele se ducea ca v`ntul. Ei ziceau c[n-apucar[s[se uite dup[d`nsul ca de c`nd se apucase s[le spuie, =i pieri din ochii lor ca o n[luc[, ca =i c`nd n-ar fi fost.

}l pl`nser[ p[rin\ii p`n[c`nd se istovir[ =i d`n=ii, =i ochii din lacr[mi nu =i-i mai uscar[; dar[ ]n de=ert, c[fiul lor nu se mai]ntoarse.

Pas[mite ei, dac[s-au l[sat zburd[lniciei lor =i s-au v[zut la c`mp, nu s-au mai g`ndit]n urm[, ci au]ntins la drum zbenguin-du-se =i]ncurc`ndu-se, p`n[ce, c`nd b[gar[ de seam[, ajunsese pe ni=te t[r`muri necunoscute.

Aci st[tur[s[se mai odihneasc[. +i, voind s[se]ntoarc[, ei se r[t[ciser[. Nu mai =tiau nici pe unde veniser[, nici pe unde s[se]ntoarc[. Atunci b[iatul]ncepu s[pl`ng[=i s[doreasc[de p[rin\i.

Mai cu seam[c`nd s-a v[zut singur, singurel, el care nu era ie=it din casa p[rin\ilor,]ncepu s[-l ia ni=te r[cori de nu =tia ce va s[zic[asta.

Calul, dac[v[zu a=a,]ncepu s[-l]mbuneze, ba c[o s[fac[cutare lucru, ba c[pe cealalt[. P`n[ una alta, ]=i c[tar[ un culcu= unde s[ m`ie peste noapte. Se odihnir[=i dormir[sub acope-r[m`ntul cerului.

A doua zi, nici tu mas[, nici tu cas[, b[iatul]ncepu iar[=i s[pl`ng[=i s[voiasc[s[se]ntoarc[la p[rin\i. C[tar[s[-=i g[seasc[urmele pe unde veniser[; dar nu g[sir[nici picule\ de urm[. Dac[v[zu =i v[zu, calul zise:

— St[p`ne, am f[cut o gre=eal[care nu se mai]ntoarce. D[-mi voie s[m[duc s[caut vrun mijloc ca s[ne c[p[tuim.

— Asta nu se poate, odat[cu capul, r[spunse b[iatul. Dup[ce am ajuns pe aste t[r`muri neumblate, prin pustiet[\i f[r[locuitori, s[m[la=i =i tu? Singur nu pot sta, uite, nici olecu\[.

— }ncinge-te cu fr`ul meu, =i c`nd vei vedea vro nevoie, scutur[-l =i]ntr-o clip[sunt la tine. Eu m[duc s[caut pe unde s[ie=im la lume, =i cum s[ne chivernisim.

Calul, vede\i d-voastr[, era n[zdr[van.

Cu mare anevoin\[, se dezlipi calul de st[p`nul s[u. Umbl[ ce umbl[ =i se ]ntoarse numaidec`t. El v`nturase v[zduhul =i cutreierase p[m`ntul p`n[nu apucase s[i se urasc[b[iatului; =i

]ntorc`ndu-se spuse b[iatului c[i-a g[sit un loc unde s[se bage argat. }l =i]nv[\[ce s[fac[=i cum s[dreag[ca s[arg[\easc[cu folos.

}nc[lec[b[iatul calul, c`nd auzi c[ are s[-=i g[seasc[ unde s[ se c[p[tuiasc[, =i porni ca v`ntul, precum =i venise.

Ajung`nd la ni=te z`ne, f[cu precum]l]nv[\ase calul.

Cele trei z`ne, c[ci trei erau ele, se cam codeau s[-l primeasc[; iar dac[st[rui, se rug[=i se f[g[dui c[o s[fie harnic =i credincios, ele]l primir[.

A=ez`ndu-se el acolo la z`ne, b[iatul se puse cu toat[inima pe munc[=i, c`nd era ceva de f[cut mai greu sau mai anevoios,]=i chema calul =i]i da ajutor.

Calul, carele nu =tiu de unde aflase tainele z`nelor, vezi c[ nu era el de florile m[rului n[zdr[van, spuse b[iatului s[ fie cu mare b[gare de seam[, c[ ]n baia z`nelor,]ntr-un timp hot[r`t, are s[ curg[ aur, =i atunci s[ apuce el ]naintea z`nelor, s[se scalde. }i mai spuse s[ocheasc[prin poli\ele cu haine ale z`nelor, c`nd]l va pune s[deretece, ni=te nuci pe care le avea z`nele =i le]ngrijea ca pe ochii lor din cap.

B[iatul f[cu]ntocmai precum]l]nv[\ase calul.

}ntr-o zi c`nd z`nele se dusese la v`n[toare, f[r[ grij[, b[iatul auzi ]n baia z`nelor un susur de ap[mai r[sun[tor dec`t alt[ dat[. Tem`ndu-se, el chem[calul, care veni]ntr-o clipeal[de ochi. El, cum v[zu cele ce se petrec]n baie, puse pe b[iat de se dezbr[c[ ]ndat[=i]l]mpinse]n baie de se]mb[ie. C`nd ie=i d-acolo, ce s[ vede\i d-voastr[, cinsti\i boieri? P[rul i se f[cuse cu totul de aur, =i-i crescuse de b[tea pulpele, ]nc`t nu te]ndurai s[-\i iei ochii de la el.

+i lu`nd =i nucile, pe care le ochise el,]nc[lec[, =i pe ici \i-e drumul!

Cum p[=i pragul por\ii]ncepu casele a \ipa de ar fi de=teptat =i pe mor\i din groap[. Auzind z`nele \ip[tul se ]ntoarser[ acas[ numai c`t ai zice mei. Ele v[zur[c[lipse=te argatul de acas[,

sp[l[citura ce mai r[m[sese]n baia unde se]mb[iase argatul =i nucile ce lipseau; nu mai z[bovir[, ci se luar[dup[d`nsul. C`t p-aci s[puie z`nele m`na pe ei. +i fugi, z`nele dup[ d`n=ii; ei fugi! z`nele dup[ d`n=ii. Dac[v[zu =i v[zu calul primejdia,]ntinse pasul la drum =i]ncepu a zbura ca g`ndul, p`n[ce, tocmai c`nd era z`nele s[-i prinz[, ei trecur[de pe t[r`mul lor =i se oprir[.

Puterea z`nelor p`n[aci era. Iar[dac[v[zur[ele c[le trecu otarele,]ncepur[cu binele a se ruga de el ca s[-=i taie p[rul s[li-l dea lor; dar[b[iatul le f[cea cu b`z! Ele se rugar[ ca barim nucile cu haine s[ le dea. B[iatul le ar[t[ coltucul. Atunci z`nele se rugar[ca]ncailea s[le arate p[rul, s[se bucure =i ele de vederea lui. Atunci b[iatul]=i r[sfir[p[rul,]nc[lec[=i zbur[cu bidiviul lui.

Z`nele se uitar[ cu jind la d`nsul =i, nemaiav`nd ce face, se ]ntoarser[ acas[ =i vorbir[ ]ntre ele ca s[ nu mai bage argat strein la curtea lor, c`t or tr[i ele.

Dup[ce ajunse pe mo=ia unui]mp[rat mare, calul]nv[\[pe b[iat ce s[fac[. El ascult[=i se duse de se b[g[argat la gr[dinarul]mp[ratului. P`n[a nu se]nvoi cu gr[dinarul, el]=i puse o b[=ic[de vac[ ]n cap,]n care]=i ascunse p[rul cel de aur.

Gr[dinarul]l]nv[\[cum s[fac[brazde, s[semene flori, s[le r[s[deasc[=i s[le]ngrijeasc[. +i]l luase la ochi, c[ci era spirt, =tii, colea, cum trebuie omului, m`n[ dreapt[, nu altceva. Totu=i slugile din curtea ]mp[r[teasc[ ]l numir[ chele=. +i, chele= ]n sus, chele= ]n jos, p`n[ce]i r[maser[numele Chele=.

Gr[dinarul]mp[r[tesc]mb[tr`nise la curtea ]mp[ratului. El era om destoinic cu frica lui Dumnezeu =i cinstit. Slujba lui de c[petenie era s[ duc[ ]n toat[ diminea\a c`te un m[nunchi de flori la cele trei fete care le avea]mp[ratul.

}mboln[vindu-se gr[dinarul]ntr-una din zile, chem[pe argatul s[u =i]i spuse s[aleag[din florile cele mai frumoase at`tea c`te s[-i ajung[a face trei leg[turi de flori =i s[le duc[fetelor]mp[ratului.

Chele=ul se duse de culese flori =i f[cu trei leg[turi, una mai

mare, alta mijlocie =i alta mai mic[. Pe cea mai mare, care era alc[tuit[din flori ce]ncepuse a se trece =i abia mai mirosinde, o dete fetei]mp[ratului cea mai mare. Leg[tura mijlocie cu flori ce erau tocmai]n floare o dete fetei mijlocii; iar[leg[tura cea mai mic[ce avea flori numai boboace care acum se deschideau, o dete fetei celei mici. Cum dete florile, o tuli d-a fuga, =i se apuc[de lucru prin gr[din[.

Fetele se mirar[de aceasta, =i cu toatele se duser[la]mp[ratul =i-i ar[tar[florile. }mp[ratul chem[pe gr[dinar s[-i spuie ce noim[s[aib[florile ce trimisese fetelor sale.

Gr[dinarul se sperie c`nd auzi c[a=a bolnav este chemat la]mp[ratul.

Iar[dac[se duse, cu inima tremur`nd[, =i auzi de la]mp[ratul =iritenia cu florile, el se dezvinov[\i =i spuse c[, bolnav fiind]n acea zi, trimisese pe argat s[duc[florile.

Chem`nd =i pe Chele=, el, dac[veni, se apropie cu sfial[=i r[spunse:

— S[tr[i\i, luminate]mp[rate,]ntru mul\i ani! C`nd am cules florile =i am f[cut acele m[nunchiuri, n-am avut nici un g`nd r[u, martor mi-e Dumnezeu! ci am dat fiec[ria din domni\e flori ce le arat[care cum este.

— +i cum ai cutezat, tu, un chele= ca tine, s[faci una ca asta?

— At`ta m-a t[iat capul =i m-a dus mintea, luminate ]mp[rate, at`ta am f[cut. M[ria-ta judec[=i f[ce e cu dreptul.

}mp[ratul r[mase pe g`nduri. El, de=i s-a]ntristat, dar[mai mult s-a bucurat c[ ]i aduse aminte ceea ce trebuia s[fac[el ca un p[rinte.

Apoi trimise o pung[de bani argatului. Acesta se duse =i-i dete gr[dinarului, sub cuv`nt c[ el nu =tie ce s[ fac[ cu ei, ca unul ce are de toate de la st[p`nu-s[u.

Nu trecu mult =i, viind o s[rb[toare,]mp[ratul cu to\i curtenii =i b[tr`nii ]mp[r[\iei merse la biseric[. }ntre b[tr`nii =i credincio=ii cur\ii era =i gr[dinarul. Numai fata cea mic[r[mase acas[.

Argatul, v[z`ndu-se singur, descinse fr`ul de pe l`ng[ sine, scoase dintr-o nuc[ ni=te haine de aram[, din cele luate de la z`ne, se g[ti bine, intr[ ]n gr[din[, sun[fr`ul =i veni calul lui ]n=elat, dar ne]nfr`nat =i, puindu-i fr`ul]n cap, argatul]nc[lec[=i prinse a-=i]ncucra calul prin gr[din[. Fereastra fetei de]mp[rat celei mici da]n gr[din[=i ea v[zu tot ce se petrecu.

Dup[ce stric[gr[dina, argatul se duse ca fulgerul la biseric[, dete calul]n m`na unui om ce sta afar[, ca s[ i-l \ie, =i el intr[ ]n biseric[. Aci merse ]nfipt la mir, se ploconi ]n dreapta, se ploconi ]n st`nga =i ie=i afar[.

To\i cei din biseric[se mirar[de d`nsul. P`n[=i]mp[ratul zicea c[nici el nu mai v[zuse a=a voinic frumos.

Argatul de la gr[din[rie, cum ie=i din biseric[,]nc[lec[=i]ntr-un suflet ajunse la gr[dina]mp[r[teasc[=i desc[lec[=i porunci calului s[fac[la loc tot ceea ce stricase. Calul se puse =i numaidec`t]ndrept[gr[dina =i o f[cu =i mai frumoas[de cum fusese.

Fata]mp[ratului cea mic[vedea de la fereastr[=i t[cea. C`nd se]ntoarse de la biseric[, surorile cele mai mari zise celei mai mici:

— Ce r[u ai f[cut de n-ai venit =i tu la biseric[, c[a venit un t`n[r ]mbr[cat a=a =i a=a, a f[cut a=a =i a=a, =i numaidec`t a plecat, de au r[mas to\i cu ochii dup[el.

Fata cea mic[asculta =i t[cea.

Dar[gr[dinarul, c`nd intr[ ]n gr[din[, st[tu]n loc =i se mir[. Apoi]=i]nchipui el c[poate d-aia i se pare gr[dina mai frumoas[, unde nu intrase de mult]ntr-]nsa.

Peste c`tva timp veni iar[=i o s[rb[toare =i]mp[ratul se duse la biseric[iar[=i cu toat[curtea lui. De ast[dat[fata cea mic[se f[cu bolnav[ ]ntr-adins, r[mase acas[=i se puse la fereastr[.

Argatul de la gr[din[rie scoase de ast[dat[ni=te haine de argint, scutur[fr`ul =i ]nc[lec[ pe cal, carele venise numai c`t ai clipi. +i iar[=i]ncurc`ndu-l prin gr[din[ o stric[ =i mai r[u dec`t]nt`ia oar[, =i iar[=i merse la biseric[, f[cu ca =i de-lalt r`nd =i se

]ntoarse acas[, porunci calului s[dreag[gr[dina, carele o f[cu]nc[o dat[mai frumoas[dec`t era.

Fata]mp[ratului cea mic[privea de la fereastr[=i t[cea. }i spuser[surorile,]i spuse mum[-sa,]i spuse tat[-s[u de t`n[rul cel m`ndru ce venise la biseric[=i despre care nimeni nu =tia de unde era.

Ea asculta =i t[cea.

Mai trecu ce trecu =i iar[=i,]ntr-o s[rb[toare mare,]mp[ratul merse la biseric[cu to\i sfetnicii s[i =i cu to\i curtenii tineri =i b[tr`ni. +i de ast[ dat[ fata cea mic[ a ]mp[ratului se pref[cu c[ este bolnav[ =i r[mase acas[. }ntre curtenii ]mp[ratului care merser[ la biseric[ era =i gr[dinarul, fiind b[tr`n, credincios =i vechi slujba= al]mp[ratului.

Argatul cel chele=, dac[se v[zu singur, scutur[fr`ul =i-=i chem[ calul. De ast[ dat[ scoase din g[oacea de nuc[ r`ndul de haine cel de aur, se g[ti frumos,]nfr`n[ calul ce venise numai ]n=elat, ]=i l[s[ p[rul de aur pe spate, ]nc[lec[, ]=i ]ncurc[ calul prin gr[din[, pe care o stric[ detot, =i apoi se duse ca =i de-lalt r`nd la biseric[, merse la mir, se ploconi]n dreapta =i]n st`nga =i ie=i.

}ntorc`ndu-se acas[, porunci calului de f[cu gr[dina de trei ori mai frumoas[ dec`t era.

Fata]mp[ratului]l v[zu =i c`nd ie=i, =i c`nd se]ntoarse, =i ceea ce f[cu, dar[t[cea.

C`nd se]ntoarser[de la biseric[,]mp[ratul =i to\i cu totul spuser[fetei celei mici a]mp[ratului minunea ce v[zuser[.

— Dac[n-ai fost =i tu la biseric[,]i ziser[, s[fi v[zut cum a venit acel F[t-Frumos strein, cu p[rul de aur, ce m`ndru era c`nd s-a aplecat]n dreapta =i]n st`nga la to\i cei din biseric[=i cum a ie=it apoi, f[r[s[bage pe nimeni]n seam[.

Fata cea mic[a]mp[ratului se f[cea c[ascult[, dar[t[cea]ntr-]nsa =i r`dea]nfundat. Vezi c[=tia ea ce =tia.

Gr[dinarul, dac[se]ntoarse de la biseric[=i v[zu frumuse\ea aia de gr[din[ce f[cuse calul argatului, se tot freca la ochi =i nu-i

venea deloc s[creaz[. Asta s[fie gr[dina, ori ba? =i credea c[a r[t[cit prin alt[gr[din[. Nu o mai cuno=tea. +i, v[z`nd pe argat, ]l ]ntreb[ despre acea schimbare; iar argatul ]=i cerea iert[ciune, spuind c[ el a f[cut ceea ce ]nv[\ase de la st[p`nu-s[u.

Dar[mite c`nd v[zu]mp[ratul? Scoase =i dete o pung[de bani gr[dinarului, pentru c[-i f[cuse o gr[din[, de nu se mai g[sea ca asta la nici un]mp[rat.

+i mai trec`nd ce mai trecu,]mp[ratul]=i aduse aminte de cele trei m[nunchiuri de flori. Atunci se vorbi cu]mp[r[teasa cum s[fac[s[-=i dea fetele la casele lor.

Cum se afl[de aceast[hot[r`re ]mp[r[teasc[, ]ncepu a veni pe\itori de pe la fel de fel de ]mp[ra\i. Fetele, adec[ cea mare =i cea mijlocie, ]=i aleser[ c`te un fecior de]mp[rat =i se duser[dup[b[rba\ii lor.

Fata]ns[cea mic[nu voia s[se m[rite cu nici un chip. Ba s[-i dea pe feciorul cut[rui]mp[rat, ba pe al cut[rui; a=i! ea zicea c[nu-i place nici unul. Ce s[fac[bietul]mp[rat? Se sf[tui cu boierii =i g[sir[cu cale s[stea fata]ntr-un pridvor, cu un m[r de aur]n m`n[, s[treac[to\i fiii de]mp[ra\i =i de boieri pe dinaintea ei, =i, pe care]l va pl[cea, s[-l loveasc[cu m[rul.

A=a =i f[cur[.

Trecur[fiii de]mp[ra\i care veniser[ ]n pe\it, dar[ca s[loveasc[pe vreunul, ba.

Trecur[=i fiii de boieri mari ai]mp[r[\iei, dar[ca s[loveasc[pe vreunul, nici g`nd n-avu.

}n cele mai de pe urm[trecur[to\i tinerii =i buni =i r[i din]mp[r[\ie, =i din boierna=i, =i din prostime, =i nici nu se uit[la d`n=ii fata ce sta cu m[rul ]n m`n[. Trec`nd =i argatul de la gr[din[rie, din ]nt`mplare, pe acolo, fata]l lovi cu m[rul drept]n cap.

Fiii de]mp[ra\i =i de boieri r[maser[ca b[tu\i de Dumnezeu, c`nd v[zur[una ca aceasta.

}mp[ratul zise c[trebuie s[fie o gre=eal[, =i pofti pe fiii de]mp[ra\i =i de boieri s[mai treac[o dat[.

Trecur[to\i cu totul, =i nu lovi pe nimeni; zise =i chelului s[treac[, =i de ast[dat[tot pe el]l lovi.

}mp[ratul nu se putea]nvoi ca s[ia fie-sa de b[rbat un a=a om prost =i pofti pe toat[adunarea s[mai treac[o dat[, c[ci, negre=it, trebuie s[fie vro gre=eal[a fetei.

Trecur[=i a treia oar[, =i tot pe argatul cel chel]l lovi cu m[rul fata]mp[ratului.

Atunci]mp[ratul, neav`nd]ncotro, dete de b[rbat fie-sei pe argat, dar[ ]i =i oropsi, gonindu-i de la casa lui.

Ei se duser[de la fa\a]mp[ratului, care]i oropsise, cu lacr[mile]n ochi =i cu inima smerit[, =i-=i aleser[loc de trai un bordei]n care \inuse]mp[ratul ni=te bivoli. Apoi aduc`ndu-=i aminte fata]mp[ratului de ceea ce f[cuse]n gr[din[,]l]ndemn[s[-=i cheme calul.

Argatul, ginerele]mp[ratului, f[cu precum]i zisese so\ia, chem[calul =i-i porunci s[-i fac[ni=te palaturi sub p[m`nt, f[r[ seam[n pe lume. Calul nu ]nt`rzie =i le f[cu ni=te palaturi]nfrico=ate. Nu se g[sea la]mp[ratul]n cas[ce se g[sea]n palaturile lor. +i bog[\ii, =i scumpeturi, =i tot ce ai fi poftit se g[sea la d`n=ii.

+i mai trec`nd c`t`nic[vreme la mijloc, se pomeni]mp[ratul cu veste de la un alt]mp[rat s[ias[la r[zboi. }mp[ratul chem[ ]n ajutor pe ginerii s[i, feciorii de]mp[ra\i, care =i venir[=i se l[udau cu ispr[vile ce au s[fac[.

C`nd veni vremea a merge la r[zboi, iat[ c[ se ]nf[\i=[ la ]mp[ratul =i argatul, ginere al s[u, =i ceru s[-l ia =i pe d`nsul la r[zboi, c[poate va t[ia =i el vrun vr[jma=.

}mp[ratul =i ginerii cei mari]l]nfruntar[, zic`nd s[-i lase ]n pace, s[ nu-i mai poarte =i lui grija p-acolo. El st[rui =i ]mp[ratul se ]nduplec[ =i porunci s[-i dea =i lui o m`r\oag[de cal =i o rugin[de palo=.

Argatul]nc[lec[voios =i porni]naintea o=tilor. C`nd ajunse la

o l[covi=te pe unde trebuia s[treac[, el]nnomoli calul =i]ncepu s[-l bat[ca s[ias[de acolo, dar[ ]n de=ert. Ajung`ndu-l ]mp[ratul cu ginerii cei mari =i cu toat[ oastea, trecu pe l`ng[d`nsul cl[tin`nd din cap, iar[o=ta=ii]=i dedeau coate =i r`deau.

Dup[ce trecur[=i se dep[rtar[de nu se mai v[zur[, argatul scutur[fr`ul, =i iat[ c[ ]ndat[ =i-i sosi calul. }i spuse ce avea de g`nd s[fac[=i ceru pova\[. Calul]l]nv[\[ce s[fac[, c`nd va fi dinaintea vr[jma=ului. Dup[ce lu[ ]n cap tot ce-l]nv[\[calul,]nc[lec[=i porni =i el.

Ajung`nd la r[zboi =i v[z`nd pe ai s[i]nc[iera\i cu vr[jma=ii, tocmai c`nd ace=tia erau s[ dovedeasc[ pe socru-s[u =i pe cumna\ii s[i, unde mi se ridic[ de trei st`njeni pe deasupra o=tilor =i zbur[drept la]mp[ratul socru-s[u,]i t[ie degetul cu inelul =i-l lu[cu sine. Apoi se l[s[asupra vr[jma=ului =i t[ia]n carne vie cu nemilostivire,]ntocmai ca un muncitor vrednic c`nd trage cu coasa nemiluit.

Iar c`nd ]l ]nte\ea vr[jma=ul, calul se urca ca fulgerul ]n sus =i se \inea bine de coama lui. Apoi c`nd se l[sa]n jos, t[ia cum =tia el]n legea lui s[taie. A=a, vezi,]l]nv[\ase calul.

De trei ori se urcase]n sus, c`nd n[v[lise vr[jma=ul asupra lui, =i de trei ori se l[sase ca un v`rtej asupra oastei vr[jm[=e=ti. La fiecare dat[c[deau d-a st`nga =i d-a dreapta lui cu gr[mada =i f[cea uli\i, uli\i, pe unde mergea. }n mai pu\in ca de c`nd m[apucai s[v[povestesc, mormane de mor\i se vedea pe unde trecuse el.

A=a spaim[grozav[b[g[el]n inimile vr[jma=ului,]nc`t prinse a fugi, iar[el a-i goni =i a-i t[ia ca pe ni=te vite.

}mp[ratul socru r[mase]nm[rmurit c`nd v[zu at`ta vrednicie. Dup[fuga vr[jma=ului, el st[tu locului =i mul\umi lui Dumnezeu c[le-a trimes pe]ngerul s[u de i-a sc[pat din m`na du=manului, care vrea s[-i piarz[, =i mai multe nu.

Argatul, ginerele]mp[ratului, dup[ce-l m`ntui, se]ntoarse

]naintea lui, dete drumul calului s[u,]nc[lec[iar[pe m`r\oaga ce-i d[duse]mp[ratul =i se chinuia a ie=i din nomol.

}mp[ratul se]ntorcea cu voie bun[de la oaste =i d`nd peste d`nsul]nnomolit]nc[ ]n noroi, porunci la vro doi osta=i de-l scoase d-acolo.

+i ajung`nd acas[, ginerele]mp[ratului cel chel spuse neveste-sei ce f[cu. Ea se bucura din toat[inima.

Toat[oastea vorbea de]ngerul Domnului care le d[duse at`ta ajutor =i-l semuia cu streinul care venise la biseric[. }nsu=i ]mp[ratul b[nuia aceasta, =i ar fi dorit ca s[-l mai ]nt`lneasc[o dat[, s[-i mul\umeasc[. Dar[ia-l de unde nu e.

Mai trec`nd ce mai trecu, ]mp[ratul ajunse de orbi. To\i vracii se adunar[ =i-i d[dur[ leacuri, dar[ nici unele din buruienele lor nu-i dar[ ]nde bine. Vr[jitoarele puser[ ap[ la stele =i-i aduser[ =i-i desc`ntar[, tot]ns[ce punea la ochi mai r[u]i f[cea, dar[mai bine deloc. }n cele din urm[un cititor de stele =i vraci mare fu adus cu mult[cheltuial[din \[ri streine, =i acesta spuse c[p`n[ c`nd]mp[ratul nu va avea lapte de pas[re de peste apa Iordanului cu care s[se ung[la ochi, nu-i va veni v[zul.

Atunci puse]mp[ratul oameni s[strige prin toat[ ]mp[r[\ia c[cine se va g[si s[aduc[lapte de pas[re de peste apa Iordanului, acela s[=tie cu bun[ ]ncredin\are c[va dob`ndi cal]mp[r[tesc =i jum[tate]mp[r[\ia. Dar[strigar[de surda, c[ci nu se g[si nimeni carele s[se]ns[rcineze cu aceast[slujb[.

Ginerii]mp[ratului cei mari, dac[v[zur[a=a, se legar[c[ei vor aduce laptele trebuincios =i]nc[lecar[pe cai buni]mp[r[te=ti, luar[cu d`n=ii slujitori =i bani. Umblar[ei, c[tar[=i nu putur[afla ceea ce c[tau. }n cele din urm[dete peste un]n=el[tor, carele le dete lapte ca tot laptele =i le luar[o mul\ime de bani. Ei se]ntoarse cu bucurie la casa socrului lor.

}n aceea=i vreme =i ginerele]mp[ratului, argatul, plec[dup[lapte de pasere. El scutur[fr`ul =i]ndat[=i veni bidiviul lui. }i spuse ceea ce voia, =i calul]i r[spunse:

— Ce e mai lesne, st[p`ne; c[ci acolo locuiesc =i eu.

}nc[lec[=i porni. Dup[ce ajunse, lu[lapte de pasere de preste r`ul Iordanului =i ]n c`teva zile se]ntoarse acas[, cam totodat[cu cumna\ii s[i.

Ace=tia merser[la]mp[ratul,]i aduser[lapte de al lor, cu care dete pe la ochi]mp[ratul =i r[mase ca]nt`i, orb ca to\i orbii. Nu-i folosi nimic. Merse =i argatul =i-i aduse =i el lapte, dar[ adev[rat lapte de pas[re de peste r`ul Iordanului. }mp[ratul nu prea voia s[dea pe la ochi. Dup[st[ruin\a]mp[r[tesei =i a sfetnicilor, se]nduplec[=i se unse. Cum puse la ochi lapte de acesta, b[g[de seam[c[vede ca prin sit[. Mai dete o dat[, v[zu ca prin ciur; c`nd se unse =i a treia oar[, v[zu luminat ca to\i oamenii.

}mp[ratul iert[pe argat de fapta lui de mai-nainte. Ginerele s[u cel mic, dac[v[zu a=a, rug[=i el pe]mp[ratul s[vie s[le vaz[locuin\a. }mp[ratul se]nduplec[=i merse. C`nd ajunse acolo, ce s[-i vaz[ochii? Ce nu era]n palaturile lui era]n locuin\a ginerelui s[u cel mic.

V[z`nd mirarea de care era coprins]mp[ratul, ginerele s[u cel mic se]ncumet[=i zise:

— Eu sunt, m[rite]mp[rate, cel ce am venit de trei ori]n biseric[.

}mp[ratul arunc[\int[ochii la el.

— Eu sunt cel ce \i-am f[cut gr[dina cea frumoas[.

}mp[ratul, parc[nu-i venea s[creaz[spuselor lui.

— Eu sunt, mai zise, cel ce v-am sc[pat]n r[zboi din m`na nelegiui\ilor ce se sculaser[s[te r[puie.

}mp[ratul r[mase st`lpit de mirare. Apoi, mai viindu-=i]n fire,]i zise:

— Cum po\i dovedi zisele tale?

Atunci ginerele s[u cel mic ie=i afar[, scutur[fr`ul, scoase hainele de aur din g[oacea de nuc[ unde le p[stra, se g[ti frumos, ]=i l[s[ p[rul pe spate, ]nc[lec[ pe cal =i, ar[t`nd]mp[ratului degetul cu inelul, zise:

— Iat[, m[rite]mp[rate, dovezile ziselor mele.

+i]ncepu a]ncurca calul prin curtea]mp[ratului. P[rul s[u cel de aur =i hainele cu care era]mbr[cat str[luceau ca soarele.

}mp[ratul, uit`ndu-se la d`nsul, tot punea m`na la ochi, f[c`ndu-=i umbr[. Vezi c[se temea s[nu orbeasc[ ]nc[o dat[. El l[ud[pe fie-sa pentru c[-=i alesese un asemenea b[rbat.

—+i ai fi putut oare crede d-ta, tat[, r[spunse fata cea mic[, c[a= fi putut s[-mi aleg de b[rbat pe unul care s[fac[tat[lui meu,]mp[rat, ru=ine]n lume?

Atunci]mp[ratul, =i b[tr`n fiind, se cobor] din scaunul ]mp[r[\iei, pe care se urc[ ginerele s[u cel mic. +i ]mp[r[\ir[ ]n pace =i ]n lini=te p`n[ce tr[ir[.

Iar[eu]nc[lecai pe-o =ea etc.

CUPRINS

FATA S{RACULUI CEA ISTEA|{

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un om =i o femeie. Ei erau at`t de s[raci, ]nc`t n-aveau dup[ce bea ap[. Nici tu cas[, nici tu mas[, nimic, nimic, dar[nimic n-aveau dup[sufletul lor. Muncea bietul om de diminea\a p`n[ seara t`rziu, al[turi cu muierea, de-i treceau n[du=elele, =i ca s[dea =i ei spor, ba.

Se \inea, vezi, norocul dup[d`n=ii ca pulberea dup[ c`ini, cum se zice.

Umblau cu t[r[bu\ele de colo p`n[ colo, =i ca s[ se statorniceasc[ =i ei la un loc, nu g[seau. C[ci cine era s[-i primeasc[ pe ei, doi calici, cu leaota de copii dup[ d`n=ii?!

Adic[uitasem s[v[spui. Aveau ace=ti oameni o spuz[de copii. Din ace=ti copii, cei mai mari erau numai fete, iar[b[ie\ii erau m[run\ei =i stau pe l`ng[ d`n=ii ca ulcelu=ele.

S[nu v[fi dus Dumnezeu vrodat[s[fi\i fa\[c`nd venea omul de la munc[, c[ v-a\i fi luat c`mpii. Ie=eau to\i afar[ ]naintea lui,

jig[ri\i =i h[rt[ni\i, ca ni=te neto\i, sub\iratici =i pi\ig[ia\i, m[rog, le=ina\i de foame, =i t[b[rau pe bietul om cu gura: tat[, mi-e foame, tat[, mor de foame.

Tat[l lor se z[p[cea =i nu =tia c[tre care s[se]ntoarc[mai]nt`i =i le da toat[agoniseala lui dintr-o zi. Dar[de unde s[le ajung[ce brum[le aducea el? Abia puneau p-o m[sea.

Bietul tat' s[u =i biata m[-sa de multe ori se culcau nem`nca\i. Li se rupea inima de mil[, dar[n-aveau]ncotro. +i ca s[-=i lini=teasc[copiii, el le f[g[duia c[a doua zi are s[le aduc[mai mult. Astfel, mai cu =o=ele, mai cu momele, adormeau =i bie\ii copii, cu n[dejde c[a doua zi are s[fie mai bine.

Dintre to\i copiii, fata cea mai mare era mai t[cut[=i mai cu judecat[. Ea r[m`nea cu surorile =i fra\ii cei mai mici c`nd se duceau p[rin\ii la munc[, vedea de d`n=ii, ]i mu=truluia =i ]i pov[\uia s[ fie mai cu r[bdare, mai ]ng[duitori, ca s[ nu se am[rasc[ p`n[ ]ntr-at`t p[rin\ii. Dar[, bate toba la urechea surdului. Adec[, de! Ce s[zici? Ar fi fost =i ei, poate, mai]ng[duitori, =i mai cu r[bdare, dar[burta le da ghies =i]i f[cea de multe ori s[fie ne]n\eleg[tori.

}ntr-acestea, boierului pe mo=ia c[ruia se afla ace=ti oameni, ca =i urgisi\i de Dumnezeu, i se f[cu mil[de ei =i,]ntr-o zi, c`nd veni omul s[se roage pentru s[la=, el]i zise:

— Omule, te v[z harnic, munce=ti de te spete=ti, =i dou[ ]n tei te v[z c[nu po\i lega. Iat[, eu m[ ]ndur =i-\i dau un petec de loc, s[fie de veci al t[u. Du-te de-\i alege petecul ce-\i va pl[cea =i apuc[-te numaidec`t s[-\i faci un bordei.

— Bogdaproste, cucoane, =i Dumnezeu s[primeasc[. De unde dai s[izvorasc[, r[spunse bietul om.

Se duse de-=i alese un petec de loc =i p`n[ ]n sear[groapa pentru bordei o =i dete gata.

Nepartea lui. Cum se brodi ca locul ce-=i alesese s[fie al[turi cu al unui \[ran bogat =i m`ndru de nu-i ajungea cineva cu pr[jina la nas.

Peste noapte, nu =tiu cum se f[cu, nu =tiu cum se drese, c[o vit[d-ale bogatului c[zu]n groap[=i muri.

A doua zi diminea\[bogatul, v[z`ndu-=i vita moart[, s[ri cu gura mare asupra s[racului, ]l lu[ de piept =i cu el t`r`= se duse la curtea boierului, s[le fac[judecat[.

Boierul se mir[c`nd]i v[zu =i-i]ntreb[ce caut[?

|[ranul cel bogat zise:

— Boierule, acest pr[p[dit de om, venetic]n satul nostru, n-ar mai avea parte de el! dup[ce \i-ai f[cut poman[de i-ai dat un petec de loc, el tocmai l`ng[ mine =i-a ales s[-=i fac[ bordei! Una la m`n[. Bag[de seam[c[, dup[ce e s[rac, apoi e =i cu nasul pe sus. Al doilea, groapa ce =i-a f[cut pentru bordei, dup[ce c[e mare foarte, apoi n-a avut grij[s[o acopere peste noapte cu ceva, numai ca s[-mi fac[mie pagub[, =i mi-a c[zut o vit[ ]ntr-]nsa de =i-a rupt junghietura. Judec[d-ta acum, nu e dator s[mi-o pl[teasc[? El zice c[n-are cu ce. +i ce-mi pas[mie de asta?

— Boierule, r[spunse =i s[racul umilit =i cu lacr[mile]n ochi c`t pumnul. Boierule, n-am ce zice, omoar[-m[, sp`nzur[-m[, n-am ce face dac[a dat p[catul peste mine. A=a este cum zice bog[ta=ul meu vecin. +i fiindc[lui Dumnezeu]i place dreptul, drept s[-\i spui ce e drept: am s[pat groap[, =i o groap[mare, ca s[ ]ncap[bordeiul pe to\i ai mei, dar[nici c[m-am g`ndit ca s[-i aduc pagub[. +i nici n-a fost la sufletul meu cugetul de m`ndrie, c[ci n-aveam pe ce m[m`ndri, c`nd mi-am ales loc l`ng[d-lui. Acum lumineze-v[Dumnezeu, boierule, =i judeca\i dup[dreptate.

Boierul sta]n cump[n[. Nu =tia cui s[dea dreptate. Vedea el c[s[racul a c[zut]n p[cate, dar[f[r[voie. Dup[ce se g`ndi el ni\el, zise:

— Bre, oameni buni! Eu am s[v[fac trei]ntreb[ri; cine le va dezlega mai bine, a aceluia s[fie dreptatea. V[dau r[gaz de trei zile, g`ndi\i-v[. Dup[ trei zile s[ veni\i =i s[-mi ghici\i ]ntreb[rile. |ine\i bine minte. }nt`ia]ntrebare sun[a=a:

Ce este mai gras]n lume?

A doua: Ce este mai bun?

+i a treia:

Ce alearg[mai iute?

Aide, duce\i-v[acum. Dar[s[mai =ti\i una: dac[nici unul din voi nu va ghici vreuna din]ntreb[rile mele, s[=ti\i c[unde v[stau picioarele o s[v[stea =i capetele.

Am`ndoi ]mpricina\ii se ]ntoarser[ la casele lor. Bog[ta=ul, l[ud`ndu-se c[el are s[ghiceasc[, fiindc[ce lucru poate fi mai u=or dec`t a spune c[ porcul s[u din ograd[ este mai gras, deoarece st[ sl[nina pe d`nsul de o palm[; iar[s[racul pl`ngea de potopea p[m`ntul, g`ndindu-se ca ce o s[spuie el.

Dac[ajunser[fiecare la ai s[i, bog[ta=ul era vesel c[are s[-=i c`=tige pricina, iar[ s[racul se puse pe g`nduri =i tot ofta. Copiii se adunar[pe l`ng[ d`nsul, se uita, dar[nu cutezau s[-l]ntrebe ceva. }ncepur[=i ei a pl`nge; =i se f[cu acolo la d`n=ii o pl`ngere =i o jelanie de te luau fiori de mil[.

Numai fata cea mai mare]=i lu[inima]n din\i =i-l]ntreb[ce are de este a=a trist?

— Ce s[am, fata mea? Iac[p[cate de la Dumnezeu. Boierul ne-a]ndatorat s[-i ghicim ni=te]ntreb[ri pe care nici oamenii cei procopsi\i nu i le-ar putea spune, necum un s[rman prost ca mine.

— Ci spune-ne =i nou[, ca doar[d-om putea s[-\i d[m vrun ajutor.

— Ca ce ajutor a\i putea voi s[-mi da\i, voi care nu =ti\i]nc[nici cum se m[n`nc[m[m[liga.

— Te mir[, tat[, la ce am putea fi bune =i noi. +i apoi ce stric[dac[ne vei spune =i nou[?

Atunci s[racul zise: iac[, iac[, iac[ce ne-a zis boierul s[ghicim; c[ci de unde nu, ne va sta capul unde ne stau t[lpile.

Fata cea mare se puse pe g`nduri =i, dup[ce mai cuget[ea ce mai cuget[, se apropie de tat[-s[u =i]i zise:

— Ia las[, tat[, nu mai fi a=a m`hnit. Nu ne las[Dumnezeu pe

noi s[pierim. C`nd te vei duce la boierul s[-i dai r[spuns, \i-oi spune =i eu ceva. +i poate c[va da Dumnezeu s[scapi cu fa\a curat[dinaintea lui.

S[racul p[ru a se m`ng`ia oarecum; dar[numai inima lui =tia. Nu voia, vezi, s[-=i mai m`hneasc[=i copiii.

}n diminea\a c`nd fu a se]nf[\i=a la boierul ca s[-i ghiceasc[ ]ntreb[rile, fie-sa]i spuse ca ce s[r[spunz[. S[racul se ar[ta a fi mul\umit, dar[se]ndoia.

Se]nf[\i=ar[ ]naintea boierului. Bog[ta=ul, m`ndru =i cu pieptul deschis; s[racul, umilit =i str`ns la piept de sta s[-i crape sucmanul cel zdren\uit de pe d`nsul.

Boierul]ntreb[pe bog[ta=:

— Ei, bade, ce este mai gras pe lumea asta?

Bog[ta=ul r[spunse cu coraj:

— Apoi de, cucoane, ce s[fie mai gras dec`t porcul meu din ograd[, care are gr[simea pe el de o palm[de groas[.

— Minciuni spui, r[spunse boierul. +i]ntreb`nd =i pe s[racul, el r[spunse cu sfial[:

— Apoi de, cucoane, eu zic cu mintea mea a proast[c[p[m`ntul s[fie mai gras pe lumea asta, c[el ne d[toate bun[t[\ile pe care le avem.

— A=a este, r[spunse boierul.

Acum zise bog[ta=ului iar[:

— Ce alearg[mai iute pe lumea asta?

— Arm[sarul meu, cucoane, r[spunse bog[ta=ul, c[alearg[peste v[i =i dealuri, c`nd]i dau drumul, de nu-i vezi copitele.

— Apoi de, cocoane, capul meu nu m[duce a=a departe, f[r[dec`t dau cu socoteal[ c[ nimic nu alearg[ a=a de iute ca g`ndul, r[spunse =i s[racul.

— Tu ai dreptate. Cela aiureaz[.

}n cele din urm[, mai]ntreb[o dat[pe bog[ta=:

— Ce este mai bun pe lumea asta?

— Nimic nu este mai bun pe lumea asta, milostive st[p`ne, r[spunse el, ca judecata cea dreapt[a m[riei tale.

— Eu, boierule, cu prostia mea m[duce g`ndul s[crez c[nimic nu e mai bun pe lumea asta ca Dumnezeu, care ne sufere pe lume cu toate r[ut[\ile noastre.

— Adev[rat, a=a este, zise boierul.

+i]ntorc`ndu-se c[tre bog[ta=, ad[og[:

— Ie=i afar[, \[ran viclean =i mojic ce e=ti, sau pui acum de-\i trage la t[lpi at`ta c`t nu po\i duce.

Bog[ta=ul ie=i cu coada]ntre picioare.

+i chem`nd mai aproape pe s[rac,]l]ntreb[cu un grai blajin:

— Spune-mi, bre, omule, cine te-a]nv[\at pe tine s[r[spunzi a=a de potrivit, c[ci din capul t[u [la secu nu crez s[fi ie=it a=a cuvinte]n\elepte.

Bietul s[rac se cam codea. Nu-i venea s[spuie drept, de team[s[nu p[\easc[ceva. Dar[dac[se v[zu]ncol\it, spuse tot adev[rul precum era.

Atunci boierul, mir`ndu-se ]n sine de iscusin\a fetei s[racului, ]i porunci ca a doua zi s[ vie cu fata la curtea boiereasc[. Ea s[ fie nici ]mbr[cat[, nici dezbr[cat[, nici c[lare, nici pe jos, nici pe drum, nici pe l`ng[drum.

Cum auzi s[racul unele ca acestea,]ncepu a se boci =i a se v[ic[ra, de nu-\i venea s[-l mai auzi, =i se]ntoarse la ai s[i.

Fata cea mare, c`nd auzi cele ce,]i spuse:

— Nu te teme, t[tuc[,]i zise ea, c[-i viu eu lui de hac! Numai s[-mi cau\i dou[m`\e.

Cum se f[cu diminea\[, fata arunc[pe d`nsa un volog (plas[), lu[ m`\ele la sub\iori,]nc[lec[pe un \ap =i plec[la curtea boiereasc[.

Merg`nd astfel pe drum, ea nu era nici c[lare, nici pe jos, c[ci ]i da de p[m`nt c`nd un picior, c`nd altul, \apul fiind pitic; umbla nici pe drum, nici pe l`ng[ drum, c[ci \apul nu \inea drumul drept. Aci trecea pe l`ng[c`te un gard s[ apuce c`te vrun l[star

de la vrun pomu=or; aci trecea de cealalt[parte. Nu era nici]mbr[cat[, nici dezbr[cat[cu vologul aruncat pe d`nsa.

+i a=a, cu chiu, cu vai, ajunse la curtea boiereasc[. C`nd o v[zur[ boierul =i oamenii cur\ii, venind a=a, ]ncremenir[. Boierul, vezi, nu voia s[ se dea r[mas, =i porunci s[ dea drumul la doi z[voi ce-i \inea la curte ]n lan\. Ace=tia, cum v[zur[ alaiul cu care venea fata s[racului, se repezir[ la d`nsa, dar[ea dete drumul]ndat[m`\elor =i z[voii se luar[ dup[ d`nsele, iar[fata s[racului ajunse la scara boiereasc[a=a precum]i poruncise boierul.

V[z`nd =i aceast[ iscusin\[ a fetei, boierul n-avu ]ncotro =i fu nevoit s-o primeasc[. Atunci porunci s[ o fereduiasc[ (s[ o ]mb[ieze), o ]mbr[c[ cu ni=te haine ca de mireas[ =i hot[r] s[ o dea dup[ un fecior ce-l avea boierul pe l`ng[d`nsul, care]l slujea cu credin\[.

Dup[ce o v[zu boierul cur[\it[=i ferchezuit[ca o mireas[, =i cum avea ea =i pe vino-]ncoace, i se p[ru mai frumoas[de cum era atunci; ce-i ab[tu lui, c[pofti s[o aib[el de nevast[, mai cu seam[c[era burlac, =i se cunun[cu d`nsa. Mai-nainte de a se cununa, boierul zise d`nsei:

— Eu te iau de so\ie; dar[s[=tii c[tu n-ai voie s[judeci niciodat[f[r[de mine.

Ea primi.

Dup[ce trecu c`t trecu de la cununia lor, boierul se duse o dat[ ]n treaba lui pe mo=ie. }n lipsa lui venir[ doi \[rani cu o prigonire la curte. Afl`nd c[boierul nu este acas[, =i v[z`nd pe cuconi\a ]ntr-un ceardac, ei ]ncepur[ sa se jeluiasc[ la d`nsa. Ea asculta =i t[cea.

Unul zise:

— Aveam s[m[duc p`n[ ]n cutare loc, ]ns[ o roat[ de la c[ru\[ mi se stricase. Nu mai puteam ]nh[ma iapa la c[ru\a cu trei roate, mai cu seam[ c[ era a f[ta. Atunci m-am rugat de vecinul meu, [sta care e de fa\[, s[-mi ]mprumute el o roat[. El, ce e drept, asear[ mi-a ]mprumutat roata ce i-am cerut, cu g`nd ca azi p`n[

]n ziu[s[m[duc la treaba mea. C`nd, ce s[ vede\i, cinsti\i boieri? Ast[-noapte mi-a f[tat iapa un m`nz.

|[ranul cel cu roata,]i t[ie cuv`ntul =i zise =i el:

— Nu-l crede\i, cucoan[, s[v[\ie Dumnezeu! Roata mea a f[tat m`nzul.

Cucoana asculta din ceardac =i t[cea.

|[ranii a=teptar[ce mai a=teptar[=i, dac[v[zur[c[cucoana nu le face nici o judecat[,]ntrebar[:

— Da unde-i dus boierul, cucoan[?

— Ia, s-a dus, r[spunse ea, s[vaz[un lan de m[lai ce-l avem pe marginea unui iaz, c[ ]n toate nop\ile ies broa=tele dintr-]nsul =i m[n`nc[m[laiul.

|[ranii se uitar[lung =i plecar[. Ajung`nd la poarta ogr[zii boiere=ti, ei]ncepur[a se]ntreba unul pe altul:

— Ca ce fel de vorb[fu aia a cucoanei, m[, nea [sta? Cum se poate broa=tele s[m[n`nce m[laiul?

Ce se sf[tuir[ei, ce vorbir[, c[numai se]ntoarser[s[ ]ntrebe pe cucoan[ce vorb[fu aia.

Dac[venir[dinaintea cerdacului iar[, prinser[a]ntreba:

— Da bine, cucoan[, ca ce s[fie vorba ce ne-ai spus-o? Poate-se ca broa=tele s[m[n`nce m[laiul?

— Nu =tiu dac[broa=tele poate s[m[n`nce m[lai, au ba, r[spunse cucoana; dar[ =tiu c[ roata nu poate s[ fete m`nji.

Tocmai atuncea]=i venir[=i \[ranii de acas[. Acum]n\eleser[=iritenia vorbei cucoanei, se mirar[de at`ta]n\elepciune =i se]mp[car[cum =tiur[ei mai bine.

Viind =i boierul acas[,]ntreb[:

— Cine a mai fost p-aici]n lipsa mea? Ce s-a mai petrecut?

— Ce s[fie? r[spunse ea. Iaca, iaca cine a venit =i iac[ce s-a]nt`mplat cu ei, =i ce le-am zis eu.

Boierul, cum auzi,]i zise:

— Fiindc[ai c[lcat f[g[duiala =i ai judecat f[r[mine, nu mai

putem tr[i am`ndoi. Ia-\i ce pofte=ti de la mine =i ce-\i este mai drag]n casa mea, =i s[te duci la tat[-t[u acas[.

Cucoana zise:

— Vorbele tale, b[rbate, sunt sfinte pentru mine, pentru c[de aceea b[rbatul este b[rbat. Nu sunt vinovat[ ]ntru nimic, c[ci n-am judecat pe acei jeluitori, ci le-am spus numai unde este st[p`nul lor. Dar dac[ d-ta g[se=ti cu cale s[ m[ gone=ti, eu m[ supun f[r[ s[ c`rtesc =i-\i mul\umesc]nc[din ad`ncul sufletului pentru bun[tatea ce ai de a m[l[sa s[-mi aleg ce mi-e mai drag din casa dumitale. Un lucru te mai rog: fiindc[m[gone=ti, las[-m[s[m[mai veselesc o dat[=i eu]n casa domnului meu =i b[rbat. D[o mas[=i cheam[pe prietenii no=tri =i cunoscu\i s[petrecem]mpreun[=i s[ne chefuim pentru cea din urm[oar[.

Boierul se]nduplec[=i porunci de f[cu o mas[d-alea]nfrico=atele, unde chem[prietenii =i pe cei mai de aproape ai lor. +ezur[, se]nveselir[=i se chefuir[c`t le cerur[inima.

Cucoana]ns[tot]ndesa paharele boierului =i el le tot bea. +i [-i] mai dete unul, =i]nc[unul, p`n[ ]l f[cu cuc. Se ]mb[t[ boierul de se coclise turt[. Atunci =i cucoana ]l ia frumu=el la spinare, f[r[ s[ mai sim\[ boierul ceva =i-l duse la tat-s[u acas[, unde ]l puse pe cuptor de dormi p`n[se trezi.

A doua zi, c`nd se de=tept[, boierul, v[z`ndu-se]n astfel de hal,]ntreb[unde se afl[.

Cucoana]i r[spunse:

— La tata acas[. C`nd m-ai gonit de la d-ta, mi-ai dat voie s[ iau din casa dumitale ce mi-o fi mai drag. Aceea am =i f[cut. Nimic nu mi-a fost mai drag dec`t b[rbatul. Nu crez s[m[\ii de r[u pentru c[mi l-am luat.

C`nd auzi boierul asemenea vorbe cu noim[, se g`ndi ce se g`ndi, apoi r[spunse:

— Aidem, nevast[, acas[, =i s[tr[im ca]n s`n de rai; acum pricep eu ce odor de femeie am dob`ndit.

+i m-am suit pe o =ea
+i am spus-o a=a.
M-am suit pe o roat[
+i am spus-o toat[.

CUPRINS

Z~NA MUN|ILOR

A fost odat[etc.

A fost odat[un]mp[rat foarte viteaz; toate]mp[r[\iile de prin prejurul]mp[r[\iei sale]i cerea sfaturi: at`ta era de drept =i ]n\elept. C`nd se isca sfad[ ]ntre d`n=ii, la acest ]mp[rat mergeau mai ]nt`i la judecat[=i, cum zicea el, a=a se =i f[cea, fiindc[era judec[tor drept =i iubitor de pace. C`nd fu aproape de b[tr`ne\e]i d[rui Dumnezeu un fecior. Nu se poate spune c`t[ bucurie sim\i ]mp[ratul c`nd a v[zut c[dob`ndi un mo=tenitor. To\i ]mp[ra\ii vecini i-au trimis daruri. Ei nu mai pu\in se bucurau c[ vecinul lor, care ]i ajuta cu sfaturile =i pove\ele lui cele de mult folos, a dob`ndit fecior.

Dup[ce se m[ri,]l puse de]nv[\[carte. El era a=a de silitor,]nc`t se mirau dasc[lii de d`nsul cum de]nva\[a=a repede. Ceea ce]nv[\a ceilal\i copii]ntr-un an, el]nv[\a numai]ntr-o s[pt[m`n[. Ajunsese s[nu mai aib[dasc[lii ce s[-i dea s[ ]nve\e. Iar[tat[-s[u scrise carte]mp[r[teasc[la ni=te filosofi vesti\i ca s[vie s[ispiteasc[cu]nv[\[turile lor pe fiul s[u.

La curtea acelui]mp[rat se afla pe atunci un v`n[tor vestit; =i, p`n[s[vie filosofii cei vesti\i,]mp[ratul dete pe fiu-s[u acestui v`n[tor ca s[-l]nve\e me=te=ugul s[u.

Dup[ce venir[filosofii,]nv[\[=i de la d`n=ii c`te]n lun[=i]n soare. Bucuria tat[lui s[u era a=a de mare unde vedea c[fiu-s[u are s[fie procopsit ca nici unul din fiii de]mp[ra\i,]nc`t se uita la d`nsul ca la soare. Iar[el de ce se m[rea d-aia se f[cea mai cu minte =i mai frumos. }n toat[ ]mp[r[\ia lui =i a vecinilor lui]mp[ra\i,

alt[vorb[nu era dec`t de]n\elepciunea =i de frumuse\ea acestui fiu de]mp[rat.

N-ajunsese s[-=i r[suceasc[must[cioara =i foile de zestre curgeau de la fel de fel de]mp[ra\i, care voiau s[-=i dea fetele dup[d`nsul, dar[ el nu voia s[ se ]nsoare a=a de t`n[r.

}ntr-una din zile merg`nd la v`n[toare, v[zu o turturic[, care tot s[rea]naintea lui; lui]i fu mil[s[o v`neze, el c[uta v`naturi mari, fiindc[nu se temea de primejdii: era v`n[tor me=ter =i viteaz. }n cele din urm[, dac[ v[zu =i v[zu c[ tot ]i s[rea ]n cale, ]ntinse arcul =i dete cu o s[geat[. El se mir[ prea mult cum de nu o putu omor] el, care era a=a de bun v`n[tor, ci o r[ni pu\in]n arip[, care, a=a r[nit[, se duse de nu o mai v[zu. Cum se duse turturica, sim\i, nu =tiu cum, nu =tiu de ce, c[ ]i tic`ia inima.

Dup[ce se]ntoarse acas[, era tot cam gale=. }mp[ratul v[z`nd c[ t`nje=te fiu-s[u cu s[n[tatea,]l]ntreb[ce are, iar[el r[spunse c[n-are nimic.

Turturica aceea era Z`na Mun\ilor care se]ndr[gostise de frumuse\ea lui. Ei nu-i venea la socoteal[s[se arate lui aievea, ca s[-i dea pricin[, =i d-aia se f[cuse turturic[=i]i tot s[rea]n cale. Nu =tia]ns[cum s[fac[, cum s[dreag[, ca s[se cunoasc[cu fiul]mp[ratului.

Peste c`teva zile de la ]ntoarcerea feciorului de ]mp[rat de la v`n[toare, o femeie s[rac[veni la curtea]mp[r[teasc[s[se bage slujnic[, =i fiindc[tocmai era trebuin\[de o g[in[reas[, o primi.

Cur[\enia =i buna]ngrijire ce da g[inilor =i tutulor paserilor de la cote\ele]mp[r[te=ti ajunsese de poveste. }mp[r[teasa era a=a de mul\umit[,]nc`t ]n toate zilele spunea ]mp[ratului c`te o vorb[bun[pentru b[rb[\ia acestei femei tinere, dar[s[rac[. Ea =i]ncepuse a se g`ndi la norocirea bietei femei. Fiul ]mp[ratului auzind at`tea vorbe frumoase despre g[in[reas[, voi s[o vaz[=i el. }ntr-o zi, c`nd ]mp[r[teasa se duse s[ cerceteze g[inile =i s[ vaz[ de cote\e, merse =i fiul s[u cu d`nsa.

G[in[reasa, cum v[zu pe fiul de]mp[rat,]=i arunc[ochii

asupr[-i cu o c[ut[tur[a=a de m`ng`ioas[=i a=a de plin[de dragoste, dar[cu smerenie,]nc`t feciorul de ]mp[rat se f`st`ci oarecum, dar[ ]=i \inu firea. Sim\i c[ obrajii ]i ard, o sudoare rece ]l trecu, =i inima ]ncepu s[-i t`c`iasc[, de p[rea c[ o s[-i sparg[ pieptul. El ]nsu=i nu-=i putea da seama ca ce poate s[ fie istoria asta. Plec[ ochii ]n jos, nu zise nici c`rc, =i se]ntoarse acas[.

Toat[curtea]mp[r[teasc[lua]n nume de bine pe aceast[g[in[reas[, pentru vrednicia =i cur[\enia ei. Ea se purta cu toate slugile cu bun[-cuviin\[, =i nimeni nu cuteza s[-i zic[nici d[-te mai]ncolo, pentru c[ea nu le da prilej de glum[.

}ntr-acestea un fiu al unui]mp[rat vecin,]nsur`ndu-se, a fost poftit la nunt[ =i pe acest ]mp[rat cu toat[ curtea lui. }mp[ratul plin de bucurie merse la acea nunt[ =i lu[ cu d`nsul =i pe]mp[r[teas[=i pe fiul s[u.

}n ziua aceea, c`nd era cununia fiului de ]mp[rat, la nunta c[ruia merse acest ]mp[rat cu feciorul s[u, g[in[reasa se ceru =i ea de la v[taf s[ o lase =i pe d`nsa s[se duc[la preumblare. V[taful, cam r`z`nd,]i zise: „Ce-i trebuie chelului? Tichie de m[rg[ritar”. Apoi o l[s[. Iar[ea,]nghi\ind]nfruntarea, nu zise nimic, =i plec[.

}mp[ratul era vesel peste m[sur[v[z`nd c[ din at`\i feciori de]mp[ra\i =i domni al s[u se deosebea prin iste\imea, boiul =i]n\elepciunea lui. Toate fetele de]mp[rat ar fi voit s[joace l`ng[ el ]n hor[. C`nd, deodat[, vine la nunt[o fat[ ]mbr[cat[ ]n ni=te haine cum niciuna din fetele de]mp[rat nu avea.

Cosi\ele ei]mpletite cu me=te=ug =i date pe spate]i atingeau pulpele =i ea era a=a de bine f[cut[,]nc`t ochii tutulor r[mase la d`nsa. Ea cum veni, nici una, nici alta, se prinse l`ng[ feciorul de ]mp[rat =i numai l`ng[d`nsul juca p`n[c[tre sear[.

Vorbir[, r`ser[, ]=i povestir[ fel de fel de lucruri, dar[ cam pe sub m`n[, fiindc[-i era ru=ine feciorului de]mp[rat s[r`z[ =i s[ vorbeasc[ a=a ]naintea t[t`ne-s[u =i apoi to\i fiii de]mp[ra\i]=i dau coate, c[ci b[gaser[de seam[c[necunoscuta tot l`ng[el juca.

Feciorul de]mp[rat nu mai era al s[u. Se mira]nsu=i de schimbarea ce sim\ea]ntr-]nsul, dar[nu cuteza s[spuie nim[nui. El]=i pusese]n g`nd ca, la hora din urm[ ce va juca, s[ ]ntrebe pe aceast[ necunoscut[ cine era, de unde venea, de este fat[ ori m[ritat[, =i se g`ndea c[de n-ar avea b[rbat s[o cear[de nevast[. C`nd, pieri ca o n[luc[.

Feciorul de]mp[rat r[mase ca un z[p[cit. Se]ntoarse acas[, dar[cu g`ndul era tot la d`nsa. Tat[-s[u, v[z`ndu-l tot pe g`nduri =i trist, nu =tia ce s[-i mai fac[s[-l]nveseleasc[oarecum. C`nd iat[c[-l poftesc la alt[nunt[de]mp[rat, unde se =i duse cu]mp[r[teasa =i cu fiul s[u.

Ca =i la cealalt[nunt[feciorul de]mp[rat juc[cu fata cea necunoscut[=i frumoas[, care venise =i la aceast[nunt[=i se prinsese]n hor[l`ng[ d`nsul. Dup[multe]ntreb[ri, afl[de la d`nsa c[ =edea tocmai ]nspre partea aceea, ]ncotro era ]mp[r[\ia tat[lui s[u, doar[ c[ci nu-i zisese c[ =ade chiar la d`nsul. Atunci fiul de]mp[rat]i f[g[dui s[o duc[acas[, dac[era singur[, =i ea primi. }ns[tocmai c`nd era s[ se sparg[ nunta, ea pieri de l`ng[d`nsul din hor[.

Se]ntoarser[deci acas[ ]mp[ratul =i cu ai lui,]ns[fiul lor se topea d-a-npicioarele =i nimeni nu =tia din ce pricin[. De=i se f[cuse v`lv[ c[ feciorul de ]mp[rat este ]ndr[gostit cu o z`n[, el]ns[se ap[ra]naintea tat[lui s[u c[nu =tie la sufletul s[u nimic. To\i vracii =i cititorii de stele se aduser[=i nimeni nu =tiu s[-i ghiceasc[r[ul de care sufer[. Unul dintr-]n=ii zice c[e team[s[nu dob`ndeasc[lipici.

}ntr-aceasta]mp[ratul fu poftit la o alt[nunt[de]mp[rat, unde nu voi s[se duc[, fiindc[inima lui nu era de veselii, ci se]ngrija mai mult de fiul s[u. Dar[dac[v[zu c[fiul s[u at`ta st[ruie=te, ]i f[cu voia. Acesta porunci la ni=te credincio=i ai s[i ca s[ aib[ preg[tit la ]ndem`n[c`teva cazane cu smoal[, s[ le fiarb[ ]n ziua nun\ii =i c`nd va fi]ndesear[s[a=tearn[pe drum smoal[. Dup[ce puse la cale toate astea, se duse la nunt[.

De cum]ncepu hora, fata cea frumoas[=i necunoscut[veni ca din senin, =i iar[se prinse l`ng[ d`nsul.

De ast[dat[era g[tit[=i mai frumos, avea ni=te haine de la soare te puteai uita, dar la d`nsa, ba. Juca feciorul de ]mp[rat =i se uita la d`nsa ca la un cire= copt. +i de ast[dat[o]ntreb[=i ea]i tot r[spunse cam]n doi peri. }i f[g[dui =i acum c[se va l[sa s[o duc[acas[.

C`nd fu ]ndesear[ la hora cea din urm[, pieri ca o m[iastr[ de l`ng[d`nsul.

Nu se poate spune c`t de mult se m`hni el, c[zu la pat =i z[cea, f[r[s[-i poat[ajuta cineva. Tat[-s[u ar fi dat nu =tiu c`t aceluia ce ar fi putut s[-i t[m[duiasc[ copilul. C`nd iat[credincio=ii lui venir[cu un condur. M[iastra, dac[se n[moli]n smoal[, mai bine l[s[condurul acolo dec`t s[ ]nt`rzie.

Atunci]mp[ratul trimise pe credincio=ii lui s[umble din cas[ ]n cas[, =i s[puie pe toate femeile s[se]ncal\e cu acel condur, =i la care s-o potrivi, aceea s[fie so\ia lui. Tat[-s[u se]nvoi =i el la aceast[ot[r`re. Se duser[deci credincio=ii lui, ocolir[toat[ ]mp[r[\ia, cercar[toate femeile condurul, =i la nici una nu se potrivi.

Auzind feciorul de]mp[rat una ca aceasta se]mboln[vi =i mai r[u. Apoi porunci ca s[ ]ncerce =i femeile din curtea]mp[r[teasc[. La nici una nu se potrivi. Nu mai r[mase dec`t g[in[reasa, pe care o uitaser[; dar[ ]mp[r[teasa, aduc`ndu-=i aminte de d`nsa, ]i porunci s[ se ]ncal\e =i ea cu condurul. C`nd]l trase la c[lc`i, pare c[fu de acolo. Era turnat pe piciorul ei. Ea]ncepu a se v[ic[ra =i a t[g[dui c[nu era condurul ei. Feciorul de]mp[rat cum auzi, porunci s[i-o aduc[, =i cum o v[zu strig[:

— Asta este, mam[.

Ea, de=i t[g[duia, dar[ ]nte\it[de rug[ciunile]mp[ratului, ale]mp[r[tesei =i ale fiului lor,]n cele din urm[m[rturisi c[ea este st[p`na condurului.

Dup[ce]i povesti c[este z`n[m[iastr[, c[ ]l]ndr[gostise de

c`nd ]l v[zuse la v`nat, c[el r[nise o turturic[, =i c[acea turturic[era ea, =i dac[nu s-a ar[tat lui a=a cum este a fost c[, de va lua de b[rbat un om de pe p[m`nt, toat[ puterea ei piere. Mai spuse c[, spre a-l putea vedea mai adesea, intrase g[in[reas[ la d`n=ii =i c[tot ce ea f[cuse era numai pentru dragostea lui.

Dup[aceea ie=i la scar[, b[tu de trei ori]n palme, =i iat[o c[rucioar[, f[r[s[fie tras[de cai, veni; ea]=i lu[zestrea numai de scumpeturi dintr-]nsa, apoi, curg`ndu-i =iroaie de lacr[mi din ochi se]ntoarse =i zise feciorului de]mp[rat:

— Iat[, pentru dragostea ta, m[lep[d de puterea mea cea m[iastr[, numai =i tu s[m[iube=ti, precum te iubesc =i eu.

Dete drumul c[rucioarei =i r[mase l`ng[fiul]mp[ratului, carele]n scurt timp, se f[cu s[n[tos. Apoi f[cu o nunt[d-alea]mp[r[te=tile =i, dup[moartea tat[lui s[u, r[maser[ei]n scaunul]mp[r[\iei, =i domnesc =i ast[zi dac[nu vor fi murit.

}nc[lecai pe-o =a etc.

CUPRINS

F{T-FRUMOS CU CAR~TA DE STICL{

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un om, c[ruia i se ur`se cu de=ert[ciunile cet[\ilor =i se f[cuse sihastru. Vezi c[ v[zuse el c[ tot nu e nimic de lumea asta oarb[ =i d-aia se dusese ]n sih[strie. Acolo el avu vecini fiarele p[durilor, =i, a=a de bun era el la Dumnezeu ]nc`t toate dobitoacele i se]nchinau =i]i lingeau picioarele c`nd se ]nt`lneau cu d`nsul.

}ntr-una din zile, duc`ndu-se el la marginea r`ului, ce curgea prin p[durea aceea, ca s[se spele, v[zu un sicrinel]ncheiat =i smolit bine, c[vine pe ap[=i se opre=te de marginea unde sta el, =i]ndat[auzi c[or[c[ie=te ceva ca un copila=.

St[tu pu\in =i cuget[el, ca ce s[fie asta? Dar[dup[ce se rug[pu\in, ca s[se dep[rteze de el ispita satanei, dac[ispit[ar fi, =i dup[ce v[zu c[or[c[itul se]nte\e=te, necum s[piar[dinaintea

lui, prinse a scoate sicria=ul la margine. +i, deschiz`ndu-l, g[si ]ntr-]nsul un copil mic ca de dou[ s[pt[m`ni. Cum]l lu[ ]n bra\e, copilul t[cu.

Atunci sihastrul mul\umi lui Dumnezeu c[i-a trimis suflet de om cu care s[-=i mai petreac[ur`tul]n bungetul [la de codru.

De g`tul copilului g[si un baier]n care citi pustnicul c[acel copil este fiu al unei fete de]mp[rat.

De crescut, ar fi voit pustnicul s[-l creasc[, dar[nevoia era cu ce s[-l hr[neasc[. Atunci plec`ndu-=i genunchii se rug[ Domnului cu c[ldur[, =i ]ndat[ r[s[ri ca din p[m`nt din iarb[verde un smochin mare, cu roadele, unele]n mugur, altele]n floare, altele]n p`rg, iar[ altele coapte =i numai bune de m`ncat. Dete copilului zeam[stoars[din o smochin[, =i m`nc[copila=ul, de se minun[=i sihastrul.

A=a]l crescu el acolo, p`n[ ce se f[cu m[ricel, ]ncepu a umbla =i a m`nca =i c`te altceva ce-i da sihastrul.

Dup[ce se mai m[ri,]nv[\[pustnicul pe fiul s[u de suflet s[citeasc[, =i s[-=i adune r[d[cini =i alte verde\uri pentru hran[. +i a=a petreceau ei acolo]n tihn[, f[r[s[-i supere cineva, b[tr`nul ]nv[\`nd pe copil tot ceea ce =tia el despre lume =i ale lumii, copilul ascult`nd =i b[g`nd la cap tot ce-l]nv[\a tat[-s[u cel dat lui de sus.

Trecu a=a c`\iva ani. C`nd,]ntr-una din zile b[tr`nul spuse fiului s[u c[o s[se duc[la Dumnezeu.

—S[nu te sperii, dragul meu, c[are s[vie un leu groaznic s[-mi sape groapa, =i tu s[m[bagi]ntr-]nsa =i s[m[acoperi cu p[m`nt. Apoi s[ te sui ]n podul colibei mele =i s[ iei d-acolo fr`ul ce vei g[si =i s[-l scuturi.

}nc[vorbind, pustnicul se culc[=i adormi somnul cel de veci. B[iatul pl`nse cu foc, v[z`ndu-se singur. Apoi iat[, nene, c[leul cel groaznic venea r[cnind. I se f[cu b[iatului p[rul m[ciuc[ ]n cap de fric[, dar[, aduc`ndu-=i aminte de vorbele b[tr`nului, se

lini=ti =i privi cum s[p[groapa,]n care el puse pe tat[-s[u, =i]l acoperi cu p[m`nt. Dup[ ce b[iatul f[cu precum ]i zisese b[tr`nul, leul se duse]n treaba lui =i nu se mai]ntoarse pe acolo.

B[iatul r[m`ind singur, r[t[cindu-se prin desi=urile p[durii, pl`ngea =i se t`nguia de \i se rupeau r[runchii de mila lui. +i, aduc`ndu-=i aminte de cuvintele b[tr`nului, tat[lui s[u, se sui ]n podul colibei, g[si fr`ul,]l lu[=i se dete jos cu el.

Am uitat s[v[spui. Dup[moartea b[tr`nului, smochinul se usc[ detot, nemair[m`ind dec`t un bu=tean p`rlit, st`nd ]nfipt ]n p[m`nt.

Dac[se dete jos cu fr`ul, b[iatul]l scutur[=i, iat[c[se ar[t[un arm[sar cu =ase aripi =i zice:

— Ce porunce=ti, st[p`ne?

— Ce s[poruncesc? r[spunse b[iatul, ia s[stai cu mine, aici, c[mi-e ur`t singur.

— Ba nu, st[p`ne, d-ta s[mergi la lume, s[faci ce \i-oi zice eu, c[va fi mult mai bine de d-ta.

Se mir[b[iatul de spusele calului. Vezi c[el nu =tia nimic de ale lumii. Se mai mir[o toan[c`nd ]i spuse c[ trebuie s[ fie ]mbr[cat. +i, dup[ pova\a calului, b[g[ m`na]n urechea lui cea st`ng[=i scoase ni=te haine, cu care se]mbr[c[.

+i]nc[lec`nd,]l duse calul la un ora= =i trase la un han. Se mir[el de tot ce vedea =i lua aminte la tot ce f[ceau ceilal\i oameni.

Iar[dup[ce trecur[c`teva zile, ]n care b[iatul se mai deprinse cu lumea, calul ]i zise c[ trebuie s[-=i fac[ =i d`nsul un c[p[t`i. Pentru aceasta ]i zise s[ se lege la ochi =i ]nc[lec`nd, zbur[cu d`nsul, ca v`ntul, duc`ndu-se ]ntr-un d`mb =i se opri acolo. Apoi]i zise:

— St[p`ne, descalec[, =i cu fr`ul]n m`n[, apleac[-te =i ia de pe jos ce \i-o da de m`n[=i umple-\i s`nurile.

— A=a orbe=te, ce naiba o s[apuc? Mai bine ar fi s[m[dezleg la ochi, r[spunse b[iatul.

— S[nu faci una ca asta, vai de mine! c[ ]n clipa ce vei deschide ochii, cu moarte vei muri,]i zise calul.

B[iatul ascult[. Desc[lec[, dar[fr`ul din m`n[nu-l l[s[. Se plec[jos =i cu cealalt[m`n[ lua pe nepip[ite, tot ce putu apuca, ]=i umplu s`nurile,]nc[lec[=i porni]napoi.

Acas[dac[ajunse =i se dezleg[la ochi, ce crede\i c[mi-\i v[zu, boieri dumneavoastr[? numai pietre nestemate, una mai frumoas[dec`t alta, una mai mare dec`t alta. El nu =tia ce sunt alea, se juca cu d`nsele ca copiii cu pietricelele. Calul]ns[ ]l]nv[\[ce s[fac[cu ele.

Lu[numai c`teva =i se duse pe la negu\[tori de le schimb[pe bani. Pl[ti la han,]=i cump[r[cele ce]i era de trebuin\[=i-i mai =i r[mase.

Acum calul]l]nv[\[ce s[mai fac[. }l]nv[\[s[aleag[vro c`teva pietre din cele mai mari =i mai frumoase =i s[le duc[ ]n dar la]mp[ratul locului aceluia.

+i el f[cu a=a.

Iar[dac[se duse la]mp[ratul cu darul =i v[zu c[ ]l prime=te]mp[ratul cu mare cinste =i at`t]i pre\uie=te darul, el spuse c[mai are]nc[multe.

Se sperie =i]mp[ratul de at`ta bog[\ie ce v[zu la b[iat =i-l lu[ ]n nume de bine.

Nu era \`rmonie la curte, unde s[nu fie =i el chemat. Nu era paradie ori vrun alai sau serbare, ca s[nu fie =i el acolo.

Azi a=a, m`ine a=a, el f[cu cuno=tin\[ cu to\i fiii de domni =i de boieri =i ]nv[\[ de la d`n=ii, ia numai a=a auzind =i v[z`nd, toate obiceiurile: cum s[ m`nuiasc[sabia ori palo=ul, cum s[r[suceasc[buzduganul, cum s[ ]ntinz[arcul =i s[ocheasc[, ba]nc[ ]i =i]ntrecu, c[era de=tept b[iatul, iscusit =i numai spirt, ca un rom`n verde ca bradul =i m`ndru ca stejarul.

Toate bune. Numai de un lucru nu-=i putea da el seam[. C[de ce adec[ ]mp[ratul era tot trist =i t`njea firea]ntr-]nsul. }ntr-una din zile nu =tiu cum]i veni lui bine =i prinse a-l]ntreba:

— }mp[rate, zise el, toate bun[t[\ile de pe lume ai, to\i \i se]nchin[ca la un mare]mp[rat, ce ai la sufletul t[u de e=ti tot f[r[chef =i m`hnit?

— Ei, dragul meu, ce s[am? Ia ni=te p[cate de la Dumnezeu am avut s[trag pe lumea asta =i acum m-au ajuns. Aveam o fat[=i doi b[ie\i =i parte de ei n-am avut. Un spurcat de zmeu mi-a furat fata =i nu pot da cu m`na de urma ei, deloc, deloc. Dou[ o=tiri am trimis, ]mpreun[ cu fiii mei =i to\i cu totul s-au pr[p[dit. Nevasta mea, ]mp[r[teasa, s-a sf`r=it de dorul copiilor =i eu nu e departe p`n[ s[ m[ duc s[ m[ ]mpreun cu d`nsa, c[uite, sim\ c[sl[besc din zi]n zi, =i nu-mi mai d[inima s[m[veselesc.

B[iatul t[cu =i-i p[ru r[u c[aduse vorba despre lucruri at`t de m`hnitoare sufletului]mp[r[tesc.

Dac[se]ntoarse acas[la d`nsul, spuse calului cele ce afl[ =i-l ]ntreb[, c[ nu e chip a scoate pe fat[ din m`na zmeilor?

Calul]i r[spunse:

—Ce nu se poate pe lumea asta? }ns[ca s[scapi pe fat[din m`na zmeului, cam greu lucru este din pricina zgripsoroaicii de m[-sa, c[este =i vr[jitoare de]nghia\[apele.

At`ta fu destul b[iatului s[afle. El nu voi s[=tie greu negreu, =i se duse drept la]mp[ratul.

Mai aduse vorba]nc[o dat[despre copiii lui cei pierdu\i, cercet[mai cu d-am[nuntul despre d`n=ii, apoi zise:

— M[voi duce s[\i-i aduc eu, m[rite]mp[rate.

— Fugi d-acolo, voinice,]i r[spunse]mp[ratul. Nu-\i mai pierde tinere\ile]n de=ert. N-a putut face nimic novacul meu, n-a putut face nimic arapul meu, dar[ ]nc[mite tu, un copil necercat]n ale r[zboiului. Novacul avea darul de culca la p[m`nt o oaste ]ntreag[, de se f[cea o movil[ ]nalt[ c`t era ea de mare, c`nd aducea o dat[ m`na de o da la spate =i apoi el se punea de =edea d-asupra movilei. Arapul meu avea darul de a]nghi\i o o=tire c`t de mare, c`nd sorbea o dat[, =i apoi o da afar[ca =i mistuit[. +i totu=i ei s-au r[pus duc`ndu-se cu fiii mei la r[zboi.

— Voi cerca =i eu, m[rite]mp[rate, dac[-mi vei da voie.

— Du-te b[iete, dac[te trage a\a la moarte.

+i lu`ndu-=i ziua bun[ de la ]mp[ratul, voinicul se duse la calul s[u =i-i spuse tot ce auzise de la ]mp[ratul, =i tot ceea ce hot[r`se el s[fac[.

— S[mergem, r[spunse calul,]ns[cu cugetul tot la Dumnezeu, =i el nu ne va l[sa s[pierim.

Vezi c[nu =tiu de ce, dar[voinicul sim\i c[parc[fata]mp[ratului s[fie scrisa lui, =i parc[nu mai avea odihn[ ]n oase.

Se preg[ti =i porni. +i merse, =i merse, =i merse, zi de var[p`n[-n sear[, ca cuv`ntul din poveste, care d-aci]ncolo mai frumos este, p`n[ ce au ajuns la o poian[ verde =i dezmierd[toare. Aci dac[ st[tur[ ]n popas, prinse a se sf[tui cu calul, ce =i cum s[ fac[, iar[ calul, ca un n[zdr[van ce era el, ]i spuse cum s[ apuce lucrurile ca s[ mearg[ la izb`nd[, la dor de copil[bl`nd[.

+i mai merse ce mai merse =i ajunse la palaturile zmeoaicei. Aceste palaturi erau cu totul =i cu totul de sticl[, =i str[luceau de la soare te puteai uita, dar[la d`nsele ba.

P`n[a nu intra]n cur\ile palatului st[tur[=i spionar[, ca s[=tie cum stau lucrurile]n aceast[curte. Trei zile =i trei nop\i umblar[prin preajma palaturilor =i mai ispitind, aflar[c[zmeoaica cu zmeul nu erau acas[.

Atunci F[t-Frumos c[lare intr[ ]n palaturi =i se opri drept la scar[. Fata, cum]l v[zu, ie=i afar[. Vorbi cu F[t-Frumos d-a-nc[larele =i se]n\eleser[la cuvinte. Fata, v[z`nd c[ are a face cu un viteaz, intr[ ]n c[mar[, lu[ cu d`nsa o gresie, o basma cu chenar pe margine =i o perie, ie=i repede din cas[, se puse pe calul lui F[t-Frumos =i o luar[la s[n[toasa.

Cum p[=ir[pragul por\ii,]ncepur[cur\ile =i palaturile a h[ui, de s[fereasc[Dumnezeu! +i auzind zmeoaica de unde era dus[,]ntr-o clip[se]ntoarse acas[. Aci dac[sosi =i v[zu c[fata este r[pit[, se lu[dup[d`n=ii =i gone=te-i, =i gone=te-i, p`n[ce, c`nd era s[ puie m`na pe ei, fata arunc[peria]naintea zmeoaicei =i

]ndat[se f[cu o p[dure mare =i deas[, de nu putea pui de pas[re s[r[zbat[printr-]nsa.

Zmeoaica f[cu ce f[cu, roase la copaci, c[\[r`ndu-se din crac[ ]n crac[ =i strecur`ndu-se prin desi=, p`n[ ce trecu dincolo =i s[ te \ii dup[ d`n=ii!

Calul zbura ca v`ntul, dar[ zmeoaica venea dup[ d`n=ii ca g`ndul. C`nd s[puie m`na pe d`n=ii, fata arunc[ ]n urma ei basmaua. Odat[se f[cu o ap[mare, mare de d-abia i se vedea marginea =i de jur]mprejur]nconjurat[cu foc. Zmeoaica se f[cu luntre =i punte =i trecu. Dete prin foc =i prin ap[, =i dup[d`n=ii! tot dup[ d`n=ii, =i din goan[nu-i sl[bea!

N-apucase calul s[se dep[rteze o bucat[de loc mai de Doamne-ajut[=i iat[c[zmeoaica iar[ ]i ajunse.

Atunci fata arunc[da-n-fuga =i gresia. Odat[se f[cu]ntre d`n=ii =i zmeoaic[un munte, numai =i numai de piatr[.

Zmeoaica cr[pa de necaz =i nu mai vedea]naintea ochilor de c[tr[nit[ce era. }ncepu a se sui pe munte, dar[a=i! unde era pomana aia, ca s[se poat[urca? Muntele era drept =i piatra lustruit[, m[rog, ca o gresie ce era ea. N-avea unde pune piciorul, ca s[se sprijineasc[. C`nd se atingea de c`te un col\ de piatr[, c[rnurile]i s`ngerau, c[ci era a=a de ascu\it de t[ia ca briciul.

}n cele de pe urm[, mai c[\[r`ndu-se din stei ]n stei, mai d-a bu=ele, ca o lipitoare f[cu pe dracul ]n patru =i se urc[ d-asupra muntelui. F[t-Frumos sta ]n poale cu arcul ]n m`n[. Zmeoaica cum se v[zu]n v`rful muntelui, r[sufl[ o toan[ =i, ]nv`rtejindu-se la vale, se l[sa ca o furtun[.

F[t-Frumos, cum v[zu una ca asta,]nstrun[iute arcul, puse s[geata =i o lu[la c[tare. C`nd ]i veni bine, dete drumul arcului =i o s[get[ drept ]n ochi. Zmeoaica odat[ dete un \ip[t de se cutremur[ muntele =i numai iac[ venea d-a rostogolul, gem`nd. C`nd ajunse jos, se f[cu mototol de durere. F[t-Frumos, cu buzduganul ]n m`n[, se apropie de d`nsa, ]i mai dete vro c`teva lovituri d-alea]ndesatele, c[nu murise]nc[.

At`ta mai apuc[s[zic[zmeoaica:

— M-ai m`ncat fript[! fecior de lele ce mi-ai fost.

C[sc[gura de trei ori =i c`nd ]i ie=i sufletul din oase, se r[sp`ndi o duhoare de nu putea nimeni s[stea l`ng[ d`nsa. At`t de spurcat[ce era, dihania!

F[t-Frumos =i fata de]mp[rat nu mai puteau de bucurie. Ei voir[s[se]ntoarc[acas[la]mp[ratul, carele]i a=tepta cu mare ner[bdare.

Dar[calul le r[spunse:

— O! o! cine se pripe=te, se p`rle=te. Trebuie ]nt`i s[omor`m pe zmeu, fiul zmeoaicei, c[ci p`n[va fi acesta dasupra p[m`ntului, pace de el nu ve\i avea. Apoi s[ scul[m din morm`nt pe fiii de]mp[rat =i oastea ce i-a pr[p[dit zmeoaica cu farmecele sale, =i a=a, cu tot avutul zmeilor, s[ne]ntoarcem acas[.

F[t-Frumos prinse voios a se lupta cu zmeul, =i porni din nou la palaturile zmeoaicei.

Zmeul a=tepta]narmat s[vaz[ce izb`nd[ f[cuse m[-sa. C`nd]ns[v[zu pe F[t-Frumos viind ca un voinic cu fata l`ng[ d`nsul pe cal, i se t[ie m`inile =i picioarele. P-aci, p-aci era s[ se piarz[ zmeul de p[rere de r[u, c[ se r[pusese mum[-sa. Dar[ ]mb[rb[t`ndu-se, st[tu locului, ca s[se ia la lupt[cu F[t-Frumos.

Acesta at`ta =i a=tepta. Vezi c[ ]l]nv[\ase calul cum s[mearg[la lupt[=i cum s[fac[.

Se apucar[deci la tr`nt[. +i lupte-se, =i lupte-se, zi de var[ p`n[-n sear[, =i ca s[se dovedeasc[unul pe altul, nici c[se pomenea.

V[z`nd F[t-Frumos c[ ]i apuc[ noaptea, odat[ se opinti din toate puterile, ridic[ ]n sus pe zmeu =i, aduc`ndu-l,]l b[g[ ]n p[m`nt p`n[ ]n g`t =i, \in`ndu-l acolo sub picior =i cu sabia goal[ ]n m`n[ridicat[d-asupra lui,]l]ntreb[despre fra\ii fetei =i despre o=tile trimise.

Zmeul, crez`nd c[o s[-l ierte de la moarte dac[i-o spune, r[spunse:

— Movilele de p[m`nt ce ai ]nt`lnit p`n[aici sunt fra\ii fetei]mp[ratului =i o=tile lui. Hrisoavele leg[turii lor sunt puse]ntr-o cutie de argint =i p[strat[pe poli\a de dup[sob[din c[mara mamei; cine le va lua =i le va citi deasupra acelor movile, ca s[desfac[f[cutul lor, leg[tura vrajelor se va dezlega =i to\i vor]nvia ca =i cum n-ar fi fost lega\i de c`nd p[m`ntul.

At`ta trebuie lui F[t-Frumos s[ =tie. }i retez[ capul =i ]l l[s[ acolo corbilor s[-l m[n`nce.

+i,]ntr`nd ]n palaturile zmeoaicei, fata, care ochise cutia cu pricina, se duse drept ca pe ciripie, puse m`na =i o lu[. C`nd colo ce s[ vaz[? c`te movile era at`tea =i hrisoave.

Acum alt[nevoie. Cum s[ghiceasc[hrisoavele movilelor. Se hot[r`r[ s[ mearg[ la c`te una din ele =i s[citeasc[toate hrisoavele de leg[tur[, p`n[va da peste acela al movilei aceleia.

Tocmai acum]=i veni =i F[t-Frumos de acas[. El b[gase de seam[c[aceste movili\e de p[m`nt gr[m[dit se cutremurau c`nd trecea pe l`ng[ d`nsele, dar nu-=i putea da seam[ca ce s[fie.

+i,]ntorc`ndu-se, stete la cea ]nt`i movili\[ce]nt`lni, citi un hrisov, citi altul, nimic! mai citi ]nc[ unul =i ]nc[ unul, pas[mite, acesta era hrisovul prin care se legase vrajele movili\ei de fa\[ c[, numai, m[re, unde ]ncepu movila s[ se cutremure =i apoi s[ se legene, de p[rea c[ vrea s[ se dezgr[dineze de p[m`nt =i]n cele din urm[pieri, =i]n locu-i r[mase un t`n[r fecior de]mp[rat, viu nev[t[mat.

Acesta, cum deschise ochii, se uit[ ]mprejur, =i zise:

— Oh! soru-mea, dar[greu somn dormii!

— Greu, fratele meu, =i ai mai fi dormit tu mult =i bine de nu venea omul acesta, trimis de la Dumnezeu, s[ne scape de la robie.

Atunci,]ntorc`ndu-se c[tre F[t-Frumos,]i zise:

— Oricine vei fi, frate s[ne fii.

— Frate p`n[la moarte, r[spunse F[t-Frumos.

+i,]mbr[\i=`ndu-se pornir[=i pe la celelalte movile =i la toate

tot a=a f[cur[. }nvie pe cel[lalt frate, pe novac, pe arap cu toate o=tile lor.

+i se f[cu o bucurie mare]ntre d`n=ii de nu se poate spune. Bietul F[t-Frumos umbla din m`n[ ]n m`n[, c[ci to\i voiau s[-l]mbr[\i=eze de mul\umire.

+i,]ntorc`ndu-se din nou la palaturile zmeoaicei, plesni de patru p[r\i ale cur\ilor cu un bici, ce era dup[ u=[ ]n cui, care se f[cu un m[r de aur; F[t-Frumos ]l lu[ =i ]l b[g[ ]n s`n. Apoi el,]mpreun[cu fata, se puser[ ]n car`ta zmeoaicei care era numai =i numai de sticl[, cu cai cu tot de sticl[, =i se]ntoarse la]mp[ratul cu alai mare.

C`nd venir[ol[care =i spuser[ ]mp[ratului c[i se]ntorc to\i fiii lui]napoi cu o=ti cu tot, p-aci, p-aci era s[se piarz[de bucurie. }=i \inu]ns[firea =i le ie=i]nainte, cale d-o zi.

Dar[mite c`nd se v[zur[! Nu =tia bietul ]mp[rat pe care s[ ]mbr[\i=eze mai ]nt`i. +i c`nd ]mbr[\i=a pe c`te vrunul, parc[nu-i mai venea s[se dezlipeasc[de d`nsul.

Intr`nd ]n ora=ul ]mp[r[tesc, alaiul se or`ndui astfel:]nt`i venea pedestrimea, apoi calul lui F[t-Frumos, dup[ care era F[t-Frumos cu fata ]mp[ratului ]n car`ta zmeoaicei cea de sticl[, de o parte =i de alta fiii]mp[ratului c[l[ri =i apoi c[l[rimea,]n cap cu novacul =i cu arapul.

Gloatele se]mbulzeau =i da unul peste altul, care mai de care s[vaz[pe m`ntuitorul fiilor]mp[ratului =i to\i cu un glas strigau c[el s[fie]mp[rat.

Dup[ce se cunun[F[t-Frumos cu fata]mp[ratului, acesta, fiind =i b[tr`n, se cobor] din scaunul]mp[r[\iei, =i se urc[F[t-Frumos.

+i domnir[ ]n pace =i]n lini=te l[uda\i de popor, p`n[ ]n ziua de ast[zi, de n-or fi murit.

Iar[eu]nc[lecai p-o =a etc.

BALAURUL CEL CU +APTE CAPETE

CUPRINS

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[ ]ntr-o \ar[un balaur mare, nevoie de cap. El avea =apte capete, tr[ia]ntr-o groap[, =i se hr[nea numai cu oameni. C`nd ie=ea el la m`ncare, toat[lumea fugea, se]nchidea]n case =i sta ascuns[p`n[ ce-=i potolea foamea cu vreun drume\ pe care ]l tr[gea a\a la moarte. To\i oamenii locului se t`nguiau de r[utatea =i de frica balaurului. Rug[ciuni =i c`te]n lun[=i]n soare se f[cuser[, ca s[scape Dumnezeu pe biata omenire de acest nes[\ios balaur, dar[ ]n de=ert.

Fel de fel de fermec[tori fuser[adu=i,]ns[r[maser[ru=ina\i cu vrajele lor cu tot.

}n cele din urm[, dac[v[zu]mp[ratul c[toate sunt]n de=ert, hot[r] ca s[dea pe fiica lui de so\ie =i jum[tate]mp[r[\ia sa acelui voinic, care va sc[pa \ara de aceast[urgie, =i dete]n =tire la toat[lumea hot[r`rea sa.

Iar[dup[ce se duse vestea]n \ar[, mai mul\i voinici se vorbir[s[mearg[ ]mpreun[la p`nd[ =i s[ m`ntuiasc[\ara de un a=a balaur]nfrico=at. Ei se]n\eleser[ ]ntre d`n=ii ca s[ fac[ un foc la marginea cet[\ii, care era mai apropiat[ de locul unde tr[ia balaurul, =i ]n care cetate era =i scaunul ]mp[r[\iei, =i acolo s[ stea s[ privegheze pe r`nd c`te unul, unul, pe c`nd ceilal\i s[se odihneasc[; =i, ca nu care cumva cela care ar fi de p`nd[ s[ doarm[ =i s[ vie balaurul s[-i m[n`nce d-a gata, f[cur[leg[tur[ca cela care va l[sa s[se sting[focul s[fie omor`t, drept pedeaps[ dac[ va dormi c`nd ar trebui s[fie de=tept.

Cu ace=ti voinici se]ntov[r[=i =i un om verde, pui de rom`n, =tii colea, care auzise de f[g[duin\a]mp[ratului =i venise s[-=i]ncerce =i el norocul.

Pornir[, deci, cu to\ii,]=i aleser[un loc aproape de groap[=i se puser[la p`nd[.

P`ndir[ o zi, p`ndir[dou[, p`ndir[mai multe zile, =i nu se

]nt`mpl[ nimic. Iar[ c`nd fu]ntr-una din zile, cam dup[asfin\itul soarelui, pe c`nd era de r`nd viteazul nostru s[p`ndeasc[, ie=i balaurul din groap[ =i se ]ndrept[ c[tre voinicii care dormeau pe l`ng[foc.

Viteazului care priveghea, i se f[cuse inima c`t un purice, dar[, ]mb[rb[t`ndu-se, se repezi, =i unde se arunc[, m[re, asupra balaurului cu sabia goal[ ]n m`n[, =i se lupt[ cu d`nsul, p`n[ ]i veni bine, =i h`r=t!]i t[ie un cap, h`r=t! =i-i mai t[ie unul, =i a=a c`te unul, c`te unul, p`n[ ]i t[ie =ase capete.

Balaurul se zv`rcolea de durere =i plesnea din coad[, de te luau fiori de spaim[, viteazul nostru]ns[se lupta de moarte =i obosise, iar[tovar[=ii s[i dormeau du=i.

Dac[v[zu el c[tovar[=ii s[i nu se de=teapt[,]=i puse toate puterile, se mai arunc[o dat[asupra grozavului balaur =i-i t[ie =i capul ce-i mai r[m[sese. Atunci un s`nge negru l[s[ din ea, fiar[ spurcat[, =i curse, =i curse, p`n[ce stinse =i foc =i tot.

Acum ce s[fac[viteazul nostru, ca s[nu g[seasc[focul stins, c`nd s-or de=tepta tovar[=ii lui, c[ci leg[tura le era ca s[ omoare pe acela care va l[sa s[ se sting[ focul. S-apuc[ mai ]nt`i =i scoase limbile din capetele balaurului, le b[g[ ]n s`n =i iute, cum putu, se sui ]ntr-un copaci ]nalt, =i se uit[ ]n toate p[r\ile, ca de va vedea undeva vro zare de lumin[, s[ se duc[ =i s[ cear[ ni\el foc, ca s[ a\`\e =i el pe al lor ce se stinsese.

C[t[ ]ntr-o parte =i]ntr-alta =i nu v[zu nic[iri lumin[. Se mai uit[o dat[cu mare b[gare de seam[=i z[ri]ntr-o dep[rtare nespus[o schinteie ce abia lic[rea. Atunci se dete jos =i o porni]ntr-acolo.

Se duse, se duse, p`n[ ce dete de o p[dure, ]n care ]nt`lni pe Murgil[, =i pe care]l opri]n loc, ca s[mai]nt`rzie noaptea. Merse dup[ aceea mai departe =i dete peste Miaz[noapte, =i trebui s[ o lege =i pe d`nsa ca s[nu dea peste Murgil[. Ce s[fac[, cum s[dreag[ca s[izbuteasc[? O rug[s[-i ajute a lua un copac]n spinare, care zicea el,]l t[iase de la r[d[cin[; o]nv[\[el s[se puie cu

spatele s[ ]mping[, pe c`nd el tot cu spatele la copac de cealalt[ parte va trage cu m`inile, ca s[-i pice]n spinare =i s[-l ia s[se duc[la treaba lui.

Miaz[noapte, de mil[=i de rug[ciunea ce-i f[cu, se puse cu spatele la copacul care i-l ar[t[viteazul =i, pe c`nd]mpingea, el o leg[de copac cobz[, =i porni]nainte, c[n-avea vreme de pierdut.

Nu f[cu mult[cale =i]nt`lni pe Zoril[, dar[ lui Zoril[ nu prea ]i da me=ii a sta mult de vorb[, c[ci, zicea el, se duce dup[ Miaz[-noapte, pe care o luase ]n goan[. F[cu ce f[cu =i-l puse =i pe d`nsul la bun[r`nduial[, ca =i pe ceilal\i doi, dar cu mai mare b[taie de cap. Apoi plec[ ]nainte =i se duse p`n[ce ajunse la o pe=ter[mare,]n care z[rise focul.

Aici dete peste alte nevoi. }n pe=ter[acolo tr[iau ni=te oameni uria=i care aveau numai c`te un ochi ]n frunte. Ceru foc de la d`n=ii, dar ei,]n loc de foc, puser[m`na pe d`nsul =i-l legar[. Dup[aceea a=ezar[=i un cazan pe foc cu ap[=i se g[teau s[-l fiarb[, ca s[-l m[n`nce.

Dar[tocmai c`nd era s[-l arunce ]n c[ldare, un zgomot se auzi nu departe de pe=tera aceea; to\i ie=ir[, =i l[sar[ pe un b[tr`n de ai lor ca s[fac[ast[treab[.

Cum se v[zu viteazul nostru singur numai cu unchia=ul,]i puse g`nd r[u. Unchia=ul ]l dezleg[ ca s[-l bage ]n cazan, dar[ voinicul ]ndat[ puse m`na pe un t[ciune =i-l azv`rli drept ]n ochiul b[tr`nului,]l orbi, =i apoi, f[r[s[-i dea r[gaz a zice nici c`rc! ]i puse o piedic[ =i-i f[cu v`nt]n cazan.

Lu[focul dup[care venise, o apuc[la s[n[toasa, =i sc[p[cu fa\[curat[.

Ajung`nd la Zoril[, ]i dete drumul. Dup[ aceea o tuli la fug[ =i fugi p`n[ce ajunse la Miaz[noapte, o dezleg[=i pe d`nsa, =i apoi se duse =i la Murgil[pe care]l trimise s[-=i vaz[de treab[.

C`nd ajunse la tovar[=ii s[i, ei tot mai dormeau. Nu ]ncepuse, vezi, ]nc[ a se ar[ta albul zilei, at`t de lung[fu noaptea, fiindc[

voinicul]i oprise cursul, =i a=a avu timp destul s[colinde dup[focul care]i trebuia.

N-apuc[s[a\`\e focul bine =i tovar[=ii s[i, de=tept`ndu-se, ziser[:

— Dar[lung[noapte fu asta, m[i vere.

— Lung[da, vericule, r[spunse viteazul.

+i se umfla din foale ca s[aprinz[focul.

Ei se scular[, apoi]ncepur[a se-ntinde =i a c[sca, dar[se cutremurar[c`nd v[zur[ namila de lighioan[ l`ng[d`n=ii =i un lac de s`nge c`t pe colo. Zg`ir[ochii =i cu mare mirare b[gar[de seam[c[capetele balaurului lipseau, iar[viteazul nu le spuse nimic din cele ce p[\ise, de team[s[nu intre ur[ ]ntre d`n=ii, =i se]ntoarser[cu to\ii]n ora=.

C`nd ajunser[ ]n cetate, toat[ lumea se veselea cu mic, cu mare de uciderea balaurului, de laud[ sf`ntului c[trecuse noaptea aia lung[, mai ajunser[o dat[iar[la ziu[=i ridica p`n[ ]n naltul cerului pe m`ntuitorul lor.

Viteazul nostru, care v[zuse =i el lipsa capetelor, nu se fr[m`nta deloc cu firea, fiindc[se =tia curat la inim[, =i porni c[tre curtea]mp[r[teasc[, ca s[vaz[ce s-o alege cu capetele f[r[limbi, c[ci el]n\elesese c[aici trebuie s[se joace vreo dr[cie.

Pas[mite, buc[tarul]mp[ratului, un \igan negru =i buzat, se dusese d-a minune s[vaz[ce mai ala, bala, pe la fl[c[ii ce stau la p`nd[. +i dac[ dete peste d`n=ii dormind =i peste dihania spurcat[f[r[r[suflare, el se arunc[cu sat`rul de la buc[t[rie =i-i t[ie capetele. Apoi merse la ]mp[ratul cu capetele =i i le ar[t[, f[lindu-se c[ el a f[cut izb`nda.

Iar[ ]mp[ratul dac[v[zu c[se]nf[\i=eaz[buc[tarul cur\ii cu izb`nd[, f[cu o mas[ mare, ca s[-l logodeasc[ cu fie-sa, =i pusese ]n g`nd s[fac[o nunt[, unde s[cheme pe to\i]mp[ra\ii.

|iganul ar[ta la toat[lumea hainele sale pe care le umpluse de s`nge, ca s[fie crezut.

C`nd ajunse viteazul nostru la palat,]mp[ratul cu voie bun[=edea la mas[, iar[cioropina sta]n capul mesei pe =apte perne.

Cum ajunse la]mp[rat,]i zise voinicul:

— Prea]n[l\ate]mp[rate, am auzit c[oarecine s-ar fi l[udat c[tre m[ria ta c[el ar fi ucis pe balaur. Nu e adev[rat, m[ria ta, eu sunt care l-am omor`t.

— Min\i, mojicule, strig[\iganul]ng`mfat, =i poruncea slujitorilor s[-l dea afar[.

}mp[ratul, care nu prea credea s[fie f[cut \iganul ast[voinicie, zise:

— Cu ce po\i dovedi zisele tale, voinicule?

— Zisele mele, r[spunse viteazul, se pot dovedi prea bine, porunci\i numai ca mai]nt`i s[se caute dac[capetele balaurului, care stau colea la iveal[, au =i limbile lor.

— S[caute, s[caute, zise bahni\a.

El]ns[o cam b[gase pe m`nic[, dar[se pref[cea c[nu-i pas[.

Atunci c[utar[=i la nici unul din capete nu g[sir[limb[, iar[mesenii]nm[rmurir[, c[ci nu =tiau ce va s[zic[asta.

|iganul, care o sfeclise detot, =i care se c[ia de ce n-a c[utat capetele]n gur[, mai nainte de a le aduce la]mp[ratul, strig[:

— Da\i-l afar[c[e un smintit =i nu =tie ce vorbe=te.

}mp[ratul]ns[zise:

— Tu, voinicule, va s[zic[ne dai s[ ]n\elegem c[acela a omor`t pe balaur care va ar[ta limbile.

— Fugi d-acolo,]mp[rate, zise \iganul care tremura ca varga =i se-ng[lbenise ca ceara, nu vezi c[calicul [sta este un de=ucheat, care a venit aici s[ne am[geasc[?

— Cine am[ge=te, r[spunse voinicul lini=tit, s[-=i ia pedeapsa.

El]ncepu apoi a scoate limbile din s`n =i a le ar[ta la toat[ adunarea, =i de c`te ori ar[ta o limb[de at`tea ori c[dea =i c`te o pern[de sub \igan, p`n[ ce, ]n cele din urm[, c[zu =i el de pe scaun, at`t de tare se speriase dihania.

Dup[aceea voinicul nostru spuse toate c`te a p[\it, =i cum a f[cut de a \inut noaptea at`t de mult timp.

Nu-i trebui]mp[ratului s[se g`ndeasc[ mult =i s[ vaz[ c[ voinicul care vorbea avea dreptate, =i cum era de sup[rat pe \igan, pentru mi=elia =i minciuna lui cea neru=inat[, porunci =i numai-dec`t se aduse doi cai ne]nv[\a\i =i doi saci de nuci; leg[pe \igan de coziele cailor =i sacii de nuci =i le dete drumul.

Ei o luar[la fug[prin sm`rcuri, =i unde c[dea nuca, c[dea =i buc[\ica, p`n[ce s-a pr[p[dit =i \igan =i tot.

}n urm[preg[tindu-se lucrurile, dup[c`teva zile f[cu nunt[ mare, =i lu[ rom`na=ul nostru pe fata]mp[ratului de so\ie, =i \inu veselie mare =i nepomenit[mai multe s[pt[m`ni, puindu-l =i ]n scaunul ]mp[r[\iei, iar[ fata l[cr[m[ =i mul\umi lui Dumnezeu c[ a sc[pat-o de slu\enia p[m`ntului, de harapina spurcat[.

Eram =i eu p-acolo =i dedeam ajutor la nunt[, unde c[ram ap[cu ciurul, iar[la sf`r=itul nun\ii aduser[un co= de prune uscate s[arunce]n ale guri c[scate.

}nc[lecai p-o =a etc.

CUPRINS

NUMAI CU VITELE SE SCOATE S{R{CIA DIN CAS{

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un \[ran =i-l chema Neagoe. Acest \[ran era om voinic =i harnic. Nu-i p[sa lui de nu =tiu cine de ar fi fost. Vezi c[-=i c[ta de munculi\a lui,]=i pl[tea dajdia, se avea bine cu to\i din sat, =i cum f[scea el, ce dregea el, se chivernisea omul ca s[-i ajung[agoniseala muncii sale pentru mult[vreme.

}i veni vremea de]nsur[toare =i, ca tot cre=tinul,]=i f[cu =i el r`ndul. Ce s[ vezi d-ta? O dat[ cu nevasta se strecur[ ]n casa lui =i s[r[cia. Ea g[sise un tron vechi, urgisit ]ntr-un col\ din bordeiul Neagului, la care nimeni nu lua aminte, =i acolo, pe d`nsul, S[r[cia

]=i f[cu culcu=ul. Sta grece=te pe tron c`t e ziulica =i nopticica de mare, =i din loc s[ se mi=te, ba. Pas[mite tronul era gol, nu mai punea oamenii ]ntr-]nsul nimic, at`t era de vechi =i de odorogit.

Bietul Neagoe v[zu c[ ]ncepe a da]nd[r[t; lucrurile nu-i mai mergeau strun[ca mai nainte; se lu[de g`nduri, fiindc[ el se =tia c[ munce=te =i mai =i dec`t]nainte, =i de la o vreme]ncoa, dou[ ]n tei nu putea lega. Se spetise bietul om muncind, =i s[salte =i el ceva, te-a=i! c`tu=i de c`t! ferita s`ntul!

Ba p`n[ ]ntr-at`ta ajunsese,]nc`t s[-l ]mping[ p[catele s[ se g`ndeasc[ca s[-=i fac[seama singur, vezi c[dracul n-are de lucru, el nu face biserici ori pu\uri pe la r[sp`ntii.

Se zb[tea bietul om, cu mintea =i cu trupul, =i parc[era un f[cut, mergea din pagub[ ]n pagub[, de ajunsese]n sap[de lemn.

Tot satul]l luase la ochi;]l vedea lucr`nd c`nd la alde neica Burcil[, c`nd la ale=ii ori la frunta=ii satului, c`nd la taica popa. Totdeauna g[sea el de lucru; la to\i muncea =i la to\i sporea lucrul lui.

C`nd ]ns[ muncea =i pentru d`nsul, munca nu-i da]n spor. De venea apa mare, ar[turile lui le]neca. Dac[vrun pr[p[d de la niscaiva lighioane ori de la ciori c[dea peste sem[n[turile megia=ilor, ale lui era stinse cu des[v`r=ire; de b[tea piatra holdele, apoi pe ale lui le amesteca cu p[m`ntul, de nu se mai alegea nici praful de d`nsele; ba uneori porumbul se t[ciuna, ba l[custe, ba potop, ba toate relele numai pe capul lui c[deau.

S[tenii, megia=ii lui, puser[m`na cu to\ii de mai multe ori s[-i dea c`te vrun ajutor, s[-i fac[c`te vro clac[, dar toate ]n de=ert, c[ nu-i ie=ea ]nde bine nimic; ]n cele din urm[ =i vecinii =i tot satul ]l p[r[sir[. To\i cu totul ziceau c[ a=a i-a fost or`nda =i credeau c[trebuie s[fi c[zut asupra capului lui vrun blestem de la Dumnezeu.

Ajunsese omul s[-=i urasc[zilele. +i a=a cu sufletul am[r`t, =ez`nd]ntr-o duminec[cu luleaua]n gur[=i g`ndindu-se cum s[-=i curme via\a, ca unul ce i se ur`se cu s[r[cia, iat[c[vine so\ia lui =i]i spuse c[peste pu\in are s[fie tat[.

El, ridic`ndu-=i ochii la so\ia lui, i se p[ru c[ vede o slu\enie de fiin\[ st`nd grece=te =i ghemuit[pre tronul cel vechi =i ne]ntrebuin\at. Se frec[la ochi, se mai uit[o dat[, =i ce s[vaz[? O sfrijit[de lighioaie, mai ur`t[ dec`t ciuma, cu barba adus[de p[rea c[st[s[o apuce de nas, cu ochii numai scov`rliile, p[rul ]i sta ]n cap de parc[ ar fi fost pus cu furca, m`inile ei r[schitoare goale, coco=at[=i cucuiat[, de seam[n pe lume nu mai avea.

C`nd v[zu el o a=a nemetenie spurcat[ st`nd ca o cobe rea]n casa lui =i pe tronul lui, un =arpe rece]i trecu prin s`n. El ]ns[ ]=i \inu firea, =i merse drept la ea, ]ntreb`nd-o:

— Cine e=ti tu, =i ce cau\i aici?

— Eu sunt S[r[cia, r[spunse ea, =i am venit nepoftit[.

— Ie=i afar[din casa mea!

— O! o! st[i c[prea te pripe=ti, voinicule,]i r[spunse S[r[cia r`njind la d`nsul cu batjocur[. Ca s[sco\i s[r[cia din cas[, trebuie s[ai ce pune]n locul ei.

+i, r`njind]nc[o dat[,]i ar[t[ni=te col\i, de care s-ar fi speriat =i dracul.

Bietul om t[cu =i]nghi\i g[lu=ca. Cugetul c[are s[fie tat[, vorba c[trebuie s[aib[ce pune]n locul S[r[ciei,]i mut[g`ndul.

El voia s[goneasc[S[r[cia din casa lui, c[ci nu putea mistui]nfruntarea ce i-o f[cuse ea, =i apoi nu se]ndura s[-=i lase odrasla pe m`inile cele blestemate ale S[r[ciei.

Din nou se puse pe munc[, munc[jidoveasc[, se zv`rcolea omul =i ]n dreapta =i ]n st`nga, noaptea o f[cea zi, da =i din m`ini =i din picioare, cum se zice, =i folos nici c`t negru subt unghie. Nevoile]l n[p[deau din toate p[r\ile =i el nu mai =tia ce s[fac[. De c`te ori intra ]n cas[, de at`tea ori =i sfrijita de S[r[cie]i r`njea]n b[taie de joc.

}ntr-una din zile, iat[c[=i nevestei]i ab[tuse s[fac[=i n[scu un dolofan de copil, s[n[tos =i voinic ca tat[-s[u.

Acum ce s[fac[el? Parale n-avea, de moar[nici c`t s[orbeasc[un =oarece, ceva \oale, ori vrun dichis]n casa lui, tuf[! Nimic,

dar[nimic n-avea de ce se prinde ochiul la el. Cum s-o scoa\[la c[p[t`i? Ar fi voit =i el, de! s[-=i boteze copilul cu vrun na= mai de Doamne ajut[, s[ fac[ =i el o cumetrie. Dar[ cu ce? Sta bietul om cu m`inile]ncruci=ate, se uita]n cer =i]n p[m`nt =i nu =tia la cine s[ ca=te gura. +i de felul lui fiind om cinstit, nu voia s[ am[geasc[ pe nimeni cu minciuna. El =tia una =i bun[: c`nd o zice da, s[fie da; c`nd o zice nu, apoi nu.

El cuno=tea de mult pe un cioban chiabur. Dar[nu era]n sat. C`nd, iat[c[se pomene=te c[-l cheam[cineva s[-l cinsteasc[. Acolo ce s[-i vaz[ochii? Prietenul lui suia oile]n munte. P[rerea lui de bine nu se poate spune. }l rug[s[se cumetreasc[=i ciobanul primi cu bucurie s[-i boteze pruncul. Partea lui s[tr[iasc[bine! Se puser[toate la cale cum e bine.

La botez ciobanul d[rui finului s[u o oaie f[t[toare. At`ta ]i trebui. C`nd fu s[plece, mocanul zise:

— Cumetre, tot n-ai tu unde \ine oi\a, las[-o]n turm[la mine, =i mi \i-oi]ngriji-o ca =i pe ale mele.

— Bine, cumetre, r[spunse Neagoe, s[fie precum zici tu.

El era bun bucuros c[-i ia beleaua din b[t[tur[, deoarece n-avea ei ce s[m[n`nce, dar]nc[mite s[mai dea =i oii.

Mocanul se duse cu oile. Omul se puse iar[pe munc[, dar[munca lui d-abia aducea cu ce bruma s[-=i \ie zilele. Cum am zice muncea]n sec.

Dup[c`t[va vreme se pomene=te cu un argat de la st`na mocanului.

— Neic[, m-a trimis st[p`nu-meu cu l`na asta la dumneata.

— E, =i ce s[fac eu cu d`nsa?

— Apoi, s[vezi d-ta, st[p`nu-meu a pus de =i-a tuns oi\ele =i a tuns =i oaia finului s[u. Aceasta este l`na ei =i a trimis-o cui se cuvine.

— Foarte mul\umin de bun[tate. S[spui cum[trului mult[s[n[tate =i s[auzim de bine.

+i, lu`nd l`na din m`na argatului, intr[ ]n cas[, merse drept c[tre S[r[cie =i, cu grai \an\o=,]i zise:

— D[-te, S[r[cie, la o parte, c[am s[pui l`na asta acolo.

S[r[cia nu se]ndura, neiculi\[, s[ias[din culcu=ul ce =i-l f[cuse acolo.

R`nji ea =i de ast[ dat[, dar[ ]i dete r`njetul prin piele, c[ci voinicul unde aduse odat[l`na =i buf! o lovi dup[ceaf[de era s[-=i mu=te limba =i o r[sturn[jos de pe tron. S[r[cia r[mase locului unde c[zuse ca vai de ea.

Oaia finului f[tase un miel; acesta, dup[ce se mai m[ri,]l mi\ui =i pe d`nsul ca pe mieii ceilal\i =i]i trimise mi\ele acas[.

|[ranul, =i mai curajos, intr[ ]n cas[, =i merse iar[=i drept la S[r[cie:

— D[-te, r`njito, mai la o parte, c[am s[pui mi\ele astea acolea.

+i fiindc[S[r[cia tot cam]nt`rzia, o lovi o dat[cu mi\ele de-i merse fulgii, =i o dete peste cap, mai c[tre u=[.

Pe toamn[se pomene=te cu un alt argat c[-i aduce un burdu=el de br`nz[.

— Baciul de la st`n[, zise el, a adunat laptele de la oaia finului, l-a f[cut br`nz[=i l-am adus acas[.

— Spune cum[trului, r[spunse Neagoe, c[finul d-sale]i s[rut[m`inile =i s[ne vedem s[n[to=i.

Apoi se]ntoarse repede]n cas[=i]ndrept`ndu-se c[tre S[r[cie,]i zise:

— D[-te, S[r[cie, la o parte, c[am s[pui burduful [sta]n locul t[u.

— Da unde s[mai m[dau? r[spunse S[r[cia.

— Ie=i afar[, dac[n-ai loc, =i te du]n o\elele pu=tii vrunui v`n[tor c[acolo \i-e locul.

— Ba aia-i vorb[! mai pune\i pofta]n cui.

+i lovind-o cu burduful]n cap, o f[cu mototol dup[u=[.

Bietul Neagoe fu nevoit s[petreac[ ]nc[o iarn[ ]ntreag[cu S[r[cia pe vatr[.

}n vara viitoare, mielul de la oaia finului se f[cuse mare.

Acum]i aduse dou[l`ne.

|[ranul intr[cu am`ndou[ ]n m`n[=i bufnind =i r[zbufnind pe S[r[cie, o pofti s[ias[afar[cu nepus[ ]n mas[. S[r[cia dac[v[zu zorul, dete dosul pe u=[afar[, =i s[te \ii p`rleo, ]i sf`r`ia c[lc`iele fugind, p`n[ ce se duse s[-=i cloceasc[ ou[le ]n o\elele pu=tilor v`n[torilor.

+i d-atunci a r[mas de v`n[torii sunt s[raci, fiindc[-=i pierd vremea prin col\ii de piatr[, prin m[r[cini, umbl`nd toat[ziua p`n[ s[ ]mpu=te =i ei c`te vro babu=c[de nu =tiu care p[s[ric[.

Neagoe]ncepu a bate]n pinteni de bucurie, c[se cotorosise de s[r[cie. Acum pe ce punea m`na, punea =i Dumnezeu mila. Toate ]i mergeau ]nde bine. }ncepu =i el a lega gura p`nzei. Munca lui se vedea cum mergea]nainte =i avea parte de ea. Ce s[mai spunem multe? }n scurt[vreme ajunse frunta= al satului, dup[h[rnicia lui, cu viti=oare, cu plugule\ =i cu toate dichisurile unui om cu parte l[sat[de la Dumnezeu.

Vezi c[numai cu vitele se scoate s[r[cia din cas[afar[.

CUPRINS

Z~NA Z~NELOR

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat mare =i puternic, =i el avea trei feciori. F[c`ndu-se mari, ]mp[ratul se g`ndi fel =i chipuri cum s[fac[s[-=i]nsoare copiii ca s[fie ferici\i. }ntr-o noapte, nu =tiu ce vis[ ]mp[ratul, c[a doua zi, de m`necate, ]=i chem[ copiii =i se urc[ cu d`n=ii]n p[limarul unui turn ce avea]n gr[din[. Porunci s[-=i ia fiecare arcul =i c`te o s[geat[.

— Trage\i, copii, cu arcul, le zise]mp[ratul, =i unde va c[dea s[geata fiec[ruia, acolo]i va fi norocul.

Copiii se supuser[f[r[a c`rti c`tu=i de pu\in, c[ci ei erau]ncredin\a\i c[tat[l lor =tia ce spune. Traser[, deci, =i s[geata celui mai mare din fii se]nfipse]n casa unui]mp[rat vecin; a celui de al doilea se]nfipse]n casa unui boier mare d-ai]mp[ratului;

iar[s[geata celui mai mic se urc[ ]n naltul cerului. Li se str`mbaser[ g`turile uit`ndu-se dup[ d`nsa, =i p-aci, p-aci, era s[o piarz[din ochi. C`nd, o v[zur[ cobor`ndu-se =i se]nfipse]ntr-un copac nalt dintr-o p[dure mare.

Se duse fiul cel mare,]=i lu[so\ie pe fata]mp[ratului vecin, =i se]ntoarse cu d`nsa la tat[l s[u.

Se duse =i cel mijlociu =i se]ntoarse =i el cu o so\ioar[m`ndr[=i frumoas[.

Se duse =i cel mic. Cutreier[lumea p`n[ ce ajunse la p[durea cea mare unde se l[sase s[geata lui. B`jb`i el =i orbec[i p-acolo prin bunget, p`n[ce dete de copacul]n care se]nfipsese =i s[geata lui. Acest copac era nalt =i gros =i b[tr`n, de c`nd urzise Dumnezeu p[m`ntul. Se ]ncovrig[ el de d`nsul, =i se urc[p`n[ ce ajunse de se ag[\[ de o ramur[. +i din ramur[ ]n ramur[, c`nd at`rnat cu m`inile, c`nd cu picioarele ]ncruci=ate =i ]ncle=tate, ajunse p`n[ ]n v`rf. Acolo puse m`na =i-=i lu[s[geata. Se dete jos cu sufletul plin de obid[=i de m`hnire, socotind c[ este sec de noroc, c[ci, se g`ndea el, ca ce era s[g[seasc[ ]n acel copac?

Nu-i fu destul c[nu-=i aflase acolo pe scrisa lui, nu-i fu destul c[f[cuse at`ta cale ]n de=ert, se mai pomeni, c`nd vru s[plece de l`ng[ copac, c[ se aga\[ de spinarea lui o bufni\[. H`\ ]n sus, h`\ ]n jos, bufni\a s[ se duc[ din spinarea lui, ba. }l ]nh[\ase, dr[coaica, cu ghiarele, ca o gai\[ spurcat[, =i nu-l sl[bea nici c`t ai da]n cremene.

Mai se suci, mai se]nv`rti s[ scape de pacoste, =i nu fu nici un chip. Dac[ v[zu =i v[zu, se hot[r] =i el a se duce acas[ cu saxanaua ]n spinare =i o lu[ la drum. }n cale b[g[ de seam[ c[ alte =ase bufni\e se \ineau dup[ d`nsul. Merse el, biet, cu alaiul dup[d`nsul, =i potrivi astfel ca s[ ajung[ acas[ noaptea, spre a nu se face de r`sul dracilor de copii.

Cum intr[ ]n c[mara unde locuia d`nsul ]n palaturile t[t`ne-s[u, cele =ase bufni\e se a=ezar[care =i pe unde; iar cea d-a =aptea bufni\[, care se]ncle=tase de spinarea lui, se a=ez[ ]n pat.

Mai st[tu bietul fl[c[u, se mai socoti, se mai g`ndi, mai pl[nui, =i ]n cele din urm[ g[si cu cale s[ le lase ]n pace, s[ vaz[ unde are s[ ias[ aceast[ ]nt`mplare. Mai cu seam[c[acum se cortorosise de saxanaua din spinare.

+i cum era =i rupt de osteneal[de at`ta c[l[torie =i de at`ta tevatur[ce avu pe drum, adormi, cum puse capul jos, de parc[l-ai fi lovit cu muchea]n cap.

A doua zi, ce s[-i vaz[ochii? L`ng[ d`nsul]n pat, o z`n[ a=a de frumoas[, de amu\ea =i nu =tiu cine c`nd o vedea; iar[la capetele patului lor =ase roabe, una mai frumoas[dec`t alta. Mai v[zu,]ntr-un col\ al c[m[rei, =apte piei de bufni\e, aruncate una peste alta.

Se mir[tat[-s[u, se mir[mum[-sa de a=a frumuse\e =i ging[=ie, ce nu mai v[zuser[de c`nd erau ei.

Ziua de nunt[a fratelui celui mai mare viind, se duse =i fiul cel mic al]mp[ratului,]ns[singur, c[ci nu putea s[ia =i pe z`n[, m[car c[ era s[-i fie logodnic[. C`nd, se pomeni cu d`nsa c[ se prinde ]n hor[ l`ng[d`nsul. Nu mai putea de bucurie, c`nd o v[zu. Se f[lea, nene, c`t un lucru mare; c[ci alta ca d`nsa nu se g[sea]n toat[ ]mp[r[\ia lor =i a vecinilor lor. To\i nunta=ii r[maser[cu ochii bleojdi\i la d`nsa. Iar ceilal\i fii de ]mp[ra\i =i domni care erau pofti\i la nunt[ dedeau t`rcoale roabelor ce venise cu z`na, =i care de care umbla s[ se prinz[ ]n hor[ l`ng[d`nsele. +i astfel se veselir[ p`n[seara. La mas[, z`na se a=ez[ l`ng[fiul cel mic al]mp[ratului. M`ncar[ =i se chefuir[ p`n[la miezul nop\ii. Apoi se duser[fiecare la ale sale. Fiul cel mic al]mp[ratului se duse]n c[mara lui. Z`na dup[ d`nsul. Se culcar[=i dormir[ca ni=te]mp[ra\i ce erau ei. C`nd se scul[ diminea\a =i v[zu pieile de bufni\[ tot acolo, ]l apuc[ un cutremur de sc`rb[, aduc`ndu-=i aminte de cele ce p[\ise de la d`nsele.

Se f[cu =i nunta fiului de al doilea al]mp[ratului. Fiul cel mic se duse la nunt[iar[=i singur, =i iar[se pomeni cu z`na c[ vine, =i nici una, nici alta, \op! se prinse l`ng[d`nsul]n hor[. Cre=tea

inima]ntr-]nsul de bucurie =i de fal[, mai cu seam[c`nd vedea pe ceilal\i fii de ]mp[ra\i =i de domni c[ le l[sa gura ap[ la to\i dup[ o a=a buc[\ic[. Ei, vorba [luia, ]n pofida c[p=unelor, m`ncau foile. }=i scoteau =i ei focul juc`nd ]n hor[ cu roabele z`nei. Seara iar[se puser[la mas[.

Fiului celui mic al]mp[ratului, ce-i d[lui dracul]n g`nd, se scoal[de la mas[, se duce]n c[mara lui, ia pieile de bufni\[=i le arunc[ ]n foc, apoi vine =i se a=eaz[la mas[din nou.

O dat[se f[cu o tulburare]ntre meseni. +i iat[de ce. Una din roabe strig[:

— St[p`n[, suntem]n primejdie!

Alta zise:

— St[p`n[, mie ]mi miroase a p`rlit! Este pr[p[denie de noi.

Iar[ea r[spunse:

— Tac[-v[gura, tocmai acum la mas[v-a\i g[sit =i voi s[vorbi\i sec[turi?

Nu trecu]ns[mult =i mai zise =i a treia:

— St[p`n[! nu e sc[pare, suntem v`ndute mi=ele=te.

}n aceea=i vreme, =i d`nsa str`mb[ni\el din nas. Pas[mite]i venise =i ei miros de p`rleala pieilor. +i deodat[ scul`ndu-se cu toatele de la mas[, se f[cur[=apte porumbei. Apoi z`na zise fiului celui mic de]mp[rat:

— Ai fost nerecunosc[tor. Cu bine te-am g[sit, cu bine s[r[m`i. P`n[nu vei izbuti s[faci ce n-a f[cut om pe lume, s[nu dai cu m`na de mine.

Se]n[l\ar[, deci,]n slava cerului =i]ndat[pierir[din ochii lui.

}n de=ert mai rugar[mesenii pe fiul]mp[ratului s[=eaz[la mas[,]n de=ert]l]ndemnar[p[rin\ii =i fra\ii s[nu-=i mai fac[inim[rea, c[ci el r[m[sese cu ochii dup[porumbei =i nu se mai puse la mas[.

A doua zi p`n[ ]n zori plec[ s[-=i g[seasc[ logodnica. El sim\ea bine acum c[ f[r[ d`nsa nu mai putea tr[i. }=i lu[ziua bun[de la p[rin\i =i de la fra\i =i o porni]n pribegie.

Trecu dealuri, v[i, colnice, str[b[tu p[duri]ntunecate =i de picior neumblate, dete prin sm`rcuri =i lacovi=te, =i de urma porumbeilor s[i nu putu da. Se fr[m`nta cu firea voinicul, cerceta, c[uta,]ntreba; dar[nici o isprav[nu-mi f[cea. Cu inima]nfr`nt[, cu sufletul zdrobit de m`hnire, =i cu dogorul dragostei]ntr-]nsul, umbla ca un zmeu =i ca un leu paraleu, dar[toate]n de=ert. Uneori]l b[teau g`ndurile s[-=i fac[ seama singur, s[ se dea de r`p[, ori s[-=i sf[r`me capul de col\ii de piatr[ de prin mun\i; dar[ parc[ ]i spunea inima c[ odat[, odat[, o s[ se sf`r=easc[toate necazurile sale, =i deodat[ ]=i venea]n sine, =i se punea din nou pe drum, mai cu h[rnicie =i mai tare]n credin\[c[cine caut[cu am[nuntul =i cu st[ruin\[trebuie s[g[seasc[=i g`ndul s[ =i-l izb`ndeasc[.

Rupt de osteneal[=i de zbuciumare, se dete ni\el la umbr[ ]ntr-o v`lcea, s[ se mai odihneasc[ oleac[. +i st`nd el acolo,]l fur[somnul. Deodat[se de=tept[, auzind o g`r`ial[de graiuri omene=ti, =i s[ri drept]n sus. Ce s[vezi dumneata? Trei draci se certau de f[ceau cl[buc la gur[. Se duse la d`n=ii cu pieptul]nainte =i le zise:

— Cearta f[r[p[ruial[, ca nunta f[r[l[utari.

— Se lovi ca nuca]n perete =i vorba ta, iac[, r[spunser[ei. Dar[noi nu ne cert[m, ci numai ne sf[dim.

— +i pentru ce v[sf[di\i voi?]i]ntreb[el; c[ci g[l[gia ce face\i voi, mort d-ar fi cineva =i tot]l de=tepta\i.

— Uite, avem de mo=tenire, de la tata, o pereche de opinci, o c[ciul[=i un bici, =i nu ne]nvoim]ntre noi, care ce s[ia din ele.

—+i la ce sunt bune bulendrele pe care v[sf[di\i voi?

— C`nd se ]ncal\[ cineva cu opincile, trece marea ca pe uscat. C`nd pune c[ciula]n cap, nu-l vede nici dracul, m[car de i-ar da cu degetul]n ochi. Iar[c`nd va avea biciul ]n m`n[=i va trosni asupra vr[jma=ilor s[i,]i]mpietre=te.

— Ave\i dreptate s[v[sf[di\i voi, m[. C[ci una f[r[alta, aceste bulendre nu fac nici dou[cepe degerate. Iac[ce-mi zice mie g`ndul, de ve\i voi s[m[asculta\i, s[v[fac eu dreptate omeneasc[.

— Te ascult[m, te ascult[m, r[spunser[dracii]ntr-o gl[suire, spune-ne cum, =i vom vedea.

— Vede\i voi cei trei mun\i ce stau]n fa\a noastr[? S[v[duce\i fiecare]n c`te unul, =i cine va veni mai cur`nd, dup[ce v[voi face eu semn, ale lui s[fie toate astea.

— C[bine zici d-ta! A=a vom face. Bravo! iac[ne-am g[sit omul carele s[ne fac[dreptate.

+i]ndat[o rupser[d-a fuga dracii, tulind-o fiecare]nspre c`te un munte.

P`n[ una, alta, voinicul puse opincile ]n picioare, c[ciula ]n cap =i lu[ biciul ]n m`n[. C`nd ajunser[ dracii ]n v`rfurile mun\ilor =i a=teptar[s[le fac[semnul, fiul cel mic al]mp[ratului tr[sni de trei ori cu biciul]n fa\a fiec[rui drac, =i]i]mpietri acolo locului. Apoi o lu[=i el la drum]n treaba lui, unde]l tr[gea dorul.

Abia mai f[cu vro zece pa=i =i v[zu pe sus un stol de =apte porumbei. }i urm[ri din ochi p`n[ ce ]i v[zu ]n ce parte de loc se l[sar[. }ntr-acolo deci =i d`nsul]=i]ndrept[c[r[rile pentru care se ostenise at`ta mare de vreme.

Trecu m[ri, p`raie =i ape mari ca pe uscat, mai cutreier[ \[ri =i pustiuri, p`n[ce ajunse la un munte mare, mare, al c[rui v`rf da de nori. Aci v[zuse el c[ se l[sase porumbeii. Se puse a se urca pe d`nsul, =i, din v[g[un[ ]n v[g[un[, din stei de piatr[ ]n col\i, din r`p[ ]n r`p[, c[\[r`ndu-se c`nd pe muchi, c`nd pe coame de mun\i, ajunse la o pe=ter[. Intr`nd acolo, r[mase ca lovit de tr[snet c`nd v[zu ni=te palaturi ca de domn =i a=a de m[iestrit lucrare, cum nu se v[d pe p[m`ntul nostru. Acolo locuia logodnica lui, z`na z`nelor. Cum o v[zu primbl`ndu-se prin gr[din[ cu roabele dup[ d`nsa, o =i cunoscu. Un copila= de dr[gule\ se \inea dup[z`n[, alerga, se zbenguia printre flori, =i tot striga pe z`na ca s[-i arate c`te un fluturel. Pas[mite z`na r[m[sese grea c`nd zburase de la mas[. +i acesta era copilul lor.

Nu mai putea de bucurie fiul cel mic al]mp[ratului. }i venea s[dea fuga, ca un bezmetic, s[ia copila=ul s[-l s[rute. Dar[ ]=i lu[

seama, nu care cumva s[se sperie. Pe d`nsul nu-l vedea nimeni, c[ci era cu c[ciula]n cap.

}ncepuse a da]ndesear[, =i el nu =tia cum s[se arate. }n cele din urm[auzind c[pofte=te la mas[pe z`na, se duse =i el =i se a=ez[ ]ntre d`nsa =i]ntre copila=ul lor. Aduser[bucate. El m`nca ca un lup fl[m`nd, c[ci nu mai \inea minte de c`nd nu m`ncase el legum[fiart[. Z`na se mir[ cum de se sf`r=e=te bucatele a=a de iute. Porunci de mai aduse. Dar[=i acele se fituir[ ]ntr-o clip[.

}ntre acestea, el ridic`ndu-=i ni\el c[ciula dinspre partea copilului, acesta]l z[ri =i, o dat[, strig[:

— Uite tata, mam[!

— Tat[-t[u, dragul meu, nu va da peste noi p`n[ nu va s[v`r=i o fapt[n[zdr[van[, r[spunse m[-sa.

El]=i trase iute, iute, c[ciula pe ochi =i]ncepu iar[=i a m`nca, de p[rea c[ se bat lupii la gura lui. Dup[ ce sf`r=i =i aceste bucate, z`na, cuprins[de mirare, porunci s[se mai aduc[, ca s[fie din destul.

Fiul]mp[ratului se mai ar[t[copila=ului]nc[o dat[, plin de bucurie c[fiul s[u]l cunoscu.

Copilul iar[=i spuse m[-si; =i aceasta iar[=i]l \inu de r[u, vezi c[nu-i venea ei a crede s[fi f[cut b[rbatu-s[u niscai fapte minunate, prin care s[poat[ajunge la d`nsa. Ea =tia c[ pe acolo nici pas[re m[iastr[ nu calc[. Copilul t[cu, c[ci tat[-s[u ]=i tr[sese c[ciula pe ochi numaidec`t.

Mai m`nc[ p`n[ce ispr[vi =i aceste bucate. M`nca nene, =i nu se mai s[tura. Nemaiav`nd ce s[mai aduc[la mas[, z`na ]ncepu a c`rti c[nu mai r[m[sese =i pentru roabe. C`nd iat[copilul c[strig[iar[=i:

— Mam[! z[u c[este tata.

— Dar[unde este, m[? ce tot aiurezi tu?

— Ba nici aiureal[, nici nimic. Uite-l, este colea l`ng[mine, uite-l, m[ia]n bra\e.

Se sperie z`na c`nd auzi. Dar[el nu o l[s[p`n[ ]n cele din urm[ f[r[ s[ se arate, ca s[ nu-i vie ceva r[u. +i lu`ndu-=i c[ciula din cap, zise:

— Iat[-m[=i eu. Tu n-ai vrut s[crezi pe fiul nostru c`nd \i-a spus c[ m-a v[zut. Eu n-am =tiut ce s[ crez c`nd am v[zut sc`rboasele alea de piei, ci am socotit c[ fac bine, d`ndu-le focului, ca s[v[scap pe voi de ele.

— A=a am fost noi ursi\i s[p[timim, r[spunse z`na. Las[ acum cele trecute uit[rii, =i spune-mi cum ai izbutit de ai ajuns p`n[aici.

+i dup[ce-=i povesti toate]nt`mpl[rile, =i tot ce p[\i, se ]mbr[\i=ar[, s[rut[ copilul =i r[mase acolo cu to\i. El st[rui de d`nsa s[ias[iar[=i la lume, =i ea]l ascult[. Se]ntoarser[deci cu to\ii la]mp[ratul, tat[l voinicului, =i acolo f[cu o nunt[de se duse vestea]n lume.

}mp[ratul acela]mb[tr`nind, toat[ boierimea =i tot poporul aleser[ pe fiul s[u cel mic de ]mp[rat, pentru c[ era rom`n verde,]ntreg la minte =i drept la judecat[; =i tr[ir[=i]mp[r[\ir[ ]n fericire, de le r[mase numele de pomenire]n vecii vecilor.

Iar[eu]nc[lecai p-o =ea etc.

CUPRINS

GREUCEANUL

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost un]mp[rat =i se numea }mp[ratul Ro=u. El era foarte m`hnit c[,]n zilele lui, ni=te zmei furaser[soarele =i luna de pe cer.

Trimise deci oameni prin toate \[rile =i r[va=e prin ora=e, ca s[dea]n =tire tutulor c[oricine se va g[si s[scoa\[soarele =i luna de la zmei, acela va lua pe fiie-sa de nevast[=i]nc[=i jum[tate din]mp[r[\ia lui, iar[cine va umbla =i nu va izb`ndi nimic, acela s[=tie c[i se va t[ia capul.

Mul\i voinici se potric[liser[seme\indu-se cu u=urin\[c[va scoate la cap[t o asemenea]ns[rcinare; =i c`nd la treab[, h`\ ]n sus, h`\ ]n jos, da din col\ ]n col\ =i nu =tia de unde s-o ]nceap[ =i unde s-o sf`r=easc[, vezi c[nu toate mu=tele fac miere. }mp[ratul]ns[se \inu de cuv`nt.

Pe vremea aceea, se afla un viteaz pre nume Greuceanu. Auzind =i el de f[g[duin\a]mp[r[teasc[, ce se g`ndi, ce se r[zg`ndi, c[numai]=i lu[inima]n din\i,]ncumet`ndu-se pe ajutorul lui Dumnezeu =i pe voinicia sa, =i plec[ =i el la ]mp[ratul s[ se ]nchine cu slujba. Pe drum se ]nt`lni cu doi oameni pe care slujitorii]mp[r[te=ti]i ducea la]mp[ratul ca s[-i taie, pentru c[fugiser[de la o b[t[lie ce o avusese]mp[ratul acesta cu ni=te gadine. Ei erau tri=ti, bie\ii oameni, dar[Greuceanu]i m`ng`ie cu ni=te vorbe a=a de dulci,]nc`t le mai veni ni\ic[ inim[, c[ era =i me=ter la cuv`nt Greuceanu nostru.

El]=i puse n[dejdea]n]nt`mplarea aceasta =i]=i zise: “}mi voi]ncerca norocul. De voi izbuti s[ ]nduplec pe]mp[ratul a ierta pe ace=ti oameni de la moarte, m[voi]ncumeta s[m[ ]ns[rcinez =i cu cealalt[treab[; iar[de nu, s[n[tate bun[! M[voi duce de unde am venit. Asta s[fie]n norocul meu; niciodat[nu stric[cineva s[fac[o]ncercare.”

+i astfel, poftorindu-=i unele ca acestea, aide, aide, ajunge la curtea]mp[r[teasc[.

}nf[\i=`ndu-se la ]mp[ratul, at`tea]i povesti, a=a cuvinte bune =i dulci scoase =i at`ta me=te=ug puse ]n vorbirea sa, ]nc`t =i]mp[ratul crezu c[pe nedrept ar fi s[omoare pe acei oameni; c[mai de folos i-ar fi lui s[aib[doi supu=i mai mult, =i c[mai mare va fi vaza lui]n lume de s-ar ar[ta milostiv c[tre popor.

Nu mai putur[oamenii de bucurie c`nd auzir[ c[ Greuceanu a m[glisit pe ]mp[ratul p`n[ ]ntr-at`ta, ]nc`t l-a f[cut s[-i ierte. Mul\umir[lui Greuceanu din toat[inima =i]i f[g[duiser[c[ ]n toat[via\a lor se vor ruga lui Dumnezeu pentru d`nsul ca s[ mearg[ din izb`nd[ ]n izb`nd[, ceea ce =i f[cur[.

Aceast[izb`nd[ o lu[ drept semn bun, =i Greuceanu, merg`nd a doua oar[la]mp[ratul, gr[i cu cuvintele lui mieroase cele urm[toare:

— M[rite doamne, s[tr[ie=ti]ntru mul\i ani pe luminatul scaunul acestei]mp[r[\ii. Mul\i voinici s-au legat c[tre m[ria ta s[scoa\[de la zmei soarele =i luna pe care le-a hr[pit de pe cer, =i =tiu c[cu moarte au murit, fiindc[n-au putut s[-=i]ndeplineasc[leg[mintele ce au f[cut c[tre m[ria ta. +i eu, m[rite doamne, cuget a m[duce]ntru c[utarea acestor t[lhari de zmei, =i mi-ar fi voia s[-mi cerc =i eu norocul, doar-doar va da Dumnezeu s[ajungem a putea pedepsi pe acei blestema\i de zmei, pentru nesocotita lor]ndr[zneal[. Dar fii-mi milostiv =i m`n[de ajutor.

— Dragul meu Greucene, r[spunse]mp[ratul, nu pot s[schimb nici o iot[, nici o cirt[din hot[r`rea mea. +i aceasta nu pentru altceva, ci numai =i numai pentru c[voiesc s[fiu drept. Poruncile mele voi s[fie una pentru toat[ ]mp[r[\ia mea; la mine p[rtinire nu este scris.

V[z`nd statornica hot[r`re a]mp[ratului =i dreptatea celor vorovite de d`nsul, Greuceanu cuv`nt[cu glas voinicesc:

— Fie, m[rite]mp[rate, chiar de a= =ti c[voi pieri, tot nu m[voi l[sa p`n[nu voi duce la cap[t bun sarcina ce]mi iau de bun[voia mea.

Se]nvoir[, =i preste c`teva zile =i plec[, dup[ce puse la cale tot ce g[si c[e bine s[fac[, ca s[scape cu fa\a curat[din aceast[ ]ntreprindere.

Greuceanu lu[cu d`nsul =i pe fratele s[u =i merse, merse, merse cale lung[, dep[rtat[, p`n[ce ajunse la Faurul p[m`ntului, cu care era frate de cruce. Acest faur fiind cel mai me=ter de pe p[m`nt, era =i n[zdr[van. Aici se oprir[=i poposir[. Trei zile =i trei nop\i au stat]nchi=i]ntr-o c[mar[Greuceanu cu Faurul-p[m`ntului =i se sf[tuir[.

+i, dup[ce se odihnir[c`teva zile =i mai pl[nuir[ceea ce era de f[cut, Greuceanu =i frate-s[u o luar[la drum.

}ndat[dup[plecarea Greuceanului, Faurul-p[m`ntului se apuc[=i f[cu chipul lui Greuceanu numai =i numai din fier, apoi porunci s[arz[cu=ni\a ziua =i noaptea =i s[\in[chipul acesta f[r[curmare]n foc.

Iar[Greuceanu =i frate-s[u merser[cale lung[, =i mai lung[, p`n[ ce li se f[cu calea cruci; aici se oprir[, se a=ezar[ pe iarb[ =i f[cur[ o gust[ric[ din merindele ce mai aveau, =i apoi se desp[r\ir[, dup[ ce se ]mbr[\i=ar[, =i pl`nser[ca ni=te copii.

Mai nainte d-a se desp[r\i,]=i]mp[r\ir[c`te o basma =i se ]n\eleser[ zic`nd: “Atunci c`nd basmalele vor fi rupte pe margini, s[ mai trag[ n[dejde unul de altul c[ se vor mai ]nt`lni; iar[c`nd basmalele vor fi rupte ]n mijloc, s[ se =tie c[ unul din ei este pierit”. Mai ]nfipse =i un cu\it ]n p[m`nt =i ziser[: “Acela din noi, care s-ar]ntoarce mai]nt`i =i va g[si cu\itul ruginit s[ nu mai a=tepte pe cellalt, fiindc[ aceasta ]nsemneaz[ c[ a murit”. Apoi Greuceanu apuc[ la dreapta =i frate-s[u la st`nga.

Fratele Greuceanului, umbl`nd mai mult[vreme]n sec, se]ntoarse la locul de desp[r\ire =i, g[sind cu\itul curat, se puse a-l a=tepta acolo cu bucurie, c[v[zuse soarele =i luna la locul lor pe cer.

Iar[Greuceanul se duse, se duse pe o potec[care-l scoase tocmai la casele zmeilor, a=ezate unde-=i]n\[rcase dracul copiii. Dac[ajunse aici, Greuceanul se dete de trei ori peste cap =i se f[cu un porumbel. Vezi c[el ascultase n[zdr[v[niile ce-l]nv[\ase Faurul-p[m`ntului. F[c`ndu-se porumbel, Greuceanu zbur[=i se puse pe un pom care era tocmai]n fa\a caselor.

Atunci, ie=ind fata de zmeu cea mare =i uit`ndu-se, se]ntoarse repede =i chem[pe mum[-sa =i pe sor[-sa cea mic[, ca s[vin[s[vaz[minunea.

Fata cea mic[zise:

— M[iculi\[=i surioar[, pas[rea asta ginga=[nu mi se pare ogurlie pentru casa noastr[. Ochii ei nu seam[n[a de pas[re, ci mai mult seam[n[a fi ochii lui Greuceanul cel de aur. P`n[acuma

ne-a fost =i nou[! D-aici]nainte numai Dumnezeu s[-=i fac[mil[de noi =i d-ai no=tri.

Pas[mite aveau zmeii cuno=tin\[de vitejia lui Greuceanu.

Apoi intrar[c`te=itrele zmeoaicele]n cas[=i se puser[la sfat.

Greuceanu numaidec`t se dete iar[=i de trei ori peste cap =i se f[cu o musc[=i intr[ ]n c[mara zmeilor. Acolo se ascunse]ntr-o cr[p[tur[de grind[de la tavanul casei =i ascult[la sfatul lor. Dup[ce lu[ ]n cap tot ce auzi, ie=i afar[=i se duse pe drumul ce ducea la Codrul Verde =i acolo se ascunse subt un pod.

Cum se vede treaba, din cele ce auzise, =tia acum c[zmeii se duseser[la v`nat]n Codru Verde =i aveau s[se]ntoarc[unul de cu sear[, altul la miezul nop\ii =i tartorul cel mare despre ziu[.

A=tept`nd Greuceanu acolo, iat[, m[re, c[ zmeul cel mai mic se ]ntorcea =i, ajung`nd calul la marginea podului, unde sfor[i o dat[=i s[ri]napoi de =apte pa=i. Dar[zmeul, m`niindu-se, zise:

— Ah, m`nca-o-ar lupii carnea calului! Pe lumea asta nu mi-e fric[ de nimeni, numai de Greuceanul de Aur; dar =i pe acela c-o lovitur[ ]l voi culca la p[m`nt.

Greuceanu, auzind, ie=i pe pod =i strig[:

— Vino, zmeule viteaz,]n s[bii s[ne t[iem, sau]n lupt[s[ne lupt[m.

— Ba]n lupt[, c[e mai dreapt[.

Se apropiar[unul de altul =i se luar[la tr`nt[.

Aduse zmeul pe Greuceanu =i-l b[g[ ]n p[m`nt p`n[ ]n genunchi. Aduse =i Greuceanul pe zmeu =i-l bag[ ]n p[m`nt p`n[ ]n g`t =i-i t[ie capul. Apoi, dup[ce arunc[le=ul zmeului =i al calului sub pod, se puse s[odihneasc[.

C`nd, ]n puterea nop\ii, veni =i fratele cel mare al zmeului, =i calul lui s[ri de =aptesprezece pa=i ]napoi. El zise ca =i frate-s[u, iar[ Greuceanul ]i r[spunse =i lui ca =i celui dint`i.

Ie=ind de sub pod, se lu[la tr`nt[=i cu acest zmeu.

+i unde mi-aduse, nene, zmeul pe Greuceanu =i-l bag[ ]n p[m`nt p`n[la br`u. Dar[Greuceanu, s[rind repede, unde mi-aduse =i el

pe zmeu o dat[, mi-l tr`nti =i-l b[g[ ]n p[m`nt p`n[ ]n g`t =i-i t[ie capul cu palo=ul. Arunc`ndu-i =i mort[ciunea acestuia =i a calului s[u sub pod, se puse iar[=i de se odihni.

C`nd despre zori, unde venea, m[re, venea tat-al zmeilor, ca un tartor, c[tr[nit ce era, =i c`nd ajunse la capul podului, s[ri calul lui de =aptezeci =i =apte de pa=i]napoi. Se nec[ji zmeul de aceast[ ]nt`mplare c`t un lucru mare =i unde r[cni:

— Ah, m`ncare-ar lupii carnea calului; c[ pe lumea asta nu mi-e fric[ de nimenea, doar[ de Greuceanul de Aur; =i ]nc[ =i pe acesta numai s[-l iau la ochi cu s[geata =i ]l voi culca la p[m`nt.

Atunci, ie=ind =i Greuceanu de sub pod,]i zise:

— Deh! zmeule viteaz, vino s[ne batem,]n s[bii s[ne t[iem,]n suli\i s[ne lovim, ori]n lupt[s[ne lupt[m.

Sosi zmeul =i se luar[la b[taie:]n s[bii se b[tur[ce se b[tur[=i se rupser[s[biile;]n suli\i se lovir[ce se lovir[=i se rupser[suli\ile; apoi se luar[la lupt[: se zguduiau unul pre altul de se cutremura p[m`ntul; =i str`nse zmeul pe Greuceanul o dat[, dar[acesta, b[g`nd de seam[ ce are de g`nd zmeul, se umfl[=i se]ncord[ ]n vine =i nu p[\i nimic, apoi =i Greuceanu str`nse o dat[ pe zmeu, tocmai c`nd el nu se a=tepta, de-i p`r`i oasele.

A=a lupt[nici c[s-a mai v[zut. +i se luptar[, =i se luptar[, p`n[ ce ajunse vremea la n[miezi, =i ostenir[. Atunci trecu pe dasupra lor un corb carele se leg[na prin v[zduh =i c[uta la lupta lor. +i v[z`ndu-l, zmeul]i zise:

— Corbule, corbule, pas[re cernit[, adu-mi tu mie un cioc de ap[=i-\i voi da de m`ncare un voinic cu calul lui cu tot.

Zise =i Greuceanu:

— Corbule, corbule, mie s[-mi aduci un cioc de ap[dulce, c[ci eu \i-oi da de m`ncare trei le=uri de zmeu =i trei de cal.

Auzind corbul aceste cuvinte, aduse lui Greuceanu un cioc de ap[dulce =i]i ast`mp[r[setea; c[ci]nseto=aser[, nevoie mare. Atunci Greuceanu mai prinse la suflet, =i,]mputernicindu-se, unde

ridic[, nene, o dat[pe zmeu, =i tr`ntindu-mi-l ]l b[g[ ]n p[m`nt p`n[ ]n g`t =i-i puse piciorul pe cap, \in`ndu-l a=a. Apoi]i zise:

— Spune-mi, zmeule spurcat, unde ai ascuns tu soarele =i luna, c[ci azi nu mai ai sc[pare din m`na mea.

Se codea zmeul,]ng`na verzi =i uscate, dar[Greuceanu]i mai zise:

— Spune-mi-vei ori nu, eu tot le voi g[si, =i]nc[=i capul reteza-\i-l-voi.

Atunci zmeul, tot mai n[d[jduindu-se a sc[pa cu via\[dac[ ]i va spune, zise:

— }n Codru Verde este o cul[. Acolo]n[untru sunt]nchise. Cheia este degetul meu cel mic de la m`na dreapt[.

Cum auzi Greuceanul unele ca acestea,]i retez[capul, apoi]i t[ie degetul =i-l lu[la sine.

Dete corbului, dup[f[g[duial[, toate st`rvurile, =i, duc`ndu-se Greuceanul la cula din Codru Verde, deschise u=a cu degetul zmeului =i g[si acolo soarele =i luna. Lu[ ]n m`na dreapt[ soarele =i ]n cea st`ng[luna, le arunc[pe cer =i se bucur[cu bucurie mare.

Oamenii, c`nd v[zur[ iar[=i soarele =i luna pe cer, se veselir[ =i l[udar[ pe Dumnezeu c[ a dat at`ta t[rie lui Greuceanu de a izb`ndit]mpotriva]mpieli\a\ilor vr[jma=i ai omenirii.

Iar[el, mul\umit c[a scos la bun cap[t slujba, o lu[la drum,]ntorc`ndu-se]napoi.

G[sind pe frate-s[u la semnul de]ntrolocare, se]mbr[\i=ar[=i, cump[r`nd doi cai ce mergeau ca s[geata de iute,]ntinser[pasul la drum ca s[se]ntoarc[la]mp[ratul.

}n cale, dete peste un p[r plin de pere de aur. Fratele Greuceanului zise c[ar fi bine s[mai poposeasc[pu\in la umbra acestui p[r, ca s[mai r[sufle =i caii, iar[p`n[ una, alta s[ culeag[ =i c`teva pere, spre a-=i mai momi foamea. Greuceanu, care auzise pe zmeoaice ce pl[nuiser[, se]nvoi a se odihni; dar[nu l[s[pe frate-s[u s[culeag[pere, ci zise c[le va culege el. Atunci trase

palo=ul =i lovi p[rul la r[d[cin[. C`nd, ce s[ vezi d-ta? unde ]ncepu a curge ni=te s`nge =i venin sc`rbos =i un glas se auzi din pom, zic`nd:

— M[m`nca=i fript[, Greucene, precum ai m`ncat =i pre b[rbatul meu.

+i nimic nu mai r[mase din acel p[r, dec`t praf =i cenu=e; iar[frate-s[u]ncremeni de mirare, ne=tiind ce sunt toate acestea.

Dup[ce plecar[=i merser[ce merser[, deter[peste o gr[din[foarte frumoas[cu flori =i cu fluturei =i cu ap[limpede =i rece.

Fratele Greuceanului zise:

— S[ne oprim aici ni\el, frate, ca s[ne mai odihnim c[i=orii. Iar[noi s[bem ni\ic[ap[rece =i s[culegem flori.

— A=a s[facem, frate, r[spunse Greuceanu, dac[aceast[gr[din[va fi s[dit[de m`ini omene=ti =i dac[acel izvor va fi l[sat de Dumnezeu.

Apoi, tr[g`nd palo=ul, lovi ]n tulpina unei flori care se p[rea mai frumoas[ =i o culc[ la p[m`nt; dup[aceea]mpunse =i]n fundul f`nt`nii =i a marginilor ei, dar[ ]n loc de ap[ ]ncepu a clocoti un s`nge mohor`t, ca =i din tulpina florii, =i umplu v[zduhul de un miros gre\os. Praf =i \[r`n[r[mase =i din fata cea mai mare de zmeu, c[ci ea se f[cuse gr[din[=i izvor ca s[ ]nvenineze pe Greuceanul =i s[-l omoare.

+i sc[p`nd =i d-aceast[ pacoste, ]nc[lecar[ =i plecar[ la drum, repede ca v`ntul; c`nd, ce s[ vezi d-ta? Unde se luase dup[ d`n=ii scorpia de mum[a zmeoaicelor cu o falc[ ]n cer =i cu alta]n p[m`nt ca s[ ]nghi\[ pe Greuceanu =i mai multe nu; =i avea de ce s[ fie c[tr[nit[ =i am[r`t[: c[ci nu mai avea nici so\, nici fete, nici gineri.

Greuceanu, sim\ind c[s-a luat dup[d`n=ii zmeoaica cea b[tr`n[, zise fr[\ine-s[u:

— Ia te uit[, frate,]napoi =i spune-mi ce vezi.

— Ce s[v[z, frate,]i r[spunse el, iat[un nor vine dup[noi ca un v`rtej.

Atunci dete bice cailor care mergeau repede ca v`ntul =i lin ca g`ndul; dar[Greuceanu mai zise o dat[fratelui s[u s[se uite]n urm[. Acesta]i spuse c[se apropie norul ca o fl[c[raie; apoi, mai f[c`nd un v`nt cailor, ajunser[la Faurul-p[m`ntului.

Aci, cum desc[lecar[, se]nchise]n f[uri=te. Pe urma lor iaca =i zmeoaica. De-i ajungea,]i pr[p[dea! Nici oscior nu mai r[m`nea din ei. Acum]ns[n-avea ce le mai face.

O]ntoarse]ns[la =iretlic: rug[pe Greuceanu s[fac[o gaur[ ]n perete ca m[car s[-l vaz[ ]n fa\[. Greuceanu se pref[cu c[se]nduplec[=i f[cu o gaur[ ]n perete. Dar[Faurul-p[m`ntului se a\inea cu chipul lui Greuceanu cel de fier, ce arsese ]n foc de s[rea schintei din el. C`nd zmeoaica puse gura la sp[rtur[ca s[soarb[pe Greuceanu, Faurul-p[m`ntului ]i b[g[ ]n gur[ chipul de fier ro=u ca focul =i i-l v`r] pe g`t. Ea, ]nghior\! ]nghi\i =i pe loc =i cr[p[. Nu trecu mult =i st`rvul zmeoaicei se pref[cu]ntr-un munte de fier =i astfel sc[par[=i de d`nsa.

Faurul-p[m`ntului deschise u=a f[uri=tei, ie=i afar[ =i se veselir[ trei zile =i trei nop\i de a=a mare izb`nd[. El mai cu seam[era nebun de bucurie pentru muntele de fier. Atunci porunci c[lfelor s[fac[lui Greuceanu o c[ru\[cu trei cai cu totul =i cu totul de fier. Dup[ce fur[gata, sufl[asupra lor =i le dete duh de via\[.

Lu`ndu-=i ziua bun[ de la frate-s[u de cruce, Faurul-p[m`ntului, Greuceanu se urc[ ]n tr[sur[cu frate-s[u cel bun =i porni la Ro=u-}mp[rat ca s[-=i primeasc[r[splata.

Merse, merse, p`n[ ce li se ]nfurci calea. Aci se oprir[ =i poposir[. Apoi, Greuceanu desprinse de la c[ru\[ un cal =i-l dete fratelui s[u, ca s[ duc[ }mp[ratului Ro=u vestea cea bun[ a sosirii lui Greuceanu cu izb`nda s[v`r=it[; iar[ el r[mase mai ]n urm[. }naint`nd el alene, r[sturnat]n c[ru\[, trecu pre l`ng[un diavol schiop carele \inea calea drume\ilor ca s[le fac[neajunsuri. Acestuia]i fu fric[s[dea piept cu Greuceanu, dar[, ca s[nu scape nici el neatins de r[utatea lui cea dr[ceasc[ ]i scoase cuiul din capul osiei de dind[r[t =i-l arunc[departe]n urm[.

Apoi tot el zise Greuceanului:

— M[i, vericule, \i-ai pierdut cuiul, du-te de \i-l caut[.

Greuceanu, s[rind din c[ru\[,]=i uit[acolo palo=ul, din gre=eal[. Iar[c`nd el ]=i c[uta cuiul, diavolul ]i fur[ palo=ul, apoi, a=ez`ndu-se]n marginea drumului, se dete de trei ori peste cap =i se schimb[ ]ntr-o stan[de piatr[.

Puse Greuceanu cuiul la capul osiei,]l]n\epeni bine, se urc[ ]n c[ru\[, =i pe ici \i-e drumul! Nu b[g[ ]ns[de seam[c[palo=ul]i lipse=te.

Asculta\i acum =i v[minuna\i, boieri d-voastr[, de p[\ania bietului Greuceanu. Un mangosit de sfetnic d-ai }mp[ratului Ro=u se f[g[duise diavolului, dac[ ]l va face s[ia el pe fata]mp[ratului. Ba]nc[=i rodul c[s[toriei sale]l]nchinase acestui necurat. }mpeli\atul =tia c[Greuceanu, f[r[palo=, era =i el om ca to\i oamenii. Puterea lui]n palo= era; f[r[palo= era necunoscut. }i fur[palo=ul =i-l dete becisnicului de sfetnic.

Acesta se]nf[\i=[la]mp[ratul =i]i ceru fata, zic`nd c[ el este cel cu izb`nda cea mare.

}mp[ratul]l crezu, v[z`ndu-i =i palo=ul, =i ]ncepuser[ a pune la cale cele spre cununie. Pe c`nd se preg[tea la curte, pentru nuntirea fiicei]mp[ratului cu voinicul cel mincinos ce zicea c[a scos soarele =i luna de la zmei, vine =i fratele Greuceanului cu vestea c[Greuceanu are s[soseasc[ ]n cur`nd.

Sfetnicul cel palavatic, cum auzi de una ca aceasta, merse la]mp[ratul =i zise c[acela este un am[gitor =i trebuie pus la]nchisoare. }mp[ratul]l ascult[. Iar[sfetnicul umbla d-a-nc`telea, zorind s[ se fac[ mai cur`nd nunta, cu g`nd c[, dac[ se va cununa odat[ cu fata ]mp[ratului, apoi poate s[ vin[ o sut[ de Greuceni, c[ n-are ce-i mai face, lucru fiind sf`r=it.

}mp[ratului]ns[nu-i prea pl[cu zorul ce da sfetnicul pentru nunt[, =i mai t[r[g[i lucrurile.

Nu trecu mult =i iat[c[sose=te =i Greuceanu =i,]nf[\i=`ndu-se

la]mp[ratul, acesta nu =tia]ntre care s[aleag[. Credea c[acesta s[fie Greuceanu, dar[nu-=i putea da seam[de cum palo=ul lui Greuceanu se afl[ ]n m`na sfetnicului. Atunci b[g[ de seam[ =i Greuceanul c[-i lipse=te palo=ul =i tocmai acum ]i veni ]n minte pentru ce nu v[zuse el stana de piatr[ dec`t dup[ce-=i g[sise cuiul de la osie =i se]ntorcea la c[ru\[cu d`nsul. Pricepu el c[nu e lucru curat.

— }mp[rate prealuminate, zise el, toat[lumea zice c[e=ti om drept. Te rog s[-mi faci =i mie dreptate. Mult ai a=teptat, mai a=teapt[, rogu-te,]nc[pu\in =i vei vedea cu ochii adev[rul.

Primi]mp[ratul a mai a=tepta p`n[ ce s[ se ]ntoarc[ Greuceanu. Acesta se puse iar[=i ]n c[ru\a lui cu cai cu tot de fier =i ]ntr-un suflet merse, p`n[ce ajunse la stana de piatr[, acolo unde Necuratul]i scosese cuiul de la c[ru\[.

— Fiin\[netrebnic[=i p[gubitoare omenirii, zise el, d[-mi palo=ul ce mi-ai furat, c[ci de unde nu, praful nu se alege de tine.

Piatra nici c[se clinti din loc m[car.

Atunci =i Greuceanu se dete de trei ori peste cap, se f[cu un buzdugan cu totul =i cu totul de o\el, =i unde]ncepu, nene, a lovi]n stan[de se cutremura p[m`ntul. De c`te ori da, de at`tea ori c[dea c`te o zbur[tur[din piatr[. +i lovi ce lovii p`n[ ce ]i sf[r`m[v`rful. Apoi deodat[ ]ncepu stana de piatr[ a tremura =i a cere iert[ciune. Iar[ buzduganul, de ce da, d-aia ]=i ]nte\ea loviturile, =i dete, =i dete, p`n[ce o f[cu pulbere. C`nd nu mai fu]n picioare nimic din stana de piatr[, c[t[prin pulberea ce mai r[m[sese, =i-=i g[si Greuceanu palo=ul ce-i furase Satana.

}l lu[=i, f[r[nici o clip[de odihn[, veni =i se]nf[\i=[iar[=i la]mp[ratul.

— Sunt gata, m[rite]mp[rate, zise el, s-ar[t oricui ce poate osul lui Greuceanu. S[vin[acel sfetnic neru=inat care a voit s[te am[geasc[, spre a ne]n\elege la cuvinte.

}mp[ratul]l chem[.

Acesta, dac[veni =i v[zu pe Greuceanu cu sprinceana]ncrun-

tat[,]ncepu s[tremure =i-=i ceru iert[ciune, spun`nd cum c[zuse ]n m`inile lui palo=ul lui Greuceanu.

Dup[rug[ciunea lui Greuceanu, dob`ndi iertare =i de la ]mp[ratul, dar acesta ]i porunci s[ piar[ din ]mp[r[\ia lui. Apoi scoase pe fratele Greuceanului de la ]nchisoare =i se f[cu a nunt[ d-alea ]mp[r[te=tile, =i se ]ncinse ni=te veselii, care \inur[ trei s[pt[m`ni...

+i eu]nc[lecai p-o =ea, =i v[povestii d-voastr[a=a.

CUPRINS

CELE DOU{SPREZECE FETE DE }MP{RAT +I PALATUL CEL FERMECAT

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un fl[c[iandru s[rman de p[rin\i. El arg[\ea pe la unii =i pe la al\ii ca s[-=i c`=tige hrana vie\ii. +i fiindc[ avea darul de a fi cur[\el, to\i fl[c[ii din sat ]l pizmuiau. Ceilal\i arga\i c[=unaser[ pe d`nsul =i-l tot luau peste picior, iar[el nu lua aminte la flec[riile lor =i-=i c[uta de treaba lui. C`nd se adunau seara =i b`rfeau verzi =i uscate, el se f[cea c[nu]n\elege vorbele aruncate]n pofida lui: se ar[ta prost[nac. Pentru aceasta ei]l porecleau zic`ndu-i c[sc[undul satului.

St[p`nii unde slujea el erau foarte mul\umi\i de d`nsul =i se b[teau care de care s[-l apuce. C`nd trecea prin sat, fetele ]=i dau coate =i se uitau la d`nsul pe subt sprincene. +i ce e drept c[aveau la ce se uita. El era curat la fa\[=i chipe=; chica lui neagr[ca pana corbului flutura ca o coam[pe grumajii lui albi ca z[pada; must[cioara abia mijea, de parc[era o umbr[pe buza lui cea de sus; dar apoi ochii? Avea ni=te ochi, neiculi\[, de b[gase pe toate fetele]n boale.

C`nd era la ad[patul vacilor, fetele care de care se]ntrecea s[-i dea pricin[de vorb[; dar[el nu b[ga pe nimeni]n seam[; se f[cea c[nu pricepe ce vor ele. Pentru aceasta ele ca s[arate c[nu

le pas[de neb[garea lui de seam[,]ntre ele,]l porecleau cu numele de F[t-Frumos al satului. +i de unde s[nu fie a=a!

El nu se uita nici]n dreapta, nici]n st`nga, mergea cu vitele la p[=une =i treaba ie=ea din m`na lui mai cu asupra dec`t din ale celorlal\i arga\i.

Nu =tiu ce f[cea el, ce dregea, c[vacile pe care le p[=tea el erau mai frumoase dec`t ale celorlal\i arga\i. Ele dau mai mult lapte dec`t cele ale altor arga\i, fiindc[pe unde le ducea el p[=unea era mai cu gust =i mai]ndestul[toare. Pe unde c[lca piciorul lui se cuno=tea, fiindc[=i ierburile se]nveseleau.

Pas[mite se n[scuse]n ceas bun =i era ursit s[ajung[ceva. Dar[el nici habar n-avea de asta =i nici g`nd n-avea s[ se m`n-dreasc[, fiindc[nu =tia ce-i este ascuns]n cursul vremilor. Ci smerit, precum]l l[sase pe el Dumnezeu,]=i vedea de ale sale, f[r[s[se ating[cu cuv`ntul, sau]n oricareva fel, de al\ii sau de al altora. +i tocmai pentru aceasta fl[c[ii =i ceilal\i arga\i]l ponosluia.

}ntr-o zi de prim[var[, ostenit fiind tot umbl`nd dup[ vaci, se dete la umbra unui copac mare =i stufos =i adormi; ]=i =i alesese, vezi, loc pentru a=a ceva. Era o v`lcea]mpodobit[cu fel de fel de floricele, toate]nflorite, de p[rea c[d[ghes omului s[treac[printre ele. Ceva mai c`t colo un p`r`ia=, a c[rui ob`r=ie venea dintr-un =ipot de ap[ce ie=ea din coasta unui delule\, =erpuia printre brusturi =i alte buruieni pe unde]=i f[cuse loc, =i susurul apei parc[te]ndemna la somn. Copacul subt care se adumbrise era m[re\ =i parc[se lupta ca s[ajung[la nouri. Printre cr[cile lui]ntinse se giugiuleau pas[relele =i-=i f[ceau cuiburi: numai ascult`nd cineva ciripirile lor se aprindea ]ntr-]nsul focul dragostei. Desi=ul frunzelor sale f[cea o umbr[, de parc[ r`mneai la ea. Bag seam[, nu era a=a c[sc[und fl[c[ul acesta, =i pe nedrept]i at`rnau de coad[acest ponos ceilal\i arga\i din sat. Cum puse capul jos =i adormi.

N-apucase s[doarm[, ca de c`nd]ncepui s[v[povestesc, =i o dat[s[ri drept]n sus.

Visase un vis frumos =i se de=teptase.

Visase c[unde venise la d`nsul, m[re, o z`n[mai frumoas[dec`t toate z`nele din cer =i de pre p[m`nt, =i-i zisese s[se duc[la curtea]mp[ratului locului aceluia, c[acolo are s[se procopseasc[.

C`nd se de=tept[, ]=i zice: “M[, ca ce s[ fie asta?” =i ]ncepu a se pune pe g`nduri; toat[ziulica]l muncir[g`ndurile =i nu se domirea deloc, deloc ca ce s[ ]nsemneze un asemenea vis. El nu]n\elegea c[steaua sub care se n[scuse venea s[-l slujeasc[.

A doua zi, merg`nd iar[=i cu vitele la p[scut, ab[tu din drum =i dete iar[=i pe la copacul cu pricina, =i iar[=i se culc[la tulpina lui, =i iar[=i vis[acela=i vis.

Scul`ndu-se, ]=i zise: “M[, [sta nu e lucru curat”, =i iar[=i toat[ ziulica fu dus pe g`nduri.

A treia zi cu dinadinsul f[cu s[-i fie drumul pe la acela=i copaci sub care se culc[, =i vis[acela=i vis; ba]nc[de ast[dat[z`na]l amenin\[cu boal[=i cu toate tic[lo=iile omene=ti, dac[nu s-o duce.

Atunci =i el, dac[se scul[=i veni acas[cu vacile =i le b[g[ ]n co=ar, se]nf[\i=[la st[p`nu-s[u =i-i zise:

— St[p`ne, pe mine m[ bat g`ndurile s[m[duc]n lume s[-mi caut norocul. Destul am arg[\it, =i p`n[acum nu v[z nici un semn ca s[pot =i eu s[lta ceva. F[bine =i-mi d[socoteala.

— Da pentru ce, b[iete, s[ie=i de la mine? Au doar[nu te mul\ume=ti de simbria ce-\i dau? Au m`ncare n-ai destul[? Ia, mai bine =ezi la mine, =i eu voi c[ta s[-\i dau o fat[ bun[ din sat, cu ni\ic[ zestricic[, s[ te mai ajut =i eu cu ce m-o l[sa inima, s[-\i faci =i tu rost aici ca to\i megia=ii, nu mai hoin[ri prin lume, ca s[ nu ajungi f[r[ nici un c[p[t`i ca vai de lume.

— Ba, de mul\umit, sunt mul\umit de d-ta, st[p`ne; m`ncare am destul[, nu pot s[m`nii pe Dumnezeu; dar[ a=a mi-a venit mie, s[ m[ duc ]n lume, =i nu voi r[m`nea pentru nu =tiu ce.

Dac[v[zu st[p`nu-s[u c[ este peste poate a-l face s[ r[m`ie,]i

dete ce bruma mai avea s[ia, =i el plec[, lu`ndu-=i ziua bun[ de la st[p`n.

Duc`ndu-se de la satul s[u, fl[c[ul ajunse drept la curtea ]mp[r[teasc[ =i se b[g[ argat la gr[dina ]mp[ratului. Gr[dinarul fu bun-bucuros s[-l primeasc[, c`nd]l v[zu a=a cur[\el, c[ci dob`ndise p`n[atunci c`teva bob`rnace de la fetele]mp[ratului c[bag[arga\i tot ce este mai ur`cios =i mai sc`rbos]n omenire.

Cur[\el, cur[\el, dar[hainele de pe d`nsul erau imoase, deh! ce s[zici, ca de v[car. Gr[dinarul puse de-l]mb[ie,]l primeni =i-i dete de]mbr[c[ni=te haine care s[mai semene a argat la gr[dina]mp[r[teasc[. +i cum era de potrivit f[cut la boiul lui,]i =edea bine cu hainele ce]mbr[c[.

Pe l`ng[ celelalte trebi gr[din[re=ti, slujba lui de c[petenie fu ca s[ fac[ ]n fiecare zi c`te dou[sprezece m[nunchiule\e de flori, =i]n fiecare diminea\[s[le dea la cele dou[sprezece domni\e, fete ale]mp[ratului, c`nd vor ie=i din cas[spre a se primbla prin gr[din[.

Aceste domni\e erau ursite s[nu se poat[m[rita p`n[ nu se va g[si cineva care s[ le ghiceasc[ leg[tura ursitei lor =i s[ fac[ pe vreuna din ele ca s[ iubeasc[ pe cineva. Ursitele lor le d[ruise cu patima jocului. Erau nebune dup[ joc =i pe fiecare noapte rupeau c`te o pereche de conduri de m[tase alb[, d[n\uind.

Nimeni nu =tia unde merg ele noaptea de joac[.

}mp[ratul se luase de g`nduri cu at`ta cheltuial[pe condurii fetelor sale =i pentru inima lor de ghea\[, de care nu se putea lipi nici un june din cei ce veniser[ ]n pe\it.

Pentru aceasta el dase sfar[ ]n \ara lui =i]n \[rile streine, precum ca s[se =tie c[cine se va g[si s[-i spuie ce fac fetele lui noaptea de rup fiecare c`te o pereche de conduri, poate s[-=i aleag[pe care]i va pl[cea din ele, =i el i-o va da lui de so\ie.

El =tia c[le \ine pe toate]nchise launloc,]ntr-o c[mar[din palatul s[u,]ncuiate =i z[vor`te cu nou[u=i de fier =i cu nou[lac[te mari. Dar[nimeni nu =tia ce fac ele noaptea de li se rup

]nc[l\[mintele, c[ci nimeni nu le v[zuser[p`n[atunci ie=ind din cas[, c[ci nu puteau.

Pas[mite, lor le era f[cut ca a=a s[-=i petreac[vremea]n toat[via\a lor. A=a le era or`nda.

Cum se auzi de aceast[hot[r`re a ]mp[ratului, ]ncepu a curge le pe\itori: ba feciori de domni =i de ]mp[ra\i, ba feciori de boieri mari, p`n[=i feciori de boieri mai mici. +i care cum venea se punea de p`nd[ la u=a domni\elor c`te o noapte. }mp[ratul a=tepta cu mare ner[bdare]n fiecare diminea\[ca s[-i aduc[c`te vreo veste bun[; dar[ ]n loc de aceasta, i se spunea c[ junii ce se puneau de p`nd[seara, nu se mai g[sesc diminea\a. Nu se =tia ce se fac. Nici de urm[m[car nu li se mai dedea.

Unsprezece fl[c[i o p[\ise p`n[ acum. Ceilal\i care mai erau, ]ncepuser[ a se codi; nu mai voir[ s[ stea de p`nd[. Se lipseau de a lua de neveste ni=te fete pentru care se r[pune al\i tineri.

+i astfel, unul c`te unul, se c[rar[pe la casele lor de la curtea acestui]mp[rat, =i-i l[sar[fetele]n plata Domnului; c[ci nimeni nu mai voia s[-=i piarz[sufletul pentru un cap de muiere.

}nsu=i]mp[ratul fu cuprins de spaim[, cum de s[piar[a=a junii ce voiau s[-i p`ndeasc[fetele, =i nu mai cuteza s[ ]ndemne pe nimeni.

}mp[ratul era nevoit s[cumpere mereu pe fiecare zi c`te dou[sprezece perechi de conduri, =i intrase la griji c[ o s[-i ]mb[tr`neasc[fetele]n vatr[=i o s[ ]mpleteasc[cosi\a alb[, f[r[s[puie pirostriile]n cap.

Argatul de la gr[din[rie]=i]mplinea slujba cum =tia el]n legea lui. +i domni\ele erau mul\umite de m[nunchele de flori ce li le da argatul, =i gr[dinarul de lucrul lui.

El, c`nd da florile domni\elor, nici nu-=i ridica ochii asupra lor; dar[ c`nd da florile fetei celei mici, nu =tiu de ce, c[se ro=ea ca un bujor, =i-i t`c`ia inima, de sta s[-i sar[din piept afar[.

Fata b[g[de seam[aceasta,]ns[crezu c[fl[c[ul este ru=inos =i d-aia se face a=a de ro=u c`nd vine]naintea lor.

Azi a=a, m`ine a=a, el vedea c[ nu e de nasul lui o a=a buc[\ic[. Dar[ ce-i faci inimii? Ea ]i da br`nci =i lui, bat-o pustia! =i ar fi voit s[se puie =i el la p`nd[, =i apoi se g`ndea =i la p[\eniile celor ce p[zise]naintea lui.

Fata cea mic[se gre=i]ntr-o zi =i spuse surorilor cum argatul care le da flori se ro=e=te ca o sfecl[c`nd vine ]naintea lor =i cum este de cur[\el. Cum auzi fata cea mai mare astfel de cuvinte c[ iese din gura surorii sale celei mai mici, unde ]ncepu s[ o dojeneasc[ cu ni=te vorbe cam lu[toare ]n r`s, cum de numai s[se g`ndeasc[ ea a scoate a=a vorbe bl`nde pentru un argat, c[ci asta ar sem[na c[inima ei este pornit[a se planisi cuiva.

B[iatului]i zicea inima s[se arate la]mp[ratul cu cererea de a p`ndi =i el, dar[ s[ l[s[m c[-=i cuno=tea lungul nasului, s[ l[s[m c[ nu uitase p[\eniile at`tor fl[c[i ce pieriser[, lui]i era s[nu-=i piarz[slujba =i s[r[m`ie cu buzele umflate. Apoi unde pui d-ta g`ndul ce-l muncea groaznic c[, de va fi gonit de la curtea]mp[r[teasc[, n-are s[mai vaz[pe fetele]mp[ratului, c[ci d`ndu-le flori ]n fiecare diminea\[, oric`t se feri de vreo patim[, totu=i ging[=iile =i frumuse\ile fetelor de]mp[rat, =i mai cu seam[c[ut[tura cea blajin[a fetei celei mici,]l ademenise p`n[ ]ntr-at`t,]nc`t, se socotea el, c[ dac[ nu va mai atinge ]n fiecare diminea\[ cu degetele sale m`inile cele albe ca o coal[de h`rtie, cu pielea moale ca puful, ale fetelor de]mp[rat, nu va mai putea tr[i.

Ziua, noaptea,]l munceau aceste g`nduri =i nu =tia cum s[fac[s[-=i]mplineasc[pofta inimii, f[r[de care, sim\ea el, c[nu va putea s[mai tr[iasc[.

}ntr-una din nop\i, adormind el cu g`ndul \int[ la dorin\a ce-l chinuia de-i rodea b[ierile inimii, v[zu ]n vis iar[ pe z`na din v`lceaua cea cu flori unde i se ar[tase odinioar[.

Ea]i zise:

— S[te duci]n unghiul gr[dinii cel despre r[s[rit; acolo vei g[si doi pui de dafin, unul cire=iu =i altul trandafiriu; al[turi cu d`n=ii vei vedea o s[p[lug[de aur, o n[strap[tot de aur =i un

=tergar de m[tase. S[iei ace=ti pui de dafin, s[-i pui]n dou[ghivece frumoase, s[-i sapi cu s[p[liga cea de aur, s[-i uzi cu n[strapa cea de aur, s[-i =tergi bini=or cu =tergarul cel de m[tase =i s[-i]ngrije=ti ca pe lumina ochilor t[i. C`nd vor cre=te =i se vor face ca de un stat de om, orice vei cere de la d`n=ii \i se va izb`ndi tocmai pe tocmai.

Zise =i pieri ca o n[luc[, f[r[s[apuce argatul gr[dinarului s[-i mul\umeasc[barim.

Nici nu se dezmeticise bine din uluiala somnului, nici nu se =terse la ochi m[car, =i dete fuga]n unghiul gr[dinii cel despre r[s[rit =i r[mase n[uc de bucurie, c`nd v[zu ]n fiin\[ toate cele ce ]i spusese z`na]n somn. Acum se =terse =i el la ochi, se pip[i s[vaz[nu care cumva doarme]nc[=i aievea s[fie oare ceea ce vedea? Dup[ce se]ncredin\[c[nu este n[luc[de noapte, puse m`na =i lu[dafinii.

}i]ngriji cum =tiu el mai bine,]i s[p[adesea cu s[p[luga ce g[sise el acolo,]i ud[cu n[strapa,]i =terse cu =tergarul =i, ce s[mai lungim vorba?]i]ngriji ca pe lumina ochilor lui, tocmai precum]i poruncise z`na.

Dafinii cre=teau =i se]mputerniceau ca prin minune. Nu trecu mult =i se f[cur[mari. Frumuse\e ca =i la ace=ti dafini nici c[s-a mai v[zut.

C`nd ajunser[ ca d-un stat de om, el veni la d`n=ii]ntr-una din zile =i zise unuia precum]l]nv[\ase z`na:

— Dafine, Dafine,
Cu s[p[lug[de aur s[patu-te-am.
Cu n[strap[de aur udatu-te-am.
Cu =tergar de m[tase =tersu-te-am.
D[-mi darul d-a m[face, oric`nd voi voi eu,
s[nu fiu v[zut de nimeni.

El r[mase buim[cit de mirare, c`nd]n clipa aceea=i chiar v[zu cum se]nfiin\eaz[un boboc de floare, cum cre=te de se m[re=te =i

cum se deschide o floare a=a de frumoas[, de nu puteai s[te opre=ti ca s[nu o miro=i. El puse m`na de o rupse, o lu[ =i o b[g[ ]n s`n; vezi c[a=a]l]nv[\ase z`na.

Seara c`nd domni\ele intrar[ ]n c[mara lor cea ]ncuiat[ =i z[vor`t[cu nou[lac[te mari, ca s[se culce, el se furi=[bini=or pe l`ng[ ele =i intrar[ ]mpreun[. El le vedea pe ele ce fac, dar[ ele nu-l vedeau pe d`nsul. El le v[zu c[ ]n loc s[se dezbrace spre a merge la culcare, ele]ncepur[a se piept[na, a se]mbr[ca cu haine scumpe =i a se g[ti de duc[.

El se mira de cele ce vedea =i hot[r] ca s[se \ie dup[d`nsele cu dinadinsul s[vaz[pe unde au s[ias[ele, unde au s[se duc[=i ce au s[fac[.

C`nd, deodat[, fata cea mai mare zise surorilor sale:

— Gata sunte\i, fetelor?

— Gata suntem, r[spunser[ele.

Atunci cea mare din surori b[tu cu piciorul]n p[m`nt, =i deodat[ se deschise ]n dou[ du=umeaua casei. Ele se cobor`r[prin acea deschiz[tur[=i merser[ce merser[, p`n[ce ajunser[la o gr[din[g[rduit[cu zid de aram[.

C`nd fur[ s[ intre, fata cea mare b[tu din picior iar[=i =i por\ile cele de o\el ale gr[dinii se deschiser[. Intr`nd, b[iatul c[lc[pe rochia fetei celei mici.

Aceasta,]ntorc`ndu-se repede, nu v[zu pe nimeni; =i, chem`ndu-=i surorile, le zise:

— Surorilor, b[nuiesc c[s-a luat cineva dup[mine, c[uite, sim\ii c[m-a c[lcat oarecine pe rochie.

Surorile se uitar[ ]n toate p[r\ile =i nev[z`nd nici ele pe nimeni,]i r[spunse:

— Nu fii a=a b[nuitoare, soro; cine s[fie aci, ori s[se ia dup[noi. Nici pas[re m[iastr[nu poate r[zbi p`n[unde suntem noi acum. Ia vezi mai bine, s[nu se fi apucat rochia ta de vreun m[r[cine =i, cum e=ti tu de fricoas[, \i s-o fi p[rut s[te-a c[lcat ne=tine pe rochie. Nu fi a=a de u=uric[!

Ea t[cu. B[iatul se \inea dup[d`nsele.

Trecur[printr-o p[dure cu frunzele de argint, trecur[prin alta cu foile de aur, trecur[prin alt[p[dure cu frunzele numai diamanturi =i pietre nestemate, care sclipeau de-\i luau ochii, =i ajunser[la un ele=teu mare.

}n mijlocul acelui ele=teu se ridica un d`mbule\ =i pe d`nsul ni=te palaturi cum nu mai v[zuse el p`n[ atunci. Palaturile ]mp[ratului r[m[seser[ jos detot pe l`ng[acestea, care str[luceau de la soare te puteai uita, dar[la d`nsele ba. +i a=a de cu me=te=ug erau f[cute, ]nc`t c`nd te urcai ]n ele \i se p[rea c[ te cobori, =i c`nd te dedeai jos din ele \i se p[rea c[te urci.

Dou[sprezece luntri=oare cu v`sla=i muia\i numai ]n fir de cel bun le a=teptau la margine. Cum ajunser[, se puser[ fiecare ]n c`te una =i plecar[. Argatul se puse]n luntrea fetei celei mici.

Luntrile pornir[=i mergeau]n r`nd ca cocorii. Numai luntrea fetei celei mai mici r[m`nea mai]n urm[. V`sla=ul se mira cum de este mai grea dec`t alt[dat[=i tr[gea din r[sputeri la v`sle ca s[ajung[pe celelalte.

Cum ie=ir[la cel[lalt mal al ele=teului, se auzi o muzic[care, vr`nd, nevr`nd, te f[cea s[d[n\uie=ti. Fetele se repezir[ca fulgerul, intr[ ]n palat =i se puser[pe joc cu fl[c[ii care le p`ndiser[, =i jucar[ =i jucar[ p`n[ce li se sparser[condurii.

B[iatul se \inu mereu dup[ele. Intr`nd =i el ]n palat, ce-i v[zur[ ochii? C[mara de joc mare =i larg[ de abia puteai s[-i z[re=ti c[p[t`iul. Ea era]mpodobit[numai cu aur, cu pietre nestemate =i cu f[clii de jur]mprejur ce ardeau]n ni=te sfe=nice de aur curat, mai mari dec`t omul. Pere\ii albi ca laptele str[luceau de-\i luau ochii, =i cu dungi de aur,]mpodobite cu zamfiruri =i rubinuri de lic[reau ca focul.

Argatul se puse]ntr-un col\ =i privea la toate minunile astea. +i avea =i la ce privi, c[ci vedea acolo lucruri de care nu-i mai v[zuser[ochii. Dar unde fu pomana aia ca s[stea la un loc? S[rea =i el tontoroiul de colo p`n[colo, f[r[s[vrea; c[ci nu era chip s[

stea la un loc f[r[a s[lta, c`nd c`nta muzica aia. P`n[=i sfe=nicele =i mesele =i l[vi\ele din cas[s[ltau.

+i nici pomeneal[m[car nu este ca s[-=i]nchipuiasc[cineva frumuse\ea c`nt[rilor =i a muzicii aceleia: organe, fluiere, chit[ri, al[ute, buciume, cimpoaie =i alte multe d-alde astea c`ntau]ntr-o unire, de r[m`neau mar\ cei mai buni muzican\i din lume.

D-apoi fetele[1] tr[geau cu foc la ni=te hori, b[tuta, br`ul, ca la u=a cortului, de unul singur, pip[ru= =i c`te jocuri toate, de puteai s[-\i rupi bojocii juc`nd.

+i jucar[, =i jucar[, p`n[ despre ziu[. C`nd, deodat[,]ncet`nd muzica de a mai c`nta, ie=i ca din p[m`nt o mas[ ]nc[rcat[ cu de toate bun[t[\ile, =i ce este pe lume, =i ce nu este. Se puser[ cu to\ii la mas[ =i m`ncar[=i se chefuir[c`t le poftir[inima.

Argatul de la gr[din[rie =edea]n col\ul lui unde se a=ezase =i privea, l[s`ndu-i gura ap[.

La mas[le slujea ni=te arapi,]mbr[ca\i]n ni=te haine foarte scump]mpodobite.

Dup[ce se scular[de la mas[, prinser[a se]ntoarce acas[.

Se]ntoarser[iar[=i pe unde au fost venit. B[iatul se \inea dup[d`nsele, ca dracul dup[c[lug[r.

C`nd fur[ a trece prin gr[dina cu frunzele de argint, ce-i dete argatului prin g`nd, c[numai rupse o r[muric[dintr-un copac.

Un fream[t puternic se f[cu atunci]n toat[p[durea, ca de o furtun[ce vine]nt[r`tat[ asupra copacilor; =i totu=i nici o frunz[ m[car nu se mi=c[ din loc, ba nici m[car nu se cl[tin[ ca de o adiere de v`nt barim.

Fetele r[s[rir[.

— Ce s[fie asta, leiculi\[? ziser[.

— Ce s[fie? r[spunse cea mai mare din surori. Iac[, p[s[rica ce-=i are cuibul]n turnul bisericii din palaturile tat[lui nostru trebuie s[fi trecut prin frunze; c[ci numai ea poate s[r[zbat[pe aici.

---

[1] }n textul de baz[: *c`ntecele.*

Fetele trecur[=i ajunser[ ]n palatul unde erau]ncuiate, tot pe unde ie=iser[.

A doua zi, argatul de la gr[din[rie, c`nd dete m[nunchiurile de flori fetelor]mp[ratului, ascunse cu me=te=ug r[murica rupt[ ]n m[nunchiul fetei celei mici.

Domni\a se mir[c`nd]=i primi m[nunchiul de flori, se uit[cam cu mil[la argat =i nu-=i putea da seam[cum de s[ajung[acea r[muric[ ]ntre florile ce primise.

A doua sear[, iar[=i a=a o petrecur[. B[iatul, iar[=i pe furi=, se \inuse dup[d`nsele, cu deosebire numai c[rupse o r[muric[din copacii cei cu frunzele de aur, pe care o puse iar[=i]ntre florile ce dete a doua zi domni\ei celei mici.

Fata cea mai mare, iar[=i, cu cuvinte lini=titoare, alin[frica surorilor ei c`nd se auzi fream[tul ce se f[cu]n p[durea de unde argatul rupse r[murica.

C`nd a doua zi domni\a cea mic[primi florile cu r[muric[ascuns[ ]ntre ele,]i dete un fier ars prin inim[.

Ea c[ut[vreme cu prilej =i, pref[c`ndu-se c[ vrea s[ se primble, ie=i preste zi prin gr[din[ =i, ]nt`lnind pe argat la o cotitur[a gr[dinii,]l opri =i-i zise:

— De unde ai avut tu r[murica ce mi-ai pus-o]n m[nunchiul de flori?

— De unde o =tie prea bine m[ria ta.

— Care va s[zic[, tu te-ai \inut dup[noi, =i =tii unde mergem noi noaptea.

— Cam a=a, m[ria ta.

— Cum ai f[cut de ai venit dup[noi de nici una dintre surori nu te-a v[zut?

— Pe furi=.

— Na o pung[de bani, =i s[nu sco\i nici o vorb[despre primblarea noastr[de noaptea.

— Eu nu-mi v`nz t[cerea, m[ria ta.

— Dac[voi auzi]ns[c[ai cr`cnit ceva, voi pune s[-\i taie capul.

Zise ea vorbele astea aspre din gur[, dar[din inim[altceva cugeta. Ei i se p[rea c[acest argat din ce]n ce se face mai cur[\el.

A treia noapte c`nd se duse dup[ d`nsele, tot pe furi=, rupse o ramur[din p[durea cu copacii cei care aveau foile de diamant, =i iar[=i se f[cu fream[t printre frunze, =i iar[=i surora cea mai mare alin[frica surorilor celor mici cu cuvinte lini=titoare. Domni\a]ns[cea mic[, nu =tiu de ce, dar[ ]n inima ei se strecur[o bucurie ascuns[.

}n ziua urm[toare, c`nd g[si r[murica de diamant ]n m[nunchiul de flori, c[t[ cam pe sub ascuns la argat =i-l g[si c[ nu se prea deosebe=te de fiii de domni =i de ]mp[ra\i. At`t i se p[ru de dr[g[la=.

Argatul =i d`nsul c[t[asupra domni\ei cu ochi gale=i, dar[tot pe furi=, =i o v[zu c[se tulburase oarecum, se f[cu]ns[c[nu pricepe nimic =i-=i c[t[de treab[.

Surorile domni\ei deter[peste d`n=ii vorbind =i r`ser[de d`nsa =i o luar[cu cuvintele cam peste picior. Fata cea mic[t[cu =i]nghi\i ru=inea. Nu se putea ea mira din destul cum a f[cut argatul de le-a descoperit. Ei, vezi,]i intrase]n cap c[acest fl[c[u nu poate s[fie om prost, deoarece dovedise lucruri ce nici m[iestrele nu le =tiau.

+i apoi, adev[rul vorbind, boiul lui cel falnic, chipul lui cel bine potrivit =i blajin]l ar[ta c`t de colo a nu fi de argat prost. Pe l`ng[acestea, =i]nf[\i=area, =i totul]ntr-]nsul avea pe vino-ncoace.

Dup[ce intrar[ ]n cas[fetele, domni\a cea mic[le spuse c[argatul de la gr[din[rie =tia tot ce fac ele noaptea. Atunci se adunar[la sfat =i pl[nuir[ca s[-l fac[=i pe d`nsul s[-=i piarz[inima =i sim\irile, cum f[cuser[=i cu ceilal\i tineri.

Fl[c[iandrul]ns[se furi=[=i de ast[dat[intr[ ]n c[mara fetelor, ca s[asculte la sfatul lor.

Pare c[-i spusese ariciul la ureche c[are s[se petreac[ ]ntre ele ceva pentru d`nsul.

Acum, dup[ce =tia totul, dar[totul ce trebuia s[=tie, se duse la dafinii lui =i zise c[tre cel trandafiriu:

— Dafine, Dafine.
Cu s[p[lug[de aur s[patu-te-am.
Cu n[strap[de aur udatu-te-am.
Cu =tergar de m[tase =tersu-te-am.
D[-mi minte =i procopseal[de fiu de domn =i]mp[rat.

Ca =i de la r`nd, un boboc de floare ]ncol\i, crescu =i se deschise o floare minunat[. El lu[ floarea =i o b[g[ ]n s`n.

Odat[c[zur[de pe fa\a lui ars[turile de soare =i]i r[mase chipul curat =i luminat, ca =i c`nd atunci ]l f[cuse m[-sa. Sim\i c[ ]n creierii lui se petrece un ce de care nu-=i putea da seama. Dar[ v[zu c[ ]ncepe a judeca altfel de cum judeca el p`n[acum. Pas[mite se ascu\ise la minte. +i totdeodat[se pomeni]mbr[cat cu ni=te haine ca ale fiilor de]mp[ra\i =i de domni.

Atunci se duse la]mp[ratul =i ceru =i d`nsul s[-i p[zeasc[fetele,]ntr-o noapte.

}mp[ratului i se f[cu mil[de tinere\ile lui =i-l sf[tui s[-=i caute mai bine de treab[, dec`t s[se r[puie. El st[rui. }mp[ratul primi. Acesta nici c[b[nuia m[car a fi argatul de la gr[din[rie; a=a de mult se schimbase.

C`nd ]l ar[t[ fetelor =i le spuse ]mp[ratul ce voie=te, nici ele, vezi, nu-l cunoscur[. Numai cea mic[, fiind cu cuiul la inim[, ]l cunoscu =i ]ncepu a t`nji de dragoste.

Noaptea urm[toare, c`nd plecar[ ele la joc, ]l luar[ =i pe d`nsul. El =tia ce i se preg[te=te, dar[se feri ca de oala m[laiului s[nu dea]n clapc[.

Ajunser[la palatul vr[jit, jucar[p`n[ despre ziu[, apoi se puser[ la mas[. I se aduse =i lui b[utura din care b[use to\i care veniser[ ]naintea lui, b[utur[ care trebuia s[-l fac[ a-=i pierde min\ile =i sim\irea, b[utur[ care s[-l piarz[ =i pe d`nsul ca pe ceilal\i.

Atunci unde]=i]ntoarse ni=te ochi l[cr[mo=i =i plini de focul dragostei ce-l mistuia, =i zise cu grai duios domni\ei celei mici:

— Vei tu? iac[eu m[pierz pentru dragostea ta, dac[ai a=a inim[de ghea\[.

— Nu, n-am inim[de ghea\[, focul dragostei tale mi-a]nc[lzit-o, r[spunse ea. Nu bea. Mai bine voi s[fiu gr[din[reas[cu tine, dec`t fat[de]mp[rat.

Cum auzi a=a, el arunc[b[utura la spate, =i mai apropiindu-se de d`nsa,]i mai zise:

— S[nu-\i fie team[, m[ria ta, c[gr[din[reas[nu ai s[fii o dat[cu capul.

To\i cei de fa\[auzir[vorbele lor. Puterea farmecului se zdrobi =i to\i cu totul se pomenir[ ]n palaturile]mp[ratului. Palatul cel fermecat pieri ca o n[luc[, ca =i cum n-ar fi mai fost pe lumea asta.

C`nd ]i v[zur[ ]mp[ratul, ]ncremeni de uimire cu am`ndou[m`inile pe barb[. Fl[c[ul, fostul argat la gr[din[rie, ]i povesti toat[ =iritenia nop\ilor. }mp[ratul dete pe fata cea mic[ dup[ fl[c[iandrul cel frumos =i dr[g[stos. Apoi se ]nf[\i=ar[ =i celelalte fete cu c`te unul din fiii de]mp[ra\i =i de domni pe care =i-l alesese. }mp[ratul se]nduplec[=i le dete pe fiecare la casa lor. +i se f[cu o bucurie mare]n toate p[r\ile, care bucurie de ar fi o sut[de guri, nu una ca a mea, n-ar putea-o spune.

}nainte de a se cununa, fata cea mic[ ]ntreb[pe logodnicul ei cu ce putere f[cu el de le descoperi ascunsurile faptelor lor =i leg[tura farmecului ce le \ineau]nl[n\uite. El spuse iar[ea, ca s[nu fie b[rbatu-s[u mai presus dec`t ea, ci s[fie dopotriv[om ca to\i oamenii, se duse de t[ie dafinii =i-i b[g[ ]n foc.

Apoi se cununar[=i tr[ir[o via\[fericit[, cum se tr[ie=te pe lumea noastr[asta b[l\ata, p`n[ ce se istovir[ to\i cu totul, ]n ad`nci b[tr`ne\e.

Iar eu]nc[lecai p-o =ea etc.

CIOB{NA+UL CEL ISTE| SAU |URLOAIELE BLENDEI

CUPRINS

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat =i o]mp[r[teas[. Am`ndoi erau oameni de treab[ =i frumo=i. Ei se iubeau, nevoie mare! Dar[ erau tot m`hni\i =i am[r`\i c[nu f[ceau copii. Toate leacurile ce luase]mp[r[teasa de pe la vraci =i vr[jitoare nu-i folosise]ntru nimic.

}mp[ratul =i]mp[r[teasa se puser[pe post =i pe rug[ciune, cu g`nd ca doar[ ]i va asculta Dumnezeu =i le va da =i lor un copil. Dup[ trecere de c`teva zile,]ntr-una din seri, c`nd petrecur[ ei o parte din noapte rug`ndu-se mai fierbinte, se culcar[=i mai t`rziu. Cum puse capul pe perin[, adormir[ ]ndat[, parc[-i lovise cineva cu muchea]n cap. Nu trecu mult =i]mp[r[teasa dete un \ip[t, r[s[rind din somn.

— Da ce ai, draga mea]mp[r[teas[, zise]mp[ratul, de \ipi a=a de grozav?

— Ce s[am, m[rite]mp[rate, iac[am v[zut un vis frumos =i minunat. Ascult[, c[voi s[\i-l povestesc:

Se f[cea c[eram]ntr-o gr[din[, frumoas[, frumoas[, cum n-am mai v[zut. Erau ni=te pomi]nal\i, stufo=i =i bine potrivi\i de p[rea c[erau scri=i, =i a=eza\i]n tr`mb[ pe drumul pe care mergeam. }n dreapta =i ]n st`nga era o p[dure tot cu de astfel de pomi de]\i pl[cea s[-i prive=ti. Tot merg`nd =i minun`ndu-m[, m-am pomenit c[tre mijlocul gr[dinii. Aici era, ce s[-\i spui? frumuse\ea de pe lume. Ni=te c[r[ri sucite =i cotite, acoperite cu un fel de iarb[m[run\ic[, de p[rea c[erau ni=te covoare a=ternute.

Din loc]n loc =i mai c`t colea, se f[cea c[ erau a=ezate ni=te stufi=uri, unele rotunde =i cu flori, altele lunguie\e =i cu pomi=ori, iar[ altele f[cute ca ni=te ascunz[tori. Flori cu fel de fel de fe\e =i cu un miros de te ]mb[ta. M[ r[t[cisem c[sc`nd gura]n toate p[r\ile, uit`ndu-m[la poamele cu care erau]nc[rca\i pomii =i

ascult`nd la miile de p[s[rele ce c`ntau pe r[murele =i f[r[a se sfii de mine.

Mai c[tre mijlocul gr[dinii se f[cea c[era o f`nt`n[de marmur[alb[ca laptele, =i apa curgea pe de o sut[de p[r\i, limpede ca vioara =i rece ca ghea\a.

Tot umbl`nd ]ncoa =i ]ncolo, nes[tur`ndu-m[de privirea florilor =i de miros, auz un glas ca de privighetoare care tot zicea: „cine m-o m`nca, r[m`ne grea!” Stau]n loc, caut s[v[z de unde vine glasul, =i mi se p[rea c[iese din mijlocul unui stufule\ de pomi=ori, mai frumo=i dec`t ceilal\i pe care ]i v[zusem p`n[aci. M[iau =i eu dup[glas =-o plec]ntr-acolo. C`nd, ce s[ vezi? Stufule\ul se f[cea c[ era ]nconjurat de ni=te iarb[ verde, sub\iric[ =i nalt[ de-mi venea p`n[mai sus de genunchi: firicelu de iarb[=i floricica; astfel]nc`t nu te ]ndurai s[ calci peste ele. +i c`nd adia v`ntul, se culcau =i se ridicau de p[rea c[ sunt ni=te valuri de ap[. Eu, p`=, p`=, bini=or, m[ feream s[ nu stric a frumuse\e de iarb[ =i flori, =i ajung p`n[la stufule\. Acolo,]n mijlocul unor pomi=ori, era unul ceva mai n[lticel, pare c[de dinadins era f[cut a=a, ca s[-l vaz[oricine o trece. Pe ramurile lui sta ni=te meri=oare mici =i p-o parte rumene, de p[rea c[erau pr[jite. Stau =i ascult. Ele se f[cea c[mie]mi vorbeau, c[ci nu mai]ncetau de a tot zice: “cine m-o m`nca, r[m`ne grea”.

Eu n-am mai putut s[m[opresc. M[ ]ntinz peste ceilal\i pomi=ori, iau un meri=or d-alea,]l bag]n gur[s[-l m[n`nc, dar[, c`nd s[m[ ]ntorc, dau]ntr-un ghimpe. A=a de m-a s[getat pustiul de ghimpe,]nc`t am \ipat =i m-am de=teptat.

— Frumos vis ai visat, zise]mp[ratul; dar =i tare ai \ipat,]nc`t m-am speriat.

Nu trecu mult dup[asta =i]mp[r[teasa sim\i c[a fost luat]n p`ntece. Dup[ nou[ luni, n[scu o fat[ ca o z`n[. Bucuria =i veseliile \inur[la curtea]mp[r[teasc[mai multe zile. Fata de ce cre=tea, d-aia se f[cea mai frumoas[. }mp[ratul =i]mp[r[teasa se uita la d`nsa ca la soare.

Dup[ce mai crescu, se v[zu c[fata este istea\[=i cuminte. }i pl[cea s[ias[pe c`mp s[ se joace, s[ adune floricele, s[ alerge dup[ fluturei =i s[ se scalde ]n p`r`ia=ul ce curgea pe la spatele gr[dinii]mp[r[te=ti =i care era limpede ca lacrima.

D[daca b[gase de seam[c[fetei, pe l`ng[ alelalte, ]i pl[cea s[ asculte =i la viersul ce scotea din fluier un ciob[na= care avea c`teva miele =i le p[=tea dincolo de p`r`ia=. }ntr-una din zile fata]mp[ratului merse cu d[dac[-sa la c`mp =i, neauzind fluierul, crezu c[ sunt singure, se dezbr[car[ =i se sc[ldar[. Ciob[na=ul dormea la r[d[cina unui copac =i mielele se r[t[ciser[ pe c`mpie. C`nd, un \`n\ar]l]n\ep[a=a de tare,]nc`t ]l de=tept[. De=tept`ndu-se el, iac[fata]mp[ratului c[ie=ea din ap[. R[mase uimit de ceea ce v[zu.

Dup[ce se duse fata]mp[ratului cu d[dac[-sa,]=i c[ut[=i el mielele =i se duse =i el]ntr-ale sale.

P`n[ aci, c`ntase el nu c`ntase; dar[dup[asta]=i puse =i el puterile =i zicea din fluier ni=te doine de te adormea.

V[z`nd d[dac[c[fetei]i pl[cea prea mult s[asculte la fluier, nu zise nim[nui nimic, dar[se feri de a mai veni cu fata pe acolo.

Ciob[na=ul, un fl[c[iandru chipe= =i tras ca prin inel, dac[v[zu c[nu mai vine fata pe acolo,]=i lu[=i el lumea]n cap, =i se duse]n alt[parte, la un ora=, de se b[g[argat la vite.

}mp[ratul =i]mp[r[teasa se topeau dup[fata lor, v[z`nd-o c[de ce merge se face mai frumoas[=i mai cu minte.

C`nd ajunse de m[ritat,]mp[ratul zise]mp[r[tesei:

— }mp[r[teasa mea iubit[, fata noastr[s-a f[cut mare; acum s[-i c[ut[m un b[rbat dintre fiii de]mp[ra\i, tot a=a de frumos =i de cu minte ca =i d`nsa.

— Fata noastr[va lua de b[rbat pe acela, zise]mp[r[teasa, care-i va ghici semnele ce are pe trup; altfel nu o m[rit, Doamne fere=te.

}mp[ratul ascult[de vorbele]mp[r[tesei =i dete sfar[ ]n \ar[=i

pe la toate]mp[r[\iile, precum ca s[se =tie c[oricine va ghici semnele ce are fata]mp[ratului pe trup, aceluia i-o va da de so\ie.

C`nd se auzi de ast[ hot[r`re]mp[r[teasc[, se f[cu mare v`lv[ ]ntre]mp[ra\i =i oamenii locului, =i to\i cu totul se scular[s[mearg[la curtea]mp[r[teasc[s[-=i cerce norocul.

Iar dac[auzi =i ciob[na=ul,]=i ceru simbria de la st[p`nu-s[u, ]=i mai v`ndu =i ce bruma de \oale mai avea,]=i cump[r[un cal de at`t pe c`t]i ajunsese bani =i haine de primeneal[,]=i lu[ceva merinde =i plec[=i el.

Cum se v[zu la c`mp, desc[lec[ =i, cu ochii ]nmuia\i ]n lacr[mi, f[cu o rug[ciune la Dumnezeu s[-i fie de ajutor ]n c[l[torie =i s[ izb`ndeasc[, apoi]nc[lec[din nou =i porni cu voie bun[.

+i a=a, aide, aide, merse p`n[ ]nser[ =i se puse a se odihni. C`nd, ce s[vezi d-ta? unde venea o ceat[de fii de]mp[ra\i =i de boieri mari,]mbr[ca\i numai]n fir =i pe ni=te arm[sari de m`ncau foc. Se p[rea c[ nu-i mai ]ncape locul. El, biet, se dete mai la o parte. Mai v[zuse el cai buni, ]n=ela\i =i ]nfr`na\i frumos; mai v[zuse =i fii tineri de boieri]mbr[ca\i cu haine scumpe, auzise c[unii dintr-]n=ii sunt limbu\i, dezmierda\i, lu[tori]n r`s =i]nfumura\i, de nu le ajunge cineva cu str[murare la nas, dar ca =i ace=tia, ba, ba, ba!

Trase =i ei aci spre a m`neca peste noapte. Puser[ deci de le f[cu un foc mare de p[rea c[ au s[ frig[ un bou, se puser[ pe l`ng[d`nsul =i, dup[ ce cinar[, ]ncepur[ a vorbi verzi =i uscate; mai multe rele dec`t bune. Nu le sc[pase nimic pe lume de care s[nu se alege. Stau tol[ni\i pe ni=te rogojini pe dasupra c[rora erau a=ternute ni=te velni\e lucrate cu me=te=ug.

Noaptea era frumoas[. Pic de nour nu se vedea. Din c`nd ]n c`nd greierii =i prigoriile te f[ceau s[-\i mai aduci aminte c[tr[ie=ti pe lume. Un v`nticel adia, ]nc`t de abia]l sim\eai c[vine s[-\i m`ng`ie obrajii. Ciobanul se f[cuse mititel l`ng[ un m[r[cine ]nflorit, pe l`ng[care p[=tea calul s[u, =i se pusese pe g`nduri. Se

uita pe cer la drumul robilor, vedea cum se mi=ca carul, fata care duce apa]n doni\i pe cobili\e. Se mira de razele ce ie=ea din luceaf[r, =i c[uta cu mare dorin\[s[cunoasc[care din candelele at`rnate]n cer ar fi aceea a fetei]mp[ratului ca s[se]nchine la ea.

Pe c`nd era cufundat ]n g`ndire, fiii de]mp[ra\i =i de boieri b[gar[de seam[c[mai era cineva. }l]ntrebar[=i aflar[c[merge =i el la cetatea]mp[r[teasc[unde mergeau =i ei. +i fiindc[v[zur[c[el nu le da pricin[de vorb[,]ncepur[ei s[-i vorbeasc[=i s[-l cam ia peste picior.

— Iat[, zise unul din ei,]nc[un pe\itor pentru fata cea frumoas[a]mp[ratului.

— {sta negre=it c[are s[-i ghiceasc[semnele, zise altul.

— Da bine are s[=az[fetei]mp[ratului cu [st F[t-Frumos, gr[i un al treilea.

Ciobanul t[cea =i]nghi\ea; asculta =i el la vorbele lor cele nes[rate =i necump[tate.

Dac[v[zur[=i v[zur[c[el nu r[spunde nici un cuvin\el, merser[la d`nsul =i]ntre altele]i ziser[:

— At`\i fii de domni =i de]mp[ra\i au fost =i nimeni n-au putut ghici semnele fetei]mp[ratului, =i tocmai dumneata, prietene, o s[te g[se=ti mai firoscos?

— Omul este dator s[-=i cerce norocul o dat[, de dou[, mult de trei ori, zise ciobanul, =i acela care face a=a este om cu minte. Cel ce]ns[umbl[mereu cerc`nd, este un nes[buit c[ruia trebuie s[-i lipseasc[vreo doag[. Eu nu aduc nim[nui nici o sup[rare. Nu m[ ]ncumet iar[=i c[o s[ghicesc ceva. Dar-ar Dumnezeu]ns[s[apuce unul din dumneavoastr[o a=a buc[\ic[bun[, fiindc[vi se cuvine.

Feciorii de boieri nu putur[mistui vorbele ciob[na=ului. }=i puser[ ]n g`nd s[i-o coac[=i se culcar[.

A doua zi ciob[na=ul se scul[de diminea\[,]=i sp[l[fa\a la o f`nt`n[,]=i f[cu rug[ciunea,]nc[lec[pe m`r\oaga lui =i *trei, trei,*

mergea singur. Feciorii de boieri =i de]mp[ra\i se scular[t`rziu, se mai zbenguir[ =i apoi plecar[ =i ei; ]l ajunser[ de pe urm[ =i ]l =i ]ntrecur[. +i de ast[ dat[ se alegar[ de d`nsul =i-i c[tau cearta cu lum`narea. Ciob[na=ul t[cu din gur[=i]=i c[ut[de drum. El =tia c[cine tace, merge]n pace.

Seara feciorii de]mp[ra\i =i de domni maser[ ]n marginea unei p[duri. C`nd, tocmai t`rziu hei! ajunse =i ciob[na=ul, ostenit ca vai de el; se puse =i el la o parte, f[cu un foc=or,]ngriji de cal, apoi cin[=i se culc[. Feciorii de boieri, neast`mp[ra\i cum erau, voir[ s[-=i r`z[de el. A=teptar[p`n[ adormi ciob[na=ul, mai a\`\ar[focul,]i luar[p[l[ria =i i-o aruncar[pe foc. Iar unul din ei, de=tept`ndu-l,]i zise:

— Hei, prietene, \i-a c[zut bleanda pe foc, scoal[-te de o ia, c[se arde.

— Las-o s[arz[, r[spunse el, =i-=i c[t[de somn. Dup[ce se culcar[=i boierii, care r`ser[ p`n[se \inur[cu m`inile de inim[, adormir[=i ei.

Ciob[na=ul se scul[=i el, le ia toate armele, suli\e, s[ge\i, arcuri, palo=e =i le puse pe foc. Dup[ce se arser[de r[maser[numai fiarele, =i acestea se f[cuser[ro=ii, fiind]ncinse de foc,]i scul[, pe c`nd el r[scolea jaratecul cu o \and[r[ de lemn, zic`ndu-le:

— Ia scula\i, boieri, de vede\i \urloaiele blendei.

C`nd se scular[ boierii =i v[zur[ at`tea fiare arse, nu le venea a crede ochilor. Se duser[s[-=i ia armele de unde le ag[\aser[, dar[, ia-le de unde nu e.

V[zur[ ]n cele din urm[c[sunt p[c[li\i, se c[tr[nir[de m`nie,]ns[ ]nghi\ir[g[lu=ca.

Ciob[na=ul era gata de plecare, fiindc[tocmai se]ng`na ziua cu noaptea, ]nc[lec[ =i o lu[ la s[n[toasa; vezi c[ se cam =i temea s[ nu pa\[ ceva din m`na boierilor.

Boierii iar[=i]l ajunser[de pe urm[=i]l =i]ntrecur[, b[t`ndu-=i joc de d`nsul, c`nd erau prin dreptul lui. Seara iar[=i t`rziu sosi =i ciob[na=ul la locul unde se a=ezaser[ei s[con[ceasca.

Cum ajunse, se trase la o parte ca =i]n ziua trecut[,]ngriji de cal, apoi cin[=i se culc[.

Locul unde maser[ei noaptea aceasta era aproape de o l[covi=te n[moloas[. Boierii, cum v[zur[c[ciob[na=ul a adormit,]i luar[calul =i]l]nnomolir[ ]n l[covi=te. Apoi, de=tept`ndu-l,]i ziser[:

— Hei, prietene, scoal[c[\i s-a]nnomolit m`r\oaga =i nu mai poate ie=i.

Ciob[na=ul =tia c[-=i priponise calul bine;]n\elese c[trebuie s[fie vreo dr[cie aci la mijloc, =i r[spunse:

— Cine dracul a pus-o s[se]nnomoleasc[? las-o c[va ie=i ea de va voi.

R`ser[=i de ast[dat[boierii cu lacr[mi, apoi se culcar[.

Dup[ce adormir[, se scoal[=i ciob[na=ul, le ia arm[sarii, le jupoaie pieile picioarelor de la copite]n sus =i le leag[cu tei ceva mai sus de genunchi, le pune c`te un pro\ap ]n gur[ ca s[ stea cu din\ii r`nji\i, =i]i b[g[ ]n nomol pe l`ng[calul lui. Apoi se duse s[de=tepte pe fiii de boieri:

— Scula\i, boieri, de vede\i minune: arm[sarii dv. v[z`nd m`r\oaga mea]nnomolit[ ]n l[covi=te, =i-au sumes n[dragii =i s-au dus ca s-o scoa\[din noroi. Pentru aceasta, r`d, r`d, uite, de s[se pr[p[deasc[.

C`nd auzir[ boierii de una ca asta, se temur[ s[ nu le fi jucat iar[=i vrun renghi, =i de unde s[ nu fie a=a, se scular[, =i c`nd v[zur[cum i-a potic[lit ciob[na=ul, se luar[cu m`inile de p[r.

N-avur[ce zice. Cu toate astea, unul din ei, care era =i mai seme\, se o\[r] s[se \ie de capul ciob[na=ului, s[nu-l lase s[se sfin\easc[.

Ciob[na=ul]ns[ ]=i scoase calul din nomol =i,]n]nv[lm[=eal[, se strecur[bini=or, =i pe ici \i-e drumul; plec[=i]i l[s[cu buzele umflate, cu bra\ele]ncruci=ate =i fluier`nd a pagub[. Boierul cel seme\ =i neru=inat se lu[ dup[ d`nsul,]l ajunse, =i tot cu =o=ele cu momele umbla pe l`ng[el. Dup[ce sosi la cetatea]mp[r[teasc[, ciobanul se]nf[\i=e =i el la]mp[ratul ca s[ghiceasc[semnele

fetei; dar[boierul nu se dezlipea de l`ng[ d`nsul, nici c`t ai da]n cremene.

}mp[ratul dac[v[zu pe cioban, dichisit, sp[l[\el, cu \oalele curate pe d`nsul =i cu must[cioara mijind[, ]i pl[cu =i lui; mai ales c[ era m`ndru =i sta]nfipt]naintea lui =i cu coraj,]l primi deci s[vie s[ghiceasc[.

}nf[\i=`ndu-se]naintea sfatului]mp[r[tesc, unde se afla =i]mp[ratul cu]mp[r[teasa =i cu fata lor, el, dup[ce]=i arunc[ochii ca un =arpe la fat[, zise:

— Pream[rite]mp[rate =i]mp[r[teas[, fata m[riilor voastre are soarele]n piept, luna]n spate =i doi luceferi]n cei doi umeri.

— A=a eram s[zic =i eu, r[spunse de la spatele ciobanului boierul cel neru=inat.

Toat[lumea r[mase uimit[c`nd auzi semnele ce spusese ciobanul =i m[rturisirea ]mp[ratului c[ a=a este; de unde p`n[aci se auzir[, zic`ndu-se de unii, al\ii:

— Ba, c[fata ar fi coco=at[.

— Ba, c[ar fi schioap[.

— Ba, c[ar avea vrun semn de m[slin[, cirea=[, coarn[ori de alte poame pe care]mp[r[teasa, fiind grea cu fata, ar fi poftit la vreuna dintr-]nsele, =i c[ar fi furat-o spre a-=i potoli pofta. C[, dup[ce ar fi m`ncat poama, ]n locul unde a pus m`na mai]nt`i pe trupul ei,]n acela=i loc s-a f[cut semnul poamei pe trupul fetei. C[acel semn ar fi]n cutare ori]n cutare loc.

Unii, ba, c[una. Al\ii, ba, c[alta.

}mp[ratul =i]mp[r[teasa se afla]ntr-o mare]ncurc[tur[. Nu =tia pe care s[aleag[din doi. Unii din sfatul]mp[r[\iei zicea s[aleag[pe fiul de boier mare, fiindc[el zisese c[tocmai, a=a era s[spuie =i el. Al\ii zicea s[aleag[pe cioban, fiindc[el ghicise cel]nt`i semnele fetei. }mp[ratul l[s[ ca s[-=i aleag[ fata pe cine va voi, m`ine de diminea\[, tot de fa\[cu sfatul. L[s[adic[fetei timpul s[se g`ndeasc[ p`n[a doua zi.

P`n[ atunci, ]mp[ratul porunci s[-i omeneasc[ pe am`ndoi ca pe ni=te mosafiri mari =i s[-i g[zduiasc[ ]n palaturile]mp[r[te=ti. Le preg[tir[o c[mar[cu dou[paturi]n care s[m`ie peste noapte.

P`n[a nu]nsera, ciobanul se furi=[de fiul de boier =i se duse de-=i cump[r[ni\ele floricele-boabe.

}ntorc`ndu-se,]l]ntreab[fiul de boier:

— Dar[unde fuse=i, prietene?

— M[dusei de-mi cump[rai un cu\ita=, r[spunse el.

— Ce s[faci cu el?

— }mi trebuie.

Cum auzi a=a fiul de boier, se duse de-=i cump[r[=i el un cu\ita=.

Dup[ce se]ntoarse, cina fiind gata, se puser[de cinar[, apoi merser[s[se culce.

C[mara]n care intrar[era a=a de m`ndru ]mpodobit[, ]nc`t bietul cioban se mira cum o s[calce el pe velin\ele =i scoar\ele alea scumpele ce erau a=ternute pe jos. El se ciudi =i mai mult c`nd v[zu pe fiul de boier mare c[ intr[ =i calc[ f[r[ mil[ peste d`nsele, ca =i cum ar fi fost cine =tie ce zdren\e.

Pere\ii erau albi ca laptele =i cu ni=te v[rgi de aur. La ferestre erau ni=te perdele de m[tase d-aia bun[=i groas[,]ntinse pe ni=te drugi de aur. Pe l`ng[pere\i, ni=te lavi\e =i o mas[de lemn mirositor, lucrate cu me=te=ug.

Paturile erau de o parte =i de alta ale c[m[rii =i cu un fel de oranist dasupra, numai de m[t[s[rie d-aia bun[,]nmuiate]n fir, a=ezate pe patru st`lpi lucra\i ca melcul =i cu ni=te dungi de aur. A=ternutul era de ni=te p`nz[alb[ca z[pada =i sub\ire de s-o spargi cu limba. Perina de cap era]mbr[cat[cu p`nz[de borangic de cea mai aleas[.

Ciobanul intr[cu sfial[. Abia c[lca, ca s[nu strice velin\ele. Se puse bini=or]n pat ca s[nu se mototoleasc[albiturile. Iar[fiul de boier, cum intr[, se arunc[pe un pat, parc-ar fi fost la d`nsul acas[, =i se tol[ni.

Dup[ce se stinse luminarea, ciobanul]ncepu a ron\[i la floricele prin]ntunerec. Cum auzi feciorul de boier,]ntreb[din patul s[u:

— Da’ ce faci tu acolo, prietene?

— Iac[, ce s[fac; mi-am t[iat nasul =i]l m[n`nc, pentru aceea mi-am cump[rat cu\ita=ul.

}ndat[=i feciorul de boier]=i scoase cu\ita=ul,]=i t[ie nasul, =i]ncepu a ron\[i =i el, crez`nd c[ asta trebuie s[ fie ceva. Nu-i veni lui s[ creaz[ c[ o asemenea fapt[ n-o s[ ]nsemneze vreo izb`nd[la norocul pe care n[d[jduia s[puie m`na.

}l durea de durut; dar[r[bda]n piele ca un drac, p`n[o vedea cum o s-o scoa\[la cale.

Mai t`rziu iar[aude pe cioban ron\[ind.

— Dar[ce mai faci tu acolo, prietene?

— Ce s[fac? iac[mi-am t[iat urechile =i le m[n`nc.

}ndat[=i le t[ie =i feciorul de boier =i]ncepu a ron\[i =i d`nsul, ca s[ nu r[m`ie mai pe jos dec`t ciobanul.

Toat[noaptea nu s-a putut odihni de durere. Se zv`rcolea ca lipitoarea c`nd]i dai sare. Dar[ ]i era ru=ine s[\ipe ori s[geam[.

Ciobanul adormi =i trase un pui de somn p`n[a doua zi, de s[se duc[vestea.

C`nd se scular[, fur[ pofti\i ]naintea sfatului ]mp[r[tesc ca s[-=i aleag[ fata un mire; c`nd colo, ce s[vaz[? Feciorul de boier slut, ciont =i plin de s`nge ca un st`rv, pe care]l deter[afar[ca pe un mar\afoi =i becisnic.

Apoi porunci s[schimbe hainele ciobanului, =i]l lu[de-l duse la biseric[, unde]l cunun[cu fata. S[l[s[m c[veseliile \inur[mult[vreme; dar[b[g`nd de seam[ ]mp[ratul ca ginere-s[u nu e prost, ci c[ din ce ]n ce iscusin\a lui se ascute, ]l puse s[ judece c`teva pricini din cele mai grele. Ginerele]mp[ratului era din firea lui om drept, bl`nd =i cu frica lui Dumnezeu. Sfatul ]mp[r[\iei r[mase cu gura c[scat[ c`nd auzi hot[r`rile cele drepte ce dase el. Atunci ]mp[ratul, m`ndru c[i-a trimis Dumnezeu un a=a ginere

ager la minte, se cobor] de pe scaunul]mp[r[\iei, fiindc[era =i b[tr`n, =i puse pe ginere-s[u]mp[rat]n locul lui, care, de va fi tr[ind,]mp[r[te=te =i azi.

Iar[eu:

'Nc[lecai p-un m[r[cine,
S[m-asculte ori=icine.

CUPRINS

POVESTE |{R{NEASC{

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat. El avea trei feciori. C`nd fu la ceasul mor\ii,]=i chem[feciorii =i le zise:

— Fe\ii mei, sunt cu sufletul la gur[, precum m[vede\i; un lucru numai v[cer:]n cele trei nop\i dup[ ]nmorm`ntarea mea, s[-mi p[zi\i morm`ntul, c`te unul din voi.

Cum auzi f[g[duiala din gura feciorilor s[i, c[sc[gura =i-=i dete sufletul.

G[tire se f[cu de]ngrop[ciune, m[rog, ca la moartea unui]mp[rat, =i cu mare alai =i jale fu pus la odihna de veci.

Feciorii, care =tiau ce gl[suise tat[l lor c`nd ]i ie=i sufletul, se puse de paz[, ]n noaptea dint`i feciorul cel mai mare al]mp[ratului.

P`ndi el ce p`ndi, =i]n puterea nop\ii, pe c`nd =i apele dormeau, se pomeni fiul de ]mp[rat cu un oarecine c[ vine =i vrea s[ dezgroape pe mort. Nici c[ e de g`ndit a-l fi l[sat feciorul de]mp[rat s[fac[a=a o nelegiuire, f[r[dec`t se lu[ cu d`nsul la lupt[. +i lupte-se, =i lupte-se, p`n[ ce, c`nd]ncepu s[c`nte coco=ii, acel cineva pieri ca o n[luc[.

A doua noapte, feciorul de]mp[rat cel mijlociu p[\i ca =i cel mare.

C`nd se ]nt`lnir[ei, se vorbir[s[spuie fratelui lor celui mic p[\enia lor =i s[-l]mbie a primi ca unul din ei, pe carele]l va alege

el, s[-l]nso\easc[ ]n noaptea c`nd va avea s[ p[zeasc[ d`nsul, de team[, ca s[nu se r[puie, ca unul ce era mai t`n[r.

Dar[feciorul cel mic al]mp[ratului nici nu voi s[asculte de unele ca acestea, ci zise:

— Duce-m[-voi singur, c[ci trebuie s[fi =tiut tata ce zice, c`nd ne-a poruncit s[ p[zim c`te unul singur.

+i astfel, cum veni seara, se duse la locul de p`nd[. +i deoarece =tia ce-l a=teapt[, el ]=i lu[ cu d`nsul armele =i se g[ti bine de lupt[. Pe la miezul nop\ii se pomeni =i el cu cineva c[vine. Vru el s[ ]ntrebuin\eze armele; dar[unde]i d[du [la pas; c[ci el se ar[t[ca o vedenie ie=ind ca din p[m`nt, =i se luar[ la tr`nt[. Lupta fu cr`ncen[, c[ci duhul necurat, duh necurat era cel ce venea s[ dezgroape pe ]mp[rat, ]=i pusese toate puterile ca s[ dovedeasc[ pe fiul cel mai mic al ]mp[ratului. Vezi c[ duhul =tia c[ de nu va putea nici ]n a treia sear[ s[ izbuteasc[, apoi trebuia s[-=i mute g`ndul; nu mai putea adic[s[-l dezgroape, nici la amin. Fie]ns[c[=i b[iatul nu se l[s[mai pe jos. +i cum spusei, se luptar[pe capete; dar[lupt[nu glum[. Curgeau sudorile de pe fiul]mp[ratului =iroaie, =i nu se da netezului nicic`t. Lupta \inu, =i o lupt[ de moarte, p`n[despre c`nt[tori. Cum se auzi coco=ul, duhul pieri ca o n[luc[, dar[ =i b[iatul c[zu jos de ostenit. De mai \inea lupta, numai c`t ai a\`\a un foc, s-ar fi muiat, =i cine =tie ce se ]nt`mpla. Cum c[zu fiul de]mp[rat pe morm`ntul t[t`ne-s[u, acolo =i adormi. At`t era de rupt de oboseal[.

C`nd se de=tept[, ce s[ vede\i d-voastr[? Soarele r[s[rise de mult =i se urcase ca de trei suli\e. Ce s[ fac[ el? S[ se ]ntoarc[ acas[ ziua-n amiaza mare, s[ treac[ prin ora= a=a ]narmat de sus p`n[jos,]i era ru=ine; s[r[m`ie acolo, nu se putea.

Ce-i veni lui]n g`nd, c[ numai o lu[ rara, rara, c[tre o p[dure ce era p-acolo p-aproape, ca s[-=i petreac[ ziua cu v`natul, =i mai c[tre sear[s[se]ntoarc[acas[. +i a=a, merg`nd el prin p[durea aceea, ]l apuc[ g`ndurile. El cuget[, ca ce s[fie pricina de le-a zis tat[-s[u s[-i p[zeasc[morm`ntul ]n trei seri d-a r`ndul.

+i merg`nd a=a, f[r[ s[ =tie nici el unde merge, =i cu g`ndurile duse, se pomeni c[pierde poteca =i nu mai =tie unde merge. D[ ]n sus, d[ ]n jos, drumul nu-l mai g[sea. Mai se]ntoarse]n dreapta, mai la st`nga, a=i! ]n loc s[ ias[ la lumin[, el se r[t[cea =i mai mult. Dibuind prin codru, =i cercet`nd s[dea peste potec[, ie=i la un lumini=, =i acolo]n mijlocul lumini=ului z[re=te un foc mare =i pe foc o cr[c[ti\[, din care ie=ea un fel de glas, dar[f[r[s[=tie el ca ce s[fie.

Stete locului, =i mai ascult[. Auzi ca =i]nt`i. Se mai uit[o dat[, dar[nu v[zu pe nimeni. Ce s[fac[? S[se duc[acolo, nu-i da me=ii, c[ci nu =tia ca ce dr[covenie o fi aia. Atunci]ntinse =i el arcul, dete drumul s[ge\ii =i, tranc! lovi drept]n capacul cr[c[ti\ei, =i]l =i dete jos.

}ntr-aceea=i clipeal[toat[p[durea]ncepu a h[ui, de-\i lua auzul, =i deodat[se ar[tar[ ]naintea lui =apte zmei,]l]nconjoar[, pun m`na pe el, =i sf[tuiesc cum s[-l pedepseasc[, pentru ce s[ dea el drumul Agerului p[m`ntului, pe carele ei l-au fost]nchis]n cr[c[ti\a aceea.

Unul zicea s[-l taie. Altul s[-l sp`nzure. Altul s[-l jupoaie de viu. Al\ii ]n fel de fel de chipuri s[-l chinuiasc[ p`n[l-o omor]. Iar[cel mai b[tr`n dintre d`n=ii zise s[-l lase cu via\[, c[ci cine =tie la ce le-o fi =i el bun, poate c[va izbuti el s[fure pe fata unui]mp[rat dup[care umblau ei s[o r[peasc[, =i nu puteau.

Fata aceasta se afla]nchis[de tat[-s[u]ntr-o cas[, ale c[rei u=i erau]nchise. Tat-s[u o dat[pe an o l[sa descuiat[, =i atunci, la o u=[sta de paz[un coco=, =i la cealalt[era un clopo\el; =i nu putea nimeni s[se apropie, c[ci cum punea cineva piciorul pe prag, ori clopo\elul se tr[gea, ori coco=ul c`nta.

Fiul de]mp[rat se f[g[dui c[va cerca =i el. +i a=a]l l[sar[zmeii viu. El se duse bini=or, =i p`n[ a nu pune piciorul pe prag, ]ntinse m`na f[r[s[-l sim\[nici m[iestrele, apuc[coco=ul de g`t =i i-l r[suci, de nu mai zise nici pis! apoi deschise u=a]nceti=or,

trecu la cealalt[u=[, fur[clopo\elul, =i se]ntoarse de spuse zmeilor s[intre unul c`te unul, c[el]i a=tepta la u=[, pe din[untru.

Zmeii]l ascultar[, orbi\i de l[comia ce aveau ei s[puie m`na pe fat[. +i apoi, de! de zmei, zmei; de voinici, voinici; dar[ se vede c[ erau cam n[t[fle\i, de ascultar[ la gura b[iatului s[ intre dup[ d`nsul c`te unul, unul; c[ci fiul cel mic al ]mp[ratului sta acolo ]n[untru cu palo=ul ]n m`n[, f[r[s[=tie zmeii, =i cum intrau, el, h`r=t! le lua capul =i ]i tr[gea cu totul ]n c[mar[. F[cu unuia, f[cu la doi, p`n[la al =aselea. Dracul de zmeu cel de-al =aptelea, pesemne c[el nu era tocmai at`t de n[t[flete, c[ci parc[-i spuse dracul la ureche ce pr[p[d li se g[te=te acolo]n[untru, c[nu-i veni s[intre =i fugi.

B[iatul a=a de]ncet =i u=or lucrase,]nc`t fata nu sim\i nimic. Ea dormea dus[ ]n pat, f[r[ s[ aib[ vreun habar. Atunci =i el se apropie de fat[ — =i, dreptul lui Dumnezeu! nici c[ mai v[zuse p`n[atunci a=a frumuse\e —]i lu[inelul ce avea]n degetul cel mic =i marama de pe fa\[. Cu aceste dou[lucruri se]ntoarse el acas[la fra\ii s[i, f[r[s[le spuie ceva, din cele ce i s-au]nt`mplat.

Tat[l fetei,]mp[ratul, carele =tia c[umbl[ni=te zmei s[-i r[peasc[copila, nu mai putu de bucurie c`nd ]i v[zu m[cel[ri\i. +i cu socoteal[ c[ de aci ]nainte fata ]i va fi sc[pat[, puse s[ se strige prin toate r[sp`ntiile cet[\ilor din lume c[cine va fi acel viteaz care a r[pus pe zmei, s[se]nf[\i=eze ca s[-i dea fata dup[d`nsul, =i jum[tate]mp[r[\ia.

Nu trecu mult =i iat[c[vine la]mp[rat un \igan ur`t =i buzat, =i negru, cium[ nu altceva, =i spune c[ el a omor`t pe zmei. +i ca s[ ]ncredin\eze pe]mp[ratul de spusele lui,]=i arat[cu m`ndrie sat`rul plin de s`nge =i hainele stropite. El ]=i umpluse sat`rul =i hainele cu s`ngele unui cal al s[u, st[tut de b[tr`n =i plin de tecnefes, cu care nu mai avea ce face, =i-l ucisese ca s[-i ia pielea.

}mp[ratului nu-i prea venea la socoteal[s[aib[ginere pe un \igan, dar[fiindc[apucase de-=i dedese cuv`ntul, voia acum ca s[

=i-l \ie. +i p`n[ s[ se fac[ logodna, pofti pe \igan la o mas[ pe care o d[du ]mp[ratul pentru m`ntuirea fie-sei de zmei. |iganul =edea la mas[pe =apte perne =i d-a dreapta]mp[ratului.

Pe c`nd m`ncau ei acolo =i se chefuiau, iat[c[vine =i feciorul]mp[ratului cel cu izb`nda, =i d-abia, d-abia, izbuti sa intre ca s[vorbeasc[ ]mp[ratului.

Intr`nd la masa ]mp[r[teasc[, fiul ]mp[ratului ]ncepu s[ laude pe cel ce f[cuse izb`nda, =i s[heretiseasc[pe]mp[rat pentru sc[parea fie-sei de la rele.

— Eu am omor`t pe zmei, zise \iganul fudul, fudul. Ce socote=ti tu, b[iete, c`t m-am mai luptat!

— A=a o fi, veri=cane, dar[mie pare c[tot nu-mi vine a crede ca tu s[fi f[cut o a=a isprav[.

— Ce sta\i de mai asculta\i la b`rfele mojicului [sta? slujitori! da\i-l afar[!

— O! o! voinicule, mai]ncet, mai]ncet, te-ai prea gr[bit; nu e de nasul t[u o asemenea buc[\ic[! Ca s[te credem c[tu ai f[cut o a=a vitejie, arat[-ne vrun semn care s[ne scoat[din b[nuial[.

— Dar[mai semn ca sat`rul =i hainele mele cele stropite cu s`nge, ce mai pofte=ti?

— Cel ce a f[cut o asemenea vitejie nu crez eu s[fi fost el a=a de u=urel,]nc`t s[nu fi luat vrun semn, cu care s[-=i dovedeasc[fapta.

— Ce mai a=tepta\i, slujitori? Da\i afar[pe smintitul [sta carele vine s[ne strice cheful.

— Ia, mai stai olecu\[,]i zise atunci =i]mp[ratul, carele ascultase cum nu se]n\elegeau ei la cuvinte. Cum cam dai tu s[se]n\eleag[, parc[ar veni la prochimen.

— Eu socotesc, m[rite]mp[rate, c[cel ce a f[cut o asemenea vitejie, nu crez s[se fi culcat pe urechea aia =i s[fi stat numai a=a cu degetul]n gur[, dup[ce a ucis pe zmei =i s-a v[zut st[p`n pe c[mara unde dormea]mp[r[teasa, trebuie s[fi luat el vrun semn cu care s[dea la iveal[vitejia lui.

Pe c`nd vorbea feciorul ]mp[ratului, pernele s[rea una c`te una de sub \igan. Pesemne c[se tot s`c`ia pe scaun de neast`mp[r =i de fric[pentru mi=elia ce f[cu.

Iar[fiul de]mp[rat,]nc[vorbind, scoase m[rama =i inelul ce luase fetei din deget.

— Aoleo! astea sunt ale mele, zise =i fata, =i mi-au pierit]n]nv[lm[=eala cu omorul zmeilor.

— N-au pierit, domni\[,]i r[spunse fiul de]mp[rat, eu \i le-am luat, dup[ce am ucis =ase zmei =i]mi pare r[u c[mi-a sc[pat =i cel d-al =aptelea.

Atunci]mp[ratul r[sufl[de bucurie c[a sc[pat cu fa\[curat[pe fie-sa de o]nso\ire ce nu-i venea la socoteal[deloc, deloc.

+i]nfrunt`nd pe \igan, dup[ cum i se =i c[dea, porunci de aduse doi arm[sari ne]nv[\a\i. Leg[ pe \igan de coadele cailor =i ]mpreun[ cu d`nsul =i un sac de nuci. Apoi dete drumul arm[sarilor de se duser[ ]n lume =i unde c[dea nuca, c[dea =i buc[\ica din \igan, p`n[ce nu se alese nici praful de el.

Apoi se f[cu g[tire de nunt[pentru feciorul de]mp[rat cel viteaz cu fata cea frumoas[ca o z`n[. +i g[tindu-se, =i ziua de mult sosind, pornir[ cu to\ii la biseric[. Lume dup[ lume se luaser[ dup[ d`n=ii s[-i petreac[la biseric[. }mp[ratul =i]mp[r[teasa, mirii =i rudele lor erau]n c[ru\e ferecate numai]n aur.

C`nd fur[ aproape =i mai aveau numai c`\iva pa=i s[fac[p`n[ la biseric[ odat[ se auzi o v`jiitur[groaznic[, =i numai iat[c[zmeul d-al =aptelea d[n[val[peste d`n=ii. Odat[plesni dintr-un bici, =i toate c[ru\ele se f[cur[stane de piatr[, f[r[numai]mp[ratul =i mirii sc[par[. Pe mireas[o]nh[\[zmeul de mijloc, o r[pe=te dintre ai s[i, se]n[l\[ ]n aer =i se f[cu nev[zut cu fat[cu tot.

To\i r[maser[buim[ci\i de spaim[. Iar[ginerele se sup[r[mai cu asupra dec`t to\i. }=i mu=ca m`inile de sup[rare cum de n-a putut el s[puie m`na =i pe acest blestemat de zmeu s[-l omoare, c[ci iat[acum ce neajuns]i f[cu.

Ce s[fac[acum? F[r[logodnica lui nu putea s[r[m`ie; s[ se duc[ s[ o caute; dar unde? Se fr[m`nta, bietul, =i nu =tia cum s-o nimereasc[mai bine. }n cele din urm[se hot[r], ca, orice o fi, s[fie, el s[se duc[s[-=i caute scrisa.

Se cerc[bietul tat[l fetei s[-l opreasc[, ca s[nu se r[puie =i d`nsul ]n de=ert; dar geaba, nu fu cu putin\[ a-l opri; =i-o pusese el ]n cap, =i c[ta s[ se duc[. }=i lu[ deci ni\ele merinde cu d`nsul =i plec[.

Ie=ind la c`mpie, lu[ drumul d-a lungul =i aide, aide, trecu p[duri =i v[i, trecu pustiuri, dumbr[vi, mun\i =i v`lcele p`n[ ce ajunse la un codru mare, mare, f[r[ c[p[t`i. Orbec[ind el p-acolo prin desi=, dete de o poian[. Acolo]n poian[=edea cineva la foc. Tocmai =i el]=i ispr[vise merindele =i se duse drept la omul ce =edea la foc. Acela cum]l v[zu,]l cunoscu =i]ncepu s[-i mul\umeasc[c[l-a scos din ghiarele zmeului. Pas[mite era Agerul p[m`ntului. Acolo tr[ia el.

St[tur[ei ce st[tur[de vorb[, se]ntrebar[de ale s[n[t[\ii,]=i spuser[p[surile, =i apoi feciorul de]mp[rat zise:

— Acum m[duc s[-mi caut logodnica pe care mi-a r[pit-o zmeul. Nu =tii tu, vericule,]ncotro va fi =ez`nd spurcatul?

— Cam greu lucru este ce vrei tu. +i eu te-a= sf[tui mai bine s[-\i cau\i de treab[=i s[la=i la naiba =i zmeu =i tot, c[poate s[-\i r[puie via\a.

— Se vede c[tu nu]n\elegi,]i r[spunse voinicul, c[f[r[de logodnica mea nu mai pot tr[i, sunt hot[r`t a m[ duce dup[ d`nsa =i dincolo de lumea asta, =i ori voi izbuti s[-mi iau so\ia, ori]mi voi fr`nge =i eu junghietura umbl`nd dup[d`nsa.

Atunci Agerul p[m`ntului v[z`nd a=a,]i spuse c[zmeul nu este tocmai, tocmai de temut, dar[mum[-sa, c[e =i vr[jitoare de n-are c[p[t`i, =i pe ea trebuie s-o omoare mai ]nt`i. Apoi]l]ndrept[pe unde s[mearg[ca s[ajung[la casele zmeoaicei =i ce s[fac[ca s[puie m`na pe odorul ce c[uta el. At`ta voi s[=tie feciorul de]mp[rat =i dup[ce primi de la Agerul p[m`ntului c`te ceva de ale

gurii, porni =i se duse, =i se duse, p`n[ ce ajunse la hotarele zmeilor. +i ca s[ nu ne pierdem vremea degeaba ]n=ir`nd greut[\ile ce]nt`mpin[ bietul fecior de ]mp[rat ]n cale, s[ v[ spui cum a ajuns =i cum =i-a izb`ndit.

Aci dac[ajunse, f[cu tocmai pe tocmai cum]l]nv[\ase Agerul p[m`ntului.

Dr[coaica de mum[a zmeului dormea, numai la n[miezi c`nd soarele st[ ]n cruci. +i c`nd veni fiul]mp[ratului, =i st[tu la poart[, ea tocmai adormise, c[t`ndu-i]n cap slujnica sa. Aceast[slujnic[, =i ea tot r[pit[era =i vi\[de boier.

St`nd el acolo =i uit`ndu-se la cotoroan\a de bab[cum]i c[uta]n cap, fata aceasta]l z[ri. El]i f[cu semn. Fata puse bini=or capul babei pe o pern[, =i veni numaidec`t la feciorul de]mp[rat s[vaz[ce voie=te.

+i dup[ce se]n\eleser[la cuvinte, fata]l b[g[ ]ntr-o c[mar[=i acolo]l]nv[\[cum s[fac[, dup[ce el]i f[g[dui c[o va sc[pa =i pe d`nsa de robia zmeoaicei.

— Baba cloan\a, muma zmeului, zise ea, are darul s[nu moar[c`t va fi cada (tocitoarea) ce st[ ici dup[ u=[. }n ea sunt o mul\ime de suflete, =i c`nd s-ar]nt`mpla s[ o r[puie cineva, ea d[ fuga =i soarbe din sufletele ]nchise ]n cad[, =i c`=tig[putere =i via\[din nou.

Fiul]mp[ratului p`n[s[se scoale baba, se apuc[de]ngrop[cada]n pivni\[.

Dup[ce se de=tept[baba =i auzi c[nescine a venit =i vrea s[se]nt`lneasc[ cu d`nsa, se duse numaidec`t ]n c[mara unde o a=tepta fiul ]mp[ratului; vezi c[ acolo voia s[ vorbeasc[ ea cu cei ce veneau la d`nsa.

Aoleo! era s[uit a v[spune c[ ]n curtea zmeoaicei era de jur]mprejur pari]nfip\i]n p[m`nt, =i ]n fiecare par c`te un cap de om din cei ce]i tr[gea a\a la moarte =i]i]mpingeau p[catele s[-i calce hotarele. Numai unul mai r[m[sese f[r[de cap, =i acela striga babei: cap! cap!

Nu e vorb[, fiul]mp[ratului o cam b[gase pe m`nec[ de fric[, dar[ ]mb[rb[tat de fata, slujnica babei, ]=i lu[ inima ]n din\i zic`nd: “vei mai c[p[ta =i tu cap la mo=ii [i verzi, ori la pa=tele cailor”.

Viind baba la d`nsul, ]ncepu s[-i vorbeasc[ cu ni=te graiuri mieroase =i ademenitoare, de ar fi supus pe nu =tiu ce voinic de ar fi fost. Fiul ]mp[ratului =tia la ce s[ se a=tepte, =i sta =i el gata de lupt[. }nc[ vorbind, baba se f[cea c[ nu =tiu ce c[uta prin cas[, =i lu`nd ni=te i\e ce erau ag[\ate]ntr-un cui, le puse pe d`nsa. Odat[ se schimb[ ]ntr-o catan[ (o=tean), cu sabia goal[ ]n m`n[. Atunci =i fiul]mp[ratului, f[r[a mai z[bovi nici o clip[, =i mai iute dec`t ai g`ndi, scoase palo=ul =i]i t[ie capul, retez`ndu-l de nou[ori. Vezi c[a=a]l]nv[\ase fata.

Afurisita de bab[a=a cu capul retezat s[rea prin cas[de colo p`n[ colo, c[ut`nd cada cu sufletele, ca s[le soarb[, =i dac[n-o g[si, c[zu jos =i cr[p[.

Dup[aceea fata din cas[a babei ar[t[voinicului fiu de]mp[rat calea ce ducea la casele zmeului, =i]l]nv[\[ce s[fac[=i acolo.

+i ajung`nd la locuin\a zmeului, merse f[r[ fric[ drept la c[mara unde =edea logodnica sa, c[ci ziua zmeul se ducea la v`nat, de unde se]ntorcea tocmai seara.

Fata de]mp[rat cum]l v[zu, nu mai putu de bucurie. P`n[una alta, el o rug[s[ ]ntrebe pe zmeu]n ce]i st[puterea, iar[fiul de]mp[rat se]ntoarse la curtea babei =i mase acolo peste noapte.

Venind zmeul acas[, fata]l]ntreb[unde]i st[puterea? El]i trase o palm[ca la urla\i. Ea, pref[c`ndu-se a pl`nge =i a fi bolnav[, zmeul se c[i c[s-a iu\it =i]i spuse o minciun[:

— Puterea mea, zise el, st[ ]n st`lpul por\ii.

A doua zi spuse lui F[t-Frumos, =i el nu crezu. Fata pref[c`ndu-se m`hnit[c[nu =tie]n ce]i st[puterea, p[\i]ns[ca =i de r`ndul trecut, apoi zmeul]i spuse]nc[o minciun[.

Dac[v[zu fata c[fiul de]mp[rat nu crede, vezi c[=tia el ce =tia, ea se f[cu bolnav[. C`nd veni zmeul a treia zi de la v`nat, g[si pe fat[ ]n pat. Se duse el s-o]ntrebe ce are, =i ea]i r[spunse:

— Am c[zut la pat de]ntristare, pentru c[tu t[inuie=ti de mine]n ce st[puterea ta.

Zmeul trase fetei =i de ast[dat[o calcavur[de auzii c`inii ]n Giurgiu. Atunci ea se pref[cu a=a de bolnav[, ]nc`t zmeul crezu c[o s[dea m`na cu moartea. +i c[indu-se de ceea ce f[cuse, =i voind s-o m`ng`ie,]i spuse drept:

— Puterea mea, zise el, st[ ]ntr-o scroaf[care se t[v[le=te c`t e ziulica]ntr-o l[covi=te de lapte dulce. Acea l[covi=te nu este tocmai departe de aci. }n scroaf[este un iepure,]n iepure o prepeli\[, =i]n prepeli\[sunt trei viermi. Ace=tia sunt puterea mea.

At`ta voi =i fata s[=tie.

Cum se f[cu ziu[=i zmeul se duse la v`nat, iat[ c[ vine =i fiul de ]mp[rat s[ cerceteze despre cele ce aflase fata de la zmeu, c[ci dorul de a-=i vedea cu un ceas mai nainte logodnica acas[, nu-i da r[gaz s[ z[boveasc[ mai mult. Fata ]i spuse tot ce afl[, din fir p`n[ ]n a\[; iar[el plec[numaidec`t. De mil[ de sil[, lu[ el =i ni\ele merinde ce-i dase fata; dar[ lui nu-i ardea de m`ncare.

Merse, merse, =i iar[merse. Merindele se sf`r=i. El merse voinice=te p`n[ce]ndesear[ajunse lihnit de foame, =i setos, de s[fereasc[Dumnezeu,]ntr-un codru, unde dete de o colib[. Intr[ ]n[untru =i g[si un om orb ce-=i m`nca m[m[ligu\a cu lapte dulce. Se apropie =i el bini=or, f[r[ s[ prinz[ de veste orbul, =i m`nc[p`n[ ce-=i momi foamea oarecum. Orbul b[g[ de seam[ c[ prea se sf`r=e=te cur`nd leguma de pe mas[. Se mir[. El =tia c[ de alt[ dat[ ]i era de-ajuns m`ncarea; de ast[dat[ ]ns[nu se s[turase. }n\elese el c[trebuie s[se joace vreo dr[cie la mijloc. Atunci]ntreb[:

— Cine este de-mi ajut[la m`ncare? De este om bun, fie binevenit, iar[de este om r[u, s[se dep[rteze, c[nu va fi bine de el.

— Om bun, mo=icule; sunt c[l[tor, =i p`n[una alta, a= voi sa g[sesc ceva de lucru.

Unchia=ul cel orb primi bucuros s[intre la d`nsul]n slujb[. }l

puse s[-i duc[turmuli\a de oi la p[=une; dar[avu grij[a-i spune s[nu care cumva s[treac[peste hotarele mo=iei lui, pe locul scroafei din l[covi=tea de lapte dulce, c[va fi vai de capul lui, =i va pierde =i oile.

Fiul]mp[ratului se f[g[dui c[va asculta de cuv`ntul orbului; dar[ chiar ]n ziua dint`i trecu, =i oile p[scur[iarba cea mare =i moale ca m[tasea ce se afla pe mo=ia scroafei cu nesa\. C`nd veni seara acas[, laptele ce deter[ oile fu de-ajuns pentru am`ndoi, =i]nc[r[mase. Orbul se minun[=i zise fie-sei s[se ia dup[d`nsul a doua zi =i sa vaz[d-a minune ce face argatul.

Cum plec[cu oile argatul]n diminea\a urm[toare, fata f[cu precum]i zisese tat[-s[u. El se duse drept, ca pe ciripie, tocmai pe mo=ia scroafei cu oile la p[=une. Fata se sperie, dar[se piti =i t[cu din gur[, s[vaz[ce se va]nt`mpla.

Ce s[vede\i d-voastr[? Unde veni scroafa cu o falc[ ]n cer =i cu una]n p[m`nt, =i n[val[ la argatul orbului s[-l sf`=ie, =i mai multe nu. Fiul]mp[ratului sta \an\o= cu palo=ul]n m`n[, =i se luar[ la lupt[; =i lupte-se, =i lupte-se, p`n[ce am`ndoi obosir[de abia se mi=cau. Atunci zise scroafa:

— Dac-ar fi cineva s[-mi dea ni\el l[star de trestie =i un ciob de lapte din l[covi=tea mea de lapte dulce, \i-a= ar[ta eu cum s[cutezi tu a-mi c[lca hotarele.

— Dac-ar fi cineva s[-mi dea =i mie un colac s[-mbuc, =i o b[rdac[de ap[de izvor s[beau, \i-a= ar[ta =i eu \ie cine sunt eu, zise =i fiul]mp[ratului.

C`nd, iac[ fata unchia=ului celui orb, care privea la lupta lor, c[ vine =i d[ fiului de ]mp[rat s[ ]mbuce colacul ce =i-l luase ea, ca s[ aib[ ce m`nca la p`nd[, =i fuga se repezi de-i aduse =i o b[rdac[ de ap[ de la izvor. Fl[c[ul m`nc[=i b[u, =i prinz`nd putere, r[sturn[ pe scroaf[, se puse c[lare pe d`nsa, =i-i t[ie capul.

Apoi o spintec[=i]ngriji s[nu scape iepurele. Puse m`na pe d`nsul =i spintec`nd =i iepurele, prinse prepeli\a. +i sco\`nd din

r[runchii prepeli\ei cei trei viermi,]i b[g[ ]n s`n dup[ ce le suci ni\el g`turile.

}ntorc`ndu-se la unchia=, ]=i lu[ ziua bun[ de la orb =i de la fat[, spuindu-le c[ ]n cur`nd va afla despre d`nsul, =i]ntr-un suflet se]ntoarse la curtea zmeului.

Aci dac[ajunse]=i schimb[ve=mintele, se f[cu doftor, =i]ncepu a striga:

— Leacuri de v`nzare, leacuri!

Zmeul cum auzi, trimise de-l chem[, c[lui nu-i prea era bine. De c`teva zile, g[inea a=a l`ncezind. Nu-i erau to\i boii acas[, vezi bine, c[puterea lui se afla acum]n s`nul fiului de]mp[rat. Se]mboln[vise.

Dac[veni fiul]mp[ratului =i]l]ntreb[zmeul de poate s[-l fac[s[n[tos, pref[cutul doftor]i spuse c[se va]ns[n[to=i, dac[se va sc[lda]n lapte de iepe. Zmeul porunci numaidec`t =i i se f[cu o baie din laptele iepelor lui, pe care le pusese d`nsul de le mulse. C`nd intr[ ]n baie zmeul, fiul ]mp[ratului mai r[suci o toan[ g`turile viermilor; iar zmeul o dat[s[ri]n sus, zic`nd:

— Acum mi-e bine ca =i c`nd eram la s`nul mamei.

+i d`nd doftorului daruri scumpe, ]l pofti la mas[. Vezi c[ zmeul nu cuno=tea cine era doftorul. Osp[t`ndu-se, =i st`nd ei la taifas, fiul]mp[ratului]ntreb[pe zmeu:

— De ce treab[sunt bicele alea ce le \ii at`rnate fiecare]n cuiul s[u pe peretele din fund?

— Cu unul, r[spunse zmeul, dac[voi plesni o dat[, toate turmele mele se fac o nuc[. Dac[voi plesni cu al doilea, toate cuprinsurile mele se fac un m[r. Iar[cu al treilea bici c`nd plesnesc la spatele oric[rui lucru, ]l schimb ]n stan[ de piatr[ =i c`nd plesnesc cu el]n fa\[, se desface f[cutul, =i vine la adev[rata lui fiin\[lucrul]mpietrit.

Cum afl[despre asta fiul]mp[ratului, ie=i afar[=i suci de tot g`turile viermilor, iar[zmeul cr[p[ ]ndat[.

Apoi lu[bicele, plesni cu unul =i toate turmele =i cirezile zmeului

le f[cu o nuc[, pe care o b[g[ ]n s`n; =i plesnind cu altul, toate cuprinsurile zmeului se schimbar[ ]ntr-un m[r, pe care iar[=i ]l b[g[ ]n s`n. +i lu`ndu-=i logodnica, se duse la orb, dar[ nu-l mai g[si, c[ci murise; lu[ deci cu d`nsul pe fat[; =i merg`nd la cur\ile babei, lu[=i pe fata ce slujea zmeoaicei =i se]ntoarse cu toatele acas[la]mp[ratul, socrul lui.

+i merg`nd ]n fa\a carelor =i cailor care r[m[seser[ stane de piatr[, de c`nd r[pise zmeul pe fata]mp[ratului, plesni de trei ori]n fa\a lor =i se f[cur[la loc cum erau]n ziua c`nd merseser[la cununie ei =i to\i cei de prin c[ru\e.

Cele dou[fete ce le adusese cu sine fiul de]mp[rat le dete de neveste fra\ilor lui.

+i se f[cu o nunt[ ]nfrico=at[, d-alea]mp[r[te=tile, cum seam[n nu mai avu pe fa\a p[m`ntului, =i se f[cu o veselie de o \inur[ minte c`t tr[ir[locuitorii acelei]mp[r[\ii.

Am fost =i eu acolo =i am v[zut toate chefurile, c[ci de n-a= fi fost, de unde a= fi =tiut eu s[v[povestesc. O lingur[scurt[pe la nasul cui n-ascult[.

CUPRINS

CEI TREI FRATI IMP{RA|I

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un biet om s[rac. El avea femeie =i trei copila=i. Lucra bietul om de da pe br`nci, zi =i noapte, orice =i pe unde g[sea, =i dou[ ]n tei nu putea lega =i el. Bie\ii copila=i erau mai mult fl[m`nzi dec`t s[tui.

}ntr-o diminea\[, plec`nd la p[dure ca s[ aduc[ ceva usc[turele pentru cas[, v[zu ]ntr-un copac un cuib de pas[re, cum nu mai v[zuse el p`n[atunci. Se mir[ni\el, apoi parc[-i da cineva ghes, vru s[=tie ca ce fel de pas[re s[fie aceea ce se ad[postea]n astfel de cuib. }=i lep[d[calevrii,]=i scuip[ ]n palme =i se ag[\[de copac ca s[se urce]n el. }ncet,]ncet, el se sui p`n[la cuib, se uit[

]ntr-]nsul: pas[rea nu era; c`nd, ce s[ vaz[? un ou ca de g[in[. A=a de frumos era oul =i lucios, lucios, ]nc`t parc[-i era mil[s[puie m`na pe d`nsul. }n cele din urm[,]l lu[=i-l b[g[ ]n s`n. Dup[ ce se dete jos, culese c`teva usc[turi, f[cu o sarcin[mic[, o lu[la spinare =i plec[cu d`nsa acas[.

Copiii, c`nd v[zur[ oul, s[reau de bucurie. Se mir[ =i femeia lui, c[ci nici ea nu mai v[zuse un astfel de ou. Nu =tiau cum s[ umble mai bini=or cu d`nsul, ca s[nu-l scape jos s[se sparg[. Unul zicea ca s[-l coac[ ]n spuz[=i s[m[n`nce to\i dintr-]nsul; altul zicea ca s[-l fiarb[; altul zicea ca s[-l p[streze.

Muncitorul]ns[zise c[mai bine ar fi s[se duc[cu el]n t`rg s[-l dea pe bani, c[ tot =i-a pierdut el ziua de munc[, =i cu ce va prinde pe d`nsul s[ia ni\el m[lai.

To\i g[sir[cu cale c[a=a este mai bine s[fac[.

Se duse deci cu oul]n t`rg. Se a=ez[ =i bietul muncitor ]n r`nd cu femeile ce vindeau ou[.

Umblau oamenii de colo p`n[ colo =i cump[rau mereu la ou[; dar[ la el nici unul nu venea. Se mira cum de nu-l ]ntreab[ =i pe d`nsul nimenea de oul lui. }n cele mai de pe urm[, iac[un negu\[tor chiabur c[vine =i la d`nsul.

— De v`nzare ai oul [sta, prietene?]i zise.

— De v`nzare, jup`ne.

— Ce cei pe d`nsul?

— P[i, ce-i vrea s[-mi dai, jup`ne.

— S[-\i dau o pung[de bani.

— Ia las[, jup`ne, nu-\i mai bate joc de mine, zise el =i se uit[ ]n alt[ parte, crez`nd c[r`de de el pentru c[ venise la t`rg numai cu un ou.

— Ba nici r`s, nici nimic,]ncepu a zice negu\[torul cel chiabur. Iat[dou[pungi; nu crez s[-\i dea altul mai mult.

+i scoase pungile cu bani, i le puse]n m`n[, lu[oul =i plec[.

Bietul om r[mase]nlemnit]n loc, uit`ndu-se dup[negu\[tor cum se ducea. Nici c[-i venea m[car s[creaz[ochilor.

+i apoi unde se mai auzise ca un ou s[se v`nz[cu dou[pungi de bani.

C`nd se de=tept[din z[p[ceala lui, pip[i pungile s[vaz[nu e vrun vis; apoi vru s[alerge dup[negu\[tor s[-l]ntrebe de n-a f[cut vro gre=eal[. Dar[ia pe negu\[tor de unde nu e. El]=i c[utase de drum vesel c[cump[rase a=a ou.

Dac[v[zu =i v[zu, deschise =i el pungile, se uit[ ]n ele, dar[odat[ ]l luar[de ochi banii ce era acolo. Apoi le str`nse la loc, le b[g[ ]n s`n =i plec[s[-=i cumpere merinde. Umplu un sac cu de cele de trebuin\e =i o lu[c[tre cas[. Se tot temea =i se tot uita]n toate p[r\ile s[nu care cumva s[vie cineva s[-i ia pungile.

C`nd ajunse acas[, tr`nti sacul jos =i zise:

— Iat[nevast[, ce minune f[cui eu cu oul [la pozna=; vezi tu?

— V[z. Dar ce e]n sacul [la marele?

— Ei! dar[ce nu e, aia]ntreab[-m[; m[lai, fasole, pastram[, pe=te s[rat, ceap[, ardei, usturoi.

— +i unde le duci?

— Ia auzi: unde le duc! acas[, f[, \ie =i copiilor, unde s[le duc?

— Ce vorbe=ti, b[rbate, ori ai c[piat ast[zi? Vezi, m[, c[\i le-o fi dat cineva s[le duci aiurea =i tu, =tiind lipsa de acas[, t-ei fi r[t[cit cu ele]ncoace. C`nd ai mai f[cut tu ast[ comedie s[ vii acas[ cu merinde c`t munca ta pe zece zile?

— P[i bine, fa nevast[, nu-\i spusei c[comedia asta o f[cu oul [la pozna=, de-l g[sii eu azi]n p[dure?

— Ce spui, b[rbate? at`t a f[cut oul [la, c`t ai dat tu pe toate astea?

— Hei! dar[c`nd [i mai vedea =i p-astea, s[vedem ce o s[mai zici!

Atunci scoase pungile =i r[sturn[banii]n pat.

Femeia r[mase]nm[rmurit[cu ochii \int[la bani.

Copiii care p`n[ atunci r[scoleau prin sac =i ]nh[\au cu din\ii c`nd din una, c`nd din alta, cum auzir[ zorn[itul banilor, alergau de la sac la bani =i de la bani la sac. Ei nu se puteau s[tura v[z`nd at`ta bel=ug]n casa lor.

— B[rbate, mai zise femeia, dar[asta nu e lucru curat. At`\ia bani pentru un ou de g[in[!

+i pip[ia banii s[vaz[, nu care cumva sunt niscai fermece, ori altceva?

— De g[in[, de neg[in[, uite, l-am v`ndut cu dou[ pungi de bani, cum ]i vezi cu ochii verzi. Apoi ori c[ el a f[cut at`ta, ori c[negustorul la care l-am v`ndut n-a fost om curat, eu nu =tiu. At`ta =tiu numai c[trebuie s[mul\umim lui Dumnezeu c[ne-a]nvrednicit s[vedem =i noi o dat[cu ochii ce este bel=ug]n casa noastr[. Acum vezi de roste=te de mas[, s[m`nc[m =i s[ne veselim.

A=a =i f[cur[. Toat[ziua]ntr-o veselie o duser[.

A doua zi, se scul[de diminea\[, se g[ti =i plec[la munc[. Nu =tiu]ns[cum f[cu el, nu =tiu cum drese, c[se pomeni iar[=i]n p[dure. Nici el nu =tia cum venise acolo; =tia numai c[el la munc[plecase.

Dac[v[zu a=a, c[t[copacul, se sui]n el =i mai g[si un ou.

Se duse cu el]n t`rg =i mai lu[ ]nc[dou[pungi cu bani, tot de la acel negustor.

Pas[mite oule astea erau de diamant, care f[ceau de zece ori at`t c`t]i da lui pe ele negustorul.

El]ns[era bun bucuros c[lua =i at`t; c[ci sc[p[de s[r[cie el =i cu to\i ai lui.

Cump[r[de ast[dat[haine pentru copii, c[ci erau goi. Mai lu[ni=te unelte =i dichisuri de ale lui pentru munc[=i pentru cas[, c[ci nu credea c[o s[fie]n toate zilele Pa=te, s[tot g[seasc[la ou[d-astea scumpele.

C`teva zile d-a r`ndul se mai duse el]n p[dure =i tot g[sea c`te un ou. Se f[cu ]ns[ mai n[zuros ]n t`rg, \inu mai la pre\ =i cu mirare v[zu c[scoate c`te patru pungi de bani]n loc de dou[.

Apoi dac[v[zu el c[a=a merge treaba,]=i f[cu o c[scioar[,]=i mai]ndulci =i el traiul =i-=i dete copiii la dasc[l ca s[ ]nve\e carte.

}ntr-una din zile, duc`ndu-se mai de diminea\[s[-=i ia merticul, dete peste pas[rea ale cui ou[le lua el. Sta pe cuib. A=a frumuse\e

de pas[re nu mai v[zuse, nici mai auzise. }ndat[ ]i tr[sni prin cap c[ar fi bine s[o aduc[acas[la d`nsul. O =i lu[ bini=or =i cu mare bucurie aduse la bordeiul lui pe st[p`na ou[lor.

Apoi, duc`ndu-se ]n t`rg, porunci o colivie foarte frumoas[=i foarte mare,]n care colivie]=i a=ez[g[ina =i o]ngrijea ca pe copiii lui.

Cu chipul acesta sc[p[=i de drumul de toate zilele prin p[dure =i de suitul]n copaci.

G[ina]i oua]n toate zilele c`te un ou,]n colivie. }mbog[\indu-se el, goni s[r[cia din satul lui. F[cea bine la tot satul. Ajuta pe orice nevoia=; cump[ra vaci la toate v[duvele; ocrotea pe to\i copiii s[rmani.

Omul este nes[\ios. Cu c`t are, tot ar vrea s[mai aib[.

Muncitorul, dup[ce v[zu c[are destul,]ncepu a face nego\. +i fiindc[nego\ul, c`nd merge bine, de firea lui este s[se]ntinz[ca pecingenea, dete ghies muncitorului s[c[l[toreasc[prin \[ri str[ine dup[nego\.

Porni dar[ ]ntr-o c[l[torie foarte dep[rtat[peste m[ri =i \[ri.

}ntr-o zi, c`nd lipsea =i nevasta lui d-acas[, copiii intrar[ ]n colivie ca s[ se joace cu g[ina. Juc`ndu-se ei acolo, unul din ei ridic[aripa g[inei =i vede c[este ceva scris acolo:

— S[te v[z, nene, zise cel mijlociu c[tre cel mai mare din fra\i, po\i tu s[cite=ti ce zice aici?

— Ba nici boab[, r[spunse el. Astea parc[nu sunt slove de care ne arat[dasc[lul.

— S[mergem s[chem[m pe dasc[l, s[ne spuie el ce zice acele slove, zise cel mai mic din fra\i.

— Bine zici tu, r[spunser[am`ndoi fra\ii mai mari, s[mergem, s[mergem.

+i]ntr-un suflet ajunser[la dasc[l,]i spuser[=i-l rugar[s[vie s[citeasc[, ca s[=tie =i ei ce zice acele slove de sub aripa g[inei, pe care o p[streaz[ ]n colivie tat[l lor.

Dasc[lul deocamdat[nu voi s[creaz[ceea ce-i spuneau copiii; dar[dup[ce-l]ncredin\ar[, se hot[r] s[vie]ntr-o doar[, mai mult de hat`rul lor, dec`t pentru vro isprav[.

C`nd v[zu acele slove =i le citi, dasc[lul r[mase ]nm[rmurit =i, ]ntr`ndu-i g[rg[unii]n cap,]i =i puse g`nd r[u g[inii.

Copiilor]ns[le zise c[acelea ce li se p[reau a fi slove era un fleac =i c[nu]nsemna nimic.

Ce f[cu dasc[lul, ce drese, se dete pe l`ng[ muma copiilor =i, cu =o=ele, cu momele, ]i intr[ pe sub piele =i se ]n[di cu d`nsa. Biata femeie, slab[ca toate femeile, se planisi dasc[lului.

}ntr-una din zile, dup[ce]=i scoaser[ochii, dasc[lul uit`ndu-se la ea cu ochi gale=i =i cu giugiuleli,]i zise:

— Ce mult a= pofti s[m[n`nc o pas[re cu tine la mas[.

— M`ine e s[rb[toare, r[spunse femeia, voi trimite s[cumpere o pas[re bun[=i gras[=i o voi g[ti dup[pofta inimioarei dumitale.

— Dac[ar fi vorba despre pas[ri de care se g[se=te la toat[lumea, nu \i-a= fi mai spus dumitale, c[ci am =i eu destule]n curte, slav[Domnului!

Dasc[lul b[tea =eaua s[priceap[iapa. Femeii]i dete un fier ars prin inim[.

— E, apoi ce fel de pas[re ai voi dumneata?]l]ntreb[femeia.

— Ceva a=a, deosebit, r[spunse dasc[lul. +i ca s[nu mai ocolim, \i-oi spune rom`ne=te, pe =leau: am poft[ s[-\i m[n`nc fript[g[ina aia a ta din colivie.

— Vai de mine, dasc[le; dar[cum a= face eu una ca asta? Ce va zice b[rbatu-meu c`nd s-o]ntoarce?

— Orice va zice, iaca, tu s[-i spui c[a murit. +i apoi nu pricep la ce s[mai \ine\i o g[in[, care =i a=a e destul de b[tr`n[ =i care peste cur`nd negre=it c[tot are s[moar[.

— Ori=icum, dasc[le, tot nu-mi vine s[fac una ca asta, ca s[nu se am[rasc[b[rbatu-meu.

— At`ta trecere n-am =i eu la dumneata? mai zise dasc[lul. Asta]mi dovede=te c[nu m[iube=ti. }mi pare r[u c[am]ndr[git

cu at`ta foc pe o nesim\itoare. Eu pentru dragostea ta a= fi dat prin foc =i prin ap[, ca s[-\i fac voile, =i tu pentru mine at`ta lucru s[nu faci. S[=tii dar[c[de azi]ncolo n-ai s[m[mai vezi; m[duc s[m[ ]nec.

Biata muiere]ncepuse a sim\i =i ea de d`nsul; apoi, de fric[ ca s[ nu-=i fac[ seam[ singur pentru dragostea ei, se ]nduplec[, =i f[g[dui dasc[lului c[-i va da g[ina s-o m[n`nce fript[, singur, singurel, dup[cum dorea.

Cum auzi dasc[lul de una ca aceasta,]i zise c[acum s-a]ncredin\at c[=i ea]l iube=te. Apoi puse la cale ca g[ina s-o g[teasc[buc[t[reasa lui.

A doua zi, dup[ce porunci buc[t[resei s[nu lepede nimic din ale g[inii, nici din m[runtaie, ci s-o frig[a=a]ntreag[-]ntreguli\[, se duse la biseric[, unde veni =i femeia cu copiii.

Buc[t[reasa f[cu]ntocmai precum]i poruncise st[p`nu-s[u, ]ns[ pe c`nd era aproape s[fie fript[g[ina des[v`r=it, copiii se ]ntoarser[ de la biseric[, de=i nu se ispr[vise slujba, c[ci li se f[cuse foame, =i se rugar[ de buc[t[reas[ s[ le dea ceva s[ m[n`nce.

Cu at`ta ging[=ie se rugar[ copiii, ]nc`t buc[t[resei i se f[cu mil[de d`n=ii: le dete c`te un codru de p`ine, =i, pe l`ng[aceasta, celui mare]i dete capul g[inii, celui mijlociu pipota, =i celui mai mic inima, socotind c[acestea sunt lucruri de nimic. Copiii m`ncar[ repede =i se duser[ iar[=i la biseric[. Dasc[lul, care st[tuse ca pe ghimpi la biseric[, cum ie=i, veni numaidec`t s[se puie la mas[. Numai g`ndindu-se la g[in[, ]i l[sa gura ap[. Dar[ se sup[r[ c`t un lucru mare c`nd v[zu c[ i se aduse g[ina f[r[ cap, f[r[ pipot[ =i f[r[ inim[. Se c[tr[ni de ciud[ =i de necaz dasc[lul ]nc`t p-aci, p-aci era s[-nnebuneasc[.

Atunci r[cni ca un leu la buc[t[reas[,]ntreb`nd-o cum a f[cut de i-a c[lcat porunca.

Biata buc[t[reas[spuse lucrul cum se]nt`mplase, zic`ndu-i c[nu credea s[se fac[at`ta tevatur[pentru nimicul [sta de m[runtaie.

V[zu c[nu mai are]ncotro =i se st[p`ni, gust[ c`te ceva din mas[, se scul[foarte am[r`t =i se hot[r] s[ poarte s`mbetele copiilor.

Femeia, de unde se a=tepta s[vaz[pe dasc[l mul\umit pentru c[se jertfise s[-i fac[pl[cerea, r[mase uimit[auzindu-l c[este at`ta de m`hnit. Se duse dar[pe l`ng[ d`nsul =i cu fel de fel de vorbe dulci voi s[-l]nveseleasc[. Iar[el, care nu-=i lua deloc g`ndul de la g[in[,]i zise:

— Ai voit s[-mi dovede=ti c[-\i sunt drag c`nd te-ai ]nduplecat =i ai dat g[ina s-o taie =i s[ o frig[. Ca s[ m[ ]ncredin\ez cu des[v`r=ire c[m[iube=ti, am s[te pui]nc[la o]ncercare. Un lucru am s[-\i mai cer.

— Spune, spune mai cur`nd, sufletul meu, numai s[se poat[. Eu]ns[sunt gata =i la moarte s[merg pentru d-ta,]i r[spunse femeia.

— Trebuie s[alegi una din dou[: ori s[fii cu copiii t[i, ori s[fii cu mine. +i iat[de ce: sunt dasc[l de at`\i mari de ani, =i nu mi s-a mai ]nt`mplat ca vreun =colar p`n[ acum s[-mi fi f[cut ru=inea ce mi-au f[cut copiii t[i. Toat[ lumea =tie c[ pe copiii t[i ]i am mai de aproape dec`t pe ceilal\i; eu m[silesc cu ei s[-i]nv[\ c`te ]n lun[ =i ]n soare, fiindc[ am voit s[-i sco\ ciraci ai mei; =i ei, ce s[ vezi? Las[ c[ fac mi=elii =i umbl[ ca dezmeticii pe uli\i, de s-a luat lumea de g`nduri cu ei, dar[azi, s[ias[ei din biseric[, s[vie s[m[n`nce =i apoi s[ se ]ntoarc[ ]n biseric[ clefetind din gur[! Cu ce obraz s[ mai ies eu ]n lume? Cine o s[-=i mai dea copiii la =coala mea? +i dec`t s[-mi ias[nume r[u, mai bine s[mor; c[ci iat[ce gl[suie=te o zic[toare: dec`t s[ias[omului nume r[u, mai bine ochii din cap.

— Ce stai, dasc[le, de vorbe=ti? Apoi la mine nu te mai g`nde=ti? Nu e p[cat de Dumnezeu s[ pierdem noi ni=te copila=i a=a de dr[g[la=i =i cura\i ca m[rg[ritarul? Cum se poate una ca asta, ca eu s[-mi pierz copila=ii? G`nde=te-te, dr[gu\ul sufletului meu, c[sunt copiii mei.

— Ori ei, ori eu, r[spunse el.

— Bine, ce o s[zic[b[rbatul meu c`nd s-o ]ntoarce? Lumea m[ va omor] cu pietre, c`nd va auzi una ca asta.

Dasc[lul v[zu c[a cam scr`ntit-o =i o]ntoarse pe foaia ailalt[.

— Eu nu zic s[-i omor`m, ci s[-i trimitem deocamdat[la un alt ora=; s[zici c[i-ai trimis pentru]nv[\[tur[. Nu mai pot, m[ ]n\elegi? s[stea cu mine aici; c[ci nu voi s[-mi zic[lumea c[sunt dasc[l d-[ia, terchea, berchea, trei lei perechea.

Cu gura zicea el unele ca acestea, dar[ ]n capul lui clocea alte g`nduri spurcate.

— Ei bine, dac[este a=a, m[ ]nvoiesc; dar[cum s[facem?]ntreb[femeia.

— Foarte lesne, r[spunse dasc[lul; la noapte s[-i]nchidem]ntr-o magazie =i m`ine,]n faptul zilei,]i iau eu]ntr-o c[ru\[=i i-oi duce s[-i a=ez la un prieten al meu.

G`ndul dasc[lului era s[ ia pe copii, s[-i duc[ ]n p[dure =i acolo s[ spintece pe c`te unul, unul, =i s[le scoat[dintr-]n=ii capul, pipota =i inima g[inei =i s[le]nghi\[el.

Dar[norocul nu-i sluji nici de ast[dat[.

Copiii fur[cuprin=i de fric[c`nd se v[zur[ ]nchi=i ]n magazie. }ncepur[ s[ pl`ng[. Cel mijlociu]ns[zise:

— Fra\ilor, asculta\i-m[pe mine, c[va fi bine de noi to\i.

+ti\i de ce ne-a]nchis dasc[lul aici cu voia mamei?

— De ce?]ntrebar[ceilal\i.

— Dasc[lul a spus minciuni c[nu]nsemna nimic slovele de subt aripa g[inei. +i d-aia a st[ruit el pe l`ng[ mama de a t[iat g[ina =i s-o m[n`nce el, ca s[se]mplineasc[la d`nsul prorocia din acele slove. Dar[ n-a vrut Dumnezeu cu d`nsul.

— Adev[rat s[fie, mai]ntrebar[fra\ii, c[ ]nsemna ceva acele slove?

— Mai e vorb[! r[spunse el. Iac[s[v-o spui eu acum. Slovele acelea ziceau c[: cine va m`nca capul g[inii, va ajunge]mp[rat.

— Eu]mp[rat?! zise cel mare, care m`ncase capul.

— A=a, r[spunse fratele cel mijlociu. Cel ce va m`nca inima g[inii, de c`te ori se va culca, se va pune la capul lui o pung[cu b[net, unde o va g[si c`nd se va scula.

— Mie s[mi se]nt`mple ast[? ]ntreb[ cel mic, care m`ncase inima.

— |ie,]i r[spunse fratele cel mijlociu. Iar[cel ce va m`nca pipota g[inii se va face n[zdr[van.

— D-aia =tii tu n[zdr[v[niile astea, strigar[fra\ii cel mare =i cel mic deodat[.

— D-aia, fra\ilor, le r[spunse mijlociul. Acum, ca s[sc[p[m de aici, trebuie s[ne punem toate puterile s[stric[m fereastra magaziei [=tia =i s[fugim, c[ci dimonul de dasc[l are de g`nd s[ne ia]n rev[rsatul zorilor, sa ne duc[ ]n p[dure =i s[ne omoare.

Se puser[cu to\ii, sf[r[mar[fereastra =i fugir[. Merser[, merser[, toat[noaptea. C`nd se lumina de ziu[, ajunser[ la un loc unde se deschideau trei drumuri. Aci stete s[ se odihneasc[. Se hot[r`r[s[apuce fiecare pe c`te un drum =i s[se duc[unde i-o lumina Dumnezeu. Se]mbr[\i=ar[, se s[rutar[,]=i luar[ziua bun[unul de la altul cu lacr[mile]n ochi =i se desp[r\ir[.

Merser[ei toat[ziua, c`nd ]ndesear[ fra\ii cei mari se ]nt`lnir[iar[. Pas[mite drumurile pe care apucaser[ei se]ntruneau acolo. Atunci n[zdr[vanul zise:

— Pesemne c[Dumnezeu vrea s[fim tot]mpreun[, dac[el ne-a adus aci. A=adar[s[nu ne desp[r\im]n toat[via\a noastr[. Mai-nainte de aci este un ora= mare. Acolo a murit]mp[ratul =i m`ine se alege altul: cel ales ai s[fii tu.

— Ia las[vorba aia]ncolo, m[i frate, =i nu m[mai face s[-mi intre g[rg[uni]n cap. Mai bine zi: ai s[mergem s[c[ut[m ceva de lucru, c[burta, auzi, cic[n-am m`ncat de ieri, =i cere, s[rmana.

Merg`nd ei, ajunser[ la ora=ul care era ]naintea lor. Aci ]nt`lnir[un b[tr`n pe care ]l rugar[ s[-i ]ndrepteze la vrun han, unde s[ m`ie noaptea. B[tr`nul le spuse c[ hanurile gem de lumea care a venit s[ fie fa\[ la alegerea ]mp[ratului, care se va face m`ine, c[

nu va g[si nici un loc de mas =i]i lu[la d`nsul acas[, unde le dete de m`ncare =i un pat de odihn[.

A doua zi de diminea\[se scoal[cu to\ii, se spal[, se scutur[=i pleac[cu b[tr`nul afar[ din ora= pe o c`mpie]ntins[, ca s[vaz[=i ei cum se aleg]mp[ra\ii la cetatea aceea.

B[tr`nul le spuse c[alegerea se face a=a: dreg[torii cei mari iau un porumbel alb nevinovat,]l]ncarc[cu cordele foarte frumoase cu tot felul de fe\e,]l arunc[ ]n sus, =i pe cine s-o l[sa porumbelul, p-acela]l face]mp[ratul lor.

Pe locul hot[r`t se adunase, ]nc[ p`n[a nu se face ziu[, at`ta lume, c`t[frunz[=i iarb[, de nu se mai putea mi=ca; =i b[tr`nul cu copiii abia g[sir[ =i ei un col\i=or la o parte de unde s[ se poat[ uita =i ei. N-apucar[ s[ se a=eze bine =i auzir[ un sunet de bucium. Atunci se f[cu o t[cere de se auzea musca zb`rn`ind. Toat[lumea \inea ochii \int[ ]n sus.

Arunc`ndu-se porumbelul]n v[zduh, acesta ocoli pe dasupra lumii =i veni de se puse drept pe capul b[iatului celui mare.

Fiii de]mp[ra\i =i de boieri, care veniser[cu g`nd d-a fi ale=i,]ncepur[a striga c[nu se poate, e gre=eal[, nu e bun de]mp[rat, =i altele, =i cerur[ca s[se fac[o a doua]ncercare.

Se]n[l\[dar[porumbelul de a doua oar[; =i de ast[dat[, f[r[nici un ocol, veni =i se puse drept pe capul b[iatului. }nc[o dat[strigar[fiii boierilor c[nu se poate, nu se poate, =i cerur[a treia cercare. Iar[pe b[iat]l b[gar[ ]ntr-un sac =i-l duser[departe de lume.

La a treia]n[l\are, porumbelul, dup[ce f`lf`i pu\in pe dasupra locului pe unde sta b[iatul mai nainte,]=i ia zborul =i se duce de se pune drept pe sac.

Atunci toat[lumea strig[ ]ntr-o unire c[acesta este]mp[ratul lor. }l scoaser[dar[din sac =i-l duser[de-l a=ezar[pe tron,]n sunetul buciumelor, al surlelor =i al strig[rilor de bucurie ale mul\imii adunate.

}mp[ratul cel nou, cum se v[zu]ntronat, mai]nt`i hot[r] ca

frate-s[u n[zdr[vanul =i b[tr`nul ce-i g[zduise s[ fie nelipsi\i de l`ng[d`nsul. +i cu ajutorul lui frate-s[u ]ncepu a c`rmui]mp[r[\ia cu]n\elepciune =i dreptate. Nu trecu mult =i vestea se duse]n toate \inuturile =i]n]mp[r[\iile vecinilor despre numele lor; iar[supu=ii lor]ncepur[a-i numi: cei doi fra\i]mp[ra\i cu minte =i drep\i.

C`nd auzi dasc[lul de fuga copiilor, turb[ de m`nie: c[ci era un z[ca= de n-avea margini. Vru s[-=i fac[seam[singur, dar n-avu curaj. V[z`nd]ns[c[norocul]i st[ ]mpotriv[, se potoli oarecum =i se apuc[iar[de d[sc[lia lui.

Dup[o bun[bucat[de timp iat[c[sose=te =i tat[l copiilor din c[l[toria cea lung[ce f[cuse. Adusese cu d`nsul bog[\ii dup[ bog[\ii. C`nd afl[de fuga copiilor, c`t p-aci era s[-i vie r[u, dar[ se st[p`ni. Cercet[ ]n dreapta =i]n st`nga, =i i se spuse toat[ istoria cum s-a ]nt`mplat. Atunci el hot[r] s[cear[dreptate pentru necinstea ce i-a f[cut so\ia lui =i pentru r[ul ce i-a pricinuit procletul de dasc[l.

Merse deci pe la toate dreg[toriile =i fu str[g[nit prin judec[\i mai mul\i ani, f[r[s[-=i dob`ndeasc[dreptatea potrivit cu m[rimea vinei celor vinova\i.

Afl`nd =i despre numele cel falnic al celor doi fra\i]mp[ra\i, negu\[torul]=i lu[femeia =i pe dasc[l =i se duse s[-i judece ei.

Mai-nainte]ns[de a ajunge ei acolo, fratele]mp[ratului, n[zdr[vanul, sim\ind c[are s[vie tat[-s[u la judecat[, spuse fr[\ine-s[u,]mp[ratul, =i am`ndoi se chibzuir[ca s[fac[o primire frumoas[ca unui p[rinte bun ce le era.

C`nd venir[ ]mpricina\ii la ]nf[\i=are, ie=i ]nainte fratele ]mp[ratului =i primi pe negustor la scar[, iar[ c`nd]l duse]naintea]mp[ratului, acesta se scul[de pe tron =i l-a]nt`mpinat cu vorbe bune =i supuse.

Negustorul se minun[de at`ta cinste ce i se f[cu =i nu =tia ce s[mai zic[; se uita]n toate p[r\ile =i nu pricepea nimic din cele ce se f[ceau.

El c[uta c`nd la ]mp[ratul, c`nd la fratele]mp[ratului, se minuna]n sine, dar[nu cutez[s[zic[nimic.

Intr`nd]n c[mar[=i dasc[lul cu femeia, st[tur[ca tr[sni\i de Dumnezeu. Vezi c[se =tiau vinova\i de moarte.

Dup[ce se a=ez[ ]mp[ratul pe tron, judecata]ncepu.

Negu\[torul]=i spuse p[sul =i zise c[ ]=i pune n[dejdea]n]n\elepciunea]mp[r[teasc[=i a=teapt[s[hot[rasc[ ]mp[ratul cum]l va lumina Dumnezeu.

Dasc[lul o m`lcise detot, iar[ femeia ]ndrug[ =i ea c`teva vorbe, arunc`nd toat[vina]n spinarea dasc[lului.

Atunci]mp[ratul]ntreb[pe negustor c[: dac[ ]=i va vedea copiii, i-ar cunoa=te el?

— Mai e vorb[? r[spunse negu\[torul.

El se uita la am`ndoi]mp[ra\ii =i nu mai cutez[s[zic[nici bleau.

— Noi suntem, r[spunse]mp[ratul.

La aceste cuvinte, femeia =i dasc[lul o sfeclir[detot =i tremurau ca varga. Iar[negu\[torul, cre=tea inima]ntr-]nsul de bucurie c[-=i g[sise copiii.

}mp[ratul zise c[de c`nd el este]mp[rat, a=a pricin[grea nu mai judecase. Hot[r] dar[ca to\i s[caz[ ]n genunchi =i s[roage pe Dumnezeu s[le arate dreptatea lui.

A=a =i f[cur[.

Pe c`nd]nc[se rugau, deodat[, dasc[lul =i femeia se f[cur[stane de piatr[.

}mp[ratul porunci s[puie aste stane de piatr[de o parte =i de alta la scara palatului. Iar[negustorul r[mase la curtea]mp[r[teasc[.

}n vremea aceasta, fratele cel mic, dup[ce se desp[r\i de fra\ii s[i, se duse, se duse, ca cuv`ntul din poveste ce d-aci]n colo se g[te=te, =i ajunse la ora=ul unde]l scosese drumul pe care apucase el.

Acolo dac[sosi, trase la gazd[la un om al lui Dumnezeu. De c`te ori se culca, de at`tea ori g[sea c`te o pung[ cu galbeni la c[p[t`iul s[u c`nd se scula.

Ceru de la gazd[pe cineva care s[-i arate lucrurile cele mai]nsemnate. Dup[ce ocoli cruci= =i curmezi= tot ora=ul, v[z`nd tot ce era vrednic de v[zut, ajunse la margine =i acolo era un ostrov. Iar[dac[vru a =ti ce era acolo, c[l[uza se feri d-a-i spune.

Seara]ntreb[pe gazd[=i aceasta]i zise:

— S[nu care cumva s[te mu=te =arpele de inim[s[te duci acolo, c[e stingere de tine.

— Pentru ce?]ntreb[fl[c[iandrul.

— Pentru c[acolo =ade o m[iastr[=i oricine merge la d`nsa se ]ntoarce capiu. +i apoi nimeni nu poate s[ mearg[ s[ o vaz[, p`n[nu o da dou[pungi de bani.

— Asta este tot? M`ine m[duc s[o v[z, zise el; bani am destui, precum vezi.

Nici rug[ciunile gazdei, nici frica de c[piare nu l-a putut opri de a merge s[vaz[pe acea m[iastr[.

Se duse deci, d[du dou[pungi de bani =i intr[ ]n ostrov. Acolo umbl[c`tva timp, ca un haidamac, pe dinafar[, ca doar m[iastra va ie=i la fereastra palatului s[ o vaz[. Ea ie=i, el o v[zu =i apoi se ]ntoarse. A doua zi se duse iar[, a treia zi iar[ =i tot astfel c`teva zile d-a r`ndul. De ce o vedea, d-aia dorea s[o mai vaz[.

M[iastra b[g[de seam[c[el venea]ntruna de c`teva zile. “Trebuie s[ aib[ mul\i bani”, se g`ndi ea.

Iar[dac[trimise de-l chem[,]i zise:

— Mare stare trebuie s[ai tu, tinere, de o risipe=ti a=a.

N-am v[zut p`n[ acum pe nimeni care s[ vie la mine ]n ostrov de at`tea ori una dup[alta.

— Da, mare =i nesf`r=it[, r[spunse fl[c[iandrul cu m`ndrie, ca =i puterea cu care o fac.

Cum auzi m[iastra aste vorbe,]i puse g`nd r[u. Se lu[ deci pe l`ng[d`nsul cu =optele cu momele, viclenindu-l ca s[-i afle puterea.

Fl[c[iandrul se pierdea de dorul ei c`nd o v[zu dezmierd`ndu-l cu ni=te cuvinte mai dulci dec`t mierea. Se]n=el[=i]i spuse.

Atunci ea]i dete ceva de b[u, iar el dete dintr-]nsul afar[inima g[inii. Ea o lu[, apoi]l dete pe biete din ostrov.

C`nd se dezmetici el =i se v[zu pirpiricosac, gol[nel =i gonit, cuget[: “Dac[nu \i-oi face-o eu, apoi s[=tii c[nici dracul nu \i-o mai face”.

Se duse la gazd[=i povesti ce i se]nt`mplase.

— Nu \i-am spus eu, s[racul de mine, s[nu te duci acolo? Ce o s[te faci acum?

— M[voi duce]n lume, =i ce va vrea Dumnezeu cu mine.

A doua zi plec[=i, trec`nd printr-o p[dure, ajunse la marginea unui r`u. Acolo dete peste o colib[de pescar. }i chior[iau ma\ele de foame =i fu nevoit s[se abat[.

Pescarul primi s[r[m`n[ la d`nsul s[ ]nve\e pescuitul.

}ntr-una din zile, pescarul zise fl[c[iandrului:

— Iat[eu m[duc la t`rg cu co=ul [sta de pe=te. P`n[una alta, ia =i tu hal[ul [la, =i vezi d-ei putea s[prinzi vro f`\[ de pe=te ca s[ avem de legum[ pentru azi =i m`ine.

— Las' pe mine, r[spunse fl[c[iandru.

Pescarul plec[. Iar[b[iatul intr[cu plasa]n g`rl[. B[tu ]n sus, b[tu ]n jos =i pe=te s[ prinz[, c`tu=i dec`t.

Tocmai era s[se lase de pescuit, c`nd v[zu o mrean[.

Mreana fugi, el dup[ea, p`n[ ]i veni bine =i, arunc`nd plasa, o]nc`lci]ntr-]nsa =i o trase la margine.

V[zu el c[mreana era c`t s[le ajung[pe dou[zile. Se bucur[ ]n inima sa c[f[cuse o treab[cumsecade.

Se puse deci de o cur[\[de solzi; o spintec[,]i scoase m[runtaiele. C`nd]n loc de lap\i, ce s[vezi? ceva ce nu sem[na a nimic. Lu[el acel ceva,]l sp[l[, =i r[mase un fel de cov[\ea mititic[de piatr[.

— Bun[este =i asta, zise el, s[am cu ce bea ap[.

+i]ndat[=i lu[oleac[de ap[cu d`nsa s[ bea. C`nd s-o aduc[

la gur[, ea era plin[cu galbeni. Se mir[de ast[ ]nt`mplare. R[sturn[banii]n poal[=i mai lu[o dat[ap[ca s[bea.

C`nd s[aduc[la gur[, se f[cu iar[bani.

— Acum, aide la z`na mea m[iastr[, zise el.

L[s[=i plas[, =i pe=te, =i colib[=i]ntr-un suflet alerg[la gazda lui din ora=. }i spuse despre norocul ce dase peste el =i]ncepu a se g[ti s[mearg[la ostrov.

Gazda se sili]n toate chipurile s[-l opreasc[de la aceast[ot[r`re a sa. Fu peste putin\[. }l tr[gea a\a la rele. P`n[una alta, umplu gazdei dou[tocitori cu bani. Apoi lu[cu d`nsul cov[\ica de piatr[=i dou[pungi pline, =i se duse la ostrov.

Cum]l v[zu m[iastra,]l cunoscu. }n\elese ea c[trebuie s[fi dat el cu m`na ]n foc, =i-l chem[ la d`nsa.

Acolo, cu pref[c[turi, cu marghiolii =i cu viclenii]l f[cu de spuse cum are at`ta stare. +i fiindc[ fl[c[iandrul ]=i pierduse capul cum ajunse l`ng[d`nsa, se l[s[ s[ fie m`glisit, =i m[iastra]i =terse =i cov[\ica. Cum se f[cu st[p`n[=i pe acest lucru, porunci slugilor sale s[-l huiduiasc[ca p-o g[g[u\[=i]l goni cu ru=ine din ostrov.

C`nd se v[zu iar[=i dat afar[ =i ]nfruntat, nu se putu ast`mp[ra de necaz, cum de s[nu se \ie el, ca s[nu fie =i batjocorit, =i cu banii lua\i.

Plec[iar[la gazd[=i-i spuse toat[=iretenia.

Gazda]l pov[\ui s[ia pe seama lui o tocitoare de bani din care]i l[sase, s[se apuce =i el de ceva =i s[nu mai umble ca un pierde-var[dup[icre verzi.

El nu voi, =i plec[ ]n lume.

— Ce mi-o da Dumnezeu, zise el.

Merse, merse, prin c`mpii cu inima plin[ de foc pentru m[iastra lui, trecu prin p[duri, =i nu se putea ]mp[ca cu g`ndul c[n-o s[-=i mai poat[vedea odorul. }n cele din urm[, c[zu de obid[=i de m`hnire. St`nd el a=a =i zb[t`ndu-se cu g`ndurile, b[g[de seam[c[p-acolo p-aproape curgea o ap[. Se duse s[se scalde ca s[se mai r[coreasc[.

Tot sc[ld`ndu-se, v[zu de ceea parte a r`ului ni=te smochini.

}=i aduse aminte c[nu m`ncase de dou[ zile =i se duse s[ fac[ o gust[ric[ cu ni\ele smochine. M`nc[ce m`nc[, dar[ ]ncepu a sim\i c[din ce]n ce se schimb[. Unde din om ce era, se pomeni deodat[m[gar.

Alt[nevoie acum. Cum s[se]ntoarc[ ]n cetate? Pe l`ng[ celelalte toate, acum are s[ fie =i prigonit. Umbl`nd]n sus =i]n jos pe marginea p[durii,]i era fric[s[intre]n[untrul p[durii, ca s[nu-l apuce vreo fiar[s[lbatec[; se temea iar[s[ias[mai la lumin[, ca s[nu-l prinz[vrun om, s[-l puie la vro munc[ce n-ar putea-o duce. Ce s[fac[? Se c[ina =i se v[ic[rea, de-i pl`ngeai de mil[. Toat[ ziua umbl[ r[t[cind cu inima c`t un purice de fric[. Fl[m`nzi iar[. C[ut`nd c`te ceva de m`ncare, dete peste ni=te ro=cove. Se apuc[s[m[n`nce, c[ci era lihnit de foame.

C`t p-aci era s[ moar[ de bucurie c`nd v[zu c[ ]ncet,]ncet, se schimb[=i se f[cu iar[om.

St[tu]n loc =i se cruci =i el de ast[minune. Apoi dodat[zice:

— Acum e=ti a mea! St[i, m[i tu, c[\i-o fac eu \ie pe piele, femeie f[r[de inim[ce mi-ai fost!

Se apuc[=i umplu s`nul de ro=cove. Apoi f[cu un co=ule\, cum putu, din nuiele de richit[, =i culese ]ntr-]nsul smochine, de care m`ncase =i el.

Dup[ce se]ntoarse la gazda lui din cetate,]i spuse c[acum s-a]mplinit.

Auzind]ns[de faima celor doi]mp[ra\i]n\elep\i,]i dete un fier ars prin inim[, =i-=i puse]n g`nd a merge la d`n=ii s[vaz[, oare n-or fi fra\ii lui?

Dar[p`n[ s[ se porneasc[ c[tre d`n=ii, se mai duse o dat[la ostrov, cu co=ule\ul de smochine pe m`n[, =i]ncepu a striga la smochine, pe la poarta palatului. M[iastra, auzindu-l, trimise s[-l cheme. Cum]l v[zu,]l cunoscu.

Crez`nd c[=i]n smochinele lui este ascuns vrun farmec numai

bun pentru d`nsa, porunci de-i cump[r[co=ul cu totul. El lu[banii =i se f[cea a se mai plimba prin ostrov.

M[iastra se puse la mas[. C`nd la sf`r=itul mesei, dup[ce m`ncar[ ]mpreun[cu ai lor smochine, se f[cur[m[gari.

H`\ ]n sus, h`\ ]n jos. Ba c[o fi una, ba c[o fi alta, nimic. R[maser[m[gari ca to\i m[garii.

Atunci fl[c[iandrul, prinz`ndu-i, le puse c`te un c[p[stru]n cap,]i leg[unul de altul =i]i duse cu d`nsul, dup[ ce lu[ cov[\ica =i o b[g[ ]n s`n; c[ci inima g[inii o m`ncase m[iastra.

Se duse cu c`rdul de m[gari la gazda lui.

— Acum s[=tii c[m[duc]ntr-ale mele, zise el gazdei; bani ai destui, ostrovul =i palaturile sunt ale tale. R[m`i s[n[tos.

— S[ne vedem s[n[to=i, r[spunse gazda, =i s[auzim de bine. Dar[cu turma aia de m[gari ce ai s[faci? Ia-\i un argat, care s[vaz[de ei.

A=a =i f[cu. Tocmi un argat =i porni s[mearg[la fra\ii lui, cu alaiul dup[d`nsul.

Pe c`nd mergea, fratele n[zdr[van spune ]mp[ratului toate cele ]nt`mplate fratelui lor celui mai mic, =i se preg[tir[s[-l primeasc[cu cinste.

C`nd ajunse la marginea cet[\ii unde domnea]mp[ratul, se mir[c[g[si pe fratele s[u cel mijlociu care]l a=tepta.

Acesta]i povesti toat[ ]nt`mplarea cu muma lor =i a dasc[lului, =i cum]i pedepsise Dumnezeu.

Pl`nse fratele cel mic de os`nda dumnezeiasc[ce c[zuse peste muma lor, apoi merse de se]nf[\i=[ ]mp[ratului.

Cum se v[zur[, se cunoscur[=i se]mbr[\i=ar[.

Apoi ceru de la]mp[ratul s[-i dea un grajd curat unde s[-=i puie m[garii, pe care singur]i]ngrijea.

Trecu ce trecu =i nici pomeneal[nu era ca s[fac[pe m[gari s[se schimbe iar[=i]n oameni.

}ntr-o zi, la mas[, c`nd v[zu c[frate-s[u cel mic este cu voie bun[,]mp[ratul]i zise:

— Ei, ce ai de g`nd cu m[garii t[i; destul i-ai pedepsit, iart[-i. S[nu socote=ti c[nu =tiu tot ce ai p[\it. Dar[este destul. Mai cu seam[c[ci =tiu c[se tope=te inima]n tine de dorul ei.

— Adev[r ai gr[it,]i r[spunse fratele cel mic. Pentru hat`rul t[u fac tot.

Trimise de aduse m[garii acolo; le dete de m`ncar[ro=cove =i]ndat[se f[cur[iar[oameni.

To\i cei de fa\[r[maser[ ]nm[rmuri\i c`nd v[zur[asta minune. Apoi ochii tutulor se a\intir[la m[iastra =i m[rturisir[c[a=a frumuse\e de muiere nici c-au mai v[zut, =i nici c[se mai poate afla]n toat[lumea. Ea atunci]ncepu a zice:

— Mai]nt`i mul\umesc]mp[ratului c[s-a fost]nduio=at de starea cea proast[=i tic[loas[ ]n care ajunsesem =i a st[ruit de ne-a f[cut oameni la loc.

Apoi, uit`ndu-se la fratele]mp[ratului cel mic,]i zise:

— Numai tu mi-ai venit de hac pe lumea asta; dac[voie=ti, sunt gata a te lua de b[rbat. Iart[-m[pentru neajunsurile ce \i-am f[cut.

— Apoi eu ce umblam, p[catele mele, c`nd tot veneam pe la tine, =i tu \i-ai b[tut joc de mine. Fie c[=i eu mi-am scos din capete. Sunt gata =i eu a te lua de so\ie, mai cu seam[acum, c[nu mi-a mai r[mas la inim[nici o z[c[=eal[.

Se preg[tir[=i f[cur[o nunt[d-alea]mp[r[te=tile. Ei nu se mai duser[de acolo. R[maser[c`te trei fra\ii launloc.

Trebile]mp[r[\iei mergeu g[itan.

Locuitorii apucau =i ei de la ace=ti trei fra\i c`nd dreptate, c`nd pove\e bune =i c`nd ajutoruri de bani; =i]n toat[lumea se duse vestea despre ei, c[rora li se zicea:

La cei trei fra\i]mp[ra\i.

}nc[lecai p-o =ea etc.

COTO+MAN N{ZDR{VANU

CUPRINS

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[o pereche de oameni. Ei n-aveau copii. }ntr-o zi, fiind cu voie bun[, zise b[rbatul c[tre femeie:

— Soro, de la mila lui Dumnezeu noi n-avem copii. S[mergem pe c`mp =i ce vom g[si, aceea s[ne fie copil.

— Bine zici dumneata, frate. A=a s[facem, dac[astfel ai g[sit dumneata cu cale.

Vezi c[ei tr[iau bine =i nevasta nu ie=ea din cuv`ntul b[rbatului, nici c`t negru subt unghie.

F[cur[o azim[, luar[=i ni\ic[legum[, le puser[la traist[=i plecar[.

Aide-aide, merg`nd povesteau, =i r`deau, =i cu ochii]n toate p[r\ile c[utau.

C`nd, iat[ c[ dete peste un pisoi jig[rit, jig[rit =i urduros, ]l luar[ =i ]l aduser[ acas[. }l ]ngrijir[ =i ]l crescur[ ca pe copilul lor. De ce trecea, d-aia se f[cea mai frumos, p`n[ce se f[cu un coto=man numai de drag s[prive=ti la el.

Nu mai puteau de bucurie oamenii, c[ci aveau =i ei pe ce pune ochii]n casa lor, c`nd se sculau diminea\a. Mai-nainte casa li se p[rea pustie.

Coto=manul era un pisic cuminte. +oareci nu se mai st[veau prin casa aceea. C`nd =edeau casnicii la lucru, iarna, ]n nop\i d-alea lungile =i spuneau la snoave =i la ghicitori, cotoiul sta l`ng[d`n=ii =i torcea. C`nd st[p`na casei f[cea la ciorap, pisoiul se juca cu ghemul. Dar[ nu-l ]ncurca, fereasc[ Dumnezeu. Cum f[cea el, cum dregea, se juca a=a de frumu=el, ]nc`t ghemul nici nu se desf[=ura, nici nu se]ncurca. C`teodat[ ]l lua ]n l[bu\ele lui de dinainte, \iindu-l ca un om, =i se tr`ntea cu el pe spate, alt[dat[ ]l f[cea s[se dea d-a rostogolul, lovindu-l cu c`te o lab[ =i se repezea dup[ d`nsul ca dup[=oareci.

C`nd st[p`nul casei se juca cu d`nsul, ferit-a s`ntul s[-l zg`rie, pare c[-=i pilise ghearele. C`nd]l m`ng`ia, cuno=tea el c[ ]l iube=te, =i se]ntorcea =i el cu l[bu\ele =i m`ng`ia pe st[p`nu-s[u, dar[ tot cu ghearele ascunse, o m`ng`iere lin[ca m[tasea.

Pe l`ng[ acestea, era a=a de cuminte, ]nc`t casnicii]l l[sa s[ ]ngrijeasc[de pui =i s[le dea de m`ncare; iar[ coto=manul nici c[ se g`ndea s[se dea la el. El nu era de cei ce]=i bag[botul prin toate vasele. C`t despre oala cu sm`nt`n[, nici pomeneal[ nu era s[-l fi prins vrodat[ la ea, ori s[ dea cu pra=tia prin buc[\ele de friptur[ de pe gr[tar. Era un m`\oi cum nu este altul]n ziua de azi.

Nu mult dup[aceasta, femeia se sim\i]ngreunat[. Atunci s[fi v[zut bucurie pe casnici,]nc`t nu-i \inea p[m`ntul. Iar[c`nd fu la facere, n[scu un copila= gras =i frumos =i s[n[tos.

Crescu copilul =i se f[cu mare. Nu se desp[r\ea de pisoi nici c`t ai da ]n cremene. Am`ndoi se jucau, am`ndoi m`ncau la mas[, am`ndoi se culcau.

P[rin\ilor copilului nici nu le trecea prin minte s[oropseasc[pe coto=man. Ba]nc[ ]l]ngrijea ca =i pe copilul lor, fiindc[, ziceau ei, a intrat cu noroc]n casa lor, este ugurliu, adic[dob`ndise un copila=.

De la o vreme]ncoace]ns[, v[zur[c[dau]nd[r[t. Unde p`n[ aci era bil=ugul ]n casa lor, acum ajunser[ negustori grei ca fulgul pe ap[, cum se zice. Cu toate astea, perechea de oameni nici nu se g`ndea a c`rti ]mpotriva lui Dumnezeu. Ea era mul\umit[ c[ dob`ndise copil, =i alt nimic.

Mai trecu ce trecu =i am`ndoi b[tr`nii dar[ortul popii, r[m`ind]n urma lor casa toac[=i o s[r[cie lucie.

Copilul se alese cu coto=manul. Dup[ce v[zu c[nu mai are de nici unele, =i nici p[rin\i, se puse pe un pl`ns de-\i era mai mare jalea de d`nsul. Atunci coto=manul]i zise:

— St[p`ne, nu te credeam a=a slab de]nger. E=ti cu mine. Nu te]ntrista a=a de mult. Precum p[rin\ii t[i au]ngrijit de mine, a=a

=i eu sunt dator s[ ]ngrijesc de tine. +i precum tu nu m-ai dezlipit de l`ng[ tine, nici c`t ai clipi din ochi, a=a =i eu nu m[voi dezlipi de tine p`n[ ce nu te-oi c[p[tui =i nu te-oi vedea om ]n r`ndul oamenilor.

Pas[mite coto=manul era n[zdr[van. B[iatul]ns[r[mase cu ochii bleojdi\i la d`nsul, c`nd]l auzi vorbind.

Plecar[am`ndoi. Coto=manul ]nainte, b[iatul dup[ d`nsul.

Ajung`nd]ntr-o p[dure, g[sir[o scorbor[mare =i =i-o aleser[de locuin\[.

Coto=manul f[cu un culcu= st[p`nului s[u acolo numai din fulgi de pas[ri, de se cufunda ]n puf c`nd se culca. }i aducea de m`ncare =i de b[ut. }i \inea de ur`t spuindu-i fel de fel de basme =i de snoave.

El]i spunea ce va s[zic[c`ntatul greierilor, ce ]nsemneaz[ s[ritura locustelor prin iarb[. }l f[cea s[ ]n\eleag[ c[ dragostea ]ntre fra\i este nesf`r=it[ca apa f`nt`nii ce curgea p-aproape de locuin\a lor. C`nd se plimbau am`ndoi prin c`te un lumini= din p[dure ori ie=eau la c`mp,]i ar[ta toate floricelele =i i le spunea pre nume. Copilul nu se domirea de ce cocorii umbl[ ]n=irui\i tr`mb[, de ce r`ndunelele se duc =i vin, de ce privighetorile c`nt[ a=a frumos; iar[ ciuhurezii, te apuc[ r[cori de groaz[ c`nd]i auzi. +i coto=manul]i spunea pe =art toate =i-l f[cea s[priceap[c[aici pe p[m`nt toate sunt cu r`nduiala lor.

Scorbora o \inea a=a de curat[,]nc`t \i-era mil[s[calci pe acolo.

Nici c[se st[vea vreo goang[m[car pe la ei pe acolo. Coto=-manul nu l[sa pe b[iat s[puie m`na pe nimic. Toate el le f[cea.

B[iatul se f[cuse fl[c[u de]nsurat. +i-i zise pisoiul:

— St[p`ne, acum \i-a venit vremea s[te]nsori.

— Bine, s[m[ ]nsor, r[spunse fl[c[ia=ul; dar[eu n-am de nici unele. Sunt golan precum m[vezi: sula =i c[ciula.

— De asta nu te]ngriji, c[este de mine]ngrijit[de mai-nainte.

Tu numai s[faci ce \i-oi zice eu. De azi]nainte s[=tii c[te nume=ti M[t[huz]mp[rat.

Nu trecu mult dup[aceasta =i coto=manul se duse a c[uta fat[s[-=i]nsoare st[p`nul. Se vede c[el o ochise, c[ci se duse drept ca pe ciripie la palaturile unui boier mare. Cum ajunse la poart[, se dete de trei ori peste cap =i se f[cu om. Iar[dac[dete ochi cu boierul, el zise:

— Boierule, st[p`nul meu, M[t[huz ]mp[rat, merg`nd la v`n[toare, nu ]nt`lnea dec`t p[s[rele mititele.

Nu era v`nat
Vrednic de-mp[rat.

El trecea]nainte, l[s`ndu-le s[-=i vaz[de ou=oare.

— +i ce trebuin\[am eu oare s[=tiu dac[st[p`nul t[u, M[t[huz ]mp[rat, n-avea noroc la v`nat?

— S[-\i tai cuv`ntul cu miere, boierule; dar[ dac[ vei voi s[ m[ ascul\i p`n[ ]n sf`r=it, vei afla c[solia mea are s[-\i aduc[veselie.

— Ei bine, vorbe=te c`t vei voi, te ascult. Dar[nu =tiu de ce, bag de seam[, c[ ]n graiurile tale este ceva mierloit.

— P[reri, cinstite boierule. Precum vremea]nchis[z[misle=te visuri sp[im`ntoase, a=a poate c[ voi fi av`nd =i eu peri r[i, =i te]n=eal[p[rerile.

— Bine, bine; sf`r=a=te, precum ai]nceput.

— +i a=a, luminate boierule, cum]\i spuneam, st[p`nul meu nu b[ga ]n seam[ po=idicul de v`nat ce-i tot ie=ea]nainte. R[zb[tu p[durea prin toate col\urile, dar[p[rea c[se vorbise toate lighioanele ca s[nu ias[de prin culcu=urile lor. Sc`rbit de prostia fiarelor s[lbatice, ce stau pitulate, st[p`nul meu hot[r] s[se]ntoarc[acas[. C`nd, deodat[, pe piscul unui munticel ce se ridica seme\ din r[ri=tea p[durii, z[ri o c[prioar[ sprinten[, cu ochii blajini. Fu de ajuns o uit[tur[, c[ci ]i r[pi inima. St[p`nul meu, M[t[huz]mp[rat, se ia dup[d`nsa. C[prioara fugi, el dup[ d`nsa. Dar[ea, mai iute de picior,]l l[s[pe urm[=i veni de se ascunse]n

culcu=ul [sta. Iar[pe mine m[trimese s[-i caut inima, =i s[-i dau]n m`n[pe ho\omana de c[prioar[. Pentru aceasta am venit la d-ta, =i te rog s[-mi dai ajutor ca s[m[ ]ntorc cu isprav[bun[.

— M[i, da' calendroi mi-ai mai fost! St[p`nul t[u, M[t[huz ]mp[rat, mult trebuie s[ fi c[utat p`n[s[g[seasc[un pu=chi ca tine...

— De mine zi ce vei pofti, boierule; dar[s[nu cazi]n ispit[s[te atingi de]mp[ratul, st[p`nul meu, c[, uite, se face lucru dracului.

— Nici c[m-am g`ndit la una ca asta. Dar[ ]mp[ratul, v`n[torul t[u, s[vie s[-=i caute c[prioara.

+i fiindc[vorba vorb[aduce, coto=manul =i boierul st[tur[la taifas =i se]n\eleser[la cuvinte. Ei hot[r`r[ca s[vie M[t[huz]mp[rat, s[dea ochi cu fata boierului.

}ntorc`ndu-se coto=manul la st[p`nul s[u,]i spuse cum a izbutit]n solia lui =i puser[la cale ca]n s[rb[toarea viitoare s[mearg[ ]mpreun[.

B[iatul nu se putea domiri cum de s[mearg[el a=a golone\. Iar[coto=manul nu-i da r[gaz s[se g`ndeasc[la d-alde-astea, ci]l lua cu vorba pe departe =i cu cusur sup\ire]l f[cea s[priceap[c[are s[fie fericit.

Trecur[zile cu ziua de ieri =i veni s[rb[toarea a=teptat[.

Coto=manul lu[pe st[p`nul s[u =i plec[ cu el ]n pe\it. Merser[ ce merser[ =i, ajung`nd]ntr-o p[dure, aproape de palaturile boierului celui cu fata, se oprir[. B[iatul r[mase adumbrit]ntr-un cr`ngule\ verde, c[ci era gol pistol. Iar[coto=manul o rupse d-a fuga spre curtea boierului celui mare.

Cum ajunse,]ncepu a striga c`t]i lua gura:

— S[ri\i, s[ri\i! c[ne-a jefuit ho\ii.

To\i cu totul ie=ir[s[vaz[ce s-a]nt`mplat. Coto=manul, abia r[sufl`nd =i cu spaima]n fa\[, zise boierului:

— Da bine, boierule,]n cuprinsul dumitale se poate ca ziua-n amiaza mare s[ne calce ho\ii?

— Unde? Cum? Ce s-a]nt`mplat?]ntreb[boierul.

— Ce s[fie? laca tocmai c`nd veneam cu M[t[huz ]mp[rat, st[p`nul meu, s[-\i vedem fata, o ceat[de haiduci puse m`na pe noi, a j[fuit pe st[p`nu-meu p`n[la c[ma=e, iar[eu m[strecurai, =i pe ici mi-e drumul, alergai]ntr-un suflet s[-\i dau de veste =i s[cer ajutor de la d-ta. Abia, uite, am sc[pat cu zilele.

— Bre! strig[boierul. Cum se poate una ca asta, ca s[jefuiasc[ho\ii, p-aproape de palaturile mele, pe M[t[huzul t[u]mp[rat? S[sar[cu mic cu mare]ntr-ajutor!

— Acum este de prisos, boierule. T[lharii au luat-o la s[n[-toasa. Mai bine d[-mi un r`nd de haine, ca s[ duc st[p`nului meu =i s[poat[veni p`n[ aci. C`t pentru t[lhari, fii pe pace, c[va =ti el ce s[fac[pentru d`n=ii.

Lu[hainele ce-i dete boierul =i se]ntoarse la st[p`nul s[u.

Dup[ce]l]mbr[c[=i-l]nv[\[cum s[se poarte la boierul, plec[cu d`nsul.

Ajung`nd,]i ie=i boierul]nainte =i-l primi cu toat[cinstea.

C`nd fur[ ]n cas[, M[t[huz ]mp[rat se tot uita pe d`nsul. Oamenii casei]ncepur[s[=opoiasc[=i s[-=i dea coate, zic`nd: ori c[este prea fudul acest M[t[huz]mp[rat, sau c[este prost.

Coto=manul b[g`nd de seam[, zise boierului:

— M[rog s[nu-\i fie cu sup[rare, dar[st[p`nul meu n-a purtat p`n[acum a=a haine proaste.

Numaidec`t boierul porunci s[-i aduc[ altele, muiate numai ]n fir. P`n[una alta, coto=manul se dete pe l`ng[ st[p`nul s[u, =i pe furi=]i dete ghiold =i-i =opti la ureche ca s[se \ie s[nu se tot uite pe d`nsul a=a ca pro=tii =i ca mojicii.

Dup[ce se]mbr[c[cu hainele cele bune, el se \inu bine =i nu se mai uit[asupra lui; apoi intrar[ ]n vorb[=i se ispr[vi treaba cu bine. +i nici c[se putea altfel. C[ci ginerele, de=i era M[t[huz]mp[rat, dar[boiul lui cel m[re\, chipul cel mai bine f[cut =i alb ca z[pada, trup=orul lui cel tras ca prin inel =i nalt ca un brad, f[cea mai mult dec`t toat[ ]mp[r[\ia =i dec`t toat[boieria.

Dup[ce se hot[r] ziua de cununie, plec[. P`n[ atunci bietul fl[c[u se fr[m`nta cu g`ndul ce o s[fac[el =i unde o s[-=i duc[mireasa.

Coto=manul nu-i d[du r[spas s[se mai g`ndeasc[, ci cu fel de fel de glume =i snoave ]i fura g`ndurile =i-l]nveselea.

C`nd fu ziua hot[r`t[pentru cununie, se duser[iar[=i am`ndoi. Boierul r[mase ]ncremenit. De unde se a=tepta s[ vie cu oaste =i cu m[rire ca un ]mp[rat, m[ rog, ]l v[zu viind ca un cioflingar, =i ]ncepu a se ]ndoi =i a se codi s[ dea fata dup[ d`nsul.

Coto=manul mirosi]ndat[cam cum merge =iritenia =i lu[pe boier d-oparte, zic`ndu-i:

— Boierule, s[nu-\i fie paraxin unde ne vezi c[am venit numai am`ndoi. Iaca, iaca, iaca, cum merge treaba: curg foile de zestre ca ploaia la p[rin\ii lui M[t[huz ]mp[rat. Iar[ el nu voie=te nici ]n ruptul capului s[ ia pe alta, f[r[dec`t pe fata dumitale. P[rin\ii se]mpotrivesc la una ca asta. Eu]ns[l-am]ndemnat =i-l]ndemn mereu s[te aib[de socru. Vezi c[=tiu eu ce =tiu. Cas[ca a dumitale =i cinstit[, =i l[udat[, nu se mai g[se=te pe lume; =i fl[c[u ca M[t[huz]mp[rat ba, ba, ba, mai la rar. Apoi cas[ce o s[\ie ast[p[reche are s[fie f[r[seam[n. Pentru aceasta =i st[p`nul meu, ascult`ndu-m[, s-a hot[r`t s[o ia f[r[voia p[rin\ilor =i s[se trag[la mo=iile lui, s[tr[iasc[acolo ca un boier mare.

— Frumos cuv`ntezi tu, dar[ eu =tiu c[ binecuv`ntarea p[rin\ilor]nt[re=te casele fiilor.

— Dar[mai este =i alt[poveste, r[spunse =i coto=manul. Cu sluta]n vatr[casa ajunge s[fie cu u=a prin pod =i cu ferestrele pe sub pat. Mai bine:

S[munce=ti
+i s[tr[ie=ti,
+i ce-\i place s[iube=ti.

— Cam ai dreptate, tu. Dar[m[bat g`ndurile s[ mai am`n[m nunta.

— Fie =i a=a. Nu m[ ]mpotrivesc. Eu]ns[te sf[tuiesc s[nu pierzi din m`n[ un giuvaer ca acesta ce \i-l trimite Dumnezeu. Norocul c`nd pic[omului, atunci s[=tie s[-l apuce =i s[-l p[streze.

— Ei, aide, de! aide. M-ai biruit cu limbu\ia ta.

Toate fiind gata, se cununar[=i f[cur[o nunt[, de se duse vestea]n =apte sate.

Trei zile =i trei nop\i \inur[veseliile. A patra zi trebuia s[mearg[cu nunta la mo=iile lui M[t[huz]mp[rat.

Acesta se pierduse cu totul. Nu =tia ce s[fac[; nu =tia nici ce mai vorbe=te de ru=ine.

Coto=manul se dete pe l`ng[ d`nsul =i]i zise:

— |ine-\i firea, omule, nu fi copil. Am]ngrijit eu de toate.

|ie s[nu-\i pese de nimic. S[taci din gur[=i s[te la=i s[te duc[unde oi zice eu.

Mai veni ni\el inima la loc lui M[t[huz]mp[rat, c`nd auzi graiurile coto=manului. Nu se putea domiri]ns[cum va face el =i la ce mo=ii]l va duce.

Toate se puser[la cale. Toate erau preg[tite pentru plecare. Ginerele =i mireasa se urcar[ ]n c[ru\[=i pornir[. Coto=manul]ns[o apuc[ ]nainte =i zise vizitiilor s[se \ie pe urma lui, c[el]i va c[l[uzi.

A=a f[cur[. Apucar[pe c`mpii unde mii de floricele ]mpodobea p[m`ntul. V`ntul abia adia =i cl[tina u=urel frunzele pomilor ce se aflau ici =i colo ]n calea lor. Brot[ceii or[c[iau ]n dep[rtare. Din c`nd]n c`nd cucul c`nta]n partea dreapt[. P[s[rile ciripeau; iar[privighetorile prin cr`ngule\ele]nflorite tr[geau ni=te geamparale de-\i lua auzul.

Coto=manul mergea]nainte =i a=a de iute,]nc`t c[ru\ele nu se puteau \inea de d`nsul. Aci pierea ca o n[luc[, aci se]nv`rteja]napoi =i f[cea semn pe unde s[apuce.

Pas[mite, c[l[uzind, el f[cea dresurile]nainte. }nt`lnind cirezile de vite ale unor zmei, el spuse v[carilor ce s[ zic[, c`nd]i vor]ntreba cineva ale cui sunt cirezile, c[de unde nu, pieirea capului ce va c[dea peste d`n=ii de la Dumnezeu va fi groaznic[. }nt`lnind

turmele, spuse a=ijderea ciobanilor ce s[zic[=i ei, c[ci de unde nu, Muma-p[durii]i va chinui b[g`ndu-le m`inile]n c[ldarea cu j[ratic, p`n[ vor muri, =i sufletele lor vor ajunge la munci nesf`r=ite.

Bie\ii oameni, de spaim[, =i =tiind c[gura nu-i \ine chirie, spuse celor ce]i]ntrebar[, precum]i]nv[\ase coto=manul, carele era]n chip de om.

Ajung`nd c[ru\ele, oamenii miresei ]ntrebar[ pe v[care, c`nd v[zur[sumedenia de cirezi:

— Ale cui sunt cirezile astea, f`rta\ilor?

— Ale cui s[fie? r[spunser[v[carii, iac[ale lui M[t[huz]mp[rat.

Se minunar[to\i de bog[\iile acestui]mp[rat. Merg`nd mai-nainte, dete de ni=te turme de oi. +i at`tea de multe erau,]nc`t nu le putea cuprinde cu ochii. }ntreb`nd:

— Ale cui sunt aste turme, prietenilor?

Ciobanii r[spunser[:

— Ei, Doamne! Ale cui s[fie? Ale lui M[t[huz]mp[rat sunt, =i]nc[astea nu-s nimic!

C`nd auzir[ una ca aceasta, to\i se lovir[ cu m`na peste falc[. Ei nu mai putur[s[-=i st[p`neasc[mirarea =i fericeau pe mireas[c[a dat peste un b[rbat a=a de june, frumos =i bogat.

Iar[M[t[huz]mp[rat t[cea m`lc[=i]nm[rmurit de cele ce vedea. Auzea =i i se p[rea c[viseaz[, iar[nu c[sunt aievea cele ce se ar[tau ochilor lui.

Coto=manul se m`ndrea =i se f[lea cu bog[\iile st[p`nului s[u. C`nd, iar[ nu se mai v[zu. Nu se =tiu ce se f[cu. Pare c[ intrase ]n p[m`nt.

El]ns[dete o repezitur[ ]nainte. +i ajung`nd la palaturile zmeilor, pe ale c[ror mo=ii erau, le zise cu grai]ngrozit:

— Fugi\i, zmeilor, =i v[ascunde\i, c[ci iat[c[vine Ilie, P[lie, s[v[potopeasc[, s[v[p`rjoleasc[, =i dup[el Luceflenderu, s[v[ia suflengheru.

R[cori de groaz[cuprinse pe zmei c`nd auzir[pe nea=teptate

o veste a=a de primejdioas[. Nu =tia]ncotro s[se dea d-oparte p`n[ va trece acest p`rjol ce le spunea coto=manul.

Acesta se pref[cu a le fi prieten =i a le da sfaturi bune. Vorbele lui at`ta ]i ame\ise, ]nc`t de spaim[pare c[le luase p`nza de pe ochi =i se pierduser[cu totul.

Atunci le zise cu gr[bire =i cu o pref[cut[grij[:

— Veni\i, veni\i mai iute]ncoa, s[v[ascunz eu]n =ira asta de paie din b[t[tur[.

Bie\ii zmei at`ta se speriaser[, ]nc`t nu mai =tiau ce face. Se l[sar[s[-i ia =i s[-i ascunz[.

Coto=manul]i b[g[ ]n =ira de paie, =i]i dete foc. }ndat[v[paia se urc[p`n[ la cer, iar[ bie\ii zmei \ipau de usturime ]n para focului, de s[ le pl`ngi de mil[. |ipar[ce \ipar[, dar[o dat[cu focul li se stinse =i lor gl[sciorul =i se f[cur[scrum.

Atunci iaca =i nunta intra pe poarta palatului. Slugile spuser[=i ele dup[cum le]nv[\ase coto=manul, c[palaturile astea sunt pe mo=iile lui M[t[huz]mp[rat.

C`nd intr[ ]n palat, ce s[vezi dumneata? Bog[\ia de pe lume era acolo. P[re\ii numai]n aur polei\i. Pardoseala era de cle=tar, iar[ ]nv[litoarea era de acioaie =i de plumb.

Se mai minunar[o toan[oamenii ce]nso\ir[pe mireas[.

Dup[ce se a=ezar[tinerii, oamenii se]ntoarser[la boier =i-i povestir[tot ce v[zur[. Boierul nu se c[i c[=i-a dat fata lui M[t[huz]mp[rat. Iar[acesta se mira de unde =i p`n[unde s[-i vie lui acea bog[\ie. Tr[ir[ ]n pace =i]n veselie perechea nuntit[=i or fi tr[ind =i ast[zi, de n-or fi murit. Iar[eu]nc[lecai p-o =ea etc.

CUPRINS

PAS{REA M{IASTR{

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat evlavios =i bun. El avea trei feciori. Pe l`ng[multe bun[t[\i ce f[cuse oamenilor din]mp[r[\ia lui, a ridicat =i o monastire de care s[se duc[pomina. A]mpodobit-o

cu aur, cu pietre nestemate =i cu tot ceea ce me=terii din acea \ar[au socotit mai scump =i mai frumos. O mul\ime de st`lpi de marmur[ =i polei\i erau prin biseric[ =i pe dinaintea ei. Zugr[velile cele mai pre\ioase, policandre de argint suflate cu aur, candele de argintul cel mai bun =i mari c`t doni\a, c[r\ile cele mai alese erau zestrea monastirii aceleia. Cu c`t se bucura ]mp[ratul de frumuse\ea ei, cu at`t se]ntrista c[nu putea s[o s[v`r=easc[pe deplin, c[ci turnul se surpa.

“Cum se poate, zise]mp[ratul, s[nu pot sf`r=i ast[ s`nt[biseric[? Iat[am cheltuit toat[starea, =i ea nu este]nc[t`rnosit[.”

+i dete sfar[ ]n \ar[ca orice me=ter se va g[si care s[poat[s[-i ridice turnul, s[=tie c[va dob`ndi de la d`nsul mari daruri =i boierie. Pe l`ng[acestea, porunc[dete ca]n toate bisericile s[se fac[rug[ciuni =i privigheri, ca s[se]ndure milostivul Dumnezeu a-i trimete un me=ter bun.

Iar[a treia noapte vis[ ]mp[ratul c[dac[va aduce cineva pas[rea m[iastr[de pe t[r`mul cel[lalt =i s[-i a=eze cuibul ]n turn, se va putea face monastirea des[v`r=it.

Spuse fiilor acest vis, iar[ei se]ntreceau care de care s[plece mai-nainte, =i s[se]nchine cu slujba la tat[-s[u]mp[ratul. Atunci]mp[ratul le zise:

— Eu v[z, fe\ii mei, c[to\i ave\i dorin\[de a v[face datoria c[tre Dumnezeu;]ns[nu v[pute\i duce to\i deodat[.

Acum s[se duc[fiul meu cel mai mare; =i dac[nu va putea el s[izbuteasc[, s[se duc[altul, =i tot a=a pe r`nd, p`n[c`nd Dumnezeu]=i va ar[ta mila lui c[tre noi.

Copiii t[cur[=i se supuser[; iar[feciorul cel mare al]mp[ratului se g[ti de drum. Merse ce merse =i dac[trecu de hotar[le tat[lui s[u, stete s[con[ceasc[ ]ntr-o dumbrav[frumoas[. Dup[ce f[cu focul, sta acolo p`n[ s[ se g[teasc[ m`ncarea, c`nd v[zu deodat[ ]naintea lui un vulpoi care ]l rug[ s[-=i lege ogarul, s[-i dea =i lui un codru de p`ine, un pahar de vin =i s[-l lase s[se]nc[lzeasc[=i

el la [l foc. Fiul]mp[ratului,]n loc s[asculte rug[ciunea, dete drumul ogarului, care se lu[dup[d`nsul. Atunci vulpoiul f[cu un semn asupra lui =i]l schimb[ ]n stan[de piatr[.

V[z`nd ]mp[ratul c[ fiul s[u cel mare nu se mai ]ntoarce, ascult[ rug[ciunea fiului celui mijlociu, =i ]i dete voie s[ mearg[ =i d`nsul. Acesta, dup[ce se g[ti =i]=i lu[merinde de drum, porni =i d`nsul. La locul unde se ]mpietrise frate-s[u, p[\i ca d`nsul; fiindc[nu voi s[dea ascultare rug[ciunilor ce-i adusese vulpoiul, ci voia s[-l prinz[ca s[-i ia pielea.

}mp[ratul se pusese pe g`nduri v[z`nd c[dup[at`ta mare de timp nu se mai ]ntoarse fiii s[i nici cu pas[rea m[iastr[, nici f[r[ d`nsa, c`nd fiul s[u cel mai mic]i zise:

— Tat[, iat[este acum destul timp de c`nd fra\ii mei cei mari au plecat s[aduc[pas[rea m[iastr[=i nu s-au mai]ntors nici cu isprav[, nici f[r[isprav[.

S[-mi dai bani de cheltuial[
+i haine de primeneal[,

ca s[-mi cerc =i eu norocul +i de voi izbuti, te vei bucura, tat[, c[\i se]mpline=te dorin\a, iar[de nu, eu nu voi suferi nici o umilin\[.

— Fra\ii t[i cei mari, zise]mp[ratul, dup[cum se vede n-au putut s[fac[nimic spre a aduce acea pas[re m[iastr[, ba poate s[-=i fi =i r[pus capetele, deoarece sunt du=i de at`ta timp =i nu se mai ]ntoarce nici unul. Eu sunt b[tr`n de aci]nainte; dac[vei lipsi =i tu, cine s[-mi dea ajutor la greut[\ile]mp[r[\iei, =i dac[voi muri, cine s[se suie pe scaunul meu, dac[nu tu, fiul meu? R[m`i aci, dragul tatei, nu te mai duce.

— Domnia ta, tat[, =tii prea bine c[n-am ie=it din poruncile]mp[r[\iei tale nici c`t negru sub unghie; =i dac[acum cutez a st[rui]n rug[ciunea mea, este numai c[voiesc, dac-a= putea, s[ ]mplinesc o dorin\[care nu d[odihn[sufletului m[riei tale, dorin\[pe care te sile=ti de mul\i ani =i cu mari cheltuieli s[o]mpline=ti.

Dup[multe rug[ciuni =i st[ruin\[,]mp[ratul se]nduplec[=i-i dete voie. }=i alese calul ce-i pl[cu din grajdul]mp[r[tesc, un ogar s[-l aib[de tovar[=,]=i lu[merinde de ajuns =i plec[.

Dup[trecere de oarecare timp, sosir[am`ndoi fiii cei mai mari ai ]mp[ratului, aduc`nd cu sine-le pas[rea m[iastr[=i o roab[pe care o f[cur[g[in[reas[. Toat[lumea se mira de frumuse\ea acelei pas[ri, care era cu mii de mii de vopseli, penele ei str[luceau ca oglinda la soare; iar turnul bisericii nu se mai surp[; pas[rea se a=ez[ ]n acel turn cu cuibul ei. Un lucru se b[g[de seam[: pas[rea se p[rea a fi mut[, c[ci nu da nici un viers, =i to\i c`\i o vedea o c[inea cum de o a=a pas[re frumoas[ =i m`ndr[s[nu aib[viers, pentru care =i]mp[ratul, cu toat[bucuria ce avea pentru biseric[=i turnul ei, se m`hnea c[ pas[rea nu-i c`nta.

Locuitorii]ncepuser[a uita de fiul]mp[ratului cel mic; at`ta de mult[ bucurie aveau ei c[ li se adusese pas[rea m[iastr[, ceea ce oprise turnul de a se surpa, =i astfel biserica se putuse face cu des[v`r=ire; numai]mp[ratul se m`hnea ]n sufletul s[u c[ nu este fa\[ =i fiul s[u cel mic care s[ se ]mp[rt[=easc[ de bucuria poporului s[u; c`nd]ntr-una din zile veni g[in[reasa =i-i zise:

— M[rite]mp[rate, s[-\i fie fa\a luminat[, toat[cetatea se minuneaz[de viersul pas[rii m[iestre; un cioban, cum a intrat azi de diminea\[ ]n biseric[, pas[rea a]nceput s[c`nte de s[ se sparg[, =i este a=a de vesel[, ]nc`t pare c[nu o]ncape locul. Asta este a doua oar[de c`nd, cum intr[ acel cioban ]n biseric[, pas[rea nu mai contene=te de a c`nta; cum iese el, ea tace.

— S[se aduc[acel cioban]naintea mea chiar acum.

— M[ria ta, dup[cum se vede, ciobanul este str[in, c[ci nimeni nu-l cunoa=te. Fiii m[riei tale, precum mi s-a spus, ar fi pus paznici s[-l prinz[.

— Taci! zise]mp[ratul, nu vorbi de fiii mei, c[ci nu \i se cuvine \ie s[te atingi de ei.

}mp[ratul puse =i el c`\iva slujba=i s[ p`ndeasc[pe sub ascuns

=i, cum va vedea pe ciobanul care, c`nd va intra ]n biseric[, pas[rea va c`nta, s[pun[m`na pe d`nsul =i s[-l aduc[ ]naintea lui.

Nu s-a mul\umit pe at`t, ci =i ]nsu=i s-a dus la biseric[ ]n s[rb[toarea cea mai apropiat[ ca s[ auz[ cu urechile sale c`ntecul cel minunat al pas[rei, =i s[vaz[cu ochii s[i pe acel p[stor t`n[r; =i, de n-ar fi fost de fa\[, s-ar fi ]nt`mplat o lupt[cr`ncen[ ]ntre slujitorii s[i =i oamenii pu=i de fiii lui, care voiau cu dinadinsul s[ pun[ m`na pe cioban. Atunci porunci]mp[ratul s[aduc[pe acel p[stor cu omenie la palatul s[u, pentru c[nu =tiu ce sim\i]mp[ratul]n inim[c`nd ]l v[zu a=a de t`n[r, bl`nd, smerit =i cu boiul de voinic.

Dup[ce ie=i de la biseric[,]mp[ratul se duse drept la palat, pentru c[inima]i zicea c[trebuie s[fie ceva de ciobanul acela. Cum]l v[zu]mp[ratul,]i zise:

— Ia spune-mi, fl[c[ule, din ce parte de loc e=ti? Ai p[rin\i, =i cum s-a]nt`mplat de ai venit p-aci?

— Istoria mea, luminate]mp[rate, este lung[. P[rin\i am, asemenea =i fra\i. Ca s[-\i povestesc cum am venit p-aici =i din ce parte de loc sunt,]mi trebuie mai mult timp. Dar[dac[voin\a m[riei tale este s[=tii, sunt gata a m[supune. Chiar m`ine p`n[ ]n ziu[voi veni la m[ria ta pentru aceasta. Acum este t`rziu.

— Bine, voinice; m`ine]n rev[rsat de zori te a=tept. A doua zi dis-de-diminea\[, ciobanul veni =i a=tept[porunca]mp[ratului; iar[ ]mp[ratul, cum auzi c[a venit p[storul cu pricina,]l chem[ ]naintea lui.

— Ia spune-mi, fl[c[ule, ce este cauza de c`nt[pas[rea m[iastr[, cum pui tu piciorul]n biseric[, =i tace, dac[ie=i?

— Ca s[=tii aceasta =i altele, luminate]mp[rate, las[-m[s[-\i povestesc toat[istoria mea.

— Iac[te ascult, poveste=te-mi tot ce vei voi.

Atunci ciobanul]ncepu:

— Am tat[=i fra\i. Am plecat din casa p[rinteasc[ca s[fac o

fapt[care s[veseleasc[pe tata, c[ci el era trist c[nu putea s[-=i]mplineasc[dorin\a. Dup[o c[l[torie de c`teva zile, am ajuns la o c`mpie frumoas[, de unde se deschideau mai multe drumuri. Acolo am voit s[con[cesc. Mi-am f[cut un foc=or bun, am scos merindele ce aveam =i, c`nd era s[ m[ pui la mas[, m[ trezesc cu un vulpoi l`ng[mine. Nu =tiu nici de unde, nici pe unde veni, c[eu nu l-am v[zut. Pare c[ie=i din p[m`nt.

“F[bine, m[rog,]mi zise, =i las[-m[s[m[ ]nc[lzesc =i eu la focul t[u, c[uite, tremur de-mi cl[n\[nesc din\ii]n gur[. D[-mi =i o bucat[de p`ine =i un pahar de vin s[-mi potolesc a foame =i sete care m[ chinuiesc. +i ca s[ m[n`nc]n lini=te =i s[m[pot]nc[lzi f[r[fric[, leag[-\i ogarul.”

“Prea bine,]i zisei, poftim de te]nc[lze=te; iat[merindele mele, =i plosca mea, m[n`nc[ =i bea c`t vei pofti.” Apoi am legat ogarul =i am =ezut am`ndoi l`ng[foc, povestind. Din una, din alta,]i spusei unde m[duc; ba]nc[ ]l =i rugai dac[=tie ceva s[-mi spuie cum s[fac, cum s[dreg, s[-mi]mplinesc slujba cu care m-am]ns[rcinat de bun[voia mea.

„C`t pentru asta, ]mi zise vulpoiul, fii pe pace. M`ine de diminea\[plec[m am`ndoi, =i dac[nu te-oi face eu s[izbute=ti, s[nu-mi mai zici pe nume.”

+ezur[m la foc, ne osp[tar[m ca ni=te prieteni; apoi vulpoiul]=i lu[noapte bun[=i pieri ca o n[luc[. M[ciudeam]n mine cum de s[nu-l v[z]ncotro a apucat, =i tot fr[m`nt`ndu-mi mintea s[=tiu cum a venit =i cum s-a dus f[r[s[-l bag de seam[, am adormit.

C`nd a venit a doua zi ]n faptul zilei, m-a g[sit minun`ndu-m[de ni=te stane de piatr[ce]nchipuiau doi oameni, doi cai =i doi ogari. De cum]l v[zui, ne g[tir[m de duc[.

Vulpoiul se dete de trei ori peste cap =i se f[cu un voinic, =tii colea, cum \i-e drag s[te ui\i la el. Pe cale]mi spuse c[locul unde am mas noaptea trecut[era mo=ia lui, c[este]nsurat, c[are copii, c[el era blestemat s[poarte corpul de vulpoi p`n[ c`nd un

om va avea mil[de el,]l va primi s[se]nc[lzeasc[cu d`nsul la un foc, ]i va da un codru de p`ine =i un pahar de vin; c[eu am fost acel om, c[acum este dezlegat de blestem =i c[de aceea va merge cu mine, =i nu m[va l[sa singur p`n[ ce nu voi ajunge la izb`nd[.

}mi p[ru bine de ast[ ]nt`mplare, =i a=a noi merser[m,

zi de var[
p`n[-n sear[,

=i ajunser[m la o poian[, unde maser[m peste noapte. Tovar[=ul meu de c[l[torie]mi spuse c[a doua zi avem s[trecem pe hotarul unor zmei, c[acolo credea el c[voi g[si ceea ce c[utam.

A doua zi am]naintat pe mo=ia zmeilor, dar tot cam cu team[; c`nd, pe la chindii, am ajuns la palaturile zmeilor. M`ndre\e ce am v[zut acolo nu se poate povesti. Gr[dini cu fel de fel de flori =i de pomi; casele]nv[lite cu argint care str[lucea la soare ca oglinda, pere\ii erau]mpodobi\i cu chipuri =i flori s[pate, iar[ciubucele erau poleite; f`nt`ni care aruncau ap[ ]n sus. Avur[m parte c[zmeii nu erau acas[c`nd am ajuns acolo. Fur[m ]nt`mpina\i]n pragul por\ii de o fat[frumoas[, frumoas[, de pare c[era f[cut[din zahar, care ne zise s[nu c[lc[m]n curte,]n lipsa zmeilor, c[nu e bine de noi; apoi l[cr[m[de bucurie c[a mai v[zut oameni de pe t[r`mul de unde au furat-o zmeii.

}ntreb`nd-o despre lucrul ce c[utam, ne-a spus c[se afl[la al\i zmei, rude ale zmeilor pe mo=ia c[rora eram.

“Duce\i-v[, ne zise ea, c[cu ajutorul lui Dumnezeu, n[d[jduiesc s[izb`ndi\i, =i ]ntorc`ndu-v[, lua\i-m[=i pe mine.”

Dup[ce ne]nv[\[cum s[facem s[intr[m]n curtea zmeilor =i cum s[lucr[m, m[jur[pe ce am mai scump pe lume, pe tata, ca s[nu o las la zmei, ci s[o iau; iar[noi ne-am dus.

Ce e drept, =i mie]mi pl[cu fata, de cum o v[zui.

+i ajung`nd la hotarul celorla\i zmei, am stat de ne-am odihnit. Iar[ ]n rev[rsat de zori, am pornit pe t[r`mul zmeilor, =i am ajuns

cam aproape de n[miezi la palaturile lor, care erau =i mai frumoase dec`t ale celor dint`i. Cum am desc[lecat, m-am dus la grajd, iar[tovar[=ul meu s-a]ntors]napoi; fiindc[a=a ne]nv[\ase fata.

Caii erau la iesle. Unul din ei a]ntors capul =i s-a uitat la mine. Eu l-am frecat la ochi, l-am tras de urechi, i-am sumu\at =i i-am pus fr`ul ]n cap. Apoi ]nc[lec`nd, d-a-nc[larele am luat colivia cu pas[rea m[iastr[care era]n pridvor.

— Tu ai luat pas[rea m[iastr[? zise]mp[ratul; tu e=ti fiul meu pe care toat[lumea]l \ine de pierdut?

— A=a, tat[.

+i dup[ce s[rut[m`na]mp[ratului,]l rug[s[porunceasc[a se aduce de fa\[g[in[reasa.

Dac[veni g[in[reasa, ciobanul zise:

— Asta este fata de care]\i spusei.

— Cum se poate? r[spunse]mp[ratul. Dar[cum a ajuns g[in[reas[?

— Asta \i-o va spune ea; c[ci eu nu =tiu. +i a=a cum zisei,]ncepu el a povesti, dup[ce]nh[\ai colivia =i o luai la s[n[toas[cu bidibiul luat de la zmei,]ncepur[s[necheze caii ceilal\i =i s[fac[un zgomot de \i se f[cea p[rul m[ciuc[; iar[eu]mi \ineam firea. Unde se luar[zmeii dup[mine, =i fugi, =i fugi, p`n[ ce ajunsei la tovar[=ul care m[ a=tepta la hotar; =i dac[ nu era el, puneau zmeii m`na pe mine =i cine =tie ce se alegea de capul meu. Tovar[=ul meu]ns[ ]ntinse m`na =i r[cni o dat[ la d`n=ii: sta\i! iar[ei pare c[fur[de piatr[de c`nd lumea; nici un pas nu mai f[cur[ ]nainte. Dup[ ce m[ lu[ ]n bra\e =i m[ s[rut[, se mir[ =i el de frumuse\ea pas[rei. Zmeii ]ns[ umbla cu =o=ele, cu momele, s[-mi ia pas[rea, f[g[duindu-mi c`te]n lun[=i]n soare; dac[v[zur[c[nu m[poate]ndupleca, m[rug[ca barim calul s[li-l dau;]n sf`r=it, v[zui eu c[ nu e bine s[-i las tocmai detot m`hni\i, le-am dat calul, =i eu am plecat cu tovar[=ul meu =i cu pas[rea; iar[zmeilor li se scurgeau ochii dup[d`nsa.

Ajung`nd la palaturile celorlal\i zmei, fata ne a=tepta]n poart[; plesni de trei ori cu un bici =i tot palatul se f[cu un m[r, pe care ea]l lu[; iar[eu o]nh[\ai de mijloc =i pe ici \i-e drumul.

Aoleo! dar[zmeii c`nd sim\ir[! unde veneau cu o falc[ ]n cer =i cu una ]n p[m`nt, =i unde r[cnea de-\i]nghe\a s`ngele ]n vine. Eu ]mi f[cui curaj, detei pinteni calului =i ]mpreun[ cu tovar[=ul meu fugeam ca v`ntul; zmeii]ns[veneau ca g`ndul. Dac[ v[zu tovar[=ul meu a=a, =i c[ nu este chip a sc[pa cu fa\a curat[, se opri ]n loc, amenin\[ asupra lor =i se f[cur[ stane de piatr[. Iar[ noi ne urmar[m c[l[toria venind p`n[iar[=i]n c`mpia de unde plecasem, adic[pe mo=ia vulpoiului. Dup[ce ne-am odihnit =i am dat mul\umit[Domnului c[am terminat cu bine ast[treab[, l-am]ntrebat ce]nsemnau acele stane de piatr[. Atunci el]mi zise:

“De vei =ti, te vei c[i; de nu vei =ti, iar[=i te vei c[i”.

“Spune-mi te rog”,]i zisei.

“Ace=tia sunt fra\ii t[i,]mi r[spunse. Ei,]n loc s[fac[ca tine, s[primeasc[cu dragoste rug[ciunea mea, asmu\ar[ogarii dup[mine, ceea ce]mi prelungi sc`rbosul blestem de a purta le=ul vulpoiului; iar[eu]i]mpietrii.”

“Pentru dragostea mea, rogu-te,]i zisei eu, =i pentru prietenia ce am legat, f[-i iar[oameni cum au fost.”

“Mult mi-e drag[prietenia ta, r[spunse el, =i de aceea fie dup[voia ta; dar[o s[te c[ie=ti. “

+i]ntr-un minut nu =tiu ce f[cu din m`n[, c[ deodat[ pietrele acele se scuturar[ =i fra\ii mei r[maser[ ]n mirare v[z`ndu-se fa\[cu noi.

Ne luar[m ziua bun[de la tovar[=ul meu =i plecar[m s[ne]ntoarcem acas[.

Pas[mite, fra\ii mei]mi coceau turta.

“Frate,]mi ziser[ei, dup[ce c[l[torir[m c`tva, am obosit de at`ta drum; c[ldura este mare; aide ici la un ele=teu pe care]l =tim noi, s[bem c`te ni\ic[ap[, s[ne r[corim.”

Am ascultat =i am mers. B[u cel mare, b[u =i cel mijlociu; iar[c`nd era s[ beau =i eu, cum eram pus pe br`nci pe marginea ele=teului ca s[ajung cu gura la ap[, cum f[cuser[=i ei, m[trezii cu o usturime grozav[la am`ndou[ picioarele; c`nd s[m[ ]ntorc s[v[z ce este pricina, nu m[mai putui scula]n picioare: mi le t[iaser[fra\ii mei, =i-=i c[tau de drum, f[r[a mai asculta la rug[ciunile =i vaietele mele.

Trei zile =i trei nop\i am mas acolo prin prejurul ele=teului. Calul meu, biet, c`nd vedea c[ vine c`te vrun balaur la mine, m[lua cu din\ii de pe la spate, de haine, =i fugea]ncotro vedea cu ochii, =i azv`rlea din picioare de nu se putea apropia de noi nici o fiar[s[lbatic[.

}n sf`r=it a patra zi am dat peste un orb care orbec[ia =i el pe dibuite.

“Cine este acolo?”]ntrebai eu. “Un biet neputincios”, r[spunse el.

+i dup[ce]mi spuse cum fra\ii i-au scos ochii, din pizm[, i-am povestit =i eu cum mi-au t[iat fra\ii picioarele. Atunci el]mi zise:

“+tii ce? Aide s[ne prindem fra\i de cruce. Eu am picioare, tu ai ochi; s[te port]n spinare. Eu s[umblu pentru tine; tu s[vezi pentru mine. Eu =tiu c[p-aci prin vecin[tate este o scorpie mare. Cu s`ngele ei se poate vindeca orice boal[ar fi”.

M-am]nvoit cu d`nsul la aceasta =i am mers p`n[am dat de locuin\a scorpiei. Ea nu era acas[. Orbul m[a=ez[dup[u=[=i]mi zise ca s[dau cu sabia s[o tai, cum va intra; iar[el se ascunse dup[sob[. Nu a=teptar[m mult =i iat[scorpia venea sup[rat[, fiindc[sim\ise c[-i c[lcase cineva casa. Cum o v[zui, inima se f[cuse c`t un purice ]n mine, iar[ c`nd intr[pe u=[, a=teptai p`n[ s[-mi vie bine, =i unde dedei o dat[ cu sete, ]nc`t dintr-o lovitur[ ]i t[iai c`te trele capetele.

M[unsei numaidec`t cu s`ngele ei cald, =i cum atinsei picioarele la loc, se lipir[de parc[fusese acolo de c`nd lumea. Unsei =i pe

orb, =i]i venir[vederile ca mai-nainte. Dup[ce mul\umir[m lui Dumnezeu, plecar[m fiecare la ale noastre.

N-am voit s[viu d-a dreptul acas[, ci am socotit mai bine s[m[bag cioban =i s[las ca Dumnezeu s[aduc[lucrurile a=a]nc`t s[se dovedeasc[vinovatul. Nu m-am]n=elat]n credin\a mea, c[iat[puterea lui mare este =i judecata lui dreapt[.

— Spune =i tu, zise]mp[ratul g[in[resei, cum de ai ajuns g[in[reas[=i roab[?

— Dup[ce a t[iat picioarele fratelui celui mic, fiii cei mari ai]mp[r[\iei tale m[luar[unul pe mine =i altul pas[rea m[iastr[. Eu pl`ngeam de m[ topeam, c[ m[ desp[r\ea de fiul cel mic al m[riei tale, pe care ]mi era drag s[-l privesc, fiindc[-l v[zusem c[ e un pui de rom`na=. Ei m[silir[s[m[iubesc cu unul din ei,]mi f[g[dui c[m[va lua de so\ie cum voi ajunge la curtea]mp[r[teasc[. Dup[ce m-am]mpotrivit la toate siluirile ce am`ndoi voiau s[-mi fac[, am primit mai bine s[ fiu roab[ =i g[in[reas[ la curtea ]mp[r[\iei tale, dec`t s[m[duc aiurea, fiindc[=tiam c[Dumnezeu nu va l[sa s[se pr[p[deasc[acela care a umblat cu dreptatea]n s`n, =i acum, mul\umesc lui Dumnezeu c[mi-a ar[tat cum fapta bun[nu moare niciodat[.

— Po\i tu s[-mi dovede=ti,]ntreb[ ]mp[ratul, c[tu e=ti acea fat[=i nu alta?

— Acest m[r, zise ea, pe care]l scoase din s`n, poate s[ ]ncredin\eze pe ori=icine c[ eu sunt. Fiii d-tale cei mai mari n-au =tiut de d`nsul, c[mi l-ar fi luat, =i nu m-a= mai fi]nt`lnit cu d`nsul.

Atunci, ie=ind afar[, plesni dintr-o biciu=c[de trei ori asupra m[rului =i unde se ridic[ni=te palaturi,]nc`t]n toat[ ]mp[r[\ia nu se g[sea altele ca acelea.

}mp[ratul r[mase =i el]n mirare. +i voind a s[rb[tori venirea fiului celui mic, acesta zise:

— Tat[,]nainte de a mul\umi lui Dumnezeu c[m-am]ntors s[n[tos, s[mergem c`te=itrei fra\ii]naintea lui la judecat[.

}mp[ratul n-avu ce zice. Se aduser[fra\ii]naintea]mp[ratului, care deter[ ]n genuchi =i cerur[iertare de la fratele cel mai mic. El le zise:

— Dac[Dumnezeu v[va ierta, ierta\i s[fi\i =i de mine.

Neav`nd ]ncotro, se duser[ ]naintea bisericii =i puser[ trei uleie dep[rtate deopotriv[ unul de altul. Intrar[ fiecare cu picioarele ]n c`te unul, =i aruncar[cu pra=tia]n sus c`te o piatr[: pietrele fra\ilor celor mari se ]ntoarser[ =i lovir[ pe fiecare ]n cap cu a=a t[rie, ]nc`t r[maser[mor\i. Piatra]ns[a fiului celui mic de]mp[rat c[zu dinaintea lui.

Lumea se adunase de se uita la ast[judecat[dumnezeiasc[, iar]mp[ratul, dup[ce f[cu nunt[=i-=i]nso\i copilul cu g[in[reasa, se cobor] de pe tron =i puse pe fiul s[u]n locu-i, care, dac[o fi tr[ind,]mp[r[\e=te =i p`n[azi.

Eram =i eu fa\[la acele]nt`mpl[ri, pe care le povestesc acum celor ce m[ascult[.

CUPRINS

G{IN{REASA

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat =i o]mp[r[teas[. }n c[s[toria lor ei au tr[it ca fra\ii, =i numai o fat[au fost f[cut. Ca =i mum[-sa, aceast[fat[, din na=tere, era cu o stea]n frunte. Murind]mp[r[teasa, a l[sat cu sufletul la ceasul mor\ii ei =i cu jur[m`nt ca ]mp[ratul, so\ul ei, s[ nu v[duveasc[, ci s[ ia de so\ie pe aceea la care se va potrivi condurul ei. }mp[ratul o iubea, nevoie mare. +i nici ]n ruptul capului nu voia s[ se ]nsoare de a doua oar[. Un an ]ntreg ]ntregule\ o pl`nse dup[ ]nmorm`ntarea ei.

Sfatul]mp[r[\iei, =tiind hot[r`rea ]mp[r[tesei, l[sat[ cu grai de moarte, se tot \inea de c`ra]mp[ratului ca s[se]nsoare, =i mai multe nu. El se tot]mpotrivea cu fel de fel de cuvinte.

Dac[v[zu =i v[zu c[sc[pare nu este, se l[s[=i el dup[sfatul

mai-marilor]mp[r[\iei. Dete condurul r[posatei]mp[r[tese =i doi trimi=i ai Sfatului]mp[r[tesc r[zb[tur[\[ri =i cet[\i, c[ut`nd la cine s-ar potrivi condurul. Nu trecu mult =i se ]ntoarser[ precum se duser[, f[r[ nici o isprav[. Pas[mite condurul nu se potrivi la nici o fat[ de ]mp[rat, la nici o cucoan[, la nici o jup`neas[, la nici o \[ranc[, ba chiar la nici o roab[. }mp[ratul nu mai putea de bucurie de aceast[ ]nt`mplare.

Condurul sta d-a pururea pe mas[ ]n c[mara]mp[ratului.

Oricine voia s[-l]ncerce, avea toat[voia.

}ntr-una din zile, c`nd ]mp[ratul \inea sfat cu boierii cei mari pentru trebile ]mp[r[\iei, iac[ =i fie-sa c[ vine =i se juca =i se zbenguia p-acolo prin c[mar[. Trec`nd =i pe l`ng[ mas[ =i v[z`nd condurul,]l ia =i]l]ncal\[; c`nd, ce s[ vede\i d-voastr[, cinsti\i boieri, parc[ fusese d-acolo. }ncepu a alerga iar[ dup[ juc[rii, ca un copil ce era. Ea luase condurul f[r[ s[ =tie al cui este =i pentru ce st[ pe mas[. C`nd v[zur[boierii una ca aceasta, r[maser[ ]nm[rmuri\i de uimire.

Ce s[fac[ei? Hot[r`rea ]mp[r[tesei era l[murit[. S[ nu v[duveasc[ ]mp[ratul dup[ prist[virea ei, ci s[ ia pe aceea la care se va potrivi condurul ei. S[ lase pe ]mp[ratul s[ v[duveasc[ pentru c[ nu s-a potrivit condurul la nici o muiere, c[lca jur[m`ntul]mp[r[tesei de la ceasul mor\ii sale; s[sileasc[pe]mp[ratul s[ia de so\ie pe fie-sa, se temea de Dumnezeu. Ce s[fac[dar?

Dup[multe chibzuiri, sfatul]mp[r[\iei g[si cu cale c[ ]mp[ratul n-ar p[c[tui de ar lua de so\ie pe fie-sa, fiindc[a=a l[sase cu sufletul]mp[r[teasa =i pentru c[Dumnezeu chiar or`nduise a=a, deoarece la nimeni de pe lume nu se potrivise condurul r[posatei.

Numaidec`t mai-marii \[rii ziser[fetei s[se g[teasc[de nunt[.

Acum alt[nevoie. Nici fata nu voia s[ia pe tat[-s[u de so\. Ea zise:

— Unde a\i mai auzit, boieri dumneavoastr[, batjocur[ca aceasta, s[ia tat[l de so\ie pe fie-sa.

— Nu te sup[ra, domni\[, =i nu fii a=a \an\o=[. Are s[curg[mult[ap[pe g`rl[ p`n[s[ajungi a cunoa=te tainele]mp[r[\iei

ca noi. +i apoi, r[posata maica]mp[r[\iei tale, cea at`t de vestit[ ]n lume de cuminte, a l[sat cu sufletul ca]mp[ratul, tat[l t[u, s[nu v[duveasc[, ci s[se]nsoare cu aceea la care se va potrivi pe picior condurul ei.

— C[uta\i, mai zise fata, =i g[si\i pe vreuna la care s[se potriveasc[condurul mamei pe piciorul ei.

— Am r[zb[tut, r[spunser[boierii,]mp[r[\ii =i cet[\i, t`rguri =i c[tune, am ]ncercat =i la bun =i la r[u, la tinere =i la b[tr`ne, la femei de neam =i la de cele proaste, p`n[=i la roabe, =i la nimeni nu s-a potrivit. Dumnezeu ne-a ar[tat pe aceea pe care]mp[ratul nostru trebuie s[o ia de so\ie.

V[z`nd fata c[ n-are ]ncotro, ceru timp de trei zile ]n care s[ se g`ndeasc[=i apoi s[-=i dea r[spunsul.

+i trec`nd ]n c[mara ei, se puse pe un pl`ns, de s[te fereasc[Dumnezeu; v[rsa ni=te lacr[mi c`t pumnul =i suspina de s[-i sparg[ pieptul. Pl`nse ce pl`nse, dar[ v[zu c[ de la pl`ns nu c`=tig[ nimic. Se duse deci la d[dac[-sa, ]i spuse cele ]nt`mplate =i]i ceru sfat.

D[dac[, dup[ce se g`ndi =i se r[zg`ndi,]i zise s[cear[a i se face trei r`nduri de haine: unul de aur, altul de m[rg[ritar =i al treilea de diamante, =i s[spuie c[dup[aceea se va g[ti.

Cererea ei se]ndeplini tocmai pe tocmai.

}n vremea aceasta, d[dac[ ]i preg[ti toate cele trebuincioase spre fug[.

C`nd]i aduse hainele,]i mai zise o dat[s[se g[teasc[de nunt[. Fata r[spunse c[este gata. Boierii r[maser[mul\umi\i, auzind r[spunsul fetei; ei crezur[c[ ]n cele din urm[ea a cunoscut c[trebuie s[se supuie Sfatului]mp[r[\iei.

Seara,]i aduse =i d[dac[cele spre fug[. }=i b[g[hainele cele frumoase ce le c[p[tase]n desagi, se]mbr[c[cu o piele de m[gar pe care i-o adusese d[dac[=i fugi.

Asculta\i, boieri, cuv`ntul din poveste;
C[ci d-aci nainte mai frumos]mi este.

Fugind fata]mp[ratului de la curtea t[t`ne-s[u, apuc[ pe c[i dosnice, pe c[r[ri neumblate de picior de om. Ea se feri s[ nu o vaz[ nimeni, =i fugi =i fugi, p`n[ce ie=i din]mp[r[\ia tat[lui s[u. Trec`nd hotarul, ]i mai veni ni\ic[ inim[. Unde p`n[aci umbla cu moartea]n s`n, acum se mai lini=ti olecu\[. Merse ce merse, =i ajung`nd la curtea]mp[ratului locului aceluia, se puse la poart[cu chip umilit =i smerit. Iar[dac[ie=i buc[t[reasa =i o v[zu, i se f[cu mil[de d`nsa =i, ]nduplec`ndu-se de rug[ciunile ei, o primi]n[untru. Spuse =i]mp[r[tesei c[o fat[s[rman[=i nenorocit[a n[zuit la curtea]mp[r[teasc[=i o rug[ca s[o primeasc[s[fie g[in[reasa cur\ii.

}mp[r[teasa se]nduio=i c`nd auzi c[ o siriman[ nevoia=[ cere ad[post de la d`nsa =i porunci ca s[o puie]ngrijitoare de g[ini; dar[ea, buc[t[reasa, s[r[spunz[de d`nsa.

Fiind sub ascultarea buc[t[resei, fata de]mp[rat se silea]n toate chipurile s[-i fie pe plac. Unde s[se adune ea cu celelalte slugi din curte? Unde s[scoa\[ea un cuvin\el de p`r[ sau de z`zanie? Unde s[calce ea cuv`ntul buc[t[resei =i s[ se amestece ]n certurile =i becisniciile celorlal\i? Ferit-a Dumnezeu! Ea ]ngrijea de p[s[rile din curtea ]mp[r[teasc[, ca de ale d`nsei; dup[ce deschidea cote\ele, =i le da de m`ncare, apoi le cuib[rea, punea clo=tile =i vedea de pui, mai cu mil[ dec`t clo=tile. M`ncarea =i apa, mai cu seam[, nu le lipsea niciodat[.

Iar[dac[ispr[vea treaba cu g[inile, venea pe l`ng[ buc[t[reas[ =i-i da =i ei ajutor. To\i slujba=ii cur\ii o luau ]n nume de bine, v[z`ndu-i vrednicia, =i to\i aveau mil[de ea. Se dusese vestea p`n[ la ]mp[r[teas[ de h[rnicia, de b[rb[\ia =i de cur[\enia de inim[ a g[in[resei. }mp[r[teasa ceru s[ i se ]nf[\i=eze ca s[ o vaz[ =i d`nsa. Smerenia, nevinov[\ia =i sfiala ce b[g[de seam[ ]mp[r[teasa la g[in[reas[ ]i pl[cu. Ea porunci buc[t[resei s[o ia mai de aproape, spre a nu c[dea]n gurile b`rfitorilor.

Nu trecu mult =i]mp[ratul cu]mp[r[teasa =i cu fiul lor fur[

pofti\i la nunt[la un alt]mp[rat. Ei se duser[. }n ziua aceea se ceru =i g[in[reasa de la buc[t[reas[cu rug[ciunea ca s[o lase s[se duc[=i ea prin cetate, s[se mai r[sufle pu\intel. Buc[t[reasa]i dete voie. G[in[reasa se]mbr[c[cu hainele de aur =i zic`nd: “*Lumin[ ]nainte, ]ntuneric ]napoi, nimeni s[ nu m[ vaz[ ce voi face*”, se duse ca v`ntul =i, ajung`nd la nunt[, se prinse ]n hor[ tocmai l`ng[fiul]mp[ratului. Acesta cum o v[zu,]i c[zu tronc! la inim[. Se]ndr[gosti dup[d`nsa, vai de lume! El o ]ntreb[ a cui fat[ este, =i de unde. Ea ]i spuse alte gogleze. Iar[ el tot vorbind cu d`nsa,]i lu[un inel =i nu mai voi s[i-l dea.

C`nd fu]ndesear[, ea, cu grij[, iar[zise vorbele ce zisese la venire, =i pieri ca o n[luc[din mijlocul horei. Buc[t[reasa o cert[c[prea z[bovise. Ea]=i ceru iertare =i se f[g[dui c[alt[dat[nu va mai face a=a. Fiul]mp[ratului nu mai putea de inim[rea, c[-i sc[pase a=a buc[\ic[bun[.

Dup[ni\el timp, acest]mparat fu iar[=i poftit la o nunt[de]mp[rat. Fiul]mp[ratului se duse =i el cu tat[-s[u =i cu mum[-sa.

G[in[reasa se ceru =i ea de la buc[t[reas[. +i c[p[t`nd voie se duse, ca =i ]nt`i,]mbr[c`ndu-se ]n hainele cu m[rg[ritare. Se prinse ]n hor[, iar[=i l`ng[fiul]mp[ratului. P`n[ seara nu juc[ cu altul, dec`t numai =i numai cu d`nsul. C`nd dete]n amurg, ca =i de la r`nd, ea pieri.

S[se pr[p[deasc[fiul]mp[ratului de p[rere de r[u c[o pierduse. Nu-l mai]nc[pea locul. O c[uta prin toate p[r\ile, dar[ia-o de unde nu e!

Se]ntoarse dar[cu inima zdrobit[. Un fel de l`ncezeal[ ]l cuprinse.

G[in[reasa,]ndat[ce se]ntoarse acas[, iute, iute, se]mbr[c[iar[=i cu pielea ei de m[gar, =i c[uta de g[ini cu voie bun[=i tot c`nt`nd.

Mai trecu ce mai trecu, =i iar[=i fu chemat]mp[ratul la o nunt[a altui]mp[rat. El se duse iar[=i cu fiul s[u.

Se ceru =i g[in[reasa]n ziua aceea. Dar[buc[t[reasa nu mai

voia s[-i dea drumul. Abia, abia, dup[multe rug[ciuni, =i cu f[g[duin\a de a nu se mai cere niciodat[, se]nduplec[buc[t[reasa a-i da voie. Se]mbr[c[deci]n hainele sale cele cu diamante, =i zic`nd vorbele cele ce o ascundeau de la ochii oamenilor, ea se duse =i se prinse ]n hor[ iar[=i l`ng[fiul]mp[ratului. Acesta cum o v[zu,]i veni inima la loc, fiindc[fata cam]nt`rziase. Fiul ]mp[ratului juca ce juca, =i tot se uita la d`nsa, parc[o tot pierdea din ochi. +i]n adev[r avea =i ce vedea. A=a de bine]i =edea g[tit[, de p[rea c[este o z`n[. Sclipea diamantele de pe d`nsa de luau ochii celor ce se uitau la d`nsa. Fiul ]mp[ratului era m`ndru, nevoie mare! fiindc[z`na numai cu d`nsul juc[c`t \inu hora. +i unde se rotea pe l`ng[d`nsa =i se ]ng`mfa ca un curcan.

Iar[c`nd fu a da ]ndesear[, g[in[reasa pieri iar[=i ca o n[luc[. C`nd v[zu fiul]mp[ratului c[z`na lipse=te, at`ta]i fu. C[zu la grea boal[. Pas[mite prinsese lipici. Se aduser[to\i vracii, toate babele =i to\i cititorii de stele; r[maser[ ]ns[ru=ina\i, c[ci n-avur[ce-i face. Atunci fiul]mp[ratului spuse m[-sii c[p`n[n-or g[si pe fata la care se va potrivi inelul ce-i dete el, nu se va face bine. Mum[-sa rug[pe]mp[ratul s[asculte rug[ciunea fiului lor. Iar[ ]mp[ratul porunci s[umble ni=te boieri din cas[ ]n cas[s[ ]ncerce inelul, =i la ce fat[ori muiere se va potrivi, s[o aduc[cu cinste la curtea]mp[r[teasc[.

Umblar[boierii =i r[zb[tur[toate col\ule\ele, =i ca s[se potriveasc[inelul la cineva, ba. Se]ntoarser[deci cum s-au fost dus. S[se dea fiul]mp[ratului de ceasul mor\ii, de ciud[, c`nd auzi una ca aceasta! }n cele mai de pe urm[porunci s[se cerceteze =i prin curtea]mp[r[teasc[. Chem[de fa\[pe toate muierile, slujnicele =i roabele. Toate se gr[bir[a veni. }ncerc[inelul =i la nici una nu se potrivi. Pas[mite pe g[in[reasa o uitaser[to\i cu totul. Buc[t[reasa]=i aduse aminte =i spuse]mp[r[tesei de d`nsa.

— S[vie =i ea, s[vie =i ea, r[spunse]mp[r[teasa.

O aduser[cu nepus[ ]n mas[, c[ci ei nu-i prea era voia s[se dea la iveal[ ]mbr[cat[ ]n pielea de m[gar. Dar[cine o ascult[! Cum o v[zur[slugile, se umflar[de r`s. Ea, cu capul plecat =i

plin[de ru=ine de batjocura tutulor slujitorilor, veni =i cu sfial[se apropie. Cum]i puse inelul, parc[fu de acolo; =i de unde s[nu fie a=a!

Cum auzi fiul]mp[ratului c[s-a potrivit inelul, o dat[r[s[ri ca din somn. Porunci de o aduse]n fa\a]mp[ratului.

Acestuia nu prea]i venea a crede c[fiu-s[u s[fi c[zut la boal[pentru o a=a netrebnic[, =i c`t p-aci era s[-i oropseasc[.

Fiul]mp[ratului =i mum[-sa c[zur[cu rug[ciune la g[in[reasa ca s[se fac[cum era la nunt[. Dup[mai multe t[g[duiri, se]nduplec[=i, duc`ndu-se ]n cocioaba ei, se ]mbr[c[ =i apoi veni sus, ]mbr[cat[ =i frumoas[ ca o z`n[. }mp[ratul bleojdi ochii la d`nsa =i r[mase mult timp uimit de frumuse\ea ei. V[zu =i el acum c[bun[buc[\ic[ ]=i alesese fiul lui. Atunci]mp[ratul]=i scoase stema din cap =i o puse]n capul fiului s[u; tot a=a f[cu =i]mp[r[teasa, puind stema sa]n capul g[in[resei.

Fiul]mp[ratului o dat[s[ri din pat. Pare c[nu mai fusese bolnav de c`nd lumea.

Atunci g[in[reasa, dup[st[ruin\a tutulor,]=i spuse toat[istoria. Nunta se hot[r] =i]mp[ratul, tat[l g[in[resei, fu =i el poftit. Acesta c`nd v[zu pe fie-sa la cununie, r[mase ca tr[snit de Dumnezeu. El o credea pierit[, socotind c[-=i f[cuse seam[ singur[. Apoi se veselir[ veselie ]mp[r[teasc[, =i tr[ir[ c`t tr[ie=te lumea, bucur`ndu-se ]n pace de toate fericirile p[m`nte=ti.

}nc[licai p-o =ea etc.

CUPRINS

|UGULEA, FIUL UNCHIA+ULUI +I AL M{TU+II

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un mo= =i o bab[. Ei erau s[raci de n-aveau dup[ce bea apa. C`nd m[lai aveau, n-aveau sare; c`nd aveau sare =i m[lai, n-aveau legum[. Tr[iau =i ei de azi p`n[ m`ine. Ei aveau trei copii, tren\[ro=i =i nesp[la\i, ca vai de ei. Cel mai mic se vedea

a fi mai iste\ dec`t cei doi mai mari, dar[ era olog de am`ndou[picioarele. El se numea |ugulea.

Ei se]nvecinau cu Zmeoaica p[m`ntului. Aceast[ zmeoaic[ era a=a de rea, ]nc`t nimeni din vecinii ei n-avea pace de d`nsa. Ea le c[lca mo=iile =i le f[cea fel de fel de neajunsuri.

La na=terea lui |ugulea, c`nd au venit ursitoarele, s-a ]nt`mplat s[fie p-acolo =i Zmeoaica p[m`ntului. Ea auzise cum]l ursise =i, de pizm[, mai]n urm[ ]i lu[vinele =i d-aia era el olog.

Din aceast[pricin[, =i fiind =i s[raci, unchia=ul cu m[tu=a =i cu copiii lor ajunseser[de r`sul tutulor megia=ilor din sat. De bietul |ugulea ]ns[ r`deau =i chiar fra\ii lui.

Dup[ce se mai m[rir[copiii, |ugulea zise]ntr-o zi m[-sii, fa\[de fra\ii s[i:

— Mam[, am auzit c[dumneata ai un frate bogat, care locuie=te]n alt sat. De ce nu te duci la d`nsul s[ ceri o m`r\oag[de iap[, pe care s[ie=im =i noi la v`nat, c[ mi s-a ur`t clocind acas[pe vatr[?

— Ia nu mai tr[nc[ni =i tu de acolo, |ugulea ologu,]i ziser[fra\ii r`z`nd, mai bine mama noastr[s[se duc[la unchiul s[cear[pentru noi doi cai, c[ci noi suntem vrednici a]nc[leca =i desc[leca.

|ugulea]nghi\i ru=inea, plec[capul]n jos =i t[cu. Muma, tot mum[. Se duse la frate-s[u =i ceru doi cai pentru fra\ii cei mari =i o iap[pentru |ugulea.

Frate-s[u]i dete bucuros, mai cu seam[de mil[pentru |ugulea, ca s[poat[umbla =i el.

Nu mai putur[de bucurie fra\ii c`nd le aduse m[-sa caii. |ugulea nu se putea m`ng`ia pentru c[era olog =i nu =tia cum s[fac[s[se]nzdr[veneasc[.

Dup[c`teva zile |ugulea zise c[ ar dori s[ mearg[ =i el cu fra\ii lui la v`n[toare.

R`ser[ fra\ii de el. Apoi dac[ se rug[ =i m[-sa de ei, ]l luar[ =i pe d`nsul. Se g[tir[=i plecar[. }n p[dure se mirau fra\ii cum face

|ugulea de nimere=te a=a de bine v`natul pe care punea el ochii. Nici o s[geat[ nu se ducea ]n v`nt degeaba. Toate intrau]n carne.

Trei zile =i trei nop\i z[bovir[la v`n[toare.

}n a treia noapte, |ugulea vis[un vis ce-i pl[cu. Se f[cea c[el era]ntr-o gr[din[frumoas[, frumoas[ca un rai. El =edea acolo,]ntr-un col\, trist =i m`hnit c[ nu putea umbla, s[ se bucure =i el de frumuse\ile acelei gr[dini. P[s[rile c`ntau de se sp[rgeau. Frunzele de pomi f`=iau de adierea v`ntului =i florile r[sp`ndeau un miros de te ]mb[ta. Se uita cu jind la toate astea, c[ci nu putea s[ se desf[teze =i el. Atunci ridic`nd ochii]n sus, se rug[lui Dumnezeu s[-i ia via\a mai bine, dec`t s[tr[iasc[ ]n a=a tic[lo=ie.

Pe c`nd se f[cea c[ se roag[, deodat[ i se ar[t[ dinainte o z`n[, a=a de frumoas[=i de bl`nd[, cum nu mai v[zuse el ]n via\a lui a=a fiin\[. +i se f[cea c[-l ]ntreab[, zic`ndu-i:

—De ce te c[ine=ti, b[ie\ele, =i te am[r[=ti?

— Cum nu m-a= c[ina =i nu m-a= am[r], z`n[a frumuse\elor, se f[cea c[zise el, iat[sunt olog, =i din aceast[pricin[am ajuns de batjocura tuturor b[ie\ilor din sat.

— Las[, dragul meu, nu mai pl`nge, c[ ei nu =tiu ce fac, se f[cea c[ mai zise z`na. Tu ai s[te t[m[duie=ti =i o s[ajungi]mp[rat.

— Nu-mi trebuie mie]mp[r[\ie. Eu a= fi bun bucuros, numai s[pot umbla. Dar[asta n-o s[se poat[, c[ci, uite, parc[n-am vine]n picioare.

— Ba o s[se poat[, se f[cea c[adaose z`na cu vorb[ ap[sat[. Tu ai avut vine; dar[ \i le-a luat Zmeoaica p[m`ntului de c`nd erai mic. |ine chimira=ul [sta. C`nd vei fi]ncins cu el, ce vei voi, te faci, dac[t-ei da de trei ori peste cap. Sile=te-te de-\i ia vinele de la zmeoaic[.

Lu[chimira=ul; dar[c`nd ridic[ ochii =i voi s-o ]ntrebe cine era ea, de are mil[ de d`nsul, ia pe z`na de unde nu e! Parc[ intrase ]n p[m`nt.

Iar[el odat[se de=tept[. Se pomeni cu chimira=ul]n m`n[. Se ]ncinse cu el, se dete de trei ori peste cap, g`ndind s[se fac[o

pas[re, =i]ndat[se f[cu. Se dete iar[de trei ori peste cap =i se f[cu om la loc.

C`t p-aci s[ se piarz[ de bucurie, dar[ se st[p`ni. }ncinse chimirul pe piele ca s[nu se vaz[=i se feri d-a spune fra\ilor ceva.

Pas[mite, z`na aceea era ursitoarea lui cea bun[.

Dup[ce se f[cu ziu[, se]ntoarser[cu fra\ii lui la bordeiul lor, =i aduser[mul\ime de v`nat.

Peste c`teva zile plecar[ iar[. D`nd caii la p[=une, fra\ii cei mari ziser[lui |ugulea s[p[zeasc[el caii, c[ci d`n=ii sunt obosi\i.

Cum se culcar[, =i adormir[.

|ugulea priponi caii, apoi, d`ndu-se de trei ori peste cap, se f[cu o albin[ =i plec[ ]nspre miaz[-noapte ]ncotro =edea Zmeoaica p[m`ntului.

Dup[ce ajunse acolo, zb`rn! ]n sus, zb`rn!]n jos, intr[ ]n casa zmeoaicei =i ascult[ce vorbea cu zmeii, ginerii s[i, =i cu zmeoaicele, fetele sale.

}ntre altele, auzi zic`nd zmeoaica b[tr`n[:

— Ia vede\i, fetelor, mai =ade vinele alea ale lui |ugulea]n cutia]n care le-am a=ezat eu dup[sob[?

— Mai =ade, r[spunse zmeoaica cea mic[, azi le-am v[zut, nu mai departe.

— Iaca, voi o s[v[duce\i la casele voastre, zise b[tr`na cea zb`rcit[; s[=ti\i s[v[teme\i de |ugulea [sta, afurisitul; c[ci =i mie mi-e fric[de d`nsul, m[car c[i-am luat vinele.

Tot de la d`nsele mai auzi |ugulea c[ peste c`teva zile are s[se fac[nunta zmeoaicei celei mici, =i pentru veseliile de nunt[trebuindu-le v`nat, zgripsoroaica scof`lcit[ ]mp[r\i pe fiecare din gineri pe unde s[v`neze. }i fu destul pentru ast[ dat[ c[ auzise =i at`t.

C`nd se]ntoarse la fra\ii s[i,]ncepuse a intra alba]n sat.

— Scula\i, fra\ilor, le zise el, c[iat[ne-a luat ziua de pe urm[.

— De ce ne-ai l[sat s[dormim at`t de mult?]i ziser[fra\ii, dojenindu-l.

El t[cu din gur[.

Se scular[ei =i plecar[dup[v`nat, apoi se ]ntoarser[ acas[. |ugulea acum se culca afar[ ]n toate nop\ile, =i tot pl[nuia cum s[ fac[ s[-=i ia vinele. El se ducea mereu pe la zmeoaic[, f[r[ s[ =tie cineva, =i p`ndea vreme cu prilej c`nd s[-i vie bine s[-=i ia vinele.

}ntr-o sear[se f[cu musc[, intr[pe co=]n c[mara unde era cutia cu vinele, pe c`nd zmeoaica nu era acas[; aci dac[ intr[ se f[cu om, lu[ vinele din cutie =i le puse la picioarele lui. Cum le puse, se lipi, parc[ fusese acolo de c`nd lumea. Se f[cu iar[musc[=i plec[acas[.

A doua zi, noaptea, trebuia s[mearg[zmeii la v`nat pentru nunt[.

|ugulea se duse mai]nt`i ]n calea zmeului celui mai mare. C`nd se apropie de el, calul zmeului]ncepu a sfor[i; dar[zmeul]i zise:

— De! cal de paraleu, c[doar[nu va fi adus cioara osciorul =i v`ntul peri=orul lui |ugulea pe aici, c[ci vinele lui sunt la soacr[-mea dup[sob[.

— De unde =tii tu a=a bine?]i zise |ugulea. D[-te jos s[ne vedem =i s[ne lupt[m.

Zmeul, cum]l v[zu,]nghe\[s`ngele]ntr-]nsul. Se apucar[la lupt[ ]n buzdugane, dar[|ugulea cum aduse buzduganul s[u =i lovi pe zmeu,]i lu[mirul, apoi]i t[ie capul,]i lu[calul =i armele =i plec[ ]naintea zmeului celui mijlociu. Asemenea]i f[cu =i lui. Apoi plec[ ]naintea zmeului celui mic.

Dup[ce se]nt`lni =i cu zmeul cel mic, se lu[ la lupt[ =i cu d`nsul. Se b[tur[ ]nt`i ]n buzdugane, buzduganele se sf[r`mar[; se luptar[cu suli\ele, acestea se rupser[; se apucar[apoi]n s[bii, a zmeului se fr`nse. Dup[ aceea se luar[ la lupt[ dreapt[, se luptar[ ce se luptar[ =i, ]nfr`ng`nd pe zmeu, ]i t[ie =i lui capul. }i lu[ =i lui armele =i calul =i plec[ acas[ cu d`nsele.

C`nd ajunse se cr[pa de ziu[; leg[caii =i puse bine armele zmeilor.

Apoi scul[pe fra\i s[mearg[la v`nat. C`nd v[zur[fra\ii caii se minunar[. }l]ntrebar[, dar[el nu voi s[le spuie nimic, zic`nd c[nu =tie.

}nc[lecar[fra\ii pe caii zmeilor =i pornir[. |ugulea]ns[ ]nc[lec[pe calul zmeului celui mic, c[ci era mai v`njos.

Zmeoaica, v[z`nd c[ ]nt`rzie ginerii, zise fiicelor sale:

— Asta nu e lucru curat. Ia vede\i vinele lui |ugulea, sunt ele unde le-am pus eu?

— Ba nici ca c`t,]i r[spunser[fetele, dup[ce c[utar[.

— B[rba\ii vo=tri trebuie s[fie r[pu=i. |ugulea a f[cut pozna. Duce\i-v[ ]n p[dure pe unde are a trece el =i face\i precum v-am zis.

|ugulea, trec`nd cu fra\ii s[i prin p[dure, v[zu o vie cu struguri. El sim\i c[asta nu poate s[fie lucru curat. Cum de nu mai v[zuse el ast[vie]n p[dure?

Frate-s[u cel mai mare vru s[ia un strugure. |ugulea]l opri. Apoi desc[lec[, scoase palo=ul =i]ncepu a t[ia la vi\e.

Deodat[ ]ncepu a curge din vi\ele t[iate ni=te s`nge negru ca p[cura. Fra\ii se mirar[de aceasta.

Apoi,]nc[lec`nd ei, pornir[. Merser[ ce merser[ =i dete peste o livede cu pruni. |ugulea nu l[s[ pe fratele cel mijlociu s[ ia prune, ci f[cu ca =i la vi\e, =i din prunii t[ia\i curse iar[ s`nge. Dup[ce mai merse, dete peste o f`nt`n[. El =tia c[prin acea p[dure nu era nici o f`nt`n[. Nu l[s[pe fra\i s[bea ap[. Ci lu`nd suli\a, ]n\ep[ fundul f`nt`nii de mai multe ori, =i deodat[ ]ncepu a g`lg`i un s`nge mohor`t =i cu rea duhoare. G`lg`ia ca dintr-o vac[.

Acestea erau fetele zmeoaicei, care voiau s[otr[veasc[pe |ugulea, feciorul mo=ului =i al m[tu=ii.

Merg`nd ei]mpreun[, |ugulea zise fra\ilor s[i:

— Ia uita\i-v[, fra\ilor, de vede\i ce este, c[nu =tiu ce m[dogore=te.

— Ce s[fie! r[spunser[fra\ii uit`ndu-se, iac[ un nori=or ro=u, vine dup[ noi ca v`ntul.

— Aia este zmeoaica b[tr`n[, m[i, zise el. Vine dup[mine.

Voi]mpr[=tia\i-v[care]ncotro =i v[duce\i acas[, ca s[nu v[afla\i]n calea ei, c[ci v[face mici f[r`me.

Dup[ce se desp[r\ir[, |ugulea intr[ ]ntr-o pe=ter[s[se ad[posteasc[p`n[ va trece zmeoaica. Urgisita de zmeoaic[; unde venea, m[re, venea turbat[ de m`nie, trecu ca fulgerul pe l`ng[pe=ter[=i apuc[ ]nainte, c[nu vedea cu ochii de c[tr[nit[ce era.

|ugulea]ndat[ie=i din pe=ter[,]nc[lec[=i pe ici \i-e drumu. O lu[la s[n[toasa]napoi spre r[s[rit =i merse, =i merse, p`n[ ajunse la curtea unui ]mp[rat care de dou[zeci de ani lucra un zid nalt foarte, ce c[dea ]nspre partea mo=iei zmeoaicei, nici el, vezi, nu avea pace de d`nsa, =i tocmai atunci]l ispr[vise.

Cum ajunsese acolo |ugulea, spuse]mp[ratului c[omor`se pe ginerii =i pe fetele zmeoaicei. Apoi ]i zise s[ dea porunc[ grabnic[ la to\i fierarii ca s[-i fac[ ]ndat[ o m[ciuc[ de fier mare cu care s[ omoare =i pe zmeoaica b[tr`n[.

}mp[ratul primi bucuros s[fac[|ugulea orice o =ti el, numai s[se scape de blestemata de zmeoaic[.

|ugulea puse de f[cu o gaur[ ]n mijlocul zidului cet[\ii, apoi porunci =i se aduse o gr[mad[de buc[\i de lemne, c[rora le dete foc]n mijlocul cet[\ii;]n acel foc puse m[ciuca de fier ca s[arz[s[se fac[ro=ie.

Zmeoaica, dup[ce alerg[ ]ntr-o parte =i]ntr-alta =i nu g[si pe |ugulea, mirosi ea c[trebuie s[fie la]mp[ratul cel cu zidul mare. Se]ntoarse =i s[te \ii, p`rleo! ]ntr-un suflet ajunse, c[z`nd l`ng[ zid de osteneal[ =i am[r[ciune. Apoi se scul[ cum putu =i vru s[ sar[ peste zid. S[ri, ]ns[ ]n sec. Dac[ v[zu c[-i este peste putin\[ a s[ri pe dasupra zidului, se urc[ p`n[la gaura ce o f[cuse |ugulea =i]ncepu a sorbi, voind s[ ]nghi\[totul ce era]n cetate.

}mp[ratul =i oamenii din cetate se p[reau a fi scri=i pe perete, at`t ]i ]nm[rmurise frica. |ugulea nu-=i pierdu cump[tul, ci, cu m[ciuca ro=ie ca focul =i \iind-o de coad[, merse la gaur[. C`nd sorbi o dat[zmeoaica, trase m[ciuca ars[tocmai]n inim[.

O dat[r[cni zmeoaica zic`nd:

— M-ai m`ncat fript[, |ugulea! =i muri pe loc.

}mp[ratul, boierii =i locuitorii acelei]mp[r[\ii mul\umir[lui Dumnezeu c[i-a sc[pat de zmeoaic[, de fetele =i de ginerii ei, c[ci multe rele le f[ceau; iar[m`ntuitorului lor]i ziser[“|ugulea viteazul =i]n\eleptul”. Dup[aceea,]mp[ratul ridic[pe |ugulea la mare cinste.

|ugulea tr[i acolo c`tva timp ca ]n s`nul m[-sii. Dar[ni=te zavistio=i de boieri b[g[ ]n inima]mp[ratului frica c[|ugulea odat[, odat[are s[-i ia \ara.

Cum auzi unele ca acestea,]mp[ratul se g`ndea ce me=te=ug s[ fac[ ca s[ scape de el. }n sf`r=it ascult[pove\ele celui mai pizm[tare\ din boierii cei b[tr`ni.

Trimise =i chem[pe |ugulea. El veni.

— |ugulea viteazul, zise]mp[ratul, Sfatul]mp[r[\iei mele a g[sit cu cale sa te duci la]mp[ratul stririlor,]n pe\it, s[-i ceri fata pentru mine.

— Dac[Sfatul]mp[r[\iei a g[sit cu cale, eu sunt gata s[m[supui, r[spunse el.

— Apoi pe c`nd hot[r[=ti ziua plec[rii?

— C`nd ar fi dup[ mine, =i m`ine.

}i g[tir[c[r\ile ce trebuia s[le duc[|ugulea,]i dete bani =i porni, dup[ce]=i lu[ziua bun[de la]mp[rat =i boieri, iar[gloatele]l petrecur[p`n[ afar[ din cetate =i se uitar[ dup[ d`nsul p`n[nu-l mai z[rir[.

|ugulea se duse mai]nt`i de se ]nt`lni cu fra\ii lui. Le spuse =i lor cum a omor`t pe zmeoaica cea b[tr`n[, apoi le f[cu cunoscut =i treaba cu care l-a]ns[rcinat]mp[ratul. Le dete =i lor ni=te bani ca s[-i duc[p[rin\ilor, apoi se]mbr[\i=ar[=i plecar[.

Fra\ii lui |ugulea]ncepuse a se uita la el cam chiondor`=. Ei nu se puteau ]nvoi cum de |ugulea s[ ajung[ s[ le fac[ lor ru=ine. Ei mai mari, =i s[ r[m`ie mai pe jos dec`t el, ca ni=te boble\i.

Duc`ndu-se |ugulea la treaba lui, ]nt`lni]n cale pe un om care striga c[moare de foame. Se apropie de d`nsul s[ vaz[ ce fel de om este acela. C`nd, ce s[vaz[? un om ca to\i oamenii umbla dup[=apte pluguri ce ara =i din gur[nu mai t[cea.

— Ce voinic mare e=ti tu, omule, de m[n`nci brazda de la =apte pluguri =i tot strigi c[mori de foame?]l]ntreb[|ugulea ca p-un prieten.

— Eu nu sunt voinic, r[spunse fl[m`ndul, ci voinic este |ugulea, feciorul mo=ului =-al babei, care a omor`t pe zmeoaic[, pe fetele =i pe ginerii ei.

— Eu sunt acela,]i zise |ugulea.

— Dac[e=ti tu, ia-m[=i pe mine cu tine, c[poate \i-oi prinde bine la ceva.

}l lu[=i plecar[. Dup[c`teva zile de c[l[torie, dete peste un alt om, ]n gura c[ruia curge apa de la nou[ f`nt`ni =i tot striga c[moare de sete.

}l]ntreb[=i pe acesta ca =i pe fl[m`nd. +i dac[ c[p[t[ un r[spuns care sem[na cu al fl[m`ndului,]l lu[=i pe acesta cu sine, =i plec[mai departe.

Se duse, se duse =i iar[=i se mai duse. Iar[c`nd fu s[ treac[ ni=te mun\i, ]nt`lni un alt om, cu dou[pietre de moar[de picioare, care s[rea din munte]n munte =i c`nd fugea, iepurele pe spinare netezea, =i striga c[n-are loc unde s[fug[.

|ugulea]l]ntreb[ca =i pe ceilal\i, iar[omul r[spunse tot ca ei. }l lu[=i pe acesta =i porni]nainte cu Dumnezeu.

}n calea lor mai]nt`lni un om cu o musta\[alb[=i cu alta neagr[,]mbr[cat cu nou[cojoace =i striga c[moare de frig, de=i era pe la n[miezi =i soarele ardea ca]n luna lui cuptor.

Dup[ce]l]ntreb[=i el voi s[mearg[cu d`nsul, |ugulea]l lu[=i pe acesta, =i]nainte, tot]nainte =i]napoi nu se uita.

Merse ce mai merse =i, c`nd fu pe la amurgit, ]nt`lni un om care se uita]n sus cu un arc]n m`n[. |ugulea]l]ntreb[:

— Da’ ce faci acolo, omule?

— Ce s[fac, r[spunse el, iaca un \`n\ar a ajuns tocmai la v`ntul turbat =i voi s[-l dobor d-acolo cu s[geata mea.

— Voinic trebuie s[fii, omule,]i zise |ugulea, dac[tu po\i s[v`nezi un \`n\ar pe care noi nu-l vedem.

— Ce are a face! Voinic este |ugulea, fiul mo=ului =i al babei, care a omor`t pe zmeoaica cu fetele =i cu ginerii ei cu tot, zise omul.

— Eu sunt, r[spunse |ugulea.

— Dac[e=ti tu, ia-m[=i pe mine cu tine, c[poate \i-oi prinde bine la ceva.

Dup[ce mai merse ce merse, ajunse]n ni=te v[i foarte frumoase de unde se]ntindeau ni=te mun\i]mpodobi\i cu copaci =i cu o verdea\[care desf[ta inima, =i acolo dete peste un om, care nu =tiu ce tot bomb[nea el din gur[=i c`nd amenin\a cu toiagul ce \inea ]n m`n[, pe dat[se f[cea c`te o sut[de p[s[rele.

Apoi dac[ ]l]ntreb[|ugulea cu ce vitejii face el minunile astea, el r[spunse c[|ugulea este viteaz, care a f[cut at`tea =i at`tea voinicii.

Afl`nd omul c[ vorbea cu |ugulea, s-a luat =i el dup[ d`nsul, ca =i ceilal\i.

+i merse cu to\ii, merse, merse ca cuv`ntul din poveste ce d-aci ]nainte se g[te=te, =i pe unde ajungea ]ntreba de ]mp[ratul stririlor. Pe la cet[\i =i sate, pe unde m`neau ei noaptea, to\i]i con[ceau =i]i g[zduiau cu bucurie c`nd auzea de numele lui |ugulea.

Iar[c`nd fu ]ntr-una din dimine\i, z[rir[ turnurile cet[\ii unde locuia ]mp[ratul stririlor. }ntinser[ piciorul la drum =i c`nd era]ndesear[, ajunser[=i ei la por\ile cet[\ii.

A doua zi se scular[, pe ochi mi se sp[lar[, se]mbr[car[, se scuturar[=i pe Domnul l[udar[, c[le-a ajutat de au ajuns vii, nev[t[ma\i.

Spuse |ugulea tovar[=ilor s[i pentru ce a venit, iar[ei r[spun-

ser[c[dac[ ]mp[ratul nu va voi s[-i dea fata de bun[voie, apoi o vor lua-o ei cu nepus[ ]n mas[, c[doar[nu sunt ei de florile m[rului cu |ugulea viteazul.

Dup[ce a dat]mp[ratului c[r\ile ce adusese |ugulea, acel]mp[rat]i zise:

— Sunt gata a-\i da fata, dac[ ]mi vei s[v`r=i cu bine slujbele cu care am s[ te ]ns[rcinez; iar[ de nu, unde ]\i stau picioarele ]\i va sta =i capul. Aceasta s[ o =tii. }\i dau soroc p`n[m`ine s[ te g`nde=ti, dac[te]ncume\i ori ba.

— M[ ]ncumet, luminate]mp[rate,]i r[spunse |ugulea. Porunce=te.

— P`n[ m`ine diminea\[s[-mi m[n`nci nou[ cuptoare de p`ine,]i porunci]mp[ratul.

— S[se puie la cale coacerea lor c`t mai cur`nd, r[spunse |ugulea.

Hot[r`r[ c`nd s[vie s[ ]nceap[a m`nca. Se puser[=i paznici care s[ia aminte.

Pe sear[venir[cu to\ii. Apoi uit`ndu-se la Fl[m`ndul, |ugulea]i zise:

— S[te vedem, nene Fl[m`ndule.

— Las' pe mine, r[spunse acesta. Lua\i-v[c`te o p`ine, ca s[ave\i =i voi ceva gust[ric[.

+i]ncep`nd a arunca c`te zece p`ini ]n gur[ =i a le ]nghi\i, sf`r=i cuptoarele p`n[la miezul nop\ii. Parc[arunca dup[spate. Mai adun[=i codriceii cei mai r[m[seser[de la tovar[=i,]i]nghi\i =i pe ace=tia =i]ncepu a striga:

— Mor de foame! mor de foame!

Strejarii care r[maser[ca ni=te bostromengheri, uit`ndu-se cum piereau p`inile, se duser[de spuse]mp[ratului despre cele]nt`mplate.

Se minun[=i]mp[ratul. Apoi zise s[-i aduc[nou[bu\i de vin =i porunci lui |ugulea s[le bea p`n[la ziu[.

|ugulea zise Setosului:

— Pe d`nsele, nene Setos.

— Numai at`t?]ntreb[el.

Trase cepurile la c`teva bu\i dodat[, =i pe toate le ]nghi\ea de p[rea c[ intr[ vinul ]n p[m`nt.

Dup[ce le ispr[vi,]ncepu =i el a striga:

— Mor de sete! mor de sete!

}mp[ratul]ncepu a se]ngrijora c`nd ]i spuser[ strejarii cele ce se ]nt`mplar[=i]ncepu a]nc[lzi cuptorul cel mare cu nou[car[de lemne.

D`nd porunc[lui |ugulea de a intra]n cuptor, el se uit[la Frigurosul =i-i zise:

— A venit =i vremea ta, nene Must[\io.

— Cum o s[v[pui s[face\i ni\ele cuie, cl[n\[nindu-v[din\ii! r[spunse el.

+i]n adev[r, cum ajunse la cuptor, carele era ro=u ca para focului, puse m`na pe musta\a lui cea alb[, smulse c`teva fire dintr-]nsa =i le arunc[ ]n cuptor. Deodat[la gura cuptorului se f[cu brum[. Apoi intrar[ ]n cuptor to\i megia=ii lui |ugulea cu d`nsul]mpreun[=i]ncepur[a striga c[le deger[.

C`nd veni ]mp[ratul =i v[zu, se lu[ de g`nduri cu |ugulea [sta n[zdr[vanu.

+i cer`nd ei,]mp[ratul porunci de mai aduse nou[car[de lemne, le dete foc, dar[parc[ardea pe ghea\[.

}mp[ratul acela avea o pa\irc[de fat[slujitoare, care se lua]n goan[cu ogarii.

Porunci lui |ugulea s[trimi\[=i el pe cineva din ai s[i ca]mpreun[cu fata s[se duc[la F`nt`na Ielelor, s[aduc[c`te dou[ urcioare de ap[. Dac[ omul s[u va veni ]nainte, ]i va da pe fie-sa; iar[ dac[ slujitoarea lui va veni mai-nainte, s[ =tie c[ pe to\i megia=ii lui ]i pune ]n \eap[ =i pe d`nsul]ntr-una mai sus dec`t pe to\i.

|ugulea primi. Apoi uit`ndu-se la so\ul s[u cel cu pietrele de moar[de picioare,]i zise:

— Ce zici tu, veri=cane, umfl[m noi fata, ori ne odihnim]n v`rful \epelor?

— S[cerc[m =i noi, poate c[vom l[sa frig[rile alea pe seama]mp[ratului.

Omul cu pietrele de picioare =i fata fug[toare pornir[ ]mpreun[, fiecare cu c`te dou[ urcioare, =i aide, aide, de vorb[, ajunser[ la F`nt`na Ielelor.

Aci, fata umbl[cu =mecherii. +i cum era =i cam nurlie, m`glisi pe omul cu pietrele de picioare =i ]l ]nduplec[ s[ se puie cu capul ]n poala ei, p`n[s-or mai odihni ni\el, =i s[-i caute]n cap. Tot c[ut`ndu-i ]n cap, el adormi. Fata cum ]l v[zu c[ adormi bine, lu[ o c[p[\`n[de cal uscat[ce era acolo al[turea,]i puse capul bini=or pe d`nsa,]i vars[urcioarele lui, ia p-ale ei =i o plec[la s[n[toasa. Nici drumul ei, nici picioarele ei.

|ugulea cu ai s[i sta pe o m[gur[=i se uita]nspre locul de unde trebuiau s[vie cei trimi=i s[aduc[ap[. C`nd, vede pe fata. Unde venea, m[re, venea ca v`ntul. Omul nu se vedea, nu se auzea. Atunci zise s[get[torului celui dibaci:

— Ia te uit[, f`rtate, de vezi ce face megia=ul nostru.

— Doarme cu sfor[itele, r[spunse acesta, cu capul pe o c[p[\`n[de cal mort =i uscat[.

Unde]ntinde arcul, d[du drumul s[ge\ii, =i tranc! drept]n c[p[\`na de cal lovi, de s[ri c`t colo de sub capul omului. Acesta odat[s[ri]n sus, =i ia pe fat[de unde nu e.

Umplu urcioarele numaidec`t. Apoi ca g`ndul porni, s[rind c`te zece conace dodat[; ajunse pe fat[ tocmai la poarta palatului =i trec`nd pe l`ng[ d`nsa,]i sparse =i urcioarele cu pietrele de la picioarele lui.

C`nd duse urcioarele sus la]mp[ratul, acesta]ntreb[:

— Dar[fata unde a r[mas?

— Vine pe urm[,]i r[spunse |ugulea.

Ajung`nd =i fata =i merg`nd =i d`nsa la]mp[ratul,]i spuse toat[=iritenia.

}mp[ratul toat[noaptea n-a putut s[doarm[, fr[m`nt`ndu-se de g`nduri. A doua zi, unul din sfetnici, care =tia p[sul ]mp[ratului, veni =i-i spuse ce s[ mai zic[ lui |ugulea s[ mai fac[. Pl[cu ]mp[ratului sfatul =i, chem`ndu-l,]i zise:

— |uguleo, mi-ai f[cut tot ce \i-am poruncit,]nc[o slujb[mai cer de la tine =i apoi pace.

— Porunce=te mai degrab[,]mp[rate, c[ci poate s[se supere]mp[ratul ce m-a trimis de at`ta z[bav[, =i aceasta n-a= voi-o nici]n ruptul capului.

— S[-mi faci s[nasc[ ]ntr-o noapte 50 de femei sterpe!

— Ce mai treab[! zise |ugulea. S[se aduc[numaidec`t la fa\a locului.

Porunci]mp[ratul de aduse cincizeci de femei =i le-a b[gat pe fiecare]n c`te o c[mar[. |ugulea ridic[ochii c[tre vr[jitor =i zise:

— Arat[,]nv[\atule, ce poate toiagul t[u cel plin de vr[ji.

— Putea]mp[ratul s[dea porunci mai grele de f[cut; aceasta este juc[rie, r[spunse el.

+i intr`nd ]n c[m[rile femeilor, bomb[ni la fiecare c`te ceva din gur[, =i pe fiecare le lovi u=or cu toiagul pe spinare, apoi ie=i. Una dup[alta ele n[scur[p`n[diminea\[.

C`nd veni ]mp[ratul a doua zi =i auzi or[c[itul copiilor de-i ]mpuiase urechile, se lu[ cu m`inile de p[r =i plec[ ]ndat[. C`nd s[ p[=easc[ pragul por\ii de la aceste case, ca s[ se duc[ la palatul lui, vr[jitorul ]l atinse =i pe d`nsul cu toiagul, =i]ndat[se pomeni cu c`\iva boboci de ra\[ m[c[ind dup[ d`nsul.

R`ser[ =i ]mp[r[teasa =i sfetnicii c`nd v[zur[pe]mp[ratul cu bobocii dup[d`nsul.

Iar[el se sp[im`nt[ de poznele ce f[cuse |ugulea =i, nemaicutez`nd s[-i mai dea vreo porunc[, hot[r] s[-i dea fata.

Dup[ce se preg[tir[tot ce trebuia de drum, |ugulea lu[pe fata]mp[ratului =i porni, petrec`ndu-i ]mp[ratul cu toat[ sila lui, cu tr`mbi\e =i cu buciume, cu tobe =i cu surle p`n[afar[din cetate.

+i lu`ndu-=i ziua bun[ de la ]mp[ratul, |ugulea ]=i c[t[ de drum, l[s`nd pe fiecare din megia=ii s[i pe la locurile de pe unde]i luase.

Merg`nd el, b[g[de seam[c[fata]mp[ratului stririlor era trist[. Iar[dac[o]ntreb[care s[fie pricina de st[trist[, ea]i r[spunse:

— Sunt]n stare s[-mi fac seam[singur[, dac[voi c[dea]n m`na]mp[ratului celui ce te-a trimis pe tine, =i nu m-[i lua tu.

}i pl[cu lui |ugulea vorbele astea =i]i merser[tocmai la inim[. N-avea]ns[ce face. Trebuie s[se \ie de cuv`ntul ce dase celui ce l-a trimis.

Pe drum v[zu un vultur. |ugulea trase o s[geat[din tolb[, o a=ez[la arc =i]l lu[la ochi. Vulturul]i zise:

— Nu da, |uguiea viteazu, c[mult bine \i-oi prinde c`nd vei fi ]n nevoie =i te vei g`ndi la mine.

|ugulea]l l[s[=i plec[ ]nainte. Ajung`nd ]ntr-o p[dure mare =i ]nnopt`nd, a mas acolo. F[cu un foc mare =i se puse a se odihni. C`nd fata, dodat[, strig[speriat[:

— Ursul!

|ugulea, de unde =edea =i]ncepuse a a\ipi l`ng[ foc, o dat[ s[ri drept ]n sus, puse m`na pe arc =i pe palo=; cum v[zu ursul,]l lu[la c[tare cu o s[geat[. Ursul]ns[st[tu locului =i]ncepu a striga:

— Nu m[omor], |ugulea viteazul, ci mai bine scoate-mi =teapul ce mi-a intrat]n lab[, c[mult bine \i-oi prinde =i eu c`nd vei fi vrodat[ ]n nevoie =i te vei g`ndi la mine. |ugulea se opri, iar[dup[ce veni ursul la d`nsul, se c[zni p`n[ce]i scoase =teapul, apoi]l leg[la bub[=i ursul plec[morm[ind de unde a venit.

A doua zi, pornind dis-de-diminea\[, a mers toat[ziua. C`nd era]ns[pe la sc[p[tatul soarelui, ajunse =i el la]mp[ratul ce-l trimisese. Cum ajunse,]i]nf[\i=[pe fata]mp[ratului stririlor.

}mp[ratul, cum v[zu pe |ugulea, intr[ ]n grozile mor\ii. El]l credea pierit.

Apoi primi cu mare cinste pe fat[=i-i preg[ti pentru dormit c[mara unde dormea m[-sa. Lui |ugulea]i dete =i lui o c[mar[ ]n

palaturile]mp[r[te=ti. Apoi spuse]mp[ratului tot ce p[\i p`n[ce]i aduse fata.

Peste noapte,]mp[ratul \inu sfat. El zise sfetnicilor s[i:

— Ce socoti\i, boieri dumneavoastr[, s[facem cu |ugulea [sta? El ne-a sc[pat de neaga-reaua aia de zmeoaic[=i de ai s[i. Acum nu care cumva s[-i vie poft[s[=i domneasc[? +i atunci, ce ne facem noi? O s[se verse s`nge peste s`nge =i c`nd,]n cele de pe urm[, tot el, pare-mi-se, o s[biruiasc[.

— Nu te teme,]mp[rate, zise sfetnicul cel pizm[t[re\, ne cur[\[m noi de el, numai s[porunce=ti cuiva s[-l otr[veasc[, ori s[-l puie bine.

— Ce stai dumneata de vorbe=ti? zise alt sfetnic; cu otrav[se r[spl[te=te cel ce a f[cut at`tea slujbe =i ne-a sc[pat de nevoia ce era pe capul nostru?

— Ai dreptate, r[spunse un al treilea sfetnic; eu dau cu p[rerea c[cinste]mp[r[teasc[s[se dea lui |ugulea =i s[se a=eze]n trebile]mp[r[\iei celei mai]nalte, s[se ridice la rangul de boier din doisprezece.

Mai ziser[unii una, al\ii alta, dar nicicum nu se]n\elegeau, din pricina pizm[t[re\ului de boier.

— Eu socotesc, r[spunse]mp[ratul t[indu-le cuv`ntul, c[ar fi cu dreptul ca el s[ia de nevast[pe fata]mp[ratului stririlor ce o aduse acum; c[ci el =i-a pus via\a]n primejdie de a adus-o. De=i]mi place prea mult, de mi se scurg ochii dup[o a=a buc[\ic[ginga=[, dar[m[lipsesc de un a=a odor =i-l las pe seam[cui mi l-a adus. Apoi, dup[ce]l voi d[rui]mp[r[te=te pentru slujbele ce a f[cut mie =i locuitorilor]mp[r[\iei mele, s[-l poftesc a se duce]n \ara lui. Astfel putem scuti pe biat[s[r[cime de v[rsarea de s`nge, c[ci nu crez eu ca un viteaz ca d`nsul s[se cerce a se atinge de drepturile mele r[mase de la mo=i, de la str[mo=i. Numai s[ ]ntreb[m =i pe fat[, dac[vrea s[-l ia de b[rbat.

— }n\elep\e=te ai gr[it,]mp[rate, r[spunser[cea mai mare

parte din sfetnici, =i judecata m[riei tale va fi pl[cut[=i lui Dumnezeu.

A doua zi,]mp[ratul chem[pe |ugulea =i pe fata de]mp[rat]n divanul cel mare, =i le spuse ce a g[sit cu cale Sfatul]mp[r[tesc.

Fata]mp[ratului r[spunse:

— S[-\i dea Dumnezeu ani mul\i,]mp[rate, =i s[domne=ti cu pace. A=a mi se pare =i mie a fi dup[dreptate. Eu]ns[mi era s[\i-o spui, dac[n-ai fi voit s[cuno=ti. C`nd o ]mp[r[\ie are parte de un st[p`nitor a=a de drept =i nep[rtinitor, ferice de noroadele din]mp[r[\ia aceea.

— V[zui =i eu,]mp[rate, o judecat[dreapt[ ]n via\a mea, zise =i |ugulea. +i fiindc[tu]mi dai fericirea, bra\ul meu este]nchinat]mp[r[\iei tale. C`nd va c[dea vro pacoste pe capul norodului t[u, g`nde=te-te c[este pe lume un |ugulea care va fi gata a-=i v[rsa s`ngele pentru tine =i pentru \ara ta.

Apoi |ugulea, dup[ce primi =i daruri]mp[r[te=ti, peste c`teva zile porni cu logodnica lui, g`ndul fiindu-i s[mearg[a-=i mai vedea p[rin\ii. +i]ntr-acolo =i porni.

C`nd a plecat |ugulea de la curtea ]mp[r[teasc[, ]mp[ratul cu ai lui l-a petrecut cu cinste ]mp[r[teasc[ p`n[la hotar. +i desp[r\indu-se,]=i luar[ziua bun[unii de la al\ii.

Fata =i |ugulea parc[zburau, iar nu mergeau, de bucurie c[le]mplinise Dumnezeu dorin\a. +i merg`nd, ajunser[ la locul de ]nt`lnire cu fra\ii s[i, pe c`nd soarele era]n cruci.

C`nd v[zur[ fra\ii pe |ugulea cu o logodnic[ mai frumoas[ dec`t florile =i mai alb[dec`t spuma laptelui, ]i puser[ g`nd r[u. P`n[ a nu se culca, ei se furi=ar[ de |ugulea, se dar[ mai c`t colea =i]ncepur[a pl[nui, cum s[fac[s[se scape de el.

— Noi acum o s[fim de r`s ]n sat, pe l`ng[fratele nostru, zice cel mijlociu.

— S[r[punem pe |ugulea, zise fratele cel mai mare. Tu s[-i iei calul =i eu nevasta.

Cum pl[nuir[, a=a =i f[cur[.

Peste noapte se scular[=i cu o m`n[ tremur`nd[taie pe |ugulea,]i ia fata =i calul =i o rup d-a fuga; =i fugi, =i fugi; p`n[ ce, c`nd se cr[pa de ziu[, erau aproape de satul lor.

Fata se puse pe un pl`ns de nu o putur[ m`ng`ia cu nici un chip.

— Noi suntem]n\ele=i,]i ziser[fra\ii. S[=tii c[te omor`m =i pe tine, dac[ne vei spune c[noi am ucis pe |ugulea.

Ajunser[la p[rin\ii lor.

C`nd auzir[ p[rin\ii lui |ugulea c[ a fost ucis ]ntr-o b[taie cu ni=te zmei, dup[ cum ]i spuser[ fra\ii, pl`ngeau =i lemnele =i pietrele de mila lor. Nu puteau ei face s[li se usuce lacr[mile de la ochi, fereasc[Dumnezeu. +i se t`nguiau =i se boceau, de nu se mai puteau ast`mp[ra.

Fata pl`ngea =i ea, biet,]nfundat, c[ci nu cuteza s[dea grai din gura ei.

|ugulea sc[pase cu o sc`nteie de via\[, c[ci fra\ii nu-l omor`se detot. C`nd au fost dat ei cu sabia, le-a tremurat m`na de fric[=i nu i-au retezat capul. El, viindu-=i ni\el]n sim\iri, =i neput`ndu-se scula, a ]nceput a geme de durere =i urgie, mai cu seam[ c`nd v[zu c[nu era l`ng[ d`nsul nici fata, nici calul.

+i g`ndindu-se la tri=tea lui =i la biata fat[ pentru care nu =tia ce o s[ pa\[ =i ea din m`na fra\ilor lui,]=i aduse aminte de vultur =i de urs.

Nu trecu mult =i se pomeni cu vulturul la capul lui. +i pe c`nd]i spunea ce p[\i, o dat[se auzi prin p[dure glasul ursului: mor! mor! mor!

Venea, nene, ursul, de duduia p[durea, trosneau usc[turile pe unde c[lca =i r[p[ia ramurile pe unde trecea.

Vulturul c`t p-aci era s-o ia la s[n[toasa, dar[ dac[ v[zu c[ =i ursul vine ]n ajutorul lui |ugulea, se l[s[ din zbor iar[=i l`ng[d`nsul.

Abia mai putu |ugulea s[spun[=i ursului ce p[\i. Apoi cu grai

stins ceru ni\ic[ap[. Vulturul se repezi la f`nt`n[=i-i aduse ap[ ]n gu=[. P`n[ atunci zise ursului s[-i pip[ie ranele, fiindc[ el nu e c`rnic, =i s[-i a=eze toate oscioarele la locul lor, de vor fi zdrobite.

Cum]i aduse ap[, |ugulea b[u. Ursul zise vulturului:

— Ce vom face acum =i noi pentru binef[c[torul nostru, ca s[nu-l l[s[m s[moar[?

— S[-mi cau\i dou[citurele, r[spunse vulturul, s[mi le legi de picioare, =i m[voi duce ca g`ndul s[ aduc leacuri pentru |ugulea de la apa Iordanului, unde sunt dou[ f`nt`ni cu ap[ vie =i ap[ moart[, c[ci =i el ne-a f[cut at`ta bine.

C[ut[ursul citurelele, le leg[de picioarele vulturului =i acesta zbur[ca v`ntul ]nspre apa Iordanului =i se ]ntoarse ca g`ndul.

Ursul nu se mi=c[de la capul lui |ugulea. Cum veni vulturul, turn[ursul ap[moart[peste toate ranele =i se]ncheg[carnea, turn[apoi de dou[, trei ori ap[vie =i se vindec[|ugulea de toate metehnele, r[m`ind cum l-a f[cut m[-sa, s[n[tos =i]ntreg.

V[z`ndu-se |ugulea voinic ca =i mai-nainte, mul\umi vulturului =i ursului, apoi le zise:

— Eu v[z c[m-a\i iubit mai mult dec`t fra\ii mei. Nu mai am nimic pe lume acum. De azi]ncolo voi tr[i cu voi ca ni=te fra\i.

— Primim bucuro=i, r[spunse vulturul. Dar[cum vei putea tr[i departe de iubita ta =i de =oimuleanul t[u?

— Dac[nu este cu putin\[, mai zise |ugulea, s[...

— S[-\i tai cuv`ntul cu miere, r[spunse ursul; dar[ trebuie s[ fie cu putin\[. Vulturul se va duce ca =tafetar, s[ afle ce este pe la fra\ii t[i. Eu voi =edea cu tine =i, c`nd va fi vreme cu prilej, vei merge s[-\i iei so\ia =i, de voie=ti, vom conceni =i pe fra\ii t[i.

— Bune sunt pove\ele astea, adause |ugulea.

Se duce vulturul, afl[toate]nt`mpl[rile =i se ]ntoarse de spuse lui |ugulea ca s[ fac[ ce o face mai cur`nd, c[ci pe fat[o silesc to\i cu totul s[ia de b[rbat pe unul din fra\i, cu g`nd c[|ugulea este mort.

Cum auzi |ugulea, porni cu tovar[=ii lui, vulturul =i ursul, =i

peste c`teva zile ajunser[ aproape de casa lor. A=teptar[ p`n[ ]nser[=i se duser[pe-ntunerec[1]]n curte. Intr`nd ]n curte, ursul ]ncepu s[ morm[ie. Fra\ii ie=ir[ afar[ speria\i =i se luar[ dup[ urs, ursul coti =i se ]ntoarse l`ng[|ugulea.

}ntre acestea, fata]i lu[armele de unde le pusese fra\ii =i]nt`mpin[ pe |ugulea cu ele. Iar[ vulturul se repezi la co=ar, unde era calul lui |ugulea care tot necheza, ]i dezleg[ c[p[strul cu ciocul, =i el veni l`ng[st[p`nu-s[u.

Ursul =i vulturul]=i luar[ziua bun[dup[ce-l v[zur[ ]narmat =i plecar[zic`ndu-i s[se p[zeasc[a nu c[dea]n capcan[.

Dup[plecarea lor, |ugulea intr[ ]n cas[, la p[rin\i. Ei nu-l mai cuno=teau. Dar[fata, cu lacr[mile =uroaie pe obraz, le povesti adev[rata istorie a omor`rii lui |ugulea.

Fra\ii lui |ugulea adunase pe to\i megia=ii, zic`nd c[ a intrat ursul ]n sat. C`nd venir[=i v[zur[pe |ugulea, r[maser[ca b[tu\i de Dumnezeu.

Calul lui |ugulea s[ri =i-i omor] pe am`ndoi cu picioarele, apoi veni l`ng[st[p`nul lui cel adev[rat, l[crim[ =i ]i linse m`inile.

C`nd auzir[ megia=ii faptele cele proclete ale fra\ilor lui, ziser[ c[ urgia lui Dumnezeu a c[zut peste d`n=ii, omor`ndu-i calul.

Tocmai istorisea p[rin\ilor lui tot ce p[\ise]n pribegia lui |ugulea, c`nd deodat[se auzi un zgomot]n curte.

Ie=ir[s[vaz[ce este. Ce g`ndi\i c[mi-au v[zut? O ceat[de osta=i. C[petenia osta=ilor desc[lec[, se apropie =i-i d[du ni=te c[r\i]mp[r[te=ti.

}mp[ratul stririlor murise. Aceast[carte ce-i aduse era adiata]mp[ratului. C[ci bolnav fiind pe patul mor\ii, l-au fost]ntrebat sfetnicii =i gloatele pe cine le las[ ]mp[rat, pentru c[n-avea al\i copii.

}mp[ratul le-a fost r[spuns c[mai vrednic nu cunoa=te pe

[1] *Pe-ntunerec*: Fila deteriorat[ ]n exemplarul de baz[.

nimeni dec`t pe |ugulea. Atunci s-a scris adiata, s-a isc[lit de]mp[rat =i de toat[ob=tea.

A doua zi, |ugulea a pornit la]mp[r[\ia lui cu so\ia =i p[rin\ii s[i. Cum ajunse acolo, veni =tire c[este ales de]mp[rat =i la cetatea ce o sc[pase din urgia zmeoaicei, a fetelor =i a ginerilor ei. Pas[mite murise =i]mp[ratul d-acolo =i nici el n-avea urma=i.

Apoi |ugulea, unind am`ndou[ ]mp[r[\iile, se cunun[ cu fata, iubita lui, =i f[cu o nunt[ de se duse vestea pestetot p[m`ntul =i r[mase de povestit la urma=ii urma=ilor lor.

+i domnir[p`n[ce Dumnezeu voi cu ei. Iar[eu:

}nc[lecai pe un lemn,
La bine s[v[ ]ndemn;
}nc[lecai pe un coco=
S[v[spui la mo=i pe gro=i.

CUPRINS

COPIII V{DUVULUI +I IEPURELE, VULPEA, LUPUL +I URSUL

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un om. El avea o fat[=i un b[iat. +i r[m`ind v[duv de muma copiilor, ]l ]ndemn[ ariciul s[ se ]nsoare de a doua oar[. Neveste-sei ]i sta ace=ti copila=i ca sarea ]n ochi. Nu era diminea\[, nu era sear[, nu era clip[ l[sat[ de la Dumnezeu s[ nu-i am[rasc[. C`nd]i ciocm[gea, c`nd ]i cic[lea =i c`nd]i da tuturor r[ilor gonindu-i.

Copiii, biet, ca copiii, nu =tiau ce s[fac[, ce s[dreag[, ca s[umble dup[placul ei; dar[ ]n de=ert. Nu mai aveau zi alb[, c[ci ea se \inea mereu de c`ra lor. }ntr-o zi, ea zise b[rbatului ei:

— M[, b[rbate, de nu \i-ei lua copiii s[-i duci undeva]n pustietate, ca s[-i pr[p[de=ti, eu p`ine cu sare de pe un taler cu tine nu mai m[n`nc.

Da bine, fa nevast[, cum s[pr[p[desc eu a=a bun[tate de copila=i? +i unde s[-i duc?

— Nu =tiu eu de-alde astea. S[faci ce zic eu, ori mai multe nu.

Ce era s[fac[bietul om? S[nu o asculte,]i era c[i se risipe=te casa =i]=i pierde rostul. S[o asculte,]i era mil[de copii. Dup[ce-l mai ciocm[ni muierea o toan[, puse]n g`nd sa-i fac[ voia, c[ci limbu\ia nevestei ]l scoase afar[ din \`\`ni.

Se scul[, deci, de diminea\[,]=i lu[copiii =i plecar[ ]mpreun[cu vorba c[merge la lemne. Fata, ca una ce era =i mai mare dec`t b[iatul, lu[ ]n =or\ vro doi pumni de m[lai =i pres[r[ pe drum, p`n[ ]n p[dure. Aci dac[ajunser[, tat[l lor le f[cu focul, apoi le zise:

— Iat[, copii, v-am f[cut focul; sta\i aici =i v[ ]nc[lzi\i, c[eu m[duc ia, c`t colea, s[ tai ni\ele lemne, =i c`nd m[voi]ntoarce am s[v[aduc mere.

— Bine, t[tu\[, r[spunser[copiii, numai s[nu z[bove=ti mult, c[ci ne este fric[singuri.

— Fi\i pe pace din partea asta.

Zise =i plec[. El se opri la o dep[rtare c`t arunci cu o zbur[tur[ de \and[r[, =i se sui ]ntr-un copaci =i leg[ un c[p[t`i de sc`ndur[ de v`rful, copaciului. De c`te ori b[tea v`ntul sc`ndura se lovea, iar[copiii ziceau:

— Auzi, tata taie lemne.

El]ns[se]ntoarse la nevast[, =i]i spuse ceea ce f[cuse. Iar[dac[se f[cu sear[, puser[masa =i m`ncar[. Mai r[m`indu-le ni=te f[r[mituri,]i zise nevasta:

— Unde or fi copiii t[i, b[rbate? Ar putea s[m[n`nce =i ei ceea ce ne-a r[mas.

— Iat[-ne aci =i noi, iat[-ne aci.

+i ie=ir[de dup[co=ul bordeiului =i m`ncar[. Dup[ce se scul[tat[l copiilor, vitrega]ntreb[pe copii cum au nimerit de s-au]ntors. Iar[fata]i povesti tot ce f[cuse, =i cum se ascunseser[dup[co=, dac[ajunser[acas[, de fric[s[nu-i bat[.

Pas[mite ei se luase dup[d`ra de m[lai ce o pres[rase fata, c`nd merser[ ]n p[dure.

Mai trecu, ce mai trecu, =i strigoaica de vitreg[iar[se \inu de c`ra b[rbatului s[u ca s[-=i pr[p[deasc[copiii.

+i neav`nd ce-=i face capului, tat[l ]=i lu[ copiii =i plec[ cu d`n=ii iar[=i]n p[dure.

Fata voi s[ia =i de ast[dat[m[lai, dar[nu mai g[si; se duse la vatr[s[ia cenu=[, dar[vitrega o lovi cu v[traiul peste m`n[.

Ajung`nd ]n p[dure, tat[l lor le f[cu focul, =i ]i l[s[ acolo ca s[ se duc[ s[ taie lemne. +i s-a cam mai dus, =i dus a fost, c[ci pe la d`n=ii nu se mai]ntoarse.

A=teptar[ce a=teptar[, =i dac[v[zur[copiii c[tat[l lor nu se mai]ntoarce, o luar[=i ei]nspre partea]ncotro se dusese el, ca s[-l caute. +i neg[sindu-l, orbec[ir[=i ei prin p[dure p`n[ ]nde-sear[. B[iatul, mai mic fiind, ]ncepu s[ sc`nceasc[de osteneal[=i de foame. Fata se v[ic[rea =i ea c[nu =tia ce s[-i dea de m`ncare =i unde s[se aciuieze.

Umblau ce umblau, =i iar[=i se]ntorceau la focul unde]i l[sase tat[l lor. B[iatul sc`ncea mereu, c[ era rupt de osteneal[. Amurgul dase peste d`n=ii nem`nca\i =i neodihni\i.

Atunci fata, ca s[ ]mpace pe copil, s[-l fac[a adormi cu g`ndul la m`ncare =i s[nu mai pl`ng[, b[g[ ]n spuza focului o balig[de vac[ce g[si p-acolo prin p[dure, =i zise fratelui s[u celui mai mic:

— Taci cu dada, b[ie\elul dadei, c[uite am pus turta]n foc s[se coac[. P`n[atunci pune capul ici]n poala dadei =i trage un somnule\ bun.

B[iatul crezu pe soru-sa =i t[cu. }ntr-acestea iat[c[se pomenesc cu un unchia=.

— Bun[vremea, nepo\ilor, le zise.

— Mul\umim dumitale, mo=icule,]i r[spunde fata.

— Dar[ce ave\i acolo]n foc?

— Ce s[avem, tat[mo=ule, iaca am pus o balig[de vac[ca s[ ]mpac copilul [sta, care este rupt de osteneal[=i poc`ltit de foame.

+i dup[ce mai =ezu ni\el, zise mo=ul s[o scoat[din spuz[c[s-o fi copt. Fata se supuse; dar[cam cu]ndoial[. C`nd, ce s[ vede\i d-voastr[? scoase o p`ine alb[ca fa\a lui Dumnezeu.

Pas[mite mo=ul acela era chiar Dumnezeu, f[r[ ]ns[s[=tie fata ceva despre asta.

V[z`nd fata o astfel de minune se sp[im`nt[. Vezi c[=tia ce pusese ea acolo, =i acum iaca ce scoase.

Se puser[cu to\ii =i m`ncar[. M`ncau mereu =i p`inea nu se mai sf`r=ea.

Apoi mo=ul lu[o vi\[de p[r din capul fetei, f[cu la\uri =i un arcule\, =i d`ndu-le b[iatului, le zise:

— Acum ave\i p`ine. Cu asta prinde\i p[s[rele ca s[ ave\i ce m`nca.

— Mul\umim, tat[mo=ule, mul\umim, r[spunser[am`ndoi deodat[.

Apoi mo=ul]nv[\[pe b[iat cum s[se]ntrebuin\eze cu la\urile =i cu arcul,]i l[s[acolo =i el se f[cu nev[zut.

De aci]nainte b[iatul umbla prin p[dure =i prindea p[s[ri; iar[soru-sa le g[tea =i aveau de m`ncare.

Ei se f[cur[mari =i li se ur`se a mai m`nea seara prin scorburi =i prin h[\i=uri. Ar fi voit s[aib[=i ei un loc=or s[puie capul pe c[p[t`i.

Umbl`nd b[iatul ]n v`nat,]ntr-una din zile]nt`lni un iepure. El]ntinse arcul s[-l s[geteze. Dar[iepurele]i zise:

— Nu m[s[geta, voinicule, c[\i-oi da un pui de ai mei carele]\i va fi de mare folos.

B[iatul ascult[pe iepure =i]i lu[puiul. Merse mai]nainte =i se]nt`lni cu vulpea. Ea ]i zise ca =i iepurele, =i ]i lu[ un pui. Mai merse ce merse, =i ]nt`lnindu-se cu lupul,]i lu[=i lui un pui, c[ci]l ascultase =i nu-l s[getase. Asemenea f[cu dac[se]nt`lni =i cu ursul.

Acum b[iatul avea patru fiare, pe care le numea c[\elu=ii lui. Se]ntoarse, deci, la soru-sa, cu c[\elu=ii dup[d`nsul =i]ngrijea de ei ca de un lucru mare.

Odat[, ce-i veni fetii]n g`nd, zise fratelui s[u:

— Urc[-te, leic[,]ntr-un copaci mare =i te uit[ ]n toate p[r\ile, doar[de vei vedea ceva a=a care s[semene a sat.

C[ci li se acrise tot umbl`nd]ncoace =i]ncolo prin p[dure ca ni=te haidamaci, urgisi\i de Dumnezeu.

+i se sui b[iatul =i-l]ntreb[soru-sa:

— Vezi ceva, leic[?

— Nu v[z nimic, dec`t, uite,]n partea asta]ncoa drept]nainte, mi le alice=te albind ceva; dar[nu =tiu ce este c[nu mi s-alege, fiind prea departe.

— Uit[-te bine,]i mai zise fata =i s[\ii minte]ncotro este, =i d[-te jos s[mergem drept acolo.

Dup[ce merser[o zi, iar[se sui]ntr-un pom nalt, se uit[ ]ntr-acolo =i v[zu bine c[sunt case. +i dac[ ]l]ntreb[fata, el spuse ceea ce v[zu.

+i plecar[=i merse voinice=te p`n[ ce ajunser[ drept acolo. C`nd colo, ce s[vaz[? ni=te palaturi ca de domn: era s[l[=luin\a unui zmeu; intrar[, dar[nu v[zur[pe nimeni. Atunci se pune fata =i scutur[, =i deretic[, =i a=ez[toate lucru=oarele pe la locurile lor; apoi g[ti bucate =i se puse la mas[=i m`nc[cu frate-s[u. Apoi se ascunser[ ]ntr-o c[mar[.

Seara, iac[-te c[vine =i zmeul. V[zu el c[nu este toate tab[r[cum l[sase, =i]ncepu a zice:

— Cine mi-a f[cut [st bine s[-i fac =i eu lui. Ei ie=ir[de unde erau ascun=i, =i fata]i r[spunse:

— Eu am scuturat =i am dereticat.

+i a=a bine ce-i p[ru zmeului, c`t nu se poate spune. Puser[ masa, m`ncar[cu to\ii =i se culcar[. A doua zi b[iatul]=i lu[c[\eii =i plec[ ]n v`nat, c[a=a era treaba lui. Asemenea f[cu =i

zmeul. Seara c`nd se ]ntoarser[, g[sir[ m`nc[ric[=i fierturic[gata. Se puser[de]mbucar[=i se veselir[.

Azi a=a, m`ine a=a, treceau zilele ca p[catele de iute.

De c`t[va vreme zmeul se ]ntorcea de la v`n[toare]naintea b[iatului. Se dedulcise, vezi, la vorb[cu fata. +i din vorb[ ]n vorb[,]ncepu a mi-\i sim\i zmeul c[ ]i cam t`c`ie inima c`nd se da pe l`ng[fat[, ori c`nd aceasta ]i z`mbe=te =i]i spune c`te ceva gogleze. El pricepu, ho\omanul, de ce nu-l mai trage inima s[ mearg[ la v`nat, =i c[ta fel de fel de pricini ca s[r[m`ie acas[.

+i tot astfel p`n[ce se]ndr[gosti cu fata cum se cade. B[iatul]=i c[ta de treaba lui =i nu b[ga de seam[c[zmeul]ncepuse a umbla cu =otia. El =tia o dreptate, =i]ncolo pace bun[. Zmeului =i fetei]ncepu a li se p[rea c[b[iatul le tot sta]n cale. Ce f[ceau, ce dregeau, li se p[rea c[tot de el se]mpiedic[. Dar[el, s[racul, nici nu vedea, nici nu auzea. El nu lua aminte la =oaptele lor, nu se uita la tertipurile =i la renghiurile ce-i tot jucau: ba, c[a venit prea t`rziu, =i, ca s[ nu se treac[ bucatele din fiert, ei m`ncaser[mai nainte, =i lui]i da, te mir[ce; ba c[a venit prea devreme =i s[mai a=tepte p`n[ s[ se puie masa; ba c[ una, ba c[ alta; c`nd se sup[ra soru-sa pe c[\eii lui, c`nd zmeul ]i c[ta chiondor`=, =i multe d-alde astea, =i de toate.

}ntr-o zi zmeul se vorbi cu sora b[iatului ca s[-l omoare, =i s[se scape de el. Zmeul voia s[se duc[ ]n p[dure dup[d`nsul =i s[-l m[n`nce.

— Nu te duce, vai de mine,]i zise ea, c[te face mici f[r`me c`inii lui.

— Apoi cum s[facem dar[?

— Las[c[pui eu la cale, =i pe urm[ ]\i spui eu ce s[faci.

+i astfel fiind =iritenia, sora b[iatului]ncepu s[se milogeasc[pe l`ng[ frate-s[u, c[ ]i este ur`t singur[acas[. Pentru aceasta]l rug[ca s[-i lase c[\eii s[-i \ie de ur`t. Deocamdat[ frate-s[u nu voi, c[ci se ]nv[\ase cu ei. Dar[ dup[ mai multe rug[ciuni, i se f[cu mil[ de soru-sa, =i-i l[s[ c[\eii ca s[-i \ie de ur`t.

Plec`nd el ]n v`nat f[r[c[\eii lui, soru-sa]i lu[,]i b[g[ ]ntr-o v[g[un[de munte, =i puse]mpreun[cu zmeul un bolovan mare la gura v[g[unei. Apoi zmeul se lu[dup[d`nsul]n p[dure.

V[z`nd el pe zmeu de departe c[ vine nec[jit =i tr[c[nit dup[ d`nsul, se sui]ntr-un copaci. Cum ajunse, zmeul]i zise:

— D[-te jos, vr[jma=ule, c[am s[te m[n`nc.

— De m`ncat, m[ vei m`nca; dar[p`n[ una alta, d[-mi r[gaz s[ c`nt un c`ntecel de c`nd era tinerel, r[spunse b[iatul.

— Ei, aide, hat`rul \i-e mare. Dar[ c`nt[mai cur`nd, c[n-am vreme de pierdut.

El c`nt[:

Uu! N-aude
N-a vede
Na greul p[m`ntului,
+i u=orul v`ntului,
C[\elu=ii mei,
C[v[piere st[p`nul.

— Ei acum d[-te jos s[te m[n`nc, zise zmeul.

— Mai stai ni\el, r[spunse b[iatul, s[mai c`nt un c`ntecel, =i na opinca asta de o roade p`n[atunci.

El c`nt[ acela=i c`ntec. +i ca s[mai c`nte un c`ntec,]i dete]nc[o opinc[.

V[z`nd c[ nu se simte nimic, el ]i dete =i c[ciula s[ o roaz[ p`n[va c`nta =i a patra oar[.

Ce s[vezi d-ta? C`nd a strigat ]nt`i, a auzit iepurele, =i zise:

— Auzi\i, fra\ilor, se pr[p[de=te st[p`nul nostru.

— Taci urechi de c`rp[, ]i zise vulpea =i-i trase o palm[, tu s[ g`nde=ti st[p`nului nostru a=a?

C`nd a strigat a doua oar[, a auzit vulpea. Zic`nd ea ce zise =i iepurele, lupul i-a tras o palm[=i i-a r[spuns]ntocmai cum f[cuse vulpea iepurelui.

C`nd a strigat a treia oar[, a auzit lupul. +i zic`nd =i el ceea ce

zisese vulpea, ursul]i trase o palm[=i lui =i]l]nfrunt[de ce s[g`ndeasc[ st[p`nului a=a r[u.

Dar[c`nd a strigat a patra oar[, auzi =i ursul. Iepurele ]ncepu s[ se f`\`iasc[c[pe nedrept a fost]nfruntat.

— Las[c[ne-om judeca pe urm[, zise ursul, acum s[v[vedem la lucru. Pune\i m`na to\i cu totul s[ d[m bolovanul la o parte =i s[ mergem ]ntr-un suflet s[ ne sc[p[m st[p`nul de la pieire.

Puse iepurele um[rul; dar[nu se cunoscu nimic. Puse =i vulpea, =i pare c[ ]ncepu s[se cunoasc[oarecum c[se mi=ca bolovanul. Puse =i lupul um[rul, =i cl[tin[; iar[c`nd puse, m[re, ursul, um[rul lui, se dete bolovanul d-a rostogolul, =i ursul peste el. +i ie=ir[ cu to\ii afar[. Apoi se sf[tuir[ a merge ca v`ntul; iar[nu ca g`ndul c[ci se pr[p[desc.

B[iatul dac[v[zu c[nu vin c[\elu=ii lui, tocmai]ncepuse a se da jos, c[ci zmeul]l]nte\ise cu]mbiala. C`nd, unde ]mi veneau, m[re, c[\elu=ii, =i ]mi veneau ca v`rtejul dus de furtun[, =i]ntr-o clip[ajunser[drept acolo. B[iatului]i veni inima la loc, c[ci o cam sfeclise.

Iar[zmeul, dac[ ]i v[zu =i el se f[cu un bu=tean p`rlit.

Cum ajunser[c[\elu=ii,]i ziser[:

— Ce porunce=ti, st[p`ne?

— Vede\i voi bu=teanul [la p`rlit?

— }l vedem.

— S[mi-l face\i harta, parta; s[mi-l scutura\i, s[mi-l sf`=ia\i, tot trupul s[-i m`nca\i, doar inima =i fica\ii s[-i l[sa\i, c[-mi trebuie mie.

Unde mi se puse, cinsti\i boieri, [i c[\elu=i pe bu=teanul cel p`rlit =i unde mi \i-l h[rt[nir[ de nu se alese nici praful de d`nsul. }ntr-o clipeal[de ochi nu mai r[mase de d`nsul dec`t inima =i fica\ii.

+i d`ndu-se jos din copac, b[iatul f[cu o frigare, puse inima =i fica\ii zmeului ]ntr-`nsa, =i o lu[d-a spinare. Apoi se]ntoarse acas[cu c[\elu=i cu tot.

Dac[ajunse acas[, dete frigarea soru-sei s[o puie la foc ca s[se frig[c[rnurile. Dup[ce]ncepu a se p[rp[li, b[iatul lu[frigarea din m`na suroru-sei, crest[ friptura pe de toate p[r\ile =i ]i dete sare mult[. +i puind-o iar[=i la foc o l[s[ s[ se frig[ p`n[ce era cu mustul]ntr-`nsa. Apoi lu`nd frigarea]n m`n[, zise soru-sei:

— Uit[-te, soro, la mine, c[ci de c`nd te cunosc, eu nu \i-am v[zut ochi=orii.

Ea se uit[la d`nsul. Iar[el]i dete cu frigarea peste ochi, de o orbi. +i]i zise:

— Soru-mea! s[pl`ngi p`n[vei umplea cu lacr[mile tale nou[bu\i, la cea d-a noua voi veni =i eu s[-\i ajut, =i numai atunci s[-\i vie ochii la loc.

O l[s[acolo s[-=i isp[=easc[p[catele; iar[el plec[cu c[\elu=ii s[i, c`nt`nd din caval. +i se duse, =i se duse, p`n[ ce ie=i din codrul acela n[prasnicul. Mai merse ce mai merse =i dete de un sat. +i ]nseto=`nd, se duse la o cas[=i ceru ni\ic[ap[. Baba, st[p`na casei,]i zise:

— N-am, dragul mamei, ap[; c[ci la noi se afl[numai o f`nt`n[. }n ea este s[la=ul unui balaur mare; =i el las[s[ia ap[numai pe cei ce]i d[ruie c`te un cap de om.

— Ad-o vadra, r[spunse el, s[m[duc eu s[aduc ap[. El lu[vadra =i se duse la f`nt`n[. Lu[ap[=i b[u, =i aduse babei vadra plin[. Cum o v[zu baba o b[u toat[, c[ci era fript[de sete. Ea]l rug[s[-i mai aduc[una, =i dac[ ]i aduse, o b[u =i pe aceea.

— Dumnezeu s[primeasc[, =i s[te noroceasc[, dragul mamei fl[c[ia=!]i mai zise baba. +i uitasem gustul apei de c`nd n-am mai b[ut. Nu mai r[m[sese suflet ]n mine. P-aci, p-aci, era s[ m[ sf`r=esc de sete. Mai adu-mi una, =i s[o g[se=ti pe lumea cealalt[.

Fl[c[ul se duse s[mai aduc[o vadr[. C`nd ce s[vaz[?

La gura f`nt`nii o fat[frumoas[de s-o sorbi]ntr-o b[rdac[=i ginga=]mbr[cat[, pl`ngea cu lacr[mile c`t pumnul.

— De ce pl`ngi =i te t`nguie=ti, fat[mare, o]ntreb[el?

— Cum n-a=i pl`nge =i cum nu m-a=i t`ngui, c`nd]mi a=tept moartea din clip[ ]n clip[?

— Da de ce s[mori, surat[?

— Apoi dumneata nu =tii c[aici]n f`nt`n[este un balaur mare de =arpe care b`ntuie omenirea?

— Am auzit de a=a ceva; dar[nici nu =tiu, nici n-am v[zut; c[ci eu sunt de pe alte mo=ii, =i numai acum am ajuns aici. Dar[tu de ce s[stai aici s[te m[n`nce balaurul? Au doar[n-ai p[rin\i?

— Ba am =i p[rin\i =i tot. }ns[la noi este obiceiul ca fiecare s[dea c`te un cap de om acestui nes[\ios balaur, ca s[-i lase s[ ia ap[ de la f`nt`n[, c[ci numai ast[ f`nt`n[ este ]n cuprinsul acesta; =i acum este r`ndul nostru s[d[m om pentru m`ncare acestei jivine. +i tata numai pe mine m[ are; el m-a adus ca s[-=i fac[ r`ndul =i tata este]mp[ratul locului acestuia.

Lui i se f[cu mil[de d`nsa =i]i zise:

— Nu te teme, fetico, de nimeni, c[ci sunt =i eu pe aici. E=ti cu mine.

— C`\i voinici ca d-alde tine, =i ]nc[ =i mai chipe=i, =i mai \an\o=i dec`t tine, mai r[puse ast[fiar[blestemat[.

— S[m[bizui =i eu; =i de m-o r[pune =i pe mine, at`ta jaf ]n ciuperci, c[ci n-are cine s[ pl`ng[dup[mine, afar[doar[de c[\elu=ii mei, dac[m[vor l[sa =i ei s[m[pr[p[desc.

— Du-te, voinicule, de-\i scap[m[car via\a ta, c[ci st`nd aici, am`ndoi, pierim.

— Ce semne are balaurul c`nd iese afar[?

— }ncepe a urla f`nt`na.

— Bine. Ia caut[-mi tu mai bine ni\el]n cap, =i c`nd vei auzi urletul s[m[scoli, de voi fi adormit; dar[nu care cumva s[umbli]n tolba mea cu s[ge\ile.

+i puse capul]n poala fetei, =i]ndat[adormi, ca =i c`nd l-ar fi lovit cineva cu muchea securii]n cap.

Fata nu se putu \ine =i umbl[la uneltele lui =i-i pierdu o s[ge\ic[de care punea el]n arcule\ul lui. +i auzind f`nt`na c[ ]ncepe a

urla, ea se temu de a-l scula, ca s[n-o dojeneasc[c[i-a c[lcat vorba. +i unde]ncepu a pl`nge cu foc =i cu p`rjol, de \i se rupea inima de mila ei. +i pic`nd o lacrim[ de ale ei pe obrazul lui, el o dat[ s[ri drept ]n sus, zic`nd:

— Ce fu oare aceea ce pic[pe obrazul meu c[m-a fript]n fica\i?

— Lacr[mile mele,]i r[spunse fata. A]nceput s[urle pu\ul.

Atunci fl[c[ul]=i lu[arcule\ul]n m`n[. +i duc`ndu-se la gura f`nt`nei, o dat[r[cni:

— Ie=i mai cur`nd afar[, fiar[spurcat[!

— Ce ai cu mine, voinicule, r[spunse =arpele, c[te l[sai s[iei ap[c`t voi=i.

— Ie=i, dihanie ur`t[, cu mine s[te lup\i.

— Eu n-am nimic cu tine, du-te]ntr-ale tale =i d[-mi pace s[-mi f[ptuiesc treburile mele, dup[ ]nvoiala ce am eu cu oamenii locului acestuia, =i dup[cum m-a l[sat pe mine Dumnezeul.

Atunci b[iatul nici una, nici dou[,]ntinse arcul =i zbur`nd s[geata, lu[ o limb[ balaurului; c[ci avea nou[ limbi acea jiganie. +i ie=ind =arpele se lu[ la lupt[ cu d`nsul. }i juca limbile]n gur[ca fulgerul =i le arunca asupra b[iatului, de s[-l pr[p[deasc[. Iar[el mai trase o s[geat[, =i-i mai lu[o limb[, =i]nc[una, =i iar[una, p`n[ ce ]i s[get[ opt limbi. C`nd s[puie =i a noua s[geat[, ia-o de unde nu e. Se repezi iute =i lu[fetei din cap un ac,]l puse la arc, =i cu el lu[=i limba a noua a balaurului. +i curse din fiar[ni=te s`nge negru =i mohor`t =i cu o duhoare de-\i era sc`rb[. Se mai zv`rcoli ce se mai zv`rcoli dihania, =i r[mase moart[bumben[.

+i cer`nd batista de la fat[, leg[ limbile ]ntr-`nsa =i plec[c`nt`nd din caval, cu c[\eii dup[d`nsul.

}l strig[fata,]l chem[, =i dac[v[zu c[nu se]ntoarce, se uita cu jind dup[d`nsul. Apoi se puse la iznoav[ pe pl`ns.

V[z`nd tat[l fetei c[ se ]nt`rzie timpul, =i crez`nd c[ balaurul ]i va fi m`ncat fata, trimise un \igan cu vadra s[aduc[ap[. |iganul fiind la buc[t[rie, avea un cu\it mare la br`u.

Dac[ajunse la f`nt`n[, se sperie, bahni\a, v[z`nd fata vie, nev[t[mat[, iar[ pe balaur mort ]ntr-un b[ltac de s`nge c`t pe colo de mare. Apoi viindu-=i ni\el ]n fire, =i ]ncredin\`ndu-se c[=arpele e mort, ce-i da lui dracul]n g`nd, c[-=i scoase cu\itul din teac[ =i ]ncepu a mi-\i cresta pe =arpe =i cruci= =i curmezi=, p`n[ce]l f[cu ciop[\i, ciop[\i, =i se umplu de s`nge de sus p`n[jos. A=a plin, ca un parlagiu de la zahana, se]ntoarse fuga la]mp[ratul =i spuse c[a f[cut o izb`nd[ mare, c[ omor`se, adic[, pe =arpele ce-i b`ntui]mp[r[\ia =i-i sc[pase =i fata de la moarte.

}mp[ratului nu prea]i venea s[creaz[spusele \iganului, dar[dup[ce-i aduse fata =i o v[zu, crezu.

Fata spuse c[altul l-a omor`t, dar[\iganul striga]n gura mare c[el a f[cut acea vitejie =i cerea s[-i dea fata de so\ie, c[ci a=a zisese]mp[ratul, c[cine i-o sc[pa fata de la moarte, a lui so\ie s[fie.

Fata nu vrea nici]n ruptul capului s[ia pe \igan de b[rbat. Atunci se uit[prin butia ro\ii]nspre partea]n care plecase voinicul cu c[\elu=ii lui =i-l v[zu, =i-l ar[t[=i tat[lui s[u.

}mp[ratul trimise numaidec`t dup[ d`nsul ni=te ol[care,]l ajunse =i-l rugar[s[se]ntoarc[c[voie=te]mp[ratul s[-l vaz[=i s[-i vorbeasc[.

El se mai]mpotrivi ni\el. Dar[, dac[v[zu c[-l]nte\esc cu rug[ciunile, se]nduplec[=i se]ntoarse.

Cum]l v[zu]mp[ratul,]i zise:

— Fl[c[ule, tu mi-ai sc[pat fata de la moarte?

— Eu,]mp[rate.

— Minte,]mp[rate, zise =i \iganul.

— Putere-ai tu, voinicule, s[ne dovede=ti, c[tu e=ti acela ce a ucis fiara spurcat[?

— Limbile chiar ale dihaniei ar putea s[m[rturiseasc[, r[spunse el.

Atunci scoase batista =i-i ar[t[limbile.

— Aceasta este batista mea, tat[,]i zise =i fata. Eu i-am dat-o de a pus limbile]ntr-`nsa.

|iganul o sfleclise. El r[mase ca tr[snit din cer, c`nd v[zu limbile.

}mp[ratul trimise de aduse c[p[\`na balaurului. +i c[ut`nd, v[zur[to\i cei de fa\[c[ea n-avea limbi.

}mp[ratul hot[r] ca pe fat[s[o ia de so\ie voinicul carele a ucis balaurul, iar[pe \igan porunci de-l leg[de coadele a doi cai ne]nv[\a\i, =i d`ndu-le drumul l-a rupt]n dou[.

Apoi f[cu o nunt[d-alea]nfrico=atele. A=a nunt[=-a=a veselie mai rar.

Iar[el dac[se v[zu]n bine,]=i aduse aminte =i de p[c[toasa de soru-sa. Nu trecu mult de la cununie, =i se duse cu c[\eii dup[d`nsul s[ o caute =i s[ o m`ntuiasc[=i pe d`nsa. O g[si deci pl`ng`ndu-=i p[catele. Umplusese op\i bu\i de lacrimi. El ]i ajut[ la butia a noua =i o umplu =i pe aceasta. Apoi sp[l`ndu-se ea pe obraz =i pe ochi cu amestec[tura aceasta de lacrimi,]i veni v[zul.

Ea]ns[tot cu g`ndul dracului. Cum se f[cu cu lumini]i zise:

— Frate, este mult timp de c`nd nu \i-am mai c[utat]n cap. Pune capul ici]n poala dadei, =i mai trage un somni=or, ca s[ne mai aducem aminte din copil[rie.

— C[bine zici, soro. Ia s[mai uit[m necazurile.

+i puse capul =i adormi. Soru-sa atunci]i]nfipse un os din oasele zmeului dup[urechi, =i]ndat[muri fratele s[u. Apoi lu`ndu-i trupul, ]l b[g[ ]ntr-un butoi, ]l ]nfund[ bine =i ]l dete pe g`rl[.

C[\eii cum sim\ir[c[li s-a r[pus st[p`nul, se puser[ pe un chiloman de-\i venea s[-\i iei lumea ]n cap. Iar[ lupul ]ncepu a alerga cu nasul ]n v`nt]n toate p[r\ile p`n[ ]i dete de urm[. +i se luar[ cu to\ii dup[ d`nsul pe marginea g`rlei p`n[ ]l dete apa mai [la] mal. Ursul se a\inea mereu, p`n[ ]i veni bine, se repezi ]n ap[, lu[ butoiul ]n bra\e, ie=i cu d`nsul la uscat =i tr`ntindu-l o dat[, se sparse. Scoaser[ trupul st[p`nului lor din butoi =i]ncepur[s[-l pl`ng[.

St`nd ei acolo =i pl`ng`nd, iat[ c[ vine o co\ofan[ =i tot juc`nd =i f`\`ind din coad[, zicea:

— Ca\a, ca\a! s[prinde\i o co\ofan[faur[, dar[nu pe mine, ci alta ca mine; s[-i rupe\i g`tu ]n dou[, =i s[ pica\i trei pic[turi de s`nge peste mort[ciunea ce o pl`nge\i, =i va]nvia.

Dar[vulpea cea =ireat[ ]i r[spunse:

— Ce zici, tu, ce zici? ia d[-te mai]ncoace =i mai spune o dat[, c[n-auz bine.

Co\ofana se dete mai aproape =i tot juca. +i c`nd era s[ mai zic[ ]nc[ o dat[, ha\! pune vulpea ghiara pe d`nsa =i o prinde.

+i, rup`ndu-i g`tul, pic[trei pic[turi de s`nge peste st[p`nul lor =i]nvie.

— Of! Doamne! greu somn mai dormii, zise el.

— Puteai tu s[dormi mult =i bine, dac[nu eram noi.

El spuse c[nu =tie ce are de]l doare dup[ureche. Ursul se uit[, =i v[z`nd osul zmeului, puse gura =i supse rana p`n[ce ie=i osul, apoi]ncepu a linge, =i linse, =i linse, p`n[ ce se ]nchise =i se vindec[. Se sp[l[ pe ochi, =i lu`ndu-=i cavalul plec[cu c[\elu=ii dup[d`nsul =i ajunse la so\ioara lui care]l a=tepta cu inima s[rit[.

Trimise slujitori]mp[r[te=ti de aduse pe soru-sa. +i adun`nd pe judec[torii cei mari, tot boieri din doisprezece, merse de se jelui, =i ceru s[fac[judecat[dreapt[ ]ntre el =i soru-sa. Boierii g[sir[cu cale ca ea cu moarte s[se omoare. Iar[ ]mp[ratul se cobor] atunci din scaunul]mp[r[\iei =i puse pe ginere-s[u, fiindc[v[zu =i el acum c[era viteaz, drept =i milos ca un]mp[rat bun.

Iar[eu]nc[lecai etc.

CUPRINS

FATA MO+ULUI CEA CU MINTE

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un om b[tr`n care avea o fat[mare, de se dusese vestea]n lume de vrednicia ei. Mo=neagul (unchia=ul) se c[s[tori de a doua oar[cu o bab[, care avea =i ea o fat[mare.

Baba,]ns[, punea pe fata unchia=ului la toate greut[\ile casei; iar[fata ei se clocise de =edere.

Biata fata unchia=ului torcea, \esea, f[cea p`ine, m[tura =i scutura f[r[ s[ zic[ nici pis! dar[ baba punea parte fetei sale, =i p`ra la unchia= pe fiica lui =i o tot oc[ra.

Nu era ziuli\[l[sat[de Dumnezeu s[nu se certe cu el, ca s[-=i goneasc[copila, =i-i zicea:

— Dac[nu-\i vei duce fata de aici, p`ine =i sare pe un taler cu tine nu mai m[n`nc.

Bietul om se cam codea; dar[baba]ntr-o noapte turn[ap[pe vatr[=i stinse focul ce-l]nv[lise fata unchia=ului de cu sear[.

A doua zi, dis-de-diminea\[, se scoal[fata s[fac[focul, fiindc[tot pe ea c[deau p[catele; dar[foc nu mai g[si]n vatr[. Atunci, de fric[s[nu o oc[rasc[mum[-sa cea vitreg[, se urc[pe bordei, se uit[ ]n toate p[r\ile, doar[va vedea]ncotrova vreo zar[de foc, ca s[se duc[s[cear[m[car un c[rbune; dar[nu se v[zu nic[iri ceea ce c[uta ea. C`nd, tocmai c`nd era s[se dea jos, z[ri spre r[s[rit abia lic[rind o mititic[v`lvotaie: se cobor] de pe coperi= =i o lu[ ]ntr-acolo.

Se duse, se duse =i la foc nu mai ajunse; dar[ ]n drumul ei]nt`lni o gr[din[ p[r[ginit[, care o strig[ zic`ndu-i:

— Fat[mare, fat[mare! vino de-mi cur[\[pomii ce mi-au mai r[mas de omizi; =i, c`nd te-i ]ntoarce, \i-oi da poame coapte s[ m[n`nci.

Se apuc[fata de lucru numaidec`t =i cum ispr[vi,]ndat[plec[.

Mai]ncolo dete peste un pu\, care]i strig[:

— Fat[mare, fat[mare! vino de m[sleie=te, c[\i-oi da ap[rece, s[te r[core=ti c`nd te-i]ntoarce.

Fata slei pu\ul =i plec[ ]nainte.

Merse ce merse =i dete peste un cuptor, care-i strig[=i acesta:

— Fat[mare, fat[mare! vino de m[lipe=te =i m[=terge de cenu=[, =i, c`nd te-i]ntoarce,]\i voi da azim[cald[.

Fata lipi =i =terse cuptorul =i-=i c[ut[de drum.

Mai merse ni\el =i dete peste o c[scioar[, =i b[tu la poart[.

— Cine e acolo?]i zise din[untru; dac[e om bun s[intre, dac[nu, s[nu vie, c[ci am o c[\elu=[cu din\ii de fier =i cu m[selele de o\el, =i-l face mici f[r`me.

— Om bun, r[spunse fata.

Dup[ce intr[, fiindu-i fric[de mum[-sa vitreg[s[nu o bat[dac[se va]ntoarce acas[, pentru c[ ]nt`rziase, ]ntreb[ dac[ nu cumva are trebuin\[ de o slujnic[. S`nta Vinerea, care locuia]n[untru =i care primi pe fat[,]i r[spunse c[are trebuin\[de o asemenea fat[; ea r[mase acolo.

Mai]nt`i ]i spuse c[ treaba ce are s[ fac[ diminea\a este s[ dea de m`ncare puilor ce-i avea]n curte,]ns[m`ncarea s[ fie nici cald[, nici rece; apoi s[ scuture =i s[ deretice prin cas[. Iar[ maica S`nta Vinerea plec[la biseric[. Fata f[cu tot, precum]i poruncise.

C`nd veni acas[, S`nta Vinerea]ntreb[pe puii ei, care erau balauri, =erpi, nev[stuici, ciuhurezi, =op`rle, n[p`rci =i gu=teri, cum le-a dat m`ncarea, =i to\i r[spunser[c[n-a b[gat de sam[dac[a lipsit ea de acas[: a=a de bine au fost c[uta\i.

Intr[ ]n cas[maica S`nta Vineri =i v[zu toate lucrurile a=ezate la locul lor =i r[mase foarte mul\umit[.

Dup[c`tva timp, zise fata:

— Maic[S`nt[Vinere, mi s-a f[cut dor de p[rin\i, f[bine =i-mi d[voie s[m[duc.

— Du-te, fata mea; dar[mai-nainte caut[-mi]n cap, =i s[vezi c[o s[curg[o ap[pe dinaintea casei =i o s[aduc[fel de fel de cutii, de tronuri =i de l[zi; pe care din ele]\i vei alege, aceea s[fie simbria ta.

Se a=ezar[=i]ndat[v[zu curg`nd apa de care-i spusese, =i pe d`nsa veni ni=te l[zi =i tronuri preafrumoase.

Fata se g`ndi c[, dac[ va lua o lad[ d-ale frumoasele, slujba ei nu f[cea at`ta, =i mai a=tept[p`n[mai v[zu c[venea o cutie mic[=i necioplit[; atunci zise ea:

— Maic[S`nt[ Vinere, iat[ c[ mi-am ales lucru pe c`t face slujba mea.

— Ia-l, fata mea, dac[n-ai voit s[-\i alegi altceva mai frumos, =i du-te cu Dumnezeu.

Fata unchia=ului]=i lu[ziua bun[, plec[cu cutia la sub\ioar[, =i]ntorc`ndu-se pe la cuptor, c[p[t[ o azim[ cald[, =i trec`nd pe la pu\, b[u ap[rece de se r[cori; iar[c`nd ajunse la gr[din[, m`nc[poame coapte.

Fata ajunse acas[=i g[si pe tat[-s[u zdrobit la inim[de m`hnire;]i spuse tot ce a f[cut =i deschise cutia. Dar ce s[vaz[ ]n[untru? M[rg[ritare, pietre nestemate, m[rgele, ie numai cu fluturi de aur =i catrin\e de m[tase.

Baba =i fiic[-sa pizmuia pe fata mo=ului; iar[lui]i cre=tea inima de bucurie.

Baba trimise =i ea pe fie-sa, s[fac[ce f[cuse fata unchia=ului. Se duse, se duse =i fata babei, =i ajunse la gr[dina care o chem[=i pe d`nsa ca s[o cure\e; dar ea r[spunse:

— Da ce! nebun[sunt eu s[-mi zg`rii m`inile prin tine? O l[s[=i porni mai departe, sosi p`n[la pu\, =i dac[o chem[pu\ul, ea]i r[spunse =i lui:

— Da ce! am m`ncat laur ca s[ m[ ostenesc eu cu tine p`n[s[te sleiesc?

+i plec[mai departe =i se duse p`n[ce dete =i peste cuptor, carele o strig[ca =i pe fata unchia=ului; ea]i zise =i lui:

— Da! ce-am v[zut s[-mi murd[resc m`inu=i\ele =i s[ m[ v`r prin tine?

+i plec[ ]nainte, p`n[ ce ajunse =i ea tot la S`nta Vinerea.

Acolo fu]ntrebat[ca =i fata unchia=ului =i primit[ ]n slujb[, apoi maica S`nta Vinerea]i zise =i ei s[fac[ceea ce zisese =i fetei mo=neagului, =i plec[la biseric[.

C`nd veni S`nta Vinerea acas[, toate lighioanele, cu g`turile ]ntinse, se pl`nser[c[li s-au op[rit g`tlejurile; intr[ ]n cas[ =i v[zu o arababur[ de nu-i mai da nimeni de c[p[t`i.

}n cele din urm[, zise fata cea lene=[:

— Maic[S`nt[ Vinere, mi s-a f[cut dor de p[rin\i, d[-mi dreptul meu, c[ci mi s-a ur`t aci, s[m[duc acas[.

— Du-te fata mea, r[spunse S`nta Vinerea, dar[ mai a=teapt[ ni\elu=, c[ o s[ treac[ o ap[ pe dinaintea porti\ei, aduc`nd fel de fel de lucruri; pe care \i-o pl[cea ca s-o iei, alege; iar[p`n[atunci s[-mi cau\i]n cap.

N-apuc[s[puie m`inile ]n capul ei =i se repezi de lu[ de pe g`rl[lada cea mai mare =i mai frumoas[ce v[zu. S`nta Vinere]i zise:

— Deoarece \i-ai ales ast[lad[, ia-o; dar[s[nu o deschizi p`n[ acas[; =i c`nd o vei deschide, s[fii numai cu mum[-ta singur[ ]n cas[, ca s[nu vaz[nimeni ce e]ntr-]nsa.

Fata lu[lada =i plec[.

C`nd se ]ntoarse pe la cuptor, v[zu azime calde, se cerc[ s[ ia =i nu putu; ea nu mai putea r[bda de foame. Pe la pu\ trecu cu jind, c[ nu-i dete m[car o pic[tur[ de ap[, ca s[ se r[coreasc[; iar[ c`nd trecu pe la gr[din[,]i l[sa gura ap[=i nu putu nici s[se umbreasc[pu\in de ar=i\a soarelui.

Ajung`nd acas[ obidit[ de osteneal[ =i fl[m`nd[, n-avu r[bdare, ci chem[pe mum[-sa la o parte =i-i zise s[fac[pe unchia= =i pe fie-sa s[ias[afar[.

Cum r[mase singurele, deschise lada; dar ce ie=i d-acolo? balauri, =erpi, =i c`te lighioane toate, c[rora le arsese g`tlejurile c`nd le dase de m`ncare, =i]ndat[le sf`=iar[ =i le m`ncar[.

Tot satul se sp[im`nt[ de ]nt`mplarea asta; =i fiecare om b[g[de seam[c[asta vine de la r[spl[tirea dumnezeiasc[. Fata mo=neagului]ns[se c[s[tori cu un fl[c[u din cei mai frumo=i ai satului, care o ceru de la tat[-s[u =i o lu[de so\ie.

Mare veselie se f[cu]n sat la nunta lor, =i tr[iesc]n fericire p`n[ ]n ziua de azi. Cine nu crede s[fac[bine s[se uite]mprejur, =i va vedea multe de aceste case.

Iar eu]nc[lecai p-o =ea etc.

FATA DE }MP{RAT +I FIUL V{DUVEI

CUPRINS

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat foarte bogat =i puternic. Acest]mp[rat avea un fecior =i o fat[. }nt`mpl`ndu-se s[-i moar[feciorul,]l]ngrop[cu mare cinste =i alai ca pe un]mp[rat. C`nd fu a duce mortul la biseric[, fata ]mp[ratului ceru a merge =i d`nsa s[-l petreac[. A=a de p[zit[era fata aceasta de tat[-s[u,]nc`t p`n[atunci nici soarele nu-i v[zuse fe\i=oara, nici v`ntul nu-i b[tuse peri=orul. Ea se ]mbr[c[ ]n negru =i-=i l[s[ p[rul despletit[pe] spate, =i a=a merse de petrecu pe frate-s[u la groap[. +i a=a g[tit[ ]i =edea mai bine dec`t altminteri. C[ci, nu e vorba, ea era foarte frumoas[. Crinii =i viorelele r[m[seser[pe jos =i nici la degetul cel mic al ei nu le punea.

C`nd o v[zu lumea a=a de ginga=[ =i de pl[p`nd[, r[mase cu ochii zg`i\i la d`nsa. +i a=a de pu\intic[=i dr[g[la=[mai era,]nc`t s-o sorbi ]ntr-un pahar cu ap[. Lumea uitase =i mort =i tot uit`ndu-se la d`nsa. Atunci veni un v`nti=or lin =i u=or, de-i resfir[pletele; iar[ea sim\i c[un fior rece i se strecoar[prin inim[.

Cum, cum,]ngropar[mortul =i toat[lumea se]ntoarse acas[.

Tot pe atunci]n cetatea aceea se afla o v[duv[s[rac[. Ea avea un fiu. El era de treab[, smerit =i sfiicios ca o fat[mare. To\i feciorii de boieri aveau pizm[pe d`nsul =i-i puseser[ g`nd r[u. Nu-i g[sea]ns[nici o pricin[, ca s[puie m`na pe d`nsul. Fiul v[duvei]ntrecuse pe to\i boierii =i]mp[ra\ii la boi =i la stat. El era ar[tos nevoie mare. Ai fi pus ochii pe d`nsul d-ar fi fost ]ntr-o mie. +-apoi era dulce la cuv`ntare. Curgea graiul din gura lui ca mierea. Nu se mai s[tura cineva de d`nsul ascult`ndu-l.

De la moartea fratelui s[u, fata nu se prea sim\ea bine. Ba c-o fi una, ba c-o fi alta, ba c-o fi deochi, ba c-o fi s[get[tur[, =i toate desc`nt[toresele =i vracii nu-i putur[da de leac.

M[-sa b[g[de seam[c[fie-sa era]ns[rcinat[. }n zadar se jura

fata c[nu =tie la sufletul ei nimic de prihan[. Cine s[o creaz[? Burta o da de gol. Ea]ns[nu spunea minciuni, se pomenise =i ea a=a. D-apoi c`nd afl[ tat[-s[u c[ fie-sa are s[ fie mum[, f[r[ s[ fi pus pirostriile pe cap? se f[cu foc =i p`rjol. Nu mai ascult[nici rug[ciuni, nici nimic. A se dezvinov[\i]naintea lui nu era cu putin\[. Porunci deci ca numaidec`t s[se adune Sfatul]mp[r[\iei]n tain[, ca s[hot[rasc[pedeapsa ce s-ar cuveni fie-sei pentru o a=a nelegiuire =i ca s[se spele ru=inea ce adusese ea p[rului c[run\it al tat[lui s[u.

Sfatul]mp[r[\iei g[si cu cale c[spre a se sp[la o a=a grozav[necinste, fata cu moarte s[se omoare. Unii ziceau ca s[se arz[de vie. Al\ii ca s[-i scoat[ochii =i s[se goneasc[ ]n pustiet[\i spre a fi m`ncat[ de fiare s[lbatice. Al\ii iar[ ziceau ca s[ i se lege o piatr[ de g`t =i s[se dea pe Dun[re.

Tocmai pe atunci, din p[cate, iat[c[=i feciorul v[duvei trecea pe acolo]n treaba lui. Cum]l v[zur[boierii, numaidec`t se ]nvoir[, =i hot[r`rea fu gata, cam ce, adic[, s[fac[cu fata]mp[ratului.

To\i fur[ ]ntr-o gl[suire ca fata s[se dea pierz[rii. }ns[ca una ce este fat[de]mp[rat, =i ca una ce trebuie s[fi s[v`r=it nelegiuirea cu un om, carele =i acela trebuie s[ piar[, acel om s[ fie fiul v[duvei, deoarece fata nu vrea s[ spuie pe adev[ratul nelegiuit, =i pentru c[ Sfatul ]mp[r[\iei nu poate s[-l ghiceasc[. Cum hot[r`r[, a=a =i f[cur[.

}mp[ratul porunci, =i numaidec`t se aduse un poloboc mare; puse de-l smoli =i, b[g`nd]ntr-]nsul pe fata de]mp[rat cu fiul v[duvei, porunci de]nfund[polobocul bine, =i]l dete pe Dun[re.

Pe c`nd ]ns[ dogarii ]nfundau polobocul, una din roabele fetei de ]mp[rat, mai miloas[ la inim[, se strecur[ prin calabal`c =i le dete pe sub ascuns o copaie de mere, dou[azime =i un fedele= cu ap[. Noroc c[nu o v[zu nimeni.

Se duse butoiul pe Dun[re trei zile =i trei nop\i, f[r[a se opri undeva. Merindea din butoi se ispr[vise. Biata fat[ ]=i pl`ngea

nevinov[\ia cu ni=te graiuri de-\i rupea b[ierile inimii, iar[bietul b[iat, =i el nevinovat ca =i d`nsa, o m`ng`ia =i nu o l[sa s[-=i piarz[ n[dejdea de la Dumnezeu. C`nd, ce s[vezi dumneata? A patra zi, dis-de-diminea\[, polobocul se love=te de un bu=tean =i se sparge. Pas[mite polobocul ajunse la margine, adus fiind de talazurile Dun[rii, =i-l ciocni de bu=teanul pe care tot apa]l dase la margine.

Ie=ir[deci la uscat dos[di\ii de ei, =i dar[mul\umit[lui Dumnezeu c[le-a sc[pat zilele, =i-i f[cur[s[mai vaz[o dat[lumina.

Apucar[pe o potec[=i intrar[ ]ntr-un bunget de p[dure. Aci o luar[apoi pe o p`rtie, =i merse, =i merse, p`n[ce v[zu c[se deschide o poieni\[. }n ast[poieni\[dete de ni=te case foarte frumoase, b[t[tura c[rora era c`mpul cu florile. Toate lucrurile ]n aceast[ cas[ erau cu =art. Nimic nu lipsea. Toate catrafusele ]=i aveau v[taful lor =i nimic nu era nerostit. C`nd voiai ceva, era destul numai s[porunce=ti =i]ndat[se f[cea. Aci era]n adev[r: pune-te mas[, ridic[-te mas[.

Trecur[mul\i ani de la aceast[ ]nt`mplare. }mp[ratul ]=i uitase de fiica sa. Fata de ]mp[rat =i fiul v[duvei se ]nvoiser[ =i se ]nso\iser[. Nici unul din am`ndoi nu s-a c[it mai]n urm[pentru aceasta. Vezi c[el]n via\a lui nu alunecase p`n[ atunci, era curat cum ]l f[cuse m[-sa; =i pe fata ]mp[ratului o g[sise acas[. Copilul cu care era ]ns[rcinat[ fata c`nd o goni tat[-s[u se n[scu, =i se f[cuse un b[iat de s[nu te]nduri de el. Iar[ei petrec`nd cu bine, ]=i uitaser[ de necazurile cele trecute. Puterea lui Dumnezeu ]i ocrotea =i-i ferea de rele. At`ta numai c[p-acolo, nu se vedea nici pui de om. Parc-ar fi fost la sf`r=itul p[m`ntului.

}ntr-una din zile,]mp[ratul, tat[l fetei, plec[la v`n[toare. El se ]ncumese a r[zbi mai ]n[untru p[durii dec`t alt[dat[. +i, din v`nat ]n v`nat, el se r[t[ci. Orbec[i]n sus, c[ut[ ]n jos =i peste poteca pe care s[ias[la lumin[nu putea s[dea. Se luase de g`nduri. C`nd, iac[d[ ]n poieni\a cu casele. V[zu =i casele. El se

minun[c`nd v[zu a=a cas[ frumoas[ ]ntr-o astfel de s[lb[t[cime de p[dure. De voie, de nevoie, trebui s[ se duc[ acolo, c[ci ochii nu-i dase ]n gean[ de nu =tiu c`t timp.

Mai]nt`i ]=i trimise sluga care nu se desp[r\ise de d`nsul nici c`t ai sc[p[ra. El se ]ntoarse =i spuse ]mp[ratului c[ este primit a g[zdui acolo cu drag[ inim[. Intr`nd]mp[ratul,]=i trimise sluga la buc[t[rie s[-i frig[dou[pot`rnichi din cele ce v`nase el. Dup[ce a=ez[pot`rnichile ]n frigare =i le puse la foc, acolo le uit[: c[ci ce v[zu =i auzi ]l buim[cise. Toate lucru=oarele vorbeau ]n casa aceea, p`n[=i oalele =i v[traiul.

La vatra aceea erau dou[oale puse la foc. Aceste oale se certau. Sluga]mp[ratului auzi cu urechile sale cum se ciorovoiau aceste oale.

— F[buzato, d[-te la o parte c[tu ai fiert destul.

— Ba, d[-te tu mai la o parte, scurto ce e=ti, c[au fiert =i ma\ele din tine.

+i c[sc`nd gura la d`nsele, sluga uit[=i pot`rniche =i tot. C]nd se de=tept[sluga]mp[ratului, friptura se f[cuse scrum.

Se bocea, bietul, =i se t`nguia de-i pl`ngeai de mil[. Fata]mp[ratului]l lini=ti spuindu-i c[o s[roage pe]mp[ratul s[-l ierte pentru aceast[gre=eal[.

Apoi trimise =i pofti pe]mp[ratul]n casa cea mare. Aci, st`nd de vorb[, st[p`nul casei porunci s[se puie masa. R[mase]mp[ratul st`lpit c`nd v[zu masa viind singur[, talerele, lingurile =i celelalte tac`muri cu v[ta=ii lor =i le a=ezau care=i pre unde. Venir[ bucatele =i m`ncar[. Dup[ce sf`r=ir[ de m`ncat, =edeau la vorb[, c`nd, ]n loc de a str`nge masa, v[zur[c[lingurile]ncepu a s[lta pe mas[. V[taful le suduia, dar[ele nu ascultau de cuv`ntul lui. }mp[ratul nu b[g[ de seam[, c[ci vorbea cu fiul gazdei, un copilandru dezghe\at =i sf[tos, de te tr[gea inima s[ stai cu d`nsul de vorb[.

Atunci gazda, ca s[fac[pace, zise:

— Nu se poate ca]mp[ratul s[fi f[cut o asemenea fapt[.

— C[n-are la cine altul s[fie, r[spunse v[taful lingurilor. Trebuie s[-l c[ut[m.

— Nu mai tranc[ni,]i mai zise gazda. Aide, ridic[masa =i te car[de aci.

Auzind]mp[ratul cele ce se vorbir[, ceru s[fie c[utat, ca s[-=i ias[din b[nuial[, c[ci el nu se =tia vinovat.

Atunci, tr[g`ndu-i]nc[l\[mintea,]i c[zu lingura pe care o c[utau din cizma]mp[ratului.

Pas[mite gazda se vorbise cu v[taful lingurilor ca s[-i joace renghiul [sta.

}mp[ratul se f[cu ca sfecla de ro=u de ru=inea ce p[\i =i zise]nc`lcindu-se de ciud[:

— Arat[-\i, Doamne, minunea ta! Nu =tiu la sufletul meu de nici un furt. N-am b[gat eu lingura]n cizm[.

— Cum nu =tii dumneata, zise =i gazda, despre lingur[, asemenea nu =tiu nici eu p`n[ ]n ziua de azi cu cine am f[cut copila=ul [sta.

Atunci, cunosc`ndu-se, se]mbr[\i=ar[=i se iertar[unul pe altul.

Fata de]mp[rat mul\umi apoi]mp[ratului c[i-a dat Dumnezeu]n g`nd de a pus ]n poloboc ]mpreun[ cu d`nsa pe junele cu care ea s-a]nso\it mai pe urm[; c[ci el s-a]ndr[gostit de d`nsa, a iubit-o =i a]ngrijit-o ca pe o so\ie credincioas[.

}mp[ratul nu =tia cum s-o mai m`ng`ie, cunosc`ndu-i nevinov[\ia. L[ud[ =i pe so\ul ei pentru buna sa purtare de grije, =i cu to\ii ]mpreun[ se ]ntoarser[ la scaunul ]mp[r[\iei, d`nd m[rire lui Dumnezeu c[nevinov[\ia a ie=it dasupra ca untul de lemn.

Iar[eu]nc[lecai p-o =ea etc.

CUPRINS

CELE TREI RODII AURITE

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat, =i avea un fecior; acesta, =ez`nd la fereastr[, vede o bab[ b[tr`n[, care venea cu tivga s[ia ap[de la f`nt`n[. Ce-i vine lui, ia o piatr[=i arunc`nd-o c[tre f`nt`n[, nimere=te drept]n tivg[, =i aceasta se sparge; baba, care sim\ise

de unde venise piatra,]=i arunc[ochii la fereastra]mp[ratului =i vede pe fiul de]mp[rat f[c`nd haz; atunci baba zise:

— P`n[nu vei g[si cele trei rodii aurite, s[nu te]nsori, dragul mamii; =i se]ntoarse acas[trist[=i f[r[tivg[=i f[r[ap[.

Fiul de]mp[rat, auzind acest blestem, st[tu, =i dup[ce se g`ndi mult timp la rodiile aurite, se aprinse dorin\a]n el de a le vedea =i de a le avea; deci se duse la tat[-s[u =i-i zise:

— Tat[, s[-mi faci trei r`nduri de haine de fier, c[ci am s[fac o c[l[torie mare.

+i toat[silin\a ce puse]mp[ratul a opri pe fiul s[u de la aceasta, fu]n zadar.

Dac[v[zu =i v[zu c[nu-l poate opri, porunci numaidec`t =i i se f[cu hainele; dup[ce le lu[, fiul]mp[ratului]nc[lec[=i plec[.

Un an de zile trecuse de c`nd, c[l[torea; ajunsese prin pustiet[\i nelocuite de oameni; =i tot r[t[cind ]n sus =i ]n jos, dou[ r`nduri de haine se rupseser[=i le lep[dase. Ne=tiind ce s[fac[, hot[r] a mai merge c`tva, =i dac[nu va putea descoperi nimic, s[se]ntoarc[.

Abia mai f[cu c`\iva pa=i =i iat[ c[ z[ri o colib[. Se repezi ]ntr-acolo iute ca s[geata =i ]ndat[ =i ajunse. C`nd, o m[tu=[sihastr[cum]l v[zu,]i =i zise:

— Da bine, fl[c[ule, cum ai ajuns p-aici pe unde nu se vede pas[re cu aripioare, dar]nc[mite om cu picioare?

— Mam[, zise fiul de]mp[rat, caut cele trei rodii aurite; nu =tii d-ta]ncotro se pot afla?

— Nu =tiu, dragul mamii, nici n-am auzit p`n[ acum de a=a minune, dar[ poate soru-mea s[ =tie, care =ade pu\in mai departe de aici, de ai curaj s[ mai mergi, po\i s[ o ]ntrebi pe d`nsa.

N-a=tept[s[-i zic[de dou[ori, =i o tuli]ntr-acolo repede =i merse, =i merse, cale lung[neumblat[, p`n[ ce dete de o alt[ colib[, de unde asemenea ie=i o m[tu=[ sihastr[, =i mai b[tr`n[, =i mai scof[lcit[, care =i ea]i zise:

— Cum ai ajuns p-aici, om cu picioare, pe unde nu vin nici pas[ri cu aripioare?

— Mam[, zise fiul]mp[ratului, caut cele trei rodii aurite, =i dorin\a de a le avea m-a adus p-aici, nu =tii d-ta]ncotro se afl[?

La auzirea acestor vorbe, b[tr`na ]ncepu s[ pl`ng[, apoi]i r[spunse:

— Am avut =i eu un fecior, care auzise despre acele blestemate rodii, =i care, tot umbl`nd dup[ele,]ntr-una din zile se]ntoarse =chiop =i]n cele din urm[ ]=i rupse =i capul pentru ele; dac[a=i fi =tiut atunci, dragul mamei, cum s[le g[seasc[cineva f[r[primejdie, nu-mi pierdeam copila=ul.

Cum auzi fl[c[ul nostru,]ncepu a se ruga s[-i spuie cum s[fac[s[le ia; iar[b[tr`na]l pov[\ui cum s[umble =i cum s[se poarte; =i dac[va izbuti, l-a jurat pe tinere\ile lui ca s[se]ntoarc[tot pe acolo, ca s[-i arate =i ei acele rodii, dup[care s-a pr[p[dit fiul s[u.

Dup[ce i-a f[g[duit c[se va]ntoarce, i-a mul\umit pentru sfaturile cele bune ce a primit de la d`nsa, =i ca o n[luc[ pieri dinaintea ei, c`nd, dup[o c[l[torie]nc[d-o s[pt[m`n[ =i mai bine, v[zu un balaur cu o buz[ ]n cer =i cu alta ]n p[m`nt. }ndat[ce ajunse la d`nsul]i zise:

— Bun[ziua, frate, =i trecu]nainte.

Iar balaurul]i r[spunse:

— Noroc bun, frate.

Ajunse apoi la o f`nt`n[, muceg[it[=i plin[de n[mol; el se apuc[ ]ndat[de cur[\i =i primeni apa din f`nt`n[=i-=i c[ut[de drum p`n[ dete de ni=te por\i ]ncuiate, pline de praf =i de p[ianjeni; cur[\i acei p[ianjeni, scutur[ praful, dete poarta de perete =i trecu ]nainte. }n drumul s[u ]nt`lni o brut[reas[care =tergea un cuptor cu \`\ele sale; cum o v[zu,]i dete bun[ziua, =i t[indu-=i o bucat[din haina sa,]i zise:

— |ine asta, leiculi\[, de =terge cuptorul.

Iar[ea, lu`nd-o,]i mul\umi.

La spatele cuptorului, fiul]mp[ratului v[zu o gr[din[ca un rai,]n care se r[t[ci c`tva timp.

}n cele de pe urm[v[zu cele trei rodii cum at`rna de o crac[ ]n pom; ]=i f[cu curaj, scoase cu\ita=ul =i t[ie cr[culi\a de care erau at`rnate, =i o tuli d-a fuga]napoi.

N-apuc[s[fac[zece pa=i =i toat[gr[dina]ncepu s[\ipe =i s[cheme]n ajutor pe brut[reas[, por\ile, f`nt`na =i pe balaur.

— Ba aia-i vorb[, r[spunse brut[reasa, c[de c`nd sunt urgisit[a sta aci, nu s-a]ndurat nimeni s[vie a m[scuti de ars[tura de toate zilele.

— C[alt g`nd n-am, r[spunser[ por\ile, c[ de c`nd suntem f[cute, n-a venit nimeni s[ne mai scuture, s[ne deschiz[, de]n\elenisem a=a.

— Ba s[ne ierta\i, zice f`nt`na, c[de c`nd sunt f[cut[, m`n[de om n-a venit s[-mi cure\e apele,]nc`t ajunsesem a m[ ]mpu\i.

— Ba c[chiar, r[spunse =i balaurul, c[de c`nd sunt os`ndit a sta cu gura c[scat[=i cu ochii sticli\i la stele, nimeni nu mi-a dat m[car o bun[ziua, =i s[-mi zic[frate. Acest om ne-a sc[pat de urgia ce era pe noi, =i ne vom c[uta de treab[.

Fiul]mp[ratului care f[cuse]ntocmai cum]l]nv[\ase b[tr`na, se ]ntoarse la d`nsa =i dup[ce-i mul\umi =i-i dete =i ei c`te ceva, plec[s[se]ntoarc[la]mp[r[\ia tat[lui s[u.

Pe drum, ce-i veni lui, v[z`nd c[ nu mai poate r[bda, scoase cu\ita=ul =i t[ie una din rodii, ca s[ guste =i s[ se ]ncredin\eze de bun[tatea lor. C`nd, ce s[vezi? Deodat[iese din rodie o fat[, ca o z`n[ de frumoas[, =i ]ndat[ ]ncepu a striga cu un glas m`ng`ios:

— Ap[, ap[, c[mor.

}ntoarse fiul]mp[ratului ochii]n toate p[r\ile s[vaz[ap[, dar[geaba, ap[nu era; iar[fata c[zu =i muri; p-aci, p-aci era s[caz[=i el, dar[se \inu.

Tot merg`nd el, nu putu s[ \ie p`n[s[nu guste dintr-o rodie, =i scoase cu\ita=ul de t[ie]nc[una; deodat[, iese =i dintr-]nsa o fat[ca o z`n[, =i moare ca =i cea dint`i, fiindc[n-avu ap[s[-i dea.

M`hnit de ciudata ]nt`mplare, mergea c[tre]mp[r[\ia tat[lui s[u cu rodia care]i mai r[m[sese, =i se uita la d`nsa ca la un cire= copt; =i merse p`n[ce ajunse la o c`mpie frumoas[ pe unde ]ncepu a cunoa=te urme de oameni. Aici ]i mai veni inima la loc, =i se puse jos s[ se odihneasc[ ni\el. G`ndul lui nu se lua de la rodii =i de la fetele cele frumoase ce muriser[; =i tot g`ndindu-se se aprinse ]n el dorin\a de a gusta din rodia, care o mai avea, ]nc`t nemai-put`ndu-se \ine, ot[r] s[ o taie =i pe aceasta; dar[ tem`ndu-se s[nu i se]nt`mple ca =i cu celelalte, c[ut[ o f`nt`n[, lu[ ap[ ]n c[ciul[, =i acolo, la umbra unui copaci mare, t[ie =i rodia care ]i mai r[m[sese, c`nd, ce s[vezi? unde ie=i o fat[ca soarele de frumoas[, =i cu p[rul de aur.

— Ap[! ap[! strig[ea.

+i el]i dete de b[u =i o stropi cu ap[, =i a=a sc[p[fata cu via\[.

Fiul]mp[ratului]i da t`rcoale, =i se tot minuna de frumuse\ea =i de ging[=ia ei. Apoi o lu[ de m`n[=i]i zise:

— So\ie s[-mi fii. +i ea primi.

El nu voi s[o duc[pe jos acas[la tat[-s[u, ca s[nu osteneasc[, fiindc[o vedea c[era pu\intic[la trup]nc`t ar fi b[ut-o]ntr-un pahar de ap[, =i a=a de sup\iric[de parc[era tras[prin inel.

El o pov[\ui s[se urce]n pomul de l`ng[ f`nt`n[, =i ]i zise s[-l a=tepte acolo p`n[se va]ntoarce de la tat[l s[u cu care]mp[r[te=ti =i cu c[l[re\i, ca s[o ia, fiindc[el cunoscuse locurile c[nu mai este a=a departe.

Fata cea frumoas[zise copaciului s[se lase jos, =i el se l[s[, apoi se puse]n el =i se ridic[. Fiul]mp[ratului r[mase cu gura c[scat[uit`ndu-se la ea =i la minunea cum de se l[sase =i se ridicase copaciul, apoi, rup`nd-o d-a fuga, s[te p[ze=ti, p`rleo, c[ ]i sf`r`iau c[lc`iele de iute ce se ducea.

Nu trecu mult de c`nd se duse fiul de ]mp[rat, =i o fat[ de \igan veni s[ ia ap[ de la f`nt`n[, dar c`nd v[zu chipul care str[lucea]n ap[, crezu c[e al ei, =i sp[rg`nd ulciorul se]ntoarse fuga la mum[-sa:

— Nu m[mai duc la ap[, zise ea, o frumuse\e ca a mea nu aduce ap[.

— Du-te la ap[, arapino, ce tot spui astfel de fleacuri,]i zise m[-sa, ar[t`ndu-i coceanul m[turei.

Ea se duse =i iar[se]ntoarse, ca =i]nt`i, f[r[isprav[=i tot cu astfel de vorbe.

M[-sa]n\elese c[acolo nu e lucru curat =i]i dete un ac vr[jit s[-i \ie]n p[r, =i o]nv[\[ce s[fac[cu el la]nt`mplare de ar da peste cineva p-acolo, =i o trimise iar[.

|iganca, cum ajunse la f`nt`n[, c[t[ ]n sus =i v[zu de unde venea]n f`nt`n[acel chip]ngeresc.

— Suie-m[=i pe mine acolo, rogu-te, zise \iganca, uit`ndu-se gale= c[tre z`na frumuse\ilor.

Iar[fata cu p[rul de aur zise copacului de se l[s[, lu[pe \iganc[ca s[-i \ie de ur`t, =i copacul se ridic[la loc.

St`nd ele de vorb[, \iganca se lingu=i =i rug[pe fat[, ca, de voie=te s[doarm[ni\el, s[puie capul]n poala ei, =i ea]i va c[uta]n cap.

Fata se]nduplec[=i se puse cu capul]n poala \ig[ncii, =i, c`nd era s[ o fure somnul, \iganca ]i ]nfipse acul otr[vit ]n cap, iar[ fata se f[cu o p[s[ric[ cu totul =i cu totul de aur, =i ]ncepu a zbura de colo p`n[colo, prin cr[cile pomului.

Atunci \iganca zise:

— Ah! fat[de lele ce mi-ai fost, cum mi-ai sc[pat, eu socoteam c[dormi, dar[, fie, tu n-o s[-mi scapi,]\i viu eu \ie de hac.

Nu trecu multe zile =i iaca =i fiul de]mp[rat cu oaste =i c[l[re\i =i cu car[ ]mp[r[te=ti veni s-o ridice; iar[\iganca cum]l v[zu,]i zise:

— Da bine,]mp[rate, m-ai l[sat s[te a=tept at`ta, ]nc`t soarele mi-a ars fe\i=oara =i v`ntul mi-a b[tut peri=orul.

}mp[ratul, cum o v[zu, r[mase la]ndoial[=i nu-i venea s[creaz[c[ea este z`na pe care o l[sase el acolo.

Dar[, dup[vorbele ce-i zise, pare c[ar fi crezut, =i deci se]nduplec[=i o lu[.

Nu =tiu cum, nu =tiu ce fel, dar[parc[-i spunea inima c[n-o s[fie ea;]n sf`r=it, dac[nu v[zu pe altcineva, plec[cu ea, =i nu =tia cum s[fac[s[nu creaz[tat[-s[u c[spusese minciuni.

C`nd ajunse la curtea ]mp[r[teasc[, le ie=i ]mp[ratul ]nainte, =i r[mase ]nm[rmurit c`nd v[zu]n loc de z`na frumuse\ilor, cu fa\a ca soarele =i cu p[rul de aur, pe o arapin[ neagr[ ca fundul c[ld[rii. +i m[car c[ fiul s[u ]l ]ncredin\a c[ soarele ]i arsese fe\i=oara =i v`ntul]i b[tuse peri=orul,]mp[ratului tot nu-i venea s[creaz[. }ns[n-avu ce face; de bine, de r[u]i puse]ntr-o parte a palatului =i tot am`na cununiile.

D-a doua zi chiar,]n gr[dina]mp[r[teasc[,]n toate dimine\ile, venea o p[s[ric[=i c`nta cu dor de-\i rupea inima; apoi striga c`t]i lua gura:

— Gr[dinar! Doarme]mp[ratul?

— Doarme,]i r[spundea gr[dinarul.

— S[doarm[somn dulce =i mai dulce, de pe c[p[t`i s[s-aridice, ad[oga p[s[rica. Dar[cioroaica de]mp[r[teas[doarme?

— Doarme,]i r[spundea.

— S[doarm[somnul de urgie, de acum p`n[-n vecie.

+i pe care pom se punea de c`nta, pe loc se =i usca.

Gr[dinarul spuse]mp[ratului toat[=iretenia cu pas[rea =i cum se usuc[pomii pe care se punea ea de c`nta. }mp[ratul se lu[ de g`nduri.

Mai to\i pomii din gr[din[se uscar[ ]n c`teva zile, mai r[m[sese unul. Atunci ]mp[ratul porunci s[ se pun[ pe fiecare cr[culi\[ c`te un lan\, =i a=a se =i f[cu; iar[a doua zi]n rev[rsat de zori, veni la]mp[ratul cu pas[rea de aur care dedese]n la\. }mp[ratul porunci de-i f[cu o colivie cu totul =i cu totul de aur, puse pas[rea]n ea =i, de dragul ei, o \inea pe fereastra lui.

|iganca cum auzi de istoria cu pas[rea,]i trecu un fier ars prin inim[. Se f[cu bolnav[, mitui pe to\i vracii care spuser[ ]mp[ratului c[p`n[ nu va t[ia pas[rea de aur =i s[ dea ]mp[r[tesei s[ m`n`nce din ea, nu se va]ns[n[to=i.

Plin de sc`rb[ ]mp[ratul nu se putea ]nvoi la asta: dar[, dup[ rug[ciunea fiului s[u, o dete; r[mase ]ns[ nem`ng`iat =i din ce]n ce ura mai mult pe \iganc[.

Luar[, deci, pas[rea =i o t[iar[, o fierser[=i o duse]mp[r[tesei; iar[ea, dup[ce se pref[cu c[se]ns[n[to=e=te]ncepu a se g[ti de cununie.

Din s`ngele p[s[relei crescu la fereastra ]mp[ratului un brad ]nalt =i frumos, =i era o minune cum de ]ntr-o noapte crescuse a=a de mare =i falnic. }mp[ratul chem[ pre gr[dinar =i-i porunci s[ aib[ cea mai mare ]ngrijire de acel pom. Iar[ \iganca cum auzi, n-avu odihn[ =i-i puse g`nd r[u. Pricepuse, dr[coaica, c[ ]nc[nu sc[pase cu totul =i cu totul de primejdie.

Se f[cu iar[bolnav[, mitui iar[pe vraci, care spuser[ ]mp[-ratului c[p`n[nu va t[ia bradul s[-l fiarb[=i cu apa aceea s[-i fac[baie, nu va trece]mp[r[tesei.

}mp[ratul se sup[r[p`n[ la suflet, v[z`nd c[logodnica fiului s[u e piaz[rea, fiindc[de c`nd a venit ea, n-a avut parte de nici un lucru ce i-a fost lui drag.

L[s[s[taie =i bradul ca s[nu mai aib[nici un cuv`nt a-l mai sup[ra cineva cu ceva, =i se hot[r] ca de aci]nainte s[nu mai fac[pe voia nim[nui, dac[ar mai da peste ceva care s[-i plac[.

Pe c`nd t[ia bradul, la care toat[ lumea se uita cu jind, o b[tr`n[cer=etoare se opri =i ea s[priveasc[l`ng[ cealalt[ lume, =i c`nd vru s[plece, lu[cu d`nsa o surcea ce c[zuse de la o \and[r[a bradului =i o duse acas[. B[g[ ]ns[de seam[c[era un ac]nfipt]n surcea; ea]l scoase; =i fiindc[surceaua era oarecum m[ricic[=i lat[, o f[cu capac la oala care o avea =i ea dup[sufletul ei.

A doua zi plec[ ]n prosteal[ca totdeauna; dar[c`nd se ]ntoarse acas[, r[mase ]ncremenit[ v[z`nd coliba m[turat[=i deretecat[de-\i era drag[inima s[prive=ti.

Nu]n\elegea baba ce minune s[fie asta, adic[cine s[fi venit s[-i fac[ei astfel de bine.

C`teva zile urm[ tot astfel; ]n sf`r=it hot[r] s[p`ndeasc[, doar[

va da peste cel ce-i deretec[=i-i pune toate alea la r`nduiala lor prin colib[ =i a=a =i f[cu. }ntr-o zi dup[ ce plec[, ea se ascunse, =i uit`ndu-se pe furi=, pe cr[p[tura u=ii, v[zu cum din capacul oalei s[ri o fat[mai alb[dec`t neaua =i cu p[rul de aur.

— Cine e=ti, mam[, zise ea, de]mi faci astfel de bine?

— O fat[f[r[tri=te, zise ea; dac[m[prime=ti s[=ez la d-ta, mult bine \i-oi face =i eu dumitale.

Se]nvoir[=i r[mase; ba]nc[baba se m`ndrea, c[a=a fat[nici]n casa]mp[ra\ilor nu se g[sea, frumoas[=i vrednic[.

Baba mergea mereu]n prosteal[, cum]nv[\ase ea; dar[ ]ntr-o zi]i zise fata s[-i cumpere din t`rg p`nz[=i m[tase ro=ie =i verde; baba, biet, din paralele ce adunase din cer=it,]i cump[r[.

Fata]=i cusu toat[istoria pe dou[sangulii; =i dup[ce le ispr[vi, zise babei s[se duc[cu d`nsele la ]mp[ratul, =i c`nd va fi pe tron al[turea cu fiul s[u, sangulia cusut[cu verde s[o pun[pe genuchii]mp[ratului; iar[cea cusut[cu ro=u pe ai fiului s[u.

Baba ascult[=i se duse; dar[osta=ii n-o l[sa s[intre. Atunci ea f[cu zgomot, =i]mp[ratul porunci s[o lase a intra. Ea, cum intr[, f[cu cum]i zisese fata, =i ie=i ca s[a=tepte s[vaz[isprava.

Cum v[zur[sanguliile,]mp[ratul =i fiu-s[u]n\eleser[totul. Porunci s[cheme pe logodnica]mp[ratului =i-i zise:

— Pentru c[o s[te faci]mp[r[teas[, trebuie s[te deprinzi a =i judeca pe femei, c`nd judec[torii nu se domiresc la c`te un lucru. Ast[zi ni s-a ar[tat cu pl`ngere o femeie, care zise c[, av`nd un coco= de soi, cu mare cheltuial[a alergat prin \[ri de a cump[rat =i o g[in[, a=ijderea de soi; c[vecina ei nu s-a mul\umit c[i-a omor`t g[ina, dar[i-a furat =i coco=ul =i l-a dat la o g[in[d-ale ei, =i a=a cere dreptate. Ce zici despre aceasta?

— Zic, r[spunse bahni\a, dup[ce se g`ndi pu\in, c[ femeia care a omor`t g[ina =i a furat coco=ul, cu moarte s[se omoare, =i coco=ul s[se]ntoarc[st[p`nului ]mpreun[ cu g[ina os`nditei =i cu ou[le ce va fi f[cut.

— Bine ai judecat, r[spunse]mp[ratul. Eu sunt femeia cu coco=ul, =i tu e=ti care l-ai furat; g[te=te-te la os`nda care tu]nsu\i ai g[sit-o cu cale.

|iganca]ncepu a pl`nge, a se ruga, a se jeli, dar[ toate fur[ degeaba. O dete pe m`na osta=ilor care f[r[mil[ ]i r[spl[tir[nelegiuirea ce f[cuse.

Dup[aceasta se duser[cu to\ii la casa babei, =i fiul de]mp[rat cu tat[-s[u]nainte, ridicar[pe fat[cu toat[cinstea; =i dup[ce o aduse la palat,]ndat[ ]i =i cununar[, =i mare veselie fu]n toat[ ]mp[r[\ia trei zile d-a r`ndul, pentru c[ s-a g[sit vie =i nev[t[mat[ fata cu p[rul de aur, dup[ care at`ta a umblat fiul de]mp[rat, =i to\i cu totul oropsea pe \iganc[c`nd s-a auzit istoria nelegiuirilor sale.

}nc[lecai p-o =ea etc.

CUPRINS

HO|U }MP{RAT

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat mare =i puternic. Abia la vremea c[run\etii dob`ndi =i el un copil. Bucuria lui fu nespus[ c`nd se v[zu =i el tat[, =i toat[ ]mp[r[\ia lui fu vesel[dinpreun[cu d`nsul, c[ci acest ]mp[rat era bun, drept =i tem[tor de Dumnezeu. Pentru aceasta, el f[cu mult bine poporului s[u. +i to\i ]ntr-un g`nd =i]ntr-o gl[suire dete m[rire Domnului c[s-a]ndurat a le da un mo=tean al]mp[r[\iei.

Acest]mp[rat puse de g`nd ca pe fiul s[u s[-l dea s[ ]nve\e toate meseriile =i toat[procopseala c[rturarilor.

Fiul]mp[ratului cre=tea]ntr-o lun[c`t al\ii ]ntr-un an. C`nd fu de opt ani, p[rea c[este de optsprezece.

Dac[v[zu a=a, tat[-s[u,]mp[ratul,]l dete la carte; dup[ce]nv[\[filosofia =i citirea pe stele, de la cei mai iscusi\i dasc[li,]l dete la cel mai me=ter vraci, de]nv[\[=i me=te=ugul leacurilor.

V[z`nd tat[-s[u, ]mp[ratul, c[ fiu-s[u are \inere de minte grozav[ =i ia ]n cap u=or cele ce i se ar[ta, se umplu de mul\umire sufleteasc[, c[ci Dumnezeu ]i dase un copil tocmai dup[ g`ndul s[u.

}nv[\`nd el toat[ cartea, ]mp[ratul a ]nceput a trimite pe fiu-s[u din cetate ]n cetate s[ ]nve\e toate meseriile. Cum auzea c[ ]n cutare cetate este c`te vrun me=ter mai dibaci =i c[acea meserie nu se afl[pe la d`nsul,]ndat[ ]l trimitea s[ ]nve\e =i acea meserie.

Astfel umbl[fiul]mp[ratului din \ar[ ]n \ar[, ca =i un pribeag, p`n[ ce ]nv[\[ toate meseriile de pre p[m`nt. +i]ntorc`ndu-se la palaturile tat[lui s[u, socotea c[ acum s-a sf`r=it; are s[se str`ng[de pre drumuri.

De bucurie c[are un fiu a=a de procopsit =i de iscusit, tat[l s[u f[cu o mas[mare, unde chem[pe to\i]mp[ra\ii, vecinii lui, ca s[le arate fiul s[u procopseala.

}nsu=i fiul]mp[ratului porunci la buc[tari =i le ar[t[cum s[fac[bucatele. Mesenii nu =tiau cum s[mai laude gustul acestor bucate. C`nd, iat[ c[ vine =i fiul ]mp[ratului la mas[. Se chefuir[, deci, =i =tii, vorba [luia, vorba vorb[ aduce. }ncepur[ ]mp[ra\ii a-=i povesti despre judec[\ile =i drept[\ile ce f[cuse fiecare ]n ]mp[r[\ia sa. }ntre altele, unul spuse c[ se va c[i c`t va tr[i el, pentru c[a os`ndit pe un om drept, ]nvinov[\it fiind c[ ar fi furat ni=te lucruri, pe c`nd altul a fost ho\ul, precum se dovedi mai]n urm[.

Cum auzi]mp[ratul care dedese osp[\ul, se]ntoarse c[tre fiul s[u =i zise:

— +tiu c[, dac[un]mp[rat voie=te s[fie drept =i adev[rat st[p`nitor supu=ilor s[i, trebuie s[ =tie toate meseriile, ca s[ cunoasc[ prin ]n=i=i ochii s[i p[surile fiec[ruia. De aceea, f[tul meu, te-am dat s[ ]nve\i toate me=te=ugurile. Nu mi-a venit ]n g`nd c[=i ho\ia este un me=te=ug. Aceasta]\i r[m`ne s[mai]nve\i, dup[care te vei face un]mp[rat ca Solomon]mp[rat =i cum altul nu va mai fi pe lume.

— Ii! tat[, r[spunse fiul de]mp[rat, carele se ru=in[=i se ro=ise ca o sfecl[, cum de m[os`nde=ti astfel ca pe un vinovat de codru?

+i scul`ndu-se de la mas[, se duse unde se duse el, =i se ]ntoarse numaidec`t, peste a=teptarea tutulor, cu o slug[a lui credincioas[, aduc`nd ni=te sc`nduri, stinghii, drugi, odgoane =i p`nze. Cu aceste se apuc[, ajutat de sluga lui, de cl[di un fel de foi=or.

G[tindu-se foi=orul, se urc[ ]ntr-]nsul =i,]nv`rtind ni=te =uruburi =i ni=te v`rtejuri la ni=te me=te=ugiri ce avea acest foi=or,]ncepu a pluti]n v`nt =i, pe c`nd se tot urca, el]=i lu[ziua bun[de la to\i cei de fa\[, care r[m[seser[cu gurile c[scate =i cu ochii bleojdi\i la d`nsul. Mum[-sa c`t p-aci era s[-i vie r[u de inim[rea; dar[ ]=i \inu firea.

Dup[ce]l pierdur[din ochi, mesenii se scular[=i se]mpr[=tiar[ca puii de pot`rniche, nemaivoind a ad[oga m`hnirea]mp[ratului, care se vedea de pe fa\[c[era prea mare.

Fiul]mp[ratului, dup[ce c[l[tori c`tva timp prin v[zduh, prinse a se cobor]. Ce s[ vezi dumneata? Or`nda]l duse a se l[sa tocmai dinaintea unei cocioabe de bordei s[r[c[cios.

Era seara. B[tu la u=[. Cei din[untru, o pereche de oameni jig[ri\i,]ntrebar[:

— Cine e acolo?

— Om bun, le r[spunse fiul de]mp[rat. Deschide\i, c[sunt un c[l[tor.

}i deschiser[. C`nd intr[ ]n bordei, el b[g[de seam[c[muierea aruncase ceva sub pat.

— Dar[ce v`nt te aduce pe la noi?

— Sunt strein. Acum am sosit din alte]mp[r[\ii. Rogu-v[s[m[g[zdui\i.

— Bucuros, cu ce vom putea.

— Foarte v[mul\umesc, le mai zise el. Nu v[va fi degeaba. Dar[de ce v[stingheri\i din lucru? Lucra\i, nu v[opri\i pentru mine. Am b[gat de seam[c[f[cea\i ceva c`nd am venit!

Muierea vru s[ ]ndruge c`teva minciuni. Dar[b[rbatul]i lu[vorba din gur[=i zise:

— S[-\i spunem drept. Dumneata e=ti oaspele nostru, =i crez c[nu ne vei da pe m`na st[p`nirii. Eu sunt ho\. Meseria aceasta nu mai are c[utare, de c`nd ]mp[ratul a pus ni=te slujba=i ai dracului de stra=nici =i de aspri pentru unii ca noi. Abia ne mai \inem zilele, cu c`te o g[in[sau alt[pas[re ce putem s[ciordim de pe ici, de colo. +i tocmai jumulea o g`sc[ nevast[-mea c`nd ai venit d-ta.

— Tocmai ce c[utam =i eu. Dumnezeu m-a adus la voi. Scoate\i g`sca de sub pat =i face-v[-\i me=te=ugul. De azi]ncolo sunt al vostru. M[bag ucenic la d-ta s[m[ ]nve\i acest me=te=ug.

+i p`n[ jumuli =i g[ti g`sca, fiul]mp[ratului ie=i afar[,]=i str`nse foi=orul, desf[c`ndu-l din toate]ncheieturile, =i-l puse bine, unde s[nu dea nimeni peste d`nsul.

Se puser[, deci, la mas[=i se chefuir[, p`n[ce coco=ii]ncepur[a vesti c[vine alba]n sat.

A doua zi se]n\eleser[ei la cuvinte, =i fiul de]mp[rat r[mase sub ascultarea ho\ului, ca s[ ]nve\e me=te=ugul de la d`nsul.

— Tot me=te=ugul este, zise ho\ul]ntr-una din zile, s[ciorde=ti, f[r[s[te prinz[cineva; s[buzun[re=ti =i pe dracul, f[r[s[te vaz[nici pui de om sau de alt[gadin[; s[n-apuce s[caz[=i tu s[g[se=ti; orice \i s-o p[rea c[nu este pus bine de altul, tu s[iei =i s[p[strezi; marghiolia, vicle=ugul,]ndr[zneala, iste\imea, =otia =i cu tot neamul lor, s[fie uneltele tale.

Fiul de]mp[rat asculta =i b[ga la cap.

Dup[trecere de timp,]n care fiul]mp[ratului se]ndeletnicise la me=te=ugul ho\iei, v[z`nd el c[lucrurile]i merg strun[, zise:

— Me=tere, c`nd ai de g`nd s[m[sco\i calf[?

— C`nd mi-oi fura ipingeaua de pe mine.

Dup[ce mai trecu, merser[ ]ntr-o zi la v`nat. Acolo ]n p[dure, st`nd s[fac[popas, se tol[nir[fiecare pe ce avea, la umbr[de copaci =i la r[coare, ca s[-=i aromeze oarecum. Ho\ul]=i a=ternuse ipingeaua.

Deodat[ho\ul auzi mierc[itul unui iepure, ca =i c`nd ]l apucase ogarul. Se scoal[, se uit[ prin prejur, =i nu vede nimic. So\ul s[u, fiul ]mp[ratului, adormise, =i-i da ni=te sfor[ieli de p[rea c[ m`n[porcii. Se culc[iar[=i.

Nu =ezu mult, =i tocmai c`nd era s[-l fure =i pe el somnul, auzi]nc[o dat[acela=i mierc[it =i cu totul p-aproape.

Odat[s[ri drept]n sus.

— Ce naiba, trebuie s[fie ceva. M[repez s[v[z ce dracovenie s[fie aceea.

+i fiind un cr`ngule\ ]ntr-o dep[rtare c`t arunci cu piatra, se duse]ntr-acolo, de unde i se p[ru lui c[vine mierc[itul iepurelui.

Pe c`nd se ducea ho\ul fiul ]mp[ratului se scoal[ bini=or, =i p`=! p`=!]i ia ipingeaua frumu=el, o]ndoie=te =i o ascunde]ntr-o scorbur[de copaci =i iar[=i se culc[.

Acestea le f[cu el mai iute dec`t ai g`ndi.

Ho\ul, dac[v[zu c[nu este nimic]n cr`ng, dete tuturor r[ilor =i iepure =i tot, =i se ]ntoarse s[ se odihneasc[. C`nd, ia ipingeaua de unde nu e. Se uit[prin prejur, =i nici o frunzuli\[m[car nu se mi=ca. Fiul]mp[ratului horc[ia de socoteai c[o s[de=tepte =i pe mor\i.

Bietul ho\ r[mase ca lovit de tr[snet. Sim\i c[alt n-are cine s[-i fi jucat renghiul acesta, dec`t ucenicul lui.

Se suci, se]nv`rti, dete t`rcoale prejmetelor, ipingeaua nu e. }n cele de pe urm[, dup[ce]l]necase necazul, se duse s[-=i de=tepte ucenicul.

Acesta dormea mort. }l zgudui,]l scutur[, ca de c`nd]ncepui s[v[povestesc =i abia, abia se de=tept[.

Somnoros cum era, =i tot frec`ndu-se la ochi, ]ncepu s[ se jeluiasc[ c[ n-are parte s[ doarm[ =i el m[car un somn, =i c[ din pricina asta o s[ se duc[ de la un asemenea st[p`n, care nu-i d[r[gaz c`t ar aromi cineva.

Ho\ul v[zu c[ucenicul lui are s[-l]ntreac[, =i zise:

— Ia las[astfel de vorbe, ci d[-mi ipingeaua, c[acum e=ti calf[, ai sc[pat de ucenicie.

C`nd auzi fiul ]mp[ratului de unele ca acestea, se duse ]ntr-un suflet de-i aduse ipingeaua, =i legar[ am`ndoi tov[r[=ie pe bine =i pe r[u.

}ncepuse a mi=ca bini=or la meseria lor, de c`nd se f[cur[ tovar[=i. Vezi c[ fiul ]mp[ratului era mai ager de m`n[, mai iste\ =i mai]ndr[zne\.

}ntr-una din zile, feciorul de]mp[rat se duse la v`nat, ia a=a cam ]n dorul lelii, fiindc[ n-avea alt[ treab[. Umbl`nd el prin p[dure, o dat[aude un groh[it de porc p-aproape de d`nsul; caut[ =i, mai iute dec`t ai g`ndi, fu =i acolo. C`nd, ce s[-i vaz[ochii? Un mistre\ c`t toate zilele de mare pr[v[lise pe un fl[c[u t`n[r la fa\[, =i se silea a-=i descurca col\ii din arcul fl[c[ului spre a-l sf`=ia.

Fiul]mp[ratului]=i scoase cu\itul de v`n[toare =i, cu un curaj nemaiauzit, se repede asupra mistre\ului,]i]nfige cu\itul drept]n ochi =i]l d[tumba peste cap,]i mai d[vro dou[lovituri bune]n cap =i-l las[mort acolo locului.

F[cu ce f[cu =i aduse ni\ic[ap[ ]n c[ciul[, stropi pe fl[c[ul care le=inase, =i]l mai]nvior[.

Acesta, c`nd se de=tept[=i v[zu pe izb[vitorul s[u, zise:

— Cere-mi oric`t vei voi =i-\i voi da, pentru aceast[facere de bine.

— Bani au =i \iganii,]i r[spunse fiul de]mp[rat, dar[cinste nu. S[nu socote=ti c[pentru bani am f[cut ce am f[cut eu acum pentru tine.

Se ru=in[oarecum fl[c[ul cu pricina; dar[mai prinz`nd limb[, ]i spuse =iritenia, cum venise ]n v`n[toare cu mai mul\i tovar[=i, cum z[rise mistre\ul =i se luase dup[d`nsul, =i cum nu-l lovise bine, =i el se n[pustise asupra lui =i-l pr[v[lise de era s[-l trimi\[pe lumea cealalt[.

Pas[mite =i acesta era fiu de]mp[rat, =i]nc[fiul]mp[ratului locului aceluia.

Se]mprietenir[=i se duser[la palaturile]mp[r[te=ti. }mp[ratul nu =tia cum s[mul\umeasc[streinului c[i-a sc[pat copilul de la moarte. }i dete voie ca s[vie]n palat oric`nd va voi, fiindc[el nu primi nici o alt[r[splat[.

Streinul fiu de]mp[rat, de c`te ori mergea pe la ]mp[ratul de at`tea ori el cerceta =i b[ga de seam[la tot ce era pe acolo.

Dup[c`t[va vreme, el zise o dat[tovar[=ului s[u:

— Tovar[=e, mi s-a ur`t cu borf[=ia, s[facem =i noi o ho\ie care s[se mai sim\[.

— Ce vrei s[facem?

— Iaca, s[mai mergem =i pe la haznaua]mp[r[teasc[, c[doar[n-o fi foc.

— De ce stai d-ta de vorbe=ti, omule? D-apoi acolo, aoleo! ce de p[zitori mai sunt!

— Noi s[mergem pe unde nu sunt p[zitori.

Se hot[r`r[, =i ]ntr-o noapte =i plecar[. Ei ]=i luar[ =i uneltele trebuincioase. +i fiindc[ fiul de ]mp[rat =tia toate me=te=ugurile, el cuno=tea =i zid[ria. Se apuc[ =i, numai din dou[ cazmale, scoase c`teva c[r[mizi, c`t putea omul s[intre. Aceasta pe de la uli\[, pre unde nu p[zea nimeni. El intr[, umplu dou[c[ciuli cu galbeni =i ie=i. Apoi potrivi c[r[mizile la loc, ca s[nu se cunoasc[pe unde au intrat.

Nu se poate spune bucurie ce avur[c`nd se v[zur[ cu at`ta c[c[l[u de bani. Venir[acas[=i dormir[, ca =i c`nd usturoi nu m`ncase =i gurile nu le miroseau.

A doua zi mare v`lv[ se f[cu ]n ora= c`nd se afl[c[s-a spart visteria]mp[ratului. To\i se minunau =i se cruceau, nedomirindu-se pe unde s[fi intrat t`lharii.

Nu mai pu\in =i]mp[ratul intr[la chibzuri, cum ar face s[prinz[pe ace=ti ho\i cutez[tori.

Fiul]mp[ratului, cel ce f[cuse bosmaua, se duse ca totdeauna pe la]mp[ratul, se f[cu =i el c[se mir[de at`ta cutezare, =i zise:

— Cel ce a f[cut o asemenea ho\ie]ndr[znea\[nu se poate s[nu mai vie m[car]nc[o dat[.

}mp[ratul locului puse tot felul de paznici la visteria lui =i a=tepta.

Ho\ii, dup[c`teva zile, c`nd se mai potoli v`lva, venir[ iar[=i, fiindc[ se dedulciser[ ca calul la t[r`\e, scoase c[r[mizile =i fiul]mp[ratului zise tovar[=ului s[u:

— De r`ndul trecut am intrat eu; acum intr[tu. A=a mi se pare c[cere dreptatea.

Tovar[=ul n-avu ce zice, c[ci a=a era. }ntr[deci]n hazna =i, fiind mai lacom, lu[c`\i galbeni putu el duce =i-i aduse tovar[=ului la gaur[. Acesta ]i primi. C`nd s[ias[=i el, h`\! ]n sus, h`\!]n jos, se sim\i c[este prins]n la\, =i c[nu poate ie=i. Fiul]mp[ratului n-avea timp de pierdut, ce s[fac[? Se apuc[=i el de-i taie capul,]l lu[cu d`nsul =i p-aci \i-e drumul.

Dar[c`nd ajunse acas[? aoleo! Unde era Dumnezeu s[ vaz[ bocetele =i vaietele muierii, c`nd]i ar[t[capul b[rbatului ei? |ipa de socoteai c[o pune]n \eap[.

Fiul]mp[ratului]i puse m`na la gur[=i-i zise:

— St! c[ne-am topit. S[nu te auz[cineva, c[nu e bine de noi.

+i dup[ce]i spuse toat[=iretenia pricinii, o]mp[c[spuindu-i c[-i las[ei to\i banii ce au furat, =i]i mai f[g[dui c[-i va aduce =i trupul b[rbatului, ca s[-l]ngroape ca oamenii =i cu toat[r`nduiala.

Iar[dac[se f[cu ziu[, slujitorii]mp[r[te=ti g[sir[trupul f[r[cap =i-l duser[la]mp[ratul.

Acesta se da de ceasul mor\ii =i mai multe nu, cum de s[nu prinz[pe t`lhar viu, nev[t[mat.

Fiul]mp[ratului se duse =i el pe la palat =i, auzind cele ce se pl[nuiau, se preg[ti =i el a-=i \ine f[g[duiala ce dase nevestei tovar[=ului s[u.

Sf[tuind cei doisprezece boieri, socotir[cu mintea lor c[t`lharii trebuie s[fie pu\in doi; c[cel viu este peste poate s[nu vie a lua trupul mortului. G[sir[, deci, cu cale a pune trupul cel f[r[cap]n

mijlocul pie\ei, pe o schel[cu trei trepte, =i de jur]mprejur slujitori]mp[r[te=ti, care s[p[zeasc[toat[noaptea.

A=a =i f[cur[.

Fiul]mp[ratului, ho\ul, se duse =i el de cump[r[o m`r\oag[ de cal r[pcigos =i bubos, =i slab, de era numai pielea =i osul, mai cump[r[ o odoroag[ de c[ru\[ =i un butoi de rachiu. +i dup[ ce ]nc[rc[ c[ru\a, ]nh[m[ la d`nsa rabla lui de cal =i o porni]nspre locul unde era pus trupul mortului spre vedere.

P-aci prin prejur era o uli\[noroioas[. P-acolo avu poft[el a trece. C`nd, ce s[ vede\i dumneavoastr[, cinsti\i boieri? Unde mi se ]nnomoli a o\opin[ de cal, de nu mai putea nici picioarele s[ =i le mi=te, necum s[ mai t`rasc[=i c[ru\ul cu butoiul de rachiu. Hi!]n sus, h[\!]n jos; s[se mi=te din loc calul, ba.

+i unde mi-\i]ncepu a face o g[l[gie, de credeai c[s-a aprins t`rgul.

C[petenia p[zitorilor trimise pe unul s[vaz[ce pacoste a mai dat peste nevoia=ul [la de om, carele are de g`nd s[scoale tot ora=ul]n gura lui.

V[z`ndu-l p[zitorul cum se nevoia a-=i scoate calul =i c[ru\a din noroi, i se f[cu mil[de el.

Fiul]mp[ratului, cum]l v[zu,]i zise:

— Du-te, neiculi\[, de mai ad[vro c`\iva oameni de-mi ajuta\i s[ies din acest noroi, =i v[voi cinsti ca pe ni=te oameni de treab[.

}ndat[venir[mai mul\i p[zitori,]i luar[=i cal, =i telegu\[, =i butoi =i tot, pe sus, de-l scoaser[din glodul unde se nomolise.

El nu =tia cum s[le mul\umeasc[mai bine;]=i fr[m`nta m`inile de bucurie =i prinse a da cep butoiului. Le dete de b[u c`t poftir[, =i duse =i celor ce r[m[seser[ de paz[ pe l`ng[trupul mortului cel f[r[cap.

Nu trecu mult =i to\i p[zitorii fur[cuprin=i de un somn sor[cu moartea. Unde]mi mai sfor[iau voinicii no=tri de paznici, de pare c[era cine =tie ce mare turm[de r`m[tori. Pas[mite rachiul din butoi era cu afion.

Fiul]mp[ratului, cum]i v[zu lungi\i =i tr`nti\i ca cine =tie ce blende, se apuc[ de-i dezbr[c[ de hainele lor =i ]i ]mbr[c[ ]n haine c[lug[re=ti. Apoi, lu`nd trupul mortului, se duse]n treaba lui.

C`nd v[zu femeia trupul, iar[ ]ncepu a se boci. El iar[ ]i puse m`na la gur[=i o opri de a face zgomot, c[ci, de se va afla, nu va fi bine de ei. Ea t[cu dup[ce v[zu c[nu e glum[, =i primi =i cea mai mare parte din suma furat[. }n chiar aceea=i noapte, ei se puser[=i]ngropar[mortul.

C`nd se de=teptar[ p[zitorii =i se v[zur[ ]mbr[ca\i ]n haine c[lug[re=ti, nu puteau crede celor ce li [se] arat[. Se mai frecar[ la ochi, se mai uitar[, =i v[zur[ c[ a=a este. Cel ce se de=teptase mai ]nt`i se duse la tovar[=ul de l`ng[ d`nsul =i,]ncep`nd a-l]nghioldi,]i zise:

— Mo= c[lug[ra=, mo= c[lug[ra=, ce ca\i tu aci?

— Dar[tu, c[lug[re, ce cau\i?]i r[spunse.

Atunci to\i deodat[ ]ncepur[a r[cni unul la altul:

— Ce cau\i aci, c[lug[re? ar[t`ndu-se cu degetul.

+i se f[cu o tulburare =i o r[scoal[ ]ntre d`n=ii, de nu-i putea da nimeni de c[p[t`i. Ei! tocmai t`rziu se dezmeticir[=i se domirir[c[omul cu rachiul de ast[-noapte n-a fost lucru curat.

Dar[c`nd mai v[zur[ c[ trupul lipse=te? atunci, atunci: unde ]mi ]ncepur[ o ceart[ =i o h[l[laie ]ntre d`n=ii, de-\i venea s[-\i iei c`mpii. Se]nvinov[\eau ca dracii, unii pe al\ii:

— Ba c[tu e=ti de pricin[.

— Ba c[tu ne-ai f[cut s[bem rachiu.

— Ba c[tu ne-ai]ndemnat s[ne ducem s[-i ajut[m.

— Ba c[tu ai fost cel dint`i care ai b[ut.

Toate erau cum erau. Dar[cum =i c`nd s-au c[lug[rit ei? +i cum s[se]nf[\i=eze ei la]mp[ratul?

N-avur[ ]ncotro. A=a se duser[.

}mp[ratul se lu[cu am`ndou[ m`inile de barb[c`nd v[zu c[ vine la d`nsul o ceat[de c[lug[ri. El nu =tia, vezi, cine sunt =i ce vreau.

C`nd afl[ c[ sunt paznicii lui, unde mi-l umfl[ un r`s d-alea cu lacr[mi, =i r`se p`n[ce se str`mb[.

Paznicii, biet, deter[ ]n genunchi =i-=i cerur[iertare. Ei spuser[toat[=iretenia.

}i iert[ ]mp[ratul de vro os`nd[, chipul; dar[ intr[ la mai mare grije. El se temea ca nu carecumva acest ho\ at`t de iscusit s[nu-i ia =i domnia. Nu mai chem[sfatul]mp[r[\iei, fiindc[ ]ncepuse a-l cam b[nui =i pe d`nsul, ci ]=i fr[m`nta cugetul, ca ce ar face s[puie m`na pe ho\, spre a-i face de petrecanie.

Hot[r] dar[, el cu mintea lui, ca s[iscodeasc[=i pe mari =i pe mici, s[ispiteasc[=i prin boierime =i prin prostime, ca doar, doar[va ajunge s[puie m`na pe un a=a t`lhar vestit, care]l pusese pe a=a g`nduri negre.

Pentru aceasta puse s[se g[teasc[un osp[\ ]nfrico=at, la care pofti numai boierime neao=e. La acest osp[t fu poftit, f[r[doar =i poate, =i fiul de]mp[rat cel strein.

La ziua hot[r`t[ se adunar[ to\i oaspe\ii. Veseliile se ]ntinser[ p`n[noaptea t`rziu. C[ci, dup[ ce se scular[ de la mas[, se puser[ pe joc. +i trage-i la dan\uri, la hori, la br`uri, p`n[ ce, c`nd se de=teptar[, ajunseser[pe la c`ntatul coco=ilor de miezul nop\ii.

C`nd s[se sparg[adunarea,]mp[ratul veni la mijloc =i zise cu grai cam poruncitor:

— Boieri dumneavoastr[, noaptea este]naintat[, =i ca s[nu se]nt`mple cuiva vro meteahn[ de la niscaiva duhuri necurate, ori f[c[tori de rele, eu am g[sit cu cale ]n mintea mea s[ m`ne\i aci p`n[la ziu[. C[mara este mare; v[ ]ncape pe to\i. Al[turi de aci este c[mara fiicei mele. Fi\i f[r[grij[=i v[repauza\i de ostenelile dan\ului =i s[lt[rilor din ast[-noapte. Domnul s[privegheze asupra voastr[a tutulor.

A=a zise]mp[ratul, =i a=a trebuia s[se fac[. C[h`r, c[ m`r, pace; zisa]mp[ratului nu se putea deszice.

— Vai de mine, tat[, cum s[m[culc eu cu u=a descuiat[, al[turi

cu c[mara unde are s[doarm[at`\ia b[rba\i streini? zise fata tat[lui s[u.

— Nu numai at`t, fata mea, dar[ ]nc[ s[ fii cu lum`narea stins[=i s[ai la]ndem`n[ ni\el muc de lum`nare. De va veni cineva la tine, tu s[-l m`ng`i cu m`na pe obraz, rug`ndu-l s[mai stea; =i m`ng`indu-l s[-l m`nje=ti ni\el cu muc de lum`nare, =i aceasta, draga mea copil[, cu at`t mai mult trebuie s[ o faci, cu c`t ea este pentru m`ntuirea]mp[r[\iei.

Pas[mite]mp[ratul umbla s[prinz[pe ho\ prin viclenie. Asta fu chemarea boierilor la osp[\. C[ci,]=i zicea]mp[ratul, de va fi dintre boieri un asemenea om iste\, trebuie s[fie =i]ndr[zne\. De nu va fi dintre boieri, apoi, tot cu tertipuri, prin tagma prostimei s[-l caut.

Hot[r`rea ]mp[ratului se puse ]n lucrare ]ntocmai. Se culcar[ to\i cu totul =i adormir[. Numai pleoapele fetei de ]mp[rat nu putur[ da ]n gene, c`tu=i de c`t.

Fiul de]mp[rat cel ho\, nici el nu adormi m[car c`t ai da ]n cremene. El ]=i tot r[sucea musta\a =i se ]ncumeta, duce-se-va or ba? Iar[ c`nd fu cam pe dup[miezul nop\ii, c`nd =i apele dorm, se scul[ bini=or, se uit[ pe la so\ii s[i, care to\i dormeau bumbeni, =i p`=! p`=! trecu]n c[mara fetei de]mp[rat, o s[rut[=i se]ntoarse apoi s[se culce =i el.

Fata]mp[ratului]=i f[cu dresurile cum o]nv[\ase tat[l s[u,]mp[ratul.

Ho\ul, p`n[ a nu se culca, se duse la doni\[ s[ bea ni\ic[ ap[, c[ci ]i era sete. Uit`ndu-se]n doni\[, el v[zu c[pe obrazul lui din st`nga sunt ni=te pete negre. }n c[mara unde dormeau oaspe\ii ]mp[ratului lum`narea arse toat[noaptea.

— E! a=a mi \i-a fost povestea? zise el]nceti=or, stai m[i, dar[, s[-\i ar[t eu cu cine ai a face.

+i cu inima tic[ind[, =i umbl`nd mai u=or dec`t o pisic[c`nd p`nde=te la =oareci, lu[muc de lum`nare =i m`nji pe to\i oaspe\ii

care dormeau, pe obraz, la fel cu m`njitura lui de pe fa\[, apoi se culc[=i el.

}mp[ratul se scul[mai de diminea\[dec`t to\i. +i ]n rev[rsat de zori vine prin c[mara unde dormeau oaspe\ii, spre a se uita la d`n=ii, nu carecumva este vreunul din ei m`njit dup[cum]=i pov[\uise fata.

C`nd colo, ce s[-i vaz[ ochii? To\i erau m`nji\i. Speriat, se duse]ntr-un suflet]n c[mara unde dormea fie-sa; =i cu grai nelini=tit zise fie-sei:

— Bine, frate drag[, to\i te-au s[rutat?

— Ba nu, tat[, unul numai a venit, pe care l-am m`njit, dup[cum mi-ai poruncit dumneata.

— +i-l cuno=ti?

— Ba nu, c[ci era]ntunerec.

}mp[ratul]=i mu=c[buzele. Apoi porunci p[zitorilor s[nu lase pe nici unul din oaspe\i care ar voi s[plece.

Dup[ce se f[cu ziu[bine, veni]mp[ratul iar[=i]n mijlocul oaspe\ilor =i zise cu glas mare:

— Boieri dumneavoastr[, ho\ul care a tulburat o \ar[prin iscusin\a, m[iestria =i iste\imea lui, =i care mi-a r[pit odihna sufletului meu, se afl[ ]n mijlocul domniei voastre, =i]l rog s[se dea pe fa\[; pe f[g[duiala mea de]mp[rat c[nu-i voi face nimic.

To\i boierii]ncepur[a-=i scutura hainele =i a se lep[da ca de satana de o astfel de n[past[, zic`nd:

— Departe de noi o astfel de b[nuial[. Noi nu =tim la sufletul nostru nici o fapt[neomenoas[s[fi s[v`r=it, nici cu =tiin\[, nici cu ne=tiin\[.

— Acum nu este vorb[nici de ocar[, nici de pedeaps[.

Totul este s[se dea pe fa\[, =i m[jur pe viul Dumnezeu =i pe stema mea de]mp[rat, c[nu numai nu-i voi face nimic r[u, dar[ ]nc[ ]i voi da pe fata mea dup[d`nsul.

Atunci ie=i]n fa\[streinul fiu de]mp[rat =i zise:

— Eu sunt.

P[ru mult bine]mp[ratului c`nd ]l v[zu. Iar[ el ]=i ceru voie s[ ias[ afar[, =i se jur[ pe cuv`ntul lui de cruce de voinic c[se va]ntoarce]nainte de namiezi.

}mp[ratul crezu =i-i dete voie. El se]ntoarse, cu mai mul\i oameni]ns[x[na\i cu buc[\elele foi=orului s[u. +i acolo de fa\[cu to\ii, a=ez[fiecare lemni=or la]mbuc[tura lui =i cl[di foi=orul din nou. Apoi, viind]naintea]mp[ratului,]i s[rut[m`na, =i ceru ca so\ia lui, fata ]mp[ratului, s[ se urce cu d`nsul]n foi=or, ca de acolo s[m[rturiseasc[cine este =i ce a f[cut.

}mp[ratul primi.

Cum se suir[ ]n foi=or, fiul]mp[ratului prinse a]ntoarce v`rtejele; =i, pe c`nd foi=orul]ncepu a se sui]n slav[=i a pluti]n aer, el zise cu grai l[murit:

— S[=ti\i c[sunt fiu de]mp[rat, c[mi-a fost dat s[-mi fur nevasta, ceea ce =i f[cui, =i c[acum m[duc la]mp[r[\ia tat[lui meu.

Astfel vorbind, foi=orul se urca mereu p`n[ c`nd se pierdu din ochii tuturor, ce r[maser[cu gurile c[scate uit`ndu-se la d`nsul.

Iar[dac[se cobor] la palaturile tat[lui s[u =i-=i ar[t[cartea de me=ter de ho\ie, precum =i nevasta ce-=i aduse tot prin furti=ag, se]nveseli tat[l s[u =i, cobor`ndu-se din scaun, ]n[l\[ pe fiul s[u, zic`nd:

— +i acum c[are s[se duc[pomina de domnia fiului meu peste \ar[. +tiu c[popoarele au s[=tie =i ele acum ce este dreptatea, c[ci a fi bun domnitor =i drept, trebuie s[=tii totul.

Dup[ce se]nsc[un[, trimise sol la socrul s[u cu carte prin care]i spunea c[s-a urcat]n scaunul t[t`ne-s[u, =i mult se bucur[acel]mp[rat de norocul ce dase peste fie-sa.

Iar[eu]nc[lecai p-o =ea =i v-o spusei dumneavoastr[a=a.

LUCEAF{RUL DE ZIU{ +I LUCEAF{RUL DE NOAPTE

CUPRINS

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat =i o]mp[r[teas[; ei nu f[ceau copii; umblase pe la to\i vracii =i vr[jitorii, pe la toate babele =i cititori de stele, =i to\i r[maser[de ru=ine, c[ci n-avur[ce le face. }n cele din urm[se puser[pe posturi, pe rug[ciuni =i milostenii; c`nd, ]ntr-o noapte, Dumnezeu v[z`nd r`vna lor, se ar[t[ ]mp[r[tesei]n vis =i-i zise:

— Rug[ciunea voastr[am auzit-o =i vei face un copil cum nu se va mai afla pe fa\a p[m`ntului. M`ine s[se duc[ ]mp[ratul, b[rbatul t[u, cu undi\a la g`rl[, =i pe=tele ce va prinde s[-l g[te=ti cu m`na ta =i s[-l m`nca\i.

Nu se f[cuse]nc[bine ziu[=i]mp[r[teasa se duse la]mp[ratul =i-l scul[zic`ndu-i:

— }mp[rate! scoal[c-a sosit alba]n sat.

— Dar asta, r[spunse]mp[ratul, ce ai ast[zi s[m[scoli a=a de noapte; nu carecumva vr[jma=ii au c[lcat hotarele]mp[r[\iei mele?

— Din mila lui Dumnezeu, de nici unele ca astea n-am auzit; dar[am visat iaca ce. . .

+i-i spuse visul.

}mp[ratul cum auzi, s[ri din a=ternut, se]mbr[c[, lu[undi\a =i se duse la p`r`u g`f`ind. Arunc[undi\a =i nu trecu mult, =i vazu pluta undi\ii mi=c`ndu-se. Trase undi\a; c`nd, ce s[vezi? un pe=te mare, cu totul =i cu totul de aur. Doar[c[nu-i c[zu le=in de bucurie. Dar[mite c`nd]l v[zu]mp[r[teasa? Ea fu =i mai oleoleo.

G[ti]mp[r[teasa singur[cu m`na ei pe=tele =i m`ncar[. Ea]ndat[se sim\i]ns[rcinat[.

Roaba care ridic[masa v[zu pe talerul]mp[r[tesei un os de pe=te =i o b[tu g`ndurile s[sug[acel os, ca s[=tie =i ea gustul bucatelor g[tite de]mp[r[teasa.

Cum supse osul, se sim\i =i ea]ns[rcinat[.

Dup[nou[luni n[scu]mp[r[teasa, ziua, un copil frumos, frumos, ca un]ngera=. Peste noapte n[scu =i roaba un copil, aidoma ca al]mp[r[tesei,]nc`t nu aveau deosebire unul de altul. Cum era copilul]mp[r[tesei era =i al roabei. Sem[nau, cum se zice, ca dou[pic[turi de ap[.

Fiului de]mp[rat i s-a dat numele de *Busuioc*, iar[fiului de rob, *Siminoc*.

Cresc`nd ]mpreun[ =i f[c`ndu-se mari, i-a dat la carte, =i]nv[\au]ntr-o zi c`t ]nv[\au al\i copii ]ntr-un an. C`nd se jucau ei]n gr[din[,]mp[r[teasa se uita cu drag la d`n=ii de pe fereastr[.

Se f[cur[mari. Ei sem[nau at`t de mult, ]nc`t nu cuno=tea nimeni care este fiu de]mp[rat =i care de rob. Boiul lor era m`ndru, am`ndoi aveau pe vino-ncoace, vorba lor era vorb[cu lipici =i am`ndoi erau voinici, nevoie mare.

}ntr-o zi se hot[r`r[ s[ mearg[ la v`n[toare. }mp[r[teasa se tot ciudea cum s[-=i cunoasc[pe fiul s[u: fiindc[=i fe\ele =i]mbr[c[min\ile fiind la fel, de multe ori nu putea s[deosebeasc[pe unul din altul. Se g`ndi s[ fac[ fiului s[u un semn. }l chem[ =i, pref[c`ndu-se c[ ]i caut[ ]n cap,]i]nnod[dou[vi\e de p[r, f[r[s[=tie el.

Apoi plecar[la v`n[toare.

Alergar[zburdalnici prin c`mpiile ]nverzite =i se zbenguiau ca mielu=eii; culeser[ la floricele, se udar[ de rou[, privir[ fluturii cum s[ltau =i s[reau din floare ]n floare, cum albinele culegeau ceara =i adunau mierea, =i se desf[tar[ foarte mult. Apoi merser[ la f`nt`n[, b[ur[ ap[ de se r[corir[ =i priveau cu nesa\iu cum se las[ cerul ]n dep[rtare pe p[m`nt, =i ar fi dorit s[mearg[p`n[ la sf`r=itul p[m`ntului, s[ vaz[ cerul din apropiere, sau m[car p`n[vor da de locurile acelea unde p[m`ntul este ca piftia.

Apoi intrar[ ]n p[dure. C`nd v[zur[ frumuse\ile p[durilor, r[maser[ cu gurile c[scate. Vezi c[ ei nu mai v[zur[ d-alde astea de c`nd]i f[cuse m[-sa. C`nd b[tea v`ntul =i se mi=ca frunzele,

asculta la f`=`itul lor =i li se p[rea c[ ]mp[r[teasa umbl[t`r`nd dup[sine rochia cea de m[tase; apoi se a=ezar[pe iarba fraged[, la umbra unui copac mare. Aci se puser[a cugeta =i a sf[tui cum s[ ]nceap[v`n[toarea. Ei, nici una, nici alta, voiau s[ v`neze tot lighioane s[lbatice.

P[s[relele care alergau]mrejurul lor =i se puneau pe cr[cile copaciului, nici nu le b[gau ei]n seam[; lor le era mil[s[-=i puie mintea cu ele; dar[le pl[cea s[le asculte ciripind. P[s[relele parc[b[gaser[=i ele de seam[una ca aceasta, =i nu se sfiau, ba]nc[c`ntau de se sp[rgeau; iar[ privighetorile tr[geau la geampa-rale numai din gu=[, ca s[ fie mai dulce c`ntarea lor. +i a=a, st`nd ei aci =i sf[tuindu-se, pe fiul ]mp[ratului ]l apuc[ o moliciune de nu putea sta ]n sus =i ]=i l[s[ capul ]n poala lui Siminoc, rug`ndu-l s[-i caute ni\el]n cap, p`n[va aromi el.

Dup[ce]i c[ut[ce-i c[ut[, Siminoc se opri =i zise:

— Ce este asta din capul t[u, frate Busuioc?

— Ce s[fie? +tiu eu de ce m[ ]ntrebi, frate Siminoc?

— Iaca v[z, r[spunse Siminoc, c[dou[vi\e de p[r]n capul t[u sunt]nnodate.

— Cum se poate? zise Busuioc.

Aceasta sup[r[at`t de mult pe Busuioc, ]nc`t se hot[r] s[plece]n lume.

— Frate Siminoc, zise Busuioc, eu m[duc]n lume fiindc[nu pot s[pricep de ce mama mi-a]nnodat p[rul c`nd mi-a c[utat]n cap.

— M[i, frate Busuioc,]i r[spunse Siminoc, vino-\i]n fire =i nu mai face una ca asta. C[ci dac[ ]mp[r[teasa \i-a]nnodat p[rul, nu crez s[o fi f[cut cu vreun g`nd r[u.

Busuioc]ns[a r[mas nestr[mutat]n hot[r`rea sa =i c`nd =i-a luat r[mas bun de la Siminoc, i-a zis:

— Na, frate Siminoc, batista asta. C`nd vei vedea pe d`nsa trei pic[turi de s`nge, s[=tii c[sunt mort.

— S[-\i ajute Dumnezeu, frate Busuioc, s[nimere=ti cu bine; dar[eu]nc[o dat[te rog, pentru dragostea mea, s[r[m`i, s[nu mai pribege=ti prin lume.

— Peste poate, r[spunse Busuioc.

Apoi se]mbr[\i=ar[=i Busuioc plec[; iar[Siminoc r[mase de se uita gale= dup[d`nsul p`n[ ]l pierdu din ochi.

Siminoc se]ntoarse acas[=i povesti p[rin\ilor toate cele ce se]nt`mplase.

}mp[r[teasa nu mai putea de inim[rea. }=i fr`ngea m`inile =i pl`ngea, de s[ fereasc[ Dumnezeu. Dar[ n-avu ce-=i face capului, =i se m`ng`ia oarecum v[z`nd pe Siminoc.

Dup[c`tva timp, acesta scoase batista, se uit[ la d`nsa =i v[zu trei pic[turi de s`nge. Atunci zise:

— I! a murit fr[\iorul meu. M[duc s[-l caut.

+i lu`ndu-=i merinde, plec[ dup[ d`nsul s[-l caute. Trecu prin ora=e =i sate, str[b[tu c`mpiile =i codrii, merse, merse, p`n[ce ajunse la o c[su\[. Acolo]nt`lni pe o b[tr`n[=i]ntreb[de fratele s[u. B[tr`na]i spuse c[se f[cuse ginere al]mp[ratului din acea parte de loc.

Ajung`nd la palaturile ]mp[ratului aceluia, cum ]l v[zu fie-sa, socoti c[ e barbatu-s[u, =i alerg[ ]ntru ]nt`mpinarea lui.

El zise:

— Eu sunt fratele b[rbatului t[u; am auzit c[a pierit din lume, =i am venit s[aflu de c[p[t`iul s[u.

— Eu nu crez una ca asta, zise fiica de]mp[rat. Tu e=ti b[rbatul meu, =i nu =tiu de ce te prefaci a=a acum. Au doar[credin\a mea a fost pus[la cercare =i eu te-am am[git?

— Nici unele din acestea nu este. Ci eu]\i spui]n cuget curat, nu sunt eu b[rbatul t[u.

Ea nu voia s[creaz[cu nici un chip.

Atunci el zise:

— Dumnezeu s[-=i arate dreptatea. Pe cine nu va fi drept din am`ndoi, s[-l cresteze sabia care st[ ]n cui.

+i]ndat[sabia s[ri =i crest[pe fat[la deget, =i atunci crezu =i ea. Apoi g[zdui dup[cum se cuvenea pe Siminoc.

A doua zi el afl[c[Busuioc se dusese la v`n[toare =i nu se mai ]ntoarse. }nc[lec[ deci =i el pe un cal, lu[ ogari =i plec[ dup[ frate-s[u, ]n partea locului pe unde se dusese acesta. Merse ce merse =i ajunse ]n p[dure; acolo se ]nt`lni cu Muma-p[durii.

Cum o v[zu, se lu[dup[d`nsa, =i d[-i goan[. Ea fugea, el dup[ d`nsa, p`n[ ce Muma-p[durii v[z`nd c[n-are]ncotro, se sui]ntr-un copac]nalt =i acolo sc[p[.

Siminoc desc[lec[=i el, priponi calul, f[cu focul, scoase merindele =i]ncepu s[m[n`nce l`ng[foc, arunc`nd =i ogarilor c`te ceva.

— Aoleo! cum mi-e de frig, zise Muma-p[durii,]mi cl[n\[nesc din\ii.

— D[-te jos,]i r[spunse Siminoc, de te]nc[lze=te la foc.

— Mi-e fric[de c`ini, zise ea.

— Nu te teme, c[nu-\i fac nimic.

— Dac[vei s[-mi faci bine, mai zise ea, na o vi\[din cosi\[=i leag[-\i c`inii.

El puse vi\a de cosi\[pe foc.

— Uf! ce greu miroase, zise Muma-p[durii, cosi\a ce \i-am dat-o =i pe care tu ai pus-o pe foc.

— Ai te car[de aici,]i r[spunse Siminoc, =i nu mai spune la nimicuri. Iaca unul din ogari a dat cu coada prin foc, s-a p`rlit ni\el =i d-aia miroase greu. Dac[\i-e frig, d[-te jos =i vino de te]nc[lze=te; dac[nu, tac[-\i fleoanca =i m[las[ ]n pace, nu m[tot sup[ra.

Atunci ea crezu, se dete jos, =i al[tur`ndu-se de foc, zise:

— Mi-e foame.

— Ce s[-\i dau s[m[n`nci? Iaca ia ce-\i place din ceea ce am dinainte.

— Eu voi s[te m[n`nc pe tine, zise Muma-p[durii, g[te=te-te!

— Ba te voi m`nca eu pe tine, r[spunse Siminoc.

+i asmu\i c`inii la d`nsa ca s[o sf`=ie.

— Stai, zise Muma-p[durii, opre=te c`inii s[ nu m[ sf`=ie, c[\i-oi da pe frate-t[u, cu cal =i cu ogari cu tot.

Siminoc opri c`inii; atunci Muma-p[durii icni de vro trei ori =i dete afar[ dintr-]nsa pe Busuioc, calul =i ogarii; iar[ Siminoc ]=i asmu\i ogarii =i o f[cur[ mici f[r`me. De=tept`ndu-se, Busuioc se mir[cum de vede pe Siminoc aci =i-i zise:

— Bine ai venit s[n[tos, frate, dar[mult am dormit.

— Puteai tu s[dormi mult =i bine, dac[nu eram eu.

Apoi]i spuse toat[=iritenia de la desp[r\irea lor p`n[ acum. Busuioc b[nuind pe Siminoc c[ s-o fi ]ndr[gostit de femeia lui, nu voi s[-l creaz[ c`nd acesta]i m[rturisi adev[rul, spuindu-i c[nici prin g`nd nu i-a trecut una ca asta vreodat[. El se f[cu d`rz,]ncep`nd a-=i teme nevasta. +i a=a puindu-=i g`nd r[u, se]nvoi cu Siminoc ca s[se lege la ochi, ei =i pe caii lor, apoi s[ ]ncalece, s[le dea drumul, =i unde i-o scoate s[-i scoat[.

A=a f[cur[. C`nd Busuioc, auzind un geam[t, opri calul, se dezleg[ la ochi, se uit[, =i Siminoc nic[iri. Pas[mite el c[zuse ]ntr-o f`nt`n[ =i ]nec`ndu-se, n-a mai ie=it d-acolo.

Busuioc se]ntoarse acas[,]=i ispiti nevasta, =i ea spuse ca =i Siminoc. Apoi ca s[se]ncredin\eze =i mai bine de adev[r, zise =i el sabiei s[sar[din cui =i s[cresteze pe cel vinovat. Sabia s[ri =i-l crest[pe d`nsul la degetul cel mare.

Se t`ngui el, se jeli, pl`nse cu amar c[pierduse pe Siminoc; se c[i c[se prea iu\ise, dar[toate fur[ ]n de=ert, c[n-avu ce-i mai face. Atunci, plin de obid[=i de durere, nici el nu mai voi a tr[i f[r[frate-s[u, ci leg`ndu-se iar[=i la ochi, precum =i pe cal, ]nc[lec[ =i-i dete drumul ]n p[durea ]n care pierise fratele s[u. Alerg[ calul ce alerg[, =i, b`ld`b`c! dete]n f`nt`na]n care c[zuse =i Siminoc, =i acolo]=i sf`r=i zilele =i Busuioc, =i de atuncea a r[s[rit luceaf[rul de ziu[, fiul]mp[ratului, Busuioc, =i luceaf[rul de noapte, fiul roabei, Siminoc.

Iar[eu]nc[lecai p-o =ea etc.

B{IATUL CEL BUBOS +I GHIGOR|UL

CUPRINS

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un b[iat. El, de la na=terea lui, se pomenise bubos. Ce n-a f[cut el ca s[se cur[\e de bube? dar[ ]n de=ert. B[ie\ii la joc, fetele la hor[ ]l huiduia =i fugeau de d`nsul ca de o lepr[.

+i fiindc[n-avea]ncotro, =i el, biet,]=i]nghi\ea amarul =i r[bda. Nici tu joc, nici tu veselie, nici tu dezmierdare. Se uita cu jind la ceilal\i b[ie\i =i fl[c[i, cum unii se]ncurcau juc`ndu-se, cum al\ii se zbenguiau cu fetele, =i r`mnea la d`n=ii.

}n toate zilele se ducea el la un pu\ de aducea ap[pentru cas[. Drumul]ns[ ]i era pe la curtea]mp[r[teasc[. }ntr-o zi, c`nd scoase ap[ v[zu ]n ciutur[ un ghigor\. Bucuria lui, c[ o s[ aib[ ]n ziua aceea legum[ mai deosebit[. C`nd, ce s[vezi d-ta? pe=tele]ncepu s[-i vorbeasc[:

— Fl[c[ule, arunc[-m[iar[ ]n pu\, =i nu-\i face p[cat cu mine, c[mult bine \i-oi prinde =i eu vrodat[.

B[iatul se minun[de asta: cum de s[vorbeasc[un pe=te?! Sim\i el c[trebuie s[fie aci la mijloc ceva n[zdr[van =i-i dete drumul]n pu\.

Fata]mp[ratului nu voia cu nici un chip s[se m[rite. Ce nu f[cu bietul tat[-s[u, ce nu drese ca s[-=i dea fata la casa ei, dar[ca s-o]nduplece, ba. +i nu-i da inima s[-=i lege capul cu nici unul din pe\itorii ce veneau s[o cear[, de=i to\i erau]mp[ra\i =i fii de]mp[ra\i.

B[iatul cel bubos]ns[de c`te ori trecea cu cofa la ap[ =i ea era la fereastr[, vedea c[ ]i tot r`de. El nici c[se g`ndea c[ pentru d`nsul se punea la fereastr[, =i c[ ]l p`ndea p`n[ce trecea, ci socotea c[a=a este felul ei cu z`mbetul pe buze. Pas[mite fata]mp[ratului, ori c[cunoscuse c[el o s[fie un om frumos, ori c[o tr[gea a\a ca spre ursitul ei.

Azi a=a, m`ine a=a, p`n[ce]ntr-o zi,]l chem[de vorbi cu el. S[se pr[p[deasc[b[iatul de ru=ine c`nd v[zu c[ pe d`nsul]l cheam[!

Se f[cu ro=u ca sfecla, se z[p[ci p`n[ ]ntr-at`ta de nu =tiu deocamdat[s[zic[nici dou[boabe leg[nate. At`t de mult se f`st`cise el.

Apoi \iidu-=i firea =i lu`ndu-=i inima]n din\i, dete ni=te r[spunsuri de merse fetei tocmai la inim[.

Vezi c[=i vorba lui ca =i a fetei era vorb[cu lipici, dragul neichii; fetei]i tic[ia inima nu-i tic[ia, dar[lui =tiu c[-i tic[ia de sta s[-i ias[afar[din piept. +i dintr-acel minut, nu =tiu ce f[cea el, nu =tiu ce dregea, c[se pomenea, f[r[voia lui, trec`nd pe la curtea]mp[r[teasc[, ia a=a, numai ca s[treac[.

El]=i uitase de pe=te. Acum]=i aduse aminte de d`nsul, =i duc`ndu-se la pu\ ]ntr-o zi, se uit[ ]n[untru =i zise:

— Pe=te, pe=ti=or, ghigor\ule drag[, mi-ai zis c[ai s[-mi prinzi bine odat[, odat[, rogu-te, scap[-m[de bubele astea uricioase =i]mpu\ite.

N-apuc[s[sf`r=easc[vorba bine, =i ce s[vezi dumneata? odat[ ]i c[zur[bubele, =i r[mase curat =i luminat, ca un pui de brad.

C`nd l-a v[zut fata de ]mp[rat a=a m`ndru =i frumos, nu s-a mai putut opri, =i l-a s[rutat. Vezi c[inima]i da br`nci c[tre d`nsul, =i se bucur[, nevoie mare, c[pusese ochii pe un a=a boboc de fl[c[u.

Ea frumoas[de pica, el frumos ca un bujor, v[zu c[sunt numai buni de a se lua]n c[s[torie, =i duc`ndu-se la]mp[ratul, tat[l s[u,]i zise:

— Tat[, eu mi-am g[sit logodnicul. Nu =tiu dac[\ie]\i place ori ba, dar[mie]mi sf`r`ie inima dup[d`nsul.

— Cum se poate s[-mi faci tu ast[ru=ine, fata mea? Unde ai mai auzit tu ca o fat[de]mp[rat s[ia de b[rbat pe un fluier[-v`nt, golan =i f[r[ nici un c[p[t`i?

— Tat[, poate s[fie s[rac, poate s[fie golan, cum zici d-ta, dar[este om de omenie, de=tept =i apoi mie]mi place. Eu am s[

tr[iesc cu el. Pe el]mi zice inima s[-l iau. Dac[nu vei voi s[m[ ]nso\esc cu el, s[=tii cu hot[r`re c[pe altul nu iau, o dat[cu capul.

Dac[v[zu tat[l fetei,]mp[ratul, c[fie-sa pusese piciorul]n prag =i nu voia nici]n ruptul capului s[ia pe altul de b[rbat, mi i-a luat bini=or pe am`ndoi, i-a b[gat ]ntr-o butie =i i-a dat pe g`rl[.

Ei]ncepur[a se boci =i a pl`nge de mi \i se rupeau r[runchii. El, biet, nevinovat, p[\ea necazul dup[urma fetei]mp[ratului, c[ci el nici nu-i b[tuse capul, ba nici c[visa c[o s[ia de nevast[pe fata]mp[ratului.

V[z`nd ]ns[ c[ cu boceala nu o scoate la nici un c[p[t`i, se ru=in[singur de sine, cum de s[se arate el, cruce de voinic, a=a pu\in la inim[c`nd se ]nt`mpl[de caz]n nevoie, =i]ncepu a se g`ndi, ca ce ar face s[ scape de primejdie. C`nd, odat[ ]i veni]n g`nd ghigor\ul.

— I! . . . zise, ghigor\ule dr[gu\, acum s[te v[d! Mi-ai dat dovezi de n[zdr[v[nia ta. +tiu c[po\i multe. Scap[-m[de nevoia]n care am c[zut.

Abia]i ie=i din gur[vorba cea din urm[, =i, ce s[vezi dumneata? dintr-o p[c[toas[de butie, unde mi se f[cu un palat, de nici]mp[ratul, tat[l fetei, nu avea a=a palat bogat =i]mpodobit cu de toate frumuse\ile lumii. At`ta numai, c[butia ajunsese la mare, =i acest palat acolo se]nfiin\[.

Mai g`ndi o dat[b[iatul cel bubos la ghigor\ =i dori ca palatul s[se str[mute]ntr-o p[dure.

Dorin\a lui se]mplini numai c`t te =tergi la ochi.

Dar a=a palat m[iestru nici c[s-a mai v[zut, m[re. Toate lucru=oarele dintr-]nsul erau puse la r`nduiala lor =i toate]mi vorbeau ca ni=te n[zdr[vane.

Ei acolo au f[cut nunta. Fa\[la nunt[au fost: fiarele p[durii, copacii cei m[re\i, floricelele cele frumoase, pas[rile v[zduhului =i stelele cerului]mpreun[cu s`nta lun[.

Tr[iau acolo ei ca]n s`nul mumei lor. Unde s[ auzi la d`n=ii

ceart[! Ferita s`ntule\ul s[ vezi la d`n=ii neunire. C[ci diavolul vrajbei nu cuteza s[-=i v`re coada]ntre ei.

+i a=a petrec`nd ei, c[s[toria lor fu binecuv`ntat[cu un copila=, ce se n[scu]mpl[to=at cu un piept de aur. Mum[-sa, fata]mp[-ratului, cum]l v[zu a=a, se sperie, =i]i =i puse g`nd r[u.

Dar[fiind rodul p`ntecelui s[u,]i fu mil[s[-i fac[de petrecanie. Se duse deci de-l puse]ntr-un pom nalt =i]l n[pusti acolo.

Venind ursitoarele, ele ursir[pe copil c[va ajunge om mare; c[va ridica tulpina, din care ie=ise m[-sa, la mare m[rire; c[hrana i-o va aduce o pas[re; c[va]nt`mpina un zabrac bun de la ai hr[nitoarei sale, din care va sc[pa cu fa\a curat[; apoi c[va fi pov[\uit de o alt[pas[re.

+i]n adev[r, chiar de a doua zi]ncepu a veni un vultur]n toate zilele, =i a-i aduce de m`ncare.

}n vremea aceasta,]mp[ratul, tat[l fetei, plecase]n v`n[toare cu o mul\ime de curteni, slujitori =i v`n[tori. +i v`neaz[ ici, v`neaz[colea, se dep[rtase de oamenii s[i, pe neb[gate]n seam[. Cum, cum, el se r[t[ci, r[m`ind numai cu credincerul s[u. E! ce te faci acum? c[ci seara se apropie, =i loc de repaus nu este, =i cas[de g[zduit nici pomeneal[.

Tot b`jb`ind ei prin amurg, dete peste palaturile b[iatului celui bubos. Cum ajunser[, desc[lecar[, =i voind s[lege c[p[strul calului de propteaua por\ii, aceasta]i]nfrunt[, zic`ndu-le:

— De, m[, neghiobilor, da ce, aici lega\i voi caii? locul cailor este la grajd.

}mp[ratul r[mase st`lpit de mirare. +i apoi]i veni =i cu ru=ine cum el,]mp[ratul, s[fie mustrat de o proptea.

+i, tot str`ng`nd pumnii =i din\ii de necaz, se plimba de colo p`n[ colo pe dinaintea por\ii, ca s[ se mai r[coreasc[ ni\el =i s[-=i ast`mpere necazul.

Bubosul v[zu de pe fereastr[c[tot umbl[pe dinaintea por\ii ni=te oameni, lucru ce nu mai v[zuse el de c`nd intrase]n butie,

cobor] scara palatului =i veni la poart[de pofti pe ace=ti c[l[tori]n[untru =i-i osp[t[ca pe ni=te oameni de omenie =i r[t[ci\i.

St[p`nii palatului cunoscur[ pe ]mp[ratul, dar[ el nu-i cunoscur[ pe d`n=ii, vezi c[nici nu-i tr[snea lui prin cap ca ei s[mai tr[iasc[.

}mp[ratul nici n-avea vreme s[se minuneze de ceea ce v[zu]n acele palaturi. N-apuca s[priveasc[cu b[gare de seam[la lucrurile ce mergeau singure =i-=i f[ceau slujba, =i sta s[asculte la altele care vorbeau =i se]mb[rb[tau una pe alta la lucru. Masa se puse]n lini=te =i bun[r`nduial[. Toate ]=i aveau v[taful lor: tac`murile mesei, tr[nc[n[ile de la buc[t[rie, a=ternuturile, m[turile de cas[=i de curte, grajdurile, curtea, toate erau cu r`nduielile lor.

Dup[ce osp[t[ca un]mp[rat, a doua zi plecar[v`n[torii cei r[t[ci\i. G[sind o potec[ care ]i scoase la lumini=, de unde cunoscur[ drumul, ]mp[ratul plec[ la curtea lui cu hot[r`re des[v`r=it[ a pune gonaci care s[ afle ale cui erau palaturile acelea din cuprinsul ]mp[r[\iei sale, =i despre care nimeni nu-i povestise nimic. El avea de g`nd ca s[porunceasc[mai apoi s[i-l aduc[lui acolo.

Vulturul urma a hr[ni copila=ul lep[dat de m[-sa =i pus]n copac, carele cre=tea repede ca o floare, p`n[ ce ]ntr-o zi se privi ceea ce f[cea, ]=i zburli penele de pe d`nsa =i puse g`nd r[u copilului. Ea se ascunse =i stete acolo p`n[ce plec[vulturul.

Cum se duse el, vulturoaica veni la copil =i cu pliscul]ncepu a ciocni]n pieptul copilului, ca s[-i m[n`nce r[runchii. Pieptul fiind tare, pentru c[ era, cum zisei, din aur, nu-l putu sparge a=a lesne. Copilul, cum sim\i ciocniturile vulturoaicei, ]ntinse m`inu=i\ele, parc[l-ar fi]nv[\at cineva, apuc[pe vulturoaic[de g`t, =i str`nse, =i str`nse, p`n[ce o sugrum[=i c[zu jos moart[.

Atunci =i copilul cobor`ndu-se din copac, o apuc[ razna pe c`mp. }n cale se]nt`lni cu un cocor. Cum ]l v[zu, se ]mprieteni cu el. Cocorul d`nd peste o a=a bun[tate =i frumuse\e de copil, nu se

mai]ndur[a se dezlipi de d`nsul, =i tr[iau]mpreun[ ]n cuibul lui. G[sind o carte pe unde colinda cocorul, o aduse b[iatului, =i acesta]nv[\[s[citeasc[=i s[scrie.

Dup[ce se mai m[ri b[iatul, cocorul]l]nv[\[a face o luntre, cu care se plimba pe ap[. El lua oameni cu d`nsul ]n luntre, cu care ]nv[\a la m`nat. Mai t`rziu el ]i =i ]ntrecu ]n me=te=ugul de a m`na luntrea =i]i plimba =i pe d`n=ii.

Plimb`ndu-se el a=a pe ap[, a z[rit palaturile tat[lui s[u. A cercetat ce era aceea =i a aflat c[ acolo tr[ie=te o pereche de oameni. El s-a dus s[ fac[ cuno=tin\[ cu d`n=ii. Acolo, din una, din alta, se dar[ ]n vorb[=i despre copii, =i afl[c[el este copilul lor.

Dup[aceasta p[rin\ii]l rugar[s[r[m`ie cu d`n=ii. El nu voi, vezi c[ursita lui]l tr[gea]n alt[parte.

Se puse]n luntre =i ie=i la lume. Aci dac[ajunse, dete peste palaturile]mp[ratului, tat[l m[-sii.

Cum]l v[zu]mp[ratul, nu =tiu ce parc[ ]i zicea s[ia]n nume de bine pe acest june. Iar lui, f[r[s[=tie de ce,]i tic[ia inima de bucurie. Vezi c[, m[re, s`ngele ap[nu se face, =i rubedenia la rubedenie trage ca acul la magnet.

El intr[ ]n slujb[la]mp[ratul. +i ispr[vile ce aduse]mp[r[\iei prin iscusin\a lui, f[cu pe]mp[rat s[aib[pe acest t`n[r mai de aproape al s[u.

Fiind tot pe l`ng[ ]mp[ratul, =i v[z`nd adesea pe fata]mp[-ratului, c[ci dup[surghiunirea fetei celei mari, dob`ndise ]mp[ratul alt[ fat[, ]l b[tu g`ndurile s[se]ntinz[p`n[ la d`nsa =i nu gre=i, c[ci =i ea pusese ochii pe d`nsul. }ntr-o zi se ]ncumese a-i face cu musta\a, dar[ cam cu sfial[; ea se uit[ gale= la d`nsul. Azi a=a, m`ine a=a, p`n[ce]ntr-o zi merser[am`ndoi]naintea]mp[ratului, d[dur[ ]n genunchi, m[rturisir[c[sunt]ndr[gi\i, =i se rugar[de]mp[ratul s[-i c[s[toreasc[.

}mp[ratul carele =tia de patarama celei dint`i fete, nu se]mpotrivi nici o cirt[de timp, ci =tiind =i pe b[iat de=tept =i ager la minte, puse de le f[cu un pui de nunt[de =tiu c[s-a dus pomina.

Apoi fiind =i b[tr`n, se cobor] din scaunul ]mp[r[\iei =i ]i urcar[ pe d`n=ii, care domnir[cu omenie c`te zile avur[.

+i]nc[lecai p-o =a etc.

CUPRINS

FATA CU PIEZE RELE

A fost odat[ca niciodat[etc.

A fost odat[un]mp[rat. El avea doisprezece feciori. C`nd se punea la mas[, copiii stau]mprejuru-i cunun[deplin[. El era totdeauna cu voie bun[, fiindc[vedea c[trebile]i merg strun[.

}mp[ra\ii, vecinii lui, r`vneau la traiul lui cel ticnit. Vezi c[=i el era bun la inim[, =i nu sup[ra]ntru nimic pe popor, =i nu asuprea pe v[duv[, nici pe siriman.

Adic[, de! nimeni nu =tia ce vierme]l rodea la inim[=i pe d`nsul. Ar fi dorit, boieri d-voastr[, s[ aib[ =i o fat[ barim, la at`\ia feciori.

+i mai una, =i mai alta, dete Dumnezeu]n cele din urm[de i se]mplini =i aceast[poft[a inimii: nevasta lui,]mp[r[teasa, r[mase grea =i peste nou[luni f[cu o fat[, frumoas[, de seam[n pe lume n-avea.

De unde se a=tepta acum]mp[ratul ca s[fie pe deplin fericit, a=i! unde? iaca se adeveri =i la d`nsul, ca la toat[ lumea asta p[c[toas[, povestea c`ntecului:

}n lume n[scut,
Nimeni n-a st[tut
A fi fericit
Cu des[v`r=it.

}ncepu a-i t`nji trebile]mp[r[\iei. }ncepu adic[a da]nd[r[t. Ba cutare]mp[rat]l amerin\[c[voie=te s[se scoale cu r[zboi asupra lui, dac[nu o face cutare lucru; ba, cutare]mp[rat cere cutare lucru; ba, supu=ii lui vor s[fac[r[zmeri\[; ba, vitele de pe

mo=iile lui au c[lcat hotarele altei]mp[r[\ii =i sunt luate de pripas; ba, c[moartea a dat]n ele, =i c`te neajunsuri toate se \ineau lan\, de ajunsese bietul]mp[rat]n sap[de lemn.

Se silea bietul]mp[rat, cu to\i cei doisprezece fii ai s[i, s[fac[pace, s[fie]ntre oameni bun[ ]nvoire, s[opreasc[relele ce-l b`ntuiau, dar geaba, pagubele curgeau g`rl[.

}n cele mai de pe urm[chem[un cititor de stele s[-i spuie ce e pricina de-i merg lucrurile anapoda =i nu poate s[dea]nainte.

Dac[veni filosoful,]i puse la stele, =i a doua zi zise s[bage de seam[ ]n trei zile d-a r`ndul cum]i dorm copiii.

Trec`nd cele trei zile filosoful veni din nou.

}mp[ratul]i spuse c[b[ie\ii dormeau cu m`inile deasupra capului, care ]ntr-o parte, care cu m`inile pe piept, =i care pe spate =i cu m`inile pe l`ng[d`n=ii, iar fata doarme pe br`nci, ori str`ns[ f[cut[ ghem, sau cu m`inile]ntre genuchi.

— Aceasta este piaza rea a]mp[r[\iei tale, r[spunse filosoful; de nu o vei dep[rta din cas[, nu se va alege nici praful de d-ta =i de copiii dumitale.

}mp[ratul b[gase =i el de seam[c[se cam adevereau zisele filosofului, c[de c`nd, adic[, dob`ndise fata, d-atunci =i el d[ ]nd[r[t. Dar[nu =tia ce s[fac[, cum s[scape de pr[p[d pe cei doisprezece copii.

Bietul]mp[rat! =i acesta]i era copil. N-ar fi vrut, vezi, s[piar[nici unul. }n cele de pe urm[se l[s[dup[pova\a filosofilor. Ei ziceau c[mai bine este s[piar[unul =i s[scape doisprezece, dec`t to\i s[ ajung[ ca vai de ei =i de r`sul lumii.

Se]ndoia]mp[ratul, se]ndoia]mp[r[teasa s[fac[o a=a fapt[, dar[ ]nte\i\i de toate relele ce-i n[p[deau din toate p[r\ile, se]nduplecar[la sfaturile celor mai aproape de d`n=ii, =i se hot[r`r[ ]n cele din urm[s[fac[o jertf[dec`t treisprezece.

Vorbi deci]mp[ratul cu credinciosul s[u cum s[fac[. S[zic[adic[c[vrea s[mearg[la v`nat, s[ ia =i pe fat[ cu d`nsul, mai cu

seam[c[tot zicea ea c[-i place s[vaz[cum merg oamenii la v`nat, =i s[o lase acolo]n p[dure. Aceasta]ns[f[r[s[=tie ea.

I se rupeau r[runchii]mp[ratului de m`hnire pentru r[punerea fiicei sale, se m`hni]mp[r[teasa p`n[ ]n fundul sufletului ei c`nd]i a=eza merinde]n co=, sub care puse primeneli, =i c`teva giuvaiericale d-ale ei.

C`nd fu c[ru\a gata, puse co=ul cu merinde, un urcior cu ap[, =i se urcar[=i ei, adic[fata =i cu credincerul]mp[ratului. Pornir[=i ajunser[ ]ntr-o p[dure mare. }n urma lor acas[se boceau]mp[ratul,]mp[r[teasa =i fra\ii fetei, de-\i venea s[-\i iei lumea]n cap.

Dac[ajunser[ ]n p[dure, stete c[ru\a mai d-o parte la o potec[, luar[cu d`n=ii co=ul =i urciorul, =i plecar[ prin p[dure dup[ v`nat. St`nd la un colnic, fata se dete s[culeag[ni=te floricele, s[-=i fac[un m[nunchi; iar[credincerul]mp[ratului umbla razna prin p[dure dup[p[s[rele, =i,]ncet,]ncet se dep[rt[o bucat[bun[, ajunse la c[ru\[, se puse]ntr-]nsa =i pe ici \i-e drumul.

C`nd b[g[de seam[fata]mp[ratului, credincerul nu e. D[du chiot, strig[, \ip[, dar[nimeni nu-i r[spunse. Ce s[fac[ea? iar[dac[v[zu c[d[ ]ndesear[, fata se urc[ ]ntr-un copaci, se uit[ ]ntr-o parte, se uita]ntr-alta, nu care cumva vede vro colib[ceva. Nu e. Se mai]ntoarse de se mai uit[=i]n alte p[r\i =i z[ri, tocmai ee!]ntr-o dep[rtare lic[rind o lumin[ca o stelu\[. Atunci se dete jos =i cu co=ul]ntr-o m`n[, iar cu urciorul de ap[ ]ntr-alta, t`r`= dup[ d`nsa, merse drept la lumina ce z[rise.

Aci dac[ajunse, dete peste o colib[,]n care ardea un opai\ ]n ciob. B[tu la u=[=i-i deschise. Acolo =edea o b[tr`n[ cer=etoare. Fata se rug[ ca s[ o ad[posteasc[ =i pe d`nsa. S[raca o primi; dar[ ]i spuse c[n-are ce s[-i dea de m`ncare fiindc[tot avutul ei este o g[in[, un c[\el =i o pisic[.

Fata scoase din co= =i dete =i b[tr`nei.

A doua zi c`nd se scular[, b[tr`na]ncepu s[se vaiete c[i-a

murit g[ina pe cuib. Ea se pl`ngea acum c[are s[moar[de foame, deoarece cu ou=orul ce lua de la g[in[pe fiecare zi se hr[nea ea.

Biata fat[de]mp[rat]i dete o giuvaierica d-ale ei, ca s[-=i cumpere o alt[g[in[cu care s[se hr[neasc[.

Baba cam cu m`r`ial[, cam de voie, cam de nevoie, primi darul fetei =i t[cu.

A doua noapte]i muri c[\elu=ul. Atunci ea zise:

— Fata mea, s[-\i iei ale trei fuioare =i s[te duci din casa mea, c[de c`nd ai venit tu, pagubele se \in lan\. C[\elu=ul [sta nu l-a= fi dat nu =tiu pe ce, fiindc[ ]mi p[zea coliba, =i-l am de at`\ia mari de ani.

— Las[, m[mu=oar[, nu te sup[ra,]\i dau eu cu ce s[-\i cumperi altul, ba]nc[s[-\i mai =i r[m`ie.

+i scoase de-i mai dete o giuvaierica.

A treia zi g[sir[=i pisica moart[.

— S[te duci, fetico, din casa mea, zise baba =i]nd[r[t s[nu te mai]ntorci. Te v[z a fi fat[de oameni, te v[z c[ai scule, dar[lips[de a=a bog[\ii. Mai bine eu cu s[r[cia mea =i s[tr[iesc]n ticn[. De c`nd ai venit tu, belelele mi-au t[iat inima. Du-te, dragul mamei, =i ia]mpreun[cu tine tot ce ai adus]n casa mea =i bun =i r[u.

Fata n-avu]ncotro, =i c[t[s[plece din coliba babei. }nainte]ns[d-a pleca, se dezbr[c[de hainele sale cele bune =i ceru de la bab[ni=te zdren\e d-ale ei. Baba, ca s[scape de d`nsa, c[ut[ pe dup[ perne, pe sub pat, pe culme, =i-i dete ni=te \oale de puse pe d`nsa, numai s[se duc[din casa ei.

Hainele ce le l[s[fata, baba le scoase din cas[=i le dete]n celarul ce avea l`ng[coliba ei.

+i a=a fata]mbr[cat[ ]n haine de cer=etoare, plec[din casa babei =i]ncepu a orbec[i prin bungetul cela de p[dure, c[doar d-o g[si vro potec[care s[o scoat[la lume.

+i tot merg`nd a=a, dete peste o st`n[de oi. Acolo nu g[si pe nimeni, c[ci st[p`nii erau trei tovar[=i, care se duceau c`te trei cu oile. Aci dac[ajunse, fata]mp[ratului se puse de m[tur[coliba,

r`ndui fiecare lucru la loc=orul lui, f[cu focul =i at`rn[c[ld[ru=a de m[m[lig[ ]n cr[cane. P`n[ una, alta, mai sp[l[ vasele, precum =i vedrele =i h`rdaiele]n care adunau ciobanii laptele. Apoi se ascunse.

Venind ciobanii =i v[z`nd toate astea, se mirar[. Se uitar[ ]ncoace =i]ncolo, dar[nu v[zur[pe nimeni. Atunci ziser[:

— Cine ne-a f[cut [st bine, de va fi b[iat, frate s[ne fie, iar[de va fi fat[, sor[s[ne fie.

Fata]mp[ratului atunci se ar[t[. Ea se rug[s[o primeasc[a locui cu d`n=ii c[ci era o nenorocit[=i n-avea unde s[se ad[posteasc[, nici s[-=i plece capul.

Ciobanii o primir[=i]i spuser[ce are s[fac[. Seara c`nd venir[ g[sir[ iar[=i toate gata, =i de m`nc[ric[=i h`rdaiele, ]n care f[ceau br`nz[, curate, =i toate bune la st`n[.

}ns[unul din tovar[=i se pl`nse c[ nu =tie ce au oile de t`njesc de azi-diminea\[: pas[mite dase boala]n ele, c[piaser[ori nu =tiu ce li se]nt`mplase.

A doua zi se pl`nse altul c[ a dat v[rsatul ]n oi, =i nu =tie c`te vor sc[pa.

A treia zi altul veni cu nu =tiu ce brum[de oi. El spuse c[voind a trece peste o punte, pe unde trecea]n toate zilele cu oile, de ast[dat[nu =tie cum]=i f[cu n[luc[o oaie =i s[ri]n r`u, dup[ d`nsa alta, dup[asta alta, p`n[ ce se n[pustir[ oile =i s[rir[ mai toate ]n r`u. Se sili bietul cioban s[le opreasc[, dar a=i! pe dracul s[-l opre=ti? c`nd intr[ spaima ]n oi, degeaba toat[ munca; abia sc[pase vro c`teva oi, cu care veni acas[.

Se luaser[de g`nduri bie\ii ciobani, cum de ]n cele trei zile de c`nd venise fata aia la st`na lor s[ dea ei peste o a=a pagub[. Ei v[zur[ c[ surata lor trebuie s[ fie piaz[ rea, =i c[ a c[zut ca o pacoste peste d`n=ii. Atunci se vorbir[ca s[o goneasc[de la d`n=ii, =i]i ziser[:

— Surat[, cum ai venit, s[te duci de la noi unde mila Domnului te va pov[\ui. Noi nu te mai putem \ine. Tu ai intrat]n coliba

noastr[cu s[r[cia. Paguba ce am]ncercat]n aceste trei zile de c`nd e=ti tu la noi, nici]n zece ani nu o vom putea pune la loc.

Fata n-avu ce zice. V[zu =i ea c[a=a este. Se scul[dar[=i cer`ndu-=i iert[ciune de r[ul ce le f[cuse f[r[ voia ei, plec[ ]ntr-o doar[, ia a=a peste c`mp unde o vor duce-o ochii. +i merg`nd ea cu inima plin[de obid[=i cu lacr[mile =iroaie, z[ri]ntr-o dep[rtare mare ni=te palaturi. }ntinse pasul =i se duse]ntr-acolo ca s[nu]nsereze pe drum. Acolo =edea o ar[poaic[bogat[.

Se rug[de slugile palatului s[o primeasc[. Ar[poaica, care o v[zuse de sus c`nd intr[ pe poart[, porunci s[ o aduc[ ]naintea ei. Cum o v[zu, o cunoscu, =i puse de o ]mb[ie frumos, o ]mbr[c[ cu ni=te haine curate, =i o lu[ pe l`ng[d`nsa.

+i a=a,]ntr-o zi ar[poaica o puse s[-i caute]n cap, c[ci, zice-se c[arapii c`t de cura\i s[ fie, tot se g[sesc condr[\ei ]n capul lor: pentru c[ le e p[rul ]mb`csit, p`slos =i des, nevoie mare! Fata ]mp[ratului v[z`nd]n capul ar[poaicei, ce nu mai v[zuse de c`nd o f[cuse m[-sa, i se f[cu sc`rb[=i]i veni s[scuipe.

Se uit[ ]n dreapta, se uit[ ]n st`nga, =i nu-i dete de ochi dec`t scumpeturi, pe care]i fu mil[s[scuipe. S[se duc[ceva mai]ncolo, nu putea, c[ci ar[poaica adormise cu capul]n poala ei. Se apuc[=i ea de scuip[ ]n la\ele ar[poaicei.

Ar[poaica, ca dracu, sim\i =i odat[se scul[. Ea se uit[cu mil[la fat[, =i]i zise:

—S[nu te =tiu cine e=ti, ai vedea tu ce ai p[\i din m`na mea. Dar[a=a, te iert. S[te g[te=ti s[mergem la un loc. Zi s[prinz[caii la c[ru\[.

P`n[se g[tir[ele, c[ru\a trase la scar[. Se deter[jos =i se puser[ ]n c[ru\[. Ar[poaica spuse vizitiului unde s[mearg[.

Pe drum]ns[ ]nv[\[=i pe fat[ce s[fac[acolo unde merg.

Abia sf`r=i de vorbit ar[poaica =i ajunser[ ]n curtea unui palat cu mii de mii de c[m[ri. Cum se dar[ jos din c[ru\[, ar[poaica merse la o c[mar[ unde erau doi oameni: unul t`n[r =i gras, =edea]ntr-un pat de aur r[sturnat =i se juca cu dou[gheme de m[tase;

altul mo=neag umbla de colo p`n[ colo =i ast`mp[r nu mai avea. El se coco=ase de munc[, era tren\[ros =i slab =i pipernicit de credeai c[este alt[aia, nu fiin\[de om. P[s[mite, t`n[rul era norocul fetei, iar[ b[tr`nul norocul ar[poaicei.

Cum v[zu fata pe t`n[r, juc`ndu-se cu ghemele de m[tase, odat[se repezi la d`nsul, dup[ cum o ]nv[\ase ar[poaica, ]i smulse ghemele din m`n[, =i pe ici \i-e drumul! Ie=i fuga, se sui]n c[ru\[, vizitiul dete bice cailor =i nu st[tur[dec`t tocmai acas[.

Cela, greoi =i mototol cum era el, p`n[ s[ se scoale, p`n[s[ias[afar[, p`n[ s[ se ia dup[ d`nsa, r[mase cu buzele umflate, c[n-o mai putu ajunge =i]ntorc`ndu-se c[ru\a, lu[ =i pe ar[poaica =i o duse =i pe d`nsa acas[.

Tocmai atunci]mp[ratul locului aceluia se hot[r`se s[se]nsoare, c[era holtei. Logodnica]i ceruse s[-i fac[o hain[de o m[t[s[rie foarte scump[. F[cu ce f[cu]mp[ratul, g[si o asemenea m[t[s[rie =i o =i dase la croitor. Dar[ce-i faci necazului, c[m[t[s[ria nu ajungea. }i mai trebuia un petec. Puse]mp[ratul s[-i caute petecul, dar[asemenea m[t[s[rie nu se mai g[si]n toat[ ]mp[r[\ia.

Ei! cum r[m`ne cu haina miresei? Dac[ n-o face-o dup[ =artul ei, logodnica nu o prime=te; dac[ n-o g[si petecul ce-i trebuia, r[m`ne haina neispr[vit[. +i aceasta nu se putea, adic[s[r[m`ie nunta dintr-un fleac de nimic.

Mai pusese]mp[ratul oameni de cercetar[=i afl[c[la ar[poaica cutare se g[se=te un petec de m[t[s[rie aidoma celeia ce c[uta]mp[ratul, =i tocmai at`t c`t]i trebuia.

Pas[mite]n ghemele luate de fata]mp[ratului de la norocul ei cel lene= se afla acel petec de m[t[s[rie.

Trimise]mp[ratul oameni s[-l cumpere. Ar[poaica le spuse c[petecul]l d[celuia ce]i va da at`\i galbeni care s[ trag[ la cump[n[ c`t =i m[t[s[ria. Puse, deci,]ntr-un taler al cumpenei petecul de m[t[s[rie =i]ndat[bra\ul cumpenei cu petecul se l[s[jos. Puse =i

galbeni]n cel[lalt taler, dar[el r[mase sus. Mai puse, mai puse =i iar[mai puse, dar[cump[na nu se l[sa]n jos, puser[oamenii]mp[ratului to\i banii ce avur[la d`n=ii, cump[na sta tot sus.

Atunci se duser[de spuser[ ]mp[ratului. Se mir[ ]mp[ratul de]nt`mplarea aceasta. Trimise c`\iva saci cu galbeni, dar[trimi=ii se]ntoarser[=i spuser[c[diavoli\a de cump[n[nu vrea s[se lase]n jos deloc, deloc. Atunci]mp[ratul lu[cu d`nsul ]nc[ c`\iva saci cu galbeni =i se duse singur, ca s[vaz[cu ochii lui ast[minune, c[ci altfel nu-i venea s[creaz[.

Ajung`nd =i intr`nd]n cas[la ar[poaic[, v[zu pe fata]mp[ratului, ceea pe care o gonise tat[l s[u,]mp[ratul, ca p-o piaz[rea, =i-i r[mase la inim[. Vezi c[nu era ur`t[; avea nuri, avea pe vino-ncoace, cum se zice, avea]nv[\[tur[, m[rog, dac[era fat[de]mp[rat, dar[fusese seac[de noroc.

V[zu =i]mp[ratul cump[na. Bra\ul cu talerul]n care erau pu=i banii sta sus! Puse un sac cu galbeni de care]i adusese, =i ca s[se lase cump[na]n jos, ba. Mai puse unul, ba]nc[unul, cump[na habar n-avea. Puse to\i sacii, cump[na pare c[era pro\[pit[acolo sus. Atunci ce-i veni]mp[ratului, se sui =i el dasupra banilor, cam cu necaz, =i odat[bra\ul cu talerul]n care era pu=i banii se l[s[ ]n jos =i st[tu drept la linie, tocmai pe tocmai cu acela]n care era petecul de m[tase, veni adec[la cump[na dreapt[.

— Care va s[zic[, petecul de m[tase se poate cump[ra numai cu mine, zise]mp[ratul, care]n\elesese el noima acestei cumpene, ca un]mp[rat ce era el acolo.

— Cam a=a,]mp[rate, r[spunse ar[poaica.

— Apoi dac[este a=a, mie mi-ar fi voia s[stric logodna cu n[zuroasa aia de fat[cu care sunt]n vorb[, c`nd a= =ti c[ st[p`na m[t[s[riei [=tia m-ar vrea.

— Cum socote=ti d-ta c[n-ar vrea ea, r[spunse iar[=i ar[poaica, c`nd d-ta vezi bine c[ ]nsu=i petecul de m[t[s[rie al cui este el te vrea.

+i a=a se f[cu vorba =i apoi nunta, nu dup[mult[vreme, cu mare veselie =i dragoste.

Dar[mite tat[l, muma =i fra\ii fetei c`nd auzir[ de una ca asta, ce bucurie g`ndi\i c[n-avur[?

Se]ntrolocar[cu to\ii cu totul =i f[cur[o nunt[d-alea]mp[r[te=tile de se duse vestea de d`nsa.

+i]nc[lecai p-o =ea etc.

CUPRINS

APRECIERI

Basmul este o oper[de crea\ie literar[cu o genez[special[, o oglindire]n orice caz a vie\ii]n moduri fabuloase, prin urmare supunerea lui la analiza critic[este nu numai posibil[ci =i obligatorie, din ea decurg`nd at`t adev[ruri estetice c`t =i observa\ii de ordin structural folclorice. Un studiu de folclor care nu e]n esen\[o analiz[literar[(bine]n\eles supus[la obiectul specific) nu poate fi bun. [...] Sunt (ca s[ne m[rginim la obiectul nostru) basme bune =i basme anodine =i rele. Acest lucru nu-i f[r[importan\[. Un basm ratat nu-i f[r[importan\[. Un basm ratat nu poate s[dea material serios pentru specula\ii estetice, sociologice, etnologice, cum poezia unui oarecare Titus sau Cajus nu poate caracteriza litaratura latin[.[...]

Basmul e un gen vast, dep[=ind cu mult romanul, fiind mitologie etic[. +tiin\[, observa\ie moral[etc. Caractzeristica lui este c[eroii nu sunt numai oameni, ci =i anumite fiin\e himerice, animale. +i fabulele vorbesc de animale, dar acestea sunt simple m[=ti pentru felurite tipuri de indivizi. Fiin\ele neomene=ti din basm au psihologia =i sociologia lor misterioas[. Ele comunic[cu omul, dar nu sunt oameni. C`nd]ntr-o nara\iune lipsesc ace=ti eroi himerici, n-avem de a face cu un basm.

O prim[opera\ie]n analiza basmului este deci de a determina =i caracteriza protagoni=tii specifici.

George C{LINESCU, *Introducere*,]n vol. *Estetica basmului*, Editura pentru Literatur[, Bucure=ti, 1965, p. 5,9.

Domnule Ispirescu,[1]

Privind la volumul de pove=ti poporale ce mi-ai trimis la \ar[,]mi pare c[m[aflu]n fa\[cu o comoar[pe care a= fi pierdut-o de mult =i am reg[sit-o]ntr-o zi de noroc.

[1] Aceste pagini au ap[rut sub forma unei scrisori particulare,]n fruntea culegerii de basme a lui Petre Ispirescu *Legende sau basmele rom`nilor, 1882*.

Un geniu farmec[tor iese din cuprinsul lui =i vine de m[ia pe aripele sale ca s[m[transporte]n timpul copil[riei mele =i]n lumea acea mult ademenitoare, locuit[de zei, de balauri, de pajuri, de cai n[tdr[vani, de paseri m[estre, de Str`mb[-Lemne, de Sfarm[-Piatr[, de Fe\i-frumo=i, de fete de ]mp[ra\i cu plete de aur etc., ]ntr-un cuv`nt, de toate minunile ce-mi povestea manca (doica)]n nop\ile de iarn[la gura sobei. Dr[g[la=e povestiri, care]mi]ng`nau somnul cu visuri ]nc`nt[toare =i care au avut o fericit[ ]nr`urire asupra ]nchipuirei mele de c`nd sunt pe lume. Ele au contribuit a m[face poet!

}n adev[r, aceste fantastice roduri ale imagina\iei poporului rom`n au un caracter de originalitate, care le ridic[ mai presus dec`t basmele altor neamuri, c[ci sunt =i]navu\ite de tradi\iile mitologice ale anticilor no=tri str[buni =i viu colorate de razele soarelui oriental. Ele, dar, sunt de natur[a na=te mirarea =i admirarea str[inilor cul\i, care se ocup[cu studiul producerilor intelectuale ale semin\iilor r[s[ritene. A se interesa de aceste basme feerice este un lucru natural; a le feri de nimicirea, la care ar fi expuse cu timpul, este o dorin\[patriotic[;]ns[a =ti de a le p[stra naivitatea poetic[a graiului povestitorilor de la =ez[tori este o oper[din cele mai meritorii.

Acest merit l-ai avut d-ta, domnule Ispirescu, =i eu te felicit cu toat[sinceritatea unui adorator al poeziei poporului nostru pentru modul iscusit cu care ai cules =i ai publicat importanta colec\ie ce ai]ntreprins cu mult[osteneal[=i mari sacrificii.

Ai f[cut un bun serviciu neamului rom`nesc adun`nd]ntr-un =irag mul\ime de pietre scumpe din averea na\ional[, un =irag care nu mai este amenin\at de a se pierde. Recuno=tin\a noastr[ ]\i este dar c`=tigat[ pentru totdeauna. Pre\iosul d-tale volum trebuie s[ se afle ]n fiecare cas[; c[ci ]n el genera\iile nou[ vor ]nv[\a a cunoa=te valoarea inteligen\ii =i a naturii poporului rom`n.

Cea mai scump[recompens[pentru d-ta este de a-\i vedea numele legat de comoara pove=tilor din \ar[=i de a-\i putea zice cu fal[c[ai]ndeplinit o sacr[datorie c[tre Patrie!

Vasile ALECSANDRI, *}n loc de prefa\[*,]n vol. V. Alecsandri, *Dridri*, proz[, vol II, Colec\ia “B.P.T.”, Editura Minerva, Bucure=ti, 1984, p. 235 — 237.

[...] Numele lui Ispirescu r[m`ne legat de *Basmele rom`nilor*, publicate de el cu]ncepere din 1862, c`nd apar =i cele mai frumoase: *Tinere\e f[r[ b[tr`ne\e*

=i via\[f[r[de moarte, Balaurul cu =apte capete =i, indiscutabil, capodopera lui, *Pr`slea cel voinic =i merele de au*r. }n pofida faimei acestor basme =i a faptului c[noi to\i le-am auzit]nc[ ]nainte de a merge la =coal[, istoriile literaturii]i acord[rareori un loc=or autorului. Explica\ia trebuie c[utat[ ]n p[rerea aproape unanim[c[Ispirescu a fost un simplu culeg[tor, nu un creator, nici m[car pentru copii, =i c[iese strivit din compara\ia cu Ion Creang[. Aceasta nu-i]mpiedic[pe copii s[-i =tie pove=tile pe de rost, ca =i pe cele ale moldoveanului, =i pe filosofi s[-i analizeze simbolistica. Nici un basm rom`nesc n-a avut arte de comentarii mai bogate dec`t *Tinere\e f[r[b[tr`ne\e*, ]ncep`nd cu acela al lui Eminescu =i sf`r=ind cu acela al lui Noica. E ]ns[ de notat c[ tocmai criticii literari s-au ab\inut. Chestiunea “nedrept[\ii” f[cute lui Ispirescu a fost rediscutat[ de cur`nd de Mircea Anghelescu,]n succinta lui monografie (1987). Nu e]ns[limpede argumenta\ia: pe de o parte, criticul depl`nge ingratitudinea istoricilor =i criticilor literari fa\[ de un autor care nu s-ar fi m[rginit la culegerea textelor, pe de alta, recunoa=te cu onestitate c[, ]n afara unui stil ]ntruc`tva “mai]nflorit, mai]mpodobit dec`t se poate ]n general ]nt`lni]n basmele fantastice de acela=i tip, culese (sau scrise)]n aceea=i perioad[” (p. 51) =i a unor interven\ii succesive ale lui Ispirescu, denot`nd preocuparea pentru expresie, exist[pu\ine merite de originalitate sau de art[. Aceasta din urm[=i este principala dificultate. Cu siguran\[, Ispirescu este un prelucr[tor, nu un culeg[tor fidel (nici unul dintre contemporani nefiind, dealtfel, folclorist]n sensul de ast[zi =i, de la Alecsandri citire, to\i umblau dup[bunul lor plac]n textele culese), dar un prelucr[tor foarte modest, c`tu=i de pu\in artist. Limba basmelor lui este lipsit[ de orice culoare: nici \[r[neasc[, nici or[=eneasc[, nici popular[, nici cult[; nara\iunea este liniar[ =i din cale afar[ laconic[ (except`nd Pr`slea, unde g[sim dovad[ a unui lux ne]nchipuit, str`nse laolalt[o mare cantitate de motive =i procedee); singura atitudine perceptibil[a povestitorului este de obicei aceea moralizatoare, el nep[r`nd s[ pun[ pre\ pe alte valori dec`t pe acelea stricte de con\inut. Era normal,]n aceste condi\ii, ca Ispirescu s[ajung[la *Pove=tile unchia=ului sf[tos*, adic[la repovestirea]ntr-o manier[simplificat[=i naiv[a unor mituri sau legende istorice, sau la]nsemnarea de c[l[torie mai mult instructiv[dec`t estetic[. Tonul prozei lui veste=te tot mai mult, dup[1880, s[m[n[torismul.

Nicolae MANOLESCU, *Petre Ispirescu*,]n vol. *Istoria critic[a literaturii rom`ne, I*, Editura Minerva, Bucure=ti, 1990, p. 273.

Folcloristica =i critica literar[au stabilit de mult c[Ispirescu este autorul celei mai ample =i valoroase colec\ii de basme rom`ne=ti *Legende sau basmele rom`nilor*, adunate din gura poporului de Ispirescu, culeg[tor-tipograf [...],”=irag de pietre scumpe din averea na\ional[” (V. Alecsandri),”]nt`ia mare colec\ie de basme din Muntenia” ce de\ine “locul ]nt`i]n folcloristica rom`neasc[“ (Ov. B`rlea). Ispirescu a cules 70 de basme reprezent`nd 57 de tipuri. Prin colec\ia sa de basme, cele mai multe fantastice, epica folcloric[ bucure=tean[ intr[ ]n circula\ie scris[, ad[ug`ndu-se liricii folclorice bucure=tene cultivate de Anton Pann =i ulterior de G. Dem. Teordorescu. Pentru colec\ia amintit[Ispirescu a fost elogiat de V. Alecsandri, I. Ghica, N. Filimon, A. I. Odobescu, M. Eminescu, C. A. Rosetti, I. Ionescu de la Brad, B. P. Hasdeu, B. Delavrancea, dintre rom`ni, iar dintre str[ini de Jules Brun, Émil Picot, Kr. Nyrop. Colec\ia sa a]ntrecut]n popularitate pe oricare alta similar[, iar numele i-a fost pus adeseori al[turi de acelea ale lui I. Creang[=i Anton Pann (“acele trei astre str[lucite de b[rba\i care =i-au c[p[tat merite nemuritoare pentru cultivarea adev[ratei limbi a poporului rom`n”, scria J. U. Jarník), iar dintre str[ini, de acelea ale lui Charles Perrault, fra\ilor Grimm, Vuk Karadzic =i Afanasiev. [...] Cele mai multe — dintre care se disting prin originalitatea simbolurilor =i expresia elevat[ *Tinere\e f[r[ b[tr`ne\e =i via\[f[r[de moarte, Pr`slea cel voinic =i merele de aur, Balaurul cel cu =apte capete, Fiul v`n[torului* =. a. — sunt culese de la povestitori din Bucure=ti,]n genere informatori de condi\ie modest[— mici meseria=i , muncitori, solda\i —, fapt care atest[originea folcloric[a basmelor, numai c`teva fiind povestite de studen\i, farmaci=ti, ofi\eri. Ispirescu nu-=i noteaz[ textul ]n timpul povestirii, ci numai schema tematic[, miz`nd pe memorie care, e drept, s-a dovedit excep\ional[. Procedeul, frecvent]n epoc[, reiese dintr-o m[rturie revelatoare a lui J. U. Jarnik: “... punea pe una =i aceea=i persoan[s[-i povesteasc[nu numai o dat[, ci de dou[-trei ori acela=i basm,]=i]ntip[rea bine]n minte mersul ac\iunii, dup[aceea se a=eza la mas[=i \es[tura asta o]mbr[ca, dup[cum era deprins,]n limba sa]mpestri\at[cu multe locu\iuni curat populare, cu multe expresiuni metaforice ”. Pe l`ng[ precizarea faptului c[ Ispirescu era interesat ]ndeosebi de ”mersul ac\iunii”, de “\es[tura” basmului mai amintim c[ unele basme tip[rite ]n 1862 fuseser[ auzite cu aproape dou[ decenii ]n urm[, ele fiind a=ternute pe h`rtie la o distan\[enorm[de momentul ascult[rii. L. +[ineanu consemneaz[chiar c[Ispirescu obi=nuia s[compare, s[selecteze mai multe

secven\e din mai multe variante pentru a alc[tui un basm; supun`nd unui asemenea examen variantele, “alegea =i cernea p[r\ile ce-i p[reau astfel mai potrivite =i reconstituia]ntregul”. Ar fi vorba deci de procedeul pe care l-a aplicat,]n mai mare m[sur[At. M. Marinescu]n cazul baladelor =i colindelor. }n acela=i sens pot fi amintite cele spuse de B. Delavrancea, care vedea]n Ispirescu “furnalul enorm]n care s-au topit r[m[=i\ele nel[murite ale legendelor noastre; artistul care a croit =i modelat fericitele calapoade]n care s-au]nchegat formele acestor legende”. +i al\i folclori=ti mai recen\i propun,]ntr-o forma ori alta, imaginea unui Ispirescu care a “modelat” basmele. Se adaug[, totodat[, cu]ndrept[\ire, c[de=i basmele lui Ispirescu poart[sigiliul personalit[\ii culeg[torului artist, acesta, cu o cunoa=tere intim[a stilului povestitorilor populari, a =tiut s[p[streze autenticitatea zicerii populare, s[-=i fereasc[scrisul de influen\e c[rtur[re=ti prea marcate. Amprenta lui Ispirescu se recunoa=te]n deosebi]n descrieri,]n analiza st[rilor suflete=ti ale personajelor; Ispirescu a p[strat]ns[basmelor caracteristicile lingvistice ale ariei muntene=ti, =i-a acordat tonul =i tehnica cu ale povestitorilor talenta\i, a p[strat autenticitatea genuin[, patina arhaic[a prozelor culese. Iorgu Jordan a observat]nrudirea organic[, de substan\[=i expresie, a stilului (familiar, oral, colocvial) lui Ispirescu cu cel al prozei populare. [...] Chiar =i unele]nfrumuse\[ri stilistice, repro=ate]nainte vreme lui Ispirescu (L. +[ineanu spunea c[“poporul rom`n nu vorbe=te nici a=a de frumos, nici a=a de bine”), sunt interpretate acum ca proprii povestitorilor talenta\i,]ntre care la loc de cinste este plasat Ispirescu. C. B[rbulescu crede c[=i]n acest sens basmele lui Ispirescu reflect[realitatea folcloric[: “Experien\a noastr[de teren =i numeroasele]nregistr[ri de povestitori pe band[de magnetofon pot demonstra oric`nd c[ poporul, vorbe=te, prin gura povestitorilor talenta\i, =i frumos, =i bine, o limb[ vie, ]mbog[\it[ mereu cu no\iuni noi, cu mai mult[ m[iestrie dec`t unii m`nuitori profesioni=ti ai condeiului”. [...] Preocup[rile teoretice ale lui Ispirescu sunt restr`nse =i lipsite de originalitate.

Iordan DATCU, S. C. STROESCU, *ISPIRESCU...*]n vol. *Dic\ionarul folclori=tilor,* Editura =tiin\ific[=i enciclopedic[, Bucure=ti, 1979, p 244 — 245, 246.

[...] Stilul lui P. Ispirescu seam[n[cu cel popular =i prin]nsu=irile pur exterioare: este,]n general, sobru, lipsit de podoabele at`t de curente =i adesea at`t de artificiale din operele culte; pentru aceasta pare a=a de natural =i de

adecvat la lucrurile povestite. Grija lui pentru stil n-a dep[=it limitele fire=ti ale genului. A scris ca un \[ran, care av`nd oarecare cultur[=i =tiind c[pove=tile sale vor circula]n forma, fixat[pentru vecie, a c[r\ii, s-a sim\it obligat numai s[-=i cizeleze felul de a vorbi, adic[s[ ]nl[ture expresiile prea populare, s[introduc[unele construc\ii mai complicate =i s[amplifice fraza spre a o apropia]ntr-o m[sur[de modelul literar. +i]n aceast[privin\[a dovedit Ispirescu]n\elegerea just[pentru natura intim[a povestirii; =i nu numai a celei populare: pe povestitor]l intereseaz[ ]n primul r`nd evenimentele, ]nl[n\uirea lor logic[ =i, pe c`t posibil, dramatic[, pentru a interesa =i emo\iona pe ascult[tor.

Iorgu IORDAN,]n vol. *Dic\ionarul folclori=tilor*, Editura =tiin\ific[=i enciclopedic[, Bucure=ti, 1979, p 245 — 246.

[...] }nzestrat cu sim\ artistic, Ispirescu a compus versuri, a scris proz[memorialistic[, dar]ncerc[rile sale r[m`n ]mbin[ri hibride de influen\e insuficient asimilate. Talentul s[u se dezv[luie ]ns[ ]n basme, c[ci limbajul popular ]i era mai apropiat =i ]l st[p`nea ca un adev[rat povestitor anonim. Primele basme le public[ ]n ”|[ranul rom`n”, ]n 1862, la ]ndemnul lui N. Filimon =i I. Ionescu de la Brad. Cel dint`i este “*Tinere\e f[r[b[tr`ne\e =i via\[ f[r[ de moarte*”; ]n acela=i an tip[re=te =i prima culegere de basme. Consacrarea sa are loc abia dup[ zece ani, c`nd]i apare primul volum din *Legende sau basmele rom`nilor. Ghicitori =i proverburi* (1872) =i ]=i ]ncepe colaborarea la “Columna lui Traian”. [...] Dup[ ce a ]nv[\at singur limba francez[, ]ncerc`nd chiar o t[lm[cire, *Ruinele Palmieriei din Volney,* Ispirescu scrie un articol de folclor comparat, semnal`nd motive comune ]n basmele rom`ne =i cele franceze. F[r[a renun\a la preferin\a pentru proza folcloric[— dovad[volumul de basme din 1882 prefa\at de V. Alecsandri — Ispirescu mai public[jocuri de copii, ghicitori, proverbe =i zic[tori,]nso\ite uneori de comentarii documentate. Scrierile sale de evocare a unor momente =i personalit[\i din istoria na\ional[sunt o dovad[a ader[rii sale la ideile avansate ale vremii. Nefiind]ns[formulat[o metod[unitar[de culegere a folclorului, Ispirescu s-a transformat din folclorist]n inten\ie,]n povestitor de fapt. Influen\at de principiile lui Hasdeu, indic[, totu=i informatorii =i data culegerii, chiar dac[basmul a fost scris dup[mai mul\i ani de la ascultare, iar jocurile de copii, ghicitorile =i proverbele le transcrie cu mai mult[rigoare. De=i a abordat

toate speciile prozei folcloristice, basmele sunt acelea care i-au asigurat lui Ispirescu popularitatea. El recreeaz[basmul,]ntocmai ca povestitorii populari, p[str`nd schema, formulele fixe specifice folclorului, oralitatea, expresiile populare. Personalitatea proprie transpare, totu=i, din inten\iile moralizatoare, din tonul uneori romantic, din am[nuntele istorice =i mitologice pe care le include]n povestire. Ceea ce se remarc[ ]n mod deosebit este deplina unitate de atmosfer[=i de stil a celor 70 de basme scrise de Ispirescu. Unele dintre ele sunt cele mai vechi variante rom`ne=ti cunoscute ale unor motive universale: *Pr`slea cel voinic =i merele de aur, Fata de]mp[rat =i pescarul, Balaurul cel cu =apte capete, Coman v`n[torul, Ileana Simziana =i Ciob[na=ul cel iste\ sau \urloaiele blendei*; altele sunt specifice numai teritoriului rom`nesc: *Un basm mitologic* (motivul boului n[zdr[van) =i*Fata cu pieze rele*. Basmele lui Ispirescu reprezint[un bogat material de studiu pentru cunoa=terea culturii noastre populare =i pentru cercetarea comparativ[a motivelor =i variantelor]n spa\iul universal. Fondul general uman =i larga lor accesibilitate a permis reintegrarea basmelor]n circuitul folcloric. Devenite clasice, ele au contribuit, al[turi de operele marilor scriitori, la formarea limbii noastre literare.

Lucia CIRE+, Ispirescu..., *]n Dic\ionarul literaturii rom`ne de la origini p`n[la 1900,* Editura Academiei Rom`ne, Bucure=ti, 1979, p. 457 — 458.

Pentru lectorul *avizat* ori pentru criticul profesionist, pervertit, =i, uneori *agent* al perverturii prin simulacrul candorii =i acela, malign' al eviden\ierii cu orice pre\ a a=a-zisului *spirit lucid* validat]n cadrul unor exegeze exhaustive, care mai poate fi s`mburele viu, nealterat, substan\a regeneratoare a basmelor — ]nt`iele de factur[“cult[”, “prelucrate” — lui Petre Ispirescu? }ngrijind o edi\ie a *Pove=tilor* lui Ion Creang[(Editura Municipiului Bucure=ti, 1940) Liviu Rebreanu “semnala” acea caducitate a evalu[rii “infailibile” a unor universuri singulare (implicit a unor creatori *solitari*) prin filtrul pulverizator, anihilat, al criticii academice, mortificatoare: “La ”Junimea” era iubit (Ion Creang[, *n. n.*)” pentru hazul lui specific \[r[nesc, dac[nu chiar mai mult pentru glumele =i anecdotele corosive. Arta scriitorului,]ns[, de=i apreciat[, nu se bucura de vreun prestigiu deosebit [...]. }n orice caz contemporanii =i chiar genera\ia urm[toare au v[zut]n Creang[un emul, mai talentat, al lui Ispirescu sau Pop-Retaganu, iar]n opera lui hran[sufleteasc[pentru scriitorii

simpli, popor =i copii. [...] Timpul r[m`ne judec[torul =i selectorul cel mai ne]ndur[tor, dar =i cel mai drept pentru opera de art[. Ceea ce nu rezist[ timpului nu va fi dec`t amintire goal[, fantomatic[. Cartea care nu se mai poate citi cu bucurie e un *morm`nt* (*s. n.*) chiar dac[lectura ei ar fi comandat[de anume conven\ii. Du=manii dragostei de carte sunt]n general “clasicii” manualelor didactice, f[r[valoare real[=i pe deasupra extrem de plictico=i. [...] *Nu exist[obliga\ie mai grea ca obliga\ia de a citi c[r\i moarte.* (*s. n.*) Ceea ce a]nl[turat din circula\ie filtrul natural al timpului nu poate fi men\inut]n via\[cu nici o sil[, precum nu se p[streaz[cadavrele]n lumea celor vii.” Ne propunem deci a releva — \in`nd cont de fondul =i structura muta\iilor ]nregistrate privind receptarea valen\elor arhaice ale fabulosului folcloric — elementul spectacular, interpretarea critic[ urm`nd a defini, de fiecare dat[, coordonatele visului, ale tragicului poten\ate ori obnubilate prin rigoarea imperativelor moralei, prin degajarea elementului de mister.

}ncerc`nd s[descoperim “traseele” unui “scenariu mitico-ritual”]n spa\iul fic\iunii basmelor lui Petre Ispirescu, universul spiritual arhaic pare a avea o stratificare a sugestiei simbolice, magice,]n func\ie pe de o parte de *elementul spectacular* (c[l[toriile, “dispari\iile”, p[trunderea “privilegiat[”]n t[r`muri liminare, descrip\ia str[lucitoare, ]n regimul fabulosului folcloric, a unor medii de existen\[ greu accesibile, descrip\ie viz`nd *stilizarea* extrem[a detaliilor de decor =i atmosfer[) iar pe de alta de *imperativul etic, aspira\ia* justi\iar[suprapun`ndu-se, adesea, coordonatelor visului compensator.

Feericul, magicul apar adesea]n trama epic[printr-un incident cu dimensiuni totodat[obi=nuite =i stranii (echivalent: fantastice).Pl`nsul care precede na=terea feciorului de ]mp[rat din *Tinere\e f[r[ b[tr`ne\e =i via\[f[r[de moarte* se]nscrie]n normele firescului]ns[promisiunea neobi=nuit[a tat[lui: “taci, f[tul meu, c[\i-oi da tinere\e f[r[b[tr`ne\e =i via\[ f[r[ de moarte”, atinge un prag al magicului anticip`nd contactul cu elemente ale fabulosului.

De asemeni, furtul merelor de aur (acest atribut neobi=nuit put`nd fi “minimalizat” ]n mod conven\ional prin asumarea =i acceptarea reperelor unei sfere de existen\[ arhaic[ care suprapune cotidianului, feericul) are p`n[ ]n clipa confrunt[rii cu vinovatul misterios un caracter banal, firesc. }n momentul impactului *incidentul*]=i relev[ ]ns[valen\ele fantastice, magice. “Furtul” merelor din basmul *Lupul cel n[zdr[van =i F[t-Frumos* las[ ]n urma sa, sub

pomul fermecat, “dou[pene cu totul =i cu totul de aur”, iar cel din Pr*`slea cel voinic =i merele de aur* o d`r[de s`nge care-i conduce pe cei trei feciori de ]mp[rat la o pr[pastie care nu comunic[ dec`t cu \[r`mul cel[lalt. [...]

De la *Tinere\e f[r[b[tr`ne\e =i via\[ f[r[ de moarte* la *Sarea ]n bucate* ]nt`lnim aceea=i disponibilitate spre edificarea unui univers moral dublat[de germenele eternei refaceri a mitului genezei.

Viola VANCEA, *Basmele lui Petre Ispirescu. Universul moral =i ipoteze ale genezei*,]n vol. Petre Ispirescu, *Basmele rom`nilor*, Antologie de Aurora Slobodeanu, Editura Minerva, Bucure=ti, 1986, p. 236 — 237, 250.